Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ນເມາ ຕສ຺ສ ຠຄວເຕາ ອຣຫເຕາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ທສ຺ສ

ຂຸທ຺ທກນິກາເຍ

ຊາຕກ-ອຏ຺ຐກຖາ

(ຕຕິເຍາ ຠາເຄາ)

໔. ຈຕຸກ຺ກນິປາເຕາ

໑. ກາລິງ຺ຄວຄ຺ເຄາ

[໓໐໑] ໑. ຈຸລ຺ລກາລິງ຺ຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ວິວຣຖິມາສໍ ທ຺ວາຣນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ຈຕຸນ຺ນໍ ປຣິພ຺ພາຊິການໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ເວສາລິຍໍ ກິຣ ລິຈ຺ຉວິຣາຊູນໍ ສຕ຺ຕ ສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕ ສຕານິ ສຕ຺ຕ ຈ ລິຈ຺ຉວີ ວສິໍສຸ. ເຕ ສພ຺ເພປິ ປຸຈ຺ຉາປຏິປຸຈ຺ຉາຈິຕ຺ຕກາ ອເຫສຸໍ. ອເຖເກາ ປຎ຺ຈສຸ ວາທສເຕສຸ ເຉເກາ ນິຄເຓ຺ຐາ ເວສາລິຍໍ ສມ຺ປາປຸຓິ, ເຕ ຕສ຺ສ ສງ຺ຄຫໍ ອກໍສຸ. ອປຣາປິ ເອວຣູປາ ນິຄຓ຺ຐີ ສມ຺ປາປຸຓິ. ຣາຊາເນາ ເທ຺ວປິ ຊເນ ວາທໍ ກາເຣສຸໍ, ອຸເຠາປິ ສທິສາວ ອເຫສຸໍ. ຕເຕາ ລິຈ຺ຉວີນໍ ເອຕທເຫາສິ “ອິເມ ເທ຺ວປິ ປຏິຈ຺ຈ ອຸປ຺ປເນ຺ນາ ປຸເຕ຺ຕາ ເຉເກາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ. ເຕສໍ ວິວາຫໍ ກາເຣຕ຺ວາ ເທ຺ວປິ ເອກເຕາ ວາເສສຸໍ. ອຖ ເນສໍ ສໍວາສມນ຺ວາຍ ປຏິປາຏິຍາ ຈຕເສ຺ສາ ທາຣິກາເຍາ ເອເກາ ຈ ທາຣເກາ ຊາຍິ. ທາຣິການໍ “ສຈ຺ຈາ, ເລາລາ, ອວວາທກາ, ປຏາຈາຣາ”ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ, ທາຣກສ຺ສ “ສຈ຺ຈເກາ”ຕິ. ເຕ ປຎ຺ຈປິ ຊນາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ຕາ ມາຕິເຕາ ປຎ຺ຈ ວາທສຕານິ, ປິຕິເຕາ ປຎ຺ຈ ວາທສຕານີຕິ ວາທສຫສ຺ສໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິໍສຸ. ມາຕາປິຕເຣາ ທາຣິການໍ ເອວໍ ເອາວທິໍສຸ “ສເຈ ເກາຈິ ຄິຫີ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວາທໍ ຠິນ຺ທິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ປາທປຣິຈາຣິກາ ຠເວຍ຺ຍາຖ. ສເຈ ປພ຺ພຊິເຕາ ຠິນ຺ທິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພເຊຍ຺ຍາຖາ”ຕິ.

ອປຣຠາເຄ ມາຕາປິຕເຣາ ກາລມກໍສຸ. ເຕສຸ ກາລກເຕສຸ ສຈ຺ຈກນິຄເຓ຺ຐາ ຕເຕ຺ຖວ ເວສາລິຍໍ ລິຈ຺ຉວີນໍ ສິປ຺ປໍ ສິກ຺ຂາເປເນ຺ຕາ ວສິ. ຠຄິນິເຍາ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວາທຕ຺ຖາຍ ນຄຣາ ນຄຣໍ ຈຣນ຺ຕິເຍາ ສາວຕ຺ຖິໍ ປຕ຺ວາ ນຄຣທ຺ວາເຣ ສາຂໍ ນິຂຓິຕ຺ວາ “ເຍາ ອມ຺ຫາກໍ ວາທໍ ອາເຣາເປຕຸໍ ສເກ຺ກາຕິ ຄິຫີ ວາ ປພ຺ພຊິເຕາ ວາ, ເສາ ເອຕໍ ປໍສຸປຸຎ຺ຊໍ ປາເທຫິ ວິກິຣິຕ຺ວາ ປາເທເຫວ ສາຂໍ ມທ຺ທຕູ”ຕິ ທາຣການໍ ທຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂາຍ ນຄຣໍ ປວິສິໍສຸ. ອຖາຍສ຺ມາ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ ອສມ຺ມຏ຺ຐຏ຺ຐານໍ ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຣິຕ຺ຕຆເຏສຸ ປານີຍໍ ອຸປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ຄິລາເນ ຈ ປຏິຊຄ຺ຄິຕ຺ວາ ທິວາຕຣໍ ສາວຕ຺ຖິໍ ປິຓ຺ທາຍ ປວິສເນ຺ຕາ ຕໍ ສາຂໍ ທິສ຺ວາ ທາຣເກ ປຸຈ຺ຉິ, ທາຣກາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາເຣາເຈສຸໍ. ເຖເຣາ ທາຣເກເຫວ ປາຕາເປຕ຺ວາ ມທ຺ທາເປຕ຺ວາ “ເຍຫິ ອຍໍ

សាខា ឋបិតា, តេ កតភត្តកិច្ចាវ អាគន្ត្វា ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ មំ បស្សន្តូ"តិ ទារកានំ វត្វា នគរំ បវិសិត្វា កតភត្តកិច្ចោ វិហារទ្វារកោដ្ឋកេ អដ្ឋាសិ។ តាបិ បរិព្ពាជិកា ភិក្ខាយ ចរិត្វា អាគតា សាខំ មទ្ទិតំ ទិស្វា "កេនាយំ មទ្ទិតា"តិ វត្វា "សារិបុត្តត្ថេរេន, សចេ តុម្ហេ វាទត្ថិកា, ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកំ គច្ឆថា"តិ ទារកេហិ វុត្តា បុន នគរំ បវិសិត្វា មហាជនំ សង្កឌ្ឍិត្វា វិហារទ្វារកោដ្ឋកំ គន្ត្វា ថេរំ វាទសហស្សំ បុច្ឆិំសុ។ ថេរោ តំ វិស្សជ្ជេត្វា "អញ្ញំ កិញ្ចិ ជានាថា"តិ បុច្ឆិ។ "ន ជានាម, សាមី"តិ។ "អហំ បន វោ កិញ្ចិ បុច្ឆាមី"តិ។ "បុច្ឆ, សាមិ, ជានន្តិយោ កថេស្សាមា"តិ។

ថេរោ "ឯកំ នាម កិ"ន្តិ បុច្ឆិ។ តា ន ជានិំសុ។ ថេរោ វិស្សជ្ជេសិ។ តា "អម្ហាកំ, សាមិ, បរាជយោ, តុម្ហាកំ ជយោ"តិ អាហំសុ។ "ឥទានិ កិំ ករិស្សថា"តិ? "អម្ហាកំ មាតាបិតូហិ អយំ ឱវាទោ ទិន្នោ 'សចេ វោ គិហី វាទំ ភិន្ទិស្សតិ, តស្ស បជាបតិយោ ភវេយ្យាថ។ សចេ បព្ពជិតោ, តស្ស សន្តិកេ បព្ពជេយ្យាថា'តិ, បព្ពជ្ជំ នោ ទេថា"តិ។ ថេរោ "សាធូ"តិ វត្វា តា ឧប្បលវណ្ណាយ ថេរិយា សន្តិកេ បព្ពាជេសិ។ តា សព្ពាបិ ន ចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាវុសោ, សារិបុត្តត្ថេរោ ចតុន្នំ បរិព្ពាជិកានំ អវស្សយោ ហុត្វា សព្ពា អរហត្តំ បាបេសី"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស ឯតាសំ អវស្សយោ អហោសិ, ឥទានិ បន បព្ពជ្ជាភិសេកំ ទាបេសិ, បុព្ពេ រាជមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសី"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កាលិង្គរដ្ឋេ ទន្តបុរនគរេ កាលិង្គរាជេ រជ្ជំ ការេន្តេ អស្សករដ្ឋេ បោដលិនគរេ អស្សកោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ កាលិង្គោ សម្បន្នពលវាហនោ សយម្បិ នាគពលោ បដិយោធំ ន បស្សតិ។ សោ យុជ្ឈិតុកាមោ ហុត្វា អមច្ចានំ អារោចេសិ "អហំ យុទ្ធត្ថិកោ, បដិយោធំ បន ន បស្សាមិ, កិំ ករោមា"តិ។ អមច្ចា "អត្ថេកោ, មហារាជ, ឧបាយោ, ធីតរោ តេ ចតស្សោ ឧត្តមរូបធរា, តា បសាធេត្វា បដិច្ឆន្នយានេ និសីទាបេត្វា ពលបរិវុតា គាមនិគមរាជធានិយោ ចរាបេថ។ យោ រាជា តា អត្តនោ គេហេ កាតុកាមោ ភវិស្សតិ, តេន សទ្ធិំ យុទ្ធំ ករិស្សាមា"តិ វទិំសុ។ រាជា តថា ការេសិ។ តាហិ គតគតដ្ឋានេ រាជានោ ភយេន តាសំ នគរំ បវិសិតុំ ន ទេន្តិ, បណ្ណាការំ បេសេត្វា ពហិនគរេយេវ វសាបេន្តិ។ ឯវំ សកលជម្ពុទីបំ វិចរិត្វា អស្សករដ្ឋេ បោដលិនគរំ បាបុណិំសុ។ អស្សកោបិ នគរទ្វារានិ បិទហាបេត្វា បណ្ណាការំ បេសេសិ។ តស្ស នន្ទិសេនោ នាម អមច្ចោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ ឧបាយកុសលោ។ សោ ចិន្តេសិ "ឥមា កិរ រាជធីតរោ សកលជម្ពុទីបំ វិចរិត្វា បដិយោធំ ន លភិំសុ, ឯវំ សន្តេ ជម្ពុទីបោ តុច្ឆោ នាម អហោសិ, អហំ កាលិង្គេន សទ្ធិំ យុជ្ឈិស្សាមី"តិ។ សោ នគរទ្វារំ គន្ត្វា ទោវារិកេ អាមន្តេត្វា តាសំ ទ្វារំ វិវរាបេតុំ បឋមំ គាថមាហ –

១។

"វិវរថិមាសំ ទ្វារំ, នគរំ បវិសន្តុ អរុណរាជស្ស;

សីហេន សុសិដ្ឋេន, សុរក្ខិតំ នន្ទិសេនេនា"តិ។

តត្ថ អរុណរាជស្សាតិ សោ ហិ រញ្ញោ បតិដ្ឋិតកាលេ រដ្ឋនាមវសេន អស្សកោ នាម ជាតោ, កុលទត្តិយំ បនស្ស នាមំ អរុណោតិ។ តេនាហ “អរុណរាជស្សា”តិ។ សីហេនាតិ បុរិសសីហេន។ សុសិដ្ឋេនាតិ អាចរិយេហិ សុដ្ឋុ អនុសាសិតេន។ នន្ទិសេនេនាតិ មយា នន្ទិសេនេន នាម។

សោ ឯវំ វត្វា ទ្វារំ វិវរាបេត្វា តា គហេត្វា អស្សករញ្ញោ ទត្វា “តុម្ហេមា ភាយិត្ថ, យុទ្ធេ សតិ អហំ ជិនិស្សាមិ, ឥមា ឧត្តមរូបធរា រាជធីតរោ មហេសិយោ ករោថា”តិ តាសំ អភិសេកំ ទាបេត្វា តាហិ សទ្ធិំ អាគតេ បុរិសេ “គច្ឆ, តុម្ហេ រាជធីតរោ អស្សករាជេន មហេសិដ្ឋានេ ឋបិតភាវំ តុម្ហាកំ រញ្ញោ អាចិក្ខថា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ តេ គន្ត្វា អារោចេសុំ។ កាលិង្គោ “ន ហិ នូន សោ មយ្ហំ ពលំ ជានាតី”តិ វត្វា តាវទេវ មហតិយា សេនាយ និក្ខមិ។ នន្ទិសេនោ តស្ស អាគមនំ ញត្វា “អត្តនោ កិរ រដ្ឋសីមាយមេវ ហោតុ, មា អម្ហាកំ រញ្ញោ រដ្ឋសីមំ ឱក្កមតុ, ឧភិន្នំ រដ្ឋានំ អន្តរេ យុទ្ធំ ភវិស្សតី”តិ សាសនំ បេសេសិ។ សោ សាសនំ សុត្វា អត្តនោ រដ្ឋបរិយន្តេយេវ អដ្ឋាសិ។ អស្សកោបិ អត្តនោ រដ្ឋបរិយន្តេ អដ្ឋាសិ។ តទា ពោធិសត្តោ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា តេសំ ទ្វិន្នំ រដ្ឋានំ អន្តរេ បណ្ណសាលាយំ វសតិ។ កាលិង្គោ ចិន្តេសិ “សមណា នាម កិញ្ចិ ជានិស្សន្តិ, កោ ជានាតិ, កិំ ភវិស្សតិ, កស្ស ជយោ វា បរាជយោ វា ភវិស្សតិ, តាបសំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ អញ្ញាតកវេសេន ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា “ភន្តេ, កាលិង្គោ ច អស្សកោ ច យុជ្ឈិតុកាមា អត្តនោ អត្តនោ រដ្ឋសីមាយមេវ ឋិតា, ឯតេសុ កស្ស ជយោ ភវិស្សតិ, កស្ស បរាជយោ”តិ បុច្ឆិ។ មហាបុញ្ញ, អហំ “អសុកស្ស ជយោ, អសុកស្ស បរាជយោ”តិ ន ជានាមិ, សក្កោ បន ទេវរាជា ឥធាគច្ឆតិ, តមហំ បុច្ឆិត្វា កថេស្សាមិ, ស្វេ អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ។ សក្កោ ពោធិសត្តស្ស ឧបដ្ឋានំ អាគន្ត្វា និសីទិ, អថ នំ ពោធិសត្តោ តមត្ថំ បុច្ឆិ។ ភន្តេ, កាលិង្គោ ជិនិស្សតិ, អស្សកោ បរាជិស្សតិ, ឥទញ្ចិទញ្ច បុព្ពនិមិត្តំ បញ្ញាយិស្សតី”តិ។

កាលិង្គោ បុនទិវសេ អាគន្ត្វា បុច្ឆិ, ពោធិសត្តោបិស្ស អាចិក្ខិ។ សោ “កិំ នាម បុព្ពនិមិត្តំ ភវិស្សតី”តិ អបុច្ឆិត្វាវ “អហំ កិរ ជិនិស្សាមី”តិ ឧដ្ឋាយ តុដ្ឋិយា បក្កាមិ។ សា កថា វិត្ថារិកា អហោសិ។ តំ សុត្វា អស្សកោ នន្ទិសេនំ បក្កោសាបេត្វា “កាលិង្គោ កិរ ជិនិស្សតិ , មយំ បរាជិស្សាម, កិំ នុ ខោ កាតព្ព”ន្តិ អាហ។ សោ “កោ ឯតំ ជានាតិ មហារាជ, កស្ស ជយោ វា បរាជយោ វា, តុម្ហេមា ចិន្តយិត្ថា”តិ រាជានំ អស្សាសេត្វា ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ “ភន្តេ, កោ ជិនិស្សតិ, កោ បរាជិស្សតី”តិ បុច្ឆិ។ “កាលិង្គោ ជិនិស្សតិ, អស្សកោ បរាជិស្សតី”តិ? “ភន្តេ, ជិនន្តស្ស បុព្ពនិមិត្តំ កិំ ភវិស្សតិ, កិំ បរាជិតន្តស្សា”តិ? “មហាបុញ្ញ, ជិនន្តស្ស អារក្ខទេវតា សព្ពសេតោ ឧសភោ ភវិស្សតិ, ឥតរស្ស សព្ពកាឡកោ, ឧភិន្នម្បិ អារក្ខទេវតា យុជ្ឈិត្វា ជយបរាជយំ ករិស្សន្តី”តិ។ នន្ទិសេនោ តំ សុត្វា ឧដ្ឋាយ គន្ត្វា រញ្ញោ សហាយេ សហស្សមត្តេ មហាយោធេ គហេត្វា អវិទូរេ បព្ពតំ អភិរុយ្ហ“អម្ភោ, អម្ហាកំ រញ្ញោ ជីវិតំ ទាតុំ សក្ខិស្សថា”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, សក្ខិស្សាមា”តិ។ “តេន ហិ ឥមស្មិំ បបាតេ បតថា”តិ។ តេ បតិតុំ អារភិំសុ។ អថ នេ វារេត្វា “អលំ ឯត្ថ បតនេន, អម្ហាកំ រញ្ញោ ជីវិតំ ទាតុំ សុហទយា អនិវត្តិនោ ហុត្វា យុជ្ឈថា”តិ អាហ។ តេ សម្បដិច្ឆិំសុ។

អថ សង្គាមេ ឧបដ្ឋិតេ កាលិង្គោ “អហំ កិរ ជិនិស្សាមី”តិ វោសានំ អាបជ្ជិ, ពលកាយោបិស្ស “អម្ហាកំ កិរ ជយោ”តិ វោសានំ អាបជ្ជិត្វា

សត្ថាហំ អកត្វា ចក្កចក្កា ហុត្វា ឃចាទុចិ បក្កមិស្ស, ចិរិឃកទលាកាលេ ចិរិឃំ ត ពទិ ស្ស៍ ក្ខេកាបិ ទាខាតោ អស្សំ អកិទុហិត្វា “ឃម្មិស្សាមា”តិ អញ្ញាមញ្ញំ ក្ខបសក្កមត្តិ៍ ក្ខកិត្ថ អាទក្ខខេចតា បុទតោ កត្វា កាលិក្ខទញ្ញោ អាទក្ខខេចតា សត្ថាសោតា ក្ខសេកា អទេហាសិ, ត្ថាតទស្ស សត្ថាកាឡអកោ៍ តា ខេចតាបិ អញ្ញាមញ្ញំ ឃម្មតាកាទំ ខេស្សត្ថា ក្ខបសក្កមិស្ស៍ ទេ បត ក្ខសេកា ក្ខកិត្ថ ទាត្ថតំឃេច បញ្ញាឃត្តិ, ត អញ្ញោនំ៍ តត្ថិសេតោ អស្សក៌ បុច្ឆិ “បញ្ញាឃតិ ទេ, មហាទាខ, អាទក្ខខេចតា”តិ៍ “អាម, បញ្ញាឃតី”តិ៍ “ទកតាកាទេតា”តិ៍ “កាលិក្ខទញ្ញោ អាទក្ខខេចតា សត្ថាសោតា ក្ខសេកា ហុត្វា បញ្ញាឃតិ, អមត្រាំ អាទក្ខខេចតា សត្ថាកាឡអកោ កិលមន្តោ ហុត្វា តិក្ខតី”តិ៍ “មហាទាខ, តុមេ្យសា កាឃឆ, មមំ ខិតិស្សាម, កាលិក្ខោ បទាខិស្សតិ, តុមេ្យអស្សបិក្ខិតោ ឌួតទិត្វា ត្ថាម៉ំ សត្តិំ កទេហត្វា ស្សមិក្ខតមិត្តចំ ក្ខខេទបស្សេ ចាមហទត្ធត ក្ខប្បឹឡខុត្វា ត្ថាមិតា បុទិសសហេស្សត សត្ថិំ ចេទោត កត្វា កាលិក្ខទញ្ញោ អាទក្ខខេចតំ សត្តិប្បហាទេត បិទេតឆ, តទេតា មមំ សហស្សមត្តា សត្តិសហេស្សត បហទិស្សាម , ខុចំ កាលិក្ខស្ស អាទក្ខខេចតា តស្សិស្សតិ, តទេតា កាលិក្ខោ បទាខិស្សតិ, មមំ ខិតិស្សាមា”តិ៍ ទាខា “សាធុ”តិ តត្ថិសេតេត ចិត្តសញ្ញាឃ កត្វា សត្តិឃា បហទិ, ស្សទឃោឆសហស្សាបិ អមច្ចា សត្តិសហេស្សត បហទិ ស្ស៍ អាទក្ខខេចតា តទេត្តច ខិចិតក្ខមំ បិបុលិ, តាចខេច កាលិក្ខោ បទាខិត្វា បលិឃិ៍ តំ បលិឃមាតំ ចិស្វា សហស្សមត្តា អមច្ចា “កាលិក្ខោ បលិឃតី”តិ ក្ខត្ថខិស្ស៍ កាលិក្ខោ មទលកឃកិតោ បលិឃមាតោ តំ តាបសំ អក្កោសន្តោ ទុតិឃំ កាឆមាហ –

១៍

“ខឃោ ពលិក្ខាតមសមស្សាហិត៌, បទាខឃោ អតឃោ អស្សកាត៌;

ត្ថាច្ឆេច ទេ កាសិតំ ចាហុចាទិ, ត ក្ខខ្ខុក្ខតា ចិតធំ កលាត្តី”តិ៍

តត្ថ អសមស្សាហិតត្តិ អសមំសាក្ខស្សហំ សហិតុំ សមត្វាត៌ ត្ថាច្ឆេច ទេ កាសិតត្តិ ខុចំ តឃា ក្ខុខតាបស លទ្ធិំ កទេហត្វា បទាខិតកទាខាត៌ ខិតិស្សតិ, ខិតតទាខាតច្ចា បទាខិស្សតីតិ កាសិតំ៍ ត ក្ខខ្ខុក្ខតាតិ ទេឃ កាទេឃត ចាចាឃ មតសា ច ក្ខខុក្ខតា, ត ទេ មុសា កលាត្តី”តិ៍

ខុចំ ទេសា តាបសំ អក្កោសន្តោ បលិឃន្តោ អត្តទោ តកទទេមច កទេតា, តិចត្តិត្វា ឌួលោកោតុម្បិ តាសក្កិ៍ តទេតា កតិបិហច្ចឃេត សក្កោ តាបសស្ស ក្ខបក្ខាត៌ អកមាសិ៍ តាបសោ ទេត សត្ថិំ កចេត្តោ តតិឃំ កាឆមាហ –

២៍

“ខេចា មុសាចាចមុបាតិចត្វា, សច្ចំ ធត៌ បទមំ ទេសុ សក្ក;

តំ តេ យុវា កាសិតំ ខេចរាជ, កឹ ចរា បដិច្ច យឈចា យហិត្កា”តិ។

តត្ថ តំ តេ យុវា កាសិតត្តិ យំ តឃា យឃ្យាកាសិតំ, តំ អត្ថកញ្ញាតកយុវាចាជំ កតេឆតេត្តត តឃា យុវា កាសិតំ, តឃា កឹ ការណំ បដិច្ច ឲចំ កាសិតត្តិ?

តំ សុត្វា សតេក្កា ចតុត្ថំ គាឆយាហ –

៣។

“ភត្ តេ សុតំ (ទ្ធាហ្គល កញ្ញាយាតេភ, តេខចា ភ ឰស្សត្តិ បុរិសបតេក្កយស្ស;

ខតេយា សយាឆិ យភតេសា អតេកតេឌ្ឍា, អញ្ញក្កុតា ភិក្កយភច្ឆា គាតេល;

ខញ្ញហច្ឆា ចិរិឃំ បុរិសបតេក្កតេយា ច, តេតតេភច អាសិ ចិជតេឃា អស្សកាភ”ត្តិ។

តស្សតេត្ថា – កឹ តឃា, (ទ្ធាហ្គល, តត្ថ តត្ថ ចចតេភ កញ្ញាយាតេភ ឰគំ ភ សុតបុត្តំ, យំ តេខចា បុរិសបតេក្កយស្ស ភ ឰស្សត្តិ ភ ក្ខស្ទឃត្តិ, អស្សកតេណ្ណា ចិរិឃកតេលចតេសភ អត្តខយភសត្លូតេតា ខតេយា, សយក្កកាតេចភ យភតេសា អតេកតេឌ្ឍា, អតេកឌ្ឍសយាឆិ, អស្សកតេណ្ណា សហាឃាតំ ចិរិឃកតេលកាតេល អញ្ញក្កុតា ឃឆា កាលិង្គស្ស យភុស្សា ចក្កចក្កា ហុត្វា ឰសក្កិសុ, ឲចំ អតេភាសក្កតំ សយក្កកាតេចភ អតេកឌ្ឍចិត្តាតំ ចិរិឃច្ឆា បុរិសបតេក្កតេយា ច ឆិតេរា អតេហាសិ, តេតតេភច ការតេណភ អស្សកាតំ ជតេឃា អតេហាសីតិ។

បលិតេត ច បភ កាលិតេង្គ អស្សករាជា ចិតេលិបំ កាហារតេបត្វា អត្តតេភា ភកាទំ គតេតា។ ភត្តិតេសតេភា កាលិង្គស្ស សារសតំ តេបសេសិ “ឰយាសំ ចតុត្ថំ រាជកញ្ញាតំ គាឃឌ្ឍតេកាក្ខរាសំ តេបសេសតុ, សតេច ភ តេបសេសតិ, កាតត្ឌតេយត្ថ ជាតិស្សាមី”តិ។ តេសា តំ សារសតំ សុត្វា កឹតតសិតេតា តាហិ លក្ខណាគាឃឌ្ឍ តេបសេសិ, តតេតា បក្ខាឃ សយក្កចាសំ ចសិសុ។

សត្ថា ឰមំ ធម្មតេខសតំ អាហរិត្វា ជាតកំ សតេយាធាតេភសិ “តតា កាលិង្គរតេណ្ណា ឆីតតេរា ឰយា ខហរកិក្ខុតិតេឃា អតេហសុំ, ភត្តិតេសតេភា សារិបុតេត្តា, តាបតេសា បភ អហតេយច អតេហាសិ”ត្តិ។

ចូឡអកាលិង្គជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១០១] ១។ មហាអស្សារោហជាតកវណ្ណនា

អទេយ្យេសុ ទទំ ទានន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ ហេដ្ឋា កថិតមេវ។ សត្ថា “បោរាណកបណ្ឌិតាបិ អត្តនោ ឧបការវសេនេវ ករិំសូ”តិ វត្វា ឥធាបិ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិរាជា ហុត្វា ធម្មេន សមេន រជ្ជំ ការេតិ, ទានំ ទេតិ, សីលំ រក្ខតិ។ សោ “បច្ចន្តំ កុបិតំ វូបសមេស្សាមី”តិ ពលវាហនបរិវុតោ គន្ត្វា បរាជិតោ អស្សំ អភិរុហិត្វា បលាយមានោ ឯកំ បច្ចន្តគាមំ បាបុណិ។ តត្ថ តិំស ជនា រាជសេវកា វសន្តិ។ តេ បាតោវ គាមមជ្ឈេ សន្និបតិត្វា គាមកិច្ចំ ករោន្តិ។ តស្មិំ ខណេ រាជា វម្មិតំ អស្សំ អភិរុហិត្វា អលង្កតបដិយត្តោ គាមទ្វារេន អន្តោគាមំ បាវិសិ។ តេ “កិំ នុ ខោ ឥទ”ន្តិ ភីតា បលាយិត្វា សកសកគេហានិ បវិសិំសុ។ ឯកោ បន អត្តនោ គេហំ អគន្ត្វា រញ្ញោ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា “រាជា កិរ បច្ចន្តំ គតោ”តិ សុយ្យតិ, កោសិ ត្វំ រាជបុរិសោ ចោរបុរិសោតិ? “រាជបុរិសោ, សម្មា”តិ។ “តេន ហិ ឯហី”តិ រាជានំ គេហំ នេត្វា អត្តនោ បីឋកេ និសីទាបេត្វា “ឯហិ, ភទ្ទេ, សហាយកស្ស បាទេ ធោវា”តិ ភរិយំ តស្ស បាទេ ធោវាបេត្វា អត្តនោ ពលានុរូបេន អាហារំ ទត្វា “មុហុត្តំ វិស្សមថា”តិ សយនំ បញ្ញាបេសិ, រាជា និបជ្ជិ។ ឥតរោ អស្សស្ស សន្នាហំ មោចេត្វា ចង្កមាបេត្វា ឧទកំ បាយេត្វា បិដ្ឋិំ តេលេន មក្ខេត្វា តិណំ អទាសិ។ ឯវំ តយោ ចត្តារោ ទិវសេ រាជានំ បដិជគ្គិត្វា “គច្ឆាមហំ, សម្មា”តិ វុត្តេ បុន រញ្ញោ ច អស្សស្ស ច កត្តព្ពយុត្តកំ សព្ពមកាសិ។ រាជា ភុញ្ជិត្វា គច្ឆន្តោ “អហំ, សម្ម, មហាអស្សារោហោ នាម, នគរមជ្ឈេ អម្ហាកំ គេហំ, សចេ កេនចិ កិច្ចេន នគរំ អាគច្ឆសិ, ទក្ខិណទ្វារេ ឋត្វា ទោវារិកំ ‘មហាអស្សារោហោ កតរគេហេ វសតី’តិ បុច្ឆិត្វា ទោវារិកំ គហេត្វា អម្ហាកំ គេហំ អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ វត្វា បក្កាមិ។

ពលកាយោបិ រាជានំ អទិស្វា ពហិនគរេ ខន្ធាវារំ ពន្ធិត្វា ឋិតោ រាជានំ ទិស្វា បច្ចុគ្គន្ត្វា បរិវារេសិ។ រាជា នគរំ បវិសន្តោ ទ្វារន្តរេ ឋត្វា ទោវារិកំ បក្កោសាបេត្វា មហាជនំ បដិក្កមាបេត្វា “តាត, ឯកោ បច្ចន្តគាមវាសី មំ ទដ្ឋុកាមោ អាគន្ត្វា ‘មហាអស្សារោហស្ស គេហំ កហ’ន្តិ តំ បុច្ឆិស្សតិ, តំ ត្វំ ហត្ថេ គហេត្វា អានេត្វា មំ ទស្សេយ្យាសិ, តទា ត្វំ សហស្សំ លភិស្សសី”តិ អាហ។ សោ នាគច្ឆតិ, តស្មិំ អនាគច្ឆន្តេ រាជា តស្ស វសនគាមេ ពលិំ វឌ្ឍាបេសិ, ពលិម្ហិ វឌ្ឍិតេ នាគច្ឆតិ។ ឯវំ ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ ពលិំ វឌ្ឍាបេសិ, នេវ អាគច្ឆតិ។ អថ នំ គាមវាសិនោ សន្និបតិត្វា អាហំសុ “អយ្យ, តវ សហាយស្ស មហាអស្សារោហស្ស អាគតកាលតោ បដ្ឋាយ មយំ ពលិនា បីឡិយមានា សីសំ ឧក្ខិបិតុំ ន សក្កោម, គច្ឆ តវ សហាយស្ស មហាអស្សារោហស្ស វត្វា អម្ហាកំ ពលិំ វិស្សជ្ជាបេហី”តិ។ សាធុ គច្ឆិស្សាមិ, ន បន សក្កា តុច្ឆហត្ថេន គន្តុំ, មយ្ហំ សហាយស្ស ទ្វេ ទារកា អត្ថិ, តេសញ្ច ភរិយាយ ចស្ស សហាយកស្ស ច មេ និវាសនបារុបនបិឡន្ធនានិ សជ្ជេថាតិ។ “សាធុ សជ្ជិស្សាមា”តិ តេ សព្ពំ បណ្ណាការំ សជ្ជយិំសុ។

សោ តញ្ច អត្តនោ ឃរេ បក្កបូវញ្ច អាទាយ គន្ត្វា ទក្ខិណទ្វារំ បត្វា ទោវារិកំ បុច្ឆិ “កហំ, សម្ម, មហាអស្សារោហស្ស គេហ”ន្តិ។ សោ “ឯហិ ទស្សេមិ តេ”តិ តំ ហត្ថេ គហេត្វា រាជទ្វារំ គន្ត្វា “ទោវារិកោ ឯកំ បច្ចន្តគាមវាសិំ គហេត្វា អាគតោ”តិ បដិវេទេសិ។ រាជា តំ សុត្វា អាសនា វុដ្ឋាយ “មយ្ហំ សហាយោ ច តេន សទ្ធិំ អាគតា ច បវិសន្តូ”តិ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា ទិស្វាវ តំ បរិស្សជិត្វា “មយ្ហំ សហាយិកា ច

ទារកា ច អរោគា”តិ បុច្ឆិត្វា ហត្ថេ គហេត្វា មហាតលំ អភិរុហិត្វា សេតច្ឆត្តស្ស ហេដ្ឋា រាជាសនេ និសីទាបេត្វា អគ្គមហេសិំ បក្កោសាបេត្វា “ភទ្ទេ, សហាយស្ស មេ បាទេ ធោវា”តិ អាហ។ សា តស្ស បាទេ ធោវិ, រាជា សុវណ្ណភិង្ការេន ឧទកំ អាសិញ្ចិ។ ទេវីបិ បាទេ ធោវិត្វា គន្ធតេលេន មក្ខេសិ។ រាជា “កិំ, សម្ម, អត្ថិ, កិញ្ចិ អម្ហាកំ ខាទនីយ”ន្តិ បុច្ឆិ។ សោ “អត្ថី”តិ បសិព្ពកតោ បូវេ នីហរាបេសិ។ រាជា សុវណ្ណតដ្ដកេន គហេត្វា តស្ស សង្គហំ ករោន្តោ “មម សហាយេន អានីតំ ខាទថា”តិ ទេវិយា ច អមច្ចានញ្ច ខាទាបេត្វា សយម្បិ ខាទិ។ ឥតរោ ឥតរម្បិ បណ្ណាការំ ទស្សេសិ។ រាជា តស្ស សង្គហត្ថំ កាសិកវត្ថានិ អបនេត្វា តេន អាភតវត្ថយុគំ និវាសេសិ។ ទេវីបិ កាសិកវត្ថញ្ចេវ អាភរណានិ ច អបនេត្វា តេន អាភតវត្ថំ និវាសេត្វា អាភរណានិ បិឡន្ធិ។

អថ នំ រាជា រាជារហំ ភោជនំ ភោជាបេត្វា ឯកំ អមច្ចំ អាណាបេសិ “គច្ឆ, ឥមស្ស មម ករណនិយាមេនេវ មស្សុកម្មំ ការេត្វា គន្ធោទកេន ន្ហាបេត្វា សតសហស្សគ្ឃនិកំ កាសិកវត្ថំ និវាសាបេត្វា រាជាលង្ការេន អលង្ការាបេត្វា អានេហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ រាជា នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា អមច្ចេ សន្និបាតាបេត្វា សេតច្ឆត្តស្ស មជ្ឈេ ជាតិហិង្គុលកសុត្តំ បាតេត្វា ឧបឌ្ឍរជ្ជំ អទាសិ។ តេ តតោ បដ្ឋាយ ឯកតោ ភុញ្ជន្តិ បិវន្តិ សយន្តិ, វិស្សាសោ ថិរោ អហោសិ កេនចិ អភេជ្ជោ។ អថស្ស រាជា បុត្តទារេបិ បក្កោសាបេត្វា អន្តោនគរេ និវេសនំ មាបេត្វា អទាសិ។ តេ សមគ្គា សម្មោទមានា រជ្ជំ ការេន្តិ។

អថ អមច្ចា កុជ្ឈិត្វា រាជបុត្តំ អាហំសុ “កុមារ, រាជា ឯកស្ស គហបតិកស្ស ឧបឌ្ឍរជ្ជំ ទត្វា តេន សទ្ធិំ ឯកតោ ភុញ្ជតិ បិវតិ សយតិ, ទារកេ ច វន្ទាបេតិ, ឥមិនា រញ្ញា កតកម្មំ ន ជានាម, កិំ ករោតិ រាជា, មយំ លជ្ជាម, ត្វំ រញ្ញោ កថេហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា សព្ពំ តំ កថំ រញ្ញោ អារោចេត្វា “មា ឯវំ ករោហិ, មហារាជា”តិ អាហ។ “តាត, អហំ យុទ្ធបរាជិតោ កហំ វសិំ, អបិ នុ ជានាថា”តិ។ “ន ជានាម, ទេវា”តិ។ “អហំ ឯតស្ស ឃរេ វសន្តោ អរោគោ ហុត្វា អាគន្ត្វា រជ្ជំ ការេសិំ, ឯវំ មម ឧបការិនោ កស្មា សម្បត្តិំ ន ទស្សាមី”តិ ឯវញ្ច បន វត្វា ច បន ពោធិសត្តោ “តាត, យោ ហិ អទាតព្ពយុត្តកស្ស ទេតិ, ទាតព្ពយុត្តកស្ស ន ទេតិ, សោ អាបទំ បត្វា កិញ្ចិ ឧបការំ ន លភតី”តិ ទស្សេន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

៣។

“អទេយ្យេសុ ទទំ ទានំ, ទេយ្យេសុ នប្បវេច្ឆតិ;

អាបាសុ ព្យសនំ បត្តោ, សហាយំ នាធិគច្ឆតិ។

៤។

“នាទេយ្យេសុ ទទំ ទានំ, ទេយ្យេសុ យោ បវេច្ឆតិ;

អាបាសុ ព្យសនំ បត្តោ, សហាយមធិគច្ឆតិ.

៥.

“សញ្ញោគសម្ភោគវិសេសទស្សនំ, អនរិយធម្មេសុ សឋេសុ នស្សតិ;

កតញ្ច អរិយេសុ ច អជ្ជវេសុ, មហប្ផលំ ហោតិ អណុម្បិ តាទិសុ.

៦.

“យោ បុព្វេ កតកល្យាណោ, អកា លោកេ សុទុក្ករំ;

បច្ឆា កយិរា ន វា កយិរា, អច្ចន្តំ បូជនារហោ”តិ.

តត្ថ អសេយ្យេសូតិ បុព្វេ អកតូបការេសុ. ឯសេយ្យេសូតិ បុព្វេ កតូបការេសុ. នប្បវេច្ឆតីតិ ន បវេសេតិ ន ទេតិ. អាបាសូតិ អាបទាសុ. ព្យសនន្តិ ទុក្ខំ. សញ្ញោគសម្ភោគវិសេសទស្សនន្តិ យោ មិត្តេន កតោ សញ្ញោគោ ចេវ សម្ភោគោ ច, តស្ស វិសេសទស្សនំ គុណទស្សនំ សុកតំ មយ្ហាក្ខាយិតាតិ ឯតំ សព្វំ អសុទ្ធធម្មត្តា អនរិយធម្មេសុ កេរាដិកត្តា សឋេសុ នស្សតិ. អរិយេសូតិ អត្តនោ កតគុណជាននេន អរិយេសុ បរិសុទ្ធេសុ. អជ្ជវេសូតិ តេនេវ ការណេន ឧជុកេសុ អកុដិលេសុ. អណុម្បីតិ អប្បមត្តកម្បិ. តាទិសូតិ យេ តាទិសា បុគ្គលា ហោន្តិ អរិយា ឧជុភូតា, តេសុ អប្បម្បិ កតំ មហប្ផលំ ហោតិ មហាជុតិកំ មហាវិប្ផារំ, សុខេត្តេ វុត្តពីជមិវ ន នស្សតិ, ឥតរស្មឹ បន បាបេ ពហុម្បិ កតំ អគ្គិម្ហិ ខិត្តពីជមិវ នស្សតីតិ អត្ថោ. វុត្តម្បិ ចេតំ –

“យថាបិ ពីជមគ្គិម្ហិ, ឌយ្ហតិ ន វិរូហតិ;

ឯវំ កតំ អសប្បុរិសេ, នស្សតិ ន វិរូហតិ.

“កតញ្ញុម្ហិ ច បោសម្ហិ, សីលវន្តេ អរិយវុត្តិនេ;

សុខេត្តេ វិយ ពីជានិ, កតំ តម្ហិ ន នស្សតី”តិ. (ជា. ១.១០.៥៥-៥៦);

បុព្ពេ កតកល្យាណោតិ បឋមតរំ ឧបការំ កត្វា ឋិតោ។ អកាតិ អករិ, អយំ លោកេ សុទុក្ករំ ការំ អកាសីតិ អត្ថោ។ បច្ឆា កយិរាតិ យោ បច្ឆា អញ្ញំ កិញ្ចិ គុណំ ករេយ្យ វា មា វា, តេនេវ បឋមកេន គុណេន អច្ចន្តំ បុព្ពការី ហោតិ, សព្ពំ សក្ការសម្មានំ អរហតីតិ។

ឯវំ បន វុត្តោ តេន អយ្យា, ន រាជបុត្តា បុន កិញ្ចិ កថេសីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បច្ចន្តគាមវាសី អានន្ទោ អហោសិ, ពារាណសិរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មហាអស្សារោហជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣០៣] ៣. ឯករាជជាតកវណ្ណនា

អនុត្តរេ កាមគុណេ សមិទ្ធេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ កោសលរាជសេវកំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ ហេដ្ឋា សេយ្យជាតកេ (ជា. ១.៣.៩៤ អាទយោ) កថិតមេវ។ ឥធ បន សត្ថា “ន ត្វញ្ញេវ អនត្ថេន អត្ថំ អាហរិ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ អត្តនោ អនត្ថេន អត្ថំ អាហរិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិរញ្ញោ ឧបដ្ឋាកោ អមច្ចោ រាជន្តេបុរេ ទុស្សិ។ រាជា បច្ចក្ខតោ តស្ស ទោសំ ទិស្វា តំ រដ្ឋា បព្ពាជេសិ។ សោ ទព្ពសេនំ នាម កោសលរាជានំ ឧបដ្ឋហន្តោតិ សព្ពំ មហាសីលវជាតកេ (ជា. ១.១.៥១) កថិតមេវ។ ឥធ បន ទព្ពសេនោ មហាតលេ អមច្ចមជ្ឈេ និសិន្នំ ពារាណសិរាជានំ គាហាបេត្វា សិក្កាយ បក្ខិបិត្វា ឧត្តរុម្មារេ ហេដ្ឋាសីសកំ ឱលម្ពាបេសិ។ រាជា ចោររាជានំ អារព្ភ មេត្តំ ភាវេត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា ឈានំ និព្ពត្តេសិ, ពន្ធនំ ឆិជ្ជិ, តតោ រាជា អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិ។ ចោររាជស្ស សរីរេ ឌាហោ ឧប្បជ្ជិ, “ឌយ្ហាមិ ឌយ្ហាមី”តិ ភូមិយំ អបរាបរំ បរិវត្តតិ។ “កិមេត”ន្តិ វុត្តេ “មហារាជ, តុម្ហេ ឯវរូបំ ធម្មិករាជានំ និរបរាធំ ទ្វារស្ស ឧត្តរុម្មារេ ហេដ្ឋាសីសកំ ឱលម្ពាបេថា”តិ វទិំសុ។ តេន ហិ វេគេន គន្ត្វា មោចេថ នន្តិ។ បុរិសា គន្ត្វា រាជានំ អាកាសេ បល្លង្កេន និសិន្នំ ទិស្វា អាគន្ត្វា ទព្ពសេនស្ស អារោចេសុំ។ សោ វេគេន គន្ត្វា តំ វន្ទិត្វា ខមាបេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៩.

“អនុត្តរេ កាមគុណេ សមិទ្ធេ, ភុត្វាន បុព្ពេ វសិ ឯករាជ;

ເສາຄາຕິ ຫຸເກ຺ກ ຕຣກຍິ຺ຍຫິເຕ຺ຕາ, ຕປ຺ປຊ຺ຊເຫ ວຓ຺ຓພລໍ ປຸຣາຓ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວສີຕິ ຫຸເຕ຺ວາ. ອກຣາຂາຕິ ເພາທິສຕ຺ຕໍ ຕາເຍຕາລປຕິ. ເສາຄາຕີຕິ ເສາ ຕໍ ຊຼຄາຕິ. ຫຸເກ຺ກຕິ ບິສເຍ. ຕຣກຍິ຺ຫິ ອາຈາເຣ.

ຊຼລຍິ຺ຕຕ຺ຖາຕໍ ສນ຺ຕາເຍຕໍ ຫຸຕ຺ຕໍ. ຕປ຺ປຊ຺ຊເຫ ວຓ຺ຓພລໍ ປຸຣາຓນ຺ຕິ ອວຫຸເປ ບິສຍຖາເຕ ທິເຕ຺ຕາປິ ເປາຣາຓກວຓ຺ຓຍ຺ຍາ ພລຍ຺ຍາ ຕປ຺ປຊຫສີຕິ

ປຸຖ຺ຖຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເພາທິສເຕ຺ຕາ ເສສຄາຖາ ອເວາຈ –

໑໐.

“ປຸເຕ຺ຕາຈ ຕຕ຺ຕີ ຈ ຕເປີ ຈ ຍສ຺ສາ ສຍ຺ຍຕ຺ຕິຕາ ຫຸຕ຺ຕີເສຕ ອເຫາສິ;

ຕໍຄາຕິ ລນ຺ທາຕ ກວໍ ຕຸ ຣາຂ, ຂເຫ ອຫໍ ວຓ຺ຓພລໍ ປຸຣາຓໍ.

໑໑.

“ສຕ຺ຕາ ກິເຣວໍ ປຣິຕິຕ຺ຖິຕາຕິ, ຍເສສ຺ສິຕໍ ປຕ຺ຕາວຕ຺ຕິ ບິສຍ຺ຍາ

ຍເສາ ຈ ລທ຺ທາ ປຸຣິຍໍ ຕຸຍ຺ຍອາເຣ, ຕປ຺ປຊ຺ຊເຫ ວຓ຺ຓພລໍ ປຸຣາຓໍ.

໑໒.

“ປຕຸຊ຺ຊ ຫຸເຕ຺ຕ ສຸຕໍ ຂຕິຕ຺ຖ, ສຸເທຕ ຈາ ຫຸຕ຺ຕຍສຍ຺ຍາສາຫິ;

ຕຸກຍຕ຺ຕ ສເຕ຺ຕາ ອກິຕິຖ຺ຖຕຕ຺ຕາ, ສຸເທ ຈ ຫຸເຕ຺ຕ ຈ ກວຕ຺ຕີ ຕຸລ຺ຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຕ຺ຕີຕິ ອຊິວາສຕທຕ຺ຕິ. ຕເປີຕິ ຕປວເຣຫໍ. ສຍ຺ຍຕ຺ຕິຕາຕິ ຖຸທ຺ທິຕາ ອກິກຍ຺ຍິຕາ. ຫຸຕ຺ຕີເສຕາຕິ ຕໍ ຕາເຍຕາລປຕິ. ຕໍຄາຕິ ລນ຺ທາຕາຕິ ຕໍ

ປຕ຺ຕໍ ຖຸຄາຕາຫໍ ລກິເຕ຺ວາ. ຂເຫຕິ ເກຕ ກາເຣເຕ ອຫໍ ຂເຫຍ຺ຍໍ. ຍສ຺ສ ຫິ ຫຸຍ຺ຍຸ ຈາ ເຄາຍຕສ຺ສ ຈາ ເຫາຕິ, ເສາ ຕໍ ຂເຫຍ຺ຍາຕິ

ຂີເປຕິ.

“ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩥᩁᩮᩅᩴ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩔᩅᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᩅ ᨾᨾ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨴᩣᨶᩈᩦᩃᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩩᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩦᨲᩥ᪨ ᨿᩈᩔᩥᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩈᨿ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨿᩈᩔᩥᩴ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᩴ, ᩋᩈᨿ᩠ᩉᩈᩣᩉᩥᨲᩣᨿ ᩅᩥᩈᨿ᩠ᩉ ᩑᩅᩴ ᨲᩦᩉᩥᨸᩮᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᩃᨸᨶᩣᨶᩮᩅ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨶᩮᩅ ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩅᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᩁᩔ ᩈᩣᨾᩥᨠᨲᩣ ᨠᨲᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᩈᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨿᩈᨬ᩠ᨧ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩏᩊᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᩅᨾᩣᩉ᪨ ᨶᨸ᩠ᨸᨩᩉᩮᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨿᩈᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨸᩩᩁᩣᨱᩅᨱ᩠ᨱᨻᩃᩴ ᨩᩉᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᨿᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩥᨲᩮᨶ ᨶᩁᨠᨾ᩠ᩉᩥᨸᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨾᨾ ᩁᨩ᩠ᨩᩈᩩᨡᩴ ᨸᨶᩩᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᨶᩩᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩣ, ᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩᨸᩥ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩈᩩ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᨶᩈᨽᩣᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨡᩮ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨧ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᩃ᩠ᨿᩣ, ᩑᨠᩈᨴᩥᩈᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨠᩣᩁᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩍᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᩈᩮᨶᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨡᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩅ ᨠᩣᩁᩮᨳ, ᩋᩉᩴ ᩅᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣᨾᨧ᩠ᨧᩔ ᩁᩣᨩᩣᨱᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᩈᩮᨶᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᨠᩁᩣᨩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪓᪐᪔] ᪔᪨ ᨴᨴ᩠ᨴᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᩮᩣᨵᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᨳᩥᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨲᨴᩣ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨲᩔ ᨠᩮᩣᨵᨶᨽᩣᩅᨠᨳᩣᨿ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᨾ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩮᩈ ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣᨿᩮᩅ, ᨠᩮᩣᨵᨶᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅᩔ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᨽᩣᩅᩮ ᨮᩥᨲᩣᨸᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩣᩁᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩅᩈᩥᩴᩈᩩ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸᨴᩮᩈᩮ ᨴᨴ᩠ᨴᩁᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᩣᨴᩮ ᨴᨴ᩠ᨴᩁᨶᩣᨣᨽᩅᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ

កាទេត្វស្ស ឥន្ទ្ររេញ្ញា បុទ្ធា មហាឥន្ទ្រេរា នាយ អទេហាសិ, ពតិដ្ឋកាតា បតស្ស ឆ្ឋអឥន្ទ្រេរា នាយ។ រសា រកាឈតោ ឋទ្ទរសា នាកយាលចេក អនេក្កាសេត្វា បរិកាសេត្វា បហនេត្វា ចិចទតិ។ នាកទាឌា តស្ស ឋទ្ទសកាចំ ទាត្វា នាកកចតទោតា តំ តឹហទាបេតុំ អាណាបេសិ។ មហាឥន្ទ្រេរា បត បិតទំ លយាបេត្វា តិចាទេសិ។ ទុតិយម្បិ ទាឌា តស្ស ពន្ថ្ឈ ទុតិយម្បិ លយាបេសិ។ តតិយចាទេ បត “ត្វំ មំ ព្លមំ អតាចាទំ តឹហទាបេត្តុំ តិចាទេសិ, កច្ឆ ទេត្វបិ ឌតា ព្លមយ្យានាកកចតា តិក្កមិត្វា ពាទាលសិឃំ ប្ដក្កាទក្ខមិឃំ ពឹលិ ចស្សាតិ ចសធា”តិ នាកកចតា តិក្កឌ្ឋាបេសិ។ តេ តត្ថ កត្វា ចសិយុ។ អឆ តត ប្ដក្កាទក្ខមិឃំ ប្ដឥពបរិឃត្វេ កោចទំ បរិឃេយសយាតត កាមឥារកា ជិវ្ហា បហទេត្វា លេដ្ឋឥណ្ឌាឥយោ លិបត្វា “កោ ព្លមេ បុត្តុលសឹសា ស្វចិតក្ក្ឌា ប្ដឥពកឥដ្ឋកា មណ្ហកកក្កា”តិអាឌឹតិ ចត្វា អនេក្កាសត្តិ បរិកាសត្តិ។

ឆ្ឋអឥន្ទ្រេរា ចណ្ឌឋទ្ទសតាឃ តេតសំ តំ អចយាតំ អសហនេត្វា “កាតិក, ព្លមេ ឥារកា អមេយ្យបរិកចត្តិ, អានីចិសកាចំ តេតា ត ឌាតត្តិ, អហំ តេតសំ អចយាតំ សហិតុំ ត សក្កោមិ, តាសាចាតេតត តេ តាសេស្សាមី”តិ កាតទា សឌ្ឍិ សល្លបេត្វា បឆមំ កាធយាហ –

១៦។

“ព្លយាតិ យំ ឥន្ទ្រ តាបយន្តិ, ចាចាគ្រត្វាតិ យតុស្សលេហិក;

មណ្ហកកក្កា ប្ដឥពត្តុសេចិ, អានីចិសំ យំ អចិសា សបត្តិ”តិ។

តត្ថ តាបយន្តីតិ ទុក្ខាបេត្តិ។ មណ្ហកកក្កា ប្ដឥពត្តុសេចិតិ “មណ្ហកកក្កា”តិ ច “ប្ដឥពត្តុសេចី”តិ ច ចឥត្វា ឲតេ អចិសា កាមឥារកា យំ អានីចិសំ សយាតំ សបត្តិ អនេក្កាសត្តីតិ។

តស្ស ចចតំ សុត្វា មហាឥន្ទ្រេរា សេសកាធា អភាសិ –

១៧។

“សកា រដ្ឋា បព្ពាជិតោ, អញ្ញំ ជនបទំ គតោ;

មហន្តំ កោដ្ឋំ កយិរាថ, ទុរុត្តានំ និធេតវេ។

១៨។

“យត្ថ បោសំ ន ជានន្តិ, ជាតិយា វិនយេន វា;

ន តត្ថ មានំ កយិរាថ, វសមញ្ញាតកេ ជនេ។

១៩។

“វិទេសវាសំ វសតោ, ជាតវេទសមេនបិ;

ខមិតព្ពំ សបញ្ញេន, អបិ ទាសស្ស តជ្ជិត”ន្តិ។

តត្ថ ទុត្តានំ និធេតវេតិ យថា ធញ្ញនិធានត្ថាយ មហន្តំ កោដ្ឋំ កត្វា បូរេត្វា កិច្ចេ ឧប្បន្នេ ធញ្ញំ វឡញ្ជេន្តិ, ឯវមេវ វិទេសំ គតោ អន្តោហទយេ បណ្ឌិតោ បោសោ ទុត្តានំ និធានត្ថាយ មហន្តំ កោដ្ឋំ កយិរាថ។ តត្ថ តានិ ទុត្តានិ និទហិត្វា បុន អត្តនោ បហោនកកាលេ កាតព្ពំ ករិស្សតិ។ ជាតិយា វិនយេន វាតិ “អយំ ខត្តិយោ ព្រាហ្មណោ”តិ វា “សីលវា ពហុស្សុតោ គុណសម្បន្នោ”តិ វា ឯវំ យត្ថ ជាតិយា វិនយេន វា ន ជានន្តីតិ អត្ថោ។ មានន្តិ ឯវរូបំ មំ លាមកវោហារេន វោហរន្តិ, ន សក្ករោន្តិ ន គរុំ ករោន្តីតិ មានំ ន ករេយ្យ។ វសមញ្ញាតកេ ជនេតិ អត្តនោ ជាតិគោត្តាទីនិ អជានន្តស្ស ជនស្ស សន្តិកេ វសន្តោ។ វសតោតិ វសតា, អយមេវ វា បាឋោ។

ឯវំ តេ តត្ថ តីណិ វស្សានិ វសិំសុ។ អថ នេ បិតា បក្កោសាបេសិ។ តេ តតោ បដ្ឋាយ និហតមានា ជាតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កោធនោ ភិក្ខុ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា ចូឡទទ្ទរោ កោធនោ ភិក្ខុ អហោសិ, មហាទទ្ទរោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទទ្ទរជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៣០៥] ៥. សីលវីមំសនជាតកវណ្ណនា

នត្ថិ លោកេ រហោ នាមាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កិលេសនិគ្គហំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ឯកាទសកនិបាតេ បានីយជាតកេ (ជា. ១.១១.៥៨ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ អយំ បនេត្ថ សង្ខេបោ – បញ្ចសតា ភិក្ខូ អន្តោជេតវនេ វសន្តា មជ្ឈិមយាមសមនន្តរេ កាមវិតក្កំ វិតក្កយិំសុ។ សត្ថា ឆសុបិ រត្តិន្ទិវកោដ្ឋាសេសុ យថា ឯកចក្ខុកោ ចក្ខុំ, ឯកបុត្តោ បុត្តំ, ចាមរី វាលំ អប្បមាទេន រក្ខតិ,

ឯកំ និច្ចកាលំ ភិក្ខុ ឧបលាលេតិ។ សោ ទត្តិកាលេ និព្ពេទក្ខតា វេទនំ ឧបលាលេន្តោ ធម្មចិត្តិ វេញ្ញា អត្តនោ និវេសនេ ឧបដ្ឋានេ ឋិតំ តំ ភិក្ខុំ ទិស្វា ធម្មកថំ វិចរិត្វា អានន្ទត្ថេរំ អាមន្តេត្វា “អានន្ទ, អនន្តរេ ទិវសេ គោចរំ បន្ថាទេ វសនកភិក្ខុ សន្តិបាតាបេត្វា ធម្មកថិកថាទេ អាសនំ បញ្ញាបេហី”តិ អាហ។ សោ តថា កត្វា សត្ថុ បដិវេទេសិ។ សត្ថា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា សព្ពសង្ឃាហិកធម្មេ អាមន្តេត្វា “ភិក្ខវេ, បោរាណកបណ្ឌិតា ‘បាបករណេ រហោ នាម នត្ថី’តិ បាបំ ន ករិំសូ”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តត្ថេវ ពារាណសិយំ ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ បញ្ចន្នំ មាណវកសតានំ ជេដ្ឋកោ ហុត្វា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហាតិ។ អាចរិយស្ស បន វយប្បត្តា ធីតា អត្ថិ។ សោ ចិន្តេសិ “ឥមេសំ មាណវកានំ សីលំ វីមំសិត្វា សីលសម្បន្នស្សេវ ធីតរំ ទស្សាមី”តិ។ សោ ឯកទិវសំ មាណវកេ អាមន្តេត្វា “តាតា, មយ្ហំ ធីតា វយប្បត្តា, វិវាហមស្សា ការេស្សាមិ, វត្ថាលង្ការំ លទ្ធុំ វដ្ដតិ, គច្ឆថ តុម្ហេ អត្តនោ អត្តនោ ញាតកានំ អបស្សន្តានញ្ញេវ ថេនេត្វា វត្ថាលង្ការេ អាហរថ, កេនចិ អទិដ្ឋមេវ គណ្ហាមិ, ទស្សេត្វា អាភតំ ន គណ្ហាមី”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តតោ បដ្ឋាយ ញាតកានំ អបស្សន្តានំ ថេនេត្វា វត្ថបិឡន្ធនាទីនិ អាហរន្តិ។ អាចរិយោ អាភតាភតំ វិសុំ វិសុំ ឋបេសិ។ ពោធិសត្តោ បន ន កិញ្ចិ អាហរិ។ អថ នំ អាចរិយោ អាហ “ត្វំ បន, តាត, ន កិញ្ចិ អាហរសី”តិ។ “អាម, អាចរិយា”តិ។ “កស្មា, តាតា”តិ។ “តុម្ហេ ន កស្សចិ បស្សន្តស្ស អាភតំ គណ្ហថ, អហំ បន បាបករណេ រហោ នាម ន បស្សាមី”តិ ទីបេន្តោ ឥមា ទ្វេ គាថា អាហ –

១៤៣

“នត្ថិ លោកេ រហោ នាម, បាបកម្មំ បកុព្ពតោ;

បស្សន្តិ វនភូតានិ, តំ ពាលោ មញ្ញតី រហោ។

១៤៤

“អហំ រហោ ន បស្សាមិ, សុញ្ញំ វាបិ ន វិជ្ជតិ;

យត្ថ អញ្ញំ ន បស្សាមិ, អសុញ្ញំ ហោតិ តំ មយា”តិ។

តត្ថ រហោតិ បដិច្ឆន្នដ្ឋានំ។ វនភូតានីតិ វនេ និព្ពត្តភូតានិ។ តំ ពាលោតិ តំ បាបកម្មំ រហោ មយា កតន្តិ ពាលោ មញ្ញតិ។ សុញ្ញំ វាបីតិ យំ វា ឋានំ សត្តេហិ សុញ្ញំ ភវេយ្យ, តម្បិ នត្ថីតិ អាហ។

អាចរិយោ តស្ស បសីទិត្វា “តាត, ន មយ្ហំ គេហេ ធនំ នត្ថិ, អហំ បន សីលសម្បន្នស្ស ធីតរំ ទាតុកាមោ ឥមេ មាណវកេ វីមំសន្តោ ឯវមកាសិំ, មម ធីតា តុយ្ហមេវ អនុច្ឆវិកា”តិ ធីតរំ អលង្ករិត្វា ពោធិសត្តស្ស អទាសិ។ សេសមាណវកេ “តុម្ហេហិ អាភតាភតំ តុម្ហាកំ គេហមេវ នេថា”តិ អាហ។

សត្ថា “ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, តេ ទុស្សីលមាណវកា អត្តនោ ទុស្សីលតាយ តំ ឥត្ថិំ ន លភិំសុ, ឥតរោ បណ្ឌិតមាណវោ សីលសម្បន្នតាយ លភី”តិ វត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៨។

“ទុជ្ជច្ចោ ច សុជច្ចោ ច, នន្ទោ ច សុខវឌ្ឍិតោ;

វជ្ជោ ច អទ្ធុវសីលោ ច, តេ ធម្មំ ជហុមត្ថិកា។

១៩។

“ព្រាហ្មណោ ច កថំ ជហេ, សព្វធម្មាន បារគូ;

យោ ធម្មមនុបាលេតិ, ធិតិមា សច្ចនិក្កមោ”តិ។

តត្ថ ទុជ្ជច្ចាទិអាទយោ ឆ ជេដ្ឋកមាណវា, តេសំ នាមំ គហិតា អវសេសានំ នាមំ អគ្គហេត្វា សព្វសង្គាហិកវសេន “តេ ធម្មំ ជហុមត្ថិកា”តិ អាហ។ តត្ថ តេតិ សព្វេបិ តេ មាណវា។ ធម្មន្តិ ឥត្ថិបដិលាភការណំ។ ជហុមត្ថិកាតិ ជហុំ អត្ថិកា, អយមេវ វា បាឋោ។ មការោ បទព្យញ្ជនសន្ធិវសេន វុត្តោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សព្វេបិ តេ មាណវា តាយ ឥត្ថិយា អត្ថិកាវ ហុត្វា អត្តនោ ទុស្សីលតាយ តំ ឥត្ថិបដិលាភការណំ ជហិំសុ។

ព្រាហ្មណោ ចាតិ ឥតរោ បន សីលសម្បន្នោ ព្រាហ្មណោ។ កថំ ជហេតិ កេន ការណេន តំ ឥត្ថិបដិលាភការណំ ជហិស្សតិ។ សព្វធម្មានន្តិ ឥមស្មិំ ឋានេ លោកិយានិ បញ្ច សីលានិ, ទស សីលានិ, តីណិ សុចរិតានិ ច, សព្វធម្មា នាម, តេសំ សោ បារំ គតោតិ បារគូ។ ធម្មន្តិ វុត្តប្បការមេវ ធម្មំ យោ អនុបាលេតិ រក្ខតិ។ ធិតិមាតិ សីលរក្ខនធិតិយា សមន្នាគតោ។ សច្ចនិក្កមោតិ សច្ចេ សភាវភូតេ យថាវុត្តេ សីលធម្មេ និក្កមេន សមន្នាគតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ តានិ បញ្ច កុលសតានិ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសុ។

តទា អាចរិយោ សារិបុត្តោ អហោសិ, បណ្ឌិតមាណវោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

សីលវីមំសនជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[១០៩] ៩។ សុជាតាជាតកវណ្ណនា

កិមណ្ឌកាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មល្លិកំ ទេវិំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកទិវសំ កិរ រញ្ញោ តាយ សទ្ធិំ សិរិវិវាទោ អហោសិ, “សយនកលហោ”តិបិ វទន្តិយេវ។ រាជា កុជ្ឈិត្វា តស្សា អត្ថិភាវម្បិ ន ជានាតិ។ មល្លិកា ទេវីបិ “សត្ថា រញ្ញោ មយិ កុទ្ធភាវំ ន ជានាតី”តិ ចិន្តេសិ។ សត្ថាបិ ញត្វា “ឥមេសំ សមគ្គភាវំ ករិស្សាមី”តិ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ បញ្ចភិក្ខុសតបរិវារោ សាវត្ថិំ បវិសិត្វា រាជទ្វារំ អគមាសិ។ រាជា តថាគតស្ស បត្តំ គហេត្វា និវេសនំ បវេសេត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទាបេត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទក្ខិណោទកំ ទត្វា យាគុខជ្ជកំ អាហរិ។ សត្ថា បត្តំ ហត្ថេន បិទហិត្វា “មហារាជ, កហំ ទេវី”តិ អាហ។ “កិំ, ភន្តេ, តាយ អត្តនោ យសេន មត្តាយា”តិ? “មហារាជ, សយមេវ យសំ ទត្វា មាតុគាមំ ឧក្ខិបិត្វា តាយ កតស្ស អបរាធស្ស អសហនំ នាម ន យុត្ត”ន្តិ។ រាជា សត្ថុ វចនំ សុត្វា តំ បក្កោសាបេសិ, សា សត្ថារំ បរិវិសិ។ សត្ថា “អញ្ញមញ្ញំ សមគ្គេហិ ភវិតុំ វដ្ដតី”តិ សាមគ្គិរសវណ្ណំ កថេត្វា បក្កាមិ។ តតោ បដ្ឋាយ ឧភោ សមគ្គវាសំ វសិំសុ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, សត្ថា ឯកវចនេនេវ ឧភោ សមគ្គេ អកាសី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបាហំ ឯកេន ឱវាទេនេវ សមគ្គេ អកាសិ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អត្ថធម្មានុសាសកោ អមច្ចោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ រាជា វាតបានំ វិវរិត្វា រាជង្គណំ ឱលោកយមានោ អដ្ឋាសិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកា បណ្ណិកធីតា អភិរូបា បឋមវយេ ឋិតា សុជាតា នាម ពទរបច្ឆិំ សីសេ កត្វា “ពទរានិ គណ្ហថ, ពទរានិ គណ្ហថា”តិ វទមានា រាជង្គណេន គច្ឆតិ។ រាជា តស្សា សទ្ទំ សុត្វា តាយ បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា អសាមិកភាវំ ញត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេត្វា មហន្តំ យសំ អទាសិ។ សា រញ្ញោ បិយា អហោសិ មនាបា។ អថេកទិវសំ រាជា សុវណ្ណតដ្ដកេ ពទរានិ ខាទន្តោ និសីទិ។ តទា សុជាតា ទេវី រាជានំ ពទរានិ ខាទន្តំ ទិស្វា “មហារាជ, កិំ នាម តុម្ហេ ខាទថា”តិ បុច្ឆន្តី បឋមំ គាថមាហ –

“កិយណ្ឌកា ឰរេយ រេច, តិក្លិត្វា កំរេយល្លេកា;

ក្លបលេហិតកា ចក្កុ, តំ រេយ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

តត្ថ កិយណ្ឌកាតិ កិំផលានិ តារេយតានិ, បរិយណ្ឌលចរេសត បត អណ្ឌកាតិ អាហ។ កំរេយល្លេកាតិ សុចណ្ណតជ្ជេកា។ ក្លបលេហិតកាតិ រត្តចណ្ណា។ ចក្កុតិ ចោក្ខា តិមុលា។

រាជា កុជ្ឈិត្វា “ពាទរចាលិជកេ បណ្ណិកកហបតិកស្ស ឃិតោ អត្តនោ កុលរេតក្កានិ ពាទរានិបិ ន ជានាសី”តិ ចត្វា ទេ្វ កាថា អកាសិ –

១១។

“ឃានិ បុរេ ត្យចំ រេចិ, ករណ្ហ តត្តកចាសិតិ;

ក្លដ្ឋុហត្ថា បចិតាសិ, តស្សា តេ កោលិយំ ផលំ។

១២។

“ក្ឆ្ឃុរេតា ត រេយតិ, រេភាកា ចិប្បជហត្តិ តំ;

តទេ្វចិយំ បដិរេតធ, ឃត្វ កោលំ បចិស្សតី”តិ។

តត្ថ ករណ្ហតិ មុណ្ឌសីសា ហុត្វា។ តត្តកចាសិតីតិ ឌិណ្ណបិលោតិកតិចត្វា។ ក្លដ្ឋុហត្ថា បចិតាសីតិ អដចិ បចិសិត្វា អក្កុសពោត សាល់ ឋូតារេយត្វា ឋូចិតោទិតំ ហទេ្វត កហេត្វា ក្លដ្ឋុក្ក បក្ខិបតចរេសត ក្លដ្ឋុហត្ថា ហុត្វា បចិតាសិ ឋូចិតាសិ។ តស្សា តេ កោលិយំ ផលត្តិ តស្សា តច ទុចំ បចិតត្តិយា ឋូចិតត្តិយា ឃយហំ ព្ពុគាតិ ណាគាយិ, ព្ពុគំ កោលិយំ កុលគត្តិយំ ផលត្តិ អទេ្វា។

ក្ឆ្ឃុរេតត រេយតីតិ អយំ ជមុំ ព្ពុយស្មិំ រាជកុរេល ចរេយាតា លោហកុម្ភិយំ បក្លិត្វា ចិយ ដឃ្យតិ តាកិរេយតិ។ រេភាកាតិ រាជរេភាកា ព្ពុយំ អលក្ខិកំ ចិប្បជហត្តិ។ ឃត្វ កោលំ បចិស្សតីតិ ឃត្វ កន្ត្វា បុត ពាទររេយច បចិតិត្វា ចិក្កិណត្តិ ឌីចិកំ កប្បេស្សតិ, តទេ្វច តំ តេធាតិ ចគតិ។

ពោធិសត្តា “ធរេបត្វា យំ អទេ្ឋា ឰរេយ រេយក្កេ កាតុំ ត សក្ខិស្សតី”តិ រាជានំ សញ្ញាបេត្វា “ឰយិស្សា អតិក្កដ្ឋតំ កទិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪒᪔᩺

“ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨲᩮ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨶᩣᩁᩥᨿᩣ;

ᨡᨾ ᨴᩮᩅ ᩈᩩᨩᩣᨲᩣᨿ, ᨾᩣᩔᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨫ ᩁᨳᩮᩈᨽᩣ”ᨲᩥ᩺

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩑᨲᩮ ᩑᩅᩁᩪᨸᩣ ᨸᨾᩣᨴᨴᩮᩣᩈᩣ ᨿᩈᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨶᩣᩁᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᩑᨲᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᩏᨧ᩠ᨧᩮ ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᩣᨲᩥ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩔ ᩋᨸᩁᩣᨵᩔ ᩋᩈᩉᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨡᨾ, ᨴᩮᩅ, ᩈᩩᨩᩣᨲᩣᨿ, ᩑᨲᩥᩔᩣ ᨾᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨫ ᩁᨳᩮᩈᨽᩣᨲᩥ᩺

ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨲᩴ ᩋᨸᩁᩣᨵᩴ ᩈᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᨲᩴ ᨮᨸᩮᩈᩥ᩺ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩏᨽᩮᩣ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩈᩴᩅᩈᩥᩴᩈᩩ᩺

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᩣᨩᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩩᨩᩣᨲᩣ ᨾᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ, ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᩈᩩᨩᩣᨲᩣᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩣ᩺

[᪓᪐᪗] ᪗᩺ ᨸᩃᩣᩈᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨧᩮᨲᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᩋᩔᩩᨱᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᨬ᩠ᨧᩮ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᩉᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᩈᨾᨿᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᨬ᩠ᨧᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᩮᨡᩮᩣ ᩈᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨧ ᨾᩮ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩦᩈᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨠᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩃᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨠᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩒᩅᩁᨠᩮ ᨠᨸᩥᩈᩦᩈᩴ ᩋᩣᩃᨾ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩮᩣᨴᩥ᩺ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣᩈᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨸᨵᩣᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩ, ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩉᩮᩣᩉᩥᩈᩥ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ, ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩦᩈᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨲᨿᩣ ᨾᨾ ᨠᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩃᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨿᩔ ᨲᩮ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨾᨾ ᨠᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩃᩴ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᩺

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨸᩃᩣᩈᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨻᩃᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ “ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨠᩴ ᨴᩮᩅᨲᩴ

បដិជគ្គិស្សាមី”តិ ឯកស្មិំ វុត្តប្បទេសេ ឋិតស្ស មហតោ បលាសរុក្ខស្ស មូលេ សមំ ភូមិតលំ កត្វា បរិក្ខិបិត្វា វាលុកំ ឱកិរិត្វាន សម្មជ្ជិត្វា រុក្ខេ គន្ធបញ្ចង្គុលិកានិ ទត្វា មាលាគន្ធធូមេហិ បូជេត្វា ទីបំ ជាលេត្វា “សុខំ សយា”តិ វត្វា រុក្ខំ បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមតិ។ ទុតិយទិវសេ បាតោវ គន្ត្វា សុខសេយ្យំ បុច្ឆតិ។ អថេកទិវសំ រុក្ខទេវតា ចិន្តេសិ “អយំ ព្រាហ្មណោ អតិវិយ មំ បដិជគ្គតិ, ឥមំ ព្រាហ្មណំ វីមំសិត្វា យេន ការណេន មំ បដិជគ្គតិ, តំ ជានិស្សាមី”តិ។ សា តស្មិំ ខណេ ព្រាហ្មណោ អាគន្ត្វា រុក្ខមូលេ សម្មជ្ជេន្ត មហល្លកព្រាហ្មណវេសេន សមីបេ ឋត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៧។

“អចេតនំ ព្រាហ្មណ អស្សុណន្តំ, ជានោ អជានន្តមិមំ បលាសំ;

អារទ្ធវីរិយោ ធុវំ អប្បមត្តោ, សុខសេយ្យំ បុច្ឆសិ កិស្ស ហេតុ”តិ។

តត្ថ អស្សុណន្តន្តិ អចេតនត្តាវ អសុណន្តំ។ ជានោតិ ត្វំ ជានមានោ ហុត្វា។ ធុវំ អប្បមត្តោតិ និច្ចំ អប្បមត្តោ។

តំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៨។

“ទូរេ សុតោ ចេវ ព្រហា ច រុក្ខោ, ទេសេ ឋិតោ ភូតនិវាសរូបោ;

តស្មា នមស្សាមិ ឥមំ បលាសំ, យេ ចេត្ថ ភូតា តេ ធនស្ស ហេតុ”តិ។

តត្ថ ទូរេ សុតោតិ ព្រាហ្មណ អយំ រុក្ខោ ទូរេ សុតោ វិស្សុតោ, ន អាសន្នដ្ឋានេយេវ បាកដោ។ ព្រហា ចាតិ មហន្តោ ច។ ទេសេ ឋិតោតិ វុត្តេន សមេ ភូមិប្បទេសេ ឋិតោ។ ភូតនិវាសរូបោតិ ទេវតានិវាសសភាវោ, អទ្ធា ឯត្ថ មហេសក្ខា ទេវតា និវុត្ថា ភវិស្សតិ។ តេ ធនស្ស ហេតូតិ ឥមញ្ច រុក្ខំ យេ ចេត្ថ និវុត្ថា ភូតា, តេ ធនស្ស ហេតុ នមស្សាមិ, ន និក្ការណាតិ។

តំ សុត្វា រុក្ខទេវតា ព្រាហ្មណស្ស បសន្នា “អហំ, ព្រាហ្មណ, ឥមស្មិំ រុក្ខេ និព្វត្តទេវតា, មា ភាយិ, ធនំ តេ ទស្សាមី”តិ តំ អស្សាសេត្វា អត្តនោ វិមានទ្វារេ មហន្តេន ទេវតានុភាវេន អាកាសេ ឋត្វា ឥតរា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៥.

“សោ តេ ករិស្សាមិ យថានុភាវំ, កតញ្ញុតំ ព្រាហ្មណ បេក្ខមានោ;

កថញ្ហិ អាគម្ម សតំ សកាសេ, មោឃានិ តេ អស្សុ បរិផន្ទិតានិ.

១៦.

“យោ តិន្ទុករុក្ខស្ស បរោ បិលក្ខោ, បរិវារិតោ បុព្ពយញ្ញោ ឧឡារោ;

តស្សេស មូលស្មិំ និធិ និធាតោ, អទាយាទោ គច្ឆ តំ ឧទ្ធរាហី”តិ.

តត្ថ យថានុភាវន្តិ យថាសត្តិ យថាពលំ. កតញ្ញុតន្តិ តយា មយ្ហំ កតគុណំ ជានន្តោ តំ អត្តនិ វិជ្ជមានំ កតញ្ញុតំ បេក្ខមានោ. អាគម្មាតិ អាគន្ត្វា. សតំ សកាសេតិ សប្បុរិសានំ សន្តិកេ. មោឃានិ តេ អស្សុ បរិផន្ទិតានីតិ សុខសេយ្យបុច្ឆនវសេន វាចាផន្ទិតានិ សម្មជ្ជនាទិករណេន កាយផន្ទិតានិ ច តវ កថំ អផលានិ ភវិស្សន្តិ.

យោ តិន្ទុករុក្ខស្ស បរោ បិលក្ខោតិ យោ ឯស តិន្ទុករុក្ខស្ស បរេន បិលក្ខរុក្ខោ ឋិតោតិ វិមានទ្វារេ ឋិតោវ ហត្ថំ បសារេត្វា ទស្សេតិ. បរិវារិតោតិអាទីសុ តស្ស បិលក្ខរុក្ខស្ស មូលេ ឯស តំ រុក្ខមូលំ បរិក្ខិបិត្វា និហិតតាយ បរិវារិតោ, បុព្ពេ យិដ្ឋយញ្ញវសេន បុរិមសាមិកានំ ឧប្បន្នតាយ បុព្ពយញ្ញោ, អនេកនិធិកុម្ភិភាវេន មហន្តតាយ ឧឡារោ, ភូមិំ ខណិត្វា ឋបិតត្តា និធាតោ, ញាតិទាយាទានំ អភាវេន អទាយាទោ. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ឯស តំ រុក្ខមូលំ បរិក្ខិបិត្វា គីវាយ គីវំ បហរន្តីនំ និធិកុម្ភីនំ វសេន មហានិធិ និធាតោ អសាមិកោ, គច្ឆ តំ ឧទ្ធរិត្វា គណ្ហាតិ.

ឯវញ្ច បន វត្វា សា ទេវតា “ព្រាហ្មណ, ត្វំ ឯតំ ឧទ្ធរិត្វា គណ្ហន្តោ កិលមិស្សសិ, គច្ឆ ត្វំ, អហមេវ តំ តវ ឃរំ នេត្វា អមុកស្មិំ អមុកស្មិញ្ច ឋានេ និទហិស្សាមិ, ត្វំ ឯតំ ធនំ យាវជីវំ បរិភុញ្ជន្តោ ទានំ ទេហិ, សីលំ រក្ខាហី”តិ ព្រាហ្មណស្ស ឱវាទំ ទត្វា តំ ធនំ អត្តនោ អានុភាវេន តស្ស ឃរេ បតិដ្ឋាបេសិ.

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ព្រាហ្មណោ អានន្ទោ អហោសិ, រុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ.

បលាសជាតកវណ្ណនា បឋមា.

[៣០៨] ៨. ជវសកុណជាតកវណ្ណនា

អករម្ហស តេ កិច្ចន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស អកតញ្ញុតំ អារព្ភ កថេសិ។ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ អកតញ្ញូយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ រុក្ខកោដ្ដកសកុណោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ អថេកស្ស សីហស្ស មំសំ ខាទន្តស្ស អដ្ឋិ គលេ លគ្គិ, គលោ ឧទ្ធុមាយិ, គោចរំ គណ្ហិតុំ ន សក្កោតិ, ខរា វេទនា វត្តន្តិ។ អថ នំ សោ សកុណោ គោចរប្បសុតោ ទិស្វា សាខាយ និលីនោ “កិំ តេ, សម្ម, ទុក្ខ”ន្តិ បុច្ឆិ។ សោ តមត្ថំ អាចិក្ខិ។ “អហំ តេ, សម្ម, ឯតំ អដ្ឋិំ អបនេយ្យំ, ភយេន បន តេ មុខំ បវិសិតុំ ន វិសហាមិ, ខាទេយ្យាសិបិ ម”ន្តិ។ “មា ភាយិ, សម្ម, នាហំ តំ ខាទាមិ, ជីវិតំ មេ ទេហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ តំ បស្សេន និបជ្ជាបេត្វា “កោ ជានាតិ, កិមេស ករិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា យថា មុខំ បិទហិតុំ ន សក្កោតិ, តថា តស្ស អធរោដ្ឋេ ច ឧត្តរោដ្ឋេ ច ទណ្ឌកំ ឋបេត្វា មុខំ បវិសិត្វា អដ្ឋិកោដិំ តុណ្ឌេន បហរិ, អដ្ឋិ បតិត្វា គតំ។ សោ អដ្ឋិំ បាតេត្វា សីហស្ស មុខតោ និក្ខមន្តោ ទណ្ឌកំ តុណ្ឌេន បហរិត្វា បាតេន្តោវ និក្ខមិត្វា សាខគ្គេ និលីយិ។ សីហោ និរោគោ ហុត្វា ឯកទិវសំ ឯកំ វនមហិសំ វធិត្វា ខាទតិ។ សកុណោ “វីមំសិស្សាមិ ន”ន្តិ តស្ស ឧបរិភាគេ សាខាយ និលីយិត្វា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

២៩។

“អករម្ហស តេ កិច្ចំ, យំ ពលំ អហុវម្ហសេ;

មិគរាជ នមោ ត្យត្ថុ, អបិ កិញ្ចិ លភាមសេ”តិ។

តត្ថ អករម្ហស តេ កិច្ចន្តិ ភោ, សីហ, មយម្បិ តវ ឯកំ កិច្ចំ អករិម្ហា, យំ ពលំ អហុវម្ហសេតិ យំ អម្ហាកំ ពលំ អហោសិ, តេន ពលេន តតោ កិញ្ចិ អហាបេត្វា អករិម្ហាយេវ។

តំ សុត្វា សីហោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៣០។

“មម លោហិតភក្ខស្ស, និច្ចំ លុទ្ទានិ កុព្ពតោ;

ທນ຺ຕນ຺ຕຣຄໂຕ ສນ຺ໂຕ, ຕໍ ພຫຸໍ ຍມ຺ປິ ຊີວສີ”ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສກຸໂຓ ອຸຕ຺ຕເຣ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໐.

“ອກຕັ຺ຎ຺ຎຸມກຕ຺ຕາຣໍ, ກຕສ຺ສ ອປ຺ປຕິກາຣກໍ;

ຍສ຺ມິໍ ກຕັ຺ຎ຺ຎຸຕາ ນຕ຺ຖິ, ນິຣຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ເສວນາ.

໑໑.

“ຍສ຺ສ ສມ຺ມຸຂຈິຓ຺ເຓນ, ມິຕ຺ຕທມ຺ໂມ ນ ລພ຺ພຕິ;

ອນຸສູຍມນກ຺ໂກສໍ, ສນິກໍ ຕມ຺ຫາ ອປກ຺ກເມ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອກຕັ຺ຎ຺ຎຸນ຺ຕິ ກຕຄຸຓໍ ອຊານນ຺ຕໍ. ອກຕ຺ຕາຣນ຺ຕິ ຍໍກິຍ຺ຈິ ອກໂຣນ຺ຕໍ. ສມ຺ມຸຂຈິຓ຺ເຓນາຕິ ສມ຺ມຸເຂ ກເຕນ ຄຸເຓນ. ອນຸສູຍມນກ຺ໂກສນ຺ຕິ ຕໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ນ ອຸສູຍນ຺ໂຕ ນ ອກ຺ໂກສນ຺ໂຕ ສນິກໍ ຕມ຺ຫາ ປາປປຸຄ຺ຄລາ ອປຄ຺ເຉຍ຺ຍາຕິ. ເອວໍ ວຕ຺ວາ ໂສ ສກຸໂຓ ປກ຺ກາມິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – “ຕທາ ສີໂຫ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສກຸໂຓ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ສກຸຓຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຐມາ.

[໓໐໙] ໙. ຉວກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສພ຺ພມິທໍຈຣິມໍ ກຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຉພ຺ພຄ຺ຄິເຍ ພິກ຺ຂູ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ວິນເຍ (ປາຈິ. ໔໓໙) ວິຕ຺ຖາຣິໂຕ ອາຄຕເຍວ. ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ສເງ຺ຂໂປ – ສຕ຺ຖາ ຉພ຺ພຄ຺ຄິເຍ ປໂກ຺ກສາເປຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕຸເມ຺ຫ ພິກ຺ຂເວ, ນີເຈ ອາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຸເຈ຺ຈ ອາສເນ ນິສິນ຺ນສ຺ສ ທມ຺ມໍ ເທເສຖາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ເອວໍ, ພນ຺ເຕ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ເຕ ພິກ຺ຂູ ຄຣຫິຕ຺ວາ “ອຍຸຕ຺ຕໍ, ພິກ຺ຂເວ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ມມ ທມ຺ເມ ອຄາຣວກຣຓໍ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາ ຫິ

នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ពាហិរកមន្តេបិ វាចេន្តេ គរហិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ចណ្ឌាលកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ កុដុម្ពំ សណ្ឋបេសិ។ តស្ស ភរិយា អម្ពទោហឡិនី ហុត្វា តំ អាហ “សាមិ, ឥច្ឆាមហំ អម្ពំ ខាទិតុ”ន្តិ។ “ភទ្ទេ, ឥមស្មិំ កាលេ អម្ពំ នត្ថិ, អញ្ញំ កិញ្ចិ អម្ពិលផលំ អាហរិស្សាមី”តិ។ “សាមិ, អម្ពផលំ លភមានាវ ជីវិស្សាមិ, អលភមានាយ មេ ជីវិតំ នត្ថី”តិ។ សោ តស្សា បដិពទ្ធចិត្តោ “កហំ នុ ខោ អម្ពផលំ លភិស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ។ តេន ខោ បន សមយេន ពារាណសិរញ្ញោ ឧយ្យានេ អម្ពោ ធុវផលោ ហោតិ។ សោ “តតោ អម្ពបក្កំ អាហរិត្វា ឥមិស្សា ទោហឡំ បដិប្បស្សម្ភេស្សាមី”តិ រត្តិភាគេ ឧយ្យានំ គន្ត្វា អម្ពំ អភិរុហិត្វា និលីនោ សាខាយ សាខំ អម្ពំ ឱលោកេន្តោ វិចរិ។ តស្ស តថា ករោន្តស្សេវ រត្តិ វិភាយិ។ សោ ចិន្តេសិ “សចេ ឥទានិ ឱតរិត្វា គមិស្សាមិ, ទិស្វា មំ ‘ចោរោ’តិ គណ្ហិស្សន្តិ, រត្តិភាគេ គមិស្សាមី”តិ។ អថេកំ វិដបំ អភិរុហិត្វា និលីនោ អច្ឆិ។

តទា ពារាណសិរាជា “បុរោហិតស្ស សន្តិកេ មន្តេ ឧគ្គណ្ហិស្សាមី”តិ ឧយ្យានំ បវិសិត្វា អម្ពរុក្ខមូលេ ឧច្ចេ អាសនេ និសីទិត្វា អាចរិយំ នីចេ អាសនេ និសីទាបេត្វា មន្តេ ឧគ្គណ្ហិ។ ពោធិសត្តោ ឧបរិ និលីនោ ចិន្តេសិ – “យាវ អធម្មិកោ អយំ រាជា, យោ ឧច្ចាសនេ និសីទិត្វា មន្តេ ឧគ្គណ្ហាតិ។ អយំ ព្រាហ្មណោបិ អធម្មិកោ, យោ នីចាសនេ និសីទិត្វា មន្តេ វាចេតិ។ អហម្បិ អធម្មិកោ, យោ មាតុគាមស្ស វសំ គន្ត្វា មម ជីវិតំ អគណេត្វា អម្ពំ អាហរាមី”តិ។ សោ រុក្ខតោ ឱតរន្តោ ឯកំ ឱលម្ពនសាខំ គហេត្វា តេសំ ឧភិន្នម្បិ អន្តរេ បតិដ្ឋាយ “មហារាជ, អហំ នដ្ឋោ, ត្វំ មូឡ្ហោ, បុរោហិតោ មតោ”តិ អាហ។ សោ រញ្ញា “កិំការណា”តិ បុដ្ឋោ បឋមំ គាថមាហ –

១១។

“សព្ពមិទំ ចរិមំ កតំ, ឧភោ ធម្មំ ន បស្សរេ;

ឧភោ បកតិយា ចុតា, យោ ចាយំ មន្តេជ្ឈាបេតិ;

យោ ច មន្តំ អធីយតី”តិ។

តត្ថ សព្ពមិទំ ចរិមំ កតន្តិ យំ អម្ហេហិ តីហិ ជនេហិ កតំ, សព្ពំ ឥទំ កិច្ចំ លាមកំ និម្មរិយាទំ អធម្មិកំ។ ឯវំ អត្តនោ ចោរភាវំ តេសញ្ច មន្តេសុ អគារវំ ករិត្វា បុន ឥតរេ ទ្វេយេវ គរហន្តោ “ឧភោធម្មំ ន បស្សរេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ឧភោតិ ទ្វេបិ ជនា គរុការារហំ បោរាណកធម្មំ ន បស្សន្តិ, តតោ ធម្មបកតិតោ ចុតា។ ធម្មោ ហិ បឋមុប្បត្តិកវសេន បកតិ នាម។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“ធម្មោ ហវេ បាតុរហោសិ បុព្ពេ;

ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨷᩕᨧᩣᨷᩥᨠᩦ ᩈᩮᩃᨠᩮ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪑᪨᪒᪕);

ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨧ ᩋᨿᩴ ᨶᩦᨧᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨷᩮᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᨧ ᩏᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩦᨿᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪨

“ᩈᩣᩃᩦᨶᩴ ᩒᨴᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮ, ᩈᩩᨧᩥᩴ ᨾᩴᩈᩪᨷᩈᩮᨧᨶᩴ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩴ ᨶ ᩈᩮᩅᩣᨾᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᩈᩮᩅᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩋᩉᨬ᩠ᩉᩥ ᨣᩮᩉᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩈᩣᩃᩦᨶᩴ ᩒᨴᨶᩴ ᩈᩩᨧᩥᩴ ᨷᨱ᩠ᨯᩁᩴ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣᨿ ᨾᩴᩈᩅᩥᨠᨲᩥᨿᩣ ᩈᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩴᩈᩪᨷᩈᩮᨧᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨾᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᩴ ᩑᩈᩥᨲᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᩈᩮᩅᩥᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᩈᩮᩅᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪔᪨

“ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩ ᨾᩉᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨷᨧᨶ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᨷᩣᨱᩥᨶᩮᩣ;

ᨾᩣ ᨲᩴ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨲᩮᩣ, ᩋᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨾᩥᩅᩣᨽᩥᨴᩣ᪨

᪑᪕᪨

“ᨵᩥᩁᨲ᩠ᨳᩩ ᨲᩴ ᨿᩈᩃᩣᨽᩴ, ᨵᨶᩃᩣᨽᨬ᩠ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ;

ᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᩮᨶ, ᩋᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᨱᩮᨶ ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ បរិព្ពជាតិ ឥតោ អញ្ញត្ថ គច្ឆ។ មហាតិ អយំ លោកោ នាម មហា។ បចន្តញ្ញេបិ បាណិនោតិ ឥមស្មិំ ជម្ពុទីបេ អញ្ញេបិ បាណិនោ បចន្តិ, នាយមេវេកោ រាជា។ អស្មា កុម្ភមិវាភិទាតិ បាសាណោ ឃដំ វិយ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យំ ត្វំ អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា ឥធ វសន្តោ អធម្មំ អាចរសិ, សោ អធម្មោ ឯវំ អាចរិតោ បាសាណោ ឃដំ វិយ មា តំ ភិន្ទិ។

“ធិរត្ថុ”តិ គាថាយ អយំ សង្ខេបត្ថោ – ព្រាហ្មណ យោ ឯស ឯវ យសលាភោ ច ធនលាភោ ច ធិរត្ថុ, តំ គរហាម មយំ។ កស្មា? យស្មា អយំ តយា លទ្ធលាភោ អាយតិំ អបាយេសុ វិនិបាតហេតុកា សម្បត្តិ ច អធម្មចរណេន ជីវិតវុត្តិ តាយ ហោតិ, យា ឯសា វុត្តិ ឥមិនា អាយតិំ វិនិបាតេន ឥធ អធម្មចរណេន វា និប្បជ្ជតិ, កិំ តាយ, តេន តំ ឯវំ វទាមីតិ។

អថស្ស ធម្មកថាយ រាជា បសីទិត្វា “ភោ, បុរិស, កិំជាតិកោសី”តិ បុច្ឆិ។ “ចណ្ឌាលោ អហំ, ទេវា”តិ។ ភោ “សចេ ត្វំ ជាតិសម្បន្នោ អភវិស្ស, រជ្ជំ តេ អហំ អទស្សំ, ឥតោ បដ្ឋាយ បន អហំ ទិវា រាជា ភវិស្សាមិ, ត្វំ រត្តិំ រាជា ហោហី”តិ អត្តនោ កណ្ឋេ បិឡន្ធំ បុប្ផទាមំ តស្ស គីវាយំ បិឡន្ធាបេត្វា តំ នគរគុត្តិកំ អកាសិ។ អយំ នគរគុត្តិកានំ កណ្ឋេ រត្តបុប្ផទាមបិឡន្ធនវំសោ។ តតោ បដ្ឋាយ បន រាជា តស្សាចារេ ឋត្វា អាចរិយេ គារវំ ករិត្វា នីចេ អាសនេ និសិន្នោ មន្តេ ឧគ្គណ្ហីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, ចណ្ឌាលបុត្តោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ឆវជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៣១០] ១០។ សយ្ហជាតកវណ្ណនា

សសមុទ្ទបរិយាយន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ ឯកំ អភិរូបំ អលង្កតបដិយត្តំ ឥត្ថិំ ទិស្វា ឧក្កណ្ឋិតោ សាសនេ នាភិរមិ។ អថ ភិក្ខូ ភគវតោ អារោចេសុំ។ សោ ភគវតា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុដ្ឋោ “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វត្វា “កោ តំ ឧក្កណ្ឋាបេសី”តិ វុត្តេ តមត្ថំ អារោចេសិ។ សត្ថា “កស្មា ត្វំ ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា ឧក្កណ្ឋិតោសិ, បុព្ពេ បណ្ឌិតា បុរោហិតដ្ឋានំ លភន្តាបិ តំ បដិក្ខិបិត្វា បព្ពជិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បុរោហិតស្ស ព្រាហ្មណិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិត្វា រញ្ញោ បុត្តេន សទ្ធិំ ឯកទិវសេយេវ វិជាយិ។ រាជា “អត្ថិ នុ ខោ កោចិ មេ បុត្តេន សទ្ធិំ ឯកទិវសេ ជាតោ”តិ អមច្ចេ បុច្ឆិ។ “អត្ថិ, មហារាជ, បុរោហិតស្ស បុត្តោ”តិ។ រាជា តំ អាហរាបេត្វា ធាតីនំ ទត្វា បុត្តេន សទ្ធិំ ឯកតោវ បដិជគ្គាបេសិ។ ឧភិន្នំ អាភរណានិ ចេវ បានភោជនានិ ច ឯកសទិសានេវ អហេសុំ។ តេ វយប្បត្តា ឯកតោវ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគមិំសុ។ រាជា បុត្តស្ស ឧបរជ្ជំ អទាសិ,

មហាយសោ អហោសិ។ តទា បដ្ឋាយ ពោធិសត្តោ រាជបុត្តេន សទ្ធិំ ឯកតោវ ខាទតិ បិវតិ សយតិ, អញ្ញមញ្ញំ វិស្សាសោ ថិរោ អហោសិ។

អបរភាគេ រាជបុត្តោ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ មហាសម្បត្តិំ អនុភវិ។ ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ សហាយោ រជ្ជមនុសាសតិ, សល្លក្ខិតក្ខណេយេវ ខោ បន មយ្ហំ បុរោហិតដ្ឋានំ ទស្សតិ, កិំ មេ ឃរាវាសេន, បព្ពជិត្វា វិវេកមនុព្រូហេស្សាមី”តិ? សោ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា បព្ពជ្ជំ អនុជានាបេត្វា មហាសម្បត្តិំ ឆឌ្ឌេត្វា ឯកកោវ និក្ខមិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា រមណីយេ ភូមិភាគេ បណ្ណសាលំ មាបេត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ឈានកីឡំ កីឡន្តោ វិហាសិ។ តទា រាជា តំ អនុស្សរិត្វា “មយ្ហំ សហាយោ ន បញ្ញាយតិ, កហំ សោ”តិ បុច្ឆិ។ អមច្ចា តស្ស បព្ពជិតភាវំ អារោចេត្វា “រមណីយេ កិរ វនសណ្ឌេ វសតី”តិ អាហំសុ។ រាជា តស្ស វសនោកាសំ បុច្ឆិត្វា សេយ្យំ នាម អមច្ចំ “គច្ឆ សហាយំ មេ គហេត្វា ឯហិ, បុរោហិតដ្ឋានមស្ស ទស្សាមី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា ពារាណសិតោ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន បច្ចន្តគាមំ បត្វា តត្ថ ខន្ធាវារំ ឋបេត្វា វនចរកេហិ សទ្ធិំ ពោធិសត្តស្ស វសនោកាសំ គន្ត្វា ពោធិសត្តំ បណ្ណសាលទ្វារេ សុវណ្ណបដិមំ វិយ និសិន្នំ ទិស្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា កតបដិសន្ថារោ “ភន្តេ, រាជា តុម្ហាកំ បុរោហិតដ្ឋានំ ទាតុកាមោ, អាគមនំ តេ ឥច្ឆតី”តិ អាហ។

ពោធិសត្តោ “តិដ្ឋតុ បុរោហិតដ្ឋានំ, អហំ សកលំ កាសិកោសលជម្ពុទីបរជ្ជំ ចក្កវត្តិសិរិមេវ វា លភន្តោបិ ន គច្ឆិស្សាមិ, ន ហិ បណ្ឌិតា សកិំ ជហិតកិលេសេ បុន គណ្ហន្តិ, សកិំ ជហិតំ និដ្ឋុភខេឡសទិសំ ហោតី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៧។

“សសមុទ្ទបរិយាយំ, មហិំ សាគរកុណ្ឌលំ;

ន ឥច្ឆេ សហ និន្ទាយ, ឯវំ សេយ្យ វិជានហិ។

១៨។

“ធិរត្ថុ តំ យសលាភំ, ធនលាភញ្ច ព្រាហ្មណ;

យា វុត្តិ វិនិបាតេន, អធម្មចរណេន វា។

១៩។

“អបិ ចេ បត្តមាទាយ, អនគារោ បរិព្ពជេ;

សាយេវ ជីវិកា សេយ្យោ, យា ចាធម្មេន ឯសនា។

៣០។

“អបិ ចេ បត្តមាទាយ, អនគារោ បរិព្ពជេ;

អញ្ញំ អហិំសយំ លោកេ, អបិ រជ្ជេន តំ វរ”ន្តិ។

តត្ថ សសមុទ្ទបរិយាយន្តិ បរិយាយោ វុច្ចតិ បរិវារោ, សមុទ្ទំ បរិវារេត្វា ឋិតេន ចក្កវាឡបព្ពតេន សទ្ធិំ, សមុទ្ទសង្ខាតេន វា បរិវារេន សទ្ធិន្តិ អត្ថោ។ សាគរកុណ្ឌលន្តិ សាគរមជ្ឈេ ទីបវសេន ឋិតត្តា តស្ស កុណ្ឌលភូតន្តិ អត្ថោ។ និន្ទាយាតិ ឈានសុខសម្បត្តំ បព្ពជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា ឥស្សរិយំ គណ្ហន្តិ ឥមាយ និន្ទាយ។ សេយ្យោតិ តំ នាមេនាលបតិ។ វិជានាហីតិ ឯវំ វិជានាហិ។ យា វុត្តិ វិនិបាតេនាតិ យា បុរោហិតដ្ឋានចវនេន លទ្ធា យសលាភធនលាភវុត្តិ ឈានសុខតោ អត្តវិនិបាតនសង្ខាតេន វិនិបាតេន ឥតោ គន្ត្វា ឥស្សរិយមទមត្តស្ស អធម្មចរណេន វា ហោតិ, តំ វុត្តិំ ធិរត្ថុ។

បត្តមាទាយាតិ ភិក្ខាភាជនំ គហេត្វា។ អនគារោតិ អបិ អហំ អគារវិរហិតោ បរកុលេសុ ចរេយ្យំ។ សាយេវ ជីវិកាតិ សា ឯវ មេ ជីវិកា សេយ្យោ វរតរា។ យា ចាធម្មេន ឯសនាតិ យា ច អធម្មេន ឯសនា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យា អធម្មេន ឯសនា, តតោ ឯសាវ ជីវិកា សុន្ទរតរាតិ។ អហិំសយន្តិ អវិហេឋេន្តោ។ អបិ រជ្ជេនាតិ ឯវំ បរំ អវិហេឋេន្តោ កបាលហត្ថស្ស មម ជីវិកកប្បនំ រជ្ជេនាបិ វរំ ឧត្តមន្តិ។

ឥតិ សោ បុនប្បុនំ យាចន្តស្សបិ តំ បដិក្ខិបិ។ សេយ្យោបិ តស្ស មនំ អលភិត្វា តំ វន្ទិត្វា គន្ត្វា តស្ស អនាគមនការណំ រញ្ញោ អារោចេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, អបរេបិ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ សច្ឆិករិំសុ។

តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, សេយ្យោ សារិបុត្តោ, បុរោហិតបុត្តោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

សេយ្យជាតកវណ្ណនា ទសមា។

កាលិង្គវគ្គោ បឋមោ។

២. បុចិមន្ទវគ្គោ

[៣១១] ១. បុចិមន្ទជាតកវណ្ណនា

ឧដ្ឋេហិចោរាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ អារព្ភ កថេសិ។ ថេរោ កិរ រាជគហំ ឧបនិស្សាយ អរញ្ញកុដិកាយ វិហរន្តោ ឯកោ ចោរោ នគរទ្វារគាមេ ឯកស្មិំ គេហេ សន្ធិំ ឆិន្ទិត្វា ហត្ថសារំ អាទាយ បលាយិត្វា ថេរស្ស កុដិបរិវេណំ បវិសិត្វា "ឥធ មយ្ហំអារក្ខោ ភវិស្សតី"តិ ថេរស្ស បណ្ណសាលាយ បមុខេ និបជ្ជិ។ ថេរោ តស្ស បមុខេ សយិតភាវំ ញត្វា តស្មិំ អាសង្កំ កត្វា "ចោរសំសគ្គោ នាម ន វដ្ដតី"តិ និក្ខមិត្វា "មា ឥធ សយី"តិ នីហរិ។ សោ ចោរោ តតោ និក្ខមិត្វា បទំ មោហេត្វា បលាយិ។ មនុស្សា ឧក្កា អាទាយ ចោរស្ស បទានុសារេន តត្ថ អាគន្ត្វា តស្ស អាគតដ្ឋានឋិតដ្ឋាននិសិន្នដ្ឋានសយិតដ្ឋានាទីនិ ទិស្វា "ចោរោ ឥតោ អាគតោ, ឥធ ឋិតោ, ឥធ និសិន្នោ, ឥមិនា ឋានេន អបគតោ, ន ទិដ្ឋោ នោ"តិ ឥតោ ចិតោ ច បក្ខន្ទិត្វា អទិស្វាវ បដិគតា។ បុនទិវសេ ថេរោ បុព្ពណ្ហសមយំ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ វេឡុវនំ គន្ត្វា តំ បវត្តិំ សត្ថុ អារោចេសិ។ សត្ថា "ន ខោ, មោគ្គល្លាន, ត្វញ្ញេវ អាសង្កិតព្ពយុត្តកំ អាសង្កិ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ អាសង្កិំសូ"តិ វត្វា ថេរេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ នគរស្ស សុសានវនេ និម្ពរុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ អថេកទិវសំ នគរទ្វារគាមេ កតកម្មចោរោ តំ សុសានវនំ បាវិសិ។ តទា ច បន តត្ថ និម្ពោ ច អស្សត្ថោ ចាតិ ទ្វេ ជេដ្ឋករុក្ខា។ ចោរោ និម្ពរុក្ខមូលេ ភណ្ឌិកំ ឋបេត្វា និបជ្ជិ។ តស្មិំ បន កាលេ ចោរេ គហេត្វា និម្ពសូលេ ឧត្តាសេន្តិ។ អថ សា ទេវតា ចិន្តេសិ "សចេ មនុស្សា អាគន្ត្វា ឥមំ ចោរំ គណ្ហិស្សន្តិ, ឥមស្សេវ និម្ពរុក្ខស្ស សាខំ ឆិន្ទិត្វា សូលំ កត្វា ឯតំ ឧត្តាសេស្សន្តិ, ឯវំ សន្តេ រុក្ខោ នស្សិស្សតិ, ហន្ទ នំ ឥតោ នីហរិស្សាមី"តិ។ សា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តី បឋមំ គាថមាហ –

៣១។

"ឧដ្ឋេហិ ចោរ កិំ សេសិ, កោ អត្ថោ សុបនេន តេ;

មា តំ គហេសុំ រាជានោ, គាមេ កិព្ពិសការក"ន្តិ។

តត្ថ រាជានោតិ រាជបុរិសេ សន្ធាយ វុត្តំ។ កិញ្ចិសការកន្តិ ទារុណសាហសិកចោរកម្មការកំ។

ឥតិ តំ វត្វា “យាវ តំ រាជបុរិសា ន គណ្ហន្តិ, តាវ អញ្ញត្ថ គច្ឆា”តិ កាយាបេត្វា បលាបេសិ។ តស្មិំ បលាតេ អស្សត្ថទេវតា ទុតិយំ គាថមាហ –

ឱ។

“យំ នុ ចោរំ គហេស្សន្តិ, កាយេ កិញ្ចិសការកំ;

កិំ តត្ថ បុធិមន្តស្ស, វនេ ជាតស្ស តិដ្ឋតោ”តិ។

តត្ថ វនេ ជាតស្ស តិដ្ឋតោតិ និច្ចោ វនេ ជាតោ វនេ ឋិតោ ច។ ទេវតា ឯវ តត្ថ និព្ពត្តត្តា រុក្ខសមុទាចារេន សមុទាចរិ។

តំ សុត្វា និព្ពទេវតា តតិយំ គាថមាហ –

ឧ។

“ន ត្វំ អស្សត្ថ ជានាសិ, មម ចោរស្ស ចន្តរំ;

ចោរំ គហេត្វា រាជានោ, កាយេ កិញ្ចិសការកំ;

អប្បេន្តិ និច្ចសូលស្មិំ, តស្មិំ មេ សង្កតេ មនោ”តិ។

តត្ថ អស្សត្ថាតិ បុរិមនាមេន តស្មិំ និព្ពត្តទេវតំ សមុទាចរតិ។ មម ចោរស្ស ចន្តរន្តិ មម ច ចោរស្ស ច ឧភតោ អសទិសការណំ។ អប្បេន្តិ និច្ចសូលស្មិន្តិ ឥមស្មិំ កាលេ រាជានោ ចោរំ និច្ចសូលេ អាវុណន្តិ។ តស្មិំ មេ សង្កតេ មនោតិ តស្មិំ ការណេ មម ចិត្តំ សង្កតិ។ សចេ ហិ ឥមំ សូលេ អាវុណិស្សន្តិ, វិមានំ មេ នស្សិស្សតិ, អថ សាខាយ ឱលម្ពេស្សន្តិ, វិមានេ មេ កុណបគន្ធោ ភវិស្សតិ, តេនាហំ ឯតំ បលាបេសិន្តិ អត្ថោ។

ឯវំ តាសំ ទេវតានំ អញ្ញមញ្ញំ សល្លបន្តានញ្ញេវ ភណ្ឌសាមិកា ឧក្កាហត្ថា បទានុសារេន អាគន្ត្វា ចោរស្ស សយិតដ្ឋានំ ទិស្វា “អម្ភោ ឥទានេវ ចោរោ ឧដ្ឋាយ បលាតោ, ន លទ្ធោ នោ ចោរោ, សចេ លភិស្សាម, ឥមស្សេវ នំ និម្ពស្ស សូលេ វា អាវុណិត្វា សាខាយ វា ឱលម្ពេត្វា គមិស្សាមា”តិ វត្វា ឥតោ ចិតោ ច បក្ខន្ទិត្វា ចោរំ អទិស្វាវ គតា។

តេសំ វចនំ សុត្វា អស្សត្ថទេវតា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

33។

“សង្កេយ្យ សង្កិតព្ពានិ, រក្ខេយ្យានាគតំ ភយំ;

អនាគតភយា ធីរោ, ឧភោ លោកេ អវេក្ខតី”តិ។

តត្ថ រក្ខេយ្យានាគតំ ភយន្តិ ទ្វេ អនាគតភយានិ ទិដ្ឋធម្មិកញ្ចេវ សម្បរាយិកញ្ចាតិ។ តេសុ បាបមិត្តេ បរិវជ្ជេន្តោ ទិដ្ឋធម្មិកំ រក្ខតិ, តីណិ ទុច្ចរិតានិ បរិវជ្ជេន្តោ សម្បរាយិកំ រក្ខតិ។ អនាគតភយាតិ អនាគតភយហេតុំ ភយំ ភាយមានោ ធីរោ បណ្ឌិតោ បុរិសោ បាបមិត្តសំសគ្គំ ន ករោតិ, តីហិបិ ទ្វារេហិ ទុច្ចរិតំ ន ចរតិ។ ឧភោ លោកេតិ ឯវំ ភាយន្តោ ហេស ឥធលោកបរលោកសង្ខាតេ ឧភោ លោកេ អវេក្ខតិ ឱលោកេតិ, ឱលោកយមានោ ឥធលោកភយេន បាបមិត្តេ វិវជ្ជេតិ, បរលោកភយេន បាបំ ន ករោតីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អស្សត្ថទេវតា អានន្ទោ អហោសិ, និម្ពទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

បុចិមន្ទជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៣១២] ២។ កស្សបមន្ទិយជាតកវណ្ណនា

អបិ កស្សប មន្ទិយាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មហល្លកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកោ កុលបុត្តោ កាមេសុ អាទីនវំ ទិស្វា សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា កម្មដ្ឋានេ អនុយុត្តោ ន ចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ តស្ស អបរភាគេ មាតា កាលមកាសិ។ សោ មាតុ អច្ចយេន បិតរញ្ច កនិដ្ឋភាតរញ្ច បព្ពាជេត្វា ជេតវនេ វសិត្វា វស្សូបនាយិកសមយេ ចីវរបច្ចយស្ស សុលភតំ សុត្វា ឯកំ គាមកាវាសំ គន្ត្វា តយោបិ តត្ថេវ វស្សំ ឧបគន្ត្វា វុត្ថវស្សា ជេតវនមេវ អាគមិំសុ។ ទហរភិក្ខុ ជេតវនស្ស អាសន្នដ្ឋានេ “សាមណេរ ត្វំ ថេរំ វិស្សាមេត្វា អានេយ្យាសិ, អហំ បុរេតរំ គន្ត្វា បរិវេណំ បដិជគ្គិស្សាមី”តិ ជេតវនំ បាវិសិ។ មហល្លកត្ថេរោ សណិកំ អាគច្ឆតិ។

សាយណ្ហេ បុត្តំ នីរេន ឧប្បីឡេត្វា វិយ “កណ្ហ, ភន្តេ, កណ្ហ, ភន្តេ”តិ តំ ពលក្ការេន នេតិ។ ថេរោ “ត្វំ យំ អត្តនោ ចរិំ អាគតោសី”តិ បុត្ត និចត្តិត្វា គោចរតោ បដ្ឋាយ អាកច្ឆតិ។ តេនំ ទុចិ អញ្ញាមញ្ញា កលហំ ករោន្តានញ្ញោច ឃុទិយោ អត្ត្ឋតោ, អត្ថការោ ជាតោ។

ព្ពតទោបិ បរិវេណំ សម្មជ្ជិត្វា ឧទកំ ឧបដ្ឋបេត្វា តេនំ អាគមនំ អបស្សន្តោ ឧក្កំ គហេត្វា បត្តុក្រមនំ គត្វា តេ អាកច្ឆន្តេ ទិស្វា “កិំ ចិរាយិត្ថ”តិ បុច្ឆិ។ មហល្លកោ តំ ការណំ កថេសិ។ សោ តេ ទ្វេបិ ចិន្តាបេត្វា សណិកំ អាគតេ។ តំ ឱចនំ ព្ពុទ្ធុបដ្ឋាកស្ស ឧបាសកំ ន លភិ។ អថ តំ ទុតិយទិវសេ ព្ពុទ្ធុបដ្ឋាកំ អាគន្ត្វា ចន្ទិត្វា និសិន្នំ សត្ថា “កទា អាកតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “ហិយ្យោ, ភន្តេ”តិ។ “ហិយ្យោ អាគន្ត្វា អជ្ជ ព្ពុទ្ធុបដ្ឋាកំ ករោសី”តិ? សោ “អាម, ភន្តេ”តិ ចត្វា តំ ការណំ អាចិក្ខិ។ សត្ថា មហល្លកំ ករហិត្វា “ន ទុស ព្ពុទានេច ទុចទុបិ គណ្ហំ ករោតិ, បុព្ពេបិ អកាសិ។ ព្ពុទាតិ បន តេន ត្វំ កិលមិតោ, បុព្ពេបិ បណ្ឌិតេ កិលមេសី”តិ ចត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិគាមេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិ។ តស្ស ចយប្បត្តកាលេ មាតា កាលមកាសិ។ សោ មាតុ សរីរកិច្ចំ កត្វា មាសទ្ធមាសច្ចយេន ឈេទ ចិជ្ជមានំ ឆតំ ទានំ ទត្វា បិតរំ គហេត្វា ហិមវន្តបទេសេ ទេវទត្តិយំ វក្កលំ គហេត្វា ព្ពុសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឧញ្ឆាចរិយាយ ចតម្មុលផលាផលេហិ ឃាទេត្វា រមណីយេ ចតសណ្ឌេ ចសិ។ ហិមវន្តេ បន ចស្សកាលេ អច្ឆិន្នធារេ ទេវេ ចស្សន្តេ ន សក្កា ហោតិ កន្ទមូលំ ខណិតុំ, ផលានិ ច បណ្ណានិ ច បតន្តិ។ តាបសា យេភុយ្យេន ហិមវន្តតោ និក្ខមិត្វា មនុស្សបថេ ចសន្តិ។ តទា ពោធិសត្តោ បិតរំ គហេត្វា មនុស្សបថេ ចសិត្វា បុន ហិមវន្តេ បុប្ផិតផលិតេ តេ ឧភោបិ គហេត្វា ហិមវន្តេ អត្តនោ អស្សមបទំ អាគច្ឆន្តា អស្សមស្សាវិទូរេ ឃុទិយេ អត្ថង្គតេ “ត្វំ យេ សណិកំ អាគច្ឆេយ្យាថ, អហំ បុរតោ គន្ត្វា អស្សមំ បដិជគ្គិស្សាមី”តិ ចត្វា តេ ឱហាយ គតោ។ ចុឌ្ឍតាបសោ បិតរា សទ្ធិំ សណិកំ គច្ឆន្តោ តំ គដិប្បទេសេ នីរេន ឧប្បីឡេត្វា វិយ កណ្ហ កណ្ហាតិ តំ ពលក្ការេន នេតិ។ មហល្លកោ “ត្វំ យំ អត្តនោ ទុចិយា អាគតោសី”តិ បដិនិចត្តិត្វា គោចរតោ បដ្ឋាយ អាកច្ឆតិ។ ទុចិ តេនំ កលហំ ករោន្តានញ្ញោច អត្ថការោ អហោសិ។

ពោធិសត្តោបិ បណ្ណសាលំ សម្មជ្ជិត្វា ឧទកំ ឧបដ្ឋបេត្វា ឧក្កាយាទាយ បដិបថំ អាគច្ឆន្តោ តេ ទិស្វា “ឯត្តកំ កាលំ កិំ ករិត្ថ”តិ អាហ។ ចុឌ្ឍតាបសោ បិតរា កតការណំ កថេសិ។ ពោធិសត្តោ ឧភោបិ តេ សណិកំ នេត្វា បរិក្ខារេ បដិសាមេត្វា បិតរំ ន្ហាបេត្វា បាទធោវនបិដ្ឋិសម្ពាហនានិ កត្វា អង្គារកបល្លំ ឧបដ្ឋបេត្វា បដិប្បស្សទ្ធកិលមថំ បិតរំ ឧបនិសីទិត្វា “តាត, តរុណទារកា នាម មត្តិកាភាជនសទិសា មុហុត្តេនេវ ភិជ្ជន្តិ, សកិំ ភិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ បុន ន សក្កា ហោន្តិ ឃដេតុំ, តេ អក្កោសន្តាបិ បរិភាសន្តាបិ មហល្លកេហិ អធិចាសេតព្ពា”តិ ចត្វា បិតរំ ឱចទន្តោ ព្ពមា គាថា អភាសិ –

៣៥។

“អបិ កស្សប មន្ទិយា, យុវា សបតិ ហន្តិ ចា;

ສພ຺ພໍ ຕໍ ຂມເຕ ຘີເຣາ, ປຓ຺ຑິເຕາ ຕໍ ຕິຕິກ຺ຂຕີ.

໓໙.

“ສເຈປິ ສເນ຺ຕາ ວິວທນ຺ຕິ, ຂິປ຺ປໍ ສນ຺ຘີຍເຣ ປຸນ;

ພາລາ ປຕ຺ຕາວ ຠິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ນ ເຕ ສມຖມຊ຺ຌຄູ.

໔໐.

“ເອເຕ ຠິເຍ຺ຍາ ສມາຍນ຺ຕິ, ສນ຺ຘິ ເຕສໍ ນ ຊີຣຕິ;

ເຍາ ຈາຘິປນ຺ນໍ ຊານາຕິ, ເຍາ ຈ ຊານາຕິ ເທສນໍ.

໔໑.

“ເອເສາ ຫິ ອຸຕ຺ຕຣິຕເຣາ, ຠາຣວເຫາ ຘຸຣນ຺ຘເຣາ;

ເຍາ ປເຣສາຘິປນ຺ນານໍ, ສຍໍ ສນ຺ຘາຕຸມຣຫຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກສ຺ສປາຕິ ປິຕຣໍ ນາເມນາລປຕິ. ມນ຺ທິຍາຕິ ມນ຺ທິກາເຣນ ຕຣຸຓຕາຍ. ຍຸວາ ສປຕິ ຫນ຺ຕິ ວາຕິ ຕຣຸຓກາຣເກາ ອເກ຺ກາສຕິປິ ປຫຣຕິປິ. ຘີເຣາຕິ ຘິກ຺ກຕປາເປາ, ຘີ ວາ ວຸຈ຺ຈຕິ ປັ຺ຍາ, ຕາຍ ສມນ຺ນາຄເຕາຕິປິ ອເຕ຺ຖາ. ທຸຕິຍປທ ທຸຕິຍສ຺ເສວ ເວເວຈນໍ. ອຸເຠາເຍຕາປິ ສພ຺ພໍ ຕໍ ພາລກາຣເກຫິ ກຕໍ ອປຣາຘໍ ມຫລ຺ລເກາ ຘີເຣາ ປຓ຺ຑິເຕາ ສຫຕິ ຕິຕິກ຺ຂຕີຕິ ທເສ຺ສຕິ.

ສນ຺ຘີຍເຣຕິ ປຸນ ມິຕ຺ຕພາເວນ ສນ຺ຘີຍນ຺ຕິ ຆເຕີຍນ຺ຕິ. ພາລາ ປຕ຺ຕາວາຕິ ພາລກາ ປນ ມຕ຺ຕິກາປຕ຺ຕາວ ຠິຊ຺ຊນ຺ຕິ. ນ ເຕ ສມຖມຊ຺ຌຄູຕິ ເຕ ພາລກາ ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປິ ວິຣາຘໍ ຄເຫ຺ຕວາ ເວຣປ຺ປສວເນນ ນ ຈິຕ຺ຕ ເວຣູປສມໍ ນ ຈິຕ຺ຕິ ນາຘິຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ເອເຕ ຠິເຍ຺ຍາຕິ ເອເຕ ເທ຺ວ ຊນາ ຠິນ຺ນາປິ ປຸນ ສມາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ສນ຺ຘີຕິ ມິຕ຺ຕສນ຺ຘິ ເຕສໍ ນ ຊີຣຕີຕິ. ເຍາ ຈາຘິປນ຺ນນ຺ຕິ ເຍາ ຈ ອຕ຺ຕນາ ອຘິປນ຺ນໍ ອຕິກ຺ກນ຺ຕໍ ອຕ຺ຕເນາ ກຕເທາສໍ ຊານາຕິ. ເທສນນ຺ຕິ ເຍາ ຈ ເຕນ ອຕ຺ຕເນາ ເທາສໍ ຊານນ຺ເຕນ ເທສິຕໍ ອຈ຺ຈຍເທສນໍ ປຕິຄ຺ຄເຫຕຸໍ ຊານາຕິ.

យោ បរេសាធិបន្នានន្តិ យោ បរេសំ អធិបន្នានំ ទោសេន អភិភូតានំ អបរាធការកានំ។ សយំ សន្ធាតុមរហតីតិ តេសុ អខមាបេន្តេសុបិ "ឯហិ, ភទ្រមុខ, ឧទ្ទេសំ គណ្ហ, អដ្ឋកថំ សុណ, ភាវនមនុយុញ្ជ, កស្មា បរិពាហិរោ ហោសី"តិ ឯវំ សយំ សន្ធាតុំ អរហតិ មិត្តភាវំ ឃដេតិ, ឯសោ ឯវរូបោ មេត្តាវិហារី ឧត្តរិតរោ មិត្តភារស្ស មិត្តធុរស្ស ច វហនតោ "ភារវហោ"តិ "ធុរទ្ធរោ"តិ ច សង្ខំ គច្ឆតីតិ។

ឯវំ បោធិសត្តោ បិតុ ឱវាទំ អទាសិ, សោបិ តតោ បដ្ឋាយ ទន្តោ អហោសិ សុទន្តោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា បិតា តាបសោ មហល្លកោ អហោសិ, ខុទ្ទកតាបសោ សាមណេរោ, បិតុ ឱវាទទាយកោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

កស្សបមន្ទិយជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣១៣] ៣។ ខន្តិវាទីជាតកវណ្ណនា

យោ តេ ហត្ថេ ច បាទេ ចាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កោធនភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា កថិតមេវ។ សត្ថា បន តំ ភិក្ខុំ "កស្មា, ត្វំ ភិក្ខុ, អក្កោធនស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ បព្ពជិត្វា កោធំ ករោសិ, បោរាណកបណ្ឌិតា សរីរេ បហារសហស្សេ បតន្តេ ហត្ថបាទកណ្ណនាសាសុ ឆិជ្ជមានាសុ បរស្ស កោធំ ន ករិំសូ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ កលាពុ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា បោធិសត្តោ អសីតិកោដិវិភវេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា កុណ្ឌលកុមារោ នាម មាណវោ ហុត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា មាតាបិតូនំ អច្ចយេន ធនរាសិំ ឱលោកេត្វា "ឥមំ ធនំ ឧប្បាទេត្វា មម ញាតកា អគ្គហេត្វាវ គតា, មយា បនេតំ គហេត្វា គន្តុំ វដ្ដតី"តិ សព្ពំ ធនំ វិចេយ្យទានវសេន យោ យំ អាហរតិ, តស្ស តំ ទត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា បព្ពជិត្វា ផលាផលេន យាបេន្តោ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ មនុស្សបថំ អាគន្ត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ នគរេ ភិក្ខាយ ចរន្តោ សេនាបតិស្ស និវេសនទ្វារំ សម្បាបុណិ។ សេនាបតិ តស្ស ឥរិយាបថេសុ បសីទិត្វា ឃរំ បវេសេត្វា អត្តនោ បដិយាទិតភោជនំ ភោជេត្វា បដិញ្ញំ គហេត្វា តត្ថេវ រាជុយ្យានេ វសាបេសិ។

អថេកទិវសំ កលាពុរាជា សុរាមទមត្តោ នាដកបរិវុតោ មហន្តេន យសេន ឧយ្យានំ គន្ត្វា មង្គលសិលាបដ្ដេ សយនំ អត្ថរាបេត្វា ឯកិស្សា បិយមនាបាយ ឥត្ថិយា អង្កេ សយិ។ គីតវាទិតនច្ចេសុ ឆេកា នាដកិត្ថិយោ គីតាទីនិ បយោជយិំសុ, សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ វិយ មហាសម្បត្តិ អហោសិ, រាជា និទ្ទំ ឱក្កមិ។ អថ តា ឥត្ថិយោ "យស្សត្ថាយ មយំ គីតាទីនិ បយោជយាម, សោ និទ្ទំ ឧបគតោ, កិំ នោ

គីតាទីហិ”តិ វីណាទីនិ តុរិយានិ តត្ថ តត្ថេវ ឆឌ្ឌេត្វា ឧយ្យានំ បក្កន្តា បុប្ផផលបល្លវាទីហិ បលោភិយមានា ឧយ្យានេ អភិរមិំសុ។ តទា បោធិសត្តោ តស្មិំ ឧយ្យានេ សុបុប្ផិតសាលមូលេ បព្ពជ្ជាសុខេន វីតិនាមេន្តោ មត្តវរវារណោ វិយ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ តា ឥត្ថិយោ ឧយ្យានេ ចរមានា តំ ទិស្វា “ឯថ, អយ្យាយោ, ឯតស្មិំ រុក្ខមូលេ បព្ពជិតោ និសិន្នោ, យាវ រាជា ន បពុជ្ឈតិ, តាវស្ស សន្តិកេ កិញ្ចិ សុណមានា និសីទិស្សាមា”តិ គន្ត្វា វន្ទិត្វា បរិវារេត្វា និសិន្នា “អម្ហាកំ កថេតព្ពយុត្តកំ កិញ្ចិ កថេថា”តិ វទិំសុ។ បោធិសត្តោ តាសំ ធម្មំ កថេសិ។ អថ សា ឥត្ថី អង្គំ ចាលេត្វា រាជានំ បពោធេសិ។ រាជា បពុទ្ធោ តា អបស្សន្តោ “កហំ គតា វសលិយោ”តិ អាហ។ ឯតា, មហារាជ, គន្ត្វា ឯកំ តាបសំ បរិវារេត្វា និសីទិំសូតិ។ រាជា កុបិតោ ខគ្គំ គហេត្វា “សិក្ខាបេស្សាមិ នំ កូដជដិល”ន្តិ វេគេន អគមាសិ។

អថ តា ឥត្ថិយោ រាជានំ កុទ្ធំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា តាសុ វល្លភតរា គន្ត្វា រញ្ញោ ហត្ថា អសិំ គហេត្វា រាជានំ វូបសមេសុំ។ សោ អាគន្ត្វា បោធិសត្តស្ស សន្តិកេ ឋត្វា “កិំវាទី ត្វំ, សមណា”តិ បុច្ឆិ។ “ខន្តិវាទី, មហារាជា”តិ។ “កា ឯសា ខន្តិ នាមា”តិ? “អក្កោសន្តេសុ បរិភាសន្តេសុ បហរន្តេសុ អកុជ្ឈនភាវោ”តិ។ រាជា “បស្សិស្សាមិ ទានិ តេ ខន្តិយា អត្ថិភាវ”ន្តិ ចោរឃាតកំ បក្កោសាបេសិ។ សោ អត្តនោ ចារិត្តេន ផរសុញ្ច កណ្ដកកសញ្ច អាទាយ កាសាវនិវសនោ រត្តមាលាធរោ អាគន្ត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា “កិំ ករោមិ, ទេវា”តិ អាហ។ ឥមំ ចោរំ ទុដ្ឋតាបសំ គហេត្វា អាកឌ្ឍិត្វា ភូមិយំ បាតេត្វា កណ្ដកកសំ គហេត្វា បុរតោ ច បច្ឆតោ ច ឧភោសុ បស្សេសុ ចាតិ ចតូសុបិ បស្សេសុ ទ្វេបហារសហស្សានិ ទេហីតិ។ សោ តថា អកាសិ។ បោធិសត្តស្ស ឆវិ ភិជ្ជិ។ ចម្មំ ភិជ្ជិ, មំសំ ឆិជ្ជិ, លោហិតំ បគ្ឃរតិ។

បុន រាជា “កិំវាទី ត្វំ ភិក្ខូ”តិ អាហ។ “ខន្តិវាទី, មហារាជ”។ “ត្វំ បន មយ្ហំ ចម្មន្តរេ ខន្តី”តិ មញ្ញសិ, នត្ថិ មយ្ហំ ចម្មន្តរេ ខន្តិ, តយា បន ទដ្ឋុំ អសក្កុណេយ្យេ ហទយព្ភន្តរេ មម ខន្តិ បតិដ្ឋិតា។ “មហារាជា”តិ។ បុន ចោរឃាតកោ “កិំ ករោមី”តិ បុច្ឆិ។ “ឥមស្ស កូដជដិលស្ស ឧភោ ហត្ថេ ឆិន្ទា”តិ។ សោ ផរសុំ គហេត្វា គណ្ឌិយំ ឋបេត្វា ហត្ថេ ឆិន្ទិ។ អថ នំ “បាទេ ឆិន្ទា”តិ អាហ, បាទេបិ ឆិន្ទិ។ ហត្ថបាទកោដីហិ ឃដឆិទ្ទេហិ លាខារសោ វិយ លោហិតំ បគ្ឃរតិ។ បុន រាជា “កិំវាទីសី”តិ បុច្ឆិ។ “ខន្តិវាទី, មហារាជ”។ “ត្វំ បន មយ្ហំ ហត្ថបាទកោដីសុ ‘ខន្តិ អត្ថី’តិ មញ្ញសិ, នត្ថេសា ឯត្ថ, មយ្ហំ ខន្តិ គម្ភីរដ្ឋានេ បតិដ្ឋិតា”តិ។ សោ “កណ្ណនាសមស្ស ឆិន្ទា”តិ អាហ។ ឥតរោ កណ្ណនាសំ ឆិន្ទិ, សកលសរីរេ លោហិតំ អហោសិ។ បុន នំ “កិំវាទី នាម ត្វ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “មហារាជ, ខន្តិវាទី នាម”។ “មា ខោ បន ត្វំ ‘កណ្ណនាសិកកោដីសុ បតិដ្ឋិតា ខន្តី’តិ មញ្ញសិ, មម ខន្តិ គម្ភីរេ ហទយព្ភន្តរេ បតិដ្ឋិតា”តិ។ រាជា “កូដជដិល តវ ខន្តិំ ត្វមេវ ឧក្ខិបិត្វា និសីទា”តិ បោធិសត្តស្ស ហទយំ បាទេន បហរិត្វា បក្កាមិ។

តស្មិំ គតេ សេនាបតិ បោធិសត្តស្ស សរីរតោ លោហិតំ បុញ្ឆិត្វា ហត្ថបាទកណ្ណនាសកោដិយោ សាដកកណ្ណេ កត្វា បោធិសត្តំ សណិកំ និសីទាបេត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា “សចេ, ភន្តេ, តុម្ហេ កុជ្ឈិតុកាមា, តុម្ហេសុ កតាបរាធស្ស រញ្ញោ កុជ្ឈេយ្យាថ, មា អញ្ញេស”ន្តិ យាចន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“យោ តេ ហត្ថេ ច បាទេ ច, កណ្ណនាសញ្ច ឆេទយិ;

តស្ស កុជ្ឈ មហាវីរ, មា រដ្ឋំ វិនសា ឥទ”ន្តិ។

តត្ថ មហាវីរាតិ មហាវីរិយ។ មា រដ្ឋំ វិនសា ឥទន្តិ ឥទំ និរបរាធំ កាសិរដ្ឋំ មា វិនាសេហិ។

តំ សុត្វា ខន្តិវាទី ទុតិយំ គាថមាហ –

៦០។

“យោ មេ ហត្ថេ ច បាទេ ច, កណ្ណនាសញ្ច ឆេទយិ;

ចិរំ ជីវតុ សោ រាជា, ន ហិ កុជ្ឈន្តិ មាទិសា”តិ។

តត្ថ មាទិសាតិ មម សទិសា ខន្តិពលេន សមន្នាគតា បណ្ឌិតា “អយំ មំ អក្កោសិ បរិភាសិ បហរិ, ឆិន្ទិ ភិន្ទី”តិ តំ ន កុជ្ឈន្តិ។

រញ្ញោ ឧយ្យានា និក្ខមន្តស្ស ខន្តិវាទិស្ស ចក្ខុបថំ វិជហនកាលេយេវ អយំ ចតុនហុតាធិកា ទ្វិយោជនសតសហស្សពហលា មហាបថវី ពលវពលោ វិយ ផលិតា, អវីចិតោ ជាលា និក្ខមិត្វា រាជានំ កុលទត្តិយេន រត្តកម្ពលេន បារុបន្តី វិយ គណ្ហិ។ សោ ឧយ្យានទ្វារេយេវ បថវិំ បវិសិត្វា អវីចិមហានិរយេ បតិដ្ឋហិ។ ខន្តិវាទីតាបសោបិ តំ ទិវសមេវ កាលមកាសិ។ រាជបរិសា ច នាគរា ច គន្ធមាលាធូមហត្ថា អាគន្ត្វា ខន្តិវាទិស្ស សរីរកិច្ចំ អកំសុ។ កេចិ បនាហុ “ខន្តិវាទី បុន ហិមវន្តមេវ គតោ”តិ, តំ អភូតំ។

៦១។

“អហុ អតីតមទ្ធានំ, សមណោ ខន្តិទីបនោ;

តំ ខន្តិយាយេវ ឋិតំ, កាសិរាជា អឆេទយិ។

៦២។

“តស្ស កម្មផរុសស្ស, វិបាកោ កដុកោ អហុ;

យំ កាសិរាជា វេទេសិ, និរយម្ហិ សមប្បិតោ”តិ។ –

ឥមា ទ្វេ អភិសម្ពុទ្ធគាថា។

តត្ថ អតីតមទ្ធានន្តិ អតីតេ អទ្ធានេ។ ខន្តិទីបនោតិ អធិវាសនខន្តិសំវណ្ណនោ។ អច្ឆេទយីតិ ឆេទាបេសិ។ ឯកច្ចេ បន “ពោធិសត្តស្ស បុន ហត្ថបាទកណ្ណនាសា ឃដិតា”តិ វទន្តិ, តម្បិ អភូតមេវ។ សមប្បិតោតិ បតិដ្ឋិតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កោធនោ ភិក្ខុ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ, អញ្ញេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ។

តទា កលាពុរាជា ទេវទត្តោ អហោសិ, សេនាបតិ សារិបុត្តោ, ខន្តិវាទី តាបសោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ខន្តិវាទីជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៣១៤] ៤. លោហកុម្ភិជាតកវណ្ណនា

ទុជ្ជីវិតមជីវិម្ហាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជានំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា កិរ កោសលរាជា រត្តិភាគេ ចតុន្នំ នេរយិកសត្តានំ សទ្ទំ សុណិ។ ឯកោ ទុ-ការមេវ ភណិ, ឯកោ ស-ការំ, ឯកោ ន-ការំ, ឯកោ សោ-ការមេវាតិ។ តេ កិរ អតីតភវេ សាវត្ថិយំយេវ បារទារិកា រាជបុត្តា អហេសុំ។ តេ បរេសំ រក្ខិតគោបិតមាតុគាមេសុ អបរជ្ឈិត្វា ចិត្តកេឡិំ កីឡន្តា ពហុំ បាបកម្មំ កត្វា មរណចក្កេន ឆិន្នា សាវត្ថិសាមន្តេ ចតូសុ លោហកុម្ភីសុ និព្ពត្តា សដ្ឋិ វស្សសហស្សានិ តត្ថ បច្ចិត្វា ឧគ្គន្តា លោហកុម្ភិមុខវដ្ដិំ ទិស្វា “កទា នុ ខោ ឥតោ ទុក្ខា មុច្ចិស្សាមា”តិ ចត្តារោបិ មហន្តេន សទ្ទេន អនុបដិបាដិយា វិរវិំសុ។ រាជា តេសំ សទ្ទំ សុត្វា មរណភយតជ្ជិតោ និសិន្នកោវ អរុណំ ឧដ្ឋាបេសិ។

អរុណុគ្គមនវេលាយ ព្រាហ្មណា អាគន្ត្វា រាជានំ សុខសយិតំ បុច្ឆិំសុ។ រាជា “កុតោ មេ អាចរិយា សុខសយិតំ, អជ្ជាហំ ឯវរូបេ ចត្តារោ ភេរវសទ្ទេ សុណិ”ន្តិ។ ព្រាហ្មណា ហត្ថេ វិធុនិំសុ។ “កិំ អាចរិយា”តិ? “សាហសិកសទ្ទា, មហារាជា”តិ។ “សបដិកម្មា អប្បដិកម្មា”តិ? “កាមំ អប្បដិកម្មា, មយំ បន សុសិក្ខិតា, មហារាជា”តិ។ “កិំ កត្វា បដិពាហិស្សថា”តិ? “មហារាជ, បដិកម្មំ មហន្តំ ន សក្កា កាតុំ, មយំ បន សព្ពចតុក្កំ យញ្ញំ យជិត្វា ហារេស្សាមា”តិ។ “តេន ហិ ខិប្បំ ចត្តារោ ហត្ថី ចត្តារោ អស្សេ ចត្តារោ ឧសភេ ចត្តារោ មនុស្សេតិ

លដុកិកសកុណិកា អាទិំ កត្វា ចត្តារោ ចត្តារោ បាណេ គហេត្វា សព្វចតុក្កយញ្ញំ យជិត្វា មម សោត្ថិកម្មំ ករោថា”តិ។ “សាធុ, មហារាជា”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋា, តំ គហេត្វា យញ្ញាវាដំ បច្ចុបដ្ឋបេសុំ, ពហុបាណេ ថូណូបនីតេ កត្វា ឋបេសុំ។ “ពហុំ មច្ឆមំសំ ខាទិស្សាម, ពហុំ ធនំ លភិស្សាមា”តិ ឧស្សាហប្បត្តា ហុត្វា “ឥទំ លទ្ធុំ វដ្ដតិ, ឥទំ លទ្ធុំ វដ្ដតិ, ទេវា”តិ អបរាបរំ ចរន្តិ។

មល្លិកា ទេវី រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “កិំ នុ ខោ, មហារាជ, ព្រាហ្មណា អតិវិយ ឧស្សាហប្បត្តា វិចរន្តី”តិ បុច្ឆិ។ “ទេវិ កិំ តុយ្ហិមិនា, ត្វំ អត្តនោ យសេនេវ មត្តា បមត្តា, ទុក្ខំ បន អម្ហាកមេវ ន ជានាសី”តិ? “កិំ , មហារាជា”តិ។ “ទេវិ, អហំ ឯវរូបំ នាម អសោតព្ពំ សុណិំ, តតោ ឥមេសំ សទ្ទានំ សុតត្តា “កិំ ភវិស្សតី”តិ ព្រាហ្មណេ បុច្ឆិំ, ព្រាហ្មណា “តុម្ហាកំ មហារាជ រជ្ជស្ស វា ភោគានំ វា ជីវិតស្ស វា អន្តរាយោ បញ្ញាយតិ, សព្វចតុក្កេន យញ្ញំ យជិត្វា សោត្ថិកម្មំ ករិស្សាមា”តិ វទិំសុ, តេ មយ្ហំ វចនំ គហេត្វា យញ្ញាវាដំ កត្វា យេន យេនត្ថោ, តស្ស តស្ស ការណា អាគច្ឆន្តី”តិ។ “កិំ បន ទេវ, ឥមេសំ សទ្ទានំ និប្ផត្តិំ សទេវកេ លោកេ អគ្គព្រាហ្មណំ បុច្ឆិត្ថា”តិ? “កោ ឯស ទេវិ, សទេវកេ លោកេ អគ្គព្រាហ្មណោ នាមា”តិ? “មហាគោតមោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ។ “ទេវិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ មេ ន បុច្ឆិតោ”តិ? “តេន ហិ គន្ត្វា បុច្ឆថា”តិ។

រាជា តស្សា វចនំ គហេត្វា កតបាតរាសោ រថវរមារុយ្ហ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បុច្ឆិ “អហំ, ភន្តេ, រត្តិភាគេ ចត្តារោ សទ្ទេ សុត្វា ព្រាហ្មណេ បុច្ឆិំ, តេ ‘សព្វចតុក្កយញ្ញំ យជិត្វា សោត្ថិំ ករិស្សាមា’តិ វត្វា យញ្ញាវាដេ កម្មំ ករោន្តិ, តេសំ សទ្ទានំ សុតត្តា មយ្ហំ កិំ ភវិស្សតី”តិ។ “ន កិញ្ចិ, មហារាជ, នេរយិកសត្តា ទុក្ខមនុភវន្តា ឯវំ វិរវិំសុ, ន ឥទានេវ ឥមេ សទ្ទា តយា ឯវ សុតា, បោរាណករាជូហិបិ សុតាយេវ, តេបិ ព្រាហ្មណេ បុច្ឆិត្វា បសុឃាតយញ្ញំ កត្តុកាមា ហុត្វា បណ្ឌិតានំ កថំ សុត្វា ន ករិំសុ, បណ្ឌិតា តេសំ សទ្ទានំ អន្តរំ កថេត្វា មហាជនំ វិស្សជ្ជាបេត្វា សោត្ថិមកំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អញ្ញតរស្មិំ កាសិគាមេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ កាមេ បហាយ ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច ឧប្បាទេត្វា ឈានកីឡំ កីឡន្តោ ហិមវន្តេ រមណីយេ វនសណ្ឌេ វសតិ។ តទា ពារាណសិរាជា ចតុន្នំ នេរយិកានំ ឥមេវ ចត្តារោ សទ្ទេ សុត្វា ភីតតសិតោ ឥមិនាវ និយាមេន ព្រាហ្មណេហិ “តិណ្ណំ អន្តរាយានំ អញ្ញតរោ ភវិស្សតិ, សព្វចតុក្កយញ្ញេន តំ វូបសមេស្សាមា”តិ វុត្តេ សម្បដិច្ឆិ។ បុរោហិតោ ព្រាហ្មណេហិ សទ្ធិំ យញ្ញាវាដំ បច្ចុបដ្ឋាបេសិ, មហាជនោ ថូណូបនីតោ អហោសិ។ តទា ពោធិសត្តោ មេត្តាភាវនំ បុរេចារិកំ កត្វា ទិព្វចក្ខុនា លោកំ ឱលោកេន្តោ ឥមំ ការណំ ទិស្វា “អជ្ជ, មយា គន្តុំ វដ្ដតិ, មហាជនស្ស សោត្ថិ ភវិស្សតី”តិ ឥទ្ធិពលេន វេហាសំ ឧប្បតិត្វា ពារាណសិរញ្ញោ ឧយ្យានេ ឱតរិត្វា មង្គលសិលាបដ្ដេ កញ្ចនរូបំ វិយ និសីទិ។ តទា បុរោហិតស្ស ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា “ននុ, អាចរិយ, អម្ហាកំ វេទេសុ បរំ មារេត្វា សោត្ថិករណំ នាម នត្ថី”តិ អាហ។ បុរោហិតោ “ត្វំ រាជធនំ រក្ខសិ, ពហុំ មច្ឆមំសំ ខាទិស្សាម, ធនំ លភិស្សាម, តុណ្ហី ហោហី”តិ តំ បដិពាហិ។

សោ “នាហំ ឯត្ថ សហាយោ ភវិស្សាមី”តិ និក្ខមិត្វា រាជុយ្យានំ គន្ត្វា ពោធិសត្តំ ទិស្វា វន្ទិត្វា កតបដិសន្ថារោ ឯកមន្តំ និសីទិ។

ពោធិសត្តោ “កិំ, មហារាជ, រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេតី”តិ បុច្ឆិ។ “ភន្តេ, រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេតិ, រត្តិភាគេ បន ចត្តារោ សទ្ទេ សុត្វា ព្រាហ្មណេ បុច្ឆិ។ ព្រាហ្មណា ‘សព្ពចតុក្កយញ្ញំ យជិត្វា សោត្ថិំ ករិស្សាមា’”តិ វទិំសុ។ រាជា បសុឃាតកម្មំ កត្វា អត្តនោ សោត្ថិំ កាតុកាមោ មហាជនោ សន្និបតិតោ, “កិំ នុ ខោ, ភន្តេ, តុម្ហាទិសានំ សីលវន្តានំ តេសំ សទ្ទានំ និប្ផត្តិំ ញត្វា មហាជនំ មរណមុខា មោចេតុំ វដ្ដតី”តិ។ “មហារាជ, រាជា អម្ហេ ន ជានាតិ, មយម្បិ តំ ន ជានាម, ឥមេសំ បន សទ្ទានំ និប្ផត្តិំ ជានាម, សចេ រាជា អម្ហេ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆេយ្យ, រាជានំ និក្កង្ខំ កត្វា កថេស្សាមា”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, មុហុត្តំ ឥធេវ ហោថ, អហំ រាជានំ អានេស្សាមី”តិ។ “សាធុ, មហារាជា”តិ។ សោ គន្ត្វា រញ្ញោ តមត្ថំ អារោចេត្វា រាជានំ អានេសិ។

អថ រាជា ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ បុច្ឆិ “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ មយា សុតសទ្ទានំ និប្ផត្តិំ ជានាថា”តិ? “អាម, មហារាជា”តិ។ “កថេថ, ភន្តេ”តិ។ “មហារាជ, ឯតេ បុរិមភវេ បរេសំ រក្ខិតគោបិតេសុ ទារេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិត្វា ពារាណសិសាមន្តេ ចតូសុ លោហកុម្ភីសុ និព្ពត្តា បក្កុថិតេ ខារលោហោទកេ ផេណុទ្ទេហកំ បច្ចមានា តិំស វស្សសហស្សានិ អធោ គន្ត្វា កុម្ភិតលំ អាហច្ច ឧទ្ធំ អារោហន្តា តិំសវស្សសហស្សេនេវ កាលេន កុម្ភិមុខំ ទិស្វា ពហិ ឱលោកេត្វា ចត្តារោ ជនា ចតស្សោ គាថា បរិបុណ្ណំ កត្វា វត្តុកាមាបិ តថា កាតុំ អសក្កោន្តា ឯកេកមេវ អក្ខរំ វត្វា បុន លោហកុម្ភីសុយេវ និមុគ្គា។ តេសុ ទុ-ការំ វត្វា និមុគ្គសត្តោ ឯវំ វត្តុកាមោ អហោសិ –

៣៧។

‘ទុជ្ជីវិតមជីវិម្ហ, យេ សន្តេ ន ទេទម្ហស;

វិជ្ជមានេសុ ភោគេសុ, ទីបំ នាកម្ហ អត្តនោ’តិ –

តំ គាថំ បរិបុណ្ណំ កាតុំ នាសក្ខិ”តិ វត្វា ពោធិសត្តោ អត្តនោ ញាណេន តំ គាថំ បរិបុណ្ណំ កត្វា កថេសិ។ សេសាសុបិ ឯសេវ នយោ។

តេសុ ស-ការំ វត្វា វត្តុកាមស្ស អយំ គាថា –

៣៨។

“សដ្ឋិ វស្សសហស្សានិ, បរិបុណ្ណានិ សព្ពសោ;

និរយេ បច្ចមានានំ, កទា អន្តោ ភវិស្សតី”តិ។

ន-ការំ វត្វា វត្តុកាមស្ស អយំ គាថា –

៣៣។

“នត្ថិ អន្តោ កុតោ អន្តោ, ន អន្តោ បដិទិស្សតិ;

តទា ហិ បកតំ បាបំ, មម តុយ្ហញ្ច មារិសា”តិ។

សោ-ការំ វត្វា វត្តុកាមស្ស អយំ គាថា –

៣៤។

“សោហំ នូន ឥតោ គន្ត្វា, យោនឹ លទ្ធាន មានុសឹ;

វទញ្ញូ សីលសម្បន្នោ, កាហាមិ កុសលំ ពហុ”ន្តិ។

តត្ថ ទុជ្ជីវិតន្តិ តីសុ ទុច្ចរិតានិ ចរន្តា ទុជ្ជីវិតំ លាមកជីវិតំ ជីវតិ នាម, សោបិ តមេវ សន្ធាយាហ “ទុជ្ជីវិតមជីវិម្ហា”តិ។ យេ សន្តេ ន ទទម្ហសេតិ យេ មយំ ទេយ្យធម្មេ ច បដិគ្គាហកេ ច សំវិជ្ជមានេយេវ ន ទានំ ទទិម្ហា។ ទីបំ នាកម្ហ អត្តនោតិ អត្តនោ បតិដ្ឋំ ន ករិម្ហា។ បរិបុណ្ណានីតិ អនូនានិ អនធិកានិ។ សព្វសោតិ សព្វាការេន។ បច្ចមានានន្តិ អម្ហាកំ ឥមស្មិំ និរយេ បច្ចមានានំ។

នត្ថិអន្តោតិ “អម្ហាកំ អសុកកាលេ នាម មោក្ខោ ភវិស្សតី”តិ ឯវំ កាលបរិច្ឆេទោ នត្ថិ។ កុតោ អន្តោតិ កេន ការណេន អន្តោ បញ្ញាយិស្សតិ។ ន អន្តោតិ អន្តំ ទដ្ឋុកាមានម្បិ នោ ទុក្ខស្ស អន្តោ ន បដិទិស្សតិ។ តទា ហិ បកតន្តិ តស្មិំ កាលេ មារិសា មម ច តុយ្ហញ្ច បកតំ បាបំ បកដ្ឋំ កតំ អតិពហុមេវ កតំ។ “តទា ហិ បកត”ន្តិបិ បាឋោ, តេន ការណេន កតំ, យេនស្ស អន្តោ ទដ្ឋុំ ន សក្កាតិ អត្ថោ។ មារិសាតិ មម សទិសា, បិយាលបនមេតំ វចនំ។ នូនាតិ ឯកំសត្ថេ និបាតោ, សោ អហំ ឥតោ គន្ត្វា យោនឹ មានុសឹ លទ្ធាន វទញ្ញូ សីលសម្បន្នោ ហុត្វា ឯកំសេនេវ ពហុំ កុសលំ ករិស្សាមីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។

ឥតិ ពោធិសត្តោ ឯកមេកំ គាថំ វត្វា “មហារាជ, សោ នេរយិកសត្តោ ឯកំ គាថំ បរិបុណ្ណំ វត្តុកាមោ អត្តនោ បាបស្ស មហន្តតាយ តថា កថេតុំ នាសក្ខិ, ឥតិ សោ អត្តនោ កម្មវិបាកំ អនុភវន្តោ វិរវិ។ តុម្ហាកំ ឯតស្ស សទ្ទស្ស សវនបច្ចយា អន្តរាយោ

ᨶᩣᨿ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨽᩮᩁᩥᩴ ᨧᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᩅᩣᨭᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩦᨶᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩔ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩃᩮᩣᩉᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣ᪨

[᪓᪑᪕] ᪕᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩴᩈᩃᩣᨽᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨹᩁᩩᩈᩣ ᩅᨲ ᨲᩮ ᩅᩣᨧᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨸᩦᨲᩅᩥᩁᩮᨧᨶᩣᨶᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨠᩥᩁ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈ᩠ᨶᩮᩉᩅᩥᩁᩮᨧᨶᩴ ᨸᩥᩅᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩁᩈᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨣᩥᩃᩣᨶᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣ “ᩁᩈᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨴᨶᩥᨠᨥᩁᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩁᩈᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨴᩥᩅᩣᨲᩁᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩅᩥᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨲᩥᨸᨣᩮᩅ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩑᨳᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᩮᩅ ᩅᩦᨳᩥᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ, ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩈᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᨣᩥᩃᩣᨶᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣ ᩁᩈᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᨶᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ, ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨸᩦᨲᩅᩥᩁᩮᨧᨶᩣᨶᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮ ᩁᩈᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨴᨶᩥᨠᨥᩁᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᩁᩈᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩴ ᨸᩮᩈᩮᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨾᩴᩈᩴ ᩃᨽᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨾᩩᨴᩩᩅᩣᨧᩣ ᨸᩥᨿᩅᨧᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨨᩮᨠᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩃᨽᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᨾᩥᨣᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨶᨠᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨶᨣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩥᨠᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨽᩣᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩩᨲᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨾᩴᩈᨿᩣᨶᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩴ ᨾᩴᩈᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨣᨧ᩠ᨨ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩁᩮ, ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠ, ᨴᩮᩉᩥ ᨾᩮ ᨾᩴᩈᨡᨱ᩠ᨯ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ “ᨾᩣᩁᩥᩈ, ᨸᩁᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᨸᩥᨿᩅᨧᨶᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᨿᩣ ᨠᨳᩥᨲᩅᩣᨧᩣᨿ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨾᩴᩈᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᩃᨽᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪗᪨

“ᨹᩁᩩᩈᩣ ᩅᨲ ᨲᩮ ᩅᩣᨧᩣ, ᨾᩴᩈᩴ ᨿᩣᨧᨶᨠᩮᩣ ᩋᩈᩥ;

កិលោមសទិសី វាចា, កិលោមំ សម្ម ទម្មិ តេ”តិ។

តត្ថ កិលោមសទិសីតិ ផរុសតាយ កិលោមសទិសី។ កិលោមំ សម្ម ទម្មិ តេតិ ហន្ទ គណ្ហាហិ តេ វាចាយ សទិសំ កិលោមំ ទម្មីតិ គិរសំ គិយំសលោហិតំ កិលោមកមំសំ ឧក្ខិបិត្វា អទាសិ។

អថ តំ អបរោ សេដ្ឋិបុត្តោ “កិន្តិ វត្វា យាចសី”តិ បុដ្ឋោ “អរេ”តិ វត្វាតិ។ សោ “អហម្បិ តំ យាចិស្សាមី”តិ វត្វា គន្ត្វា “ជេដ្ឋភាតិក, មំសខណ្ឌំ មេ ទេហី”តិ អាហ។ ឥតរោ “តវ វចនស្ស អនុច្ឆវិកំ មំសខណ្ឌំ លភិស្សសី”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៦៥។

“អង្គមេតំ មនុស្សានំ, ភាតា លោកេ បវុច្ចតិ;

អង្គស្ស សទិសី វាចា, អង្គំ សម្ម ទទាមិ តេ”តិ។

តស្សត្ថោ – ឥមស្មិំ លោកេ មនុស្សានំ អង្គសទិសត្តា អង្គមេតំ យទិទំ ភាតា ភគិនីតិ, តស្មា តវេសា អង្គសទិសី វាចាតិ ឥតិស្សា អនុច្ឆវិកំ អង្គមេវ ទទាមិ តេតិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា អង្គមំសំ ឧក្ខិបិត្វា អទាសិ។

តម្បិ អបរោ សេដ្ឋិបុត្តោ “កិន្តិ វត្វា យាចសី”តិ បុដ្ឋោ “ភាតិកា”តិ វត្វាតិ។ សោ “អហម្បិ តំ យាចិស្សាមី”តិ វត្វា គន្ត្វា “តាត, មំសខណ្ឌំ មេ ទេហី”តិ អាហ។ លុទ្ទកោ “តវ វចនានុរូបំ លច្ឆសី”តិ វត្វា តតិយំ គាថមាហ –

៦៦។

“តាតាតិ បុត្តោ វទមានោ, កម្បេតិ ហទយំ បិតុ;

ហទយស្ស សទិសី វាចា, ហទយំ សម្ម ទម្មិ តេ”តិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា ហទយមំសេន សទ្ធិំ មធុរមំសំ ឧក្ខិបិត្វា អទាសិ។

តំ ចតុត្ថោ សេដ្ឋិបុត្តោ “កិន្តិ វត្វា យាចសី”តិ បុដ្ឋោ សោ “តាតា”តិ វត្វាតិ។ សោ “អហម្បិ យាចិស្សាមី”តិ វត្វា គន្ត្វា “សហាយ

មំសបិណ្ឌំ មេ ទេហី"តិ អាហ។ លុទ្ទកោ "តវ វចនានុរូបំ លច្ឆសី"តិ វត្វា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៦០។

"យស្ស គាមេ សខា នត្ថិ, យថារញ្ញំ តថេវ តំ;

សព្ពស្ស សទិសី វាចា, សព្ពំ សម្ម ទទាមិ តេ"តិ។

តស្សត្ថោ – យស្ស បុរិសស្ស គាមេ សុខទុក្ខេសុ សហ អយនតោ សហាយសង្ខាតោ សខា នត្ថិ, តស្ស តំ ឋានំ យថា អមនុស្សំ អរញ្ញំ តថេវ ហោតិ, ឥតិ អយំ តវ វាចា សព្ពស្ស សទិសី, សព្ពេន អត្តនោ សន្តកេន វិភវេន សទិសី, តស្មា សព្ពមេវ ឥមំ មម សន្តកំ មំសយានកំ ទទាមិ តេតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា "ឯហិ, សម្ម, សព្ពមេវ ឥទំ មំសយានកំ តវ គេហំ អាហរិស្សាមី"តិ អាហ។ សេដ្ឋិបុត្តោ តេន យានកំ បាជាបេន្តោ អត្តនោ ឃរំ គន្ត្វា មំសំ ឱតារាបេត្វា លុទ្ទកស្ស សក្ការសម្មានំ កត្វា បុត្តទារម្បិស្ស បក្កោសាបេត្វា លុទ្ទកម្មតោ អបនេត្វា អត្តនោ កុដុម្ពមជ្ឈេ វសាបេន្តោ តេន សទ្ធិំ អភេជ្ជសហាយោ ហុត្វា យាវជីវំ សមគ្គវាសំ វសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា លុទ្ទកោ សារិបុត្តោ អហោសិ, សព្ពមំសលាភី សេដ្ឋិបុត្តោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សព្ពមំសលាភជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៣១៦] ៦. សសបណ្ឌិតជាតកវណ្ណនា

សត្ត មេ រោហិតា មច្ឆាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សព្ពបរិក្ខារទានំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរ ឯកោ កុដុម្ពិកោ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស សព្ពបរិក្ខារទានំ សជ្ជេត្វា ឃរទ្វារេ មណ្ឌបំ ការេត្វា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា សុសជ្ជិតមណ្ឌបេ បញ្ញត្តវរាសនេ និសីទាបេត្វា នានគ្គរសំ បណីតទានំ ទត្វា បុន ស្វាតនាយាតិ សត្តាហំ និមន្តេត្វា សត្តមេ ទិវសេ ពុទ្ធប្បមុខានំ បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ សព្ពបរិក្ខារេ អទាសិ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចាវសានេ អនុមោទនំ ករោន្តោ "ឧបាសក, តយា បីតិសោមនស្សំ កាតុំ វដ្ដតិ, ឥទញ្ហិ ទានំ នាម បោរាណកបណ្ឌិតានំ វំសោ, បោរាណកបណ្ឌិតា ហិ សម្បត្តយាចកានំ ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា អត្តនោ មំសម្បិ អទំសូ"តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សសយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា អរញ្ញេ វសិ។ តស្ស បន អរញ្ញស្ស ឯកតោ បព្ពតបាទោ ឯកតោ នទី ឯកតោ បច្ចន្តគាមកោ។ អបរេបិស្ស តយោ សហាយា អហេសុំ មក្កដោ ច សិង្គាលោ ច ឧទ្ទោ ចាតិ។ តេ ចត្តារោបិ បណ្ឌិតា ឯកតោវ វសន្តា អត្តនោ អត្តនោ គោចរដ្ឋានេ គោចរំ គហេត្វា សាយន្ហសមយេ ឯកតោ សន្និបតន្តិ។ សសបណ្ឌិតោ "ទានំ ទាតព្វំ, សីលំ រក្ខិតព្វំ, ឧបោសថកម្មំ កាតព្វ"ន្តិ តិណ្ណំ ជនានំ ឱវាទវសេន ធម្មំ ទេសេតិ។ តេ តស្ស ឱវាទំ សម្បដិច្ឆិត្វា អត្តនោ អត្តនោ និវាសគុម្ពំ បវិសិត្វា វសន្តិ។ ឯវំ កាលេ គច្ឆន្តេ ឯកទិវសំ ពោធិសត្តោ អាកាសំ ឱលោកេត្វា ចន្ទំ ទិស្វា "ស្វេ ឧបោសថទិវសោ"តិ ញត្វា ឥតរេ តយោ អាហ "ស្វេ ឧបោសថោ, តុម្ហេបិ តយោ ជនា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថិកា ហោថ, សីលេ បតិដ្ឋាយ ទិន្នទានំ មហប្ផលំ ហោតិ, តស្មា យាចកេ សម្បត្តេ តុម្ហេហិ ខាទិតព្វាហារតោ ទានំ ទត្វា ខាទេយ្យាថា"តិ។ តេ "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អត្តនោ អត្តនោ វសនដ្ឋានេសុ វសិំសុ។

បុនទិវសេ តេសុ ឧទ្ទោ បាតោវ "គោចរំ បរិយេសិស្សាមី"តិ និក្ខមិត្វា គង្គាតីរំ គតោ។ អថេកោ ពាលិសិកោ សត្ត រោហិតមច្ឆេ ឧទ្ធរិត្វា វល្លិយា អាវុណិត្វា នេត្វា គង្គាតីរេ វាលុកំ វិយូហិត្វា វាលិកាយ បដិច្ឆាទេត្វា បុន មច្ឆេ គណ្ហន្តោ អធោគង្គំ គតោ។ ឧទ្ទោ មច្ឆគន្ធំ ឃាយិត្វា វាលុកំ វិយូហិត្វា មច្ឆេ ទិស្វា នីហរិត្វា "អត្ថិ នុ ខោ ឯតេសំ សាមិកោ"តិ តិក្ខត្តុំ ឃោសេត្វា សាមិកំ អបស្សន្តោ វល្លិកោដិំ ឌំសិត្វា នេត្វា អត្តនោ វសនគុម្ពេ ឋបេត្វា "វេលាយមេវ ខាទិស្សាមី"តិ អត្តនោ សីលំ អាវជ្ជេន្តោ និបជ្ជិ។ សិង្គាលោបិ វសនដ្ឋានតោ និក្ខមិត្វា គោចរំ បរិយេសន្តោ ឯកស្ស ខេត្តគោបកស្ស កុដិយំ ទ្វេ មំសសូលានិ ឯកំ គោធំ ឯកញ្ច ទធិវារកំ ទិស្វា "អត្ថិ នុ ខោ ឯតេសំ សាមិកោ"តិ តិក្ខត្តុំ ឃោសេត្វា សាមិកំ អទិស្វា ទធិវារកស្ស ឧគ្គហណរជ្ជុកំ គីវាយ បវេសេត្វា ទ្វេ មំសសូលេ ច គោធញ្ច មុខេន ឌំសិត្វា នេត្វា អត្តនោ វសនគុម្ពេ ឋបេត្វា "វេលាយមេវ ខាទិស្សាមី"តិ អត្តនោ សីលំ អាវជ្ជេន្តោ និបជ្ជិ។ មក្កដោបិ វសនដ្ឋានតោ និក្ខមិត្វា វនសណ្ឌំ បវិសិត្វា អម្ពបិណ្ឌំ អាហរិត្វា អត្តនោ វសនគុម្ពេ ឋបេត្វា "វេលាយមេវ ខាទិស្សាមី"តិ អត្តនោ សីលំ អាវជ្ជេន្តោ និបជ្ជិ។

ពោធិសត្តោ បន "វេលាយមេវ វសនដ្ឋានតោ និក្ខមិត្វា ទព្ពតិណានិ ខាទិស្សាមី"តិ អត្តនោ វសនគុម្ពេយេវ និបន្នោ ចិន្តេសិ "មម សន្តិកំ អាគតានំ យាចកានំ តិណានិ ទាតុំ ន សក្កា, តិលតណ្ឌុលាទយោបិ មយ្ហំ នត្ថិ, សចេ មេ សន្តិកំ យាចកោ អាគច្ឆិស្សតិ, អត្តនោ សរីរមំសំ ទស្សាមី"តិ។ តស្ស សីលតេជេន សក្កស្ស បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សោ អាវជ្ជមានោ ឥមំ ការណំ ទិស្វា "សសរាជានំ វីមំសិស្សាមី"តិ បឋមំ ឧទ្ទស្ស វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា ព្រាហ្មណវេសេន អដ្ឋាសិ។ "ព្រាហ្មណ, កិមត្ថំ ឋិតោសី"តិ វុត្តេ បណ្ឌិត សចេ កិញ្ចិ អាហារំ លភេយ្យំ, ឧបោសថិកោ ហុត្វា វសេយ្យន្តិ។ សោ "សាធុ ទស្សាមិ តេ អាហារ"ន្តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៩១។

"សត្ត មេ រោហិតា មច្ឆា, ឧទកា ថលមុព្ភតា;

ឥទំ ព្រាហ្មណ មេ អត្ថិ, ឯតំ ភុត្វា វនេ វស”តិ។

តត្ថ ថលមុព្ភតាតិ ឧទកតោ ថលេ ឋបិតា, កេវដ្ដេហិ វា ឧព្ភតា។ ឯតំ ភុត្វាតិ ឯតំ មម សន្តកំ មច្ឆាហារំ បចិត្វា ភុញ្ជិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោ រមណីយេ រុក្ខមូលេ និសិន្នោ ឥមស្មិំ វនេ វសាតិ។

ព្រាហ្មណោ “បគេវ តាវ ហោតុ, បច្ឆា ជានិស្សាមី”តិ សិង្គាលស្ស សន្តិកំ គតោ។ តេនាបិ “កិមត្ថំ ឋិតោសី”តិ វុត្តេ តថេវាហ។ សិង្គាលោបិ “សាធុ ទស្សាមី”តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៤៦។

“ទុស្ស មេ ខេត្តបាលស្ស, រត្តិភត្តំ អបាភតំ;

មំសសូលា ច ទ្វេ គោធា, ឯកញ្ច ទធិវារកំ;

ឥទំ ព្រាហ្មណ មេ អត្ថិ, ឯតំ ភុត្វា វនេ វស”តិ។

តត្ថ ទុស្ស មេតិ យោ ឯស មម អវិទូរេ ខេត្តបាលោ វសតិ, ទុស្ស អមុស្សាតិ អត្ថោ។ អបាភតន្តិ អាភតំ អានីតំ។ មំសសូលា ច ទ្វេ គោធាតិ អង្គារបក្កានិ ទ្វេ មំសសូលានិ ច ឯកា ច គោធា។ ទធិវារកន្តិ ទធិវារកោ។ ឥទន្តិ ឥទំ ឯត្តកំ មម អត្ថិ, ឯតំ សព្ពម្បិ យថារុចិតេន បចិត្វា បរិភុញ្ជិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោ រមណីយេ រុក្ខមូលេ និសីទិត្វា ឥមស្មិំ វនសណ្ឌេ វសាតិ អត្ថោ។

ព្រាហ្មណោ “បគេវ តាវ ហោតុ, បច្ឆា ជានិស្សាមី”តិ មក្កដស្ស សន្តិកំ គតោ។ តេនាបិ “កិមត្ថំ ឋិតោសី”តិ វុត្តេ តថេវាហ។ មក្កដោបិ “សាធុ ទស្សាមី”តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

៤៧។

“អម្ពបក្កំ ទកំ សីតំ, សីតច្ឆាយា មនោរមា;

ឥទំ ព្រាហ្មណ មេ អត្ថិ, ឯតំ ភុត្វា វនេ វស”តិ។

តត្ថ អយ្យបុត្តត្តិ យឆុរអយ្យមលំ៍ ឥក់ សីតត្តិ កក្កាឃ ឪឥក់ សីតលំ៍ ឲតំ ក្យត្វា ចនេត ចរាតិ (ោាហុល ឲតំ អយ្យបុត្ត បរិក្ខិត្វា សីតលំ ឪឥក់ បិចិត្វា ឃឆាកិរុចិនេត រយហិនេឃ រុក្ខមូនេល តិសិនេត្វា សយណឆយុំ កនេរានេត្វា ភ្លាយស្ថិ ចតសនេល្ល ចរាតិ៍

(ោាហុនេលា "បនេកច តាច នេហាតុ, បច្ឆា ឌាតិស្សាមី"តិ សសបណ្ឌិតស្ស សត្តិក់ កនេតា៍ នេតតាបិ "កិយតុំ ផិនេតាសី"តិ ចុនេត្វា តនេឆចាហ៍ តំ ស្ញត្វា នេចាឌិសនេត្វា នេសាយតស្សប្យនេត្វា "(ោាហុល, ស្វេ នេត កតំ អាហារត្វាឃ យយ សត្តិក់ អាកច្ឆនេត្តត, អច្ឆាហំ អជិត្តបុត្តំ ឥាតំ ឥស្សាមិ ៍ តុំ បត ឃីលចា បិលាតិបិតំ ត កទិស្សសិ, កច្ឆ, (ោាហុល, តាតាឥារុតិ សក្ខដ្ឋិត្វា អក្ការេរ កត្វា យឃ្យអានេរានេចហិ, អហំ អត្តាតំ បរិច្ចជិត្វា អក្ការយេត្ថប្បតិស្សាមិ ៍ យយ សរីនេរ បនេក្ក តុំ យំសំ ឍាឌិត្វា សយណឆយុំ កនេរយ្យាសី"តិ នេតត សត្ថិ សល្លបនេត្វា ចតុត្ថំ កាឆយាហ –

៤៣៍

"ត សសស្ស តិលិ អត្ថិ, ត មុក្កា តបិ តណ្ឌុលិ;

ភ្លាយិតា អក្កិតា បក្កំ, យយំ ក្យត្វា ចនេត ចសា"តិ៍

តត្ថ យយំ ក្យត្វាតិ ឃំ តំ អហំ អក្កិ កនេរាហីតិ ចឥាមិ, ភ្លាយិតា អក្កិតា បក្កំ យំ ក្ខិត្វា ភ្លាយស្ថិ ចនេត ចរ, ឲកស្ស សសស្ស សរីរំ តាយ ឲកស្ស បុរិសស្ស ឃាបតយត្ត នេហាតីតិ៍

សនេក្កា តស្ស ចចតំ ស្ញត្វា អត្តនេតា អាតុភានេចត ឲក់ អក្ការោសិំ យានេបត្វា នេចាឌិសត្តស្ស អានេរានេចសិ៍ នេសា ឥត្តតិលាសឃតនេតា ឪដ្ឋាឃ តត្ថ កត្វា "សនេច នេយ នេលាមត្តនេរសុ បិលាកា អត្ថិ, នេត យា មរិំស្វ"តិ តិក្ខត្តុំ សរីរំ ចិឆុតិត្វា សកលសរីរំ ឥាតមុនេខ ឥនេបត្វា លឃ្ឆិត្វា បទុមសនេរ រាឌហំនេសា ចិឃ បមុទិតចិនេត្តា អក្ការេរាសិម្បិបតិ៍ នេសា បត អក្កិ នេចាឌិសត្តស្ស សរីនេរ នេលាមក្ខូបមត្តម្បិ ឪល៉្យាកាតុំ តាសក្ខិ, ហិមកត្ភ បចិនេដ្ឋា ចិឃ អនេហាសិ៍ អឆ សក្កំ អាមនេត្តត្វា "(ោាហុល, តឃា កនេតា អក្កិ អតិសីតនេលិ, មម សរីនេរ នេលាមក្ខូបមត្តម្បិ ឪល៉្យាកាតុំ ត សនេក្កាតិ, កិំ តានេមត"ត្តិ អាហ៍ "សសបណ្ឌិត, តាហំ (ោាហុនេលា, សនេក្កាហមស្មិ, តច ចីមំសតត្វាឃ អាកនេតាមិ្យតិ៍ "សក្កំ, តុំ តាច តិដ្ឋ, សកនេលាបិ នេច នេលាកសត្តិចានេសា យំ ឥានេតត ចីមំសេឃ្យ, នេតច នេយ អឥាតុកាយតំ បស្សេយ្យា"តិ នេចាឌិសនេត្វា សីហតាឥំ តឥិ៍ អឆ តំ សនេក្កា "សសបណ្ឌិត, តច គុនេលា សកលកប្បំ បិកនេដា នេហាតុ"តិ បត្តតំ បីឡឲត្វា បត្តតរសំ អាឥាឃ ចត្ទមណ្ឌនេល សសលក្ខណំ លិខិត្វា នេចាឌិសត្តំ អានេតត្វា តស្មិំ ចតសនេល្ល តស្មិំនេឃច ចតកុម្ពេ តរុណឥត្តតិលាបិដ្ឋេ តិបជ្ជាបេត្វា អត្តនេតា ចសតដ្ឋាតមេច កនេតា៍ នេតបិ ចត្តានេរា បណ្ឌិតា សមក្កា សមោ្ឌាឥមាតា សីលំ បូនេរត្វា ឥាតំ ឥត្វា ឪនេបាសថកម្មំ កត្វា ឃឆាកម្មំ កតា៍

សត្ថា ភ្លាយំ ឆម្មនេឥសតំ អាហរិត្វា សច្ចាតិ បការេសត្វា ឌាតកំ សនេមាធានេតសិ, សច្ចបរិនេឃាសានេត សត្តបរិក្ខារឥាតឥាឃនេកា កហបតិ

សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា ឧទ្ទោ អានន្ទោ អហោសិ, សិង្គាលោ មោគ្គល្លានោ, មក្កដោ សារិបុត្តោ, សក្កោ អនុរុទ្ធោ, សសបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

សសបណ្ឌិតជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៣១៧] ៧។ មតរោទនជាតកវណ្ណនា

មតំមតំ ឯវ រោទថាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ សាវត្ថិវាសិំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស កិរ ភាតា កាលមកាសិ។ សោ តស្ស កាលកិរិយាយ សោកាភិភូតោ ន ន្ហាយតិ ន ភុញ្ជតិ ន វិលិម្បតិ, បាតោវ សុសានំ គន្ត្វា សោកសមប្បិតោ រោទតិ។ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ ឱលោកេន្តោ តស្ស សោតាបត្តិផលូបនិស្សយំ ទិស្វា "ឥមស្ស អតីតការណំ អាហរិត្វា សោកំ វូបសមេត្វា សោតាបត្តិផលំ ទាតុំ ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ កោចិ សមត្ថោ នត្ថិ, ឥមស្ស មយា អវស្សយេន ភវិតុំ វដ្ដតី"តិ បុនទិវសេ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ បច្ឆាសមណំ អាទាយ តស្ស ឃរទ្វារំ គន្ត្វា "សត្ថា អាគតោ"តិ សុត្វា អាសនំ បញ្ញាបេត្វា "បវេសេថា"តិ កុដុម្ពិកេន វុត្តោ បវិសិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ កុដុម្ពិកោបិ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា "កិំ កុដុម្ពិក ចិន្តេសី"តិ អាហ។ "អាម, ភន្តេ, មម ភាតុ មតកាលតោ បដ្ឋាយ ចិន្តេមី"តិ។ "អាវុសោ, សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា, ភិជ្ជិតព្ពយុត្តកំ ភិជ្ជតិ, ន តត្ថ ចិន្តេតព្ពំ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ ភាតរិ មតេបិ 'ភិជ្ជិតព្ពយុត្តកំ ភិជ្ជតី'តិ ន ចិន្តយិំសូ"តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អសីតិកោដិវិភវេ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិ, តស្ស វយប្បត្តស្ស មាតាបិតរោ កាលមកំសុ។ តេសុ កាលកតេសុ ពោធិសត្តស្ស ភាតា កុដុម្ពំ វិចារេតិ, ពោធិសត្តោ តំ និស្សាយ ជីវតិ។ សោ អបរភាគេ តថារូបេន ព្យាធិនា កាលមកាសិ។ ញាតិមិត្តា សុហជ្ជា សន្និបតិត្វា ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទន្តិ រោទន្តិ, ឯកោបិ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ នាសក្ខិ, ពោធិសត្តោ បន នេវ កន្ទតិ ន រោទតិ។ មនុស្សា "បស្សថ ភោ, ឥមស្ស ភាតរិ មតេ មុខសង្កោចនមត្តម្បិ នត្ថិ, អតិថទ្ធហទយោ, 'ទ្វេបិ កោដ្ឋាសេ អហមេវ បរិភុញ្ជិស្សាមី'តិ ភាតុ មរណំ ឥច្ឆតិ មញ្ញេ"តិ ពោធិសត្តំ គរហិំសុ។ ញាតកាបិ នំ "ត្វំ ភាតរិ មតេ ន រោទសី"តិ គរហិំសុយេវ។ សោ តេសំ កថំ សុត្វា "តុម្ហេ អត្តនោ អន្ធពាលភាវេន អដ្ឋ លោកធម្មេ អជានន្តា 'មម ភាតា មតោ'តិ រោទថ, អហម្បិ មរិស្សាមិ, តុម្ហេបិ មរិស្សថ, អត្តានម្បិ 'មយម្បិ មរិស្សាមា'តិ កស្មា ន រោទថ។ សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា ហុត្វា និរុជ្ឈន្តិ, តេនេវ សភាវេន សណ្ឋាតុំ សមត្ថោ ឯកសង្ខារោបិ នត្ថិ។ តុម្ហេ អន្ធពាលា អញ្ញាណតាយ អដ្ឋ លោកធម្មេ អជានិត្វា រោទថ, អហំ កិមត្ថំ រោទិស្សាមី"តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

“មតំ មតំ ឯវ រោទថ, ន ហិ តំ រោទថ យោ មរិស្សតិ;

សព្វេបិ សរីរធារិនោ, អនុបុព្វេន ជហន្តិ ជីវិតំ។

៩៦។

“ទេវមនុស្សា ចតុប្បទា, បក្ខិគណា ឧរគា ច ភោគិនោ;

សម្ហិ សរីរេ អនិស្សរា, រមមានាវ ជហន្តិ ជីវិតំ។

៩៧។

“ឯវំ ចលិតំ អសណ្ឋិតំ, សុខទុក្ខំ មនុជេស្វបេក្ខិយ;

កន្ទិតរុទិតំ និរត្ថកំ, កិំ វោ សោកគណាភិកីររេ។

៩៨។

“ធុត្តា ច សោណ្ឌា អកតា, ពាលា សូរា អយោគិនោ;

ធីរំ មញ្ញន្តិ ពាលោតិ, យេ ធម្មស្ស អកោវិទា”តិ។

តត្ថ មតំ មតំ ឯវាតិ មតំ មតំយេវ។ អនុបុព្វេនាតិ អត្តនោ អត្តនោ មរណវារេ សម្បត្តេ បដិបាដិយា ជហន្តិ ជីវិតំ, ន ឯកតោវ សព្វេ ជហន្តិ, យទិ ឯវំ ជហេយ្យុំ, លោកប្បវត្តិ ឧច្ឆិជ្ជេយ្យ។ ភោគិនោតិ មហន្តេន សរីរភោគេន សមន្នាគតា។ រមមានាវាតិ តត្ថ តត្ថ និព្វត្តា សព្វេបិ ឯតេ ទេវាទយោ សត្តា អត្តនោ អត្តនោ និព្វត្តដ្ឋានេ អភិរមមានាវ អនុក្កណ្ឋិតាវ ជីវិតំ ជហន្តិ។ ឯវំ ចលិតន្តិ ឯវំ តីសុ ភវេសុ និច្ចលភាវស្ស ច សណ្ឋិតភាវស្ស ច អភាវា ចលិតំ អសណ្ឋិតំ។ កិំ វោ សោកគណាភិកីររេតិ កិំការណា តុម្ហេ សោករាសី អភិកិរន្តិ អជ្ឈោត្ថរន្តិ។

ធុត្តាច សោណ្ឌា អកតាតិ ឥត្ថិធុត្តា សុរាធុត្តា អក្ខធុត្តា ច សុរាសោណ្ឌាទយោ សោណ្ឌា ច អកតពុទ្ធិនោ អសិក្ខិតកា ច។ ពាលាតិ

ពាល្យេន សមន្នាគតា អវិទ្ទសុនោ។ សូរា អយោគិនោតិ អយោនិសោមនសិការេន សូរា, យោគេសុ អយុត្តតាយ អយោគិនោ។ “អយោធិនោ”តិបិ បាឋោ, កិលេសមារេន សទ្ធិំ យុជ្ឈិតុំ អសមត្ថាតិ អត្ថោ។ ធីរំ មញ្ញន្តិ ពាលោតិ, យេ ធម្មស្ស អកោវិទាតិ យេ ឯវរូបា ធុត្តាទយោ អដ្ឋវិធស្ស លោកធម្មស្ស អកោវិទា, តេ អប្បមត្តកេបិ ទុក្ខធម្មេ ឧប្បន្នេ អត្តនា កន្ទមានា រោទមានា អដ្ឋ លោកធម្មេ កថេតា ជានិត្វា ញាតិមរណាទីសុ អកន្ទន្តំ អរោទន្តំ មាទិសំ ធីរំ បណ្ឌិតំ “ពាលោ អយំ ន រោទតី”តិ មញ្ញន្តីតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ តេសំ ធម្មំ ទេសេត្វា សព្ពេបិ តេ និស្សោកេ អកាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កុដុម្ពិកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា និស្សោកការកបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

មតរោទនជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៣១៨] ៨. កណវេរជាតកវណ្ណនា

យំ តំ វសន្តសមយេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ឥន្ទ្រិយជាតកេ (ជា· ១·៨·៩០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ សត្ថា បន តំ ភិក្ខុ “បុព្ពេ ត្វំ ភិក្ខុ ឯតំ និស្សាយ អសិនា សីសច្ឆេទំ បដិលភី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិគាមេ ឯកស្ស គហបតិកស្ស ឃរេ ចោរនក្ខត្តេន ជាតោ វយប្បត្តោ ចោរកម្មំ កត្វា ជីវិកំ កប្បេន្តោ លោកេ បាកដោ អហោសិ សូរោ នាគពលោ, កោចិ នំ គណ្ហិតុំ នាសក្ខិ។ សោ ឯកទិវសំ ឯកស្មិំ សេដ្ឋិឃរេ សន្ធិំ ឆិន្ទិត្វា ពហុំ ធនំ អវហរិ។ នាគរា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, ឯកោ មហាចោរោ នគរំ វិលុម្បតិ, តំ គណ្ហាបេថា”តិ វទិំសុ។ រាជា តស្ស គហណត្ថាយ នគរគុត្តិកំ អាណាបេសិ។ សោ រត្តិភាគេ តត្ថ តត្ថ វគ្គពន្ធនេន មនុស្សេ ឋបេត្វា តំ សហោឌ្ឍំ គាហាបេត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា “សីសមស្ស ឆិន្ទា”តិ នគរគុត្តិកញ្ញេវ អាណាបេសិ។ នគរគុត្តិកោ តំ បច្ឆាពាហំ គាឡ្ហពន្ធនំ ពន្ធាបេត្វា គីវាយស្ស រត្តកណវីរមាលំ លគ្គេត្វា សីសេ ឥដ្ឋកចុណ្ណំ ឱកិរិត្វា ចតុក្កេ ចតុក្កេ កសាហិ តាឡាបេន្តោ ខរស្សរេន បណវេន អាឃាតនំ នេតិ។ “ឥមស្មិំ កិរ នគរេ វិលោបការកោ ចោរោ គហិតោ”តិ សកលនគរំ សង្ខុភិ។

តទា ច ពារាណសិយំ សហស្សំ គណ្ហន្តី សាមា នាម គណិកា ហោតិ រាជវល្លភា បញ្ចសតវណ្ណទាសិបរិវារា។ សា បាសាទតលេ វាតបានំ វិវរិត្វា ឋិតា តំ នីយមានំ បស្សិ។ សោ បន អភិរូបោ បាសាទិកោ អតិវិយ សោភគ្គប្បត្តោ ទេវវណ្ណោ សព្ពេសំ មត្ថកមត្ថកេន បញ្ញាយតិ។ សាមា តំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា “កេន នុ ខោ ឧបាយេនាហំ ឥមំ បុរិសំ អត្តនោ សាមិកំ ករេយ្យ”ន្តិ ចិន្តយន្តី “អត្ថេកោ

ក្ខបិនេយា”តិ អត្តនោ អត្តចរិកាយ ឲកិប្បា ហនេត្ត ភគនក្យត្តិកស្ស សហស្សំ នេបនេសិ “អយំ នេចានេទា សាយាយ កាតា, អញ្ញាត្រ សាយាយ អនេញ្ញា ឲតស្ស អចស្សនេយា ភត្តិ, ត្យនេយ្យារិន ព្លាជំ សហស្សំ កនេហត្វា ឲតំ ចិស្សនេជ្ជចា”តិ ៓ សា កត្វា តចា អកាសិ៓ ភគនក្យត្តិនេកា “អយំ នេចានេទា បិរោនេជា, ត សក្កា ឲតំ ចិស្សនេជ្ជតុំ, អញ្ញា បត យត្យស្សំ លកិត្វា ព្លាយំ បជិដ្ឋត្តឃាភនេក តិសីកានេបត្វា នេបនេសតុំ សក្កា”តិ អាហ៓ សា កត្វា តស្សា អានេទានេចសិ៓

តកា បនេភនេកា នេសដ្ឋិបុនេត្តា សាយាយ បជិពាន្ធចិនេត្តា នេឆចសិកំ សហស្សំ នេឆតិ៓ នេសា តំ ឌិចសយ្បិ ស្វទិយត្តក្ខុយភនេចលិយ សហស្សំ កលិត្វា តំ ឈនិ អកយាសិ៓ សាយាបិ សហស្សកល្ដិកំ កនេហត្វា ក្ខាន្វស្ម ឆនេបត្វា បនេទាឆត្តិ តិសិត្វា នេហាតិ៓ “កិំ ឲត”ត្តិ ច ចុត្តា “សាមិ, អយំ នេចានេទា យយ កាតា, ‘អហំ តឹចកយ្ចំ កនេទាមី’តិ យឃ្យាសត្តិកំ ត ឲតិ, ភគនក្យត្តិកស្ស បហិតំ ‘សហស្សំ លកយានេភា ចិស្សនេជ្ជស្សាមិ ត’ត្តិ សាសតំ នេបនេសិ៓ ព្លាកាតិ ព្លាយំ សហស្សំ អាគាយ ភគនក្យត្តិកស្ស សត្តិកំ គច្ឆត្តិ ត លភាមី”តិ អាហ៓ នេសា តស្សា បជិពាន្ធចិត្តតាយ “អហំ កមិស្សាមី”តិ អាហ៓ “នេតត ហិ តឃា អាគតនេយច កនេហត្វា កច្ឆាហី”តិ៓ នេសា តំ កនេហត្វា ភគនក្យត្តិកស្ស នេកហំ កច្ឆិ៓ នេសា តំ នេសដ្ឋិបុត្តំ បជិច្ឆត្តដ្ឋានេភ ឆនេបត្វា នេចានំ បជិច្ឆត្តឃាភនេក តិសីកានេបត្វា សាយាយ បហិលិត្វា “អយំ នេចានេទា នេនេដ្ឋ បិរោនេជា, តយត្ថកានំ តាច នេហាតុ, អឆ តំ យត្យស្សានំ បជិសល្លិភនេចលិយ ឈាតានេបស្សាមី”តិ អបនេឆសំ កត្វា យុហុត្តំ ចីតិភានេយត្វា យត្យនេស្សស្ម បជិសល្លិនេភស្ម នេសដ្ឋិបុត្តំ យហនេត្ថភានេរព្ភត អាឃាតតំ នេភត្វា អសិភា សីសំ លិត្ថិត្វា សរីរំ ស្វនេល អានេទានេបត្វា ភកានំ បាចិសិ៓

តនេតា បដ្ឋាយ សាយា អនេញ្ញាសំ ហត្តនេតា កិញ្ចិ ត កល្យាតិ, នេតនេតច សត្ថិំ អភិរយយាភា ចិចរតិ៓ នេសា ចិនេត្តសិ “សនេច អយំ អញ្ញាម្បិ បជិពាន្ធចិត្តា កចិស្សតិ, យយ្បិ យានេទនេបត្វា នេតត សត្ថិំ អភិរយិស្សតិ, អច្ចត្តំ យិត្តទុត្តិតី ឲសា, យឃា ព្លាឆ អចសិត្វា លិប្បំ បលិយិតុំ ចដ្ដតិ, កច្ឆនេត្តា ច បត ត្យច្ឆហនេត្ត អកត្វា ឲតិស្សា អាភរណភណ្ឌំ កនេហត្វា កច្ឆិស្សាមី”តិ ចិនេត្តត្វា ឲកស្មិំ ឌិចនេស តំ អាហ – “ភនេទ្ទ, យយំ បញ្ចនេន បព្ពតគុក្ខុជា ចិយ តិច្ចំ ឈនេនេយច នេហាយ, ឲកឌិចសំ ក្ខឃ្យាភកិត្យអំ កទិស្សាយា”តិ៓ សា “សាធុ”តិ សយ្បជិច្ឆិត្វា ណាឆតឹយនេភាឌតឹយាឌិ សព្ពំ បជិយានេឆត្វា សព្ពាភរណបជិយល្ដិតា នេតត សត្ថិំ បជិច្ឆត្តឃានេភ តិសីទិត្វា ក្ខឃ្យាភំ អកយាសិ៓ នេសា តត្ត តាយ សត្ថិំ កិត្យអនេត្តា “ព្លាកាតិ យឃ្យាបលិយិតុំ ចដ្ដតី”តិ តាយ សត្ថិំ កិនេលសនេតិឃា នេយិតុការេយា ចិយ ឲកំ កណាចិនេកច្ឆត្តនំ បចិសិត្វា តំ អាលិក្កនេត្តា ចិយ តិប្បីត្យឲត្វា ចិសញ្ញាំ កត្វា បិនេតត្វា សព្ពាភរណាតិ ឱយុញ្ចិត្វា តស្សានេយច ក្ខត្តនាសនេក្កត ពាត្ថិត្វា កល្ដិកំ លនេទ្ធ ឆនេបត្វា ក្ខឃ្យាភចតិំ លឃ្ឈិត្វា បក្កាមិ៓

សាបិ បជិលទ្ធសញ្ញា ក្ខដ្ឋាយ បរិចារិកាភំ សត្តិកំ អាកត្វា “អឃ្យបុនេត្តា កហ”ត្តិ បុច្ឆិ៓ “ត ជាភាម, អនេឃ្យ”តិ៓ “យំ យតាតិ សញ្ញាយ កាឃិត្វា បលិនេតា កចិស្សតី”តិ អភត្តយតា ហុត្វា តនេតានេយច នេកហំ កត្វា “យយ បិយសាមិកស្ស អឌិដ្ឋកាលនេតា បដ្ឋានេយច អលង្កាតសយនេភ ត សយិស្សាមី”តិ ក្វមិយំ តិបជ្ជិ៓ តនេតា បដ្ឋាយ យភាបំ សាដកំ ត តិចានេសតិ, ទ្វេ កត្តាតិ ត ភុញ្ជាតិ, កន្ធមាលាឌីតិ ត បជិនេសចតិ, “នេឃត នេកភចិ ក្ខបិនេឃត អឃ្យបុត្តំ បរិនេយសិត្វា បនេក្កាសានេបស្សាមី”តិ ភនេជ បនេក្កាសានេបត្វា សហស្សំ អកាសិ៓ “កិំ កនេទាម, អនេឃ្យ”តិ ចុនេត្ត “ត្យយ្យាកំ អកយភដ្ឋានំ ភាយ ភត្តិ, ត្យនេយ្យាយតិកយទាឌណាតិនេយា ចនេត្តា សយញ្ញ កត្វា សយញ្ញយល្ដនេល បឆយនេយច ព្លាយំ កីតំ កានេយឃ្យាចា”តិ ភនេជ សិក្ខានេបត្តិ បឆយំ កាចំ ចត្វា “ត្យនេយត្វំ ព្លាយម្បិ កីតនេក កីនេត សនេច អឃ្យបុនេត្តា តម្បិ បរិសត្តនេន កចិស្សតិ, ត្យនេយត្វំ សត្ថិំ កនេឆស្សតិ, អឆស្ស យយ អនេទាកភាចំ កនេឆត្វា តំ អាគាយ អាកនេច្ឆឃ្យាឆ, នេភា នេច អាកច្ឆតិ, សាសតំ នេបនេសឃ្យាចា”តិ បរិព្ពាយំ

ຄຕ຺ວາ ຖເຣ ຽເຍ຺ຍາເຂສິ ເຕ ຣາໂຣາຫສິເຕາ ຄິກ຺ລຍິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕ ຕຕ຺ຕ ສຍຂ຺ຂ ກເຣາຄ຺ຄາ ໆກໍ ປຊ຺ຄກາຍກໍ ອກຍິສ຺ ເສາປິ ເຈາເຣາ ປລິຍິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕ ຈສຕິ ເຕ ຕຕ຺ຕ ສຍຂ຺ຂ ກເຣາຄ຺ຄາ ປຊຍເຍຈ ຂ຺ລຍໍ ກີຕກໍ ກາຍິສ຺ –

໑໕

“ຍໍ ຕໍ ຈສຄ຺ຄສຍເຍ, ກຫເຈເຣສ຺ ກາຫ຺ສ຺;

ສາຍໍ ຂາຫາຍ ປີຍໆສິ, ສາ ຕໍ ອາເຣາຄ຺ຍຍ຺ຕາຈີ”ຕິ

ຕຕ຺ຕ ກຫເຈເຣສ຺ຕິ ກເຣຈີເຣສ຺ ກາຫ຺ສ຺ຕິ ເຣຕ຺ຈຫ຺ຫາຄໍ ປຸປຍາຄໍ ປກາຍ ສຍ຺ເຄ຺ສ຺ ສາຍຄ຺ຄິ ໆຈໍຄາຍິກໍ ປີຍໆສີຕິ ກິເລສເຣຕິຍາ ເຣຍິຕ຺ກາເຍາ ຈິຍ ອາລິຂ຺ເຄ຺ຄາ ປີຍໆສິ ສາ ຕຄ຺ຄິ ສາ ສາຍາ ອເຣາກາ, ຕໍ ປຄ “ສາ ຍຕາ”ຕິ ສຂ຺ຂາຍ ຄີເຕາ ປລິຍສິ, ສາ ອຕ຺ຄເຄາ ອາເຣາຄ຺ຍ ອຕ຺ຈິ ກເຈສິ, ອາເຣາເຈສີຕິ ອເຕ຺ວາ

ເຈາເຣາ ຕໍ ສ຺ຕ຺ວາ ຄເຂ ຽປສຂ຺ຂຍິຕ຺ວາ “ຕໍ ‘ສາຍາ ຂີຈຕີ’ຕິ ຈຄສິ, ອຫໍ ປຄ ຄ ສຂ຺ຫາຍີ”ຕິ ເຕາຄ ສຂ຺ຂ ສລ຺ລປເຄ຺ຄາ ຄ຺ຕິຍໍ ກາຈຍາຫ –

໑໐

“ອຍ຺ຄາ ຄ ກິເຣ ສເຄ຺ຂຍ຺ຍ, ຍໍ ຈາເຕາ ປຂ຺ຂຕໍ ຈເຫ;

ປຂ຺ຂຕເຂ຺ຂ ຈເຫ ຈາເຕາ, ສຂ຺ຂຍິ ປຈຈິ ຈເຫ;

ຍຕ຺ຕ ສາຍາ ກາລກຕາ, ສາ ຍໍ ອາເຣາຄ຺ຍຍ຺ຕາຈີ”ຕິ

ຕສ຺ສເຕ຺ວາ – ອຍ຺ຄາ ຄເຂ, ຂ຺ລຂໍ ກິເຣ ຄ ສຂ຺ເຫຍ຺ຍ ຄ ສຂ຺ຫິຕຂ຺ຂາ ຍໍ ຈາເຕາ ຕິຫປຫ຺ຫາຄິ ຈິຍ ປຂ຺ຂຕໍ ຈເຫຍ຺ຍ, ສເຈປິ ເສາ ປຂ຺ຂຕໍ ຈເຫຍ຺ຍ, ສຂ຺ຂຍິ ປຈຈິ ຈເຫຍ຺ຍ, ຍຈາ ເຈຕໍ ອສຂ຺ເຫຍ຺ຍ, ຕຈາ ຂ຺ລຂຄ຺ຄິ ຍຕ຺ຕ ສາຍາ ກາລກຕາຕິ ຍາ ຄາຍ ສາຍາ ກາລກຕາ, ສາ ຍໍ ອາເຣາຄ຺ຍ ອຕ຺ຈີຕິ ກິກາເຣຫາ ສຂ຺ເຫຍ຺ຍ ຍຕາ ຄາຍ ຄ ກສ຺ສຈິ ສາສຄໍ ເປເສຄ຺ຄີຕິ

ຕສ຺ສ ຈຈຄໍ ສ຺ຕ຺ວາ ຄເຂາ ຕຕິຍໍ ກາຈຍາຫ –

៥៧។

“ន ចេវ សា កាលកតា, ន ច សា អញ្ញមិច្ឆតិ;

ឯកភត្តិកិនី សាមា, តមេវ អភិកង្ខតី”តិ។

តត្ថ តមេវ អភិកង្ខតីតិ អញ្ញំ បុរិសំ ន ឥច្ឆតិ, តញ្ញេវ កង្ខតិ ឥច្ឆតិ បត្ថេតីតិ។

តំ សុត្វា ចោរោ “សា ជីវតុ វា មា វា, ន តាយ មយ្ហមត្ថោ”តិ វត្វា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៥៨។

“អសន្ថុតំ មំ ចិរសន្ថុតេន, និមីនិ សាមា អធុវំ ធុវេន;

មយាបិ សាមា និមិនេយ្យ អញ្ញំ, ឥតោ អហំ ទូរតរំ គមិស្ស”ន្តិ។

តត្ថ អសន្ថុតន្តិ អកតសំសគ្គំ។ ចិរសន្ថុតេនាតិ ចិរកតសំសគ្គេន។ និមីនីតិ បរិវត្តេសិ។ អធុវំ ធុវេនាតិ មំ អធុវំ ធុវសាមិកេន បរិវត្តេតុំ នគរគុត្តិកស្ស សហស្សំ ទត្វា មំ គណ្ហាតិ អទត្វា។ មយាបិ សាមា និមិនេយ្យ អញ្ញន្តិ សាមា មយាបិ អញ្ញំ សាមិកំ បរិវត្តេត្វា គណ្ហេយ្យ។ ទូរតោ អហំ ទូរតរំ គមិស្សន្តិ យត្ថ ន សក្កា តស្សា សាសនំ វា បវត្តិំ វា សោតុំ, តាទិសំ ទូរតរំ ឋានំ គមិស្សំ, តស្មា មម ទូរតោ អញ្ញត្ថ គតភាវំ តស្សា អារោចេថាតិ វត្វា តេសំ បស្សន្តានញ្ញេវ គាឡ្ហតរំ និវាសេត្វា វេគេន បលាយិ។

ឥទំ កត្វា តេន កតកិរិយំ តស្សា កថយិំសុ។ សា វិប្បដិសារិនី ហុត្វា អត្តនោ បកតិយា ឯវ ជីវិតាយេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា សេដ្ឋិបុត្តោ អយំ ភិក្ខុ អហោសិ, សាមា បុរាណទុតិយិកា, ចោរោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

កណវេរជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

សុសុខំ វត ជីវាមីតិ ឥទំ សត្ថា កោសម្ពិំ និស្សាយ ពទរិការាមេ វិហរន្តោ រាហុលត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ. វត្ថុ ហេដ្ឋា តិបល្លត្ថមិគជាតកេ (ជា. ១.១.១៦) វិត្ថារិតមេវ. ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, រាហុលោ សិក្ខាកាមោ កុក្កុច្ចកោ ឱវាទក្ខមោ”តិ. តស្សាយស្មតោ គុណកថាយ សមុដ្ឋាបិតាយ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ រាហុលោ សិក្ខាកាមោ កុក្កុច្ចកោ ឱវាទក្ខមោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា និក្ខម្ម ហិមវន្តបទេសេ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ឈានកីឡំ កីឡន្តោ រមណីយេ វនសណ្ឌេ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ អញ្ញតរំ បច្ចន្តគាមកំ អគមាសិ. តត្ថ នំ មនុស្សា ទិស្វា បសន្នចិត្តា អញ្ញតរស្មិំ អរញ្ញេ បណ្ណសាលំ ការេត្វា បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋហន្តា វាសាបេសុំ. តទា តស្មិំ គាមកេ ឯកោ សាកុណិកោ ឯកំ ទីបកតិត្តិរំ គហេត្វា សុដ្ឋុ សិក្ខាបេត្វា បញ្ជរេ បក្ខិបិត្វា បដិជគ្គតិ. សោ តំ អរញ្ញំ នេត្វា តស្ស សទ្ទេន អាគតាគតេ តិត្តិរេ គហេត្វា វិក្កិណិត្វា ជីវិកំ កប្បេសិ. តិត្តិរោ “មំ ឯកំ និស្សាយ ពហូ មេ ញាតកា នស្សន្តិ, មយ្ហេតំ បាប”ន្តិ និស្សទ្ទោ អហោសិ. សោ តស្ស និស្សទ្ទភាវំ ញត្វា វេឡុបេសិកាយ នំ សីសេ បហរតិ. តិត្តិរោ ទុក្ខាតុរតាយ សទ្ទំ ករោតិ. ឯវំ សោ សាកុណិកោ តំ និស្សាយ តិត្តិរេ គហេត្វា ជីវិកំ កប្បេសិ.

អថ សោ តិត្តិរោ ចិន្តេសិ “ឥមេ មរន្តូតិ មយ្ហំ ចេតនា នត្ថិ, បដិច្ចកម្មំ បន មំ ផុសតិ, មយិ សទ្ទំ អករោន្តេ ឯតេ នាគច្ឆន្តិ, ករោន្តេយេវ អាគច្ឆន្តិ, អាគតាគតេ អយំ គហេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេតិ, អត្ថិ នុ ខោ ឯត្ថ មយ្ហំ បាបំ, នត្ថី”តិ. សោ តតោ បដ្ឋាយ “កោ នុ ខោ មេ ឥមំ កង្ខំ ឆិន្ទេយ្យា”តិ តថារូបំ បណ្ឌិតំ ឧបធារេន្តោ ចរតិ. អថេកទិវសំ សោ សាកុណិកោ ពហូ តិត្តិរេ គហេត្វា បច្ឆិំ បូរេត្វា “បានីយំ បិវិស្សាមី”តិ ពោធិសត្តស្ស អស្សមំ គន្ត្វា តំ បញ្ជរំ ពោធិសត្តស្ស សន្តិកេ ឋបេត្វា បានីយំ បិវិត្វា វាលុកាតលេ និបន្នោ និទ្ទំ ឱក្កមិ. តិត្តិរោ តស្ស និទ្ទោក្កន្តភាវំ ញត្វា “មម កង្ខំ ឥមំ តាបសំ បុច្ឆិស្សាមិ, ជានន្តោ មេ កថេស្សតី”តិ បញ្ជរេ និសិន្នោយេវ តំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៤៦.

“សុសុខំ វត ជីវាមិ, លភាមិ ចេវ ភុញ្ជិតុំ;

បរិបន្ថេ ច តិដ្ឋាមិ, កា នុ ភន្តេ គតី មមា”តិ.

តត្ថ សុសុខំ វត ជីវាមីតិ អហំ, ភន្តេ, ឥមំ សាកុណិកំ និស្សាយ សុដ្ឋុ សុខំ ជីវាមិ. លភាមីតិ យថារុចិតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ ភុញ្ជិតុម្បិ

លភាយិ។ បរិបន្ថេ ច តិដ្ឋាយីតិ អបិច ខោ យត្ថ មម ញាតកា មម សទ្ទេន អាគតាគតា វិនស្សន្តិ, តស្មិំ បរិបន្ថេ តិដ្ឋាយិ។ កា នុ, ភន្តេ, គតី មមាតិ កា នុ ខោ, ភន្តេ, មម គតិ, កា និប្ផត្តិ ភវិស្សតីតិ បុច្ឆិ។

តស្ស បញ្ហំ វិស្សជ្ជេន្តោ ពោធិសត្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៤២។

“មនោ ចេ តេ នប្បណមតិ, បក្ខិ បាបស្ស កម្មុនោ;

អព្យាវដស្ស ភទ្រស្ស, ន បាបមុបលិម្បតី”តិ។

តត្ថ បាបស្ស កម្មុនោតិ យទិ តវ មនោ បាបកម្មស្សត្ថាយ ន បណមតិ, បាបករណេ តន្និន្នោ តប្បោណោ តប្បព្ភារោ ន ហោតិ។ អព្យាវដស្សាតិ ឯវំ សន្តេ បាបកម្មករណត្ថាយ អព្យាវដស្ស ឧស្សុក្កំ អនាបន្នស្ស តវ ភទ្រស្ស សុទ្ធស្សេវ សតោ បាបំ ន ឧបលិម្បតិ ន អល្លីយតីតិ។

តំ សុត្វា តិត្តិរោ តតិយំ គាថមាហ –

៤៣។

“ញាតកោ នោ និសិន្នោតិ, ពហុ អាគច្ឆតេ ជនោ;

បដិច្ចកម្មំ ផុសតិ, តស្មិំ មេ សង្គតេ មនោ”តិ។

តស្សត្ថោ – ភន្តេ, សចាហំ សទ្ទំ ន ករេយ្យំ, អយំ តិត្តិរជនោ ន អាគច្ឆេយ្យ, យស្មិំ បន សទ្ទំ ករោន្តេ “ញាតកោ នោ និសិន្នោ”តិ អយំ ពហុ ជនោ អាគច្ឆតិ, តំ អាគតាគតំ លុទ្ទោ គហេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេន្តោ យំ បដិច្ច និស្សាយ ឯតំ បាណាតិបាតកម្មំ ផុសតិ បដិលភតិ វិន្ទតិ, តស្មិំ យំ បដិច្ច កតេ បាបេ មម នុ ខោ ឯតំ បាបន្តិ ឯវំ មេ មនោ សង្គតេ បរិសង្គតិ កុក្កុច្ចំ អាបជ្ជតីតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

᪗᪖᪨

“ᨶ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨹᩩᩈᨲᩥ, ᨾᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᨶᨸ᩠ᨸᨴᩩᩔᨲᩥ;

ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩣᩔᩩᨠ᩠ᨠᩔ ᨽᨴ᩠ᩁᩔ, ᨶ ᨸᩣᨸᨾᩩᨸᩃᩥᨾ᩠ᨸᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨴᩥ ᨲᩅ ᨸᩣᨸᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᨾᨶᩮᩣ ᨶ ᨸᨴᩩᩔᨲᩥ, ᨲᨶ᩠ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᩣᨱᩮᩣ ᨲᨸ᩠ᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᩣᨿᩣᨧᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᩴ ᨶ ᨹᩩᩈᨲᩥ ᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩥ, ᨸᩣᨸᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩉᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩣᩔᩩᨠ᩠ᨠᩔ ᨶᩥᩁᩣᩃᨿᩔ ᨽᨴ᩠ᩁᩔ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩔᩮᩅ ᩈᨲᩮᩣ ᨲᩅ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩴ ᨶ ᩏᨸᩃᩥᨾ᩠ᨸᨲᩥ, ᨲᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩁᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᩈᩥ, ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨸᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨩᩁᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩁᩮᩣ ᩁᩣᩉᩩᩃᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩅᨾᩣ᪨

[᪓᪒᪐] ᪑᪐᪨ ᩈᩩᨧ᩠ᨧᨩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩩᨧ᩠ᨧᨩᩴ ᩅᨲ ᨶᨧ᩠ᨧᨩᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ “ᨣᩣᨾᨠᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᩣᩁᩴ ᩈᩣᨵᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨶᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩑᨠᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᨧᩮ, ᩈᩣᨾᩥ, ᩋᨿᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ ᨸᨶ ᨾᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩣᩈᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ “ᨿᩣᩅ ᨳᨴ᩠ᨵᩉᨴᨿᩮᩣ ᩅᨲᩣᨿᩴ, ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮ ᨩᩣᨲᩮᨸᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᨴᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨩᩮᨲᩅᨶᩈᨾᩦᨸᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨸᩥᩅᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨸᩥᩅᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩔ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨸᩁᩥᩅᩮᨱᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ ᨨᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩁᩈ᩠ᨾᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩉᩴ ᨣᨲᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨣᩣᨾᨠᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᩣᩁᩴ ᩈᩣᨵᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ, ᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩮ ᨲᩅ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩉᩥᨲᩴ ᨸᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ, ᩏᨸᨠᩣᩁᩴ ᨲᩮ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩉᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩈᩥᨶᩮᩉᩣ, ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᨾᨿᩥ ᨶᩥᩔᩥᨶᩮᩉᩮᩣ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩣᨿᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮᩣ ᩋᩔ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᩮ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩣᩈᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ, ᩑᩅᩴ ᨳᨴ᩠ᨵᩉᨴᨿᩮᩣ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩮ, ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾᩮᩈ ᩅᨴᨲᩥ, ᨿᨴᩣ ᨸᨶ ᨲᩅ ᨣᩩᨱᩴ ᩈᩁᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩥᩔᩁᩥᨿᩴ ᨲᩮ ᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨳᩮᨳ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស សព្ពកិច្ចការកោ អមច្ចោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ រាជា បុត្តំ ឧបរាជានំ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “អយំ មម អន្តេបុរេ ទុព្ភេយ្យា”តិ តំ បក្កោសាបេត្វា “តាត, យាវាហំ ជីវាមិ, តាវ នគរេ វសិតុំ ន លភសិ, អញ្ញត្ថ វសិត្វា មមច្ចយេន រជ្ជំ ការេហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ បិតរំ វន្ទិត្វា ជេដ្ឋភរិយាយ សទ្ធិំ នគរា និក្ខមិត្វា បច្ចន្តំ គន្ត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា បណ្ណសាលំ មាបេត្វា វនមូលផលាផលេហិ យាបេន្តោ វសិ។ អបរភាគេ រាជា កាលមកាសិ។ ឧបរាជា នក្ខត្តំ ឱលោកេន្តោ តស្ស កាលកតភាវំ ញត្វា ពារាណសិំ អាគច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ ឯកំ បព្ពតំ អទ្ទស។ អថ នំ ភរិយា អាហ “សាមិ, ទេវ, អយំ បព្ពតោ សុវណ្ណមយោ អស្ស, ទទេយ្យាសិ មេ កិញ្ចី”តិ។ “កាសិ ត្វំ, ន កិញ្ចិ ទស្សាមី”តិ។ សា “អហំ ឥមស្មិំ សិនេហំ ឆិន្ទិតុំ អសក្កោន្តី អរញ្ញំ បវិសិំ, អយញ្ច ឯវំ វទតិ, អតិវិយ ថទ្ធហទយោ, រាជា ហុត្វាបិ ឯស មយ្ហំ កល្យាណំ ករិស្សតី”តិ អនត្តមនា អហោសិ។ សោ អាគន្ត្វា រជ្ជេ បតិដ្ឋិតោ តំ អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ, ឥទំ យសមត្តកមេវ អទាសិ។ ឧត្តរិ បន សក្ការសម្មានោ នត្ថិ, តស្សា អត្ថិភាវម្បិ ន ជានាតិ។

ពោធិសត្តោ “អយំ ទេវី ឥមស្ស រញ្ញោ ឧបការិកា ទុក្ខំ អគណេត្វា អរញ្ញវាសំ វសិ។ អយំ បនេតំ អគណេត្វា អញ្ញាហិ សទ្ធិំ អភិរមន្តោ វិចរតិ, យថា ឯសា សព្ពិស្សរិយំ លភតិ, តថា ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឯកទិវសំ តំ ឧបសង្កមិត្វា “មហាទេវិ មយំ តុម្ហាកំ សន្តិកា បិណ្ឌបាតមត្តម្បិ ន លភាម, កស្មា អម្ហេសុ បមជ្ជិត្ថ, អតិវិយ ថទ្ធហទយា អត្ថា”តិ អាហ។ “តាត, សចាហំ អត្តនា លភេយ្យំ, តុម្ហាកម្បិ ទទេយ្យំ, អលភមានា បន កិំ ទស្សាមិ, រាជាបិ មយ្ហំ ឥទានិ កិំ នាម ទស្សតិ, សោ អន្តរាមគ្គេ ‘ឥមស្មិំ បព្ពតេ សុវណ្ណមយេ ជាតេ មយ្ហំ កិញ្ចិ ទស្សសី’តិ វុត្តោ ‘កាសិ ត្វំ, ន កិញ្ចិ ទស្សាមី’តិ អាហ, សុបរិច្ចជម្បិ ន បរិច្ចជី”តិ។ “កិំ បន រញ្ញោ សន្តិកេ ឥមំ កថំ កថេតុំ សក្ខិស្សថា”តិ? “សក្ខិស្សាមិ, តាតា”តិ។ “តេន ហិ អហំ រញ្ញោ សន្តិកេ ឋិតោ បុច្ឆិស្សាមិ, តុម្ហេ កថេយ្យាថា”តិ។ “សាធុ, តាតា”តិ។ ពោធិសត្តោ ទេវិយា រញ្ញោ ឧបដ្ឋានំ អាគន្ត្វា ឋិតកាលេ អាហ “ននុ, អយ្យេ, មយំ តុម្ហាកំ សន្តិកា កិញ្ចិ ន លភាមា”តិ? “តាត, អហំ លភមានា តុម្ហាកំ ទទេយ្យំ, អហមេវ កិញ្ចិ ន លភាមិ, អលភមានា តុម្ហាកំ កិំ ទស្សាមិ, រាជាបិ ឥទានិ មយ្ហំ កិំ នាម ទស្សតិ, សោ អរញ្ញតោ អាគមនកាលេ ឯកំ បព្ពតំ ទិស្វា ‘សចាយំ បព្ពតោ សុវណ្ណមយោ អស្ស, កិញ្ចិ មេ ទទេយ្យាសី’តិ វុត្តោ ‘កាសិ ត្វំ, ន កិញ្ចិ ទស្សាមី’តិ វទតិ, សុបរិច្ចជម្បិ ន បរិច្ចជី”តិ ឥមមត្ថំ ទីបេន្តី បឋមំ គាថមាហ –

៧៧។

“សុចជំ វត នច្ចជិ, វាចាយ អទទំ គិរិំ;

កិញ្ហិ តស្ស ចជន្តស្ស, វាចាយ អទទ បព្ពត”ន្តិ។

តត្ថ សុចជំ វតាតិ សុខេន ចជិតុំ សក្កុណេយ្យម្បិ ន ចជិ។ អទទន្តិ វចនមត្តេនាបិ បព្ពតំ អទទមានោ។ កិញ្ហិ តស្ស ចជន្តស្សាតិ តស្ស

ᨶᩣᨾᩮᨲᩔ ᨾᨿᩣ ᨿᩣᨧᩥᨲᩔ ᨶ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩋᨴᨴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨧᩣᨿᩴ ᨾᨿᩣ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᨾᨾ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩋᨴᨴ, ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨴᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪖᪨

"ᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨠᨿᩥᩁᩣ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᨴᩮ, ᨿᩴ ᨶ ᨠᨿᩥᩁᩣ ᨶ ᨲᩴ ᩅᨴᩮ;

ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩴ, ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨴᩮᩅ ᩉᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩴ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨿᩴ ᨶ ᨠᨿᩥᩁᩣ, ᨶ ᨲᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᩅ ᨴᨾ᩠ᨾᩦᨲᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᩋᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᨿᩮᩣ ᩉᩥ "ᨴᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨶ ᨴᨴᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨾᩩᩈᩣ ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ᪨ ᩋᨿᩴ "ᨴᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨽᩣᩈᨲᩥ, ᨶ ᨸᨶ ᨴᩮᨲᩥ, ᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩮᨲᩁᩮᨿᩮᩅ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩔ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ, ᨻᩣᩃᩣ ᨸᨶ ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩩᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩦ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪗᪨

"ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲ ᨶᨾᩮᩣ ᨲ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩩ, ᩈᨧ᩠ᨧᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨧᩈᩥ;

ᨿᩔ ᨲᩮ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨧ᩠ᨧᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨾᨲᩮ ᨾᨶᩮᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨧ᩠ᨧᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨲᩥ ᩅᨧᩦᩈᨧ᩠ᨧᩮ ᨧ ᩈᨽᩣᩅᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨧ᪨ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᨲᩅ ᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᨶᩦᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨾᨶᩮᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩁᨾᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᨠᨳᨿᨾᩣᨶᩣᨿ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ᨿᩣ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩦ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩔ, ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩔ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾ;

ᩈᩣ ᩉᩥᩔ ᨸᩁᨾᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ, ᩈᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩔ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩣᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥᩔ ᨸᩁᨾᩣᨲᩥ ᨿᩣ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩔ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᨠᩣᩃᩮ ᩈᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨲᩥ᪨ ᩋᨯ᩠ᨰᩔᩣᨲᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᨠᩣᩃᩮ ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩈᨾᩣᨶᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣ ᩉᩥ ᨲᩔ ᨸᩁᨾᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩔ ᨸᨶ ᩍᩔᩁᩥᨿᩮ ᨮᩥᨲᩔ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᩋᨶᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᨾᩮᩅ ᩑᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨿᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᨾᩣᨶᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᩥ, ᩍᨾᩥᩔᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨣᩩᨱᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨣᩩᨱᩴ ᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲ, ᨲᩅ ᨠᨳᩣᨿᩣᩉᩴ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨣᩩᨱᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩥᩔᩁᩥᨿᨾᨴᩣᩈᩥ᪨ “ᨲᨿᩣᩉᩴ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨣᩩᨱᩴ ᩈᩁᩣᨸᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔᨸᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩏᨽᩮᩣ ᨩᨿᨾ᩠ᨸᨲᩥᨠᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᩋᨿᩴ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨴᩮᩅᩦ ᩋᨿᩴ ᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩣ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩩᨧ᩠ᨧᨩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᨸᩩᨧᩥᨾᨶ᩠ᨴᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

᪓᪨ ᨠᩩᨭᩥᨴᩪᩈᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

[᪓᪒᪑] ᪑᪨ ᨠᩩᨭᩥᨴᩪᩈᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨾᨶᩩᩔᩔᩮᩅ ᨲᩮ ᩈᩦᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨠᩔᨸᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨫᩣᨸᨠᩴ ᨴᩉᩁᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᨶ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᨲᨴᩣ ᨠᩥᩁ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨲᩔ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩉᩁᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᨳᩮᩁᩔ

ໃບກາຣເກາ, ໝເກາ ທຸກ຺ຂິເຕາ ຍາເຕເຣຕ ກຕັ ອຕ຺ຕາ ກຕນຂິນັ ກເຣາຕີ່ ເຕຕ ຍຸເຕາຂກາຂື້ນ ໃບຊ຺ຊາບິເຕນ ເສເຣສ຺ສ ນຕ຺ຕິກັ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຈຕິ຺ຕ຺ວາ
“ກເນ຺ຕ, ໃຂກັ ຜບິຕັ, ຍຸຕັ ເຜາຈສາ”ຕິອາຊີຕິ ຈຂຕີ່ ເຕຕ ກາລເສ຺ສຈ ທຸຊ຺ຊາຍ ເສເຣສ຺ສ ປຣິເຈເໝ ນຍູເຊ຺ຊ ເສເຣສ຺ສ ຕິກ຺ລຍຕເຈລີຍ
ຍາເຕາ ຂິເຕາ ຈ ປທເຣຕ຺ຕ ນກລປຣິເຈໝັ ອຕ຺ຕາ ນຍູຊ຺ຊ ຂີຍ ກເຣາຕີ່ ຈຕ຺ຕນຍ຺ເຕ຺ຕ ຂິເຕ຺ຕນິ “ອຍໍ ທຸກ຺ຂິເຕາ ຍຍາ ກຕັ ອຕ຺ຕາ
ກຕນຂິນັ ກເຣາຕິ, ໝຕສ຺ສ ນຜກຍູ ປີກຊໍ ກຣິສ຺ສາຍີ”ຕີ່

ຕສ຺ມິ ອເຕ຺ຕາການເຍ ກຸຕ຺ວາ ອາກຕ຺ຕາ ຕິຊ຺ຊາຍເຕ຺ຕຈ ຕາຍກາຂກັ ຕາເບຕ຺ວາ ບິຊ຺ຊິເກາຊ຺ເກ ຜເບຕ຺ວາ ອຊ຺ຍາ ອຊ຺ຊາຕາຍາຍຕ຺ຕໍ ໃຂກັ ໃຊ຺ຊເຕ ຜເບນີ່
ຍາເຕເຣາ ປຕຸຊ຺ຊິຍາຈ ກຕ຺ວາ ໃນຸຍໍ ໃຊທຕ຺ຕ ຂິຕ຺ວາ “ໃຂກັ ຕາເບຕ຺ວາ ເກາຊ຺ເກ ຜບິຕັ ກຈິສ຺ສຕີ”ຕິ ເສເຣສ຺ສ ນຕ຺ຕິກັ ຄຕ຺ຕາ “ກເນ຺ຕ, ຕາຍເກາຊ຺ເກ
ໃຂກັ ຜບິຕັ, ຕາຍສາ”ຕິ ອາທ່ ເສເຣາ ‘ຕາຍິສ຺ສາຍີ”ຕິ ເຕຕ ນຊ຺ຊິເຍຈ ອາກຕ຺ຕາ ເກາຊ຺ເກ ໃຂກັ ອຂິຕ຺ວາ “ກທັ ໃຂກ”ຕ຺ຕິ ປຸຊ຺ຊິ່ ເນາ
ເຈເກຕ ອກິ຺ນາລັ ກຕ຺ຕາ ຕຸຊ຺ຊກາຂເຕ ໃຊຍຸຊ຺ຊີ ຂຕາເຣນິ, ໃຊຍຸເຊ຺ຊາ ຕຸຊ຺ຊກາຂຕສ຺ສ ຕເລ ປຂີທເຕາ “ຕຕາ”ຕິ ນຊ຺ຍການີ່ ຕເຕາ ປຊ຺ຊາຍ
ຕສ຺ສ “ໃຊຍຸຊ຺ຊນຊ຺ເກາ”ເຕ຺ວຈ ຕາຍໍ ຂາຕັ່

ຕສ຺ມິ ຕເຕ ຍາເຕເຣາ ບິຊ຺ຊິເກາຊ຺ກເຕາ ໃຂກັ ອາທຣິຕ຺ວາ “ຕາຍຈ, ກເຕ຺ຕ”ຕິ ອາທ່ ເສເຣາ ຕຸຊ຺ຊາ ອາຈເຊ຺ຊຕ຺ຕາ ໃຊຍຸຊ຺ຊນຊ຺ກສ຺ສ ທຸກ຺ຂກາຈັ
ຂາຕ຺ວາ ຕັ ນາຍໍ ເສຣຸບຊ຺ຊາຕັ ອາກຕັ ຂຈຂີ “ອາຈຸເນາ, ນຍເຕາຕ ຕາຍ ອຕ຺ຕາ ກຕເຍຈ ‘ກຕັ ເຍ’ຕິ ຈຕ຺ຕໍ ຈຊ຺ຊຕິ, ອຊ຺ຍາສາ
ນຍ຺ຂາຕຍຸນາຈາເຂາ ເຫາຕິ, ຍາເຕາ ປຊ຺ຊາຍ ໝຈຣູບໍ ຍາ ອກາສີ”ຕີ່ ເນາ ເສເຣສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຍາ ປຸຕຂິຈເນ ເສເຣຕ ນຊ຺ຊິ ບິຊ຺ຊາຍ ກາຍໍ ຕ
ປີຂິນີ່ ເສເຣາ ຍາເຕເຣເຕຈ ນຊ຺ຊິ ປີຂິນີ່ ໃຊຍຸຊ຺ຊນຊ຺ເກາປີ ເສເຣສ຺ສ ໃບຊ຺ຊາກກຸລັ ກຕ຺ຕາ “ກເຕ຺ຕ, ເສເຣາ ກທ”ຕ຺ຕິ ຈຸເຕ຺ຕ “ອຫາຣຸເກາຕ
ຂີທາເຣເຍຈ ຕິນິເຕ຺ຕາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ “ກິ, ກເຕ຺ຕ, ລຊ຺ຊ຺ຍ ຈຊ຺ຊຕີ”ຕິ ຈຸເຕ຺ຕ “ຍາຂຊ຺ຊາຂຊ຺ຊາ ເຂສາ”ຕິ ກເທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຕາ ຣຸຂີຕຊ຺ຊາຕັ ກຕ຺ຕາ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ
ຂີທາຣໍ ອກຍານີ່

ປຸຕຂິຈເນ ເສເຣາ ຕັ ກຸລັ ກຕ຺ຕາ ຕິນີຂີ່ ຍຕຸເສ຺ສທິ “ກິ, ກເຕ຺ຕ, ອຍຸຍສ຺ສ ອຫາຣຸກັ, ທິເຍ຺ຍາ ກິຣຕ຺ວ ຂີທາເຣເຍຈ ຕິນິເຕ຺ຕາ, ອນຸກຂທເຣສ຺ສ
ທເຕ຺ວ ອາທາຣໍ ເປນຍິຍຸປຣິກຸເຕ຺ຕາ ອເຍ຺ຍາຕາ”ຕິ ຈຸເຕ຺ຕ ເສເຣາ ຕຸລີກຸເຕາຈ ກຕ຺ຕກິຊ຺ຊ ກຕ຺ວາ ຂີທາຣໍ ກຕ຺ຕາ ນາຍໍ ເສຣຸບຊ຺ຊາຕກາເລ
ອາກຕັ ອາຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ “ອາຈຸເນາ, ອນຸກາເຍ ຕາຍ ອນຸກກຸເລ ‘ເສເຣສ຺ສ ຍາຂຊ຺ຊາຂຊ຺ຊາ ລຊ຺ຊ຺ຍ ຈຊ຺ຊຕີ’ຕິ ຂິຊ຺ຍາເຣຕ຺ວາ ກິຣ ເຕ ກຸຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິ ຈຕ຺ວາ
“ຂິຊ຺ຍາຕ຺ຕິ ຕາຍ ຕ ຈຊ຺ຊຕິ, ຍາ ປຸຕ ໝຈຣູບໍ ອຕາຈາຣໍ ຈຣາ”ຕິ ອາທ່ ເນາ ໝຕ຺ຕເກາຕ ເສເຣ ອາຍາຕັ ຂາຕິ຺ຕ຺ວາ “ອຍໍ ທິເຍ຺ຍາປີ ໃຂກຍຕ຺ຕໍ
ຕິສ຺ສາຍ ຍຍາ ນຊ຺ຊິ ກລທັ ກຣິ, ຍາຂາຕິ ປຕສ຺ສ ໃບຊ຺ຊາກາຕັ ເກເທ ຍຍາ ກຕ຺ຕຍູຊ຺ຊ ກຸຕ຺ຕາຕິ ອນທເຕ຺ຕາ ປຸຕ ກລທັ ກເຣາຕິ, ຂາຕິສ຺ສາຍິສ຺ສ
ກຕ຺ຕຍາຍຸຕ຺ຕກ”ຕ຺ຕິ ປຸຕຂິຈເນ ເສເຣ ບິຊ຺ຊາຍ ປຈິເຊ຺ຊ ຍຸກຸຣໍ ກເທຕ຺ວາ ປຣິເກາກກາຂຕາຕິ ກິຕິ຺ຕ຺ວາ ປຊ຺ຊນາລັ ຜນາເບຕ຺ວາ ປລີຍີ່ ເນາ
ຂີຈຍາເຕາຈ ຍຕຸສ຺ສເປເຕາ ທຸຕ຺ວາ ນຸສ຺ສິຕ຺ວາ ກາລັ ກຕ຺ວາ ອຂີຂິຍທາຕິເຣເຍ ຕິຍ຺ຕຕິ່ ເນາ ເຕຕ ກເຕາ ອຕາຈາເຣາ ຍທາຂຕສ຺ສ ຍເຊ຺ຍ
ປີກເຊີ ຂາເຕາ່

ອເສກເຊ຺ຊ ກິກ຺ຂ຺ ຣາຂກທາ ນາຈຕ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ນການຊ຺ຊາເຕ ປຕ຺ຕຂິຈຣໍ ປຂີນາເຍຕ຺ວາ ນຕ຺ວ ນຕ຺ຕິກັ ກຕ຺ຕາ ຈຕິ຺ຕ຺ວາ ຕິນີຂີນຸ່ ນຕ຺ວາ ເຕທິ ນຊ຺ຊິ
ປຂີນຕ຺ວາຣໍ ກຕ຺ວາ “ກຸເຕາ ອາກຕຕ຺ວາ”ຕິ ປຸຊ຺ຊິ່ “ຣາຂກທາ, ກເຕ຺ຕ”ຕີ່ “ເກາ ຕຕ຺ວ ຂຈາຂຊາຍເກາ ອາຈຣິເຍາ”ຕີ່ “ຍທາກສ຺ສປເຕ຺ວເຣາ,

ភន្តេ”តិ។ “សុខំ, ភិក្ខវេ, កស្សបស្សា”តិ។ “អាម, ភន្តេ, ថេរស្ស សុខំ, សទ្ធិវិហារិកោ បនស្ស ឱវាទេ ទិន្នេ កុជ្ឈិត្វា ថេរស្ស បណ្ណសាលំ ឈាបេត្វា បលាយី”តិ។ តំ សុត្វា សត្ថា “ភិក្ខវេ, កស្សបស្ស ឯវរូបេន ពាលេន សទ្ធិំ ចរណតោ ឯកចរិយាវ សេយ្យា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មបទេ គាថមាហ –

“ចរញ្ចេ នាធិគច្ឆេយ្យ, សេយ្យំ សទិសមត្តនោ;

ឯកចរិយំ ទឡ្ហំ កយិរា, នត្ថិ ពាលេ សហាយតា”តិ។ (ធ។ ប។ ៦១);

ឥទញ្ច បន វត្វា បុន តេ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ឯសោ កុដិទូសកោ, បុព្ពេបិ កុដិទូសកោយេវ, ន ច ឥទានេវ ឱវាទទាយកស្ស កុជ្ឈតិ, បុព្ពេបិ កុជ្ឈិយេវា”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សិង្គិលសកុណយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អត្តនោ មនាបំ អនោវស្សកំ កុលាវកំ កត្វា ហិមវន្តបទេសេ វសតិ។ អថេកោ មក្កដោ វស្សកាលេ អច្ឆិន្នធារេ ទេវេ វស្សន្តេ សីតបីឡិតោ ទន្តេ ខាទន្តោ ពោធិសត្តស្ស អវិទូរេ និសីទិ។ ពោធិសត្តោ តំ តថា កិលមន្តំ ទិស្វា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៨១។

“មនុស្សស្សេវ តេ សីសំ, ហត្ថបាទា ច វានរ;

អថ កេន នុ វណ្ណេន, អគារំ តេ ន វិជ្ជតី”តិ។

តត្ថ វណ្ណេនាតិ ការណេន។ អគារន្តិ តវ និវាសគេហំ កេន ការណេន នត្ថីតិ បុច្ឆិ។

តំ សុត្វា វានរោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៨២។

“មនុស្សស្សេវ មេ សីសំ, ហត្ថបាទា ច សិង្គិល;

ឃាហុ ទេសដ្ឋា យត្ថុទេយ្យស្យុ, សា ទេយ បញ្ញា ត ចិន្ហូតី”តិ៍

តត្ថ សិក្ខិលិតិ តំ សក្យាំ តាទេយតាលបតិ៍ ឃាហុ ទេសដ្ឋា យត្ថុទេយ្យស្សុតិ ឃា យត្ថុទេយ្យស្យុ ទេសដ្ឋាតិ ពទេឆត្តិ, សា យយ ចិចារលាបញ្ញា តត្វិ៍ សិសហត្ថុបិឌកាឃតាលិតិ ហិ ទេលិទេព អប្បយាល់, ចិចារលាបញ្ញាច ទេសដ្ឋា, សា យយ តត្វិ, តស្វា ទេយ អកាទំ ត ចិន្ហូតីតិ៍

តំ ស្យុត្វា ទេតិឆិសទេត្តា ត្ថុតទំ កាឆាគ្វឃយាហ –

ប័ព្វ៍

“អតចដ្ឋិតចិត្តស្ស, លហុចិត្តស្ស ទ្យត្ថិទេតា;

តិក្ខំ អគ្គុចសិលស្ស, ស្យុលកាទេចា ត ចិន្ហូតិ៍

ប័៣៍

“ទេសា ពទស្ស អាត្យកាចំ, ចិតិចត្តស្ស សិលិឃំ;

សិតចាតបរិត្តាល់, ពទស្ស ក្យដចំ ពបី”តិ៍

តត្ថ អតចដ្ឋិតចិត្តស្សាតិ អប្បតិដ្ឋិតចិត្តស្ស៍ ទ្យត្ថិទេតាតិ យិត្តទ្យត្ថិស្ស៍ អគ្គុចសិលស្សាតិ ត សត្ថាកាលំ សិលទេក្ខកស្ស៍ ទេសា ពទស្ស អាត្យកាចត្តិ ទេសា ត្វំ សឲ្យ យក្កុដ បញ្ញាឃ ក្ខប្បាគតត្ថំ អាត្យកាចំ តាលំ ក្ខបិឃំ ពទេទាហិ៍ ចិតិចត្តស្ស សិលិឃត្តិ អត្តទេតា ទ្យស្សិលកាចសន្លាតំ សិលិឃំ អតិក្កយិត្វា សិលចា ទេហាតិ៍ ក្យដចំ ពបីតិ សិតចាតស្ស បរិត្តាលាសយត្ថំ អត្តទេតា ក្យដចំ ក្យលិចក់ ឲក់ ចសតាកាទេក់ ពទេទាហីតិ៍

យក្កុទេដ៏ ចិទេត្តសិ “អឃំ តាច អត្តទេតា អទេតាចស្សពដ្ឋាទេត តិសិត្ថកាទេចត យំ បរិកាសតិ, ត តិសីតាទេបស្សាយិ តំ ត្ថុយស្វិ ក្យលិចទេក”តិ៍ តទេតា ទេតិឆិសត្តំ ពល៉ិញ្ញុកាទេយា បក្ខត្តិ, ទេតិឆិសទេត្តា ក្ខប្បតិត្វា អញ្ញាត្ថ ពទេតា៍ យក្កុទេដ៏ ក្យលិចក់ ចិន្តិទេសត្វា ទ្យល្លាចិទ្យល្លំ ពត្វា បក្កាយិ៍

សត្ថា ត្ថុយំ ឆយ្យទេឆសតំ អាហទិត្វា ឌាតាក់ សទេយាឆាទេតសិ – “តគា យក្កុទេដ៏ ក្យចិឍាបទេកា អទេហាសិ, សិក្ខិលសក្យទេលា បត អហទេយច អទេហាសិ”ត្តិ៍

[១១១] ១. ទទ្ទភជាតកវណ្ណនា

ទទ្ទភាយតិ ភទ្ទន្តេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតិត្ថិយេ អារព្ភ កថេសិ។ តិត្ថិយា កិរ ជេតវនស្ស សមីបេ តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ កណ្ដកាបស្សយេ សេយ្យំ កប្បេន្តិ, បញ្ចាតបំ តប្បេន្តិ, នានប្បការំ មិច្ឆាតបំ ចរន្តិ។ អថ សម្ពហុលា ភិក្ខូ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ជេតវនំ អាគច្ឆន្តា អន្តរាមគ្គេ តេ ទិស្វា គន្ត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា "អត្ថិ នុ ខោ, ភន្តេ, អញ្ញតិត្ថិយានំ វតសមាទានេ សារោ"តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា "ន, ភិក្ខវេ, តេសំ វតសមាទានេ សារោ វា វិសេសោ វា អត្ថិ, តញ្ហិ និគ្ឃំសិយមានំ ឧបបរិក្ខិយមានំ ឧក្ការភូមិមគ្គសទិសំ សសកស្ស ទទ្ទភសទិសំ ហោតី"តិ វត្វា "ទទ្ទភសទិសភាវមស្ស មយំ ន ជានាម, កថេថ នោ, ភន្តេ"តិ តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សីហយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អរញ្ញេ បដិវសតិ។ តទា បន បច្ឆិមសមុទ្ទសមីបេ ពេលុវមិស្សកតាលវនំ ហោតិ។ តត្រេកោ សសកោ ពេលុវរុក្ខមូលេ ឯកស្ស តាលគច្ឆស្ស ហេដ្ឋា វសតិ។ សោ ឯកទិវសំ គោចរំ អាទាយ អាគន្ត្វា តាលបណ្ណស្ស ហេដ្ឋា និបន្នោ ចិន្តេសិ "សចេ អយំ បថវី សំវដ្ដេយ្យ, កហំ នុ ខោ គមិស្សាមី"តិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកំ ពេលុវបក្កំ តាលបណ្ណស្ស ឧបរិ បតិ។ សោ តស្ស សទ្ទេន "អទ្ធា បថវី សំវដ្ដតី"តិ ឧប្បតិត្វា បច្ឆតោ អនោលោកេន្តោវ បលាយិ។ តំ មរណភយភីតំ វេគេន បលាយន្តំ អញ្ញោ សសកោ ទិស្វា បុច្ឆិ "កិំ ភោ, អតិវិយ ភីតោ បលាយសី"តិ។ "មា បុច្ឆ, ភោ"តិ។ សោ "កិំ ភោ, កិំ ភោ"តិ បច្ឆតោ ធាវតេវ។ ឥតរោ និវត្តិត្វា អនោលោកេន្តោវ "ឯត្ថ បថវី សំវដ្ដតី"តិ អាហ។ សោបិ តស្ស បច្ឆតោ បលាយិ។ ឯវំ តមញ្ញោ អទ្ទស, តមញ្ញោតិ ឯវំ សសកសហស្សំ ឯកតោ ហុត្វា បលាយិ។ តេ ឯកោបិ មិគោ ទិស្វា ឯកតោ ហុត្វា បលាយិ។ ឯកោ សូករោ, ឯកោ គោកណ្ណោ, ឯកោ មហិំសោ, ឯកោ គវយោ, ឯកោ ខគ្គោ, ឯកោ ព្យគ្ឃោ, ឯកោ សីហោ, ឯកោ ហត្ថី ទិស្វា "កិមេត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "ឯត្ថ បថវី សំវដ្ដតី"តិ វុត្តេ បលាយិ។ ឯវំ អនុក្កមេន យោជនមត្តំ តិរច្ឆានពលំ អហោសិ។

តទា ពោធិសត្តោ តំ ពលំ បលាយន្តំ ទិស្វា "កិមេត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "ឯត្ថ បថវី សំវដ្ដតី"តិ សុត្វា ចិន្តេសិ "បថវីសំវដ្ដនំ នាម ន កទាចិ អត្ថិ, អទ្ធា ឯតេសំ កិញ្ចិ ទុស្សុតំ ភវិស្សតិ, មយិ ខោ បន ឧស្សុក្កំ អនាបជ្ជន្តេ សព្ពេ នស្សិស្សន្តិ, ជីវិតំ នេសំ ទស្សាមី"តិ សីហវេគេន បុរតោ បព្ពតបាទំ គន្ត្វា តិក្ខត្តុំ សីហនាទំ នទិ។ តេ សីហភយតជ្ជិតា និវត្តិត្វា បិណ្ឌិតា អដ្ឋំសុ។ សីហោ តេសំ អន្តរំ បវិសិត្វា "កិមត្ថំ បលាយថា"តិ បុច្ឆិ។ "បថវី សំវដ្ដតី"តិ។ "កេន សំវដ្ដមានា ទិដ្ឋា"តិ? "ហត្ថី ជានន្តី"តិ។ ហត្ថី បុច្ឆិ។ តេ "មយំ ន ជានាម, សីហា ជានន្តី"តិ វទិំសុ, សីហាបិ "មយំ ន ជានាម, ព្យគ្ឃា ជានន្តី"តិ, ព្យគ្ឃាបិ "មយំ ន ជានាម, ខគ្គា ជានន្តី"តិ, ខគ្គាបិ "គវយា ជានន្តី"តិ, គវយាបិ "មហិំសា ជានន្តី"តិ, មហិំសាបិ "គោកណ្ណា ជានន្តី"តិ, គោកណ្ណាបិ "សូករា ជានន្តី"តិ, សូករាបិ "មិគា ជានន្តី"តិ, មិគាបិ "មយំ ន ជានាម, សសកា ជានន្តី"តិ, សសកេសុ បុច្ឆិយមានេសុ "អយំ កថេតី"តិ តំ សសកំ ទស្សយិំសុ។ អថ នំ "ឯវំ កិរ, សម្ម, បស្សសិ បថវី សំវដ្ដតី"តិ បុច្ឆិ។ "អាម, សាមិ, មយា ទិដ្ឋា"តិ។ "កត្ថ វសន្តោ បស្សសី"តិ? "បច្ឆិមសមុទ្ទសមីបេ ពេលុវមិស្សកតាលវនេ វសាមិ។ អហញ្ហិ តត្ថ ពេលុវរុក្ខមូលេ តាលគច្ឆេ តាលបណ្ណស្ស ហេដ្ឋា និបន្នោ ចិន្តេសិំ "សចេ បថវី សំវដ្ដតិ, កហំ គមិស្សាមី"តិ, អថ តង្ខណញ្ញេវ បថវិយា សំវដ្ដនសទ្ទំ

សុត្វា បលាតោម្ហី”តិ។

សីហោ ចិន្តេសិ “អទ្ធា តស្ស តាលបណ្ណស្ស ឧបរិ ពេលុវបក្កំ បតិត្វា ទុទ្ទុភាយនសទ្ទមកាសិ, ស្វាយំ តំ សទ្ទំ សុត្វា ‘បថវី ភិជ្ជតី’តិ សញ្ញំ ឧប្បាទេត្វា បលាយិ, តថតោ ជានិស្សាមី”តិ។ សោ តំ សសកំ គហេត្វា មហាជនំ អស្សាសេត្វា “អហំ ឥមិនា ទិដ្ឋដ្ឋានេ បថវិយា ភិជ្ជនភាវំ វា អភិជ្ជនភាវំ វា តថតោ ជានិត្វា អាគមិស្សាមិ, យាវ មមាគមនា តុម្ហេ ឥធេវ ហោថា”តិ សសកំ បិដ្ឋិយំ អារោបេត្វា សីហវេគេន បក្ខន្ទិត្វា តាលវនេ សសកំ ឱតារេត្វា “ឯហិ តយា ទិដ្ឋដ្ឋានំ ទស្សេហី”តិ អាហ។ “ន វិសហាមិ សាមី”តិ។ “ឯហិ មា ភាយី”តិ។ សោ ពេលុវរុក្ខំ ឧបសង្កមិតុំ អវិសហន្តោ អវិទូរេ ឋត្វា “ឯតំ សាមិ ទុទ្ទុភាយនដ្ឋាន”ន្តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

ប៉៣។

“ទុទ្ទុភាយតិ ភទ្ទន្តេ, យស្មិំ ទេសេ វសាមហំ;

អហម្បេតំ ន ជានាមិ, កិមេតំ ទុទ្ទុភាយតី”តិ។

តត្ថ ទុទ្ទុភាយតីតិ ទុទ្ទុភសទ្ទំ ករោតិ។ ភទ្ទន្តេតិ ភទ្ទំ តវ អត្ថុ។ កិមេតន្តិ យស្មិំ បទេសេ អហំ វសាមិ, តត្ថ ទុទ្ទុភាយតិ, អហម្បិ ន ជានាមិ “កិំ វា ឯតំ ទុទ្ទុភាយតិ, កេន វា ការណេន ទុទ្ទុភាយតិ, កេវលំ ទុទ្ទុភាយនសទ្ទំ អស្សោសិ”ន្តិ។

ឯវំ វុត្តេ សីហោ ពេលុវរុក្ខមូលំ គន្ត្វា តាលបណ្ណស្ស ហេដ្ឋា សសកេន និបន្នដ្ឋានញ្ចេវ តាលបណ្ណមត្ថកេ បតិតំ ពេលុវបក្កញ្ច ទិស្វា បថវិយា អភិជ្ជនភាវំ តថតោ ញត្វា សសកំ បិដ្ឋិយំ អារោបេត្វា សីហវេគេន ខិប្បំ មិគគណស្ស សន្តិកំ បត្វា បវត្តិំ អារោចេត្វា “មា ភាយថា”តិ មិគគណំ អស្សាសេត្វា វិស្សជ្ជេសិ។ សចេ ហិ តទា ពោធិសត្តោ ន ភវេយ្យ, សព្ពេ សមុទ្ទំ បវិសិត្វា នស្សេយ្យុំ។ ពោធិសត្តំ បន និស្សាយ សព្ពេ ជីវិតំ លភិំសុ។

ប៉៤។

“ពេលុវំ បតិតំ សុត្វា, ទុទ្ទុភន្តិ សសោ ជវិ;

សសស្ស វចនំ សុត្វា, សន្តត្តា មិគវាហិនី”តិ។

ប៉៥។

“អប្បត្វា បទចិន្តាណំ, បទទេឈាមធាតុមាទិទេតា;

បតាឧបទេយា ឥលិ, តេ ទោហត្តិ បទបត្តិយាំ

ប៉ប៉ំ

“ទេឃ ច ឞិទេលត មយ្យត្តា, បញ្ញាឃ្សបមទេយ ទតា;

អាទកា ចិទតា ឥិទា, ត ទោហត្តិ បទបត្តិយា”តិំ –

ភ្លយា តិទេស្សា អភិមឞ្ញក្លកាចាំ

ពត្ថ ទេពាលុចត្តិ ទេពាលុចបក្កិំ ធ្វក្ខកត្តិតិ ឲចំ មត្តំ ក្សុទេយាតំ មត្តូត្វាតិ ប្ពិតុត្វាំ មិកចាហិតិតិ អទេតកមហស្សមង្កា មិកទេមតាំ បទចិន្តាណត្តិ ចិន្តាណបជំ , ទេយាតចិន្តាណទេកាដ្ឋាមំ អបិបុលិត្វាតិ អទេត្វាំ តេ ទោហត្តិ បទបត្តិយាតិ តេ បទទេឈាមធាតុមាទិទេតា ពទេយច បទទេឈាមមង្កាតំ បតាជំ “បទេយ”ត្តិ មញ្ញាយាតា ឥលិ អត្ថបុទ្ធជ្ជតា ចិន្តាណបជស្ស អប្បត្តតាឃ បទបត្តិយាច ទោហត្តិ, បទេមំ ចចតំ មត្តហិត្វា ឃំ ចា តំ ចា កទេទាត្តិំ

ឞិទេលតាតិ អទិឃមទេក្កត អាកាតឞិទេលត មយត្តាកតាំ បញ្ញាឃ្សបមទេយ ទតាតិ មទេក្កទេតច អាកាតបញ្ញាឃ កិទេលស្សបមទេយ ទតា, ឃថា ចា ឞិទេលត, ឲចំ បញ្ញាឃបិ មយ្យត្តា, កិទេលស្សបមទេយ ទតាតិបិ អទេត្វាំ អាទកា ចិទតា ឥិទាតិ បិបកិទិឃទេតា អាទកា ចិទតា បឃ្លិតាំ ត ទោហត្តិតិ តេ ឲចន្ទុបិ ទេយាតាបត្តា បិបទេតា ឋ្វទេតកាទេចត កិទេលស្សបមទេយ អភិទេតកាទេចត ច ឲកចាទំ មក្កធាទេលាត បជិចិត្ថធម្មា អទេញ្ញាមំ កទេឆត្តាតយ្បិ ត មត្តហត្តិ ត កឈត្តិំ កស្មា? អត្ថទេតា បភ្ជុត្តាតិំ ទេតត ចុត្តំ –

“អស្សទេទ្ធា អកាតញ្ញ្ញា ច, មត្ថិទេទ្ធទោ ច ទេឃា តទេទា;

ហតាចកាទេមា ចត្តាទេមា, ម ទេច ប្ចត្តូមទេបិទិទេមា”តិំ (ធំ បំ ៩៧);

មត្វា ភ្លយំ ធម្មទេមតំ អាហទិត្វា ឌាតកំ មទេយាឆាទេតមិ – “តធា ឞិទេហា អហទេយច អទេហាមិ”ត្តិំ

[໓໒໓] ໓. ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕຊາຕກວນ຺ນນາ

ທ຺ວຍໍ ຍາຈນໂກຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ອາຬວິໍ ນິສ຺ສາຍ ອຄ຺ຄາຬເວ ເຈຕິເຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກຸຕິກາຣສິກ຺ຂາປທໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ປນ ເຫຕ຺ຖາ ມຫິກຫ຺ຖຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໓.໗ ອາທໂຍ) ອາຄຕເມວ. ອິທ ປນ ສຕ຺ຖາ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕຸມ຺ເຫ, ພິກ຺ຂເວ, ຍາຈນພຫຸລາ ວິຍ຺ຍຕ຺ຕິພຫຸລາ ວິຫຣຖາ"ຕິ ວຕ຺ວາ "ອາມ, ພນ຺ເຕ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ເຕ ພິກ຺ຂູ ຄຣຫິຕ຺ວາ "ພິກ຺ຂເວ, ໂປຣານກປຫ຺ຑິຕາ ປຈ຺ຈິສ຺ເສນ ຣຍ຺ຍາ ປວາຣິຕາປິ ປຫ຺ຫຈ຺ຉຕ຺ຕຍ຺ຈ ເອກປຕລິກໍ ອຸປາຫນຍ຺ຈ ຍາຈິຕຸກາມາ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປເພທກເຍນ ມຫາຊນມຊ຺ເຌ ອຍາຈິຕ຺ວາ ຣໂຫ ຍາຈິໍສູ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ກປິລຣເຖ ອຸຕ຺ຕຣປຍ຺ຈາລນຄເຣ ອຸຕ຺ຕຣປຍ຺ຈາລຣາເຊ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມິໍ ນິຄມຄາເມ ພ຺ຣາຫ຺ມຫກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຫ຺ຫິຕ຺ວາ ອປຣພາເຄ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ເຕ ອຸຍ຺ຉາຈຣິຍາຍ ວນມູລຜລາຜເລນ ຍາເປນ຺ໂຕ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລນມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ໂອຕຣນ຺ໂຕ ອຸຕ຺ຕຣປຍ຺ຈາລນຄຣໍ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ພິກ຺ຂາຍ ປຣິເຍສມາໂນ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາຣໍ ສມ຺ປາປຸຫິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສາຈາເຣ ຈ ວິຫາເຣ ຈ ປສີທິຕ຺ວາ ມຫາຕເລ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ຣາຊາຣຫໍ ປຫີຕໂພຊນໍ ໂພເຊຕ຺ວາ ປຕິຍ຺ຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນເຍວ ວາເສສິ. ໂສ ນິພທ຺ທໍ ຣາຊກຸເລ ພຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ ວສ຺ສານສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍນ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ "ມຍ຺ຫໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ ເອກປຕລິກາ ອຸປາຫນາ ເຈວ ປຫ຺ຫຈ຺ຉຕ຺ຕຍ຺ຈ ລທ຺ທຸໍ ວຕ຺ຕຕິ, ຣາຊານໍ ຍາຈິສ຺ສາມີ"ຕິ. ໂສ ເອກທິວສໍ ຣາຊານໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ "ອຸປາຫນຍ຺ຈ ຉຕ຺ຕຍ຺ຈ ຍາຈິສ຺ສາມີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸນ ຈິນ຺ເຕສິ "ປໂຣ 'ມຍ຺ຫໍ ນາມ ເທຫີ'ຕິ ຍາຈນ຺ໂຕ ໂຣທຕິ ນາມ, ປໂຣປິ 'ນຕ຺ຖີ'ຕິ ວທນ຺ໂຕ ປຕິໂຣທຕິ ນາມ, 'ມາ ໂຂ ປນ ມໍ ໂຣທນ຺ຕໍ ມຫາຊໂນ ອທ຺ທສ, ມາ ຣາຊານ"ນ຺ຕິ ຣໂຫ ປຕິຈ຺ຉນ຺ນຖາເນ ອຸໂພປິ ໂຣທິຕ຺ວາ ຕຸນ຺ຫີ ພວິສ຺ສາມາ"ຕິ. ອຖ ນໍ "ມຫາຣາຊ, ຣໂຫ ປຈ຺ຈາສີສາມີ"ຕິ ອາຫ. ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊປຸຣິເສ ອປກ຺ກາເມສິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ "ສເຈ ມໍ ຍາຈນ຺ເຕ ຣາຊາ ນ ທສ຺ສຕິ, ເມຕ຺ຕີ ໂນ ພິຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ມາ ນ ຍາຈິສ຺ສາມີ"ຕິ ຕໍ ທິວສໍ ນາມໍ ຄເຫຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ "ຄຈ຺ຉ, ຕາວ, ມຫາຣາຊ, ປຸເນກທິວສໍ ຊານິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫ.

ປຸເນກທິວສໍ ຣຍ຺ໂຍ ອຸຍ຺ຍານໍ ອາຄຕກາເລ ຕເຖວ ປຸນ ຕເຖວາຕິ ເອວໍ ຍາຈິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕສ຺ເສວ ທ຺ວາທສ ສໍວຈ຺ຉຣານິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕານິ. ຕໂຕ ຣາຊາ ຈິນ຺ເຕສິ "ມຍ຺ຫໍ ອຍ຺ໂຍ 'ມຫາຣາຊ, ຣໂຫ ປຈ຺ຈາສີສາມີ'ຕິ ວຕ຺ວາ ປຣິສາຍ ອປຄຕາຍ ກິຍ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ວິສຫຕິ, ວຕ຺ຕຸກາມສ຺ເສວສ຺ສ ທ຺ວາທສ ວສ຺ສານິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕານິ, ຈິຣໍ ໂຂ ປນສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕສ຺ສ ອຸກ຺ກຫ຺ຖິຕ຺ວາ ໂພເຄ ພຸຍ຺ຊິຕຸໍ ຣຊ຺ຊໍ ປຈ຺ຈາສີສຕິ ມຍ຺ເຍ, ຣຊ຺ຊສ຺ສ ປນ ນາມໍ ຄເຫຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ຕຸນ຺ຫີ ໂຫຕິ, ອຊ຺ຊ ທານິສ຺ສາຫໍ ຣຊ຺ຊໍ ອາທິໍ ກຕ຺ວາ ຍໍ ອິຈ຺ຉຕິ, ຕໍ ທສ຺ສາມີ"ຕິ. ໂສ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ໂນ ໂພທິສຕ຺ເຕນ "ຣໂຫ ປຈ຺ຈາສີສາມີ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປຣິສາຍ ອປຄຕາຍ ຕໍ ກິຍ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕໍ ອາຫ "ຕຸມ຺ເຫ ທ຺ວາທສ ວສ຺ສານິ 'ຣໂຫ ປຈ຺ຈາສີສາມີ'ຕິ ວຕ຺ວາ ຣໂຫ ລທ຺ທາປິ ກິຍ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຖ, ອຫໍ ໂວ ຣຊ຺ຊໍ ອາທິໍ ກຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ປວາເຣມິ, ນິພ຺ພຍາ ຫຸຕ຺ວາ ຍໍ ໂວ ຣຸຈ຺ຈຕິ, ຕໍ ຍາຈຖາ"ຕິ. "ມຫາຣາຊ, ຍມຫໍ ຍາຈາມິ, ຕໍ ທສ຺ສສີ"ຕິ? "ທສ຺ສາມິ, ພນ຺ເຕ"ຕິ. "ມຫາຣາຊ, ມຍ຺ຫໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ ເອກປຕລິກາ ອຸປາຫນາ ຈ ປຫ຺ຫຈ຺ຉຕ຺ຕຍ຺ຈ ລທ຺ທຸໍ ວຕ຺ຕຕີ"ຕິ. "ເອຕ຺ຕກໍ, ພນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ທ຺ວາທສ ສໍວຈ຺ຉຣານິ ຍາຈິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຖາ"ຕິ. "ອາມ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ. "ກິໍກາຣນາ, ພນ຺ເຕ,

ໂຈປກຕ຺ວາ"ຕິ. "ມຫາຣາຊ, 'ຕຸມ຺ຫໍ ຊຍ ໂຍ ໂຫຕູ'ຕິ ວາຈເນ຺ຕາ ໂຣທຕິ ຊຍ, 'ສຕ຺ຖີ'ຕິ ວທເນ຺ຕາ ປຕິໂຣທຕິ ຊຍ. 'ກໂຈ ຕ຺ວໍ ມຫາ ວາຈເຕາ ຊ ໂຊເຍ຺ຍາສິ, ຕໍ ໂສາ ໂຣທິຕປຕິໂຣທິຕໍ ຊຍ ມຫາຊໂນ ມາ ປສ຺ສຕູ'ຕິ ໂອຕຊຕ຺ຕໍ ໂຣຫາ ປຈ຺ຈາສີສາມີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອາທິໂຕ ທິໂສ຺ສາ ກາຖາ ອກາສິ –

໖໒.

"ຕຸມ຺ຫໍ ວາຈນໂກ ຣາຊ, ພ຺ຣາຫ຺ມຊຕ຺ຕ ຊີວຕິ;

ອລິກໍ ຊຕລິກໍ ຈາ, ໂຈປັຊຍ຺ໂຍ ຫິ ວາຈນາ.

໖໐.

"ວາຈນໍ ໂຣທນໍ ອາຫຸ, ປຈ຺ຈາລິກໍ ຣໂທສກ;

ໂຍ ວາຈນໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຕິ, ຕມາຫຸ ປຕິໂຣທນໍ.

໖໑.

"ມາ ມຈ຺ຈິມ຺ຫິ ໂຣທນ຺ຕຸ, ປຈ຺ຈາລິ ສຸສມາກຕາ;

ທຸຈັ ຈາ ປຕິໂຣທນ຺ຕຸ, ຕສ຺ມາ ຕຸຊ຺ຊາມຫໍ ຣໂຫ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຣາຊ ພ຺ຣາຫ຺ມຊຕ຺ຕາຕິ ຊ຺ຕິຫິປິ ຣາຊາຕໍ ອາລປຕິ. ຊີວຕີຕິ ລພຕິ ຈິນ຺ຕຕິ. ໂຈປັຊຍ຺ໂຍຕິ ໂຈປັສກາຈາ. ອາຫຸຕິ ປນ຺ທິຕາ ກເຊນ຺ຕິ. ປຈ຺ຈາລິກໍ ຣໂທສກາຕິ ປຈ຺ຈາລຣຊ຺ຊສ຺ສ ຕຸສ຺ສຣ ຣທປຈຣ. ໂຍ ວາຈນໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຕີຕິ ໂຍ ປຕ ຍໍ ວາຈນກໍ "ສຕ຺ຖີ"ຕິ ປຕິກ຺ກິປຕິ. ຕມາຫຸຕິ ຕໍ ປຕິກ຺ກິປນໍ "ປຕິໂຣທນ"ນ຺ຕິ ຈທນ຺ຕິ. ມາ ມຈ຺ຈິມ຺ຫິຕິ ຕຈ ຣຊ຺ຈາສິໂສາ ປຈ຺ຈາລິ ສຸສມາກຕາ ມໍ ໂຣທນ຺ຕຸ ມາ ອຈ຺ຈິມ຺ຫິຕິ.

ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ກາຣຈລກ຺ກເຕ ປສີທິຕ຺ວາ ຈຣໍ ຊຊມາໂນ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ກາຖມາຫ –

໖໒.

“ទទាមិ តេ ព្រាហ្មណ រោហិណីនំ, គវំ សហស្សំ សហ បុង្គវេន;

អរិយោ ហិ អរិយស្ស កថំ ន ទជ្ជា, សុត្វាន គាថា តវ ធម្មយុត្តា”តិ។

តត្ថ រោហិណីនន្តិ រត្តវណ្ណានំ។ អរិយោតិ អាចារសម្បន្នោ។ អរិយស្សាតិ អាចារសម្បន្នស្ស។ កថំ ន ទជ្ជាតិ កេន ការណេន ន ទទេយ្យ។ ធម្មយុត្តាតិ ការណយុត្តា។

ពោធិសត្តោ បន “នាហំ, មហារាជ, វត្ថុកាមេហិ អត្ថិកោ, យំ អហំ យាចាមិ, តទេវ មេ ទេហី”តិ ឯកបដលិកា ឧបាហនា ច បណ្ណច្ឆត្តញ្ច គហេត្វា “មហារាជ, អប្បមត្តោ ហោហិ, ទានំ ទេហិ, សីលំ រក្ខាហិ, ឧបោសថកម្មំ ករោហី”តិ រាជានំ ឱវទិត្វា តស្ស យាចន្តស្សេវ ហិមវន្តមេវ គតោ។ តត្ថ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ព្រហ្មទត្តជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១១៣] ៣។ ចម្មសាដកជាតកវណ្ណនា

កល្យាណរូបោវតាយន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ចម្មសាដកំ នាម បរិព្វាជកំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស កិរ ចម្មមេវ និវាសនញ្ច បារុបនញ្ច ហោតិ។ សោ ឯកទិវសំ បរិព្វាជការាមា និក្ខមិត្វា សាវត្ថិយំ ភិក្ខាយ ចរន្តោ ឯឡកានំ យុទ្ធដ្ឋានំ សម្បាបុណិ។ ឯឡកោ តំ ទិស្វា បហរិតុកាមោ ឱសក្កិ។ បរិព្វាជកោ “អយំ មយ្ហំ អបចិតិំ ករោតី”តិ ន បដិក្កមិ។ ឯឡកោ វេគេនាគន្ត្វា តំ ឩរុម្ហិ បហរិត្វា បាតេសិ។ តស្ស តំ អសន្តបគ្គហការណំ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដំ អហោសិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ចម្មសាដកបរិព្វាជកោ អសន្តបគ្គហំ កត្វា វិនាសំ បត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបេស អសន្តបគ្គហំ កត្វា វិនាសំ បត្តោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ វាណិជកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ វណិជ្ជំ ករោតិ។ តទា សោ ចម្មសាដកបរិព្វាជកោ ពារាណសិយំ ភិក្ខាយ ចរន្តោ ឯឡកានំ យុទ្ធដ្ឋានំ បត្វា ឯឡកំ ឱសក្កន្តំ ទិស្វា “អបចិតិំ មេ ករោតី”តិ សញ្ញាយ អបដិក្កមិត្វា “ឥមេសំ ឯត្តកានំ មនុស្សានំ អន្តរេ អយំ ឯកោ ឯឡកោ អម្ហាកំ គុណំ ជានាតី”តិ តស្ស អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឋិតោវ បឋមំ គាថមាហ –

៥៦។

“កល្យាណរូបោ វតយំ ចតុប្បទោ, សុភទ្ទកោ ចេវ សុបេសលោ ច;

យោ ព្រាហ្មណំ ជាតិមន្តូបបន្នំ, អបចាយតិ មេណ្ឌវរោ យសស្សី”តិ។

តត្ថ កល្យាណរូបោតិ កល្យាណជាតិកោ។ សុបេសលោតិ សុដ្ឋុ បិយសីលោ។ ជាតិមន្តូបបន្នន្តិ ជាតិយា ច មន្តេហិ ច សម្បន្នំ។ យសស្សីតិ វណ្ណភណនមេតំ។

តស្មិំ ខណេ អាបណេ និសិន្នោ បណ្ឌិតវាណិជោ តំ បរិព្វាជកំ និសេធេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៥៧។

“មា ព្រាហ្មណ ឥត្តរទស្សនេន, វិស្សាសមាបជ្ជិ ចតុប្បទស្ស;

ទឡ្ហប្បហារំ អភិកង្ខមានោ, អវសក្កតី ទស្សតិ សុប្បហារ”ន្តិ។

តត្ថ ឥត្តរទស្សនេនាតិ ខណិកទស្សនេន។

តស្ស បណ្ឌិតវាណិជស្ស កថេន្តស្សេវ សោ មេណ្ឌកោ វេគេនាគន្ត្វា ឩរុម្ហិ បហរិត្វា តំ តត្ថេវ វេទនាប្បត្តំ កត្វា បាតេសិ។ សោ បរិទេវមានោ និបជ្ជិ។ សត្ថា តំ ការណំ បកាសេន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

៥៨។

“ឩរុដ្ឋិ ភគ្គំ វដ្ដិតោ ខារិភារោ, សព្ពញ្ច ភណ្ឌំ ព្រាហ្មណស្ស ភិន្នំ;

ឧភោបិ ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទតិ, អភិធាវថ ហញ្ញតេ ព្រហ្មចារី”តិ។

ตสฺสเตฺวา – ภิกฺขเว, ตสฺส ปริพฺพาชกสฺส ฐานฏฺฐิตํ ภตฺตํ, ฬาริภาเร ฉฑิเตา ปฉฑิเตา, ตสฺมึ ปฉฑยาเต ฆํ ตตฺถ ตสฺส ฤาหฺมณสฺส ฐปกาเลภกฺฒํ, ตมฺปิ นฏฺฐํ ภิตฺตํ, เสาปิ ฐเภา ฆาฬหา ฐกฺขิปิตฺวา ปริจาเรตฺวา ฌิตปริสํ นตฺวาฆ “อภิฌาจฉ, หญฺญเต ฤาหฺมจารี”ติ ฉเนตฺวา ภตฺติ เธาณติ ปริเณจตีติฯ

ปริพฺพาชเกา ฉตฺตฺถ กาฌํ อาห –

ฌ๘ฯ

“๑จํ เสา ภิหเตา เสติ, เฆา อปฺจฌํ ปนํสติ;

ฆฉาหยญฺญ ปหเตา, หเตา เยเลฺลภ ฅฺยฺ๑ตี”ติฯ

ตตฺถ อปฺจฌตฺถิ อปฺจฌภึฆํฯ ฆฉาหยญฺญาติ ฆฉา อหํ อญฺญ อสตฺตปกฺกหํ กตฺวา ฌิเตา เยเลฺลภ ฌฺยหปฺยหาเรภ ปหเตา ๑เตฺวจ ยาริเตา ฯ ฅฺยฺ๑ตีติ ฅฺยฺเญฺญาฯ ๑จํ เฆา อเญฺญาปิ อสตฺตปกฺกหํ กริสฺสติ, เสาปิ อหํ ฉิฆ ฅฺกฺขํ อฅฺภฉิสฺสตีติ เสา ปริเณจเนฺตา ตเตฺวจ ฌีฉิตกฺขฆํ ปเตฺตาติฯ

สตฺถา ฎฺลยํ ณยฺ๑เณสหํ อาหริตฺวา ฌาตภํ สเยาฌาเณสิ – “ตฌา ฉยฺ๑สาฌเกา ๑ตเรหิ ฉยฺ๑สาฌเกา อเหาสิ, ปณฺฑิตฉาฬิเฌา ปน อหเมว อเหาสิ”นฺติฯ

ฉยฺ๑สาฌกฌาตกฉณฺณภา ฉตฺตฺตาฯ

[๑๑๕] ๕ฯ เภาฌราฌาตกฉณฺณภา

สยเฬิ ตํ ยญฺญายเภาติ ฎฺลฌํ สตฺถา เฌตฉเภ ฉิหเรเนฺตา ๑กํ ภฺหกํ ภิกฺขุํ อาเรฎฺภ กเถสิฯ ฉตฺถ เหฏฺฐา ฉิตฺตาริตเยฉฯ ฎฺลฌาปิ ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุํ อาเภตฺวา “อฆํ, ภเนฺต, ภิกฺขุ ภฺหเกา”ติ สตฺถุ เฌเสฺยสุํฯ สตฺถา “ภ, ภิกฺขเว, ฎฺลฌาเภฉ, ปุเพฺพเปส ภฺหเกาเฆฉา”ติ ฉตฺวา อตีตํ อาหริฯ

อตีเต ฌาราณสิยํ ฤาหฺมฌเตฺต รชฺช กาเรเนฺต เฌาธิสเตฺตา เภาฌเฆาภิยํ ภิพฺพตฺติตฺวา ฉฆปฺยเตฺตา ภาฆฌาเลภ สยฺยเนฺต อรเญฺญ ฉสติฯ ๑เภา ฅฺษีลตาปเสาปิ ตสฺส อฉิฅฺฐเร ปณฺณสาลํ ยาเปตฺวา ฉาสํ กเปฺยสิฯ เฌาธิสเตฺตา เภาฉราฆ ฉเรเนฺตา ตํ ฌิสฺวา “ษีลฉนฺตตาปสสฺส ปณฺณสาลา ภฉิสฺสตี”ติ ตตฺถ ภตฺวา ตํ ฉนฺทิตฺวา อตฺตเภา ฉสภฏฺฐาภเยฉ ภจฺฉติฯ อเถกฌิฉสํ เสา ภฺฎตาปเสา

ໃປຏ຺ຐາກກຸເລ ນຍ຺ຍາຊິຕໍ ຍຣຸຣຍໍນໍ ລກິຕ຺ວາ “ກິ ຍໍນໍ ຄາເຍຕ”ຕ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ເກາລຍໍນ”ຕ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຣເນຕຫ຺ຍາຍ ອຄິກ຺ນເຕາ “ຍຢ຺ຫອສ຺ສຍປຊໍ ຄິຕາຕ຺ວ ອາກຕ຺ຐຍາຄໍ ເກາລໍ ຍາເຣຕ຺ວາ ຍຄາຣຸຊິ ປຊິຕ຺ວາ ຕາຊິສ຺ສາຍີ”ຕິ ນປ຺ປິຣລິກຣຸກຄ຺ລາຊີຄິ ກເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕ ກຕ຺ວາ ຍຸກ຺ກໍ ກເຫຕ຺ວາ ກາສາເຕຄ ປຊິຕ຺ຐາເຣຕ຺ວາ ເຄາລິນຕ຺ຕສ຺ສ ອາກາຍຄໍ ຍຸເລາເກເຕ຺ຕາ ປຓ຺ຓສາລຕ຺ວາເຣ ໃປນຕ຺ຕປເສຕ຺ຕາ ຊິຍ ຄິນີຊິ໌

ເສາ ອາກຕ຺ຕາ ຕໍ ປຣຸຊຸຕ຺ຕິຍໍ ຊິສ຺ວາ “ຕ຺ລຍິຄາ ອຍຢ຺ຫໍ ນຂາຕິກຍໍນໍ ຕາຊິຕໍ ກຊິສ຺ສຕິ, ປຣິກ຺ກຫິສ຺ສາຍິ ຄ”ຕ຺ຕິ ອເຣາຊາເຕ ຣຕ຺ວາ ນຣີຣກຄ຺ຆ ຌາຍິຕ຺ວາ ນຂາຕິຍໍນສ຺ສ ຕາຊິຕກາຊໍ ຊາຕ຺ວາ ຕາປນໍ ອຄຸປກຍ຺ປ ປຊິກ຺ກຍິຕ຺ວາ ຊຣິ໌ ຕາປເສາປິ ຕສ຺ສ ອຄາກຍຄກາຊໍ ຊາຕ຺ວາ ຍຸກ຺ກໍ ຄິປິ, ຍຸກ຺ເຣາ ນຣີເຣ ອປຕິຕ຺ວາ ຄຣຸຣຸເກາຊິ໌ ປິປຸຫິ໌ ຕາປເສາ “ກຕ຺ຐ ຊິເຣຕ຺ຄາສຸິ”ຕິ ອາຫ໌ ເຄາລິນເຕ຺ຕາ “ຍໍ ຕາຊ ຊິເຣຕ຺ຄາສິ, ຊຕ຺ຕາເຣາ ປຄ ອປິເຍ ຄ ຊິເຣຕ຺ຄາສີ”ຕິ ຊຕ຺ວາ ປລິຍິຕ຺ວາ ຊຄ຺ກຍຄເກາຊິຍໍ ຊິຕໍ ຊຍຸກໍ ປຊິສິຕ຺ວາ ອເຕ຺ຕາຄ ລິເຕ຺ຄ ສີນໍ ຄີຫຣິຕ຺ວາ ເຕຄ ນຊ຺ຊິ ນລ຺ລປເຕ຺ຕາ ຣຕ຺ວາ ກາຜາ ອກາສິ –

ຂລີ໌

“ສຍຫໍ ຕໍ ຍຕ຺ຕາຍາເຄາ, ໃປກຕ຺ຐຍສຕ຺ຕາຕໍ;

ເສາ ຍໍ ຣເລ຺ຕ ປີຫາສິ, ຍຜາ ອສ຺ສຍເຫາ ຕຜາ໌

ຂປ໌

“ກິ ເຕ ຊປີຫີ ຊຸເຍຸຊ, ກິ ເຕ ອຊິຄສາຊີ ຍາ;

ອຕ຺ຸຕຣໍ ເຕ ກຫຄໍ, ຊາຫີຣໍ ປຣິຍຊ຺ຊສີ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຕ ອສຕ຺ຕາຕຕ຺ຕິ ອຫໍ ກາຍາຊີຫີ ອສຕ຺ຕາຕໍ ອສ຺ສຍເຫຍຊ ສຍາຄໍ ຕໍ “ສຍເຫາ ຊເສາ”ຕິ ສຍິຕປິປຕາຍ ສຍຫໍ ຍຕ຺ຕາຍາເຄາ ໃປກຕ຺ຐ໌ ປິຫາສີຕິ ປຫຣິ໌ ອຊິຄສາຊີຍາຕິ ຊກໍສໍ ກຕ຺ວາ ປິຣຸເຕຄ ອຊິຄຊເຍຸຄ ຕຸຢ຺ຫເກາ ອເຕ຺ຕາ໌ ອຕ຺ຸຕຣໍ ເຕ ກຫຄຕ຺ຕິ ຕຊ ນຣີຣຕ຺ຸຕຣໍ ຊິສປຸເຣາ ຊິຍ ອລີຕຸ, ກຸຊປຸເຣາ ຊິຍ ອາຊາເຊີ, ອາສີຊິສປຸເຣາ ຊິຍ ຊຍຸເກາ ກິເລສກຫຄ໌ ຊາຫີຣຕ຺ຕິ ເກຊລໍ ຊາຫີນຣີຣໍ ປຣິຍຊ຺ຊສິ, ຕໍ ອເຕ຺ຕາຊຣຸສຕາຍ ຊາຫີຍຣຸຕາຍ ຫຕ຺ຕິລຕ຺ຄ ຊິຍ ອສ຺ສລຕ຺ຄ ຊິຍ ຊ ເຫາຕີຕິ໌

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປເສາ ຕຕິຍໍ ກາຜຍາຫ –

᪙᪙᪨

"ᩑᩉᩥ ᨣᩮᩣᨵ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩔᩩ, ᨽᩩᨬ᩠ᨩ ᩈᩣᩃᩦᨶᨾᩮᩣᨴᨶᩴ;

ᨲᩮᩃᩴ ᩃᩮᩤᨱᨬ᩠ᨧ ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᩉᩪᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩉᩪᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩦᨲᩥ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩈᩣᩃᩦᨶᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨲᩮᩃᩃᩮᩤᨱᨾᩮᩅ, ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᨩᩦᩁᨠᩈᩥᨦ᩠ᨣᩥᩅᩮᩁᩃᩈᩩᨱᨾᩁᩥᨧᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩥᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩴ ᨠᨭᩩᨠᨽᨱ᩠ᨯᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨻᩉᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮᨶᩣᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ ᩈᩣᩃᩦᨶᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᩉᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪐᪐᪨

"ᩑᩈ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨸᩅᩮᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ, ᩅᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ ᩈᨲᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩴ;

ᨲᩮᩃᩴ ᩃᩮᩤᨱᨬ᩠ᨧ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ, ᩋᩉᩥᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩅᩮᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦᨲᩥ ᨸᩅᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᩋᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᩑᨲᩴ ᨲᩅ ᨠᨭᩩᨠᨽᨱ᩠ᨯᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩥ, ᩑᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩋᩉᩥᨲᩴ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᩁᩮ, ᨠᩪᨭᨩᨭᩥᩃ, ᩈᨧᩮ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᩥᩔᩈᩥ, ᨣᩮᩣᨧᩁᨣᩣᨾᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨲᩴ 'ᩋᨿᩴ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ'ᨲᩥ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᨸᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩥ, ᩈᩦᨥᩴ ᨸᩃᩤᨿᩔᩪ"ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩪᨭᨩᨭᩥᩃᩮᩤ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩃᩤᨿᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᨠᩪᨭᨩᨭᩥᩃᩮᩤ ᩋᨿᩴ ᨠᩩᩉᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨣᩮᩣᨵᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨣᩮᩣᨵᩁᩣᨩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣ᪨

[᪓᪒᪖] ᪖᪨ ᨠᨠ᩠ᨠᩣᩁᩩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ការយេត យោ តាចហរេតិ ព្ទងំ សត្វា ចេត្យចេត ចិហរេន្តា ឌេចឌត្ត អារេត្ក កឆេសិ៍ តស្ស ហិ សង្ឃ កិត្តិត្វា ពតស្ស អក្កសាចពេហិ សង្ឃិ បរិសាឃ បក្កត្តាឃ ក្លហ្យលេិហិតំ យុលតោ ក្កន្ទេិ៍ អឆ កិក្ល ឆយុសកាយំ កឆំ សយ្ជារបេសុំ “អាចុយេសា, ឌេចឌេត្តា យុសាចាឌំ កត្វា សង្ឃ កិត្តិត្វា ព្ទឌាតិ ពិលិតោ ហុត្វា យហាក្យក្ល អត្ថុកោតី”តិ៍ សត្វា អាកេត្វា “កាឃ ត្វត្វ, កិក្លវេច, ឲុតរេហិ កឆាឃ សត្តិសិត្តា”តិ បុន្ទិត្វា “ព្ទយាឃ តាយា”តិ ចុត្វេ “ត, កិក្លវេច, ព្ទឌាតេច, បុត្វេបេស យុសាចាឌីយេច, ត ចេស ព្ទឌាតេច យុសាចាឌំ កត្វា យហាក្យក្ល អត្ថុកោតិ, បុត្វេបិ អត្ថុកោសិយេចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មឌេត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តាចតិំសកចតេ អញ្ញតរោ ឌេចបុត្តោ អហោសិ៍ តេត តោ បត សយយេត ពារាណសិយំ យហាក្លស្សចោ អហោសិ៍ ពាហុ តាកា ច សុបណ្ណា ច ក្ខុយជ្ជកា ច ឌេចា អាកេត្វា ក្លស្សចំ ពូលេិកយិំសុ៍ តាចតិំសកចតតោបិ ចត្វារោ ឌេចបុត្តា កក្កាទ្ធតិ តាម ជិព្វបុបក្យាតិ តេហិ កតច្ចូងកំ បិឡអត្តិត្វា ក្លស្សចឌស្សតំ អាកយិំសុ៍ ក្វាឌសយោជតិកំ ពារាណសិតករំ តេហំ បុបក្យាតំ កន្ទេត ឲុកាគ្គំ អហោសិ៍ យត្ថុស្សា “ព្ទយាតិ បុបក្យាតិ កេត បិឡអត្តិតាតី”តិ ក្លបឆារេន្តា ចិចរេត្តិ៍ តេ ឌេចបុត្តា “អយេក្យា ឲុតេ ក្លបឆារេត្តី”តិ ពាត្វា រាជក្កលេ ក្លប្យតិត្វា យហេន្តេត ឌេចាត្ថុការេចត អាកាសេ អដ្ឋំសុ៍ យហាជតោ សត្តិបតិ, រាជាបិ សង្ឃិ ក្លបរាជាឌីហិ អកយាសិ៍ អឆ តេ “កតរឌេចលេិកតោ, សាមិ, អាកន្ឆា”តិ បុន្ឆិំសុ៍ “តាចតិំសឌេចលេិកតោ អាកន្ឆាយា”តិ៍ “កេត កយុត អាកតត្វា”តិ៍ “ក្លស្សចឌស្សតត្វាឃា”តិ៍ “កិំបុបក្យាតិ តាយេតាតី”តិ? “ជិព្វកក្កាទ្រុបុបក្យាតិ តាយា”តិ៍ “សាមិ, តុយ្ហេឌេចលេិកេ អញ្ញាតិ បិឡអន្ត្តេយ្យាឆ, ព្ទយាតិ អយ្ហាកំ ឌេថា”តិ៍ ឌេចបុត្តា “ជិព្វកក្កាទ្រុបុបក្យាតិ យហាត្ថុកាចាតិ ឌេចាតេញ្ញេច អត្ថច្ឆចិកាតិ, យត្ថុស្សលេិកេ លិយកាតំ ទុប្បញ្ញាតំ ហីតាឆិយុត្តិកាតំ ទុស្សីលិតំ តាត្ថច្ឆចិកាតិ៍ យេឃ បត យត្ថុស្សា ព្ទយេហិ ច ព្ទយេហិ ច គុណេហិ សយត្តាកតា, តេសំ ឲុតាតិ អត្ថច្ឆចិកាតី”តិ អាហំសុ៍

ឲចត្វា បត ចត្វា តេសុ ជេដ្ឋកឌេចបុត្តោ បឆយំ កាឆយាហ –

១០១៍

“កាយេត យោ តាចហរេ, ចាចាឃ ត យុសា ភណេ;

ឃសោ លទ្ធា ត យជ្ជេយ្យ, ស ចេ កក្កាទ្រុយរហតី”តិ៍

តស្សត្វោ – យោ កាយេត បរស្ស សន្តកំ តិណសលេិកម្បិ តាចហរតិ, ចាចាឃ ជីចិតំ បរិច្ចជយាតោបិ យុសាចាឌំ ត ភណតិ៍ ឌេសតាឃិសយេចេចតំ , កាឃក្វារចជីក្វារយតោក្វារេហិ បត យោ ឌសបិ អកុសលកម្មបថេ ត ករោតីតិ អឃយេត្វ អធិប្បាយោ៍ ឃសោ លទ្ធាតិ ព្ទស្សរិយយត្វា លកិត្វា យោ ព្ទស្សរិយយឌយេត្វា សតិំ ចិស្សជ្ជេត្វា បាបកម្មំ ត ករោតិ, ស ចេ ឲចរូបេហិ ព្ទយេហិ គុណេហិ ឃុត្តោ បុក្កលោ ព្ទយំ ជិព្វបុបក្យំ អរហតិ៍ តស្មា យោ ព្ទយេហិ គុណេហិ សយត្តាកតោ, សោ ព្ទយាតិ បុបក្យាតិ ឃាចិតុំ អរហតិ, តស្ស ឌស្សាមីតិ៍

តំ សុត្វា បុរោហិតោ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ ឥមេសុ គុណេសុ ឯកោបិ នត្ថិ, មុសាវាទំ បន វត្វា ឯតានិ បុប្ផានិ គហេត្វា បិឡន្ធិស្សាមិ, ឯវំ មំ មហាជនោ ‘គុណសម្បន្នោ អយ’ន្តិ ជានិស្សតី”តិ។ សោ “អហំ ឯតេហិ គុណេហិ សមន្នាគតោ”តិ វត្វា តានិ បុប្ផានិ អាហរាបេត្វា បិឡន្ធិត្វា ទុតិយំ ទេវបុត្តំ យាចិ។ សោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១០៧។

“ធម្មេន វិត្តមេសេយ្យ, ន និកត្យា ធនំ ហរេ;

ភោគេ លទ្ធា ន មជ្ជេយ្យ, ស វេ កក្ការុមរហតី”តិ។

តស្សត្ថោ – ធម្មេន បរិសុទ្ធាជីវេន សុវណ្ណរជតាទិវិត្តំ បរិយេសេយ្យ។ ន និកត្យាតិ ន វញ្ចនាយ ធនំ ហរេយ្យ, វត្ថាភរណាទិកេ ភោគេ លភិត្វា បមាទំ នាបជ្ជេយ្យ, ឯវរូបោ ឥមានិ បុប្ផានិ អរហតីតិ។

បុរោហិតោ “អហំ ឯតេហិ គុណេហិ សមន្នាគតោ”តិ វត្វា តានិ អាហរាបេត្វា បិឡន្ធិត្វា តតិយំ ទេវបុត្តំ យាចិ។ សោ តតិយំ គាថមាហ –

១០៨។

“យស្ស ចិត្តំ អហាលិទ្ទំ, សទ្ធា ច អវិរាគិនី;

ឯកោ សាទុំ ន ភុញ្ជេយ្យ, ស វេ កក្ការុមរហតី”តិ។

តស្សត្ថោ – យស្ស បុគ្គលស្ស ចិត្តំ អហាលិទ្ទំ ហលិទ្ទិរាគោ វិយ ខិប្បំ ន វិរជ្ជតិ, ថិរមេវ ហោតិ។ សទ្ធា ច អវិរាគិនីតិ កម្មំ វា វិបាកំ វា ឱកប្បនីយស្ស វា បុគ្គលស្ស វចនំ សទ្ទហិត្វា អប្បមត្តកេនេវ ន វិរជ្ជតិ ន ភិជ្ជតិ។ យោ យាចកេ វា អញ្ញេ វា សំវិភាគារហេ បុគ្គលេ ពហិ កត្វា ឯកកោវ សាទុរសភោជនំ ន ភុញ្ជតិ, តេហិ សំវិភជិត្វា ភុញ្ជតិ, សោ ឥមានិ បុប្ផានិ អរហតីតិ។

បុរោហិតោ “អហំ ឯតេហិ គុណេហិ សមន្នាគតោ”តិ វត្វា តានិ បុប្ផានិ អាហរាបេត្វា បិឡន្ធិត្វា ចតុត្ថំ ទេវបុត្តំ យាចិ។ សោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

໑໐໓.

“ສມ຺ມຸຂາ ວາ ຕິເຣາກ຺ຂາ ວາ, ເຍາ ສເນ຺ຕ ນ ປຣິພາສຕິ;

ຍຖາວາທີ ຕຖາກາຣີ, ສ ເວ ກກ຺ກາຣຸມຣຫຕີ”ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ເຍາ ປຸຄ຺ຄເລາ ສມ຺ມຸຂາ ວາ ປຣມ຺ມຸຂາ ວາ ສີລາທິຄຸຓຍຸເຕ຺ຕ ສເນ຺ຕ ສປ຺ປຸຣິເສ ນ ອເກ຺ກາສຕິ ນ ປຣິພາສຕິ, ຍໍ ວາຈາຍ ວທຕິ, ຕເທວ ກາເຍນ ກເຣາຕິ, ເສາ ອິມານິ ປຸປ຺ຜານິ ອຣຫຕີຕິ.

ປຸເຣາຫິເຕາ “ອຫໍ ເອເຕຫິ ຄຸເຓຫິ ສມນ຺ນາຄເຕາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕານິປິ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ປິຬນ຺ຘິ. ຕເຕາ ເທວປຸຕ຺ຕາ ຈຕ຺ຕາຣິ ປຸປ຺ຜຈຸມ຺ພຏການິ ປຸເຣາຫິຕສ຺ສ ທຕ຺ວາ ເທວເລາກເມວ ຄຕາ. ເຕສໍ ຄຕກາເລ ປຸເຣາຫິຕສ຺ສ ສີເສ ມຫຕີ ເວທນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ຕິຂິຓສິຂເຣນ ນິມ຺ມຖິຕໍ ວິຍ ຈ ອຍປເຏ຺ຏນ ປີຬິຕໍ ວິຍ ຈ ສີສໍ ອເຫາສິ. ເສາ ເວທນາປ຺ປເຕ຺ຕາ ອປຣາປຣໍ ປຣິວຕ຺ຕມາເນາ ມຫາສເທ຺ທນ ວິຣວິ, “ກິເມຕ”ນ຺ຕິ ຈ ວຸເຕ຺ຕ “ອຫໍ ມຍ຺ຫໍ ອພູເຕເນວ ຄຸເຓນ ‘ອຕ຺ຖີ’ຕິ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ເຕ ເທວປຸເຕ຺ຕ ອິມານິ ປຸປ຺ຜານິ ຍາຈິໍ, ຫຣເຖຕານິ ມມ ສີສເຕາ”ຕິ ອາຫ. ຕານິ ຫຣນ຺ຕາປິ ຫຣິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິໍສຸ, ອຍປເຏ຺ຏນ ພນ຺ຘານິ ວິຍ ອເຫສຸໍ. ອຖ ນໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເຄຫໍ ນຍິໍສຸ. ຕຕ຺ຖ ຕສ຺ສ ວິຣວນ຺ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕ ທິວສາ ວີຕິວຕ຺ຕາ.

ຣາຊາ ອມເຈ຺ຈ ອາມເນ຺ຕ຺ວາ “ທຸສ຺ສີລພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ມຣິສ຺ສຕິ, ກິໍ ກເຣາມາ”ຕິ ອາຫ. “ເທວ, ປຸນ ອຸສ຺ສວໍ ກາເຣມ, ເທວປຸຕ຺ຕາ ປຸນ ອາຄມິສ຺ສນ຺ຕີ”ຕິ. ຣາຊາ ປຸນ ອຸສ຺ສວໍ ກາເຣສິ. ເທວປຸຕ຺ຕາ ປຸນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສກລນຄຣໍ ປຸປ຺ຜຄເນ຺ຘນ ເອກຄນ຺ຘໍ ກຕ຺ວາ ຕເຖວ ຣາຊງ຺ຄເຓ ອຏ຺ຐໍສຸ, ມຫາຊເນາ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ທຸສ຺ສີລພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາເນຕ຺ວາ ເຕສໍ ປຸຣເຕາ ອຸຕ຺ຕານໍ ນິປຊ຺ຊາເປສິ. ເສາ “ຊີວິຕໍ ເມ ເທວ, ເທຖາ”ຕິ ເທວປຸເຕ຺ຕ ຍາຈິ. ເທວປຸຕ຺ຕາ “ຕຸຍ຺ຫໍ ທຸສ຺ສີລສ຺ສ ປາປຘມ຺ມສ຺ສ ອນນຸຈ຺ຉວິກາເນເວ ປຸປ຺ຜານິ, ຕ຺ວໍ ປນ ‘ອເມ຺ຫ ວເຎ຺ຈສ຺ສາມີ’ຕິ ສຎ຺ຎີ ອເຫາສິ, ອຕ຺ຕເນາ ມຸສາວາທຜລໍ ລທ຺ຘ”ນ຺ຕິ ມຫາຊນມເຊ຺ຌ ທຸສ຺ສີລພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ຄຣຫິຕ຺ວາ ສີສເຕາ ປຸປ຺ຜຈຸມ຺ພຏກໍ ອປເນຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ເອາວາທໍ ທຕ຺ວາ ສກຏ຺ຐານເມວ ອຄມິໍສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ – “ຕທາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ເທວທເຕ຺ຕາ ອເຫາສິ, ເຕສຸ ເທວປຸເຕ຺ຕສຸ ເອເກາ ກສ຺ສເປາ, ເອເກາ ເມາຄ຺ຄລ຺ລາເນາ, ເອເກາ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ, ເຊ຺ຏ຺ຐກເທວປຸເຕ຺ຕາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ກກ຺ກາຣຸຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ.

[᪓᪒᪗] ᪗᪨ ᨠᩣᨠᩅᨲᩦᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩅᩤᨲᩥ ᨧᩤᨿᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩤ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩈ᩠ᨾᩤ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨾᩤᨲᩩᨣᩤᨾᩮᩣ ᨶᩤᨾ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨿᩮᩣ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩤ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ, ᨸᩮᩣᩁᩤᨱᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩤ ᨸᨶ ᨾᩤᨲᩩᨣᩤᨾᩴ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᩥᨾ᩠ᨻᩃᩥᩅᩥᨾᩤᨶᩮ ᩅᩈᩤᨸᩮᨶ᩠ᨲᩤᨸᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᨶᩤᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩤᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩤᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩤ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩤᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩣᨠᩅᨲᩦ ᨶᩤᨾᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨽᩥᩁᩪᨸᩤ ᨴᩮᩅᨧ᩠ᨨᩁᩤ ᩅᩥᨿ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩘ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ , ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩤᩁᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨲᩦᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨠᩩᨱᩣᩃᨩᩤᨲᨠᩮ (ᨩᩤ᪨ ᪒᪨᪒᪑᪨ᨠᩩᨱᩣᩃᨩᩤᨲᨠ) ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩤ ᨸᨶᩮᨠᩮᩣ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩁᩤᨩᩤ ᨾᨶᩩᩔᩅᩮᩈᩮᨶ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᨬ᩠ᨬᩤ ᩈᩉ ᨩᩪᨲᩴ ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨠᩅᨲᩥᨿᩤ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩤ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩤᨿ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᨽᩅᨶᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᩤᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨽᩥᩁᨾᩥ᪨ ᩁᩤᨩᩤ ᨴᩮᩅᩥᩴ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᨭᨠᩩᩅᩮᩁᩴ ᨶᩤᨾ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩴ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩥᨧᩥᨶᩤᩉᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩁᩤᨩᩤᨶᩴ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩮ ᩑᩁᨠᩅᨶᩮ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩔ ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᨽᩅᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᩤᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩩᨶ ᨲᩔᩮᩅ ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩤ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨩᩪᨲᨠᩦᩊᨶᨠᩣᩃᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩦᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩪᨲᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨣᩦᨲᩅᩈᩮᨶ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪐᪗᪨

“ᩅᩤᨲᩥ ᨧᩤᨿᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᩮ ᩅᩈᨲᩦ ᨸᩥᨿᩤ;

ᨴᩪᩁᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩣᨠᩅᨲᩦ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᩮ ᨶᩥᩁᨲᩮᩣ ᨾᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔᩤ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩥᨲ᩠ᨲᩤᨿ ᩈᩁᩦᩁᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᩮᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᨽᩅᨶᩮ ᨾᨾ ᨸᩥᨿᩤ ᩅᩈᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩤᨿᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩤᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩪᩁᩮ ᩍᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᨾ᩠ᩉᩤ ᨮᩤᨶᩤ ᨴᩪᩁᩮ᪨ ᩉᩥ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨸᩤᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩣᨠᩅᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᨠᩅᨲᩦ ᨴᩮᩅᩦ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᩮᨲᩥ ᨿᩔᩤ ᩏᨸᩁᩥ ᨾᨾ ᨾᨶᩮᩣ ᨶᩥᩁᨲᩮᩣ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪐᪘᪨

“កថំ សមុទ្ទមតរី, កថំ អតរិ កេបុកំ;

កថំ សត្ត សមុទ្ទានិ, កថំ សិម្ពលិមារុហី”តិ។

តស្សត្ថោ – ត្វំ ឥមំ ជម្ពុទីបសមុទ្ទំ តស្ស បរតោ កេបុកំ នាម នទិំ បព្វតន្តរេសុ ឋិតានិ សត្ត សមុទ្ទានិ ច កថំ អតរិ, កេនុបាយេន តិណ្ណោ សត្ត សមុទ្ទានិ អតិក្កមិត្វា ឋិតំ អម្ហាកំ ភវនំ សិម្ពលិរុក្ខំ កថំ អារុហីតិ។

តំ សុត្វា នដកុវេរោ តតិយំ គាថមាហ –

១០សិ។

“តយា សមុទ្ទមតរិំ, តយា អតរិ កេបុកំ;

តយា សត្ត សមុទ្ទានិ, តយា សិម្ពលិមារុហិ”ន្តិ។

តត្ថ តយាតិ តយា ករណភូតេន តវ បត្តន្តរេ និសិន្នោ អហំ សព្ពមេតំ អកាសិន្តិ អត្ថោ។

តតោ សុបណ្ណរាជា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

១០ប័។

“ធិរត្ថុ មំ មហាកាយំ, ធិរត្ថុ មំ អចេតនំ;

យត្ថ ជាយាយហំ ជារំ, អាវហាមិ វហាមិ ចា”តិ។

តត្ថ ធិរត្ថុ មន្តិ អត្តានំ គរហន្តោ អាហ។ អចេតនន្តិ មហាសរីរតាយ លហុភាវគរុភាវស្ស អជាននតាយ អចេតនំ។ យត្ថាតិ យស្មា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យស្មា អហំ អត្តនោ ជាយាយ ជារំ ឥមំ គន្ធព្ពំ បត្តន្តរេ និសិន្នំ អាវហន្តោ អាវហាមិ វហន្តោ ច វហាមិ, តស្មា ធិរត្ថុ មន្តិ។ សោ តំ អានេត្វា ពារាណសិរញ្ញោ ទត្វា បុន នគរំ នាគមាសិ។

សត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ. តទា នដកុវេរោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អហោសិ, រាជា បន អហមេវ អហោសិន្តិ.

កាកវតីជាតកវណ្ណនា សត្តមា.

[១១២] ៨. អននុសោចិយជាតកវណ្ណនា

ពហូនំ វិជ្ជតី ភោតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មតភរិយំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ. សោ កិរ ភរិយាយ មតាយ ន ន្ហាយិ ន បិវិ ន លិម្បិ ន ភុញ្ជិ, ន កម្មន្តេ បយោជេសិ, អញ្ញទត្ថុ សោកាភិភូតោ អាឡាហនំ គន្ត្វា បរិទេវមានោ វិចរិ. អព្ភន្តរេ បនស្ស កុដេ បទីបោ វិយ សោតាបត្តិមគ្គស្ស ឧបនិស្សយោ ជលតិ. សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តោ តំ ទិស្វា “ឥមស្ស មំ ឋបេត្វា អញ្ញោ កោចិ សោកំ នីហរិត្វា សោតាបត្តិមគ្គស្ស ទាយកោ នត្ថិ, ភវិស្សាមិស្ស អវស្សយោ”តិ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ បច្ឆាសមណំ អាទាយ តស្ស គេហទ្វារំ គន្ត្វា កុដុម្ពិកេន សុតាគមនេន កតបច្ចុគ្គមនាទិសក្ការោ បញ្ញត្តាសនេ និសិន្នោ កុដុម្ពិកំ អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នំ “កិំ, ឧបាសក, ចិន្តេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ, ភរិយា មេ កាលកតា, តមហំ អនុសោចន្តោ ចិន្តេមី”តិ វុត្តេ “ឧបាសក, ភិជ្ជនធម្មំ នាម ភិជ្ជតិ, តស្មិំ ភិន្នេ ន យុត្តំ ចិន្តេតុំ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ ភរិយាយ មតាយ ‘ភិជ្ជនធម្មំ ភិជ្ជតី’តិ ន ចិន្តយិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ. អតីតវត្ថុ ទសកនិបាតេ ចូឡពោធិជាតកេ (ជា॰ ១॰១០॰៣៥ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ, អយំ បនេត្ថ សង្ខេបោ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា មាតាបិតូនំ សន្តិកំ អគមាសិ. ឥមស្មិំ ជាតកេ ពោធិសត្តោ កោមារព្រហ្មចារី អហោសិ. អថស្ស មាតាបិតរោ “តាត ទារិកបរិយេសនំ ករោមា”តិ អារោចយិំសុ. ពោធិសត្តោ “ន មយ្ហំ ឃរាវាសេនត្ថោ, អហំ តុម្ហាកំ អច្ចយេន បព្ពជិស្សាមី”តិ វត្វា តេហិ បុនប្បុនំ យាចិតោ ឯកំ កញ្ចនរូបកំ ការេត្វា “ឯវរូបំ កុមារិកំ លភមានោ គណ្ហិស្សាមី”តិ អាហ. តស្ស មាតាបិតរោ តំ កញ្ចនរូបកំ បដិច្ឆន្នយានេ អារោបេត្វា “គច្ឆថ ជម្ពុទីបតលំ វិចរន្តា យត្ថ ឯវរូបំ ព្រាហ្មណកុមារិកំ បស្សថ, តត្ថ ឥមំ កញ្ចនរូបកំ ទត្វា តំ អានេថា”តិ មហន្តេន បរិវារេន មនុស្សេ បេសេសុំ.

តស្មិំ បន កាលេ ឯកោ បុញ្ញវា សត្តោ ព្រហ្មលោកតោ ចវិត្វា កាសិរដ្ឋេ និគមគាមេ អសីតិកោដិវិភវស្ស ព្រាហ្មណស្ស គេហេ កុមារិកា ហុត្វា និព្ពត្តិ, “សម្មិល្លហាសិនី”តិស្សា នាមំ អកំសុ. សា សោឡសវស្សកាលេ អភិរូបា អហោសិ បាសាទិកា ទេវច្ឆរប្បដិភាគា សព្ពង្គសម្បន្នា. តស្សាបិ កិលេសវសេន ចិត្តំ នាម ន ឧប្បន្នបុព្ពំ, អច្ចន្តព្រហ្មចារិនី អហោសិ. កញ្ចនរូបកំ អាទាយ ចរន្តា មនុស្សា តំ គាមំ បាបុណិំសុ. តត្ថ មនុស្សា តំ ទិស្វា “អសុកព្រាហ្មណស្ស ធីតា សម្មិល្លហាសិនី កិំការណា ឥធ ឋិតា”តិ អាហំសុ. មនុស្សា តំ សុត្វា ព្រាហ្មណកុលំ គន្ត្វា សម្មិល្លហាសិនិំ វារេសុំ. សា “អហំ តុម្ហាកំ អច្ចយេន បព្ពជិស្សាមិ, ន មេ ឃរាវាសេនត្ថោ”តិ មាតាបិតូនំ សាសនំ

ភវេយ្យំ។ តេ “កិំ ករោមិ កុមារិកេ”តិ វត្វា កញ្ចនរូបកំ គហេត្វា តំ មហន្តេន បរិវារេន បេសយិំសុ។ ពោធិសត្តស្ស ច សម្មិល្លហាសិនិយា ច ឧភិន្នម្បិ អនិច្ឆន្តានញ្ញេវ មង្គលំ ករិំសុ។ តេ ឯកាគារេ វសមានា ឯកស្មិំ សយនេ សយន្តាបិ ន អញ្ញមញ្ញំ កិលេសវសេន ឱលោកយិំសុ, ទ្វេ ព្រហ្មានោ វិយ ច ឯកស្មិំ ឋានេ វសិំសុ។

អបរភាគេ ពោធិសត្តស្ស មាតាបិតរោ កាលមកំសុ។ សោ តេសំ សរីរកិច្ចំ កត្វា សម្មិល្លហាសិនិំ បក្កោសាបេត្វា “ភទ្ទេ, មម កុលសន្តកា អសីតិកោដិយោ, តវ កុលសន្តកា អសីតិកោដិយោតិ ឥមំ ឯត្តកំ ធនំ គហេត្វា ឥមំ កុដុម្ពំ បដិបជ្ជាហិ, អហំ បព្ពជិស្សាមី”តិ អាហ។ “អយ្យបុត្ត, តយិ បព្ពជន្តេ អហម្បិ បព្ពជិស្សាមិ, ន សក្កោមិ តំ ជហិតុ”ន្តិ។ “តេន ហិ ឯហី”តិ សព្ពំ ធនំ ទានមុខេ វិស្សជ្ជេត្វា ខេឡបិណ្ឌំ វិយ សម្បត្តិំ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឧភោបិ តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា វនមូលផលាហារា តត្ថ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ហិមវន្តា ឱតរិត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិំសុ។

តេសំ តត្ថ វសន្តានំ សុខុមាលាយ បរិព្ពាជិកាយ និរោជំ មិស្សកភត្តំ បរិភុញ្ជន្តិយា លោហិតបក្ខន្ទិកា ឧប្បជ្ជិ។ សា សប្បាយភេសជ្ជំ អលភមានា ទុព្ពលា អហោសិ។ ពោធិសត្តោ ភិក្ខាចារវេលាយ តំ បរិគ្គហេត្វា នគរទ្វារំ នេត្វា ឯកិស្សា សាលាយ ផលកេ និបជ្ជាបេត្វា សយំ ភិក្ខាយ បាវិសិ។ សា តស្មិំ អនិក្ខន្តេយេវ កាលមកាសិ។ មហាជនោ បរិព្ពាជិកាយ រូបសម្បត្តិំ ទិស្វា បរិវារេត្វា រោទតិ បរិទេវតិ។ ពោធិសត្តោ ភិក្ខំ ចរិត្វា អាគតោ តស្សា មតភាវំ ញត្វា “ភិជ្ជនធម្មំ ភិជ្ជតិ, សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា ឯវំគតិកាយេវា”តិ វត្វា តាយ និបន្នផលកេយេវ និសីទិត្វា មិស្សកភោជនំ ភុញ្ជិត្វា មុខំ វិក្ខាលេសិ។ បរិវារេត្វា ឋិតមហាជនោ “អយំ តេ, ភន្តេ, បរិព្ពាជិកា កិំ ហោតី”តិ បុច្ឆិ។ “គិហិកាលេ មេ បាទបរិចារិកា អហោសី”តិ។ “ភន្តេ, មយំ តាវ ន សណ្ឋាម រោទាម បរិទេវាម, តុម្ហេ កស្មា ន រោទថា”តិ? ពោធិសត្តោ “ជីវមានា តាវ ឯសា មម កិញ្ចិ ហោតិ, ឥទានិ បរលោកសមង្គិតាយ ន កិញ្ចិ ហោតិ, មរណវសំ គតា, អហំ កិស្ស រោទាមី”តិ មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១០៩។

“ពហូនំ វិជ្ជតី ភោតី, តេហិ មេ កិំ ភវិស្សតិ;

តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ, បិយំ សម្មិល្លហាសិនិំ។

១១០។

“តំ តំ ចេ អនុសោចេយ្យ, យំ យំ តស្ស ន វិជ្ជតិ;

អត្តាគយត្នុសោរេចយ្យ, សដា យច្ចុចសំ បតំ។

១១១។

“ត ហេច ឋិតំ តាសីតំ, ត សឃាតំ ត បទ្ធគុំ;

ឃាច ព្យាតិ តិមិសតិ, តត្រាបិ រសតី ចយោ។

១១២។

“តត្តត្តតិ ចតប្បន្នេ, ចិតាភាវេ អសំសយេ;

ក្ខូតំ សេសំ ទយិតព្វំ, ចីតំ អតត្នុសោចិយ”ន្តិ។

តត្ថ ពាហុំ ចិជ្ជតិ ភោតីតិ អយំ ភោតិ អនេយ្យាសំ ព្ភាតិ អនេ្ញាសំ ពាហុំ យតាកសត្វាតំ អត្ថេវ ចិជ្ជតិ អត្ថិ ឧបលព្ភតិ។ តេហិ វេ កិំ ករិស្សតីតិ តេហិ យតាកសេត្តហិ សទ្ធិំ ចត្តយាតា ព្ភាតេតចេសា យយ្ហាកំ ករិស្សតិ , តេហិ ចា យតាកសេត្តហិ អតិរេកសឲ្ឍតចេសេតសា យយ្ហា កិំ ករិស្សតិ, កា តាយ ករិស្សតិ, កិំ ករិយា, ភ្ជាហុ ករិតីតិ? “តេហិ វេយក”ន្តិបិ បាឋោ, តេហិ យតកេហិ សទ្ធិំ ព្ភាចយ្យិ វេយ កញ្ចុចទំ ឧកំ ករិស្សតីតិ អត្ថោ។ តស្មាតិ ឃស្មា ឧសា យតកេសុ សទ្ធិ គតា, យយ្ហាសា ត កិញ្ចិ ហោតិ, តស្មា ឧតំ ត សោចាមិ។

ឃំ ឃំ តស្សាតិ ឃំ ឃំ តស្ស អត្នុសោចតកស្ស សត្តស្ស ត ចិជ្ជតិ តត្ថិ, យតំ តិរុទ្ធំ, តំ តំ សចេច អត្នុសោចេយ្យាតិ អត្ថោ។ “ឃស្សា”តិបិ បាឋោ, ឃំ ឃំ ឃស្ស ត ចិជ្ជតិ, តំ តំ សោ អត្នុសោចេយ្យាតិ អត្ថោ។ យច្ចុចសំ បតត្តិ ឧចំ សត្តេ តិច្ចំ យច្ចុចសំ បតត្តំ គច្ឆន្តំ អត្តាគយេច អត្នុសោចេយ្យ, តេតស្ស អសោចតកាលេយេច ត ករេចយ្យាតិ អត្ថោ។

តតិយគាថាយ ត ហេច ឋិតំ តាសីតំ, ត សឃាតំ ត បទ្ធគុត្តិ កញ្ចិ សត្តំ អាយុសង្ខារា អត្នុគច្ឆន្តីតិ បាឋេសេសោ។ តត្ថ បទ្ធគុត្តិ បរិចរេត្វត្វា ចរយាតំ។ ព្ភាតំ ចុត្តំ ហោតិ – ព្ភាយ សត្តា ចតូសុបិ ព្ភាទិឃាបេថេសុ បយត្តា ចិហរត្តិ, អាយុសង្ខារា បត រត្តិទិវា ឋិចា ច សព្វិទិឃាបថេសុ អប្បយត្តា អត្តតោ ខឃកយតកយូមេច ករោត្តីតិ។ ឃាច ព្យាតីតិ ឃាច ឧម្មិសតិ។ អឃម្បិ តស្មិំ កាលេ ចោហារោ។ ព្ភាតំ ចុត្តំ ហោតិ – ឃាច ឧម្មិសតិ ច តិមិសតិ ច, តត្រាបិ ឧចំ អប្បយត្តកេ កាលេ ព្ភាយេសំ សត្តាតំ រសតី ចយោ, ពីសុ ចយេសុ សោ សោ ចយោ ហាយតេច ត ចឌ្ឍតីតិ។

តត្ថត្តនី វតប្បទ្ធេតិ តត្ថ វត អត្តនិ បទ្ធេ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ តស្មិំ វត ឯវំ រសមានេ វយេ អយំ “អត្តា”តិ សង្ខ្យំ គតោ អត្តភាវោ បទ្ធោ ហោតិ, វយេន អឌ្ឍោ ឧបឌ្ឍោ អបរិបុណ្ណោវ ហោតិ។ ឯវំ តត្ថ ឥមស្មិំ អត្តនិ បទ្ធេ យោ ចេស តត្ថ តត្ថ និព្វត្តានំ សត្តានំ វិនាភាវោ អសំសយោ, តស្មិំ វិនាភាវេបិ អសំសយេ និស្សំសយេ យំ ភូតំ សេសំ អមតំ ជីវមានំ, តំ ជីវមានមេវ ទយិតព្វំ បិយាយិតព្វំ មេត្តាយិតព្វំ, “អយំ សត្តោ អវេរោ ហោតុ អព្យាបជ្ជោ”តិ ឯវំ តស្មិំ មេត្តាភាវនា កាតព្វា។ យំ បនេតំ វីតំ វិគតំ មតំ, តំ អននុសោចិយំ ន អនុសោចិតព្វន្តិ។

ឯវំ មហាសត្តោ ចតូហិ គាថាហិ អនិច្ចាការំ ទីបេត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។ មហាជនោ បរិព្វាជិកាយ សរីរកិច្ចំ អកាសិ។ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តមេវ បវិសិត្វា ឈានាភិញ្ញាសមាបត្តិយោ និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កុដុម្ពិកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា សម្មិល្លហាសិនី រាហុលមាតា អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

អននុសោចិយជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៣២៩] ៩. កាឡពាហុជាតកវណ្ណនា

យំ អន្នបានស្សាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ហតលាភសក្ការំ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវទត្តេន ហិ តថាគតេ អដ្ឋានេ កោបំ ពន្ធិត្វា ធនុគ្គហេសុ បយោជិតេសុ នាឡាគិរិវិស្សជ្ជនេន តស្ស ទោសោ បាកដោ ជាតោ។ អថស្ស បដ្ឋបិតានិ ធុវភត្តាទីនិ មនុស្សា ន ករិំសុ, រាជាបិ នំ ន ឱលោកេសិ។ សោ ហតលាភសក្ការោ កុលេសុ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តោ វិចរិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ទេវទត្តោ ‘លាភសក្ការំ ឧប្បាទេស្សាមី’តិ ឧប្បន្នម្បិ ថិរំ កាតុំ នាសក្ខី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស ហតលាភសក្ការោ អហោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ធនញ្ជយេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ រាធោ នាម សុកោ អហោសិ មហាសរីរោ បរិបុណ្ណគត្តោ, កនិដ្ឋោ បនស្ស បោដ្ឋបាទោ នាម។ ឯកោ លុទ្ទកោ តេ ទ្វេបិ ជនេ ពន្ធិត្វា នេត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អទាសិ។ រាជា ឧភោបិ តេ សុវណ្ណបញ្ជរេ បក្ខិបិត្វា សុវណ្ណតដ្ដកេន មធុលាជេ ខាទាបេន្តោ សក្ខរោទកំ បាយេន្តោ បដិជគ្គិ។ សក្ការោ ច មហា អហោសិ, លាភគ្គយសគ្គប្បត្តា អហេសុំ។ អថេកោ វនចរកោ កាឡពាហុំ នាម មហាកាឡមក្កដំ អានេត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អទាសិ។ តស្ស បច្ឆា អាគតត្តា មហន្តតរោ លាភសក្ការោ អហោសិ, សុកានំ បរិហាយិ។ ពោធិសត្តោ តាទិលក្ខណយោគតោ ន កិញ្ចិ អាហ, កនិដ្ឋោ បនស្ស តាទិលក្ខណាភាវា តំ មក្កដស្ស សក្ការំ អសហន្តោ “ភាតិក, បុព្ពេ ឥមស្មិំ រាជកុលេ សាធុរសខាទនីយាទីនិ អម្ហាកមេវ ទេន្តិ, ឥទានិ បន មយំ ន លភាម, កាឡពាហុមក្កដស្សេវ ទេន្តិ។ មយំ ធនញ្ជយរញ្ញោ សន្តិកា លាភសក្ការំ អលភន្តា ឥមស្មិំ ឋានេ កិំ ករិស្សាម, ឯហិ អរញ្ញមេវ គន្ត្វា

ວສິສ຺ສາມາ”ຕິ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ສລ຺ລປເນ຺ຕາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໖.

“ຍໍ ອນ຺ນປານສ຺ສ ປຸເຣ ລພາມ, ຕໍ ທານິ ສາຂມິຄເມວ ຄຈ຺ຉຕິ;

ຄຈ຺ຉາມ ທານິ ວນເມວ ຣາຊ, ອສກ຺ກຕາ ຈມ຺ຫ ຘນຎ຺ຊຍາຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍໍ ອນ຺ນປານສ຺ສາຕິ ຍໍ ອນ຺ນປານໍ ອສ຺ສ ຣເຎ຺ຎາ ສນ຺ຕິກາ. ອຸປເຍາຄເຕ຺ຖ ວາ ສາມິວຈນໍ. ຘນຎ຺ຊຍາຍາຕິ ກຣຓເຕ຺ຖ ສມ຺ປທານວຈນໍ, ຘນຎ຺ຊເຍນ ອສກ຺ກຕາ ຈມ຺ຫາຕິ ອນ຺ນປານໍ ນ ລພາມ, ປູຊິຕາ ຈ ນ ສກ຺ກຕມ຺ຫາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໗.

“ລາເພາ ອລາເພາ ຍເສາ ອຍເສາ ຈ, ນິນ຺ທາ ປສໍສາ ຈ ສຸຂຎ຺ຈ ທຸກ຺ຂໍ;

ເອເຕ ອນິຈ຺ຈາ ມນຸເຊສຸ ຘມ຺ມາ, ມາ ເສາຈິ ກິໍ ເສາຈສິ ເປາຏ຺ຐປາທ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍເສາຕິ ອິສ຺ສຣິຍປຣິວາເຣາ. ອຍເສາຕິ ຕສ຺ສາພາເວາ. ເອເຕຕິ ເອເຕ ອຏ຺ຐ ເລາກຘມ຺ມາ ມນຸເຊສຸ ອນິຈ຺ຈາ, ລາພຄ຺ຄຍສຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາປິ ອປເຣນ ສມເຍນ ອປ຺ປລາພາ ອປ຺ປສກ຺ກາຣາ ເຫານ຺ຕິ, ນິຈ຺ຈລາພິເນາ ນາມ ນ ເຫານ຺ຕິ. ຍສາທີສຸປິ ເອເສວ ນເຍາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເປາຏ຺ຐປາເທາ ມກ຺ກເຏ ອຸສ຺ສຸຍໍ ອປເນຕ຺ວາ ອສເກ຺ກາເຣນ຺ຕາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໘.

“ອທ຺ຘາ ຕຸວໍ ປຓ຺ຑິຕເກາສິ ຣາຊ, ຊານາສິ ອຕ຺ຖານິ ອນາຄຕານິ;

ຄຖໍ ນຸ ສາຂາມິຄາ ທກ຺ຂິຓາຍ, ນິທ຺ຘາປິຕໍ ຣາຊກຸລເຕາຈ ຊມ຺ມ”ນ຺ຕິ.

ពត្ថ កចំ ត្វតិ ពេកត ត្វ ពេលា ក្ខបិពេឃត៑ ឝក្លិឞាយាតិ ឝក្លិឞ្យាយ៑ តិក្ខាចិតត្តិ តិចុក្ខាបិតំ តិក្កក្ខាបិតំ៑ ឌយ្ហត្តិ លិយកំ៑

តំ ឞុត្វា ទាពេឆា ចត្វត្ថុ កាឆយាហ –

១១៩៑

“ចាពេលតិ កណ្ហុ កក្វងិ កពេទាតិ, យុហំ្ យុហំ្ កាឃឃពេត ក្យពេទ;

ឞឃពេយច តំ កាហតិ កាត្យអចាហ្យ, ពេឃភាពេកា ជឞ្យតិ អត្តប៊ិភា”តិ៑

តត្ថ កាឃឃពេត ក្យាពេទតិ ទាឌក្យាពេទ ក្ខៀពាពេឞតិ៑ ពេឃភាពេកា ជឞ្យតិ អត្តបិភាតិ ពេឃត កាពេលាត ព្ហយយ្យាអត្តបិភា ក្ខពេទ ជឞ្យតិ, ឞឃពេយច តំ កាពេលំ កទិឞ្យតិ, យា ត្វំ ទុតឞ្យ ចិត្តឃឹតិ អពេត្វា៑

កាត្យអចាហ្យបិ កតិបិពេហពេភច ទាឌក្យាទាត៌ ប្វទពេតា ជត្វា កណ្ហចលភាឌីតិ កពេទាពេត្តា ក្យាពេទ កាឃាពេបឞិ៑ ពេត តឹតតឞិតា ចិឞ្យទយកំឞុ៑ ទាឌា “កិ ទុត”ត្តិ ប្វឆ្ពិត្វា តយត្វំ ឞុត្វា “តិក្កក្ខច ភ”ត្តិ យក្កងំ តិក្កក្ខាពេបឞិ៑ ឞុកាត៌ លិកឞក្កាពេទា ប្វត បិកតិពេកា អពេហាឞិ៑

ឞត្វា ព្ហយំ ឆយ្ហពេឆឞត៌ អាហទិត្វា ឌាតកំ ឞពេយាឆាពេភឞិ – “តឆា កាត្យអចាហ្យ ពេឆចពេឆត្វា អពេហាឞិ, ពេបិក្ខបិពេឆា អាភពេត្ថា, ទាពេឆា បភ អហពេយច អពេហាឞិ”ត្តិ៑

កាត្យអចាហ្យឌាតកចណ្ណភា តចយា៑

[១៩០] ១០៑ ឞីលចីមំឞឌាតកចណ្ណភា

ឞីលំកិពេទច កល្យាណត្តិ ព្ហឆំ ឞត្វា ពេឌតចពេភ ចិហពេទត្តា ឞីលចីមំឞកព្រាហ្មណំ អាទព្ភ កពេឆឞិ៑ ពេត្វបិ ចត្វតិ ពេហដ្ឋា កឆិតាពេភច៑ ព្ហឆ បភ ពេចាឞិឞពេត្វា ចាទាណឞិទព្ហោ ប្វពេទាហិពេតា អពេហាឞិ៑ ពេឞា អត្តពេភា ឞីលំ ចីមំឞពេត្តា តីណិ ឌិចឞាតិ ពេហទព្ហិកផលកពេតា កហាបណំ កណ្ហិ តំ “ពេចាពេទា”តិ កពេហត្វា ទព្ហោ ឆពេឞ្យឞុំ៑ ពេឞា ទព្ហោ ឞត្តិពេក ឋិពេតា –

១១៥៑

“សីលំ កិរេវ កល្យាណំ, សីលំ លោកេ អនុត្តរំ;

បស្ស ឃោរវិសោ នាគោ, សីលវាតិ ន ហញ្ញតី”តិ –

ឥមាយ បឋមគាថាយ សីលំ វណ្ណេត្វា រាជានំ បព្ពជ្ជំ អនុជានាបេត្វា បព្ពជិតុំ គច្ឆតិ។

អថេកស្មិំ ទិវសេ សូនាបណតោ សេនោ មំសបេសិំ គហេត្វា អាកាសំ បក្ខន្ទិ។ តមញ្ញេ សកុណា បរិវារេត្វា បាទនខតុណ្ឌកាទីហិ បហរន្តិ។ សោ តំ ទុក្ខំ សហិតុំ អសក្កោន្តោ មំសបេសិំ ឆឌ្ឌេសិ, អបរោ គណ្ហិ សោបិ តថេវ វិហេឋិយមានោ ឆឌ្ឌេសិ, អថញ្ញោ គណ្ហិ ឯវំ យោ យោ គណ្ហិ តំ តំ សកុណា អនុពន្ធិំសុ។ យោ យោ ឆឌ្ឌេសិ, សោ សោ សុខិតោ អហោសិ។ ពោធិសត្តោ តំ ទិស្វា “ឥមេ កាមា នាម មំសបេសូបមា, ឯតេ គណ្ហន្តានំយេវ ទុក្ខំ, វិស្សជ្ជន្តានំ សុខ”ន្តិ ចិន្តេត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១១៤។

“យាវទេវស្សហូ កិញ្ចិ, តាវទេវ អខាទិសុំ;

សង្គម្ម កុលលា លោកេ, ន ហិំសន្តិ អកិញ្ចន”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – យាវទេវ អស្ស សេនស្ស អហុ កិញ្ចិ មុខេន គហិតំ មំសខណ្ឌំ, តាវទេវ នំ ឥមស្មិំ លោកេ កុលលា សមាគន្ត្វា អខាទិំសុ។ តស្មិំ បន វិស្សដ្ឋេ តមេនំ អកិញ្ចនំ និប្បលិពោធំ បក្ខិំ សេសបក្ខិនោ ន ហិំសន្តីតិ។

សោ នគរា និក្ខមិត្វា អន្តរាមគ្គេ ឯកស្មិំ គាមេ សាយំ ឯកស្ស គេហេ និបជ្ជិ។ តត្ថ បន បិង្គលា នាម ទាសី “អសុកវេលាយ អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ ឯកេន បុរិសេន សទ្ធិំ សង្កេតមកាសិ។ សា សាមិកានំ បាទេ ធោវិត្វា តេសុ និបន្នេសុ តស្សាគមនំ ឱលោកេន្តី ទ្វារេ និសីទិត្វា “ឥទានិ អាគមិស្សតិ, ឥទានិ អាគមិស្សតី”តិ បឋមយាមម្បិ មជ្ឈិមយាមម្បិ វីតិនាមេសិ។ បច្ចូសសមយេ បន “ន សោ ឥទានិ អាគមិស្សតី”តិ ឆិន្នាសា ហុត្វា និបជ្ជិត្វា និទ្ទំ ឱក្កមិ។ ពោធិសត្តោ ឥទំ ការណំ ទិស្វា “អយំ ទាសី ‘សោ បុរិសោ អាគមិស្សតី’តិ អាសាយ ឯត្តកំ កាលំ និសិន្នា, ឥទានិស្ស អនាគមនភាវំ ញត្វា ឆិន្នាសា ហុត្វា សុខំ សុបតិ។ កិលេសេសុ ហិ អាសា នាម ទុក្ខំ, និរាសភាវោវ សុខ”ន្តិ ចិន្តេត្វា តតិយំ គាថមាហ –

១១៥។

“សុខំ និរាសា សុបតិ, អាសា ផលវតី សុខា;

អាសំ និរាសំ កត្វាន, សុខំ សុបតិ បិង្គលា”តិ។

តត្ថ ផលវតីតិ យស្សា អាសាយ ផលំ លទ្ធំ ហោតិ, សា តស្ស ផលស្ស សុខតាយ សុខា នាម។ និរាសំ កត្វានាតិ អនាសំ កត្វា ឆិន្ទិត្វា បជហិត្វាតិ អត្ថោ។ បិង្គលាតិ ឯសា បិង្គលទាសី ឥទានិ សុខំ សុបតីតិ។

ឯសោ បុនទិវសេ តតោ គាមា អរញ្ញំ បវិសន្តោ អរញ្ញេ ឯកំ តាបសំ ឈានំ អប្បេត្វា និសិន្នំ ទិស្វា “ឥមស្មិំ លោកេ ច បរលោកេ ច ឈានសុខតោ ឧត្តរិតរំ សុខំ នាម នត្ថី”តិ ចិន្តេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១០។

“ន សមាធិបរោ អត្ថិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច;

ន បរំ នាបិ អត្តានំ, វិហិំសតិ សមាហិតោ”តិ។

តត្ថ ន សមាធិបរោតិ សមាធិតោ បរោ អញ្ញោ សុខធម្មោ នាម នត្ថីតិ។

ឯសោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា ឈានាភិញ្ញា និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បុរោហិតោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សីលវីមំសជាតកវណ្ណនា ទសមា។

កុដិទូសកវគ្គោ តតិយោ។

៤. កោកិលវគ្គោ

[៣៣១] ១. កោកិលជាតកវណ្ណនា

យោ វេ កាលេ អសម្បត្តេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោកាលិកំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ តក្ការិយជាតកេ វិត្ថារិតមេវ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អមច្ចោ ធម្មានុសាសកោ អហោសិ, រាជា ពហុភាណី អហោសិ។ ពោធិសត្តោ “តស្ស ពហុភាណិតំ និសេធេស្សាមី”តិ ឯកំ ឧបមំ ឧបធារេន្តោ វិចរតិ។ អថេកទិវសំ រាជា ឧយ្យានំ គន្ត្វា មង្គលសិលាបដ្ដេ និសីទិ, តស្សុបរិ អម្ពរុក្ខោ អត្ថិ។ តត្រេកស្មិំ កាកកុលាវកេ កាឡអកោកិលា អត្តនោ អណ្ឌកំ និក្ខិបិត្វា អគមាសិ។ កាកី តំ កោកិលអណ្ឌកំ បដិជគ្គិ, អបរភាគេ តតោ កោកិលបោតកោ និក្ខមិ។ កាកី “បុត្តោ មេ”តិ សញ្ញាយ មុខតុណ្ឌកេន គោចរំ អាហរិត្វា តំ បដិជគ្គិ។ សោ អវិរូឡ្ហបក្ខោ អកាលេយេវ កោកិលរវំ រវិ។ កាកី “អយំ ឥទានេវ តាវ អញ្ញំ រវំ រវតិ , វឌ្ឍន្តោ កិំ ករិស្សតី”តិ តុណ្ឌកេន កោដ្ដេត្វា មារេត្វា កុលាវកា បាតេសិ។ សោ រញ្ញោ បាទមូលេ បតិ។

រាជា ពោធិសត្តំ បុច្ឆិ “កិមេតំ សហាយា”តិ? ពោធិសត្តោ “អហំ រាជានំ និវារេតុំ ឯកំ ឧបមំ បរិយេសាមិ, លទ្ធា ទានិ មេ សា”តិ ចិន្តេត្វា “មហារាជ, អតិមុខរា អកាលេ ពហុភាណិនោ ឯវរូបំ លភន្តិ។ អយំ មហារាជ, កោកិលបោតកោ កាកិយា បុដ្ឋោ អវិរូឡ្ហបក្ខោ អកាលេយេវ កោកិលរវំ រវិ។ អថ នំ កាកី ‘នាយំ មម បុត្តកោ’តិ ញត្វា មុខតុណ្ឌកេន កោដ្ដេត្វា មារេត្វា កុលាវកា បាតេសិ។ មនុស្សា វា ហោន្តុ តិរច្ឆានា វា, អកាលេ ពហុភាណិនោ ឯវរូបំ ទុក្ខំ លភន្តី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៣១។

“យោ វេ កាលេ អសម្បត្តេ, អតិវេលំ បភាសតិ;

ឯវំ សោ និហតោ សេតិ, កោកិលាយិវ អត្រជោ។

១៣២។

“ន ហិ សត្ថំ សុនិសិតំ, វិសំ ហលាហលាមិវ;

ឯវំ និកដ្ឋេ បាតេតិ, វាចា ទុព្ភាសិតា យថា។

១៣៣។

"តស្មា កាលេ អកាលេ វា, វាចំ រក្ខេយ្យ បណ្ឌិតោ;

នាតិវេលំ បភាសេយ្យ, អបិ អត្តសមម្ហិ វា។

១២៣។

"យោ ច កាលេ មិតំ ភាសេ, មតិបុព្វោ វិចក្ខណោ;

សព្វេ អមិត្តេ អាទេតិ, សុបណ្ណោ ឧរគាមិវា"តិ។

តត្ថ កាលេ អសម្បត្តេតិ អត្តនោ វចនកាលេ អសម្បត្តេ។ អតិវេលន្តិ វេលាតិក្កន្តំ កត្វា អតិរេកប្បមាណំ ភាសតិ។ ហលាហលមិវាតិ ហលាហលំ វិយ។ និកដ្ឋេតិ តស្មិំយេវ ខណេ អប្បមត្តកេ កាលេ។ តស្មាតិ យស្មា សុនិសិតសត្ថហលាហលវិសតោបិ ខិប្បតរំ ទុព្ភាសិតវចនមេវ បាតេតិ, តស្មា។ កាលេ អកាលេ វាតិ វត្តព្វកាលេ ច អវត្តព្វកាលេ ច វាចំ រក្ខេយ្យ, អតិវេលំ ន ភាសេយ្យ អបិ អត្តនា សមេ តុល្យាការេនាបិ បុគ្គលេតិ អត្ថោ។

មតិបុព្វោតិ មតិំ បុព្វចារិកំ កត្វា កថេតា មតិបុព្វោ។ វិចក្ខណោតិ ញាណេន វិចារេត្វា អត្ថចិន្តកបុគ្គលោ វិចក្ខណោ នាម។ ឧរគាមិវាតិ ឧរគំ វិយ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា សុបណ្ណោ សមុទ្ទំ ខោភេត្វា មហាភោគំ ឧរគំ អាទេតិ គណ្ហាតិ, អាទិយិត្វា ច តង្ខណញ្ញេវ តំ សិម្ពលិំ អារោបេត្វា មំសំ ខាទតិ, ឯវមេវ យោ មតិបុព្វង្គមោ វិចក្ខណោ វត្តុំ យុត្តកាលេ មិតំ ភាសតិ, សោ សព្វេ អមិត្តេ អាទេតិ គណ្ហាតិ, អត្តនោ វសេ វត្តេតីតិ។

រាជា ពោធិសត្តស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា តតោ បដ្ឋាយ មិតភាណី អហោសិ, យសញ្ចស្ស វឌ្ឍេត្វា មហន្តតរំ អកាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា កោកិលបោតកោ កោកាលិកោ អហោសិ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

កោកិលជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៣៣២] ២។ រថលដ្ឋិជាតកវណ្ណនា

អបិហន្ត្វា ហតោ ព្រូតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ បុរោហិតំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ រថេន អត្តនោ ភោគគាមំ គច្ឆន្តោ សម្ពាធេ មគ្គេ រថំ បាជេន្តោ ឯកំ សកដសត្ថំ ទិស្វា “ត្វយ្ហំ សកដំ អបនេហី”តិ គច្ឆន្តោ សកដេ អនបនីយមានេ កុជ្ឈិត្វា បតោទលដ្ឋិយា បុរិមសកដេ សាកដិកស្ស រថធុរេ បហរិ។ សា រថធុរេ បដិហតា និវត្តិត្វា តស្សេវ នលាដំ បហរិ។ តាវទេវស្ស នលាដេ គណ្ឌោ ឧដ្ឋហិ។ សោ និវត្តិត្វា “សាកដិកេហិ បហដោម្ហី”តិ រញ្ញោ អារោចេសិ។ សាកដិកេ បក្កោសាបេត្វា វិនិច្ឆិនន្តា តស្សេវ ទោសំ អទ្ទសំសុ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, រញ្ញោ កិរ បុរោហិតោ ‘សាកដិកេហិ បហដោម្ហី’តិ អដ្ដំ ករោន្តោ សយមេវ បរជ្ជី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស ឯវរូបំ អកាសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្សេវ វិនិច្ឆយាមច្ចោ អហោសិ។ អថ រញ្ញោ បុរោហិតោ រថេន អត្តនោ ភោគគាមំ គច្ឆន្តោតិ សព្ពំ បុរិមសទិសមេវ។ ឥធ បន តេន រញ្ញោ អារោចិតេ រាជា សយំ វិនិច្ឆយេ និសីទិត្វា សាកដិកេ បក្កោសាបេត្វា កម្មំ អសោធេត្វាវ “តុម្ហេហិ មម បុរោហិតំ កោដេត្វា នលាដេ គណ្ឌោ ឧដ្ឋាបិតោ”តិ វត្វា “សព្ពស្សហរណំ តេសំ ករោថា”តិ អាហ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ “តុម្ហេ, មហារាជ, កម្មំ អសោធេត្វាវ ឯតេសំ សព្ពស្សំ ហរាបេថ, ឯកច្ចេ បន អត្តនាវ អត្តានំ បហរិត្វាបិ ‘បរេហិ បហដម្ហា’តិ វទន្តិ, តស្មា អវិចិនិត្វា កាតុំ ន យុត្តំ, រជ្ជំ ការេន្តេន នាម និសាមេត្វា កម្មំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ។

១៧៣។

“អបិ ហន្ត្វា ហតោ ព្រូតិ, ជេត្វា ជិតោតិ ភាសតិ;

បុព្ពមក្ខាយិនោ រាជ, អញ្ញទត្ថុ ន សទ្ទហេ។

១៧៤។

“តស្មា បណ្ឌិតជាតិយោ, សុណេយ្យ ឥតរស្សបិ;

ឧភិន្នំ វចនំ សុត្វា, យថា ធម្មោ តថា ករេ។

១៧៥។

“អលសោ គិហី កាមភោគី ន សាធុ, អសញ្ញតោ បព្ពជិតោ ន សាធុ;

រាជា ន សាធុ អនិសម្មការី, យោ បណ្ឌិតោ កោធនោ តំ ន សាធុ.

១២ប៉.

“និសម្ម ខត្តិយោ កយិរា, នានិសម្ម ទិសម្បតិ;

និសម្មការិនោ រាជ, យសោ កិត្តិ ច វឌ្ឍតី”តិ.

តត្ថ អបិ ហន្ត្វាតិ អបិ ឯកោ អត្តនាវ អត្តានំ ហន្ត្វា “បរេន បហដោម្ហី”តិ ព្រូតិ កថេតិ. ជេត្វា ជិតោតិ សយំ វា បន បរំ ជិត្វា “អហំ ជិតោម្ហី”តិ ភាសតិ. អញ្ញទត្ថូតិ មហារាជ, បុព្ពមេវ រាជកុលំ គន្ត្វា អក្ខាយន្តស្ស បុព្ពមក្ខាយិនោ អញ្ញទត្ថុ ន សទ្ទហេ, ឯកំសេន វចនំ ន សទ្ទហេយ្យ. តស្មាតិ យស្មា បឋមតរំ អាគន្ត្វា កថេន្តស្ស ឯកំសេន វចនំ ន សទ្ទហាតព្ពំ, តស្មា. យថា ធម្មោតិ យថា វិនិច្ឆយសភាវោ ឋិតោ, តថា ករេយ្យ.

អសញ្ញតោតិ កាយាទីហិ អសញ្ញតោ ទុស្សីលោ. តំ ន សាធូតិ យំ តស្ស បណ្ឌិតស្ស ញាណវតោ បុគ្គលស្ស អាឃាតគ្គាហិវសេន ឧឡហកោបសង្ខាតំ កោធនំ, តំ ន សាធុ. នានិសម្មាតិ ន អនិសាមេត្វា. ទិសម្បតីតិ ទិសានំ បតិ, មហារាជ. យសោ កិត្តិ ចាតិ ឥស្សរិយបរិវារោ ចេវ កិត្តិសទ្ទោ ច វឌ្ឍតីតិ.

រាជា ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា ធម្មេន វិនិច្ឆិនិ, ធម្មេន វិនិច្ឆយមានេ ព្រាហ្មណស្សេវ ទោសោ ជាតោតិ.

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ព្រាហ្មណោ ឯតរហិ ព្រាហ្មណោវ អហោសិ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ.

រថលដ្ឋិជាតកវណ្ណនា ទុតិយា.

[៣៣៣] ៣. បក្កគោធជាតកវណ្ណនា

តទេវ មេ ត្វំ វិទិតោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា វិត្ថារិតមេវ។ ឥធ បន តេយំ ឧទ្ធារំ សាធេត្វា អាគច្ឆន្តានំ អន្តរាមគ្គេ លុទ្ទកា “ឯកាបិ ខាទថា”តិ ឯកំ បក្កគោធំ អទាសិ។ សោ បុរិសោ ភរិយំ បានីយត្ថាយ បេសេត្វា សព្ពំ គោធំ ខាទិត្វា តស្សា អាគតកាលេ “ភទ្ទេ, គោធា បលាតា”តិ អាហ។ “សាធុ, សាមិ, បក្កគោធាយ បលាយន្តិយា កិំ សក្កា កាតុ”ន្តិ? សា ជេតវនេ បានីយំ បិវិត្វា សត្ថុ សន្តិកេ និសិន្នា សត្ថារា “កិំ ឧបាសិកេ, អយំ តេ ហិតកាមោ សសិនេហោ ឧបការកោ”តិ បុដ្ឋា “ភន្តេ, អហំ ឯតស្ស ហិតកាមា សសិនេហា, អយំ បន មយិ និស្សិនេហោ”តិ អាហ។ សត្ថា “ហោតុ មា ចិន្តយិ, ឯវំ នាមេស ករោតិ។ យទា បន តេ គុណំ សរតិ, តទា តុយ្ហមេវ សព្ពិស្សរិយំ ទេតី”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេបិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ។ ឥធ បន តេយំ និវត្តន្តានំ អន្តរាមគ្គេ លុទ្ទកា កិលន្តភាវំ ទិស្វា “ទ្វេបិ ជនា ខាទថា”តិ ឯកំ បក្កគោធំ អទាសិ។ រាជធីតា តំ វល្លិយា ពន្ធិត្វា អាទាយ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ តេ ឯកំ សរំ ទិស្វា មគ្គា ឱក្កម្ម អស្សត្ថមូលេ និសីទិំសុ។ រាជបុត្តោ “គច្ឆ ភទ្ទេ, សរតោ បទុមិនិបត្តេន ឧទកំ អាហរ, មំសំ ខាទិស្សាមា”តិ អាហ។ សា គោធំ សាខាយ លគ្គេត្វា បានីយត្ថាយ គតា។ ឥតរោ សព្ពំ គោធំ ខាទិត្វា អគ្គនង្គុដ្ឋំ គហេត្វា បរម្មុខោ និសីទិ។ សោ តាយ បានីយំ គហេត្វា អាគតាយ “ភទ្ទេ, គោធា សាខាយ ឱតរិត្វា វម្មិកំ បាវិសិ, អហំ ធាវិត្វា អគ្គនង្គុដ្ឋំ អគ្គហេសិំ, គហិតដ្ឋានំ ហត្ថេយេវ កត្វា ឆិន្ទិត្វា ពិលំ បវិដ្ឋា”តិ អាហ។ “ហោតុ, ទេវ, បក្កគោធាយ បលាយន្តិយា កិំ ករិស្សាម, ឯហិ គច្ឆាមា”តិ។ តេ បានីយំ បិវិត្វា ពារាណសិំ អគមំសុ។

រាជបុត្តោ រជ្ជំ បត្វា តំ អគ្គមហេសិដ្ឋានមត្តេ ឋបេសិ, សក្ការសម្មានោ បនស្សា នត្ថិ។ ពោធិសត្តោ តស្សា សក្ការំ ការេតុកាមោ រញ្ញោ សន្តិកេ ឋត្វា “ននុ មយំ អយ្យេ តុម្ហាកំ សន្តិកា កិញ្ចិ ន លភាម, កិំ នោ ន ឱលោកេថា”តិ អាហ។ “តាត, អហមេវ រញ្ញោ សន្តិកា កិញ្ចិ ន លភាមិ, តុម្ហាកំ កិំ ទស្សាមិ, រាជាបិ មយ្ហំ ទាតិ កិំ ទស្សតិ, សោ អរញ្ញតោ អាគមនកាលេ បក្កគោធំ ឯកកោវ ខាទី”តិ។ “អយ្យេ, ន ទេវោ ឯវរូបំ ករិស្សតិ, មា ឯវំ អវចុត្ថា”តិ។ អថ នំ ទេវី “តុម្ហាកំ, តាត, ន បាកដំ, រញ្ញោយេវ មយ្ហំ បាកដ”ន្តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៧៨។

“តទេវ មេ ត្វំ វិទិតោ, វនមជ្ឈេ រថេសភ;

យស្ស តេ ខគ្គពទ្ធស្ស, សន្នទ្ធស្ស តិរីដិនោ;

អស្សត្ថទុមសាខាយ, បក្កគោធា បលាយថា”តិ។

តត្ថ តទេវាតិ តស្មិំយេវ កាលេ “អយំ មយ្ហំ អនាថកោ”តិ ឯវំ ត្វំ វិទិតោ។ អញ្ញោ បន តវ សភាវំ ន ជានាតីតិ អត្ថោ។ ខគ្គពទ្ធស្សាតិ

ពន្ធលក្ខស្ស តិរីជំនោតិ តិរីរជចត្តតិចត្តស្ស យក្កាកយតការេល បក្កកោឆាតិ អក្ការបក្កា កោឆា បលិឃឆាតិ

ឲច់ ទន្ណ្ណា ពតនោរោង បរិសយន្នេប្បាពដ៏ ពត្វា ពតេធសិ តំ ឃុត្វា នៅឌិសតេត្វា “អតេយ្យ, តេចស្ស អបរិយកាលតោ បកុតិ ក្ខកិត្តប្បិ អចាឃុកំ ពត្វា ពស្វា ត្ពឆ ចសធា”តិ ចត្វា ឥច្ឆ កាធា អការិ –

១១០

“តរេយ តយត្តស្ស ករេជ ករត្តិ, កិច្ចាតុព្វត្តស្ស ពតេទយ្យ កិច្ចំ;

តាតត្តកាយស្ស ពតេទយ្យ អត្ថំ, អសម្ពុជត្តប្បិ ត សម្ពុជេយ្យ

១១១

“ចរេជ ចរត្តិ ចតធំ ត ពឃិទា, អតេបតចិតេត្តត ត សម្ពុជេយ្យ;

ជិនេជា ត្យំ ពិលាផលត្តិ ពាត្វា, អត្ណ្ណា សេយតេក្ខយ្យ យហា ហិ តេសាកោ”តិ

តត្ថ តរេយ តយត្តស្សាតិ យោ អត្តតិ យុត្តិចិត្តេត តយតិ, តស្សេច បជិតេយេយ្យ កិច្ចាតុព្វត្តស្សាតិ អត្ថតោ ក្ខប្បត្តំ កិច្ចំ អតុព្វត្តត្តស្សច អតត្តកាយស្សាតិ អចន្ធិកាយស្ស ចតធំ ត ពឃិទាតិ តស្មិំ ចរេត្ត តល្យាតេស្ត់ ត ពតេទយ្យ អតេបតចិត្តេតាតិ អបាពតចិត្តេត ចិទត្តចិត្តេត ត សម្ពុជេយ្យាតិ ត សយាពេទ្ធយ្យ អត្ណ្ណា សេយតេក្ខយ្យាតិ អត្ណ្ណា ឌ្ឋលោកេយ្យ, យធា ជិនេជា ពិលាផលំ ត្យំ ទុក្ខ ពាត្វា អត្ណ្ណា ផលករិតំ ទុក្ខ ពេទ្ធតិ, តធា ពិលាទាព់ បុរិសំ ពាត្វា អត្ណ្ណា សសិតេហំ ក្ខបពេទ្ធយ្យាតិ អធិប្បាយោ

ទាជា នៅឌិសតេត្វ ពតេធតេត្ត ឲច តស្សា ពុលំ សទិត្វា “ភតេន្ត, ឲត្តកំ កាលំ តច ពុលំ ត សល្លេក្ខសិ, បណ្ឌិតស្សេឃេច ពធាយ សល្លេក្ខសិ, យយ អបទាធំ សហត្តិយា ត្ពធំ សពលទន្ទ្ធ តុយ្ហមេវ ជម្ពិ”តិ ចត្វា ចតុត្ថំ កាធយាហ –

១១២

“សេវា តេព ពទិស្សាមិ យធាតុកាចំ, ពតន្ណ្ណុតំ លត្តិតេយ តេបក្ខយាតេតា;

វត្ថុញ្ច តេ ឥស្សរិយំ ទទាមិ, យស្សិច្ឆសិ តស្ស តុវំ ទទាមី”តិ។

តត្ថ សោតិ សោ អហំ។ យថានុភាវន្តិ យថាសត្តិ យថាពលំ។ យស្សិច្ឆសីតិ យស្ស ឥច្ឆសិ, តស្ស ឥទំ រដ្ឋេ អាណំ កត្វា យំ ត្វំ ឥច្ឆសិ, តំ ទទាមីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា រាជា ទេវិយា សព្ពិស្សរិយំ អទាសិ, “ឥមិនាហំ ឯតិស្សា គុណំ សរាបិតោ”តិ បណ្ឌិតស្សាបិ មហន្តំ ឥស្សរិយំ អទាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ទ្វេ ជយម្បតិកា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។

តទា ជយម្បតិកា ឯតរហិ ជយម្បតិកាវ អហេសុំ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

បក្កគោធជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១១៤] ៤. រាជោវាទជាតកវណ្ណនា

គណ្ហេ តិរិយំ គច្ឆន្តីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជោវាទំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ តេសកុណជាតកេ (ជា. ២.១៧.១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ ឥធ បន សត្ថា “មហារាជ, បោរាណករាជានោបិ បណ្ឌិតានំ កថំ សុត្វា ធម្មេន សមេន រជ្ជំ ការេត្វា សគ្គបុរំ បូរយមានា គមិំសូ”តិ វត្វា រញ្ញា យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ និក្ខមិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា រមណីយេ ហិមវន្តបទេសេ វនមូលផលាហារោ វិហាសិ។ អថ រាជា អគុណបរិយេសកោ ហុត្វា “អត្ថិ នុ ខោ មេ កោចិ អគុណំ កថេន្តោ”តិ បរិយេសន្តោ អន្តោជនេ ច ពហិជនេ ច អន្តោនគរេ ច ពហិនគរេ ច កញ្ចិ អត្តនោ អវណ្ណវាទិំ អទិស្វា “ជនបទេ នុ ខោ កថ”ន្តិ អញ្ញាតកវេសេន ជនបទំ ចរិ។ តត្រាបិ អវណ្ណវាទិំ អបស្សន្តោ អត្តនោ គុណកថមេវ សុត្វា “ហិមវន្តបទេសេ នុ ខោ កថ”ន្តិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា វិចរន្តោ ពោធិសត្តស្ស អស្សមំ បត្វា តំ អភិវាទេត្វា កតបដិសន្ថារោ ឯកមន្តំ និសីទិ។

តទា ពោធិសត្តោ អរញ្ញតោ បរិបក្កានិ និគ្រោធផលានិ អាហរិត្វា បរិភុញ្ជិ, តានិ ហោន្តិ មធុរានិ ឱជវន្តានិ សក្ខរចុណ្ណសមរសានិ។ សោ រាជានម្បិ អាមន្តេត្វា “ឥមំ មហាបុញ្ញ, និគ្រោធបក្កផលំ ខាទិត្វា បានីយំ បិវា”តិ អាហ។ រាជា តថា កត្វា ពោធិសត្តំ បុច្ឆិ “កិំ នុ

ខោ, ភន្តេ, ត្វំ និគ្រោធបក្កំ អតិ វិយ មធុរន្តិ? “មហាបុញ្ញ, តវ រាជា ធម្មេន សមេន រជ្ជំ ការេតិ, តេនេតំ មធុរន្តិ។ រញ្ញោ អធម្មិកកាលេ អមធុរំ នុ ខោ, ភន្តេ, ហោតី”តិ។ “អាម, មហាបុញ្ញ, រញ្ញោ អធម្មិកស្ស តេលមធុផាណិតាទីនិបិ វនមូលផលានិបិ អមធុរានិ ហោន្តិ និរោជានិ, ន កេវលំ ឯតានិ, សកលម្បិ រដ្ឋំ និរោជំ កសដំ ហោតិ។ តេសុ បន ធម្មិកេសុ សព្វានិ តានិ មធុរានិ ហោន្តិ សោជានិ, សកលម្បិ រដ្ឋំ សោជមេវ ហោតី”តិ។ រាជា “ឯវំ ភវិស្សតិ, ភន្តេ”តិ អត្តនោ រាជភាវំ អជានាបេត្វាវ ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា “តាបសស្ស វចនំ វីមំសិស្សាមី”តិ អធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា “ឥទានិ ជានិស្សាមី”តិ កិញ្ចិ កាលំ វីតិនាមេត្វា បុន តត្ថ គន្ត្វា តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។

ពោធិសត្តោបិស្ស តថេវ វត្វា និគ្រោធបក្កំ អទាសិ, តំ តស្ស តិត្តករសំ អហោសិ។ រាជា “អមធុរំ និរស”ន្តិ សហ ខេឡេន ឆឌ្ឌេត្វា “តិត្តកំ, ភន្តេ”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “មហាបុញ្ញ, តវ រាជា អធម្មិកោ ភវិស្សតិ។ រាជូនញ្ហិ អធម្មិកកាលេ អរញ្ញេ ផលាផលំ អាទិំ កត្វា សព្វំ អមធុរំ និរោជំ ជាត”ន្តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១១១។

“គវំ ចេ តរមានានំ, ជិម្ហំ គច្ឆតិ បុង្គវោ;

សព្វា តា ជិម្ហំ គច្ឆន្តិ, នេត្តេ ជិម្ហំ គតេ សតិ។

១១២។

“ឯវមេវ មនុស្សេសុ, យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ;

សោ ចេ អធម្មំ ចរតិ, បគេវ ឥតរា បជា;

សព្វំ រដ្ឋំ ទុខំ សេតិ, រាជា ចេ ហោតិ អធម្មិកោ។

១១៣។

“គវំ ចេ តរមានានំ, ឧជុំ គច្ឆតិ បុង្គវោ;

សព្វា គាវី ឧជុំ យន្តិ, នេត្តេ ឧជុំ គតេ សតិ។

១៣៩។

“ឯវមេវ មនុស្សេសុ, យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ;

សោ សចេ ធម្មំ ចរតិ, បគេវ ឥតរា បជា;

សព្វំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ, រាជា ចេ ហោតិ ធម្មិកោ”តិ។

តត្ថ គវន្តិ គុន្នំ។ តរមានានន្តិ នទិំ ឱតរន្តានំ។ ជិម្ហន្តិ កុដិលំ វង្កំ។ នេត្តេតិ នាយកេ គហេត្វា គច្ឆន្តេ គវជេដ្ឋកេ ឧសភេ បុង្គវ។ បគេវ ឥតរា បជាតិ ឥតរេ សត្តា បុរេតរមេវ អធម្មំ ចរន្តីតិ អត្ថោ។ ទុខំ សេតីតិ ន កេវលំ សេតិ, ចតូសុបិ ឥរិយាបថេសុ ទុក្ខមេវ វិន្ទតិ។ អធម្មិកោតិ យទិ រាជា ឆន្ទាទិអគតិគមនវសេន អធម្មិកោ ហោតិ។ សុខំ សេតីតិ សចេ រាជា អគតិគមនំ បហាយ ធម្មិកោ ហោតិ, សព្វំ រដ្ឋំ ចតូសុ ឥរិយាបថេសុ សុខប្បត្តមេវ ហោតីតិ។

រាជា ពោធិសត្តស្ស ធម្មំ សុត្វា អត្តនោ រាជភាវំ ជានាបេត្វា “ភន្តេ, បុព្វេ និគ្រោធបក្កំ អហមេវ មធុរំ កត្វា តិត្តកំ អកាសិំ, ឥទានិ បុន មធុរំ ករិស្សាមី”តិ ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា ឃរំ គន្ត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ សព្វំ បដិបាកតិកំ អកាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

រាជោវាទជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៣៣៥] ៥. ជម្ពុកជាតកវណ្ណនា

ព្រហា បវឌ្ឍកាយោ សោតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស សុគតាលយករណំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា វិត្ថារិតមេវ, អយំ បនេត្ថ សង្ខេបោ។ សត្ថារា “សារិបុត្ត, ទេវទត្តោ តុម្ហេ ទិស្វា កិំ អកាសី”តិ បុដ្ឋោ ថេរោ អាហ “ភន្តេ, សោ តុម្ហាកំ អនុករោន្តោ មម ហត្ថេ ពីជនិំ ទត្វា និបជ្ជិ។ អថ នំ កោកាលិកោ ឧរេ ជណ្ណុនា បហរិ, ឥតិ សោ តុម្ហាកំ អនុករោន្តោ ទុក្ខំ អនុភវី”តិ។ តំ សុត្វា សត្ថា “ន ភោ, សារិបុត្ត, ទេវទត្តោ ឥទានេវ មម អនុករោន្តោ ទុក្ខំ អនុភោតិ, បុព្វេបិ អនុភោសិយេវា”តិ វត្វា ថេរេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សីហយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា ហិមវន្តេ គុហាយំ វសន្តោ ឯកទិវសំ មហិំសំ វធិត្វា មំសំ ខាទិត្វា បានីយំ បិវិត្វា គុហំ អាគច្ឆតិ។ ឯកោ សិង្គាលោ តំ ទិស្វា បលាយិតុំ អសក្កោន្តោ ឧរេន និបជ្ជិ, “កិំ ជម្ពុកា”តិ ច វុត្តេ “ឧបដ្ឋហិស្សាមិ តំ, ភទ្ទន្តេ”តិ អាហ។ សីហោ “តេន ហិ ឯហី”តិ តំ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ នេត្វា ទិវសេ ទិវសេ មំសំ អាហរិត្វា បោសេសិ។ តស្ស សីហវិឃាសេន ថូលសរីរតំ បត្តស្ស ឯកទិវសំ មានោ ឧប្បជ្ជិ។ សោ សីហំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ “អហំ, សាមិ, និច្ចកាលំ តុម្ហាកំ បលិពោធោ, តុម្ហេ និច្ចំ មំសំ អាហរិត្វា មំ បោសេថ, អជ្ជ តុម្ហេ ឥធេវ ហោថ, អហំ ឯកំ វារណំ វធិត្វា មំសំ ខាទិត្វា តុម្ហាកម្បិ អាហរិស្សាមី”តិ។ សីហោ “មា តេ , ជម្ពុក, ឯតំ រុច្ចិ, ន ត្វំ វារណំ វធិត្វា មំសខាទកយោនិយំ និព្ពត្តោ, អហំ តេ វារណំ វធិត្វា ទស្សាមិ, វារណោ នាម មហាកាយោ បវឌ្ឍកាយោ, មា វារណំ គណ្ហាយ មម វចនំ ករោហី”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ។

១៤៣។

“ព្រហា បវឌ្ឍកាយោ សោ, ទីឃទាឋោ ច ជម្ពុក;

ន ត្វំ តត្ថ កុលេ ជាតោ, យត្ថ គណ្ហន្តិ កុញ្ជរ”ន្តិ។

តត្ថ ព្រហាតិ មហន្តោ។ បវឌ្ឍកាយោតិ ឧទ្ធំ ឧគ្គតកាយោ។ ទីឃទាឋោតិ ទីឃទន្តោ តេហិ ទន្តេហិ តុម្ហាទិសេ បហរិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេតិ។ យត្ថាតិ យស្មិំ សីហកុលេ ជាតា មត្តវារណំ គណ្ហន្តិ, ត្វំ ន តត្ថ ជាតោ, សិង្គាលកុលេ បន ជាតោសីតិ អត្ថោ។

សិង្គាលោ សីហេន វារិតោបិ គុហា និក្ខមិត្វា តិក្ខត្តុំ “ខុក្កុ ខុក្កូ”តិ សិង្គាលិកំ នទំ នទិត្វា បព្ពតកូដេ ឋត្វា បព្ពតបាទំ ឱលោកេន្តោ ឯកំ កាឡវារណំ បព្ពតបាទេន អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឧល្លង្ឃិត្វា “តស្ស កុម្ភេ បតិស្សាមី”តិ បរិវត្តិត្វា បាទមូលេ បតិ។ វារណោ បុរិមបាទំ ឧក្ខិបិត្វា តស្ស មត្ថកេ បតិដ្ឋាបេសិ, សីសំ ភិជ្ជិត្វា ចុណ្ណវិចុណ្ណំ ជាតំ។ សោ តត្ថេវ អនុត្ថុនន្តោ សយិ, វារណោ កោញ្ចនាទំ ករោន្តោ បក្កាមិ។ ពោធិសត្តោ គន្ត្វា បព្ពតមត្ថកេ ឋត្វា តំ វិនាសប្បត្តំ ទិស្វា “អត្តនោ មានំ និស្សាយ នដ្ឋោ សិង្គាលោ”តិ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១៤៤។

“អសីហោ សីហមានេន, យោ អត្តានំ វិកុព្ពតិ;

កោត្ថូវ គជមាសជ្ជ, សេតិ ភូម្យា អនុត្ថុនំ។

១២៩។

“ឃឞស្សិតោ ឧត្តយបុក្កលស្ស, ឞញ្ញាតពលន្ធស្ស យហត្ថលស្ស;

អឞេយក្ខិយ ឆាយពាល្ហបបត្តិ, ឞ សេតិ តារកេត ហតោឃំ ឌញ្ញកោ។

១៣០។

“យោ ចិឆ កម្មំ ក្រុទេត បយាឃ, ឆាយញ្ញលំ អត្តតិ សំចិចិត្វា;

ឌេប្បេត យត្តេត ឞុកាឞិតេត, បរិក្ខចា សោ ចិបុលំ ឌិតាតី”តិ។

តត្ថ ចិក្ខុតីតិ បរិចរត្តេតិ។ កោត្ថចាតិ ឞិក្ខារលិេ ចិយ។ អត្ថតក្តិ អត្ថតត្តោ។ ញ្ញាក ចុត្តំ ហោតិ – យថា អយំ កោត្ថ យហត្តិ កដំ បត្វា អត្ថតត្តោ ក្មុបិយំ សេតិ, ឯចំ យោ អញ្ញោ ក្មញ្ញលិ ពលចតា ចិក្កហំ ករោតិ, សោបិ ឯចន្ទបេច ហោតីតិ។

ឃឞស្សិតោតិ ញ្ញស្សរិយចរតោ។ ឧត្តយបុក្កលស្សាតិ កាយពលេត ច ញាណពលេត ច ឧត្តយបុក្កលស្ស។ ឞញ្ញាតពលន្ធស្សាតិ ឞុឞណ្ឋិតយហាលន្ធស្ស។ យហត្ថលស្សាតិឯ យហាឆាយស្ស។ ឆាយពាល្ហបបត្តិន្តិ ឯចន្ទបស្ស ឞីហស្ស ឆាយឞណ្ឋាឞំ ពលញ្ញោច ឞីហជាតិឞណ្ឋាឞំ ឧបបត្តិញ្ច អជាតិត្វា, កាយឆាយញ្ច ញាណពលញ្ច ឞីរិហាបបត្តិញ្ច អជាតិត្វាតិ អត្ថោ។ ឞ សេតីតិ អត្ថាតយ្បិ ឞីហេត ឞជឹឞំ យញ្ញាយាតោ, សោ អយំ ឌញ្ញកោ តារកេត ហតោ យតឞឃតំ សេតិ។

បយាឃាតិ បយីតិត្វា ឧបបរិក្ខិត្វា។ “បយាឍា”តិបិ បាឋោ, អត្តតោ បយាណំ កហេត្វា យោ អត្តតោ បយាណេត កម្មំ ក្រុទេតិ អត្ថោ។ ឆាយញ្ញលន្តិ ឆាយឞណ្ឋាឞំ ពលំ, កាយឆាយញ្ច ញាណពលញ្ចាតិបិ អត្ថោ។ ឌេប្បេតាតិ ឌេបេត, អញ្ញេឞតតាតិ អត្ថោ។ យត្តេតាតិ អញ្ញោហិ បណ្ឌិតេហិ ឞទ្ធិំ យត្តេត្វា កថេណត។ ឞុកាឞិតេតាតិ ឞច្ចាឌិក្ខុឍឃុត្តេត អតចជ្ជចចតេត។ បរិក្ខចាតិ បរិក្ខារឞម្បន្នោ។ សោ ចិបុលំ ឌិតាតីតិ យោ ឯចន្ទបោ ហោតិ, ឃំ កិញ្ចិ កម្មំ ក្រុយាតោ អត្តតោ ឆាយញ្ច ពលញ្ច ញាត្វា ឌេប្បយត្តចឞេត បរិឞ្ជិត្វា ឞុកាឞិតំ កាឞេត្តា ករោតិ, សោ ចិបុលំ យហត្តំ អត្ថំ ឌិតាតិ ត បរិហាឃតីតិ។

ឯចំ ពោធិឞត្តោ ញ្ញាយាហិ តីហិ កាថាហិ ញ្ញាយស្ស លោកេ កត្តញ្ញាឃុត្តកំ កម្មំ កថេឆិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សិង្គាលោ ទេវទត្តោ អហោសិ, សីហោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ជម្ពុកជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៣៣៦] ៦. ព្រហាឆត្តជាតកវណ្ណនា

តិណំ តិណន្តិ លបសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កុហកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ កថិតមេវ។

អតីតេ បន ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អត្ថធម្មានុសាសកោ អមច្ចោ អហោសិ។ ពារាណសិរាជា មហតិយា សេនាយ កោសលរាជានំ អព្ភុគ្គន្ត្វា សាវត្ថិំ បត្វា យុទ្ធេន នគរំ បវិសិត្វា រាជានំ គណ្ហិ។ កោសលរញ្ញោ បន បុត្តោ ឆត្តោ នាម កុមារោ អត្ថិ។ សោ អញ្ញាតកវេសេន និក្ខមិត្វា តក្កសិលំ គន្ត្វា តយោ វេទេ ច អដ្ឋារស សិប្បានិ ច ឧគ្គណ្ហិត្វា តក្កសិលតោ និក្ខម្ម សព្ពសមយសិប្បានិ សិក្ខន្តោ ឯកំ បច្ចន្តគាមំ បាបុណិ។ តំ និស្សាយ បញ្ចសតតាបសា អរញ្ញេ បណ្ណសាលាសុ វសន្តិ។ កុមារោ តេ ឧបសង្កមិត្វា “ឥមេសម្បិ សន្តិកេ កិញ្ចិ សិក្ខិស្សាមី”តិ បព្ពជិត្វា យំ តេ ជានន្តិ, តំ សព្ពំ ឧគ្គណ្ហិ។ សោ អបរភាគេ គណសត្ថា ជាតោ។

អថេកទិវសំ ឥសិគណំ អាមន្តេត្វា “មារិសា, កស្មា មជ្ឈិមទេសំ ន គច្ឆថា”តិ បុច្ឆិ។ “មារិស, មជ្ឈិមទេសេ មនុស្សា នាម បណ្ឌិតា, តេ បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ, អនុមោទនំ ការាបេន្តិ, មង្គលំ ភណាបេន្តិ, អសក្កោន្តេ គរហន្តិ, មយំ តេន ភយេន ន គច្ឆាមា”តិ។ “មា តុម្ហេ ភាយថ, អហមេតំ សព្ពំ ករិស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ គច្ឆាមា”តិ សព្ពេ អត្តនោ អត្តនោ ខារិវិវិធមាទាយ អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្តា។ ពារាណសិរាជាបិ កោសលរជ្ជំ អត្តនោ ហត្ថគតំ កត្វា តត្ថ រាជយុត្តេ ឋបេត្វា សយំ តត្ថ វិជ្ជមានំ ធនំ គហេត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា ឧយ្យានេ លោហចាដិយោ បូរាបេត្វា និទហិត្វា តស្មិំ សមយេ ពារាណសិយមេវ វសតិ។ អថ តេ ឥសយោ រាជុយ្យានេ រត្តិំ វសិត្វា បុនទិវសេ នគរំ ភិក្ខាយ បវិសិត្វា រាជទ្វារំ អគមំសុ។ រាជា តេសំ ឥរិយាបថេសុ បសីទិត្វា បក្កោសាបេត្វា មហាតលេ និសីទាបេត្វា យាគុខជ្ជកំ ទត្វា យាវ ភត្តកាលា តំ តំ បញ្ហំ បុច្ឆិ។ ឆត្តោ រញ្ញោ ចិត្តំ អារាធេន្តោ សព្ពបញ្ហេ វិស្សជ្ជេត្វា ភត្តកិច្ចាវសានេ វិចិត្តំ អនុមោទនំ អកាសិ។ រាជា សុដ្ឋុតរំ បសន្នោ បដិញ្ញំ គហេត្វា សព្ពេបិ តេ ឧយ្យានេ វាសាបេសិ។

ឆត្តោ និធិឧទ្ធរណមន្តំ ជានាតិ។ សោ តត្ថ វសន្តោ “កហំ នុ ខោ ឥមិនា មម បិតុ សន្តកំ ធនំ និហិត”ន្តិ មន្តំ បរិវត្តេត្វា ឱលោកេន្តោ ឧយ្យានេ និហិតភាវំ ញត្វា “ឥទំ ធនំ គហេត្វា មម រជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តាបសេ អាមន្តេត្វា “មារិសា, អហំ កោសលរញ្ញោ បុត្តោ, ពារាណសិរញ្ញា អម្ហាកំ រជ្ជេ គហិតេ អញ្ញាតកវេសេន និក្ខមិត្វា ឯត្តកំ កាលំ អត្តនោ ជីវិតំ អនុរក្ខិំ, ឥទានិ កុលសន្តកំ ធនំ លទ្ធំ, អហំ ឥទំ អាទាយ គន្ត្វា អត្តនោ រជ្ជំ គណ្ហិស្សាមិ, តុម្ហេ កឹ ករិស្សថា”តិ អាហ។ “មយម្បិ តយាវ សទ្ធិំ គមិស្សាមា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ មហន្តេ មហន្តេ ចម្មបសិព្ពកេ ការេត្វា រត្តិភាគេ ភូមិំ ខណិត្វា ធនចាដិយោ ឧទ្ធរិត្វា បសិព្ពកេសុ ធនំ បក្ខិបិត្វា ចាដិយោ តិណស្ស បូរាបេត្វា បញ្ច ច ឥសិសតានិ អញ្ញេ ច មនុស្សេ ធនំ គាហាបេត្វា បលាយិត្វា សាវត្ថិំ គន្ត្វា សព្ពេ រាជយុត្តេ គាហាបេត្វា រជ្ជំ

ຄເຫຕ຺ວາ ປກາຣອງ຺ຄາລກາຂີປຂີສ຺ສຸຣໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ປຸນ ສປຕ຺ຕຣຕ຺ຕາ ຍຸເທ຺ທນ ອຄ຺ຄເຫຕພ຺ພໍ ຄຕ຺ວາ ນຄຣໍ ອຍ຺ຍາຈສຕິ. ຕາໂຣາຫສິຣຍ຺ຍາປິ "ຕາປສາ ຊຸຍ຺ຍານເຕາ ຜລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຕາ"ຕິ ອາເຣາຈຍິສຸ. ເສາ ຊຸຍ຺ຍານໍ ຄຕ຺ວາ ຈາຊິເຍາ ຈິຈຣາເປຕ຺ວາ ຕິລເຍຈ ປສ຺ສິ, ຕສ຺ສ ຜລໍ ນິສ຺ສາຍ ຍຫເນ຺ຕາ ເສາເກາ ຊຸປຍ຺ຍໍ. ເສາ ນຄເຣ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ຕິລໍ ຕິລ"ນ຺ຕິ ວິປ຺ປລປເນ຺ຕາ ຈຣຕິ, ນາສ຺ສ ເກາຈິ ເສາກໍ ນິວ຺ວາເປຕຸໍ ສເກ຺ກາຕິ.

ເທວິທສເຕ຺ຕາ ຈິເຕ຺ຕສິ "ຣເຍ຺ຍາ ຍຫເນ຺ຕາ ເສາເກາ, ວິປ຺ປລປເນ຺ຕາ ຈຣຕິ, ຜເປຕ຺ວາ ເທາ ປນ ຍໍ ນາສ຺ສ ອເຍ຺ຍາ ເກາຈິ ເສາກໍ ວິເນາເທຕຸໍ ສເຍເຕ຺ຕາ, ນິເສ຺ສາກໍ ນໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ. ເສາ ໂລກຂີຈສໍ ເຕຕ ສຕ຺ຖິ ສຸຣນິສິເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ວິປ຺ປລປນກາເລ ປຜໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໑.

"ຕິລໍ ຕິລນ຺ຕິ ລປສິ, ເກາ ນຸ ເຕ ຕິລຍາຫຣິ;

ກິໍ ນຸ ເຕ ຕິລກິຈ຺ຈຕ຺ຖິ, ຕິລເມວ ປກາສສີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກິໍ ນຸ ເຕ ຕິລກິຈ຺ຈຕ຺ຖີຕິ ກິໍ ນຸ ຕວ ຕິເລນ ກິຈ຺ຈໍ ກາຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຖິ. ຕິລເມວ ປກາສສີຕິ ຕຸວໍ ຫິ ເກວລໍ "ຕິລໍ ຕິລ"ນ຺ຕິ ຕິລເມວ ປກາສສິ, "ອມຸກຕິລໍ ນາຍາ"ຕິ ນ ກເຖສິ, ຕິລນາຍໍ ຕາວສ຺ສ ກເຖຫິ "ອມຸກຕິລໍ ນາຍາ"ຕິ, ຍທິ ເຕ ອາຫຣິສ຺ສາມ, ອຖ ປນ ເຕ ຕິເລນເຕ຺ຕາ ນຕ຺ຖິ, ນິກ຺ກາຣເນາ ຍາ ວິປ຺ປລປີຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໒.

"ພຸສາກາຍາ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີ, ພ຺ຣຫາ ວເນ຺ຕາ ພຫຸສ຺ສຸເຕາ;

ເສາ ເມ ສນ຺ຕໍ ສມາທາຍ, ຕິລໍ ນິກ຺ຂິປ຺ປ ຄຈ຺ຉຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ພ຺ຣຫາຕິ ອຕິເຣກໍ ວເນ຺ຕາຕິ ຕສ຺ສ ນາມໍ. ສນ຺ຕໍ ສມາທາຍາຕິ ສນ຺ຕໍ ຜລໍ ຄເຫຕ຺ວາ. ຕິລໍ ນິກ຺ຂິປ຺ປ ຄຈ຺ຉຕີຕິ ຈາຊິສຸ ຕິລໍ ນິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຄເຕາຕິ ຜເນສ຺ສເນ຺ຕາ ວເທຍາຫ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເທວິທສເຕ຺ຕາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

១៣២។

“ឯវេតំ ហោតិ កត្តព្ពំ, អប្បេន ពហុមិច្ឆតា;

សព្ពំ សកស្ស អាទានំ, អនាទានំ តិលស្ស ចា”តិ។

តស្សត្ថោ – អប្បេន វិលោកេន ពហុធនំ ឥច្ឆតា ឯវំ ឯវំ កត្តព្ពំ ហោតិ, យទិទំ បិតុ សន្តកត្តា សកស្ស ធនស្ស សព្ពំ អាទានំ អគយ្ហូបគស្ស តិលស្ស ច អនាទានំ ន្តិ, មហារាជ, សោ ព្រហាទត្តោ គហេតព្ពយុត្តកំ អត្តនោ បិតុ សន្តកំ ធនំ គហេត្វា អគ្គហេតព្ពយុត្តកំ តិលំ ចាដីសុ បក្ខិបិត្វា គតោ, តត្ថ កា បរិទេវនាតិ។

តំ សុត្វា រាជា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

១៣៣។

“សីលវន្តោ ន កុព្ពន្តិ, ពាលោ សីលានិ កុព្ពតិ;

អនិច្ចសីលំ ទុស្សីល្យំ, កិំ បណ្ឌិច្ចំ ករិស្សតី”តិ។

តត្ថ សីលវន្តោតិ យេ សីលសម្បន្នា ព្រហ្មចារយោ, តេ ឯវរូបំ ន កុព្ពន្តិ។ ពាលោ សីលានិ កុព្ពតីតិ ពាលោ បន ទុរាចារោ ឯវរូបានិ អត្តនោ អនាចារសង្ខាតានិ សីលានិ ករោតិ។ អនិច្ចសីលន្តិ អទ្ធុវេន ខណិកចិត្តំ អប្បវត្តេន សីលេន សមន្នាគតំ។ ទុស្សីល្យន្តិ ទុស្សីលំ។ កិំ បណ្ឌិច្ចំ ករិស្សតីតិ ឯវរូបំ បុគ្គលំ ពាហុសច្ចបរិភាវិតំ បណ្ឌិច្ចំ កិំ ករិស្សតិ កិំ សម្បាទេស្សតិ, វិបត្តិមេវស្ស ករិស្សតីតិ។ តំ គរហន្តោ វត្វា សោ តាយ ពោធិសត្តស្ស កថាយ និស្សារកោ ហុត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ព្រហាទត្តោ កុហកភិក្ខុ អហោសិ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ព្រហាទត្តជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១១៧] ៧. បីឋជាតកវណ្ណនា

ន តេ បីឋមទាយិម្ហាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ជនបទតោ ជេតវនំ គន្ត្វា បត្តចីវរំ បដិសាមេត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា សាមណេរេ បុច្ឆិ “អាវុសោ, សាវត្ថិយំ អាគន្តុកភិក្ខូនំ កេ ឧបការកា”តិ។ “អាវុសោ, អនាថបិណ្ឌិកោ នាម មហាសេដ្ឋិ, វិសាខា នាម មហាឧបាសិកា ឯតេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ឧបការកា មាតាបិតុដ្ឋានិយា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ បុនទិវសេ បាតោវ ឯកភិក្ខុស្សបិ អបវិដ្ឋកាលេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស ឃរទ្វារំ អគមាសិ។ តំ អវេលាយ គតត្តា កោចិ ន ឱលោកេសិ។ សោ តតោ និក្ខមិត្វា វិសាខាយ ឃរទ្វារំ គតោ។ តត្រាបិ អតិបាតោវ គតត្តា កិញ្ចិ ន លភិ។ សោ តត្ថ តត្ថ វិចរិត្វា បុន អាគច្ឆន្តោ យាគុយា និដ្ឋិតាយ គតោ, បុនបិ តត្ថ តត្ថ វិចរិត្វា ភត្តេ និដ្ឋិតេ គតោ។ សោ វិហារំ គន្ត្វា “ទ្វេបិ កុលានិ អស្សទ្ធានិ អប្បសន្នានិ ឥមេ, ភិក្ខូ បន ‘សទ្ធានិ បសន្នានី’តិ កថេន្តី”តិ តានិ កុលានិ បរិភាសន្តោ ចរតិ។

អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អសុកោ កិរ ជានបទោ ភិក្ខុ អតិកាលស្សេវ កុលទ្វារំ គតោ ភិក្ខំ អលភិត្វា កុលានិ បរិភាសន្តោ ចរតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ភិក្ខូ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កស្មា ត្វំ ភិក្ខុ កុជ្ឈសិ, បុព្ពេ អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ តាបសាបិ តាវ កុលទ្វារំ គន្ត្វា ភិក្ខំ អលភិត្វា ន កុជ្ឈិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អបរភាគេ តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តេ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ពារាណសិំ បត្វា ឧយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ ភិក្ខាយ បាវិសិ។ តទា ពារាណសិសេដ្ឋិ សទ្ធោ ហោតិ បសន្នោ។ ពោធិសត្តោ “កតរំ កុលំ សទ្ធ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “សេដ្ឋិកុល”ន្តិ សុត្វា សេដ្ឋិនោ ឃរទ្វារំ អគមាសិ។ តង្ខណំ សេដ្ឋិ រាជុបដ្ឋានំ គតោ, មនុស្សាបិ នំ ន បស្សិំសុ, សោ និវត្តិត្វា គច្ឆតិ។ អថ នំ សេដ្ឋិ រាជកុលតោ និវត្តន្តោ ទិស្វា វន្ទិត្វា ភិក្ខាភាជនំ គហេត្វា គេហំ នេត្វា និសីទាបេត្វា បាទធោវនតេលមក្ខនយាគុខជ្ជកាទីហិ សន្តប្បេត្វា អន្តរាភត្តេ កិញ្ចិ ការណំ អបុច្ឆិត្វា កតភត្តកិច្ចំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ “ភន្តេ, អម្ហាកំ ឃរទ្វារំ អាគតា យាចកា វា ធម្មិកសមណព្រាហ្មណា វា សក្ការសម្មានំ អលភិត្វា គតបុព្ពា នាម នត្ថិ, តុម្ហេ បន អម្ហាកំ ទារកេហិ អទិដ្ឋត្តា អាសនំ វា បានីយំ វា បាទធោវនំ វា យាគុភត្តំ វា អលភិត្វាវ គតា, អយំ អម្ហាកំ ទោសោ, តំ នោ ខមថា”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៣៣។

“ន តេ បីឋមទាយិម្ហា, ន បានំ នបិ ភោជនំ;

ព្រហ្មចារិ ខមស្សុ មេ, ឯតំ បស្សាមិ អច្ចយ”ន្តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨲᩮ ᨸᩦᨮᨾᨴᩣᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨸᩦᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮ ᨶ ᨴᩣᨸᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣ

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪗᪨

“ᨶᩮᩅᩣᨽᩥᩅᩣᨴᨿᩥ ᨶ ᨧᩣᨸᩥ ᨠᩩᨸ᩠ᨸᩮ, ᨶ ᨧᩣᨸᩥ ᨾᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾᩣᩈᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ;

ᩋᩉᩮᩣᨸᩥ ᨾᩮ ᩋᩣᩈᩥ ᨾᨶᩮᩣᨸᨴᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨲᩅ ᨠᩩᩃᩔ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᩅᩣᨽᩥᩅᩣᨴᨿᩦᨲᩥ ᨶᩮᩅ ᩃᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ᪨ ᨾᨶᩮᩣᨸᨴᩮᩣᩈᩮᩣᨲᩥ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩔ ᨠᩩᩃᩔ ᨾᨶᩮᩣᨸᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨲᩅ ᩈᨠᩣᩈᩮ, ᩋᨶᩣᨿᨠᨧ᩠ᨨᩮᩈᩮᩣ ᨾᨾ ᨠᨧ᩠ᨨᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨾᩴ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣᨸᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪓᪘᪨

“ᨿᩈ᩠ᨾᩣᨠᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᩅᩈᩮᨾ᩠ᩉᩣ, ᨸᩥᨲᩩᨸᩥᨲᩣᨾᩉᩮᩣ ᩈᨴᩣ;

ᩋᩣᩈᨶᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᨸᨩ᩠ᨩᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨲᩴ ᨶᩥᨸᨴᩣᨾᩈᩮ᪨

᪑᪓᪙᪨

“ᨿᩈ᩠ᨾᩣᨠᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᩅᩈᩮᨾ᩠ᩉᩣ, ᨸᩥᨲᩩᨸᩥᨲᩣᨾᩉᩮᩣ ᩈᨴᩣ;

ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨾ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩅᩥᨿ ᨬᩣᨲᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᩮᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩅᩈᩣᨾ᪨ ᨸᩥᨲᩩᨸᩥᨲᩣᨾᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩥᨲᩩᨬ᩠ᨧ ᨸᩥᨲᩣᨾᩉᨬ᩠ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣ᪨ ᩏᨴᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨴᨵᩮᩣᩅᨶᩮᩣᨴᨠᩴ᪨ ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨴᨾᨠ᩠ᨡᨶᨲᩮᩃᩴ᪨

សព្ពេតន្តិ សព្ពំ ឯតំ។ និបទាមសេតិ និការបការា ឧបសគ្គា, ទទាមសេតិ អត្ថោ, ទទាមាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឧត្តមិនា យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា ទាយកវំសោ អម្ហាកំ វំសោតិ ទស្សេតិ។ ឧត្តមំ វិយ ញាតកន្តិ មាតរំ វិយ បិតរំ វិយ ច មំ ធម្មិកំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា ទិស្វា សក្កច្ចំ សហត្ថេន ឧបដ្ឋហាមាតិ អត្ថោ។

ពោធិសត្តោ បន កតិបាហំ ពារាណសិសេដ្ឋិនោ ធម្មំ ទេសេត្វា តត្ថ វសិត្វា បុន ហិមវន្តមេវ គន្ត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ កុលបុត្តោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា ពារាណសិសេដ្ឋិ អានន្ទោ អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ពីឋជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៣៣៨] ៨។ ថុសជាតកវណ្ណនា

វិទិតំថុសន្តិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អជាតសត្តុំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិំ កិរ មាតុកុច្ឆិគតេ តស្ស មាតុ កោសលរាជធីតាយ ពិម្ពិសាររញ្ញោ ទក្ខិណជាណុលោហិតបិវនទោហឡោ ឧប្បជ្ជិត្វា បណ្ឌុ អហោសិ។ សា បរិចារិកាហិ បុច្ឆិតា តាសំ តមត្ថំ អារោចេសិ។ រាជាបិ សុត្វា នេមិត្តកេ បក្កោសាបេត្វា "ទេវិយា កិរ ឯវរូបោ ទោហឡោ ឧប្បន្នោ, តស្ស កា និប្ផត្តី"តិ បុច្ឆិ។ នេមិត្តកា "ទេវិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តកសត្តោ តុម្ហេ មារេត្វា រជ្ជំ គណ្ហិស្សតី"តិ អាហំសុ។ រាជា "សចេ មម បុត្តោ មំ មារេត្វា រជ្ជំ គណ្ហិស្សតិ, កោ ឯត្ថ ទោសោ"តិ ទក្ខិណជាណុំ សត្ថេន ផាលាបេត្វា លោហិតំ សុវណ្ណតដ្ដកេន គាហាបេត្វា ទេវិយា បាយេសិ។ សា ចិន្តេសិ "សចេ មម កុច្ឆិយំ និព្វត្តោ បុត្តោ បិតរំ មារេស្សតិ, កិំ មេ ឯតេនា"តិ។ សា គព្ភបាតនត្ថំ កុច្ឆិំ មទ្ទាបេសិ ។

រាជា ញត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា "ភទ្ទេ មយ្ហំកិរ បុត្តោ មំ មារេត្វា រជ្ជំ គណ្ហិស្សតិ, ន ខោ បនាហំ អជរោ អមរោ, បុត្តមុខំ បស្សិតុំ មេ ទេហិ, មា ឯវរូបំ កម្មំ អកាសី"តិ អាហ។ សា តតោ បដ្ឋាយ ឧយ្យានំ គន្ត្វា កុច្ឆិំ មទ្ទាបេសិ។ រាជា ញត្វា តតោ បដ្ឋាយ ឧយ្យានគមនំ និវារេសិ។ សា បរិបុណ្ណគព្ភា បុត្តំ វិជាយិ។ នាមគ្គហណទិវសេ ចស្ស អជាតស្សេវ បិតុ សត្តុភាវតោ "អជាតសត្តូ"ត្វេវ នាមមកំសុ។ តស្មិំ កុមារបរិហារេន វឌ្ឍន្តេ សត្ថា ឯកទិវសំ បញ្ចសតភិក្ខុបរិវុតោ រញ្ញោ និវេសនំ គន្ត្វា និសីទិ។ រាជា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន បរិវិសិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ធម្មំ សុណន្តោ និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ កុមារំ មណ្ឌេត្វា រញ្ញោ អទំសុ។ រាជា ពលវសិនេហេន បុត្តំ គហេត្វា ឩរុម្ហិ និសីទាបេត្វា បុត្តគតេន បេមេន មមាយន្តោ ន សត្ថុ ធម្មំ សុណាតិ។ សត្ថា តស្ស បមាទភាវំ ញត្វា "មហារាជ, បុព្ពេ រាជានោ បុត្តេ អាសង្កមានា បដិច្ឆន្នេ ការេត្វា 'អម្ហាកំ អច្ចយេន នីហរិត្វា រជ្ជេ បតិដ្ឋាបេយ្យាថា'តិ អាណាបេសុ"ន្តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តក្កសិលាយំ ទិសាបាមោក្ខអាចរិយោ ហុត្វា ពហូ រាជកុមារេ ច ព្រាហ្មណកុមារេ ច សិប្បំ វាចេសិ។ ពារាណសិរញ្ញោបិ បុត្តោ សោឡសវស្សកាលេ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តយោ វេទេ ច សព្ពសិប្បានិ ច ឧគ្គណ្ហិត្វា បរិបុណ្ណសិប្បោ អាចរិយំ អាបុច្ឆិ។ អាចរិយោ អង្គវិជ្ជានុសារេន តំ ឱលោកេន្តោ “ឥមស្ស បុត្តំ និស្សាយ អន្តរាយោ បញ្ញាយតិ, តមហំ អត្តនោ អានុភាវេន ហរិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ចតស្សោ គាថា ពន្ធិត្វា រាជកុមារស្ស អទាសិ, ឯវញ្ច បន តំ វទេសិ “តាត, បឋមំ គាថំ រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ តវ បុត្តស្ស សោឡសវស្សកាលេ ភត្តំ ភុញ្ជន្តោ វទេយ្យាសិ, ទុតិយំ មហាឧបដ្ឋានកាលេ, តតិយំ បាសាទំ អភិរុហមានោ សោបានសីសេ ឋត្វា, ចតុត្ថំ សយនសិរិគព្ភំ បវិសន្តោ ឧម្មារេ ឋត្វា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា គតោ ឱបរជ្ជេ បតិដ្ឋាយ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាសិ។ តស្ស បុត្តោ សោឡសវស្សកាលេ រញ្ញោ ឧយ្យានកីឡអាទីនំ អត្ថាយ និក្ខមន្តស្ស សិរិវិភវំ ទិស្វា បិតរំ មារេត្វា រជ្ជំ គហេតុកាមោ ហុត្វា អត្តនោ ឧបដ្ឋាកានំ កថេសិ។ តេ “សាធុ ទេវ, មហល្លកកាលេ លទ្ធេន ឥស្សរិយេន កោ អត្ថោ, យេន កេនចិ ឧបាយេន រាជានំ មារេត្វា រជ្ជំ គណ្ហិតុំ វដ្ដតី”តិ វទឹសុ។ កុមារោ “វិសំ ខាទាបេត្វា មារេស្សាមី”តិ បិតរា សទ្ធិំ សាយមាសំ ភុញ្ជន្តោ វិសំ គហេត្វា និសីទិ។ រាជា ភត្តបាតិយំ ភត្តេ អច្ឆុបន្តេយេវ បឋមំ គាថមាហ –

១២៨។

“វិទិតំ ថុសំ ឧន្ទុរានំ, វិទិតំ បន តណ្ឌុលំ;

ថុសំ ថុសំ វិវជ្ជេត្វា, តណ្ឌុលំ បន ខាទរេ”តិ។

តត្ថ វិទិតន្តិ កាឡបក្ខេបិ អន្ធការេ ឧន្ទុរានំ ថុសោ ថុសភាវេន តណ្ឌុលោ ច តណ្ឌុលភាវេន វិទិតោ បាកដោយេវ។ ឥទំ បន លិង្គវិបល្លាសវសេន “ថុសំ តណ្ឌុល”ន្តិ វុត្តំ។ ខាទរេតិ ថុសំ ថុសំ វជ្ជេត្វា តណ្ឌុលមេវ ខាទន្តិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – តាត កុមារ, យថា ឧន្ទុរានំ អន្ធការេបិ ថុសោ ថុសភាវេន តណ្ឌុលោ ច តណ្ឌុលភាវេន បាកដោ, តេ ថុសំ វជ្ជេត្វា តណ្ឌុលមេវ ខាទន្តិ, ឯវមេវ មមបិ តវ វិសំ គហេត្វា និសិន្នភាវោ បាកដោតិ។

កុមារោ “ញាតោម្ហី”តិ ភីតោ ភត្តបាតិយំ វិសំ បាតេតុំ អវិសហិត្វា ឧដ្ឋាយ រាជានំ វន្ទិត្វា គតោ។ សោ តមត្ថំ អត្តនោ ឧបដ្ឋាកានំ អារោចេត្វា “អជ្ជ តាវម្ហិ ញាតោ, ឥទានិ កថំ មារេស្សាមី”តិ បុច្ឆិ។ តេ តតោ បដ្ឋាយ ឧយ្យានេ បដិច្ឆន្នា ហុត្វា និកណ្ណិកវសេន មន្តយមានា “អត្ថេកោ ឧបាយោ, ខគ្គំ សន្នយ្ហិត្វា មហាឧបដ្ឋានំ គតកាលេ អមច្ចានំ អន្តរេ ឋត្វា រញ្ញោ បមត្តភាវំ ញត្វា ខគ្គេន បហរិត្វា មារេតុំ វដ្ដតី”តិ វវត្ថបេសុំ។ កុមារោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា មហាឧបដ្ឋានកាលេ សន្នទ្ធខគ្គោ ហុត្វា គន្ត្វា ឥតោ ចិតោ ច រញ្ញោ បហរណោកាសំ ឧបធារេតិ។ តស្មិំ ខណេ រាជា ទុតិយំ គាថមាហ –

໑໕໐

“ຍາ ມນ຺ຕາ ອຣຎ຺ຎສ຺ມິໍ, ຍາ ຈ ກາເຍ ຕິກິຈ຺ຉິກາ;

ຍເຫ຺ຕາຕໍ ຖ຺ລຕິ ຊີຕິ ຈ, ໆຕຍ຺ຍິ ຈິຊິຕໍ ມຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຣຎ຺ຎສ຺ມິນ຺ຕິ ວນຍ຺ຍາເນ. ຕິກິຈ຺ຉິກາຕິ ກລ຺ຍຸເລ ມນ຺ຕາ. ຍເຫ຺ຕາຕໍ ຖ຺ລຕິ ຊີຕິ ຈາຕິ ຍຖ຺ຍ ໆຕໍ ຖ຺ລຈາຕິ ມຍ ປຫເຣເນາການປຣິເຍສຕໍ. ຖ຺ລຈໍ ຕຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຕາຕ ກຸມາຣ, ຍາ ໆສາ ຕຈ ອຕ຺ຕໂນ ຈຸປຕ຺ຖາເກຫິ ສຖ຺ຖິໍ ຈຸຍ຺ຍາເນ ຈ ກາເຍ ຈ ຕິກິຈ຺ຉິກາ ມນ຺ຕາ, ຍເຫ຺ຕາຕໍ ຖ຺ລຈາຕິ ມຍ ມາເຣຫຕ຺ວາຍ ຖ຺ລຕິ ຊີຕິ ຈ ກເຣຫໍ, ໆຕຍ຺ຍິ ສຖ຺ຕໍ ມຍາ ໂກາຕຕ຺ຕິ.

ກຸມາເຣາ “ຊານາຕິ ເມ ເຈຣິກາຈ ປິຕາ”ຕິ ຕເຕາ ປລິໄຍິຕ຺ວາ ຈຸປຕ຺ຖາກາຕໍ ອາເຣາເຈສິ. ເຕ ສຕ຺ຖ຺ຖ ຊິຈເສ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ “ກຸມາຣ, ຕ ເຕ ປິຕາ, ເຈຣິກາຈ ຊານາຕິ, ຕກ຺ກມເຕ຺ຕນ ຕຸໍ ໆຈໍສຎ຺ຎີ ອເຫາສິ, ມາເຣຫິ ຕ”ນ຺ຕິ ຈຊິສຸ. ເສາ ໆກຊິຈສໍ ຕກ຺ກໍ ກເຫຕ຺ວາ ເສາປິຕມຕ຺ເຕກ ກຎ຺ຈາເຣ ອຖ຺ຖາສິ. ຣາຊາ ເສາປິຕມຕ຺ເຕກ ຊິເຕາ ຕຕິຍໍ ກາຖມາຫ –

໑໕໑

“ຖເມ຺ຕ ກິຣ ຊາຕສ຺ສ, ປິຕາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ມກ຺ກເວ;

ຖຫເຣສ຺ສຈ ສຕ຺ຕສ຺ສ, ຖເຕ຺ຕຫິ ຕລມຖ຺ຖິຊາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຖເມ຺ຕາຕິ ສກາເຣຖ. ປິຕາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ມກ຺ກເວຕິ ປິຕາ ມກ຺ກເວ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ມກ຺ກເຕປິຕກສ຺ສ. ຖ຺ລຈໍ ຕຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາ ອຣຎ຺ຎ ຊາເຕາ ມກ຺ກເວ ອຕ຺ຕໂນ ຍຸຖປຣິຫເຣຫໍ ອາສກ຺ກເຕ຺ຕາ ຕຣຸຫສ຺ສ ມກ຺ກເຕປິຕກສ຺ສ ຖເຕ຺ຕຫິ ຕລໍ ລິຖ຺ຖິຕ຺ວາ ປຸຣິສກາຈ ນາເສຕິ, ຕຖາ ຕຈ ອຕິຣເຊ຺ກາມສ຺ສ ຕລິກິ ຈຸປ຺ປາເຊເປຕ຺ວາ ປຸຣິສກາຈ ນາເສສ຺ສາມີຕິ.

ກຸມາເຣາ “ກຫຳເປຕຸກາເມາ ມໍ ປິຕາ”ຕິ ຊິເຕາ ປລິໄຍິຕ຺ວາ “ປິຕຣາຍິ ມຸຕ຺ຕຊີເຕາ”ຕິ ຈຸປຕ຺ຖາກາຕໍ ອາເຣາເຈສິ. ເຕ ອຖ຺ຖມາສມເຕ຺ຕ ຊີຕິເຈຕ຺ຕ “ກຸມາຣ, ສເຈ ຣາຊາ ຊາເຕຍ຺ຍ, ໆຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ຕາຊິຈາເສຍ຺ຍ, ຕກ຺ກມເຕ຺ຕນ ຕຍາ ກຊິຕໍ, ມາເຣຫິ ຕ”ນ຺ຕິ ຈຊິສຸ. ເສາ ໆກຊິຈສໍ ຕກ຺ກໍ ກເຫຕ຺ວາ ຈຸປຣິປາສາເຊ ສິຣິສຍຕໍ ປຊິສິຕ຺ວາ “ອາກຈ຺ຉຕ຺ເຕມເຈ ຕໍ ມາເຣສ຺ສາມີ”ຕິ ເຫຖ຺ຖາປລ຺ລເຖ຺ກ ຕິສີຊິ. ຣາຊາ ກຸຕ຺ຕສາຍມາເສາ ປຣິຊຕໍ ຈຸເຍ຺ຍາເຊຕ຺ວາ “ຕິປຊ຺ຊິສ຺ສາມີ”ຕິ ສິຣິກຖ຺ຖໍ ປຊິສເຕ຺ຕາ ຈຸມ຺ມາເຣ ຖຕ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ກາຖມາຫ –

“យមេតំ បរិសប្បសិ, អជកាណោវ សាសបេ;

យោបាយំ ហេដ្ឋតោ សេតិ, ឯតម្បិ វិទិតំ មយា”តិ។

តត្ថ បរិសប្បសីតិ ភយេន ឥតោ ចិតោ ច សប្បសិ។ សាសបេតិ សាសបខេត្តេ។ យោបាយន្តិ យោបិ អយំ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យម្បិ ឯតំ ត្វំ សាសបវនំ បវិដ្ឋកាលេ អជកោ វិយ ភយេន ឥតោ ចិតោ ច វិសប្បសិ, បឋមំ ទិនំ គហេត្វា អាគតោសិ, ទុតិយំ ខគ្គំ បហរិតុកាមោ ហុត្វា អាគតោសិ, តតិយំ ខគ្គំ អាទាយ សោបានបត្តកេ អដ្ឋាសិ, ឥទានិ យំ “មារេស្សាមី”តិ ហេដ្ឋាសយនេ និបន្នោសិ, សព្ពមេតំ ជានាមិ, ន តំ ឥទានិ ជីវន្តំ មុញ្ចិស្សាមិ, គហេត្វា រាជាណំ ការាបេស្សាមីតិ។ ឯវំ តស្ស អជានន្តស្សេវ សា សា គាថា តំ តំ អត្ថំ ទីបេតិ។

កុមារោ “ញាតោម្ហិ បិតរា, ឥទានិ មំ មារេស្សតី”តិ ភយប្បត្តោ ហេដ្ឋាសយនា និក្ខមិត្វា ខគ្គំ រញ្ញោ បាទមូលេ ឆឌ្ឌេត្វា “ខមាហិ មេ, ទេវា”តិ បាទមូលេ ឧរេន និបជ្ជិ។ រាជា “ន មយ្ហំ កោចិ កម្មំ ជានាតីតិ ត្វំ ចិន្តេសី”តិ តំ តជ្ជេត្វា សង្ខលិកពន្ធនេន ពន្ធាបេត្វា ពន្ធនាគារំ បវេសាបេត្វា អារក្ខំ ឋបេសិ។ តទា រាជា ពោធិសត្តស្ស គុណំ សល្លក្ខេសិ។ សោ អបរភាគេ កាលមកាសិ, តស្ស សរីរកិច្ចំ កត្វា កុមារំ ពន្ធនាគារា នីហរិត្វា រជ្ជេ បតិដ្ឋាបេសុំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា តក្កសិលាយំ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ថុសជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៣៣៩] ៩. ពាវេរុជាតកវណ្ណនា

អទស្សនេន មោរស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ហតលាភសក្ការេ តិត្ថិយេ អារព្ភ កថេសិ។ តិត្ថិយា ហិ អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ លាភិនោ អហេសុំ, ឧប្បន្នេ បន ពុទ្ធេ ហតលាភសក្ការា សុរិយុគ្គមនេ ខជ្ជោបនកា វិយ ជាតា។ តេសំ តំ បវត្តិំ អារព្ភ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ យាវ គុណវន្តា ន ឧប្បជ្ជន្តិ, តាវ និគ្គុណា លាភគ្គយសគ្គប្បត្តា អហេសុំ, គុណវន្តេសុ បន ឧប្បន្នេសុ និគ្គុណា ហតលាភសក្ការា ជាតា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មោរយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វុឌ្ឍិមន្វាយ សោភគ្គប្បត្តោ អរញ្ញេ វិចរិ។ តទា ឯកច្ចេ វាណិជា ទិសាកាកំ គហេត្វា នាវាយ ពាវេរុរដ្ឋំ អគមំសុ។ តស្មិំ កិរ កាលេ ពាវេរុរដ្ឋេ សកុណា នាម នត្ថិ។ អាគតាគតា រដ្ឋវាសិនោ តំ នាវគ្គេ និសិន្នំ ទិស្វា “បស្សថិមស្ស ឆវិវណ្ណំ គលបរិយោសានំ មុខតុណ្ឌកំ មណិគុឡសទិសានិ អក្ខីនី”តិ កាកមេវ បសំសិត្វា តេ វាណិជកេ អាហំសុ “ឥមំ, អយ្យា, សកុណំ អម្ហាកំ ទេថ, អម្ហាកំ ឥមិនា អត្ថោ, តុម្ហេ អត្តនោ រដ្ឋេ អញ្ញំ លភិស្សថា”តិ។ “តេន ហិ មូលេន គណ្ហថា”តិ។ “កហាបណេន នោ ទេថា”តិ។ “ន ទេមា”តិ។ អនុបុព្ពេន វឌ្ឍិត្វា “សតេន ទេថា”តិ វុត្តេ “អម្ហាកំ ឯស ពហូបការោ, តុម្ហេហិ សទ្ធិំ មេត្តិ ហោតូ”តិ កហាបណសតំ គហេត្វា អទំសុ។ តេ តំ នេត្វា សុវណ្ណបញ្ជរេ បក្ខិបិត្វា នានប្បការេន មច្ឆមំសេន ចេវ ផលាផលេន ច បដិជគ្គិំសុ។ អញ្ញេសំ សកុណានំ អវិជ្ជមានដ្ឋានេ ទសហិ អសទ្ធម្មេហិ សមន្នាគតោ កាកោ លាភគ្គយសគ្គប្បត្តោ អហោសិ។

បុនវារេ តេ វាណិជា ឯកំ មោររាជានំ គហេត្វា យថា អច្ឆរសទ្ទេន វស្សតិ, បាណិប្បហារសទ្ទេន នច្ចតិ, ឯវំ សិក្ខាបេត្វា ពាវេរុរដ្ឋំ អគមំសុ។ សោ មហាជនេ សន្និបតិតេ នាវាយ ធុរេ ឋត្វា បក្ខេ វិធុនិត្វា មធុរស្សរំ និច្ឆារេត្វា នច្ចិ។ មនុស្សា តំ ទិស្វា សោមនស្សជាតា “ឯតំ, អយ្យា, សោភគ្គប្បត្តំ សុសិក្ខិតំ សកុណរាជានំ អម្ហាកំ ទេថា”តិ អាហំសុ។ អម្ហេហិ បឋមំ កាកោ អានីតោ, តំ គណ្ហិត្ថ, ឥទានិ ឯកំ មោររាជានំ អានយិម្ហ, ឯតម្បិ យាចថ, តុម្ហាកំ រដ្ឋេ សកុណំ នាម គហេត្វា អាគន្តុំ ន សក្កាតិ។ “ហោតុ, អយ្យា, អត្តនោ រដ្ឋេ អញ្ញំ លភិស្សថ, ឥមំ នោ ទេថា”តិ មូលំ វឌ្ឍេត្វា សហស្សេន គណ្ហិំសុ។ អថ នំ សត្តរតនវិចិត្តេ បញ្ជរេ ឋបេត្វា មច្ឆមំសផលាផលេហិ ចេវ មធុលាជសក្ករបានកាទីហិ ច បដិជគ្គិំសុ, មយូររាជា លាភគ្គយសគ្គប្បត្តោ ជាតោ, តស្សាគតកាលតោ បដ្ឋាយ កាកស្ស លាភសក្ការោ បរិហាយិ, កោចិ នំ ឱលោកេតុម្បិ ន ឥច្ឆិ។ កាកោ ខាទនីយភោជនីយំ អលភមានោ “កាកា”តិ វស្សន្តោ គន្ត្វា ឧក្ការភូមិយំ ឱតរិត្វា គោចរំ គណ្ហិ។

សត្ថា ទ្វេ វត្ថូនិ ឃដេត្វា សម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៥២។

“អទស្សនេន មោរស្ស, សិខិនោ មញ្ជុភាណិនោ;

កាកំ តត្ថ អបូជេសុំ, មំសេន ច ផលេន ច។

១៥៣។

“យទា ច សរសម្បន្នោ, មោរោ ពាវេរុមាគមា;

ອຖ ລາໂຠ ຈ ສກ຺ກາໂຣ, ວາຍສສ຺ສ ອຫາຍຖ.

໑໕໕.

“ຍາວ ນຸປ຺ປຊ຺ຊຕີ ພຸທ຺ໂຘ, ຘມ຺ມຣາຊາ ປຠງ຺ກໂຣ;

ຕາວ ອຎ຺ເຎ ອປູເຊສຸໍ, ປຸຖູ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມເຓ.

໑໕໖.

“ຍທາ ຈ ສຣສມ຺ປນ຺ໂນ, ພຸທ຺ໂຘ ຘມ຺ມໍ ອເທສຍິ;

ອຖ ລາໂຠ ຈ ສກ຺ກາໂຣ, ຕິຕ຺ຖິຍານໍ ອຫາຍຖາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສິຂິໂນຕິ ສິຂາຍ ສມນ຺ນາຄຕສ຺ສ. ມຎ຺ຊຸຠາຓິໂນຕິ ມຘຸຣສ຺ສຣສ຺ສ. ອປູເຊສຸນ຺ຕິ ອປູຊຍິໍສຸ. ມໍເສນ ຈ ຜເລນ ຈາຕິ ນານປ຺ປກາເຣນ ມໍເສນ ຜລາຜເລນ ຈ. ພາເວຣຸມາຄມາຕິ ພາເວຣຸຣຏ຺ຐໍ ອາຄໂຕ. “ກາເວຣຸ”ຕິປິ ປາໂຐ. ອຫາຍຖາຕິ ປຣິຫີໂນ. ຘມ຺ມຣາຊາຕິ ນວຫິ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ເມຫິ ປຣິສໍ ຣຎ຺ເຊຕີຕິ ຘມ຺ມຣາຊາ. ປຠງ຺ກໂຣຕິ ສຕ຺ຕໂລກໂອກາສໂລກສງ຺ຂາຣໂລເກສຸ ອາໂລກສ຺ສ ກຕຕ຺ຕາ ປຠງ຺ກໂຣ. ສຣສມ຺ປນ຺ໂນຕິ ພ຺ຣຫ຺ມສ຺ສເຣນ ສມນ຺ນາຄໂຕ. ຘມ຺ມໍ ອເທສຍີຕິ ຈຕຸສຈ຺ຈຘມ຺ມໍ ປກາເສສີຕິ.

ອິຕິ ອິມາ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ຠາສິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ກາໂກ ນິຄຓ຺ໂຐ ນາຏປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ໂມຣຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺”ຕິ.

ພາເວຣຸຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ.

[໓໔໐] ໑໐. ວິສຍ຺ຫຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອທາສິທານານີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອນາຖປິຓ຺ຑິກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຐາ ຂທິຣງ຺ຄາຣຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑.໔໐) ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວ. ອິຘ ປນ ສຕ຺ຖາ ອນາຖປິຓ຺ຑິກໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ຄຫປຕິ ‘ທານໍ ມາ ອທາສີ’ຕິ ອາກາເສ ຐຕ຺ວາ ວາເຣນ຺ຕສ຺ສ ສກ຺ກ

ទេចាតយិត្តុំ បដិចាហិត្វា ទាតុំ អនុប្បទេថា”តិ ចត្វា តេត ឃាចិតោ អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អសីតិកោដិវិភវេចា ចិវសេដ្ឋិ តាយ សេដ្ឋិ ហុត្វា បញ្ញាហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ទានជ្ឈាសយោ ទានាភិរតោ អហោសិ៍ សោ ចតូសុ នគរទ្វារេសុ, នគរមជ្ឈេ អត្តនោ ឃរទ្វារេតិ ឆសុ ឋានេសុ ទានសាលាយោ ការេត្វា ទានំ បវត្តេសិ, ទិវសេ ទិវសេ ឆ សតសហស្សានិ វិស្សជ្ជេតិ៍ ពោធិសត្តស្ស ច ចត្តិចាឃាចកានញ្ច ឯកជ្ឈាសយោ ភត្តំ ហោតិ៍ តស្ស ឧបដ្ឋនិបំ ក្ខុន្តុលំ គត្វា ទានំ ទេតោ ទានានុភាវេន សក្កស្ស ភវនំ គម្បិ, សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ៍ សក្កោ “កោ នុ ខោ មំ ឋានា ចាវេតុកាមោ”តិ ឧបធារេន្តោ មហាសេដ្ឋិំ ទិស្វា “អយំ ចិវសេដ្ឋិ អតិវិយ បត្ថរិត្វា សកលជម្ពុទីបំ ក្ខុន្តុលំ គរោន្តោ ទានំ ទេតិ, ឥមិនា ទានេន មំ ចាវេត្វា សយំ សក្កោ ភវិស្សតីតិ មញ្ញេ, ឥមស្ស ធនំ នាសេត្វា ឯតំ ទលិទ្ទំ គត្វា យថា ទានំ ន ទេតិ, តថា ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា សព្ពំ ធនធញ្ញំ តេលមធុផាណិតាទីនិ អន្តមសោ ទាសកម្មករេបិ អន្តរធាបេសិ៍

តទា ទានព្យាបដា អាគន្ត្វា “សាមិ ទានគ្គំ បច្ឆិន្នំ, ឋបិតឋបិតដ្ឋានេ ន កិញ្ចិ បស្សាមា”តិ អារោចយិំសុ៍ “ឥតោ បរិព្ពយំ ហរថ, មា ទានំ បច្ឆិន្ទថា”តិ ភរិយំ បក្កោសាបេត្វា “ភទ្ទេ, ទានំ បវត្តាបេហី”តិ អាហ៍ សា សកលគេហំ វិចិនិត្វា អឌ្ឍមាសកមត្តម្បិ អទិស្វា “អយ្យ, អម្ហាកំ និវត្ថនិវត្ថំ ឋបេត្វា អញ្ញំ កិញ្ចិ ន បស្សាមិ, សកលគេហំ តុច្ឆ”ន្តិ អាហ៍ សត្តរតនកោដ្ឋេសុ ទ្វារំ វិវរាបេត្វា ន កិញ្ចិ អទ្ទស, សេដ្ឋិញ្ច ភរិយញ្ច ឋបេត្វា អញ្ញេ ទាសកម្មករាបិ ន បញ្ញាយិំសុ៍ បុន មហាសត្តោ៍ ភរិយំ អាមន្តេត្វា “ភទ្ទេ, ន សក្កា ទានំ បច្ឆិន្ទិតុំ, សកលនិវេសនំ វិចិនិត្វា កិញ្ចិ ឧបធារេហី”តិ អាហ៍ តស្មិំ ខណេ ឯកោ តិណហារកោ អសិតញ្ច កាជញ្ច តិណពន្ធនរជ្ជុញ្ច ទ្វារន្តរេ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិ៍ សេដ្ឋិភរិយា តំ ទិស្វា “សាមិ, ឥទំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ន បស្សាមី”តិ អាហរិត្វា អទាសិ៍ មហាសត្តោ “ភទ្ទេ, មយា ឯត្តកំ កាលំ តិណំ នាម ន លាយិតបុព្ពំ, អជ្ជ បន តិណំ លាយិត្វា អាហរិត្វា វិក្កិណិត្វា យថានុច្ឆវិកំ ទានំ ទស្សាមី”តិ ទានុបច្ឆេទភយេន អសិតញ្ច កាជញ្ច រជ្ជុញ្ច គហេត្វា នគរា និក្ខមិត្វា តិណវត្ថុំ គន្ត្វា តិណំ លាយិត្វា “ឯកោ អម្ហាកំ ភវិស្សតិ, ឯកេន ទានំ ទស្សាមី”តិ ទ្វេ តិណកលាបេ ពន្ធិត្វា កាជេ លគ្គេត្វា អាទាយ គន្ត្វា នគរទ្វារេ វិក្កិណិត្វា មាសកេ គហេត្វា ឯកំ កោដ្ឋាសំ យាចកានំ អទាសិ៍ យាចកា ពហូ, តេសំ “មយ្ហម្បិ ទេហិ, មយ្ហម្បិ ទេហី”តិ វទន្តានំ ឥតរម្បិ កោដ្ឋាសំ ទត្វា តំ ទិវសំ សទ្ធិំ ភរិយាយ អនាហារោ វីតិនាមេសិ៍ ឥមិនា និយាមេន ឆ ទិវសា វីតិវត្តា៍

អថស្ស សត្តមេ ទិវសេ តិណំ អាហរមានស្ស សត្តាហំ និរាហារស្ស អតិសុខុមាលស្ស នលាដេ សូរិយាតបេន បហដមត្តេ អក្ខីនិ ភមិំសុ៍ សោ សតិំ បច្ចុបដ្ឋាបេតុំ អសក្កោន្តោ តិណំ អវត្ថរិត្វា បតិ៍ សក្កោ តស្ស កិរិយំ ឧបធារយមានោ វិចរតិ៍ សោ តង្ខណញ្ញេវ អាគន្ត្វា អាកាសេ ឋត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៣៥៍

“អការិ កាតាតិ បុរេ ចិសឃ្យា កកេតា ន តេ ឈឃឆេយ្យា អហោសិ;

ឰ្លតោ បទំ ចេ ត កចេឃ្យ កាតំ, តិេដ្ឋឃ្យុំ តេ សំឃយត្តស្ស កោកា”តិ៑

តស្សត្ថោ – អឞ្ហ្មា ចិសឃ្យាតុំ ឰ្លតោ បុត្តោ តច កោហេ ឆតេ ចិឌ្ឍយាតេ សកលជម្ពុទីបំ ភ្កត្ថា ពរិត្វា កាតាតិ អការិ៑ តស្ស ន តេ ឲចំ កកេតា កោកាតំ ឈឃឆេយ្យា ឈឃសកាចោ អហោសិ, សត្ថុំ សាបតេឃ្យ តីលំ, ឰ្លតោ បទំ ចេបិ តុំ កាតំ ត កចេឃ្យ, ពស្សចិ ពិត្វិ ត កចេឃ្យាសិ, តច សំឃយត្តស្ស អកកត្តស្ស កោកា តចេច តិេដ្ឋឃ្យុំ, “ឰ្លតោ បដ្ឋាឃ ត កស្សាយី”តិ តុំ យឃិ្យាបជិដ្ឋា ចេហិ, អហំ តេ កោកេ កស្សស្សាយីតិ៑

យហាសត្វា តស្ស ចចតំ សុត្វា “កោសិ តូ”ត្តិ អាហ៑ “សក្កោហមស្មិ”តិ៑ ចៅឆិសត្វា “សក្កោ តាម សឃំ កាតំ កត្វា សីលំ សមាទិឃិត្វា ភ្ជបិសឆពយុំ ពត្វា សត្ត ចត្តបកាតិ បូរេត្វា សក្កត្តំ បត្តោ, តុំ បត អត្តតោ ឰស្សរិយការណំ កាតំ ចាេរសិ, អតរិឃំ ចត ពរោសី”តិ ចត្វា តិស្សា កាថា អកាសិ –

១៥ប៑

“អតរិឃមរិយេត សហស្សតេត្ត, សុទ្ធក្កតេតាបិ អកិច្ចយាហុ;

យា ចោ ឆតំ តំ អហុ ចេចរាជ, ឃំ កោកតេហុ ចិជតេហុ សដ្ឋំ៑

១៥ជ៑

“ឃេត ឲពោ រចោ ឃាតិ, ឃាតិ តេតបរោ រចោ;

បោរិកាណំ តិហិតំ ចត្តំ, ចត្តតត្ថោច ចាសច៑

១៩០៑

“ឃជិ ហេស្សតិ កស្សាយ, អសេត្តេ ពិ កកាយសេ;

ឲចំក្ខុតាបិ ឥស្សាយ, យា ឥាត៌ បយឥយ្យាយ”តិ។

ពត្ថ អតរិយត្តិ លិយក៌ បិបកយ៉ុ។ អរិមេយតាតិ បរិសុទ្ធាចារេត អរិមេយត។ សុក្កុមេតតាបិតិ សុឥលិទ្ធេតាបិ។ អកិច្ចយាហុតិ អកពួត្តត្តិ ញុទ្ធាឥមេយា អរិយា ចឥត្តិ, ត្វំ បត យំ អតរិយំ យក្កុ អាមេរាមេចសឹតិ អឌិប្បាមេយា។ មេចាតិ តិបិពយត្ត៌។ យំ មេកាកមេហត្វាតិ យស្ស ឆតស្ស បរិក្ខូតមេហតុ យយំ ឥាតរសុទ្ធិ ចិឌមេហយុ បរិច្ចមេឌយ្យាយ, ត៌ ឆតមេយច យា អហុ, ត មេតា មេពត ឆមេតត អមេត្ថាតិ ឌឹមេបតិ។

រមេឆាតិ យំកិច្ចិ យាត៌។ ប្តត៌ ចុត្តំ មេហាតិ – មេយត យមេក្កុត ឲមេកា រមេឆា យាតិ, អមេញ្ញាបិ រមេឆា “រឆស្ស កពយមេក្កា ឲមេសា”តិ មេពមេតច យមេក្កុត យាតិ។ មេបិរាណ៌ តិហិត៌ ចត្តត្តិ យំ យយា បុមេន្ទា តិហិត៌ ចត្តំ, ត៌ យយិ ឆមេរត្ត ចត្តញុមេយច, យា តិដ្ឋត្វាតិ អមេត្ថា។ ឲចំក្ខុតាតិ ឲចំ តិលហារកក្ខុតាបិ យយំ យាច ឌឹចាយ, តាច ឥស្សាយមេយច។ កិការណា? យា ឥាត៌ បយឥយ្យាយតិ។ អឥឥមេត្តា ហិ ឥាត៌ បយឌ្ឍតិ តាយ ត សរតិ ត សល្លមេក្ខតិ, អហំ បត ឌឹចយាមេតា ឥាត៌ បយុស្សិត្វំ ត ប្តច្ឆាមិ, តស្មា ឥាត៌ ឥស្សាយិមេយចាតិ ឌឹមេបតិ។

សមេក្កា ត៌ បដិតាហិត្វំ អសមេក្កាមេត្តា “កិយត្វាយ ឥាត៌ ឥឥាសិ”តិ បុច្ឆិ។ មេតាឌិសមេត្វា “មេតច សក្កត្វំ, ត ព្រាហ្មត្វំ បត្វាយមេតា, សញ្ញាត់ បមេត្វមេត្តា បតាហំ ឥឥាមិ”តិ អាហ។ សមេក្កា តស្ស ចចត៌ សុត្វា ញុមេដ្ឋា ហមេត្វត បិដ្ឋិ បរិយឌ្ឍិ។ មេតាឌិសត្វស្ស តច្ឆលមេញ្ញាច បរិយឌ្ឍិតយត្វមេស្សច សកលសរីរំ បរិបុរិ។ សក្កាតុការេចត ចស្ស សមេន្ទា ចិកចបរិមេច្ឆមេកា បដិបិកតិមេកាច អមេហាសិ។ សមេក្កា “យហាមេសដ្ឋិ, ត្វំ ប្តមេតា បដ្ឋាយ ឌិចមេស ឌិចមេស ទ្វាឥស សតសហស្សាតិ ចិស្សជ្ជមេត្តា ឥាត៌ ឥឥាហិ”តិ តស្ស មេកមេហ អបរិយាណ៌ ឆត៌ កត្វា ត៌ ឧមេយ្យាមេឌត្វា សកដ្ឋាតមេយច កមេតា។

សត្វា ប្តយំ ឆយ្ចុមេឥសត៌ អាហរិត្វា ឌាតក៌ សមេយាឆាមេតសិ – “តឥា មេសដ្ឋិកវិយា រាហុលយាតា អមេហាសិ, ចិសមេឃា្យ បត មេសដ្ឋិ អហមេយច អមេហាសិ”ន្តិ។

ចិសឃ្យឌាតកចណ្ណតា ឥសយា។

មេកាកិលចមេក្កា ចតុមេត្វា។

៥។ ក្ខូអក្កុណាលចមេក្កា

[១៣១] ១។ កល្ហិរឌាតកចណ្ណតា

តរាតយារាយករាឃ្វតិ ប្តយស្ស ឌាតកស្ស ចិត្វារកថា កុណាលឌាតមេក (ឌា។ ២។១២១។កុណាលឌាតក) អាចិ កចិស្សតិ។

ពណ្ឌីខាតពកចណ្ណតា បឌយា៍

[១៣១] ១៍ ចាតរខាតពកចណ្ណតា

អសក្លិចត អត្តាតត្តិ ឰគំ សត្វា រចឡ្វចរត ចិហទរត្តា រគចគត្ធស្ស ចឆាឃ បរិសក្កត់ អារទ្ភ ពរឆសិ៍ ចត្វ (ខា៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៍ ស្សុយារខាតពកចណ្ណតា) រហដ្ឋា ចិត្វារិតរយច៍

អតីរត បត ខារាលាសិឃំ ព្រហ្មទត្ត ទដ្ឋ៍ ការទរត្ត រខាឌិសរត្តា ហិយចត្តបរចរស ពបិរឃាតិឃំ តិព្ចាត្តិត្វា ចឃប្យត្តា កន្លាតីរទ ចសិ៍ អរឆកា អរត្តាកន្លាឃំ សំសុយារី រខាឌិសត្តស្ស ហចឃមំរស រគាហឡអំ ខ្ញុប្យារគត្វា សំសុយារស្ស ពរឆសិ៍ រសា "ពំ ពបិ ខ្ចរព តិយុន្ជារបត្វា យាររត្វា ហចឃមំសំ ករហត្វា សំសុយារិឃា ចស្សាយី"តិ ចិរត្តត្វា យហាសត្វ អាហ – "ឲហិ, សម្ម, អត្តរឌីបរព ចលិចរល លាឌិត្ញ កន្លាយា"តិ៍ "ពឆំ, សម្ម, អហំ កយិស្សាយី"តិ៍ "អហំ ពំ យយ បិដ្ឋឹឃំ តិសីទារបត្វា រគស្សាយី"តិ៍ រសា ពស្ស ចិត្ត អខាតរត្តា លដ្ឋិត្វា បិដ្ឋឹឃំ តិសីទិ៍ សំសុយាររា រឆាពំ កត្តា តិយុន្ជិត្ញ អារកិ៍ អឆ តំ ចាតររា "កិពាររលា, រកា, ឃំ ខ្ចរព តិយុន្ជារបសី"តិ អាហ៍ "អហំ ពំ យាររត្វា ពច ហចឃមំសំ យយ ករិឃាឃ ចស្សាយី"តិ៍ "ចត្ត ត្វំ យយ ហចឃមំសំ ខ្ចរទ អត្វីតិ យន្ទាសី"តិ? "អឆ ពហំ រព ឌបិព"ត្តិ? "ឲពំ ខ្ចុន្ទរទ ឌ្លាលម្ពត្តិ ត បស្សសី"តិ? "បស្សាមិ, ចស្សមិ បត រយ"តិ៍ "អាយ, ចស្សាយី"តិ៍ សំសុយាររា ចត្តពាឃ ពំ ករហត្វា តឌីពីរទ ខ្ចុន្ទរម្មុល់ ករពា៍ រខាឌិសរត្តា ពស្ស បិដ្ឋិរពា លដ្ឋិត្វា ខ្ចុន្ទរទុរព្ព តិសិរត្តា ឰយា កាឆា អកាសិ –

១៩១៍

"អសក្លិ ចត អត្តាត់, ខ្ចន្ទាត្ញ ខ្ចកា ឆល់;

ត ចាតាហំ បុត ពុឃ្យា ចសំ កន្លាមិ ចារិខ៍

១៩១៍

"អលរយរតហិ អរម្ពហិ, ខម្ពហិ បតរសហិ ច;

ឃាតិ បរិទំ សមុទ្ទស្ស, ចទំ យឃ្យាខ្ចុន្ទរទា៍

១៩៧។

“យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ, ន ខិប្បមនុពុជ្ឈតិ;

អមិត្តវសមន្វេតិ, បច្ឆា ច អនុតប្បតិ។

១៩៨។

“យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ, ខិប្បមេវ និពោធតិ;

មុច្ចតេ សត្តុសម្ពាធា, ន ច បច្ឆានុតប្បតី”តិ។

តត្ថ អសក្ខិំ វតាតិ សមត្ថោ វត អហោសិំ។ ឧទ្ធាតុន្តិ ឧទ្ធរិតុំ។ វារិជាតិ សំសុមារំ អាលបតិ។ យានិ បារំ សមុទ្ទស្សាតិ គង្គំ សមុទ្ទនាមេនាលបន្តោ “យានិ សមុទ្ទស្ស បារំ គន្ត្វា លភិតព្ពានិ, អលំ តេហី”តិ វទតិ។ បច្ឆា ច អនុតប្បតីតិ ឧប្បន្នំ អត្ថំ ខិប្បំ អជានន្តោ អមិត្តវសំ គច្ឆតិ, បច្ឆា ច អនុតប្បតិ។

ឥតិ សោ ចតូហិ គាថាហិ លោកិយកិច្ចានំ និប្ផត្តិការណំ កថេត្វា វនសណ្ឌមេវ បាវិសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សំសុមារោ ទេវទត្តោ អហោសិ, វានរោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

វានរជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣៤៣] ៣។ កុន្តិនីជាតកវណ្ណនា

អវសិម្ហ តវាគារេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ គេហេ និវុត្ថំ កុន្តិនិសកុណិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សា កិរ រញ្ញោ ទូតេយ្យហារិកា អហោសិ។ ទ្វេ បោតកាបិស្សា អត្ថិ, រាជា តំ សកុណិកំ ឯកស្ស រញ្ញោ បណ្ណំ គាហាបេត្វា បេសេសិ។ តស្សា គតកាលេ រាជកុលេ ទារកា តេ សកុណបោតកេ ហត្ថេហិ បរិមទ្ទិត្វា មារេសុំ។ សា អាគន្ត្វា តេ បោតកេ មតេ បស្សន្តី “កេន មេ បុត្តកា មារិតា”តិ បុច្ឆិ។ “អសុកេន ច អសុកេន ចា”តិ។ តស្មិញ្ច កាលេ រាជកុលេ បោសាវនិកព្យគ្ឃោ អត្ថិ កក្ខឡោ ផរុសោ, ពន្ធនពលេន តិដ្ឋតិ។ អថ តេ ទារកា តំ ព្យគ្ឃំ ទស្សនាយ អគមំសុ។ សាបិ សកុណិកា តេហិ សទ្ធិំ គន្ត្វា “យថា ឥមេហិ មម បុត្តកា មារិតា, តថេវ នេ

ករិស្សាមី”តិ តេ ឌារេក ករេហត្វា ញ្យូឈ្ឈ្ស បិឌម្ភលេ លិបិ, ញ្យេល្ល យុរាយុរាបេត្វា ឈាឌិ៍ ឞា “ត្ថឌាតិ យេ យតោរេឆា បរិបុណ្ណោ”តិ ဋ្ឋប្យតិត្វា ហិយចត្តយេច កតា៍ តំ ការលំ ឞុត្វា កិក្ខ ឆយ្ខឞកាឃំ កឆិ ឞយ្ចារបេឞំ “អាចុឞោ, រាឌក្យលេ កិរ អឞុកា តាយ ក្យត្តិតី ឞក្យលិកា ឈេ ហិស្សា រេបិតកា យារិតា, តេ ឌារេក ញ្យូឈ្ឈ្ស បិឌម្ភលេ លិបិត្វា ហិយចត្តយេច កតា”តិ៍ ឞត្វា អាកន្ត្វា “កាឃ ត្យុ, កិក្ខេច, ខុតរេហិ កឆាឃ ឞត្ថិឞិន្នា”តិ បុឆ្ឆិត្វា “ត្ថយាឃ តាយា”តិ ចុរត្ត “ត, កិក្ខេច, ត្ថឌារតេច, បុរេត្តបេឞា អត្តេតា រេបិតកឈាតរេក ឌារេក ករេហត្វា ញ្យូឈ្ឈ្ស បិឌម្ភលេ លិបិត្វា ហិយចត្តយេច កតា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ឌារាណសិយំ ឌៅឌិឞត្តោ ឆរយ្ខេត ឞយេត រជ្ជំ ការេឞិ៍ តស្ស តិរេចឞតេ ខុកា ក្យត្តិតី ឞក្យលិកា ឝ្មតេឃ្យុហារិកាតិ ឞត្តា បុរិយឞឌិឞយេច៍ អយំ បត ចិរេឞឞោ៍ អយំ ក្យត្តិតី ញ្យេល្លត ឌារេក យារាបេត្វា ចិត្តេឞិ “ត្ថឌាតិ ត ឞក្កា យឃា ត្ថឆ ចឞិត្យំ, កយិស្សាមិ, កន្ធិតិ ច បត រេត្តោ អតារោរេចត្វា ត កយិស្សាមិ, អារោរេចត្វាច កយិស្សាមី”តិ៍ ឞា រាឌាតំ ဋ្ឋបឞក្កមិត្វា ចត្តិត្វា ខុកយត្ត ឌិតា “ឞាមិ, ត្យុយ្យាកំ បយារេឆត យេ បុត្តកេ ឌារេកា យារេឞំ, អហំ រេកាឆចឞិកា ហុត្វា តេ ឌារេក បជិយារេឞិ, ត្ថឌាតិ យឃា ត្ថឆ ចឞិត្យំ ត ឞក្កា”តិ ចត្វា បឆមំ កាឆយាហ –

១៩៥៍

“អចឞិយ្យាចាការរេ, តិច្ចំ ឞក្កាតបុឌិតា,

ត្វយេច ឌាតិយកាមិ, ហត្ថ រាឌ ចឌាយហ”ន្តិ៍

តត្ថ ត្វយេច ឌាតិយកាមីតិ យំ បណ្ឌុំ កាហារបេត្វា រេបរេឞត្វា អត្តេតា បយារេឆត យេ បិឃបុត្តកេ អរក្ខន្តោ ត្វរេត្តាច ត្ថឌាតិ ខុតំ យេ រេឌាយតស្សការលំ អកាវិ៍ ហត្ថាតិ ចចស្សក្កត្ត តិបារេតា៍ រាឌាតិ ឌៅឌិឞត្តំ អាលបតិ៍ ចឌាយហត្តិ អហំ ហិយចត្ត កន្ធាមីតិ៍

តំ ឞុត្វា រាឌា ឌុតិយំ កាឆយាហ –

១៩៦៍

“យេឃា ចេ កតេ បជិកតេ, កិត្តិរេឞ បជិកិត្តិរេឞ;

ខុចំ តំ ឞយ្យតី រេចរំ, ចឞ ក្យត្តិតិ យាកយា”តិ៍

តស្សត្ថោ – យោ បុគ្គលោ បរេន កតេ កិច្ចកិច្ចេសុ អត្តនោ បុត្តទារលាភិកោ ជាតុលោ កម្មេ កតេ ពុធ អត្តនោ តស្ស បុគ្គលស្ស បដិកតេ បដិកិច្ចេសុ "បដិកតំ មយា តស្សា"តិ ជានាតិ។ ឯវំ តំ សម្ពតី ចេវេត្តិ ឯត្តកេន តំ ចេវំ សម្ពតិ ឧបសន្តិ ហោតិ, តស្មា ឯស កុត្តិតិ មាគមាតិ។

តំ សុត្វា កុត្តិតិ តតិយំ គាថមាហ –

១៩លឹ។

"ន កតស្ស ច កត្តា ច, មេត្តិ សន្ធិយតេ ពុធ;

ហទយំ នានុជានាតិ, គច្ឆញ្ញោច រេឆសកា"តិ។

តត្ថ ន កតស្ស ច កត្តា ចាតិ កតស្ស ច អភិក្ខតស្ស ឧបបីឡិតស្ស បុគ្គលស្ស, ឌុជាតិ ចិកត្តិចិបរិណាមំ កត្វា យោ កត្តា តស្ស ចាតិ ឌុមេយំ ទ្វិត្តំ បុគ្គលានំ ពុធ មិត្តការោចា នាម ន សន្ធិយតិ ន ឃដីយតីតិ អត្ថោ។ ហទយំ នានុជានាតីតិ តេន ការណេន មម ហទយំ ឌុឆ ចានំ នានុជានាតិ។ គច្ឆញ្ញោច រេឆសកាតិ តស្មា អហំ មហារាជ គមិស្សាមិ មេចាតិ។

តំ សុត្វា រាជា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

១៩ប៉។

"កតស្ស ចេច កត្តា ច, មេត្តិ សន្ធិយតេ ពុធ;

ធីរានំ នោ ច ពាលានំ, ចស កុត្តិតិ មាគមា"តិ។

តស្សត្ថោ – កតស្ស ចេច បុគ្គលស្ស, យោ ច កត្តា តស្ស មេត្តិ សន្ធិយតេ ពុធ, សា បន ធីរានំ, នោ ច ពាលានំ។ ធីរានញ្ហិ មេត្តិ ភិន្នាបិ ពុធ ឃដីយតិ, ពាលានំ បន សកិំ ភិន្នា ភិន្នាច ហោតិ, តស្មា ចស កុត្តិតិ មាគមាតិ។

សកុណិកា "ឯវំ សន្តេបិ ន សក្កា មយា ឌុឆ ចសិតុំ សាមី"តិ រាជានំ ចន្ទិត្វា ឧប្បតិត្វា ហិមចន្តមេច គតា។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – “ຕທາ ກຸກ຺ກຸຏີເຍວ ເຖເຣຫິ ກຸກ຺ກຸຏີ ອໂຫສິ, ພາຣາຓສິຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ”ຕິ.

ກຸກ຺ກຸຏິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາ.

[໑໓໓] ໓. ອຏ຺ຐຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເຍາຄີລິຍໍ ຍຓ຺ຑຍຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຏ຺ຐໂກປກເຖຣໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣ ມຫລ຺ລກກາເລ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເຊຕວນປຈ຺ຈນ຺ເຕ ອຏ຺ຐເນ ປຓ຺ຓສາລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອເຏ຺ຐ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ປຕິຕານິ ອຏ຺ຐປກ຺ການິ ວາເຈນ຺ໂຕ ວິຫຣຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ສພ຺ພທຸກ຺ຂສ຺ສາຕຍ຺ຍິ ເຈຕີ. ຕສ຺ມິໍ ກິລາສາຍ ປວິເຏ຺ຐ ອຏ຺ຐໂຈຣກາ ອຏ຺ຐານິ ປເຫຕ຺ວາ ວາເຈຕ຺ວາ ຈ ກເຫຕ຺ວາ ຈ ກຑ຺ຒນ຺ຕິ. ຕສ຺ມິໍ ວເຕ ຈຕສ຺ສາ ເສຏ຺ຐີຕເຣາ ອຊິຣວຕິຍໍ ຊາຍິຕ຺ວາ ຈິຣສ຺ສເຕ຺ວາ ຕໍ ອຏ຺ຐຈຕໍ ປຈິສິສຸ. ມຫລ຺ລໂກ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕາ ທິສ຺ວາ “ຕຸເມ຺ຫ ເມ ອຏ຺ຐານິ ວາຈິຕານີ”ຕິ ອາຫ. “ພນ຺ເຕ, ມຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ອາຄຕາ, ນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຏ຺ຐານິ ວາຈາຍາ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ ສປຕໍ ກໂຣຖາ”ຕິ? “ກໂຣມ, ພນ຺ເຕ”ຕິ ສປຕໍ ກຣິໍສຸ. ມຫລ຺ລໂກ ຕາ ສປຕໍ ກາເຣຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ຈິສ຺ສເຊ຺ຊສິ. ຕສ຺ສ ຕໍ ກິຣິຍໍ ສຸຕ຺ວາ ພິກ຺ຂູ ທມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ “ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ກິຣ ມຫລ຺ລໂກ ອຕ຺ຕໂນ ຈສຕກໍ ອຏ຺ຐຈຕໍ ປຈິຏ຺ຐາ ເສຏ຺ຐີຕເຣາ ສປຕໍ ກາເຣຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ຈິສ຺ສເຊ຺ຊສີ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕເຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທານິເວ, ປຸເພ຺ພປາຍໍ ອຏ຺ຐໂກປໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຈຕສ຺ສາ ເສຏ຺ຐີຕເຣາ ສປຕໍ ກາເຣຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ຈິສ຺ສເຊ຺ຊສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສເຕ຺ຕາ ສກ຺ກຕ຺ຕໍ ກາເຣສິ. ຕທາ ເອໂກ ກຸຏຊຏິເລາ ພາຣາຓສິໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ນທີຕີເຣ ອຏ຺ຐເຈເຕ ປຓ຺ຓສາລໍ ມາເປຕ຺ວາ ອເຏ຺ຐ ຣກ຺ຂເຕ຺ຕາ ປຕິຕານິ ອຏ຺ຐປກ຺ການິ ວາເຈເຕ຺ຕາ ສພ຺ພທຸກ຺ຂສ຺ສາຕຍ຺ຍິ ເຈເຕ຺ຕາ ນານປ຺ປກາເຣນ ມິຈ຺ຉາຊີເວນ ຊີວິກໍ ກເປ຺ປນ຺ໂຕ ວິຫຣຕິ. ຕທາ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ “ໂກ ນຸ ໂຂ ໂລເກ ມາຕາປິຕເຣາ ອຸປຏ຺ຐຫຕິ, ກຸເລ ເຊ຺ຏ຺ຐາປຈາຍິກກມ຺ມໍ ກໂຣຕິ, ທານໍ ເທຕິ, ສີລໍ ຣກ຺ຂຕິ, ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ກໂຣຕິ, ໂກ ປພ຺ພຊິຕາ ສມຓທເມ຺ມ ຍຸຕ຺ຕປຍຸຕ຺ຕາ ວິຫຣນ຺ຕິ, ໂກ ອນາຈາຣໍ ຈຣຕີ”ຕິ ໂລກໍ ໂວໂລເກນ຺ໂຕ ອິມໍ ອຏ຺ຐໂກປກໍ ອນາຈາຣໍ ກຸຏຊຏິລໍ ທິສ຺ວາ “ອຍໍ ກຸຏຊຏິເລາ ກສິຓປຣິກ຺ຂາເຣ ອຕ຺ຕໂນ ສມຓທມ຺ມໍ ປຫາຍ ອຏ຺ຐຈຕໍ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ, ສໍເວເຊສ຺ສາມິ ນ”ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ກາຍໍ ກິລາສາຍ ປວິຏ຺ຐກາເລ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸພາເວນ ອເຏ຺ຐ ປເຫຕ຺ວາ ໂຈເຣຫິ ວິລຸຕ຺ເຕ ວິຍ ອກາສິ.

ຕທາ ພາຣາຓສິໂຕ ຈຕສ຺ສາ ເສຏ຺ຐີຕເຣາ ຕໍ ອຏ຺ຐຈຕໍ ປຈິສິສຸ. ກຸຏຊຏິເລາ ຕາ ທິສ຺ວາ “ຕຸເມ຺ຫ ເມ ອຏ຺ຐານິ ວາຈິຕານີ”ຕິ ປລິພຸທ຺ທິ. “ພນ຺ເຕ, ມຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ອາຄຕາ, ນ ເຕ ອຏ຺ຐານິ ວາຈາຍາ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ ສປຕໍ ກໂຣຖາ”ຕິ? “ກຕ຺ວາ ຈ ປນ ກຕ຺ຖໍ ລຠິສ຺ສາມາ”ຕິ? “ອາມ, ລຠິສ຺ສຖາ”ຕິ. “ສາທຸ, ພນ຺ເຕ”ຕິ ຕາສຸ ເຊ຺ຏ຺ຐິກາ ສປຕໍ ກໂຣນ຺ຕີ ປຖມໍ ກາຖມາຫ –

“យោ នីលិយំ មណ្ឌយតិ, សណ្ឌាសេន វិហញ្ញតិ;

តស្ស សា វសមន្វេតុ, យា តេ អម្ពេ អវាហរី”តិ។

តស្សត្ថោ – យោ បុរិសោ បលិតានិ កាឡវណ្ណករណត្ថាយ នីលផលិនីនិ យោជេត្វា កតំ នីលិយំ មណ្ឌយតិ, នីលកេសន្តរេ ច ឋិតំ បលិតំ ឧទ្ធរន្តោ សណ្ឌាសេន វិហញ្ញតិ កិលមតិ, តស្ស ឯវរូបស្ស មហល្លកស្ស សា វសំ អន្វេតុ, តថារូបំ បតិំ លភតុ, យា តេ អម្ពេ អវាហរីតិ។

តាបសោ “ត្វំ ឯកមន្តំ និសីទាហី”តិ វត្វា ទុតិយំ សេដ្ឋិធីតរំ សបថំ ការេសិ។ សា សបថំ ករោន្តី ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥០។

“វីសំ វា បញ្ចវីសំ វា, ឩនតិំសំវ ជាតិយា;

តាទិសា បតិ មា លទ្ធា, យា តេ អម្ពេ អវាហរី”តិ។

តស្សត្ថោ – នារិយោ នាម បត្តសោឡសវស្សិកកាលេ បុរិសានំ បិយា ហោន្តិ។ យា បន តវ អម្ពានិ អវាហរិ, សា ឯវរូបេ យោព្ពនេ បតិំ អលភិត្វា ជាតិយា វីសំ វា បញ្ចវីសំ វា ឯកេន ទ្វីហិ ឩនតាយ ឩនតិំសំ វា វស្សានិ បត្វា តាទិសា បរិបក្កវយា ហុត្វាបិ បតិំ មា លទ្ធាតិ។

តាយបិ សបថំ កត្វា ឯកមន្តំ ឋិតាយ តតិយា តតិយំ គាថមាហ –

១៥១។

“ទីឃំ គច្ឆតុ អទ្ធានំ, ឯកិកា អភិសារិកា;

សង្កេតេ បតិ មា អទ្ទ, យា តេ អម្ពេ អវាហរី”តិ។

តស្សត្ថោ – យា តេ អជ្ជ អវាហរិ, សា បតិ បច្ចយមានា តស្ស សន្តិកំ អភិសរណតាយ អភិសារិកា នាម ហុត្វា ឯកិកា អន្ធតិយា កាឡបក្ខកាឡរត្តិ ជីណ្ណំ អឌ្ឍរត្តំ គន្ត្វា, គន្ត្វាបិ ច តស្មិំ អសម្បត្តេ នាម អាគច្ឆិស្សតីតិ គវេ សន្ទេវ តំ បតិ យា អន្វាសាតិ។

តាយបិ សទ្ធិំ កត្វា ឯកមន្តំ ឋិតាយ វត្វា វត្តំ កាថយាហ –

១៥៧។

“អលង្កតា សុវសនា, មាលិនី ចន្ទនុស្សទា;

ឯកិកា សយនេ សេតុ, យា តេ អជ្ជ អវាហរី”តិ។ – សា វុត្តានត្ថានេវ;

តាបសោ “តុម្ហេ អតិការិយា សទ្ធា គតា, អញ្ញាហិ អម្ហាកំ ឋានំ នាម កថិស្សន្តិ, គច្ឆ នាម តុម្ហេ”តិ តា វុយ្ហានេសិ។ សត្ថា ទេវទត្តបរិបូរណំ ទស្សេត្វា កុដំ តាបសំ តទា បលាបេសិ។

សត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កុដជដិលោ អយំ អម្ពលោបកោ មហល្លកោ អហោសិ, ចតស្សោ សេដ្ឋិធីតរោ ឯតាយេវ, សត្ថា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អម្ពជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[១៣៥] ៣។ រាជកុព្ភជាតកវណ្ណនា

វតំ យភក្ខិ ភហតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អលសភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុលបុត្តោ សាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្ពជិត្វាបិ អលសោ អហោសិ ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាយោនិសោមនសិការវត្តបដិវត្តាទីហិ បរិហីនោ នីវរណាភិភូតោ។ និសិន្នដ្ឋានាទីសុ ឥរិយាបថេសុ តថា ឯវ ហោតិ។ តស្ស តំ អាលសិយភាវំ អារព្ភ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អសុកោ នាម ភិក្ខុ ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា អាលសិយោ កុសីតោ នីវរណាភិភូតោ វិហរតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស អាលសិយោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អមច្ចរតនំ អហោសិ, ពារាណសិរាជា អាលសិយជាតិកោ អហោសិ។ ពោធិសត្តោ “រាជានំ បពោធេស្សាមី”តិ ឯកំ វុបមំ វុបធារេន្តោ វិចរតិ។ អថេកទិវសំ រាជា វុយ្យានំ គន្ត្វា អមច្ចគណបរិវុតោ តត្ថ

ចិនរេត្វា ឯកំ រាជកុមុំ តាយ អាលបិឃំ បញ្ហិ ថោកាទ្ធេបិ កិរ អាលបិយា សកលទិវសំ កន្តន្តាបិ ឯកក្កុលមត្តមេវ កន្តន្តិ រាជា តំ ទិស្វា “ចយស្ស សោកា តាយ សោវា”តិ ពោធិសត្តំ បុច្ឆិ។ មហាសត្តោ “រាជកុមារា តាសេយស, មហារាជ, អាលបិយា ឯចន្ទេបិ ហិ សកលទិវសំ កន្តន្តាបិ ឯកក្កុលក្កុលមត្តមេវ កន្តតី”តិ វត្វា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ “អយ្យា, រាជកុមារ, តុម្ហាកំ ទន្ធកាយតំ ញាណស្មិំ អសន្តោ នានក្កិមិជ្ជា ស្វដ្ឋិតោ កិំ ករោសា”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៤៧។

“វនំ យទគ្គិ ទហតិ, បាវកោ កណ្ហវត្តនី;

កថំ ករោសិ បចលក, ឯវំ ទន្ធបរក្កមោ”តិ។

តត្ថ យទគ្គីតិ យទា អគ្គិ។ បាវកោ កណ្ហវត្តនីតិ អគ្គិនោ វេវចនំ។ បចលកាតិ តំ អាលបតិ។ សោ ហិ ចលន្តោ ចលន្តោ កន្តតិ, តស្មា ចា បចលិយតិ, តស្មា “បចលកោ”តិ វុច្ចតិ។ ទន្ធបរក្កមោតិ ករុណីករណោ។

តំ សុត្វា រាជកុមារោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៤៨។

“ពហូនិ រុក្ខច្ឆិទ្ទានិ, បថព្យា វិវរានិ ច;

តានិ ចេ នាភិសម្ភោម, ហោតិ នោ កាលបរិយាយោ”តិ។

តស្សត្ថោ – បណ្ឌិត, អម្ហាកំ ឋានោ ឋត្វា ទិស្វា តតោ ឋានំ បត អសន្តោ រុក្ខច្ឆិទ្ទានិ បថវិយំ វិវរានិ ច ពហូនិ។ យទិ តានិ ន បិបុណាម, ហោតិ នោ កាលបរិយាយោតិ មរណមេវ នោ ហោតីតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ឋាតរា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៤៩។

“យោ ទន្ធកាលេ តរតិ, តរណីយេ ច ទន្ធតិ;

សុក្ខបណ្ណំវ អក្កម្ម, អត្ថំ ភញ្ជតិ អត្តនោ។

១៨៦។

“យោ ទន្ធកាលេ ទន្ធេតិ, តរណីយេ ច តារយិ;

សសីវ រត្តិំ វិភជំ, តស្សត្ថោ បរិបូរតី”តិ។

តត្ថ ទន្ធកាលេតិ តេសំ តេសំ កម្មានំ សណិកំ កត្តព្ពកាលេ។ តរតីតិ តុរិតតុរិតោ វេគេន តានិ កម្មានិ ករោតិ។ សុក្ខបណ្ណំវាតិ យថា វាតាតបសុក្ខំ តាលបណ្ណំ ពលវា បុរិសោ អក្កមិត្វា ភញ្ជេយ្យ, តត្ថេវ ចុណ្ណវិចុណ្ណំ ករេយ្យ, ឯវំ សោ អត្តនោ អត្ថំ វុឌ្ឍិំ ភញ្ជតិ។ ទន្ធេតីតិ ទន្ធយតិ ទន្ធកាតព្ពានិ កម្មានិ ទន្ធមេវ ករោតិ។ តារយីតិ តុរិតកាតព្ពានិ កម្មានិ តុរិតោវ ករោតិ។ សសីវ រត្តិំ វិភជន្តិ យថា ចន្ទោ ជុណ្ហបក្ខ រត្តិំ ជោតយមានោ កាឡបក្ខរត្តិតោ រត្តិំ វិភជន្តោ ទិវសេ ទិវសេ បរិបូរតិ, ឯវំ តស្ស បុរិសស្ស អត្ថោ បរិបូរតីតិ វុត្តំ ហោតិ។

រាជា ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា តតោ បដ្ឋាយ អនលសោ ជាតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា គជកុម្ភោ អាលសិយភិក្ខុ អហោសិ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

គជកុម្ភជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៣៤៦] ៦. កេសវជាតកវណ្ណនា

មនុស្សិន្ទំ ជហិត្វានាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វិស្សាសភោជនំ អារព្ភ កថេសិ។ អនាថបិណ្ឌិកស្ស កិរ គេហេ បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ និពទ្ធភត្តំ ហោតិ, គេហំ និច្ចកាលំ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ឱបានភូតំ កាសាវបជ្ជោតំ ឥសិវាតបដិវាតំ។ អថេកទិវសំ រាជា នគរំ បទក្ខិណំ ករោន្តោ សេដ្ឋិនោ និវេសនេ ភិក្ខុសង្ឃំ ទិស្វា “អហម្បិ អរិយសង្ឃស្ស និពទ្ធំ ភិក្ខំ ទស្សាមី”តិ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ និពទ្ធំ ភិក្ខំ បដ្ឋបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ រាជនិវេសនេ និពទ្ធំ ភិក្ខា ទិយ្យតិ, តិវស្សិកគន្ធសាលិភោជនំ បណីតំ។ វិស្សាសេនបិ

សិនេតេហតបិ សហត្ថា ភាឃកា តត្ថិ, រាជយុត្តេ ភារេបសិ៑ កិក្លុ តិសិទិត្វា ក្យព្ជិតំ្យ ត ឰក្ខត្តិ, តាតក្កុរសកត្តិ កេហត្វា អត្តនោ អត្តនោ វុបដ្ឋាកក្យល៍ កត្ត្វា តំ កត្តិ តេមសំ ទត្វា តេមហិ ឌិន្ត្ក លុក្វល៍ ចា បណិតំ ចា ក្យជ្ជាត្តិ៑

អថេកទិវសំ រេព្ភា ពាហុំ្យ ផលិផលំ អាហរិំសុ៑ រាជា "សជ្ឈុ្យ ទេវា"តិ អាហ៑ មនុស្សា កត្តក្កិ កត្ត្វា ឧកកិក្លុមិ អទិស្វា "ឧភោ កិក្លុបិ តត្ថិ"តិ រេព្ភា អារោចេសុំ្យ "តត្ថ ទេលិមេយ តាចា"តិ? "អាម, ទេលិ, កិក្លុ បត ត្យម្យាក់ កោហេ កត្តិ កេហត្វា អត្តនោ អត្តនោ ចិស្សាសិកាតិ វុបដ្ឋាកាតិ ពេហំ កត្ត្វា តេមសំ ទត្វា តេមហិ ឌិន្ត្ក លុក្វល៍ ចា បណិតំ ចា ក្យជ្ជត្តិ"តិ៑ រាជា "អម្យាក់ កត្តិ បណិតំ, កោត ត្យ ទោលា ការទោលត អក្យត្វា អញ្ញា ក្យជ្ជត្តិ, សត្ថារ៍ បុច្ឆិស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា ចិហារ៍ កត្ត្វា សត្ថារ៍ ចន្ទិត្វា បុច្ឆិ៑ សត្ថា "មហារាជ, ភោជតំ តាម ចិស្សាសបរមំ, ត្យម្យាក់ កោហេ ចិស្សាសំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា សិនេតេហត ភាឃកាតិ អកាចា កិក្លុ កត្តិ កេហត្វា អត្តនោ អត្តនោ ចិស្សាសិកដ្ឋានេត បរិក្យជ្ជត្តិ៑ មហារាជ, ចិស្សាសសទិសោ អញ្ញោ រសោ តាម តត្ថិ, អចិស្សាសិកេត ឌិន្ត្ក ចត្យមធុរម្បិ ហិ ចិស្សាសិកេត ឌិន្ត្ក សាមាកកត្តិ ត អក្ឈុតិ៑ បេរិរាណកបណ្ឌិតាបិ ទេរោក វុប្បន្នេ រេព្ភា បត្ថា ចេជ្ជក្យលិតិ កេហត្វា កេសរេជ្ជ ការិទេមបិ ទេរោក អច្ចុបសន្តេ ចិស្សាសិកាតិ សត្តិក់ កត្ត្វា អលេលាណក៏ សាមាកតិចារយាក្យទេព្ចា វុទកមត្តសិត្តំ អលេលាណកបណ្ណព្ចា បរិក្យជ្ជិត្វា តិរោកា ខាតា"តិ ចត្វា តេមត យាចិតោ អតីតំ អាហរិ៑

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ តិព្ពត្តិ, "កប្បកុមារោ"តិស្ស តាមំ អកំសុ៑ សោ ចយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្វសិប្បាតិ វុក្កណ្ហិត្វា អបរភាគេ ព្ពសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិ៑ តទា ពោសទោ តាម តាបសោ បព្ចហិ តាបសសតេហិ បរិចុតោ កណសត្ថា ហុត្វា ហិមចន្តេ ចសតិ៑ ពោធិសត្តោ តស្ស សត្តិក់ កត្ត្វា បព្ចន្ត្ក អន្តេចាសិកសតាតិ ជេដ្ឋន្តេចាសិកោ ហុត្វា ចិហាសិ, ពោសចតាបសស្ស ហិតជ្ឈាសយោ សសិនេតេហោ អហោសិ៑ តេ អញ្ញមញ្ញំ អតិចិយ ចិស្សាសិកា អហេសុំ្យ៑ អបរភាគេ ពោសទោ តេ តាបសេ អាទាយ លោណម្ពិលសេចតត្ថាយ មនុស្សបថំ កត្ត្វា ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ ចសិត្វា បុតទិចសេ តករំ កិក្លាយ បចិសិត្វា រាជទ្វារ៍ អកមាសិ៑ រាជា ឥសិកណំ ទិស្វា បក្កោសាបេត្វា អន្តោតិវេសនេ ភោជេត្វា បដិញ្ញំ កេហត្វា វុយ្យានេ ចសាបេសិ៑ អថ ចស្សារត្តេ អតិក្កន្តេ ពោសទោ រាជាតំ អាបុច្ឆិ៑ រាជា "ភន្តេ, ត្យម្យេ មហល្លកា, អម្យាកំ វុបតិស្សាយ ចសថ, ទហរតាបសេ ហិមចន្តំ បេសេថា"តិ អាហ៑ សោ "សាធុ"តិ ជេដ្ឋន្តេចាសិកេត សទ្ធិំ តេ ហិមចន្តំ បេសេត្វា សយំ ឧកកោច ឰហិយិ៑ កប្បោ ហិមចន្តំ កត្ត្វា តាបសេហិ សទ្ធិំ ចសិ៑

ពោសទោ កប្បេត ចិតា ចសន្តោ វុក្កណ្ឋិត្វា តំ ទដ្ឋុកាមោ ហុត្វា តិទ្ទំ ត លភតិ, តស្ស តិទ្ទំ អលភន្តស្ស សម្មា អាហារោ ត បរិណាមំ កច្ឆតិ, លោហិតបក្ខន្ទិកា អហោសិ, ពាឡ្ហា ទេទតា ចត្តត្តិ៑ រាជា បព្ចា ទេជ្ជក្យលិតិ កេហត្វា តាបសំ បដិជគ្គិ, ទេរោកា ត ចូបសម្មតិ៑ ពោសទោ រាជាតំ អាហ "មហារាជ, កិំ មយ្ហំ មរណំ ឰច្ឆថ, វុទាហុ អរោកភាចំ"ត្តិ? "អរោកភាចំ, ភន្តេ"តិ៑ "តេមត ហិ មំ ហិមចន្តំ បេសេថា"តិ៑ "សាធុ, ភន្តេ"តិ រាជា តារទំ តាម អមច្ចំ បក្កោសាបេត្វា "តារទ, អម្យាកំ ភទន្តំ កេហត្វា ចតចរេកហិ សទ្ធិំ ហិមចន្តំ យាហី"តិ បេសេសិ៑ តារទោ តំ តត្វ តេត្វា បច្ចាកមាសិ៑ ពោសចស្សាបិ កប្បំ ទិដ្ឋមត្តេយេច ចេតសិកទេរោកា ចូបសន្តោ, វុក្កណ្ឋា បដិប្បស្សម្ភិ៑ អថស្ស កប្បោ អលោណកេត អច្ចុបតេត វុទកមត្តសិត្តបណ្ណេត សទ្ធិំ សាមាកតិចារយាក្យំ អទាសិ, តស្ស តង្ខណព្ចោច

លោហិតបក្ខន្ទិកា បដិប្បស្សទ្ធិ

បុន រាជា នារទំ បេសេសិ “គច្ឆ កេសវស្ស តាបសស្ស បវត្តិំ ជានាហី”តិ។ សោ គន្ត្វា តំ អរោគំ ទិស្វា “ភន្តេ, ពារាណសិរាជា បញ្ច វេជ្ជកុលានិ គហេត្វា បដិជគ្គេន្តោ តុម្ហេ អរោគេ កាតុំ នាសក្ខិ, កច្ចិ តេ កប្បោ បដិជគ្គី”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៥៥។

“មនុស្សិន្ទំ ជហិត្វាន, សព្ពកាមសមិទ្ធិនំ;

កថំ នុ ភគវា កេសី, កប្បស្ស រមតិ អស្សមេ”តិ។

តត្ថ មនុស្សិន្ទន្តិ មនុស្សានំ ឥន្ទំ ពារាណសិរាជានំ។ កថំ នុ ភគវា កេសីតិ កេន នុ ខោ ឧបាយេន អយំ អម្ហាកំ ភគវា កេសវតាបសោ កប្បស្ស អស្សមេ រមតីតិ។

ឯវំ អញ្ញេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ វិយ កេសវស្ស អភិរតិការណំ បុច្ឆិ។ តំ សុត្វា កេសវោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥៦។

“សាទូនិ រមណីយានិ, សន្តិ វក្ខា មនោរមា;

សុភាសិតានិ កប្បស្ស, នារទ រមយន្តិ ម”ន្តិ។

តត្ថ វក្ខាតិ រុក្ខា។ បាឡិយំ បន “រុក្ខា”ត្វេវ លិខិតំ។ សុភាសិតានីតិ កប្បេន កថិតានិ សុភាសិតានិ មំ រមយន្តីតិ អត្ថោ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “ឯវំ មំ អភិរមាបេន្តោ កប្បោ អលោណកំ អធូបនំ ឧទកសិត្តបណ្ណមិស្សំ សាមាកនីវារយាគុំ បាយេសិ, តាយ មេ សរីរេ ព្យាធិ វូបសមិតោ, អរោគោ ជាតោម្ហី”តិ អាហ។ តំ សុត្វា នារទោ តតិយំ គាថមាហ –

១៥៧។

“ᩈᩣᩃᩦᨶᩴ ᩒᨴᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮ, ᩈᩩᨧᩥᩴ ᨾᩴᩈᩪᨷᩈᩮᨧᨶᩴ;

ᨠᨳᩴ ᩈᩣᨾᩣᨠᨶᩦᩅᩣᩁᩴ, ᩋᩃᩮᩣᨱᩴ ᨨᩣᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨲᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩈᩥ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨷᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨨᩣᨴᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨨᩣᨴᨿᨲᩥ ᨷᩦᨱᩮᨲᩥ ᨲᩮᩣᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨣᩣᨳᩣᨻᨶ᩠ᨵᩈᩩᨡᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨶ ᩋᨶᩩᨶᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩩᨧᩥᩴ ᨾᩴᩈᩪᨷᩈᩮᨧᨶᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩮ ᩁᩣᨩᩣᩁᩉᩴ ᩈᩣᩃᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩈᩥ, ᨲᩴ ᨠᨳᨾᩥᨴᩴ ᩈᩣᨾᩣᨠᨶᩦᩅᩣᩁᩴ ᩋᩃᩮᩣᨱᩴ ᨷᩦᨱᩮᨲᩥ ᨲᩮᩣᩈᩮᨲᩥ, ᨠᨳᩴ ᨲᩮ ᩍᨴᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᩅᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪂᪀

“ᩈᩣᨴᩩᩴ ᩅᩣ ᨿᨴᩥ ᩅᩣᩈᩣᨴᩩᩴ, ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩅᩣ ᨿᨴᩥ ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ;

ᩅᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩅᩥᩔᩣᩈᨷᩁᨾᩣ ᩁᩈᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨴᩥ ᩅᩣᩈᩣᨴᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨴᩥ ᩅᩣ ᩋᩈᩣᨴᩩᩴ᪨ ᩅᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᩣᩈᨦ᩠ᨠᩮᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩈᩣᨴᩩᨾᩮᩅ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᨷᩁᨾᩣ ᩁᩈᩣ, ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᩣ ᨷᩁᨾᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᨷᩁᨾᩣ ᩁᩈᩣ᪨ ᩅᩥᩔᩣᩈᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩁᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩋᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩮᨶ ᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᨲᩩᨾᨵᩩᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨠᨬ᩠ᨩᩥᨿᩴ ᨶ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩈᩅᩮᩣ ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨳᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩮᩈᩅᩮᩣ ᨻᨠᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩣ, ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩮᩈᩅᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩣ᪨

[᪃᪄᪇] ᪇᪨ ᩋᨿᨠᩪᨭᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

សព្ពាយសន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លោកត្ថចរិយំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ មហាកណ្ហជាតកេ (ជា· ១·១២·៦១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តទា មនុស្សា ទេវមង្គលិកា ហុត្វា ពហូ អជេឡកាទយោ មារេត្វា ទេវតានំ ពលិកម្មំ ករោន្តិ។ ពោធិសត្តោ “បាណា ន ហន្តព្ពា”តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។ យក្ខា ពលិកម្មំ អលភមានា ពោធិសត្តស្ស កុជ្ឈិត្វា ហិមវន្តេ យក្ខសមាគមំ គន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស មារណត្ថាយ ឯកំ កក្ខឡំ យក្ខំ បេសេសុំ។ សោ កណ្ណិកមត្តំ មហន្តំ អាទិត្តំ អយកូដំ គហេត្វា “ឥមិនា តំ បហរិត្វា មារេស្សាមី”តិ អាគន្ត្វា មជ្ឈិមយាមសមនន្តរេ ពោធិសត្តស្ស សយនបិដ្ឋេ អដ្ឋាសិ។ តង្ខណេ សក្កស្ស អាសនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សោ អាវជ្ជមានោ តំ ការណំ ញត្វា ឥន្ទវជិរំ អាទាយ គន្ត្វា យក្ខស្ស ឧបរិ អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ យក្ខំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ឯស មំ រក្ខមានោ ឋិតោ, ឧទាហុ មារេតុកាមោ”តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៥១·

“សព្ពាយសំ កូដមតិប្បមាណំ, បគ្គយ្ហ យោ តិដ្ឋសិ អន្តលិក្ខេ;

រក្ខាយ មេ ត្វំ វិហិតោ នុសជ្ជ, ឧទាហុ មេ ចេតយសេ វធាយា”តិ។

តត្ថ វិហិតោ នុសជ្ជាតិ វិហិតោ នុ អសិ អជ្ជ។

ពោធិសត្តោ បន យក្ខមេវ បស្សតិ, ន សក្កំ។ យក្ខោ សក្កស្ស ភយេន ពោធិសត្តំ បហរិតុំ ន សក្កោតិ។ សោ ពោធិសត្តស្ស កថំ សុត្វា “មហារាជ, នាហំ តវ រក្ខណត្ថាយ ឋិតោ, ឥមិនា បន ជលិតេន អយកូដេន បហរិត្វា តំ មារេស្សាមីតិ អាគតោម្ហិ, សក្កស្ស ភយេន តំ បហរិតុំ ន សក្កោមី”តិ ឧត្តានត្ថំ ទីបេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥២·

“ទូតោ អហំ រាជិធ រក្ខសានំ, វធាយ តុយ្ហំ បហិតោហមស្មិ;

ឥន្ទោ ច តំ រក្ខតិ ទេវរាជា, តេនុត្តមង្គំ ន តេ ផាលយាមី”តិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ឧត្តរា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៨៣។

“សចេ ច មំ រក្ខតិ ទេវរាជា, ទេវានមិន្ទោ មឃវា សុជម្បតិ;

កាមំ បិសាចា វិនទន្តុ សព្វេ, ន សន្តសេ រក្ខសិយា បជាយ។

១៨៤។

“កាមំ កន្ទន្តុ កុម្ភណ្ឌា, សព្វេ បំសុបិសាចកា;

នាលំ បិសាចា យុទ្ធាយ, មហតី សា វិភឹសិកា”តិ។

តត្ថ រក្ខសិយា បជាយាតិ រក្ខសិសង្ខាតាយ បជាយ, រក្ខសសត្តានន្តិ អត្ថោ។ កុម្ភណ្ឌាតិ កុម្ភមត្តរហស្សា មហោទរា យក្ខា។ បំសុបិសាចកាតិ សង្ការដ្ឋានេ បិសាចា។ នាលន្តិ បិសាចា នាម មយា សទ្ធិំ យុទ្ធាយ ន សមត្ថា។ មហតី សា វិភឹសិកាតិ យំ បនេតេ យក្ខា សន្និបតិត្វា វិភឹសិកំ ករិស្សន្តិ, សា មហតី វិភឹសិកា ភយការណស្សតមត្តមេវ មយ្ហំ, ន បនាហំ ភាយាមីតិ អត្ថោ។

សក្កោ យក្ខំ បលាបេត្វា មហាសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា “មា ភាយិ, មហារាជ, ឥតោ បដ្ឋាយ តវ រក្ខា មមាយត្តា”តិ វត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សក្កោ អនុរុទ្ធោ អហោសិ, ពារាណសិរាជា អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អយកូដជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៣៤៨] ៨. អរញ្ញជាតកវណ្ណនា

អរញ្ញាគាមមាគម្មាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ថុល្លកុមារិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ចូឡនារទកស្សបជាតកេ (ជា។ ១។១៣។៤០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣເນ຺ຕ ເພາທິສເຕ຺ຕາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປເຕ຺ຕາ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ອຸຄ຺ຄຫິຕສິເປ຺ປາ ຠຣິຍາຍ ກາລກຕາຍ ປຸຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວເນ຺ຕ ວສເນ຺ຕາ ປຸຕ຺ຕໍ ອສ຺ສມປເທ ຐເປຕ຺ວາ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄຈ຺ຉຕິ. ຕທາ ເຈາເຣສຸ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ກຣມເຣ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉເນ຺ຕສຸ ເອກາ ກຸມາຣິກາ ປລາຍິຕ຺ວາ ຕໍ ອສ຺ສມປທໍ ປຕ຺ວາ ຕາປສກຸມາຣໍ ປເລາເພຕ຺ວາ ສີລວິນາສໍ ປາເປຕ຺ວາ "ເອຫິ ຄຈ຺ຉາມາ"ຕິ ອາຫ. "ປິຕາ ຕາວ ເມ ອາຄຈ຺ຉຕຸ, ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສາມີ"ຕິ. "ເຕນ ຫິ ທິສ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉາ"ຕິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ນິສີທິ. ຕາປສກຸມາເຣາ ປິຕຣິ ອາຄເຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໒.

"ອຣຍ຺ຍາ ຄາມມາຄມ຺ມ, ກິໍສີລໍ ກິໍວຕໍ ອຫໍ;

ປຸຣິສໍ ຕາຕ ເສເວຍ຺ຍໍ, ຕໍ ເມ ອກ຺ຂາຫິ ປຸຈ຺ຉິເຕາ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຣຍ຺ຍາ ຄາມມາຄມ຺ມາຕິ ຕາຕ ອຫໍ ອິເຕາ ອຣຍ຺ຍເຕາ ມນຸສ຺ສປຖໍ ຊນປທຕ຺ຖາຍ ຄເຕາ ຊນປທໍ ປຕ຺ວາ ກິໍ ກເຣາມີຕິ.

ອຖສ຺ສ ປິຕາ ເອາວາທໍ ເທເນ຺ຕາ ຕິເສ຺ສາ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໕໓.

"ເຍາ ຕໍ ວິສ຺ສາສເຍ ຕາຕ, ວິສ຺ສາສຍ຺ຍ ຂເມຍ຺ຍ ເຕ;

ສຸສ຺ສູສີ ຈ ຕິຕິກ຺ຂີ ຈ, ຕໍ ຠເຊຫິ ອິເຕາ ຄເຕາ.

໑໕໔.

"ຍສ຺ສ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ກຕໍ;

ອຸຣສີວ ປຕິຏ຺ຐາຍ, ຕໍ ຠເຊຫິ ອິເຕາ ຄເຕາ.

໑໕໕.

“ហលិទ្ទិរាគំ កបិចិត្តំ, បុរិសំ រាគវិរាគិនំ;

តាទិសំ តាត មា សេវិ, និម្មនុស្សម្បិ ចេ សិយា”តិ។

តត្ថ យោ តំ វិស្សាសយេតិ យោ បុរិសោ តំ វិស្សាសេយ្យ ន បរិសង្កេយ្យ។ វិស្សាសញ្ច ខមេយ្យ តេតិ យោ ច អត្តនិ កយិរមានំ តវ វិស្សាសំ បត្វា និរាសង្កោ តំ ខមេយ្យ។ សុស្សូសីតិ យោ ច តវ វិស្សាសវចនំ សោតុមិច្ឆតិ។ តិតិក្ខីតិ យោ ច តយា កតំ អបរាធំ ខមតិ។ តំ ភជេហីតិ តំ បុរិសំ ភជេយ្យាសិ បយិរុបាសេយ្យាសិ។ ឧរសីវ បតិដ្ឋាយាតិ យថា តស្ស ឧរសិ បតិដ្ឋាយ វឌ្ឍិតោ ឱរសបុត្តោ វិយ្យ តាទិសោ ឧរសិ បតិដ្ឋិតបុត្តោ វិយ ហុត្វា ឯវរូបំ បុរិសំ ភជេយ្យាសីតិ អត្ថោ។

ហលិទ្ទិរាគន្តិ ហលិទ្ទិរាគសទិសំ អថិរចិត្តំ។ កបិចិត្តន្តិ លហុបរិវត្តិតាយ មក្កដចិត្តំ។ រាគវិរាគិនន្តិ មុហុត្តេនេវ រជ្ជនវិរជ្ជនសភាវំ។ និម្មនុស្សម្បិ ចេ សិយាតិ សចេបិ សកលំ ជម្ពុទីបតលំ កាយទុច្ចរិតាទិវិរហិតស្ស មនុស្សស្ស អភាវេន និម្មនុស្សំ សិយា, តថាបិ, តាត, តាទិសំ លហុចិត្តំ មា សេវិ, សព្ពម្បិ មនុស្សបថំ វិចិនិត្វា ហេដ្ឋា វុត្តគុណសម្បន្នមេវ ភជេយ្យាសីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា តាបសកុមារោ “អហំ, តាត, តុម្ហេហិ គុណេហិ សមន្នាគតំ បុរិសំ កត្ថ លភិស្សាមិ, ន គច្ឆាមិ, តុម្ហាកញ្ញេវ សន្តិកេ វសិស្សាមី”តិ វត្វា និវត្តិ។ អថស្ស បិតា កសិណបរិកម្មំ អាចិក្ខិ។ ឧភោបិ អបរិហីនជ្ឈានា ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បុត្តោ ច កុមារិកា ច ឯតេយេវ អហេសុំ, បិតា តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អរញ្ញជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៣៤៩] ៩។ សន្ធិភេទជាតកវណ្ណនា

នេវ ឥត្ថីសុ សាមញ្ញន្តិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ បេសុញ្ញសិក្ខាបទំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិំ កិរ សមយេ សត្ថា “ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បេសុញ្ញំ ឧបសំហរន្តី”តិ សុត្វា តេ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ បេសុញ្ញំ ឧបសំហរថ, តេន អនុប្បន្នានិ ចេវ ភណ្ឌនានិ ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នានិ ច ភិយ្យោភាវាយ សំវត្តន្តី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ តេ ភិក្ខូ គរហិត្វា “ភិក្ខវេ, បិសុណា វាចា នាម តិខិណសត្តិបហារសទិសា, ទឡ្ហោបិ វិស្សាសោ តាយ ខិប្បំ ភិជ្ជតិ, តញ្ច បន គហេត្វា អត្តនោ មេត្តិភិន្ទនកជនោ សីហឧសភសទិសោ ហោតី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុត្តោ ហុត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ ឧគ្គហិតសិប្បោ បិតុ អច្ចយេន ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ឯកោ គោបាលកោ អរញ្ញេ គោកុលេសុ គាវោ បដិជគ្គិត្វា អាគច្ឆន្តោ ឯកំ គព្ភិនិំ អសល្លក្ខេត្វា បហាយ អាគតោ។ តស្សា ឯកាយ សីហិយា សទ្ធិំ វិស្សាសោ ឧប្បជ្ជិ។ តា ឧភោបិ ទឡ្ហមិត្តា ហុត្វា ឯកតោ វិចរន្តិ។ អបរភាគេ គាវី វច្ឆកំ, សីហី សីហបោតកំ វិជាយិ។ តេ ឧភោបិ ជនា កុលេន អាគតមេត្តិយា ទឡ្ហមិត្តា ហុត្វា ឯកតោ វិចរន្តិ។ អថេកោ វនចរកោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា តេសំ វិស្សាសំ ទិស្វា អរញ្ញេ ឧប្បជ្ជនកភណ្ឌំ អាទាយ ពារាណសិំ គន្ត្វា រញ្ញោ ទត្វា “អបិ ទេវ, តយា, កិញ្ចិ អរញ្ញេ អច្ឆរិយំ ទិដ្ឋបុព្វ”ន្តិ រញ្ញា បុដ្ឋោ “ទេវ, អញ្ញំ កិញ្ចិ ន បស្សាមិ, ឯកំ បន សីហញ្ច ឧសភញ្ច អញ្ញមញ្ញំ វិស្សាសិកេ ឯកតោ វិចរន្តេ អទ្ទស”ន្តិ អាហ។ “ឯតេសំ តតិយេ ឧប្បន្នេ ភយំ ភវិស្សតិ, យទា តេសំ តតិយំ បស្សតិ, អថ មេ អាចិក្ខេយ្យាសី”តិ។ “សាធុ, ទេវា”តិ។

វនចរកេ បន ពារាណសិំ គតេ ឯកោ សិង្គាលោ សីហញ្ច ឧសភញ្ច ឧបដ្ឋហិ។ វនចរកោ អរញ្ញំ គន្ត្វា តំ ទិស្វា “តតិយស្ស ឧប្បន្នភាវំ រញ្ញោ កថេស្សាមី”តិ នគរំ គតោ។ សិង្គាលោ ចិន្តេសិ “មយា ឋបេត្វា សីហមំសញ្ច ឧសភមំសញ្ច អញ្ញំ អខាទិតបុព្វំ នាម នត្ថិ, ឥមេ ភិន្ទិត្វា ឥមេសំ មំសំ ខាទិស្សាមី”តិ។ សោ “អយំ តំ ឯវំ វទតិ, អយំ តំ ឯវំ វទតី”តិ ឧភោបិ តេ អញ្ញមញ្ញំ ភិន្ទិត្វា ន ចិរស្សេវ កលហំ ការេត្វា មរណាការប្បត្តេ អកាសិ។ វនចរកោបិ គន្ត្វា រញ្ញោ “តេសំ, ទេវ, តតិយោ ឧប្បន្នោ”តិ អាហ។ “កោ សោ”តិ? “សិង្គាលោ, ទេវា”តិ។ រាជា “សោ ឧភោ ភិន្ទិត្វា មារាបេស្សតិ, មយំ តេសំ មតកាលេ សម្បាបុណិស្សាមា”តិ វត្វា រថំ អភិរុយ្ហ វនចរកេន មគ្គទេសកេន គច្ឆន្តោ តេសុ អញ្ញមញ្ញំ កលហំ កត្វា ជីវិតក្ខយំ បត្តេសុ សម្បាបុណិ។ សិង្គាលោ បន ហដ្ឋតុដ្ឋោ ឯកទា សីហស្ស មំសំ ខាទតិ, ឯកទា ឧសភស្ស មំសំ ខាទតិ។ រាជា តេ ឧភោបិ ជីវិតក្ខយប្បត្តេ ទិស្វា រថេ ឋិតោវ សារថិនា សទ្ធិំ សល្លបន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១៧៩។

“នេវ ឥត្ថីសុ សាមញ្ញំ, នាបិ ភក្ខេសុ សារថិ;

អថស្ស សន្ធិភេទស្ស, បស្ស យាវ សុចិន្តិតំ។

១៨០។

“អសិ តិក្ខោវ មំសម្ហិ, បេសុញ្ញំ បរិវត្តតិ;

យត្ថូសភញ្ច សីហញ្ច, ភក្ខយន្តិ មិគាធមា។

១៥៣។

“ឥមំ សោ សយនំ សេតិ, យមិមំ បស្សសិ សារថិ;

យោ វាចំ សន្ធិភេទស្ស, បិសុណស្ស និពោធតិ។

១៥៤។

“តេ ជនា សុខមេធន្តិ, នរា សគ្គគតារិវ;

យេ វាចំ សន្ធិភេទស្ស, នាវពោធន្តិ សារថី”តិ។

តត្ថ នេវ ឥត្ថីសូតិ សម្ម សារថិ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ ជនានំ នេវ ឥត្ថីសុ សាមញ្ញំ អត្ថិ ន , ភក្ខេសុបិ។ អញ្ញាយេវ ហិ ឥត្ថិំ សីហោ សេវតិ, អញ្ញា ឧសភោ, អញ្ញា ភក្ខំ សីហោ ខាទតិ, អញ្ញា ឧសភោតិ អត្ថោ។ អថស្សាតិ ឯវំ កលហការណេ អវិជ្ជមានេបិ អថ ឥមស្ស មិត្តសន្ធិភេទកស្ស ទុដ្ឋសិង្គាលស្ស “ឧភិន្នំ មំសំ ខាទិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឥមេ ភេទេន្តស្ស បស្ស យាវ សុចិន្តិតំ, សុចិន្តិតំ ជាតន្តិ អធិប្បាយោ។ យត្ថាតិ យស្មិំ បេសុញ្ញេ បរិវត្តមានេ ឧសភញ្ច សីហញ្ច មិគាធមា សិង្គាលា ខាទន្តិ, តំ បេសុញ្ញំ មំសម្ហិ តិក្ខោ អសិ វិយ មិត្តភាវំ ឆិន្ទន្តមេវ បរិវត្តតីតិ ទីបេតិ។

យមិមំ បស្សសីតិ សម្ម សារថិ, យំ ឥមំ បស្សសិ ឥមេសំ ទ្វិន្នំ មតសយនំ, អញ្ញោបិ យោ បុគ្គលោ សន្ធិភេទស្ស បិសុណស្ស បិសុណវាចំ និពោធតិ គណ្ហាតិ, សោ ឥមំ សយនំ សេតិ, ឯវមេវ មរតីតិ ទស្សេតិ។ សុខមេធន្តីតិ សុខំ វិន្ទន្តិ លភន្តិ។ នរា សគ្គគតារិវាតិ សគ្គគតា ទិព្ពភោគសមង្គិនោ នរា វិយ តេ សុខំ វិន្ទន្តិ។ នាវពោធន្តីតិ ន សារតោ បច្ចេន្តិ, តាទិសំ បន វចនំ សុត្វា ចោទេត្វា សារេត្វា មេត្តិំ អភិន្ទិត្វា បាកតិកាវ ហោន្តីតិ។

រាជា ឥមា គាថា ភាសិត្វា សីហស្ស កេសរចម្មនខទាឋា គាហាបេត្វា នគរមេវ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ពារាណសិរាជា អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សន្ធិភេទជាតកវណ្ណនា នវមា។

[໓໕໐] ໑໐. ເທວຕາປຎ຺ຫຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຫນ຺ຕິ ຫຕ຺ເຖຫິ ປາເທຫີຕິ ອຍໍ ເທວຕາປຸຈ຺ຉາ ອຸມງ຺ຄຊາຕເກ (ຊາ. ໒.໒໒.໕໔໐ ອາທເຍາ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ.

ເທວຕາປຎ຺ຫຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ.

ຈູຬກຸຓາລວຄ຺ເຄາ ປຎ຺ຈເມາ.

ຊາຕກຸທ຺ທານໍ –

ກາລິງ຺ເຄາ ອສ຺ສາເຣາເຫາ ຈ, ເອກຣາຊາ ຈ ທທ຺ທເຣາ;

ສີລວີມໍສສຸຊາຕາ, ປລາເສາ ສກຸເຓາ ຉເວາ;

ເສຍ຺ເຍາຕິ ທສ ຊາຕກາ.

ປຸຈິມນ຺ເທາ ກສ຺ສເປາ ຈ, ຂນ຺ຕີວາທີ ເລາຫກຸມ຺ຠີ;

ສພ຺ພມໍສລາຠີ ສເສາ, ມຕາເຣາທກຓເວຣາ;

ຕິຕ຺ຕິເຣາ ສຸຈ຺ຈເຊາ ທສ.

ກຸຏິທູເສາ ທຸທ຺ທຸຠາເຍາ, ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕຈມ຺ມສາຏເກາ;

ເຄາຘຣາຊາ ຈ ກກ຺ກາຣຸ, ກາກວຕີ ນນຸ ເສາຈິເຍາ;

ກາຬພາຫຸ ສີລວີມໍເສາ ທສ.

កោកាលិកោ រទលត្តិ, បក្កោកាឆរាខោចាកា;

ឧប្បកព្រហាលត្តោ ច, បិឌស្សា ច ឆាំចេយ្យ;

ចិសឃ្យោសត្តិ ភសឆា៍

កិត្តិទិចាតទក្ខិត្តិ, អប្បហាទិ គឌក្ខុទា;

កោសចាឃក្ខិទ្ធា, សត្តិកេកោ ទោចតាបញ្ញា៍

ចក្ខាត៌ –

កាលិក្កោ បុធិយត្តោ ច, ក្ខិខ្ទសកកោកិលិ;

ខ្ទអក្ខិលាលចក្កោតិ, បញ្ចក្កា ចត្តក្កយិ;ឮ

ហោន្តិ បញ្ញាយ ឌាតកា៍

ចត្តក្កតិបិតចណ្ណតា តិត្តិតា៍

៥. បញ្ចកនិបាតោ

១. មណិកុណ្ឌលវគ្គោ

[៣៥១] ១. មណិកុណ្ឌលជាតកវណ្ណនា

ជីនោរថស្សំ មណិកុណ្ឌលេ ចាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ អន្តេបុរេ បទុដ្ឋាមច្ចំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា វិត្ថារិតមេវ។ ឥធ បន ពោធិសត្តោ ពារាណសិរាជា អហោសិ។ បទុដ្ឋាមច្ចោ កោសលរាជានំ អានេត្វា កាសិរដ្ឋំ គាហាបេត្វា ពារាណសិរាជានំ ពន្ធាបេត្វា ពន្ធនាគារេ បក្ខិបាបេសិ។ រាជា ឈានំ ឧប្បាទេត្វា អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិ, ចោររញ្ញោ សរីរេ ទាហោ ឧប្បជ្ជិ។ សោ ពារាណសិរាជានំ ឧបសង្កមិត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១.

“ជីនោ រថស្សំ មណិកុណ្ឌលេ ច, បុត្តេ ច ទារេ ច តថេវ ជីនោ;

សព្ពេសុ ភោគេសុ អសេសកេសុ, កស្មា ន សន្តប្បសិ សោកកាលេ”តិ។

តត្ថ ជីនោ រថស្សំ មណិកុណ្ឌលេ ចាតិ មហារាជ, ត្វំ រថញ្ច អស្សញ្ច មណិកុណ្ឌលានិ ច ជីនោ, “ជីនោ រថេស្សុ ច មណិកុណ្ឌលេ ចា”តិបិ បាឋោ។ អសេសកេសូតិ និស្សេសកេសុ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

២.

“បុព្ពេវ មច្ចំ វិជហន្តិ ភោគា, មច្ចោ វា តេ បុព្ពតរំ ជហាតិ;

អសស្សតា ភោគិនោ កាមកាមិ, តស្មា ន សោចាមហំ សោកកាលេ។

៦.

“ឧេទតិ អាបូរតិ េចតិ ឆេន្ទា, អត្ថំ តេបត្វាភ បេលតិ សូរិេឃា;

ចិទិតា យឃា សត្តុក េលាកធយ្មា, តស្មា ភ េសាឆាយហំ េសាកកាេល”តិ។

តត្ថ បុេព្តឆ យឆ្ទត្តិ យឆ្ថិ ឆា េករាកា បុេព្តឆ បឆយតរេព្តាឆ ចិឌហត្តិ, យេឆ្ទា ឆា េត េករាេក បុព្តាតទំ ឌហាតិ។ កាយកាយីតិ េឆារោជាតំ អាលបតិ។ អយ្ហទា, កាេយ កាយឃយាភ កាយកាយិ េករាកិេភា ភាយ េលាេក អសយ្បុតា, េករាេកស្ម ឆា ភេថ្វស្ម ឌីឆយាភាឆ អេករាកិេភា េហាត្តិ, េករាេក ឆា បហាយ សយំ ភស្សត្តិ, តស្មា អហំ យហាជភស្ស េសាកកាេលបិ ភ េសាឆាយីតិ អេត្ថា។ ចិទិតា យឃា សត្តុក េលាកធយ្មាតិ េឆាររោជាតំ អាលបតិ។ អយ្ហទា, សត្តុក, យឃា លាេភា អលាេភា ឃេសា អឃេសាតិអាេទេឃា េលាកធយ្មា ចិទិតា។ ឃេថវ ហិ ឆេន្ទា ឧេទតិ ឆ បូរតិ ឆ បុភ ឆ ខីឃតិ, ឃថា ឆ សូរិេឃា អន្ធការំ ចិធយេន្តា យហន្តំ អាេលាកំ តេបត្វាភ បុភ សាយំ អត្ថំ បេលតិ អត្ថំ កច្ឆតិ ភ ទិស្សតិ, ឲ្វេយវ េករាកា ឧប្បជ្ជត្តិ ឆ ភស្សត្តិ ឆ, តត្ថ កិំ េសាេកភ, តស្មា ភ េសាឆាយីតិ អេត្ថា។

ឲ្វំ យហាសេត្តា េឆាររេព្តា ធយ្មំ េទេសត្វា ព្ទជាភំ តេយឆ េឆាទំ ករេហេន្តា អាហ –

៧.

“អលេសា កិហី កាយេភាកី ភ សាធុ, អសញ្ញេតា បព្ទជិេតា ភ សាធុ;

រាជា ភ សាធុ អភិសយ្មការី, េឃា បណ្ឌិេតា េកាធេភា តំ ភ សាធុ។

៨.

“ភិសយ្ម ខត្តិេឃា កយិរា, ភាភិសយ្ម ទិសយ្បតិ;

ភិសយ្មការិេភា រាជ, ឃេសា កិត្តិ ឆ ចឌ្ឍតី”តិ។

ព្ទឃា បភ េទ្វ កាថា េហដ្ឋា ចិត្ថារិតាេឃច។ េឆាររោជា េទាេឡិសត្តំ ឧយាេបត្វា រជ្ជំ បដិច្ឆាេបត្វា អត្តេភា ជភបេទេឆ ករេតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កោសលរាជា អានន្ទោ អហោសិ, ពារាណសិរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មណិកុណ្ឌលជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១៣១] ១. សុជាតជាតកវណ្ណនា

កិំ នុ សន្តរមានោវាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មតបិតិកំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ បិតរិ មតេ បរិទេវមានោ វិចរតិ, សោកំ វិនោទេតុំ ន សក្កោតិ។ អថ សត្ថា តស្ស សោតាបត្តិផលូបនិស្សយំ ទិស្វា សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាសមណំ អាទាយ តស្ស គេហំ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសិន្នោ តំ វន្ទិត្វា និសិន្នំ “កិំ, ឧបាសក, សោចសី”តិ វត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “អាវុសោ, បោរាណកបណ្ឌិតា បណ្ឌិតានំ វចនំ សុត្វា បិតរិ កាលកតេ ន សោចិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កុដុម្ពិកគេហេ និព្វត្តិ, “សុជាតកុមារោ”តិស្ស នាមំ ករិំសុ។ តស្ស វយប្បត្តស្ស បិតាមហោ កាលមកាសិ។ អថស្ស បិតា បិតុ កាលកិរិយតោ បដ្ឋាយ សោកសមប្បិតោ អាឡាហនតោ អដ្ឋីនិ អាហរិត្វា អត្តនោ អារាមេ មត្តិកាថូបំ កត្វា តានិ តត្ថ និទហិត្វា គតគតវេលាយ ថូបំ បុប្ផេហិ បូជេត្វា ចេតិយំ អាវិជ្ឈន្តោ បរិទេវតិ, នេវ ន្ហាយតិ ន លិម្បតិ ន ភុញ្ជតិ ន កម្មន្តេ វិចារេតិ។ តំ ទិស្វា ពោធិសត្តោ “បិតា មេ អយ្យកស្ស មតកាលតោ បដ្ឋាយ សោកាភិភូតោ ចរតិ, ឋបេត្វា បន មំ អញ្ញោ ឥមំ សញ្ញាបេតុំ ន សក្កោតិ, ឯកេន នំ ឧបាយេន និស្សោកំ ករិស្សាមី”តិ ពហិគាមេ ឯកំ មតគោណំ ទិស្វា តិណញ្ច បានីយញ្ច អាហរិត្វា តស្ស បុរតោ ឋបេត្វា “ខាទ, ខាទ, បិវ, បិវា”តិ អាហ។ អាគតាគតា តំ ទិស្វា “សម្ម សុជាត, កិំ ឧម្មត្តកោសិ, មតគោណស្ស តិណោទកំ ទេសី”តិ វទន្តិ។ សោ ន កិញ្ចិ បដិវទតិ។ អថស្ស បិតុ សន្តិកំ គន្ត្វា “បុត្តោ តេ ឧម្មត្តកោ ជាតោ, មតគោណស្ស តិណោទកំ ទេតី”តិ អាហំសុ។ តំ សុត្វា កុដុម្ពិកស្ស បិតុសោកោ អបគតោ, បុត្តសោកោ បតិដ្ឋិតោ។ សោ វេគេនាគន្ត្វា “ននុ ត្វំ, តាត សុជាត, បណ្ឌិតោសិ, កិំការណា មតគោណស្ស តិណោទកំ ទេសី”តិ វត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៤។

“កិំ នុ សន្តរមានោវ, លាយិត្វា ហរិតំ តិណំ;

ខាទ ខាទាតិ លបសិ, គតសត្តំ ជរគ្គវំ។

៥។

“ន ហិ អន្នេន បានេន, មតោ គោណោ សមុដ្ឋហេ;

ត្វញ្ច តុច្ឆំ វិលបសិ, យថា តំ ទុម្មតី តថា”តិ។

តត្ថ សន្តរមានោវាតិ តុរិតោ វិយ ហុត្វា។ លាយិត្វាតិ លុនិត្វា។ លបសីតិ វិលបសិ។ គតសត្តំ ជរគ្គវន្តិ វិគតជីវិតំ ជិណ្ណគោណំ។ យថា តន្តិ ឯត្ថ តន្តិ និបាតមត្តំ, យថា ទុម្មតិ អប្បបញ្ញោ វិលបេយ្យ, តថា ត្វំ តុច្ឆំ វិលបសីតិ។

តតោ ពោធិសត្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៧។

“តថេវ តិដ្ឋតិ សីសំ, ហត្ថបាទា ច វាលធិ;

សោតា តថេវ តិដ្ឋន្តិ, មញ្ញេ គោណោ សមុដ្ឋហេ។

៨។

“នេវយ្យកស្ស សីសញ្ច, ហត្ថបាទា ច ទិស្សរេ;

រុទំ មត្តិកថូបស្មិំ, ននុ ត្វញ្ញេវ ទុម្មតី”តិ។

តត្ថ តថេវាតិ យថា បុព្ពេ ឋិតំ, តថេវ តិដ្ឋតិ។ មញ្ញេតិ ឥមេសំ សីសាទីនំ តថេវ ឋិតត្តា អយំ គោណោ សមុដ្ឋហេយ្យាតិ មញ្ញាមិ។ នេវយ្យកស្ស សីសញ្ចាតិ អយ្យកស្ស បន សីសញ្ច ហត្ថបាទា ច ន ទិស្សន្តិ។ “បិដ្ឋិបាទា ន ទិស្សរេ”តិបិ បាឋោ។ ននុ ត្វញ្ញេវ ទុម្មតីតិ អហំ តាវ សីសាទីនិ បស្សន្តោ ឯវំ ករោមិ, ត្វំ បន ន កិញ្ចិ បស្សសិ, ឈាបិតដ្ឋានតោ អដ្ឋីនិ អាហរិត្វា មត្តិកាថូបំ កត្វា បរិទេវសិ។ ឥតិ មំ បដិច្ច សតគុណេន សហស្សគុណេន សតសហស្សគុណេន ត្វញ្ញេវ ទុម្មតិ។ ភិជ្ជនធម្មា នាម សង្ខារា ភិជ្ជន្តិ, តត្ថ កា បរិទេវនាតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តស្ស បិតា “មម បុត្តោ បណ្ឌិតោ ឥធលោកបរលោកកិច្ចំ ជានាតិ, មម សញ្ញាបនត្ថាយ ឥទំ កម្មំ អកាសី”តិ ចិន្តេត្វា “តាត សុជាតបណ្ឌិត, ‘សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា’តិ មេ ញាតា, ឥតោ បដ្ឋាយ ន សោចិស្សាមិ, បិតុសោកហរណកបុត្តេន នាម តាទិសេន

ᨠᨳᩥᨲᨶ᩠”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪀᪨

“ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨲ ᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ, ᨥᨲᩈᩥᨲ᩠ᨲᩴᩅ ᨸᩣᩅᨠᩴ;

ᩅᩣᩁᩥᨶᩣ ᩅᩥᨿ ᩒᩈᩥᨬ᩠ᨧᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩤᨸᨿᩮ ᨴᩁᩴ᪨

᪁᪁᪨

“ᩋᨻ᩠ᨻᩪᩉᩦ ᩅᨲ ᨾᩮ ᩈᩃ᩠ᩃᩴ, ᨿᨾᩣᩈᩥ ᩉᨴᨿᩔᩥᨲᩴ;

ᨿᩮᩣ ᨾᩮ ᩈᩮᩣᨠᨸᩁᩮᨲᩔ, ᨸᩥᨲᩩᩈᩮᩣᨠᩴ ᩋᨸᩣᨶᩩᨴᩥ᪨

᪁᪂᪨

“ᩈᩮᩣᩉᩴ ᩋᨻ᩠ᨻᩪᩊ᩠ᩉᩈᩃ᩠ᩃᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ, ᩈᩦᨲᩥᨽᩪᨲᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣ;

ᨶ ᩈᩮᩣᨧᩣᨾᩥ ᨶ ᩁᩮᩣᨴᩣᨾᩥ, ᨲᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨾᩣᨱᩅ᪨

᪁᪃᪨

“ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᨿᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᨠᩣ;

ᩅᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨠᨾ᩠ᩉᩣ, ᩈᩩᨩᩣᨲᩮᩣ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᨿᨳᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩤᨸᨿᩮᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩤᨸᨿᩥ᪨ ᨴᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨠᨴᩁᨳᩴ᪨ ᩈᩩᨩᩣᨲᩮᩣ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᨿᨳᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨩᩣᨲᩮᩣ ᨾᩴ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᩈᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᨲᩣᨿ ᩈᩮᩣᨠᨾ᩠ᩉᩣ ᩅᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨿᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩮᩣᨠᨾ᩠ᩉᩣ ᩅᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កុដុម្ពិកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា សុជាតោ អហមេវ អហោសិន្តិ។

សុជាតជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[១៧១] ១។ ខេតសាលជាតកវណ្ណនា

តយិទំ តិដ្ឋ កបិពន្ធត្តិ ឥទំ សត្ថា កេក្កុ សំឃុយារកិទំ តិស្សាយ គេសកព្ឋអាចទេត ចិហរន្តោ ទេវធិរាជក្យាទំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវធិរាជក្យារោ តាយ ក្ខេកតស្ស វន្ណោ បុត្តោ តស្មិ ការេល សំឃុយារកិរេ ចរន្តោ ឲកំ បរិយោគាតសិប្បំ ចឌ្ឍកិ បក្កោសាបេត្វា អញ្ញោហិ រាជូហិ អសមិសំ កត្វា កោកកតំ តាយ បិសាទំ ការាបេសិ។ ការាបេត្វា ច បត "អយំ ចឌ្ឍកិ អញ្ញស្សបិ រញ្ញោ ឲចទ្វំ បិសាទំ ករេយ្យា"តិ យច្ឆរាយន្តោ តស្ស អក្ខីនិ ឧប្បាដាបេសិ។ ខេតស្ស អក្ខិតំ ឧប្បាដិតការេថា ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដោ ជាតោ។ តស្មា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាវុសោ, ទេវធិរាជក្យារោ កិរ តថារូបស្ស ចឌ្ឍកិនោ អក្ខីនិ ឧប្បាដាបេសិ, អហោ កក្ខឡោ ផរុសោ សាហសិកោ"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស កក្ខឡោ ផរុសោ សាហសិកោវ។ ន កេវលញ្ច ឥទានេវ, បុព្ពេបេស ខត្តិយសហស្សានំ អក្ខីនិ ឧប្បាដាបេត្វា ឃាតេត្វា ពលិកម្មំ ការេសី"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តក្កសិលាយំ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ អហោសិ។ ជម្ពុទីបតលេ ខត្តិយមាណវា ព្រាហ្មណមាណវា ច តស្សេវ សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិំសុ។ ពារាណសិរញ្ញោ បុត្តោ ព្រហ្មទត្តកុមារោ តាយ តស្ស សន្តិកេ តយោ វេទេ ឧគ្គណ្ហិ។ សោ បន បកតិយាបិ កក្ខឡោ ផរុសោ សាហសិកោ អហោសិ។ ពោធិសត្តោ អង្គវិជ្ជានុភាវេន តស្ស កក្ខឡផរុសសាហសិកភាវំ ញត្វា "តាត, ត្វំ កក្ខឡោ ផរុសោ សាហសិកោ, ផរុសេន តាម លទ្ធំ ឥស្សរិយំ អចិរដ្ឋិតិកំ ហោតិ, សោ ឥស្សរិយេ វិនដ្ឋេ ភិន្ននាវោ វិយ សមុទ្ទេ បតិដ្ឋំ ន លភតិ, តស្មា ឯវរូបោ មា អហោសី"តិ តំ ឱវទន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៣។

"តយិទំ តិដ្ឋ កបិពន្ធ ព្រហ្មទត្ត, ខេមំ សុភិក្ខំ សុខតា ច ការយេ;

អត្ថច្ចយេ យា អហុ សម្បមូឡ្ហោ, ភិន្នប្លវោ សាគរស្សេវ មជ្ឈេ

១៤។

“យានិ ករោតិ បុរិសោ, តានិ អត្តនិ បស្សតិ;

កល្យាណការី កល្យាណំ, បាបការី ច បាបកំ;

យាទិសំ វបតេ ពីជំ, តាទិសំ ហរតេ ផល”ន្តិ។

តត្ថ សុលតា ច ការោយតិ តាត ព្រហ្មទត្ត, យទេតំ ទេលំ វា សុកិច្ច វា យា វា ឯសា សុលតា កាយេ, ពីជំ សព្ពំ ពីជេមំ សព្ពានំ និច្ចំ សព្ពកាលមេវ ន ភវតិ, ពីជំ បន អនិច្ចំ ហុត្វា អភាវំ គច្ឆតិ។ អត្ថច្ឆេទតិ សោ តំ អនិច្ចតាវសេន ពីជស្សរិយេ ឋិតោ អត្តនោ អត្តស្ស អច្ចយេ មតា នាម កិត្តិសទ្ទោ កិត្តិនាទោ មនុស្សា នាគរបេឡ្លបតិដ្ឋំ អលភន្តា សម្មូឡ្ហោ ហោតិ, ឯវំ យា អហុ សម្មូឡ្ហោ។ តានិ អត្តនិ បស្សតីតិ ឯតំ កម្មានំ វិបាកំ វិទិត្វា តានិ អត្តនិ បស្សតិ នាម។

សោ អាចរិយំ វន្ទិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា បិតុ សិប្បំ ទស្សេត្វា ឧបរជ្ជេ បតិដ្ឋាយ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ បាបុណិ។ តស្ស បិង្គិយោ នាម បុរោហិតោ អហោសិ កក្ខឡោ ផរុសោ។ សោ យសលោភេន ចិន្តេសិ “យំនូនាហំ ឥមិនា រញ្ញា សកលជម្ពុទីបេ សព្ពរាជានោ គាហាបេយ្យំ, ឯវំ អយំ ឯករាជា ភវិស្សតិ, អហម្បិ ឯកបុរោហិតោ ភវិស្សាមី”តិ។ សោ តំ រាជានំ អត្តនោ កថំ គាហាបេសិ។ រាជា មហតិយា សេនាយ នគរា និក្ខមិត្វា ឯកស្ស រញ្ញោ នគរំ រុន្ធិត្វា តំ រាជានំ គណ្ហិ។ ឯតេនុបាយេន សកលជម្ពុទីបេ រជ្ជំ គហេត្វា រាជសហស្សបរិវុតោ “តក្កសិលាយំ រជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ អគមាសិ។ ពោធិសត្តោ នគរំ បដិសង្ខរិត្វា បរេហិ អប្បធំសិយំ អកាសិ។

ពារាណសិរាជា គង្គាតីរេ មហន្តេ និគ្រោធរុក្ខស្ស មូលេ សាណិំ បរិក្ខិបាបេត្វា ឧបរិ វិតានំ ការាបេត្វា សយនំ បញ្ញាបេត្វា និវាសំ គណ្ហិ។ សោ ជម្ពុទីបតលេ សហស្សរាជានោ គហេត្វា យុជ្ឈមានោបិ តក្កសិលំ គហេតុំ អសក្កោន្តោ អត្តនោ បុរោហិតំ បុច្ឆិ “អាចរិយ, មយំ ឯត្តកេហិ រាជូហិ សទ្ធិំ អាគន្ត្វាបិ តក្កសិលំ គហេតុំ ន សក្កោម, កិំ នុ ខោ កាតព្ព”ន្តិ។ “មហារាជ, សហស្សរាជូនំ អក្ខីនិ ឧប្បាដេត្វា មារេត្វា កុច្ឆិំ ផាលេត្វា បញ្ចមធុរមំសំ អាទាយ ឥមស្មិំ និគ្រោធេ អធិវត្ថាយ ទេវតាយ ពលិកម្មំ កត្វា អន្តវដ្ដីហិ រុក្ខំ បរិក្ខិបិត្វា លោហិតបញ្ចង្គុលិកានិ ករោម, ឯវំ នោ ខិប្បមេវ ជយោ ភវិស្សតី”តិ។ រាជា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា អន្តោសាណិយំ មហាពលេ មល្លេ ឋបេត្វា ឯកមេកំ រាជានំ បក្កោសាបេត្វា និប្បីឡនេន វិសញ្ញំ ការេត្វា អក្ខីនិ ឧប្បាដេត្វា មារេត្វា មំសំ អាទាយ កឡេវរានិ គង្គាយំ បវាហេត្វា វុត្តប្បការំ ពលិកម្មំ ការេត្វា ពលិភេរិំ អាកោដាបេត្វា យុទ្ធាយ គតោ។

អថស្ស អដ្ដាលកតោ ឯកោ យក្ខោ អាគន្ត្វា ទក្ខិណក្ខិំ ឧប្បាដេត្វា អគមាសិ, អថស្ស មហតី វេទនា ឧប្បជ្ជិ។ សោ វេទនាប្បត្តោ អាគន្ត្វា និគ្រោធរុក្ខមូលេ បញ្ញត្តាសនេ ឧត្តានកោ និបជ្ជិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកោ គិជ្ឈោ ឯកំ តិខិណកោដិកំ អដ្ឋិំ គហេត្វា រុក្ខគ្គេ និសិន្នោ

យំសំ លាឌិត្វា អដ្ឋិ ចិស្សេដ្ឋេសិ, អដ្ឋិកោដិ អាកត្វា ទន្តេហិ ចាយក្លិបិអយស្វល់ ចិយ បតិត្វា អក្លិ កិត្តិ៍ តស្មិ លលេហ នៅងិសត្តស្ស ចចត់ សល្លេក្លសិ៍ សោ “អយ្យ៉ា អាចរិយោ ‘ឋ្លេយ សត្តា ចាំខាត្រុប់ ចល់ ចិយ កល្ខាត្រុប់ ចិបាក់ អត្រុកោត្តិ’តិ កនេធន្តា ឋានំ ឌិស្វា កនេធសិ យេត្តោ”តិ ចត្វា ចិលបន្តោ នេ្វ កាថា អកាសិ –

១៩៍

“ឋានំ តកាចរិយចនេចា, បិរាសរិយោ យត្រ្តាចិ;

‘យា ស្វ ត្វំ អការិ បាបំ, យំ ត្វំ បច្ឆា គតំ តវេប’៍

១៨៍

“អយមេច សោ បិង្គិយ ចេតសាលោ, យបិ្យឃាតយំ លត្តិយាត់ សហស្សំ;

អលង្កតោ ចន្ទកសារាត្រុលិត្តោ, តមេច ក្រុក្លិ បច្ឆាគតំ យយ”ត្តិ៍

តត្វ ឋានំ តកាចរិយចនេចាតិ ឋានំ តំ អាចរិយស្ស ចចត់៍ បិរាសរិយោតិ តំ កោរេត្តក កិច្ចេតិ៍ បច្ឆា គតត្តិ យំ បាបំ តយា គតំ, បច្ឆា តំ តវេបយ្យ កិលេយ្យ, តំ យា កទីតិ ឋ្លចានំ អកាសិ, អហំ បតស្ស ចចត់ ត កទិត្តិ៍ អយមេចាតិ តិនេក្រាធទ្រុក្លិ ឥទេស្សន្តោ ចិលបតិ៍ ចេតសាលោតិ បត្វូដ សាលោ៍ យបិ្យឃាតយិត្តិ យបិ្យុទេក្ល លត្តិយសហស្សំ យាទេសិ៍ អលង្កតោ ចន្ទកសារាត្រុលិត្តោតិ រាខាលង្កាទេហិ អលង្កតោ លោហិតចន្ទកសារាត្រុលិត្តោ តេ លត្តិយេ យត្វាហំ ឃាតេតសិ , អយមេច សោ ទ្រុក្លោ ឋានាតិ យយ្យាកិច្ចាំ បរិត្តាលំ កាតុំ ត សក្កោតីតិ ឌីបេតិ៍ តមេច ក្រុក្លិត្តិ យំ យយា បនេសំ អក្លិទ្រូបង្កាដតក្រុក្លិ គតំ, ឋានំ យេ តនេធ បដិអាគតំ, ឋានាតិ តោ អាចរិយស្ស ចចត់ យត្វក់ បត្តត្តិ បរិទេចតិ៍

សោ ឲចំ បរិទេចយាតោ អក្កយេហសិ អត្រុស្សរិត្វា –

១៧៍

“សាយា ច ទោ ចន្ទកលិត្តាកត្តា, លង្ឃិច សោភគ្គាតកស្ស ស្វក្កតា;

អទិស្វា កាលំ ករិស្សាមិ ឧព្ពរិំ, តំ មេ ឥតោ ទុក្ខតរំ ភវិស្សតី"តិ –

គាថមាហ –

តស្សត្ថោ – មម ភរិយា សុវណ្ណសាមា ឧព្ពរី យថា នាម សិគ្គុរុក្ខស្ស ឧជុ ឧគ្គតា សាខា មន្ទមាលុតេរិតា កម្បមានា សោភតិ, ឯវំ ឥត្ថិវិលាសំ កុរុមានា សោភតិ, តមហំ ឥទានិ អក្ខីនំ ភិន្នត្តា ឧព្ពរិំ អទិស្វាវ កាលំ ករិស្សាមិ, តំ មេ តស្សា អទស្សនំ ឥតោ មរណទុក្ខតោបិ ទុក្ខតរំ ភវិស្សតីតិ។

សោ ឯវំ វិលបន្តោវ មរិត្វា និរយេ និព្ពត្តិ។ ន តំ ឥស្សរិយលុទ្ធោ បុរោហិតោ បរិត្តាណំ កាតុំ សក្ខិ, ន អត្តនោ ឥស្សរិយំ។ តស្មិំ មតមត្តេយេវ ពលកាយោ ភិជ្ជិត្វា បលាយិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ពារាណសិរាជា ពោធិរាជកុមារោ អហោសិ, បិង្គិយោ ទេវទត្តោ, ទិសាបាមោក្ខាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

វេនសាខជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៣៥៤] ៤. ឧរគជាតកវណ្ណនា

ឧរគោវតចំ ជិណ្ណន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មតបុត្តកំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ បន មតភរិយមតបិតិកវត្ថុសទិសមេវ។ ឥធាបិ តថេវ សត្ថា តស្ស និវេសនំ គន្ត្វា តំ អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា និសិន្នំ "កិំ, អាវុសោ, សោចសី"តិ បុច្ឆិត្វា "អាម, ភន្តេ , បុត្តស្ស មេ មតកាលតោ បដ្ឋាយ សោចាមី"តិ វុត្តេ "អាវុសោ, ភិជ្ជនធម្មំ នាម ភិជ្ជតិ, នស្សនធម្មំ នាម នស្សតិ, តញ្ច ខោ ន ឯកស្មិំយេវ កុលេ, នាបិ ឯកស្មិំយេវ គាមេ, អថ ខោ អបរិមាណេសុ ចក្កវាឡេសុ តីសុ ភវេសុ អមរណធម្មោ នាម នត្ថិ, តព្ភាវេនេវ ឋាតុំ សមត្ថោ ឯកសង្ខារោបិ សស្សតោ នាម នត្ថិ, សព្ពេ សត្តា មរណធម្មា, សព្ពេ សង្ខារា ភិជ្ជនធម្មា, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ បុត្តេ មតេ 'មរណធម្មំ មតំ, នស្សនធម្មំ នដ្ឋ'ន្តិ ន សោចិំសូ"តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិយំ ទ្វារគាមកេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា កសិកម្មេន ជីវិកំ កប្បេសិ។ តស្ស បុត្តោ ច ធីតា ចាតិ ទ្វេ ទារកា អហេសុំ។ សោ បុត្តស្ស វយប្បត្តស្ស សមានកុលតោ កុមារិកំ អាហរិត្វា អទាសិ, ឥតិ តេ ទាសិយា សទ្ធិំ ឆ ជនា អហេសុំ – ពោធិសត្តោ, ភរិយា, បុត្តោ, ធីតា, សុណិសា, ទាសីតិ។ តេ សមគ្គា សម្មោទមានា បិយសំវាសា អហេសុំ។ ពោធិសត្តោ សេសានំ បញ្ចន្នំ ឯវំ ឱវទតិ "តុម្ហេ យថាលទ្ធនិយាមេនេវ ទានំ ទេថ, សីលំ

រក្ខថ, ឧបោសថកម្មំ ករោថ, មរណស្សតិំ ភាវេថ, តុម្ហាកំ មរណភាវំ សល្លក្ខេថ, ឥមេសញ្ហិ សត្តានំ មរណំ ធុវំ, ជីវិតំ អទ្ធុវំ, សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា ខយវយធម្មិនោ, រត្តិញ្ច ទិវា ច អប្បមត្តា ហោថា”តិ។ តេ “សាធូ”តិ វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា អប្បមត្តា មរណស្សតិំ ភាវេន្តិ។

អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ បុត្តេន សទ្ធិំ ខេត្តំ គន្ត្វា កសតិ។ បុត្តោ កចវរំ សង្កឌ្ឍិត្វា ឈាបេតិ។ តស្សាវិទូរេ ឯកស្មិំ វម្មិកេ អាសីវិសោ អត្ថិ។ ធូមោ តស្ស អក្ខីនិ បហរិ។ សោ កុទ្ធោ និក្ខមិត្វា “ឥមំ និស្សាយ មយ្ហំ ភយ”ន្តិ ចត្តារោ ទាឋា និមុជ្ជាបេន្តោ តំ ឌំសិ, សោ បរិវត្តិត្វា បតិតោ។ ពោធិសត្តោ បរិវត្តិត្វា តំ បតិតំ ទិស្វា គោណេ ឋបេត្វា អាគន្ត្វា តស្ស មតភាវំ ញត្វា តំ ឧក្ខិបិត្វា ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ និបជ្ជាបេត្វា បារុបិត្វា នេវ រោទិ ន បរិទេវិ – “ភិជ្ជនធម្មំ បន ភិន្នំ, មរណធម្មំ មតំ, សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា មរណនិប្បត្តិកា”តិ អនិច្ចភាវមេវ សល្លក្ខេត្វា កសិ។ សោ ខេត្តសមីបេន គច្ឆន្តំ ឯកំ បដិវិស្សកំ បុរិសំ ទិស្វា “តាត, គេហំ គច្ឆសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាមា”តិ វុត្តេ តេន ហិ អម្ហាកម្បិ ឃរំ គន្ត្វា ព្រាហ្មណិំ វទេយ្យាសិ “អជ្ជ កិរ បុព្ពេ វិយ ទ្វិន្នំ ភត្តំ អនាហរិត្វា ឯកស្សេវាហារំ អាហរេយ្យាថ, បុព្ពេ ច ឯកិកាវ ទាសី អាហារំ អាហរតិ, អជ្ជ បន ចត្តារោបិ ជនា សុទ្ធវត្ថនិវត្ថា គន្ធបុប្ផហត្ថា អាគច្ឆេយ្យាថា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ គន្ត្វា ព្រាហ្មណិយា តថេវ កថេសិ។ កេន តេ, តាត, អយំ សាសនំ ទិន្នន្តិ។ ព្រាហ្មណេន , អយ្យេតិ។ សា “បុត្តោ មេ មតោ”តិ អញ្ញាសិ, កម្បនមត្តម្បិស្សា នាហោសិ។ ឯវំ សុភាវិតចិត្តា សុទ្ធវត្ថនិវត្ថា គន្ធបុប្ផហត្ថា ទាសិំ បន អាហារំ អាហរាបេត្វា សេសេហិ សទ្ធិំ ខេត្តំ អគមាសិ។ ឯកស្សាបិ រោទិតំ វា បរិទេវិតំ វា នាហោសិ។

ពោធិសត្តោ បុត្តស្ស និបន្នច្ឆាយាយមេវ និសីទិត្វា ភុញ្ជិ។ ភុត្តាវសានេ សព្ពេបិ ទារូនិ ឧទ្ធរិត្វា តំ ចិតកំ អារោបេត្វា គន្ធបុប្ផេហិ បូជេត្វា ឈាបេសុំ។ ឯកស្ស ច ឯកពិន្ទុម្បិ អស្សុ នាហោសិ, សព្ពេបិ សុភាវិតមរណស្សតិកា ហោន្តិ។ តេសំ សីលតេជេន សក្កស្ស អាសនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សោ “កោ នុ ខោ មំ ឋានា ចាវេតុកាមោ”តិ ឧបធារេន្តោ តេសំ គុណតេជេន ឧណ្ហភាវំ ញត្វា បសន្នមានសោ ហុត្វា “មយា ឯតេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា សីហនាទំ នទាបេត្វា សីហនាទបរិយោសានេ ឯតេសំ និវេសនំ សត្តរតនបរិបុណ្ណំ កត្វា អាគន្តុំ វដ្ដតី”តិ វេគេន តត្ថ គន្ត្វា អាឡាហនបស្សេ ឋិតោ “តាត, កិំ ករោថា”តិ អាហ។ “ឯកំ មនុស្សំ ឈាបេម, សាមី”តិ។ “ន តុម្ហេ មនុស្សំ ឈាបេស្សថ, ឯកំ បន មិគំ មារេត្វា បចថ មញ្ញេ”តិ។ “នត្ថេតំ សាមិ, មនុស្សមេវ ឈាបេមា”តិ។ “តេន ហិ វេរិមនុស្សោ តេ ភវិស្សតី”តិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ “ឱរសបុត្តោ នោ សាមិ, ន វេរិកោ”តិ អាហ។ “តេន ហិ តេ អប្បិយបុត្តោ ភវិស្សតី”តិ? “អតិបិយ បិយបុត្តោ, សាមី”តិ។ “អថ កស្មា ន រោទសី”តិ? សោ អរោទនការណំ កថេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៥។

“ឧរគោវ តចំ ជិណ្ណំ, ហិត្វា គច្ឆតិ សំ តនុំ;

ឯវំ សរីរេ និព្ភោគេ, បេតេ កាលកតេ សតិ។

១០។

“ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ, ញាតីនំ បរិទេវិតំ;

តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ, គតោ សោ តស្ស យា គតី”តិ។

តត្ថ សំ តនុន្តិ អត្តនោ សរីរំ។ និព្ភោគេតិ ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស អភាវេន ភោគរហិតេ។ បេតេតិ បរលោកំ បដិគតេ។ កាលកតេតិ កតកាលេ, មតេតិ អត្ថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សាមិ, មម បុត្តោ យថា នាម ឧរគោ ជិណ្ណតចំ និព្ពិន្ទិត្វា អនោលោកេត្វា អនបេក្ខោ ឆឌ្ឌេត្វា គច្ឆេយ្យ, ឯវំ អត្តនោ សរីរំ ឆឌ្ឌេត្វា គច្ឆតិ, តស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយរហិតេ សរីរេ ឯវំ និព្ភោគេ តស្មិំ មេ បុត្តេ បេតេ បុន បដិគតេ មរណកាលំ កត្វា ឋិតេ សតិ កោ ការុញ្ញេន វា បរិទេវេន វា អត្ថោ។ អយញ្ហិ យថា សូលេហិ វិជ្ឈិត្វា ឌយ្ហមានោ សុខទុក្ខំ ន ជានាតិ, ឯវំ ញាតីនំ បរិទេវិតម្បិ ន ជានាតិ, តេន ការណេនាហំ ឯតំ ន សោចាមិ។ យា តស្ស អត្តនោ គតិ, តំ សោ គតោតិ។

សក្កោ ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា ព្រាហ្មណិំ បុច្ឆិ “អម្ម, តុយ្ហំ សោ កិំ ហោតី”តិ? “ទស មាសេ កុច្ឆិនា បរិហរិត្វា ថញ្ញំ បាយេត្វា ហត្ថបាទេ សណ្ឋបេត្វា វឌ្ឍិតបុត្តោ មេ, សាមី”តិ។ “អម្ម, បិតា តាវ បុរិសភាវេន មា រោទតុ, មាតុ ហទយំ បន មុទុកំ ហោតិ, ត្វំ កស្មា ន រោទសី”តិ? សា អរោទនការណំ កថេន្តី –

១១។

“អនព្ភិតោ តតោ អាគា, អននុញ្ញាតោ ឥតោ គតោ;

យថាគតោ តថា គតោ, តត្ថ កា បរិទេវនា។

១២។

“ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ, ញាតីនំ បរិទេវិតំ;

តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ, គតោ សោ តស្ស យា គតី”តិ។ – កថាទ្វយមាហ –

ຕຕ຺ຖ ອຄຫິຣຸຕາຕິ ອຍໍ ຕາຕ ຍຖາ ປຣເລາກເຕາ ອຄຫິຣຸຕາ ອຍາທິເຕາ. ອາກາຕິ ອຍ຺ຍາກໍ ເກຫໍ ອາກເຕາ. ປຸເຕາຕິ ປຸເຕາ ຍຕຸສ຺ສເລາກເຕາ ກຣຸເຕ຺ຕາປິ ຍຖາ ອຄຕຸຍ຺ຍາເຕາຈ ກເຕາ. ຍຊາກເຕາຕິ ອາກຣຸເຕ຺ຕາປິ ຍຊາ ອຕ຺ຕເຄາຈ ຣຸອິຍາ ອາກເຕາ, ກຣຸເຕ຺ຕາປິ ຕເຊຈ ກເຕາ. ຕຕ຺ຖາຕິ ຕສ຺ມິ ຕສ຺ສ ປຸເຕາ ກຍເຄ ກາ ປຣິເຄຈຄາ. ຣຍ຺ຍາເຄາຕິ ກາຊາ ຈຸຕ຺ຕຄເຍຄ ເຈຄິຕຕ຺ຖາ.

ສເກ຺ກາ (ເຕາຫຸລິຍາ ກຈໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ກຄິຄື ປຸຈ຺ຈີ "ອຍ຺ຍ, ຕຸຍ຺ຫາເສາ ກິ ເທາຕີ"ຕິ? "ກາຕາ ເຍ, ສາມີ"ຕິ. "ອຍ຺ຍ, ກຄິຄິເຍາ ຄາຍ ກາຕຸສຸ ສິເຄຫາ ເທາຕ຺ຕິ, ຕ຺ວໍ ກສ຺ມາ ຄ ເທາເຄສີ"ຕິ? ສາ ອເທາເຄຄການໍ ກເຊຕ຺ຕີ –

໑໒.

"ສເຈ ເທາເຄ ກິສາ ອສ຺ສ, ຕສ຺ສາ ເຍ ກິ ຜລໍ ສິຍາ;

ຍາຕິມິຕ຺ຕສຸຫຊ຺ຊາຄໍ, ກິເຍ຺ຍາ ເຄາ ອຣຕີ ສິຍາ.

໑໓.

ຣຍ຺ຍາເຄາ ຄ ຊາຄາຕິ, ຍາຕີຄໍ ປຣິເຄຈິຕໍ;

ຕສ຺ມາ ວຸຕໍ ຄ ເສາຈາມິ, ກເຕາ ເສາ ຕສ຺ສ ຍາ ກຕີ"ຕິ. – ກາຊາຄ຺ວຍາຫ –

ຕຕ຺ຖ ສເຈຕິ ຍທິ ອຫໍ ກາຕຣິ ຍເຕ ເທາເຄຍ຺ຍໍ, ກິສສຣີຣາ ອສ຺ສໍ. ກາຕຸ ປຄ ເຍ ຕປ຺ປຈ຺ຈຍາ ວຸຄ຺ຖິ ຄາຍ ຄຕ຺ຖິຕິ ຄເສ຺ສຸຕິ. ຕສ຺ສາ ເຍຕິ ຕສ຺ສາ ຍຫ຺ຍໍເທາເຄຕ຺ຕິຍາ ກິ ຜລໍ ເກາ ອາຄິສໍເສາ ຄເຈຍ຺ຍ. ຍຫ຺ຍໍອວຸຄ຺ຖິ ປຄ ປຍ຺ຍາຍຕີຕິ ຊີເປຕິ. ຍາຕິມິຕ຺ຕສຸຫຊ຺ຊາຄຕ຺ຕິ ຍາຕິມິຕ຺ຕສຸຫຄາຄໍ. ອຍເຍຈ ຈາ ປິເຕາ. ກິເຍ຺ຍາ ເຄາຕິ ເຍ ອຍ຺ຍາກໍ ຍາຕີ ຈ ມິຕ຺ຕາ ຈ ສຸຫຄຍາ ຈ, ເຕສໍ ອຄິກຕຣາ ອຣຕີ ສິຍາ.

ສເກ຺ກາ ກຄິຄິຍາ ກຈໍ ສຸຕ຺ວາ ກຣິຍໍ ປຸຈ຺ຈີ "ອຍ຺ຍ, ຕຸຍ຺ຫາເສາ ກິ ເທາຕີ"ຕິ? "ປຕິ ເຍ, ສາມີ"ຕິ. "ປຕິຕ຺ຕິເຍາ ຄາຍ ປຕິມ຺ຸຍເຕ ອິຄຊາ ເທາຕ຺ຕິ ອຄາຊາ, ຕ຺ວໍ ກສ຺ມາ ຄ ເທາເຄສີ"ຕິ. ສາປິສ຺ສ ອເທາເຄຄການໍ ກເຊຕ຺ຕີ –

໑໔.

"ຍຊາປິ ຄາຣເກາ ຈຄ຺ກໍ, ກຣ຺ຸຕຍຸເທາເຄຕິ;

ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨴᨾᩮᩅᩮᨲᩴ, ᨿᩮᩣ ᨸᩮᨲᨾᨶᩩᩈᩮᩣᨧᨲᩥ᪨

᪁᪆᪨

“ᨯᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᩥᨲᩴ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩴ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᩣᨾᩥ, ᨣᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨿᩣ ᨣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ – ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨶᩦᨿᩣᩃᨻ᩠ᨽᨶᩦᨿᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩃᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩ ᩏᨧ᩠ᨨᩘ᩠ᨣᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᩈᩥᨿᩴ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩉᩥ, ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩁᩮᩣᨴᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨴᨾᩮᩅᩮᨲᩴ, ᩑᩅᩴᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾᩮᩅ ᩑᨲᩴ ᨲᩔ ᩁᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᨸᩮᨲᩴ ᨠᩣᩃᨠᨲᩴ ᩋᨶᩩᩈᩮᩣᨧᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩮᩣᨸᩥ ᨧ ᨻᩣᩃᨲᩁᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᩋᨶᩩᩁᩮᩣᨴᨲᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᨶ ᨸᨲᩥ ᨾᨲᩮᩣ ᩑᨲᩁᩉᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩪᩃᩮᩉᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨯᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨠᩁᩥᨿᩣᨿ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩣᩈᩥᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨾᩮ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨶᨶᩩ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨸᩦᩊᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩁᩥᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᩋᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩁᩮᩣᨴᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ‘ᩈᩣᨾᩥ, ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᩋᩅᨧ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᩑᨲᩔ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ, ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨴ᩠ᨴᨿᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᨿ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩏᩁᩮ ᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ’ᨲᩥ᪨ “ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩁᩮᩣᨴᩈᩦ”ᨲᩥ? ᩈᩣᨸᩥᩔ ᩋᩁᩮᩣᨴᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩦ –

᪁᪇᪨

“ᨿᨳᩣᨸᩥ ᩏᨴᨠᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣ;

ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨴᨾᩮᩅᩮᨲᩴ, ᨿᩮᩣ ᨸᩮᨲᨾᨶᩩᩈᩮᩣᨧᨲᩥ᪨

᪁᪈᪨

“ᨯᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᩥᨲᩴ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩴ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᩣᨾᩥ, ᨣᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨿᩣ ᨣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ – ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

តស្សត្ថោ – យថា នាម ឧទកកុម្ភោ ឧក្ខិបិយមានោ បតិត្វា សត្តធា ភិន្នោ បុន តានិ កបាលានិ បដិបាដិយា ឋបេត្វា សំវិទហិត្វា បដិបាកតិកំ កាតុំ ន សក្កាតិ, យោ បេតមនុសោចតិ, តស្សាបិ ឯតមនុសោចនំ ឯវំ និប្ផត្តិកមេវ ហោតិ, មតស្ស បុន ជីវាបេតុំ អសក្កុណេយ្យត្តា ឥទ្ធិមតា វា ឥទ្ធានុភាវេន ភិន្នំ កុម្ភំ សំវិទហិត្វា ឧទកស្ស បូរេតុំ សក្កា ភវេយ្យ, កាលកតោ បន ឥទ្ធិមតាបិ ន សក្កា បដិបាកតិកំ កាតុន្តិ។ ឥតរា គាថា វុត្តត្ថាយេវ។

សក្កោ សព្ពេសំ ធម្មកថំ សុត្វា បសីទិត្វា "តុម្ហេហិ អប្បមត្តេហិ មរណស្សតិ ភាវិតា, តុម្ហេ ឥតោ បដ្ឋាយ សហត្ថេន កម្មំ មា ករិត្ថ, អហំ, សក្កោ ទេវរាជា, អហំ តេ គេហេ សត្ត រតនានិ អបរិមាណានិ ករិស្សាមិ, តុម្ហេ ទានំ ទេថ, សីលំ រក្ខថ, ឧបោសថកម្មំ ករោថ, អប្បមត្តា ហោថា"តិ តេសំ ឱវាទំ ទត្វា គេហំ អបរិមិតធនំ កត្វា បក្កាមិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កុដុម្ពិកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា ទាសី ខុជ្ជុត្តរា អហោសិ, ធីតា ឧប្បលវណ្ណា, បុត្តោ រាហុលោ, មាតា ខេមា, ព្រាហ្មណោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ឧរគជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៣៥៥] ៥. ឃដជាតកវណ្ណនា

អញ្ញេ សោចន្តិ រោទន្តីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ ឯកំ អមច្ចំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា កថិតសទិសមេវ។ ឥធ បន រាជា អត្តនោ ឧបការស្ស អមច្ចស្ស មហន្តំ យសំ ទត្វា បរិភេទកានំ កថំ គហេត្វា តំ ពន្ធាបេត្វា ពន្ធនាគារេ បវេសេសិ។ សោ តត្ថ និសិន្នោវ សោតាបត្តិមគ្គំ និព្ពត្តេសិ។ រាជា តស្ស គុណំ សល្លក្ខេត្វា មោចាបេសិ។ សោ គន្ធមាលំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា "អនត្ថោ កិរ តេ ឧប្បន្នោ"តិ បុច្ឆិត្វា "អាម, ភន្តេ, អនត្ថេន បន មេ អត្ថោ អាគតោ, សោតាបត្តិមគ្គោ និព្ពត្តោ"តិ វុត្តេ "ន ខោ, ឧបាសក, ត្វញ្ញេវ អនត្ថេន អត្ថំ អាហរិ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ អាហរិំសូ"តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, "ឃដកុមារោ"តិស្ស នាមំ ករិំសុ។ សោ អបរេន សមយេន តក្កសិលាយំ ឧគ្គហិតសិប្បោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស អន្តេបុរេ ឯកោ អមច្ចោ ទុព្ភិ។ សោ តំ បច្ចក្ខតោ ញត្វា រដ្ឋា បព្ពាជេសិ។ តទា សាវត្ថិយំ វង្ករាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ។ សោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ ឧបដ្ឋហិត្វា ហេដ្ឋា វុត្តនយេន អត្តនោ វចនំ គាហាបេត្វា ពារាណសិរជ្ជំ គណ្ហាបេសិ។ សោបិ រជ្ជំ គហេត្វា ពោធិសត្តំ សង្ខលិកាហិ ពន្ធាបេត្វា ពន្ធនាគារំ បវេសេសិ។ ពោធិសត្តោ ឈានំ និព្ពត្តេត្វា អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិ, វង្កស្ស សរីរេ ទាហោ ឧប្បជ្ជិ។ សោ គន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស សុវណ្ណាទាសផុល្លបទុមសស្សិរិកំ មុខំ ទិស្វា ពោធិសត្តំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៩។

“អញ្ញេ សោចន្តិ រោទន្តិ, អញ្ញេ អស្សុមុខា ជនា;

បសន្នមុខវណ្ណាសិ, កស្មា ភទ្ទេ ន សោចសី”តិ។

តត្ថ អញ្ញេតិ មំ ឋបេត្វា សេសមនុស្សា។

អថស្ស ពោធិសត្តោ អសោចនការណំ កថេន្តោ ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

២០។

“នាព្ភិតិហរោ សោកោ, នានាគតសុខាវហោ;

តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ, នត្ថិ សោកេ ទុតីយតា។

២១។

“សោចំ បណ្ឌុ កិសោ ហោតិ, ភត្តញ្ចស្ស ន រុច្ចតិ;

អមិត្តា សុមនា ហោន្តិ, សល្លវិទ្ធស្ស រុប្បតោ។

២២។

“គាមេ វា យទិ វារញ្ញេ, និន្នេ វា យទិ វា ថលេ;

ឋិតំ មំ នាគមិស្សតិ, ឯវំ ទិដ្ឋបទោ អហំ។

“យស្សត្តា នាលមេកោវ, សព្ពកាមរសាហរោ;

សព្ពាបិ បថវី តស្ស, ន សុខំ អាវហិស្សតី”តិ។

តត្ថ នាព្ភតីតហរោតិ នាព្ភតីតាហារោ, អយមេវ វា បាឋោ។ សោកោ នាម អព្ភតីតំ អតិក្កន្តំ និរុទ្ធំ អត្ថង្គតំ បុន នាហរតិ។ ទុតីយតាតិ សហាយតា។ អតីតាហរណេន វា អនាគតាហរណេន វា សោកោ នាម កស្សចិ សហាយោ ន ហោតិ, តេនាបិ ការណេនាហំ ន សោចាមីតិ វទតិ។ សោចន្តិ សោចន្តោ។ សល្លវិទ្ធស្ស រុប្បតោតិ សោកសល្លេន វិទ្ធស្ស តេនេវ ឃដ្ដិយមានស្ស “ទិដ្ឋា វត នោ បច្ចាមិត្តស្ស បិដ្ឋី”តិ អមិត្តា សុមនា ហោន្តីតិ អត្ថោ។

ឋិតំ មំ នាគមិស្សតីតិ សម្ម ធង្ករាជ, ឯតេសុ គាមាទីសុ យត្ថ កត្ថចិ ឋិតំ មំ បណ្ឌុកិសភាវជនកំ សោកមូលកំ ព្យសនំ ន អាគមិស្សតិ។ ឯវំ ទិដ្ឋបទោតិ យថា តំ ព្យសនំ នាគច្ឆតិ, ឯវំ មយា ញាណបទំ ទិដ្ឋំ។ “អដ្ឋលោកធម្មបទ”ន្តិបិ វទន្តិយេវ ។ បាឡិយំ បន “ន មត្ត នាគមិស្សតី”តិ លិខិតំ, តំ អដ្ឋកថាយំ នត្ថិ។ បរិយោសានគាថាយ ឥច្ឆិតបត្ថិតេន ឈានសុខសង្ខាតំ សព្ពកាមរសំ អាហរតីតិ សព្ពកាមរសាហរោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យស្ស រញ្ញោ បហាយ អញ្ញសហាយេ អត្តាវ ឯកោ សព្ពកាមរសាហរោ នាលំ, សព្ពំ ឈានសុខសង្ខាតំ កាមរសំ អាហរិតុំ អសមត្ថោ, តស្ស រញ្ញោ សព្ពាបិ បថវី ន សុខំ អាវហិស្សតិ។ កាមាតុរស្ស ហិ សុខំ នាម នត្ថិ, យោ បន កិលេសបរិឡាហវិរហិតំ ឈានសុខំ អាហរិតុំ សមត្ថោ, សោ រាជា សុខី ហោតីតិ។ យោ បនេតាយ គាថាយ “យស្សត្ថា នាលមេកោ”តិបិ បាឋោ, តស្សត្ថោ ន ទិស្សតិ។

ឥតិ ធង្កោ ឥមា ចតស្សោ គាថា សុត្វា ពោធិសត្តំ ខមាបេត្វា រជ្ជំ បដិច្ឆាបេត្វា បក្កាមិ។ ពោធិសត្តោបិ រជ្ជំ អមច្ចានំ បដិនិយ្យាទេត្វា ហិមវន្តបទេសំ គន្ត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ធង្ករាជា អានន្ទោ អហោសិ, ឃដរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ឃដជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៣៥៦] ៦. កោរណ្ឌិយជាតកវណ្ណនា

ឯកោ អរញ្ញេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ធម្មសេនាបតិំ អារព្ភ កថេសិ។ ថេរោ កិរ អាគតាគតានំ ទុស្សីលានំ

យិកលុច្ចកមច្ឆពាត្ថាឌីតំ ឌិដ្ឋឌិដ្ឋានញ្ញោច “សីលំ កល្យាណំ, សីលំ កល្យាណា”តិ សីលំ វេតិ។ ទេ ទេវេ ករុការេចត ពស្ស ពធំ កិត្តិពុំ អសណ្កោត្តា សីលំ កល្យាណន្តិ, កហេត្វា ច បត ត វណ្ណេត្តិ, អត្តតោ អត្តតោ កមុមេច ករោត្តិ។ ទេវោ សន្តិចិហារិកេ អាយនេត្តត្វា “អាចរិយា, ព្ពេយ មនុស្សា មយ សន្តិកេ សីលំ កល្យាណំ, កល្យាណា ច បត ត វណ្ណេត្តី”តិ អាហ។ “ភន្តេ, តុម្ហេ ព្រហ្មនំ អនុចិយា សីលំ វេច, ឲ្យេត តុម្ហាកំ កធំ កិត្តិពុំ អសណ្កោត្តា កល្យាណន្តិ, តុម្ហេ ព្រហ្មេតា បដ្ឋាយ ឲចន្ទបិតំ សីលំ មា អវេត្វា”តិ។ ទេវោ អតត្តយតោ អហោសិ។ តំ បចត្តិ ស្វត្វា កិញ្ចិ ឆមុសកាយំ កធំ សមុដ្ឋានបស្សុ – “អាចរិយា, សារិបុត្តតេត្ថេវោ កិរ ឌិដ្ឋឌិដ្ឋានញ្ញោច សីលំ វេតី”តិ។ សត្វា អាកត្វា “កាយ ត្ថុ, ភិក្ខវេ, ឲ្យតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ព្ពេយាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ត, ភិក្ខវេ, ព្ពេកានេច, បុព្ពេបេស ឌិដ្ឋឌិដ្ឋានំ អយាចន្តានញ្ញោច សីលំ វេតី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ កោសល្លិយោ នាម អហោសិ។ តទា សោ អាចរិយោ ឌិដ្ឋឌិដ្ឋានំ គោចដ្ឋាទីតំ អយាចន្តានញ្ញោច “សីលំ កល្យាណំ, សីលំ កល្យាណា”តិ សីលំ វេតិ។ ទេ កហេត្វាបិ ត វណ្ណេត្តិ អាចរិយោ តយត្វំ អន្តេវាសិកានំ អារោចេសិ។ អន្តេវាសិកា “ភន្តេ, តុម្ហេ ឲ្យេតរំ អនុចិយា សីលំ វេច, តស្មា កិត្តិត្តិ, ព្ពេតា នាតិ បដ្ឋាយ យាចន្តានញ្ញោច វទេយ្យាថ, មា អយាចន្តានំ”ត្តិ ចជិស្សុ។ សោ ចិប្បដិសារី អហោសិ, ឲ្យចំ សន្តេបិ ឌិដ្ឋឌិដ្ឋានំ សីលំ វេតិមេច។

អថេកទិវសំ ឲ្យកស្មា កាយា មនុស្សា អាកត្វា ព្រាហ្មណចាចតកត្វាយ អាចរិយំ និមន្តយិំសុ។ សោ កោសល្លិយមាណវំ បក្កោសិត្វា “តាត, អហំ ត កច្ឆាមិ, ត្វំ ព្ពេយ បញ្ចសតេ មាណវេ កហេត្វា តត្វ កត្វា ចាចតកានិ សម្បដិច្ឆិត្វា អម្ហាកំ ឌិក្ខកោដ្ឋានំ អាហរា”តិ បេសេសិ។ សោ កត្វា បដិគិចត្តត្តោ អត្តរាមគ្គេ ឲ្យកំ កត្ថទំ ឌិស្វា ចិន្តេសិ “អម្ហាកំ អាចរិយោ ឌិដ្ឋឌិដ្ឋានំ អយាចន្តានញ្ញោច សីលំ វេតិ, ព្ពេតា នាតិ បដ្ឋាយ យថា យាចន្តានញ្ញោច វេតិ, តថា តំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ តេសុ មាណវេសុ សុខនិសិន្នេសុ វុដ្ឋាយ មហត្ថំ មហគ្ឃំ សេលំ វុក្កិបិត្វា កត្ថរានំ លិបិ, បុថព្យំ លិបិមេច។ អថ តំ ទេ មាណវា វុដ្ឋាយ “អាចរិយ, កិំ ករោសី”តិ អាហំសុ។ សោ ត កិញ្ចិ កថេសិ, ទេ វេវេកត កត្វា អាចរិយស្ស អារោចេសុំ។ អាចរិយោ អាកត្វា ទេតត សន្ធិ សល្លបន្តោ បឋមំ កាថមាហ –

៦៣.

“ឲកោ អវណ្ណោ ពីរិកក្ខរានំ, បក្ខឃាបក្ខឃាសិលំ បនេចន្ទសិ;

បុថព្យំ សត្តរយាតន្ទេបិ, កោសល្លិយ កោ នុ តច ឃិឆេត្វា”តិ។

តត្វ កោ នុ តច ឃិឆេត្វាតិ កោ នុ តច ព្ពេឆ កត្ថរានំ សិលាលិបនេតត អត្វា។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា អាចរិយំ បដិចោទេតុកាមោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥។

“អហញ្ញិមំ សាករសេវិតត្តំ, សមំ ករិស្សាមិ យថាបិ បាណិ;

វិកិរិយ ខាណូនិ ច កណ្ដកានិ ច, តស្មា និច្ចំ ទរិយា បក្កមិំ”តិ។

តត្ថ អហញ្ញិមន្តិ អហញ្ញិមំ មហាបថិំ។ សាករសេវិតត្តន្តិ សាករេហិ សេវិតំ ចាតុរត្តំ។ យថាបិ បាណីតិ ហត្ថតលំ វិយ សមំ ករិស្សាមិ។ វិកិរិយាតិ វិកិរិត្វា។ ខាណូនិ ច កណ្ដកានិ ចាតិ វំសកណ្ដកេ ច ផលកណ្ដកេ ច។

តំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ តតិយំ គាថមាហ –

១៦។

“ភូមិំ យហិំ អរហតិ បាណិកប្បំ, សមំ មត្ថេយ្យា ករណាយ មេកោ;

មញ្ញាមិមញ្ញោច តវ ជិគីសំ, កោរដ្ឋិយ ហាហសិ ជីវលោក”ន្តិ។

តត្ថ ករណាយ មេកោតិ ករណាយ ឯកោ កាតុំ ន សក្កោតីតិ ទីបេតិ។ មញ្ញាមិមញ្ញោច តវ ជិគីសន្តិ អហំ មញ្ញាមិ តិដ្ឋតុ បថី, ម្មមញ្ញោច ឯកំ តវ ជិគីសំ បូរណត្ថាយ ចាយមន្តោ សិលា បរិយេសន្តោ ឧបាយំ វិចិន្តេន្តោច ត្វំ ម្មមំ ជីវលោកំ ហាហសិ ជហិស្សសិ, មរិស្សសីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា មាណវោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

១៧។

“សចេ អយំ ភូតធនេ ន សក្កា, សមំ មត្ថេយ្យា ករណាយ មេកោ;

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᩮ ᩍᨾᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮ, ᨶᩣᨶᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮ ᨶᩣᨶᨿᩥᩔᩈᩥ ᨲᩮ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩈᨧᩮ ᩋᨿᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨽᩪᨲᨵᩁᩴ ᨸᨳᩅᩥᩴ ᩈᨾᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨾᩮ ᨴᩩᩔᩦᩃᨾᨶᩩᩔᩮ ᨶᩣᨶᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮ ᨶᩣᨶᨿᩥᩔᩈᩥ, ᨲᩮ ᩑᩅᩴ "ᩈᩦᩃᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳ, ᩈᩦᩃᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᩴ ᨶ ᩋᩣᨶᨿᩥᩔᩈᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨸᩤᨱᩣᨲᩥᨸᩤᨲᩴ "ᩋᨠᩩᩈᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩁᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩴᩈᩣᩁᨾᩮᩣᨧᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᩃᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ, ᨲᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᨳᩴ ᩋᩣᨶᨿᩥᩔᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩣᨶᨾᩮᩅ ᨴᩮᩉᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ "ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱ᩠ᨯᩥᨿᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨶ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪀᪨

"ᩈᩴᨡᩥᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᩮᨶ ᨽᩅᩴ ᨾᨾᨲ᩠ᨳᩴ, ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩈᩥ ᨠᩣᩁᨱ᩠ᨯᩥᨿ ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ;

ᨿᨳᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨸᨳᩅᩦ ᩈᨾᩣᨿᩴ, ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨾᨶᩩᩔᩮᨶ ᨲᨳᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩴ ᩋᨿᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᩔ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨻᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨥᩁᩴ ᨶᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩣᩁᨱ᩠ᨯᩥᨿᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩣᩁᨱ᩠ᨯᩥᨿᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩣ᪨

[᪃᪅᪇] ᪇᪨ ᩃᨭᩩᨠᩥᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩅᨶ᩠ᨴᩣᨾᩥ ᨲᩴ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩉᩣᨿᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ "ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᩮᩣ ᨹᩁᩩᩈᩮᩣ ᩈᩣᩉᩈᩥᨠᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩁᩩᨱᩣᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥᩔ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ"ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩮᩈ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩁᩩᨱᩮᩣᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហត្ថិយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ បាសាទិកោ មហាកាយោ អសីតិសហស្សវារណបរិវារោ យូថបតិ ហុត្វា ហិមវន្តប្បទេសេ វិហាសិ។ តទា ឯកា លដុកិកា សកុណិកា ហត្ថីនំ វិចរណដ្ឋានេ អណ្ឌានិ និក្ខិបិ, តានិ បរិណតានិ ភិន្ទិត្វា សកុណបោតកា និក្ខមិំសុ។ តេសុ អវិរូឡ្ហបក្ខេសុ ឧប្បតិតុំ អសក្កោន្តេសុយេវ មហាសត្តោ អសីតិសហស្សវារណបរិវុតោ គោចរាយ ចរន្តោ តំ បទេសំ បត្តោ។ តំ ទិស្វា លដុកិកា ចិន្តេសិ “អយំ ហត្ថិរាជា មម បោតកេ មទ្ទិត្វា មារេស្សតិ, ហន្ទ នំ បុត្តកានំ បរិត្តាណត្ថាយ ធម្មិការក្ខ យាចាមី”តិ។ សា ទ្វេ បក្ខេ ឯកតោ កត្វា តស្ស បុរតោ ឋត្វា បឋមំ គាថមាហ –

២៩.

“វន្ទាមិ តំ កុញ្ជរ សដ្ឋិហាយនំ, អារញ្ញកំ យូថបតិំ យសស្សិំ;

បក្ខេហិ តំ បញ្ជលិកំ ករោមិ, មា មេ វធី បុត្តកេ ទុព្ពលិយា”តិ។

តត្ថ សដ្ឋិហាយនន្តិ សដ្ឋិវស្សកាលេ ហាយនពលំ។ យសស្សិន្តិ បរិវារសម្បន្នំ។ បក្ខេហិ តំ បញ្ជលិកំ ករោមីតិ អហំ បក្ខេហិ តំ អញ្ជលិកំ ករោមីតិ អត្ថោ។

មហាសត្តោ “មា ចិន្តយិ លដុកិកេ, អហំ តេ បុត្តកេ រក្ខិស្សាមី”តិ សកុណបោតកានំ ឧបរិ ឋត្វា អសីតិយា ហត្ថិសហស្សេសុ គតេសុ លដុកិកំ អាមន្តេត្វា “លដុកិកេ អម្ហាកំ បច្ឆតោ ឯកោ ឯកចារិកោ ហត្ថី អាគច្ឆតិ, សោ អម្ហាកំ វចនំ ន ករិស្សតិ, តស្មិំ អាគតេ តម្បិ យាចិត្វា បុត្តកានំ សោត្ថិភាវំ ករេយ្យាសី”តិ វត្វា បក្កាមិ។ សាបិ តស្ស បច្ចុគ្គមនំ កត្វា ឧភោហិ បក្ខេហិ អញ្ជលិំ កត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៣០.

“វន្ទាមិ តំ កុញ្ជរ ឯកចារិំ, អារញ្ញកំ បព្វតសានុគោចរំ;

បក្ខេហិ តំ បញ្ជលិកំ ករោមិ, មា មេ វធី បុត្តកេ ទុព្ពលិយា”តិ។

តត្ថ បព្វតសានុគោចរន្តិ ឃនសេលបព្វតេសុ ច បំសុបព្វតេសុ ច គោចរំ គណ្ហន្តំ។

េសា តស្សា ចចតំ សុត្វា តតិឃំ កាឆយាហ –

៣៨៍

“ចឆិស្សាមិ េត លទ្ធិកេក បុត្តកាតិ, កិំ េម ត្ងចំ កាហសិ ទុគ្គលិសិ;

សតំ សហស្សានិបិ តាឌិសីតំ, ចាេមត បិេចត បេបិឆេឃឃ្យ”ន្តិ៍

តត្ថ ចឆិស្សាមិ េតតិ ត្វំ កស្មា មម ចិចេលមេក្ក បុត្តកាតិ ធេបសិ, ឃស្មា ធេបសិ, តស្មា ចឆិស្សាមិ េត បុត្តកាតីតិ ចឆតិ៍ កិំ េម ត្ងចំ កាហសីតិ មយំ្ហមហាឆាមស្ស ត្វំ ទុគ្គលិ កិំ កទិស្សសិ៍ បេបិឆេឃឃ្យន្តិ អហំ តាឌិសានំ លទ្ធិកានំ សតសហស្សម្បិ ចាេមត បិេចត សង្ឃាេណ្ហឃ្យំ, ធក្កិលបិេចត បត កឆាច តត្ថិតិ៍

ឲចត្វា បត ចត្វា េសា តស្សា បុត្តេក បិេចត សង្ឃាេណ្ហត្វា មុេត្តត បចាេហត្វា តធេត្តាច បក្កាមិ៍ លទ្ធិកា ទុក្ខសាលាឃ តិសិឃិត្វា “ត្តធាតិ តាច ចាេលា តធេត្តា កច្ឆសិ, កតិបិេហេតច េម កិរិឃំ បស្សិស្សសិ, កាឃពលេតា ពាលាលពលស្ស មហត្តភាចំ ត ជាតាសិ, េហាត្យ, ជាតាេបស្សាមិ ត”ន្តិ តំ សត្តជ្ជឃមាតាច ចត្ងត្ថំ កាឆយាហ –

៣៩៍

“ត េហច សត្ថត្ថ ពេលត កិច្ចំ, ពលត្ស៊ាពាលិស្ស ចធាឃ េហាតិ;

កទិស្សាមិ េត តាកទាជា អតត្ថំ, េឃា េម ចធី បុត្តេក ទុគ្គលិឃា”តិ៍

តត្ថ ពេលតាតិ កាឃពេលត៍ អតត្ថន្តិ អចុឌ្ឍិ៍ េឃា េមតិ េឃា ត្វំ មម ទុគ្គលិឃ បុត្តេក ចធី ឃាេតសិ៍

សា ឲចំ ចត្វា កតិបាហំ ឲកំ កាកំ ឧបដ្ឋហិត្វា េតត ត្វេដ្ឋត “កិំ េត, កេទាមិ”តិ ទុត្វា “សាមិ, អញ្ញំ េម កាតត្ថំ តត្ថិ, ឲកស្ស បត ឲកចាទិកចាទលាស្ស ត្វេល្លត បហទិត្វា ត្វេមត្វ៌ អក្ខិតិ កិត្តាតិ បច្ចាសីសាមិ”តិ អាហ៍ សា េតត “សាធុ”តិ សម្បដិច្ឆិតា ឲកំ តិលមក្ខិកំ ឧបដ្ឋហិ៍ តាឃបិ “កិំ េត, កេទាមិ”តិ ទុត្វា “ត្តមិភា កាេកត ឲកចាទិកចាទលាស្ស អក្ខិស្ស កិេត្តស្ស ត្វេមត្វ៌ តត្ថ អាសាដិកំ បិេតត្វំ ត្ដច្ឆាមិ”តិ ចត្វា តាឃបិ “សាធុ”តិ ទុេត្តា ឲកំ មណ្ឌកំ ឧបដ្ឋហិត្វា េតត “កិំ េត, កេទាមិ”តិ ទុត្វា “ឃធា ឲកចាទិកចាទេលា អេន្ធា ហុត្វា បិតីឃំ បទិេឃសតិ, តធា បត្តតមត្ថេក ធិេតា សទ្ធិំ កត្វា តស្មិំ បត្តតមត្ថកំ អតិទុហេត្ត ឆ្វតទិត្វា បបិេត សទ្ធិំ កេទឃ្យាឆ, អហំ ត្វម្ហាកំ

ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᩈᩦᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥ.

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩅᩣᩁᨱᩔ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᨲᩩᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥ, ᨶᩦᩃᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩋᩣᩈᩣᨭᩥᨠᩴ ᨸᩣᨲᩮᩈᩥ. ᩈᩮᩣ ᨸᩩᩊᩅᩮᩉᩥ ᨡᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩣᩈᩥ. ᩅᩣᩁᨱᩮᩣ “ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥ. ᩋᨳ ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᩮᩣ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨸᩣᨲᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩣᩈᩥ. ᩅᩣᩁᨱᩮᩣ “ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨸᩣᨲᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᩣᨴᩮ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ. ᩃᨭᩩᨠᩥᨠᩣ ᨲᩔ ᨾᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩦ”ᨲᩥ ᩉᨭ᩠ᨮᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩔ ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩣ.

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩮᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩑᩅᩴ ᨻᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩣᩁᨱᩴ ᩍᨾᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨩᨶᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩁᨱᩔ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩣᨸᩮᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ –

᪕᪐.

“ᨠᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᨸᩔ ᩃᨭᩩᨠᩥᨠᩴ, ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᩴ ᨶᩦᩃᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩴ;

ᩑᨲᩮ ᨶᩣᨣᩴ ᩋᨥᩣᨲᩮᩈᩩᩴ, ᨸᩔ ᩅᩮᩁᩔ ᩅᩮᩁᩥᨶᩴ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᩅᩮᩁᩴ ᨶ ᨠᨿᩥᩁᩣᨳ, ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᨶᨸᩥ ᨠᩮᨶᨧᩦ”ᨲᩥ. –

ᩍᨾᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩤᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩣᩃᨸᨶᨾᩮᨲᩴ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩔᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩑᨲᩮᨲᩥ ᩑᨲᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ. ᩋᨥᩣᨲᩮᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᨵᩥᩴᩈᩩ. ᨸᩔ ᩅᩮᩁᩔ ᩅᩮᩁᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩔᨳ ᩅᩮᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩮᩁᩔ ᨣᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᨲᨴᩤ ᩑᨠᨧᩣᩁᩥᨠᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨿᩪᨳᨸᨲᩥ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ.

ᩃᨭᩩᨠᩥᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ.

[᪓᪕᪘] ᪘. ᨧᩪᩊᨵᨾ᩠ᨾᨸᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

អហេយចន្ទសិឃា ក្នុតហតាតិ ព្គង់ សត្វា ឧចញ្ចូចរេត ចិហទរត្តា ឥចឥត្តស្ស ចឆាឃ បរិសក្កត់ អាទេក្ខ ពេឆសិ៝ អឡោសុ ឌាតរេកាសុ ឥចឥឥត្តា ចៅឆឹសត្តស្ស តាឞយត្តយ្បិ កាត់ុ តាឞក្លិ, ព្គយស្ថិ បត ក្នុញអឆយូបិលឌាតរេក ចៅឆឹសត្តស្ស សត្តយាសិកកាលេ ហត្តុបិឥេ ច សឹសញ្ចា ឡេឆារេបត្វា អសិយាលក់ តាយ ការរេសិ៝ ឥទ្គុឧឌាតរេក (ឌា៝ ១៝ព្យ៝៣ព្យ-៣៣) កឹចំ កហេត្វា យាឧរត្វា រូឌ្គេត យំឆំ បឆិត្វា ឈាឌិ៝ ពត្តិចាឌីឌាតរេក (ឌា៝ ១៝៣៝៣៨ អាឥយោ) ឌ្វិហិបិ កឞាហិ បហារឞហរស្សហិ តាញអារេបត្វា ហត្តុបិឥេ ច កណ្ហតាឞញ្ចា ឡេឆារេបត្វា ឌបៃសុ កហេត្វា កឌ្ឌារេបត្វា រូត្តាតក់ តិបខ្ចារេបត្វា រូឧរេ បិឥេត បហទិត្វា កតោ៝ ចៅឆឹសត្តា ត់ ឌិចឆំរយេច ឌីចិតក្កុយំ បិបុណិ៝ ក្នុញអតត្តិយឌាតរេកបិ (ឌា៝ ១៝ព្យ៝១៣ព្យ-១៣៣) យហាកបិឌាតរេកបិ (ឌា៝ ១៝លិ៝ប័ព្យ អាឥយោ) យារេសិរយេច៝ ឲចរយេច ឥឞា ឌីឈទត្តំ ចឆាឃ បរិសក្កត្តា ព្យុឌ្គកាលេបិ បរិសក្កិរយេច៝ អឆេកឌិចឆំ កិក្កុ ឆយូឞកាយំ កឆំ សយូដ្ឋារេបសុំ – “អាចុរឞា, ឥចឥត្តា ព្យុឌ្គាត់ យាទលាត្តរយេច រូបិយំ ករេទាតិ, ‘សយូាសច្ចត្ថិ យារាទបស្សាយឺ’តិ ឆត្យុក្កហេ បរយារឌសិ, សិល់ បចិន្តិ្ប តាញអាកិទិ៍ ចិស្សជ្ចារេបសឺ”តិ៝ សត្វា អាកត្តា ‘កាឃ ត្យុត្ត, កិក្កុរេច, ឲតទហិ កឆាឃ សត្តិសិត្តា”តិ បុច្ឆិត្វា “ព្គយាឃ តាយា”តិ ចុរត្ត “ត, កិក្កុរេច, ព្គឥារតច, បុរេត្តរបេស យឃ្យា ចឆាឃ បរិសក្កិរយេច, ព្គឥាតិ បត តាឞយត្តយ្បិ កាត់ុ ត សរេក្កាតិ , បុរេត្ត យំ ក្នុញអឆយូបិលក្យារកាលេ អត្តរេតា បុត្តំ សយាត់ ឌីចតក្កុយំ បិរេបត្វា អសិយាលក់ ការេរសឺ”តិ ចត្វា អតីតំ អាហទិ៝

អតីរេត ពារាណសិយំ យហាបតារេប តាយ រជ្ជំ ការេរេត្ត ចៅឆឹសរេត្តា តស្ស អក្កុយរេហសិឃា ចត្តុារឥចិឃា ក្យុធ្និយិត្រ្តិត្តាតិ, “ឆយូបិរលិ”តិស្ស តាយំ កទិ៍សុ៝ តរេយត់ សត្តយាសិកកាលេ យាតា ករេត្តុាឥរេកត ត្យុរេបត្វា អលឌ្គទិត្វា កិញអាបឃយាតា តិសិឌិ៝ រាឌា តស្សា ចឞតដ្ឋាត់ អាកយាសិ៝ ឞា បុត្តំ កិញអាបឃយាតា បុត្តសិរតរេហត ឞយប្បិតា ហុត្វា រាឌាត់ បស្សិត្វាបិ ត រូដ្ឋហិ៝ រឞា ចិរេត្តសិ “អឃំ ព្គឥារតច តាច បុត្តំ តិស្សាឃ យាត់ ករេទាតិ, យំ កិស្ថិត្វិ ត យឡោតិ, បុរេត្ត បត ចឌ្ឍរេត្ត យឃិ ‘យត្យុរស្សា’តិបិ សឡោ ត កទិស្សតិ, ព្គឥារតច ត់ ឈារេតស្សាយឺ”តិ៝ រឞា តិចត្តិត្វា រាឌាឞរេត តិសឹឌិត្វា “អត្តរេតា ចិឆារេតត អាកច្ឆត្យុ”តិ ឧចោទឈាតក់ បរេក្កាឞារេបសិ៝ រឞា កាឞាឃចត្តុតិចរេត្តា ទត្តយាលិឆរេរា ឋរឞុំ អំរេឞ ឌរេបត្វា រូបឆាតឈបៃក់ ហត្តុបិឥឌបតឥល្អកញ្ចា អាឥាឃ អាកត្តា រាឌាត់ ចត្តិត្វា “កិ ករេទាយិ, ឥឥចា”តិ អដ្ឋាសិ៝ ឥចិឃា សិទិកត្ត កត្វា ឆយូបិល់ អារតហឹតិ៝ ឥចឹបិ ទរេត្តា ក្យុឌ្ឍិត្វា តិចត្តតកាចំ ពាត្វា ចៅឆឹសត្តំ រូឧរេ តិបខ្ចារេបត្វា ររាឌយាតា តិសឹឌិ៝ ឧចោទឈាតរេកា កត្វា ត់ បិដ្ឋិឃំ ហរេត្តត បហទិត្វា ហត្តរេតា ក្យាទំ អច្ឆិត្តិត្វា អាឥាឃ ទរេត្តា សត្តិក់ អាកត្វា “កិ ករេទាយិ, ឥឥចា”តិ អាហ៝ រាឌា ឲក់ ឋលក់ អាហទារេបត្វា បុររេតា តិក្កុបិរេបត្វា “ព្គឆ ត់ តិបខ្ចារេបហឺ”តិ អាហ៝ រឞា តឆា អកាសិ៝

ចត្តុារឥឌិ បុត្តស្ស បច្ឆរេតាច បរិរេចយាតា អាកន្តិ៝ បុត ឧចោទឈាតរេកា “កិ ករេទាយឹ, ឥឥចា”តិ អាហ៝ ឆយូបិលស្ស ហរេត្ត លិក្កាតិ៝ ចត្តុារឥឌិ “យហារាឌ, យយ បុរេត្តា សត្តយាសិរេកា ពាលរេកា ត កិត្វិ ឌាតាតិ, តរេត្តតស្ស រឥារឞា, រឥារឞា បត រហារេត្តា យឃិ ករេចឃ្យ, តស្មា យឃ្យាហរេត្ត ឡេឆារេបហឺ”តិ ព្គយយត្តុំ បការេសត្តិ បឌយំ កាឆយាហ –

“អហមេវ ទូសិយា ភូនហតា, រញ្ញោ មហាបតាបស្ស;

ឯតំ មុញ្ចតុ ធម្មបាលំ, ហត្ថេ មេ ទេវ ឆេទយា”តិ។

តត្ថ ទូសិយាតិ ទូសិកា, តុម្ហេ ឥត្ថិយា អត្ថហាយិកា ទោសការិកាតិ អត្ថោ។ “ទូសិកា”តិបិ បាឋោ, អយមេវត្ថោ។ ភូនហតាតិ ហតភូនា, ហតវុឌ្ឍីតិ អត្ថោ។ រញ្ញោតិ ឥទំ “ទូសិយា”តិ បទេន យោជេតព្ពំ។ អហំ រញ្ញោ មហាបតាបស្ស អបរាធការិកា, អយំ កុមារោ, តស្មា និរបរាធំ ឯតំ ពាលកំ មុញ្ចតុ ធម្មបាលំ, សចេបិ ហត្ថេ ឆេទាបេតុកាមោ, ទោសការិកាយ ហត្ថេ មេ, ទេវ, ឆេទេហីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។

រាជា ចោរឃាតកំ ឱលោកេសិ។ “កិំ ករោមិ, ទេវា”តិ? “បបញ្ចំ អកត្វា ហត្ថេ ឆិន្ទា”តិ។ តស្មិំ ខណេ ចោរឃាតកោ តិខិណផរសុំ គហេត្វា កុមារស្ស តរុណវំសកឡីរេ វិយ ទ្វេ ហត្ថេ ឆិន្ទិ។ សោ ទ្វីសុ ហត្ថេសុ ឆិជ្ជមានេសុ នេវ រោទិ ន បរិទេវិ, ខន្តិញ្ច មេត្តញ្ច បុរេចារិកំ កត្វា អធិវាសេសិ។ ចន្ទា បន ទេវី ឆិន្នហត្ថកោដិំ គហេត្វា ឧច្ឆង្គេ កត្វា លោហិតលិត្តា បរិទេវមានា វិចរិ។ បុន ចោរឃាតកោ “កិំ ករោមិ, ទេវា”តិ បុច្ឆិ។ “ទ្វេបិ បាទេ ឆិន្ទា”តិ។ តំ សុត្វា ចន្ទាទេវី ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៣។

“អហមេវ ទូសិយា ភូនហតា, រញ្ញោ មហាបតាបស្ស;

ឯតំ មុញ្ចតុ ធម្មបាលំ, បាទេ មេ ទេវ ឆេទយា”តិ។

តត្ថ អធិប្បាយោ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។

រាជាបិ បុន ចោរឃាតកំ អាណាបេសិ។ សោ ឧភោបិ បាទេ ឆិន្ទិ។ ចន្ទាទេវី បាទកោដិយោបិ គហេត្វា ឧច្ឆង្គេ កត្វា លោហិតលិត្តា បរិទេវមានា “សាមិ មហាបតាប, ឆិន្នហត្ថបាទា នាម ទារកា មាតរា បោសេតព្ពា ហោន្តិ, អហំ ភតិំ កត្វា មម បុត្តកំ បោសេស្សាមិ, ទេហិ មេ ឯត”ន្តិ អាហ។ ចោរឃាតកោ “កិំ ទេវ កតា រាជាណា, និដ្ឋិតំ មម កិច្ច”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ន តាវ និដ្ឋិត”ន្តិ។ “អថ កិំ ករោមិ, ទេវា”តិ? “សីសមស្ស ឆិន្ទា”តិ។ តំ សុត្វា ចន្ទាទេវី តតិយំ គាថមាហ –

៣៤។

“ᩋᩉᨾᩮᩅ ᨴᩪᩈᩥᨿᩣ ᨽᩪᨶᩉᨲᩣ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᩉᩣᨸᨲᩣᨸᩔ;

ᩑᨲᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨲᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᩣᩃᩴ, ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩅ ᨨᩮᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨸᨶᩮᩈᩥ᪨

ᨸᩩᨶ ᨧᩮᩣᩁᨥᩣᨲᨠᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩔ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨲᩣ, ᨴᩮᩅ, ᩁᩣᨩᩣᨱᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨶ ᨲᩣᩅ ᨠᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨳ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩈᩥᨲᩩᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩥᨾᩣᩃᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨠᩊᩮᩅᩁᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩥᨲᩩᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩥᨾᩣᩃᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨲᩃᩮ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩥᩁᩥ᪨ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᨴᩮᩅᩦ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩴᩈᩮ ᩏᨧ᩠ᨨᨦ᩠ᨣᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨲᩃᩮ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪓᪗᪨

“ᨶ ᩉᩥ ᨶᩪᨶᩥᨾᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩁᩮ ᩈᩩᩉᨴᩣ;

ᨿᩮ ᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ, ᨾᩣ ᨥᩣᨲᨿᩥ ᩒᩁᩈᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪓᪘᪨

“ᨶ ᩉᩥ ᨶᩪᨶᩥᨾᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨬᩣᨲᩦ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩁᩮ ᩈᩩᩉᨴᩣ;

ᨿᩮ ᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ, ᨾᩣ ᨥᩣᨲᨿᩥ ᩋᨲᩕᨩᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩁᩮ ᩈᩩᩉᨴᩣᨲᩥ ᨶᩪᨶ ᩍᨾᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᩈᩉᨽᩣᩅᩥᨶᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩅᩣ ᩈᩩᩉᨴᨿᨲᩣᨿ ᩈᩩᩉᨴᩣ ᩅᩣ ᨠᩮᨧᩥ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮ ᩋᨵᩩᨶᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩥᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣ ᨥᩣᨲᨿᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩍᨾᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿᩴ ᨬᩣᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨲᨠᩣ᪨

ᩍᨾᩣ ᨸᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᨴᩮᩅᩦ ᩏᨽᩮᩣᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᩉᨴᨿᨾᩴᩈᩴ ᨵᩣᩁᨿᨾᩣᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“𑼗𑼥𑽂𑼣𑼥𑼱𑼴𑼬𑼴𑼥𑼸𑼭𑼶𑼡𑽂𑼡𑼴, 𑼨𑼴𑼲𑼴 𑼘𑼶𑼙𑽂𑼙𑼥𑽂𑼡𑼶 𑼤𑼪𑽂𑼪𑼦𑼴𑼭𑼱𑽂𑼱;

𑼣𑼴𑼫𑼴𑼣𑼱𑽂𑼱 𑼦𑼢𑼨𑽂𑼫𑼴, 𑼦𑼴𑼠𑼴 𑼪𑼾 𑼣𑼾𑼮 𑼬𑼸𑼙𑽂𑼚𑼥𑽂𑼡𑼷”𑼡𑼶𑽃

𑼡𑼡𑽂𑼢 𑼣𑼴𑼫𑼴𑼣𑼱𑽂𑼱 𑼦𑼢𑼨𑽂𑼫𑼴𑼡𑼶 𑼦𑼶𑼡𑼸𑼱𑼥𑽂𑼡𑼒𑼴𑼫 𑼗𑼴𑼡𑼸𑼬𑼥𑽂𑼡𑼴𑼫 𑼦𑼢𑼮𑼶𑼫𑼴 𑼣𑼴𑼫𑼴𑼣𑼱𑽂𑼱 𑼭𑼾𑼴𑼲𑼶𑼡𑼗𑼥𑽂𑼣𑼥𑼱𑼴𑼬𑼴𑼥𑼸𑼭𑼶𑼡𑽂𑼡𑼴 𑼲𑼡𑽂𑼢𑼴 𑼘𑼶𑼙𑽂𑼙𑼥𑽂𑼡𑼶, 𑼦𑼴𑼣𑼴 𑼘𑼶𑼙𑽂𑼙𑼥𑽂𑼡𑼶, 𑼱𑼷𑼱𑼛𑽂𑼗 𑼘𑼶𑼙𑽂𑼙𑼡𑼶, 𑼄𑼱𑼶𑼪𑼴𑼭𑼒𑼾𑼴𑼦𑼶 𑼒𑼡𑼾𑼴, 𑼡𑼮 𑼆𑼣𑼁 𑼦𑼜𑽂𑼝𑼶𑼡𑽂𑼮𑼴 𑼒𑼡𑼾𑼴𑼱𑼶 𑼣𑼴𑼥𑼷𑼡𑼶 𑼎𑼮𑼪𑼴𑼣𑼷𑼥𑼶 𑼮𑼶𑼭𑼦𑼥𑽂𑼡𑼷 𑼎𑼮𑼪𑼴𑼲𑽃 𑼦𑼴𑼠𑼴 𑼪𑼾 𑼣𑼾𑼮 𑼬𑼸𑼙𑽂𑼚𑼥𑽂𑼡𑼷𑼡𑼶 𑼣𑼾𑼮, 𑼪𑼫𑽂𑼲𑼪𑽂𑼦𑼶 𑼆𑼪𑼁 𑼱𑼾𑼴𑼒𑼁 𑼱𑼥𑽂𑼤𑼴𑼬𑼾𑼡𑼸𑼁 𑼄𑼱𑼒𑽂𑼒𑼾𑼴𑼥𑽂𑼡𑼶𑼫𑼴 𑼙𑼷𑼮𑼶𑼡𑼁 𑼬𑼸𑼙𑽂𑼚𑼡𑼷𑼡𑼶𑽃

𑼡𑼱𑽂𑼱𑼴 𑼎𑼮𑼁 𑼦𑼬𑼶𑼣𑼾𑼮𑼪𑼴𑼥𑼴𑼫 𑼎𑼮 𑼤𑼪𑽂𑼪𑼦𑼴𑼭𑼱𑽂𑼱 𑼮𑼾𑼭𑼸𑼮𑼥𑼾 𑼮𑼾𑼭𑼸 𑼮𑼶𑼫 𑼲𑼣𑼫𑼁 𑼧𑼭𑼶, 𑼱𑼾𑼴 𑼡𑼡𑽂𑼢𑼾𑼮 𑼙𑼷𑼮𑼶𑼡𑼒𑽂𑼓𑼫𑼁 𑼦𑼡𑽂𑼡𑼾𑼴𑽃 𑼬𑼴𑼙𑼴𑼦𑼶 𑼦𑼭𑽂𑼭𑼖𑽂𑼒𑼾 𑼝𑼴𑼡𑼸𑼁 𑼄𑼱𑼒𑽂𑼒𑼾𑼴𑼥𑽂𑼡𑼾𑼴 𑼪𑼲𑼴𑼡𑼭𑼾 𑼦𑼡𑼶, 𑼦𑼣𑼬𑼡𑼭𑼁 𑼣𑽂𑼮𑼶𑼤𑼴 𑼩𑼶𑼙𑽂𑼙𑼶, 𑼱𑼾𑼴 𑼡𑼡𑼾𑼴𑼦𑼶 𑼩𑼹𑼪𑼶𑼫𑼁 𑼦𑼡𑼶𑽃 𑼡𑼡𑼾𑼴 𑼗𑼡𑼸𑼥𑼲𑼸𑼡𑼴𑼤𑼶𑼒𑼣𑽂𑼮𑼶𑼫𑼾𑼴𑼙𑼥𑼱𑼡𑼱𑼲𑼱𑽂𑼱𑼨𑼲𑼭𑼴𑼦𑼶 𑼕𑼥𑼦𑼢𑼮𑼷 𑼡𑼱𑽂𑼱 𑼄𑼔𑼸𑼠𑼁 𑼤𑼴𑼬𑼾𑼡𑼸𑼁 𑼄𑼱𑼒𑽂𑼒𑼾𑼴𑼥𑽂𑼡𑼷 𑼩𑼶𑼙𑽂𑼙𑼶𑼡𑽂𑼮𑼴 𑼮𑼶𑼮𑼬𑼪𑼣𑼴𑼱𑼶, 𑼄𑼮𑼷𑼗𑼶𑼡𑼾𑼴 𑼙𑼴𑼭𑼴 𑼈𑼜𑽂𑼝𑼴𑼫 𑼒𑼸𑼭𑼣𑼡𑽂𑼡𑼶𑼒𑼾𑼥 𑼒𑼪𑽂𑼨𑼭𑼾𑼥 𑼦𑼬𑼶𑼒𑽂𑼓𑼶𑼦𑼥𑽂𑼡𑼷 𑼮𑼶𑼫 𑼡𑼁 𑼔𑼲𑼾𑼡𑽂𑼮𑼴 𑼄𑼮𑼷𑼗𑼶𑼪𑽂𑼲𑼶 𑼓𑼶𑼦𑼶𑽃 𑼗𑼥𑽂𑼣𑼴𑼫 𑼗 𑼨𑼾𑼴𑼤𑼶𑼱𑼡𑽂𑼡𑼱𑽂𑼱 𑼗 𑼄𑼪𑼗𑽂𑼗𑼴 𑼱𑼬𑼷𑼬𑼒𑼶𑼗𑽂𑼗𑼁 𑼒𑼬𑼶𑼁𑼱𑼸𑽃

𑼱𑼡𑽂𑼢𑼴 𑼆𑼪𑼁 𑼤𑼪𑽂𑼪𑼣𑼾𑼱𑼥𑼁 𑼅𑼲𑼬𑼶𑼡𑽂𑼮𑼴 𑼙𑼴𑼡𑼒𑼁 𑼱𑼪𑼾𑼴𑼤𑼴𑼥𑼾𑼱𑼶 – “𑼡𑼣𑼴 𑼬𑼴𑼙𑼴 𑼣𑼾𑼮𑼣𑼡𑽂𑼡𑼾𑼴 𑼄𑼲𑼾𑼴𑼱𑼶, 𑼗𑼥𑽂𑼣𑼴𑼣𑼾𑼮𑼷 𑼪𑼲𑼴𑼦𑼙𑼴𑼦𑼡𑼷𑼔𑼾𑼴𑼡𑼪𑼷, 𑼤𑼪𑽂𑼪𑼦𑼴𑼭𑼒𑼸𑼪𑼴𑼬𑼾𑼴 𑼦𑼥 𑼄𑼲𑼪𑼾𑼮 𑼄𑼲𑼾𑼴𑼱𑼶”𑼥𑽂𑼡𑼶𑽃

𑼗𑼹𑼭𑼤𑼪𑽂𑼪𑼦𑼴𑼭𑼙𑼴𑼡𑼒𑼮𑼠𑽂𑼠𑼥𑼴 𑼄𑼜𑽂𑼝𑼪𑼴𑽃

[𑽓𑽕𑽙] 𑽙𑽃 𑼱𑼸𑼮𑼠𑽂𑼠𑼪𑼶𑼔𑼙𑼴𑼡𑼒𑼮𑼠𑽂𑼠𑼥𑼴

𑼮𑼶𑼒𑽂𑼒𑼪 𑼬𑼾 𑼲𑼬𑼶𑼦𑼴𑼣𑼴𑼡𑼶 𑼆𑼣𑼁 𑼱𑼡𑽂𑼢𑼴 𑼙𑼾𑼡𑼮𑼥𑼾 𑼮𑼶𑼲𑼬𑼥𑽂𑼡𑼾𑼴 𑼱𑼴𑼮𑼡𑽂𑼢𑼶𑼫𑼁 𑼎𑼒𑼁 𑼒𑼸𑼭𑼤𑼷𑼡𑼬𑼁 𑼅𑼬𑼨𑽂𑼩 𑼒𑼢𑼾𑼱𑼶𑽃 𑼱𑼴 𑼒𑼶𑼬 𑼱𑼴𑼮𑼡𑽂𑼢𑼶𑼫𑼁 𑼣𑽂𑼮𑼶𑼥𑽂𑼥𑼁 𑼄𑼔𑽂𑼔𑼱𑼴𑼮𑼒𑼴𑼥𑼁 𑼈𑼦𑼜𑽂𑼝𑼴𑼒𑼒𑼸𑼭𑼱𑽂𑼱 𑼤𑼷𑼡𑼴 𑼱𑼣𑽂𑼤𑼴 𑼦𑼱𑼥𑽂𑼥𑼴 𑼨𑼸𑼣𑽂𑼤𑼪𑼴𑼪𑼒𑼴 𑼤𑼪𑽂𑼪𑼪𑼴𑼪𑼒𑼴 𑼱𑼖𑽂𑼕𑼪𑼴𑼪𑼒𑼴 𑼅𑼗𑼴𑼬𑼱𑼪𑽂𑼦𑼥𑽂𑼥𑼴 𑼦𑼠𑽂𑼞𑼶𑼡𑼴 𑼣𑼴𑼥𑼴𑼣𑼶𑼦𑼸𑼛𑽂𑼛𑼴𑼩𑼶𑼬𑼡𑼴𑽃 𑼡𑼁 𑼄𑼛𑽂𑼛𑼴 𑼱𑼴𑼮𑼡𑽂𑼢𑼶𑼫𑼪𑼾𑼮 𑼱𑼪𑼴𑼥𑼙𑼴𑼡𑼶𑼒𑼁 𑼪𑼶𑼗𑽂𑼘𑼴𑼣𑼶𑼜𑽂𑼝𑼶𑼒𑼒𑼸𑼭𑼁 𑼮𑼴𑼬𑼾𑼱𑼶𑽃 𑼄𑼢𑼱𑽂𑼱𑼴 𑼪𑼴𑼡𑼴𑼦𑼶𑼡𑼬𑼾𑼴 “𑼄𑼪𑽂𑼲𑼴𑼒𑼁 𑼤𑼷𑼡𑼴 𑼱𑼣𑽂𑼤𑼴 𑼦𑼱𑼥𑽂𑼥𑼴 𑼡𑼶𑼠𑽂𑼠𑼁 𑼬𑼡𑼥𑼴𑼥𑼁 𑼪𑼴𑼪𑼶𑼒𑼴 𑼣𑼴𑼥𑼴𑼣𑼶𑼦𑼸𑼛𑽂𑼛𑼴𑼩𑼶𑼬𑼡𑼴, 𑼡𑼸𑼪𑽂𑼲𑼾 𑼪𑼶𑼗𑽂𑼘𑼴𑼣𑼶𑼜𑽂𑼝𑼶𑼒𑼴, 𑼆𑼪𑼶𑼱𑽂𑼱𑼴𑼦𑼶 𑼫𑼢𑼴𑼬𑼸𑼗𑼶𑼫𑼴 𑼣𑼴𑼥𑼁 𑼮𑼴 𑼣𑼴𑼡𑼸𑼁 𑼤𑼪𑽂𑼪𑼁 𑼮𑼴 𑼱𑼾𑼴𑼡𑼸𑼁 𑼮𑼶𑼲𑼴𑼬𑼁 𑼮𑼴 𑼔𑼥𑽂𑼡𑼸𑼁 𑼱𑼷𑼭𑼁 𑼮𑼴 𑼬𑼒𑽂𑼓𑼶𑼡𑼸𑼁 𑼈𑼦𑼾𑼴𑼱𑼢𑼒𑼪𑽂𑼪𑼁 𑼮𑼴 𑼒𑼴𑼡𑼸𑼁 𑼥 𑼣𑼱𑽂𑼱𑼢, 𑼥 𑼪𑼫𑼁 𑼡𑼸𑼪𑽂𑼲𑼴𑼒𑼁 𑼣𑼾𑼪, 𑼄𑼡𑽂𑼡𑼥𑼴 𑼱𑼣𑼶𑼱𑼁 𑼪𑼶𑼗𑽂𑼘𑼴𑼣𑼶𑼜𑽂𑼝𑼶𑼒𑼒𑼸𑼭𑼡𑼾𑼴 𑼒𑼸𑼪𑼴𑼬𑼶𑼒𑼁 𑼔𑼠𑽂𑼲𑼢𑼴”𑼡𑼶 𑼅𑼲𑼁𑼱𑼸𑽃 𑼡𑼾 𑼡𑼾𑼲𑼶 𑼦𑼜𑼶𑼒𑽂𑼓𑼶𑼡𑽂𑼡𑼴 “𑼡𑼸𑼪𑽂𑼲𑼴𑼒𑼁 𑼤𑼷𑼡𑼴 𑼄𑼪𑽂𑼲𑼴𑼒𑼁 𑼕𑼬𑼁 𑼔𑼥𑽂𑼡𑽂𑼮𑼴 𑼫𑼢𑼴𑼤𑼶𑼦𑽂𑼦𑼴𑼫𑼾𑼥 𑼱𑼨𑽂𑼨𑼪𑼾𑼡𑼁 𑼒𑼬𑼾𑼴𑼡𑼸, 𑼪𑼫𑼁 𑼥 𑼮𑼴𑼬𑼾𑼱𑽂𑼱𑼴𑼪, 𑼣𑼾𑼢 𑼥𑼾𑼴 𑼎𑼡”𑼥𑽂𑼡𑼶 𑼮𑼡𑽂𑼮𑼴 “𑼡𑼾𑼥 𑼲𑼶 𑼔𑼠𑽂𑼲𑼢𑼴”𑼡𑼶 𑼮𑼸𑼡𑽂𑼡𑼴 𑼩𑼣𑽂𑼣𑼒𑼾𑼥 𑼥𑼒𑽂𑼓𑼡𑽂𑼡𑼾𑼥 𑼪𑼖𑽂𑼔𑼭𑼁 𑼒𑼡𑽂𑼮𑼴 𑼡𑼁 𑼄𑼡𑽂𑼡𑼥𑼾𑼴 𑼕𑼬𑼁 𑼥𑼫𑼶𑼁𑼱𑼸𑽃 𑼱𑼴 𑼮𑼡𑽂𑼡𑼴𑼗𑼴𑼬𑼱𑼪𑽂𑼦𑼥𑽂𑼥𑼴 𑼦𑼡𑼶𑼣𑼾𑼮𑼡𑼴 𑼄𑼲𑼾𑼴𑼱𑼶, 𑼱𑼱𑽂𑼱𑼸𑼱𑼱𑼸𑼬𑼱𑼴𑼪𑼶𑼒𑼮𑼡𑽂𑼡𑼴𑼥𑼶

សា ឯកទិវសំ សាមិកំ អាហ – “ឥច្ឆាមហំ, អយ្យបុត្ត, អយ្យានំ កុលុបកត្ថេរានំ ទានំ ទាតុ”ន្តិ។ “សាធុ, ភទ្ទេ, យថាជ្ឈាសយេន ទានំ ទេហី”តិ។ សា ថេរេ និមន្តាបេត្វា មហន្តំ សក្ការំ កត្វា បណីតភោជនំ ភោជេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា “ភន្តេ, ឥមំ កុលំ មិច្ឆាទិដ្ឋិកំ អស្សទ្ធំ តិណ្ណំ រតនានំ គុណំ ន ជានាតិ, សាធុ, អយ្យា, យាវ ឥមំ កុលំ តិណ្ណំ រតនានំ គុណំ ជានាតិ, តាវ ឥធេវ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ អាហ។ ថេរា អធិវាសេត្វា តត្ថ និពទ្ធំ ភុញ្ជន្តិ។ បុន សាមិកំ អាហ “អយ្យបុត្ត, ថេរា ឥធ និពទ្ធំ អាគច្ឆន្តិ, កិំការណា តុម្ហេ ន បស្សថា”តិ។ “សាធុ, បស្សិស្សាមី”តិ។ សា បុនទិវសេ ថេរានំ ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ តស្ស អារោចេសិ។ សោ ឧបសង្កមិត្វា ថេរេហិ សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថស្ស ធម្មសេនាបតិ ធម្មកថំ កថេសិ។ សោ ថេរស្ស ធម្មកថាយ ច ឥរិយាបថេសុ ច បសីទិត្វា តតោ បដ្ឋាយ ថេរានំ អាសនំ បញ្ញាបេតិ, បានីយំ បរិស្សាវេតិ, អន្តរាភត្តេ ធម្មកថំ សុណាតិ, តស្ស អបរភាគេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ភិជ្ជិ។

អថេកទិវសំ ថេរោ ឧភិន្នម្បិ ធម្មកថំ កថេន្តោ សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧភោបិ ជយម្បតិកា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។ តតោ បដ្ឋាយ តស្ស មាតាបិតរោ អាទិំ កត្វា អន្តមសោ ទាសកម្មករាបិ សព្ពេ មិច្ឆាទិដ្ឋិំ ភិន្ទិត្វា ពុទ្ធធម្មសង្ឃមាមកាយេវ ជាតា។ អថេកទិវសំ ទារិកា សាមិកំ អាហ – “អយ្យបុត្ត, កិំ មេ ឃរាវាសេន, ឥច្ឆាមហំ បព្ពជិតុ”ន្តិ។ សោ “សាធុ ភទ្ទេ, អហម្បិ បព្ពជិស្សាមី”តិ មហន្តេន បរិវារេន តំ ភិក្ខុនុបស្សយំ នេត្វា បព្ពាជេត្វា សយម្បិ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ។ តំ សត្ថា បព្ពាជេសិ។ ឧភោបិ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា ន ចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អសុកា នាម ទហរភិក្ខុនី អត្តនោ ចេវ បច្ចយា ជាតា សាមិកស្ស ច, អត្តនាបិ បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បត្វា តម្បិ បាបេសី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ តាវ ឯសា សាមិកំ រាគបាសា មោចេសិ, បុព្ពេបេសា បោរាណកបណ្ឌិតេ បន មរណបាសា មោចេសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មិគយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អភិរូបោ អហោសិ បាសាទិកោ សុវណ្ណវណ្ណោ លាខារសបរិកម្មកតេហិ វិយ ហត្ថបាទេហិ រជតទាមសទិសេហិ វិសាណេហិ មណិគុឡិកប្បភេហិ អក្ខីហិ រត្តកម្ពលគេណ្ឌុកសទិសេន មុខេន សមន្នាគតោ។ តស្ស ភរិយាបិ តរុណមិគី អភិរូបា អហោសិ ទស្សនីយា។ តេ សមគ្គា វសិំសុ, អសីតិសហស្សចិត្រមិគា ពោធិសត្តំ ឧបដ្ឋហិំសុ។ តទា លុទ្ទកា មិគវីថីសុ បាសេ ឱឌ្ឌេសុំ។ អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ មិគានំ បុរតោ គច្ឆន្តោ បាទេ បាសេន ពជ្ឈិត្វា “ឆិន្ទិស្សាមិ ន”ន្តិ អាកឌ្ឍិ, ចម្មំ ឆិជ្ជិ, បុន អាកឌ្ឍន្តស្ស មំសំ ឆិជ្ជិ, បុន ន្ហារុ ឆិជ្ជិ, បាសោ អដ្ឋិំ អាហច្ច អដ្ឋាសិ។ សោ បាសំ ឆិន្ទិតុំ អសក្កោន្តោ មរណភយតជ្ជិតោ ពទ្ធរវំ រវិ។ តំ សុត្វា ភីតា មិគគណា បលាយិំសុ។ ភរិយា បនស្ស បលាយិត្វា មិគានំ អន្តរេ ឱលោកេន្តី តំ អទិស្វា “ឥទំ ភយំ មយ្ហំ បិយសាមិកស្ស ឧប្បន្នំ ភវិស្សតី”តិ វេគេន តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា អស្សុមុខី រោទមានា “សាមិ, ត្វំ មហព្ពលោ, កិំ ឯតំ បាសំ សន្ធារេតុំ ន សក្ខិស្សសិ, វេគំ ជនេត្វា ឆិន្ទាហិ ន”ន្តិ តស្ស ឧស្សាហំ ជនេន្តី បឋមំ គាថមាហ –

“ຈິກ຺ກຸຍ ເຣ ທຣິປາດ, ຈິກ຺ກຸຍ ເຣ ຍທາຍິກ;

ຜິກ຺ຂ ຫາຣຕ຺ຕິກໍ ປາເນໍ, ກາທໍ ໑ກາ ຫເກ ຣເຍ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຕ ຈິກ຺ກຸຍາຕິ ບຣກ຺ກຸຍ, ອາກຂ຺ລາຕິ ອເຕ຺ຕ໌ ເຣຕິ ອາຍຕ຺ຕເກ ຄິປາເຕາ໌ ທຣິປາດາຕິ ຮຸຈຓ຺ຓປາດ໌ ນກລນຣີເຣຍ຺ຍິ ຕຮ຺ຮ ຮຸຈຓ຺ຓຈຓ຺ຓ໌, ອຟໍ ບກ ການເຈເກຈຍາທ໌ ກາທໍ ໑ກາຕິ ອທໍ ຕຆາ ຈິກາ ໑ກິກາ ຈເກ ກ ຣຍິຮ຺ຮາຍິ, ຕິເຓາດກໍ ບກ ອກ຺ກເທຕ຺ວາ ຮຸຮ຺ຮິຕ຺ວາ ຍຣິຮ຺ຮາຍີຕິ ດເຮ຺ຮຕິ໌

ຕໍ ຮຸຕ຺ວາ ຍິເກາ ຊ຺ຕິຟໍ ກາຈຍາທ –

໓໒໑໌

“ຈິກ຺ກຸຍາຍິ ກ ປາເຣຍິ, ຄ຺ຮຍິ ຮຸຍ຺ຄາຍິ ເຈກນາ;

ດຊ຺ເທາ ຈາຣຕ຺ຕິເກາ ປາເນາ, ປາດໍ ເຍ ບຣິກຕ຺ຕີ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຕ ຈິກ຺ກຸຍາຍີຕິ ກເຂ຺ຂ, ອທໍ ຊີຣິຟໍ ກເຣາຍິ໌ ກ ປາເຣຍີຕິ ປານໍ ຜິກ຺ຂິຕ຺ວໍ ບກ ກ ນເກ຺ກາຍີຕິ ອເຕ຺ຕ໌ ຄ຺ຮຍິ ຮຸຍ຺ຄາຍີຕິ ອບິ ກາຍ ຜິເຂ຺ຂຍ຺ຍາຕິ ປາເດກາບິ ຄ຺ຮຍິ ບທຣາຍິ໌ ເຈກນາຕິ ເຈເກກ໌ ບຣິກຕ຺ຕີຕິ ຈຍ຺ຍາຊີກິ ຜິກ຺ຂເກ຺ຕາ ນຍຕ຺ຕາ ກຕ຺ຕີຕິ໌

ອຈ ກໍ ຍິກີ “ຍາ ກາມິ, ນາຍິ, ອທໍ ອຕ຺ຕເກາ ຍາເລກ ລຸຂ຺ຂກໍ ຆາຈິຕ຺ວາ ຕຈ ຊີຈິຕໍ ອາທຣິຮ຺ຮາຍິ໌ ນເຈ ຆາຈກາຆ ກ ນກ຺ກິຮ຺ຮາຍິ, ຍຍ ຊີຈິຕຍ຺ຍິ ດຕ຺ວາ ຕຈ ຊີຈິຕໍ ອາທຣິຮ຺ຮາຍີ”ຕິ ຍທານຕ຺ຕໍ ອຮ຺ຮາເນຕ຺ວາ ເລາທິຕລິຕ຺ຕໍ ເຂາຄິນຕ຺ຕໍ ບຣິກ຺ກເທຕ຺ວາ ອຊ຺ຊານິ໌ ລຸຂ຺ຂເກາບິ ອນິຊ຺ຊາ ນຕ຺ຕິຊ຺ຊາ ກເທຕ຺ວາ ກບ຺ປຸຊ຺ຊາກກ຺ກິ ຈິຟ ອາກຂ຺ຂຕິ໌ ນາ ຕໍ ຊິຮ຺ວາ “ນາຍິ, ລຸຂ຺ຂເກາ ອາກຂ຺ຂຕິ, ອທໍ ອຕ຺ຕເກາ ຍາລໍ ກຣິຮ຺ຮາຍິ, ຕ຺ວໍ ຍາ ກາມີ”ຕິ ຍິກໍ ອຮ຺ຮາເນຕ຺ວາ ລຸຂ຺ຂກຮ຺ຮ ບຊີບຈໍ ກຕ຺ວາ ບຊິກ຺ກຸຍິຕ຺ວາ ໑ກຍຕ຺ຕໍ ຊິຕາ ຕໍ ຈກ຺ກິຕ຺ວາ “ນາຍິ, ຍຍ ນາຍິເກາ ຮຸຈຓ຺ຓຈເຓ຺ຓາ ນີລາຈາຣນຍ຺ຍເຕ຺ຕາ, ອນີຕິນທຮ຺ຮາກໍ ຍິກາກໍ ຣາຊາ”ຕິ ເຂາຄິນຕ຺ຕຮ຺ຮ ຄ຺ຣຟໍ ກເຈຕ຺ວາ ຍິກຣາເຊ ຊິເຕເຍຈ ອຕ຺ຕເກາ ຈຄໍ ຆາຈກ຺ຕີ ຕຕິຟໍ ກາຈຍາທ –

໓໒໒໌

“ອຕ຺ຕຣຮ຺ຮ ບລິນາກິ, ອນິ ກິຊ຺ຊາທ ລຸຂ຺ຂກ;

ปฐมํ มํ วธิตฺวาน, หน ปจฺฉา มหามิค”นฺติฯ

ตตฺถ ปลาสานีติ มํสฏฺฐปนตฺถํ ปลาสปณฺณานิ อตฺถรสฺสุฯ อสึ นิพฺพาหาติ อสึ โกสโต นีหรฯ

ตํ สุตฺวา ลุทฺทโก “มนุสฺสภูตา ตาว สามิกสฺส อตฺถาย อตฺตโน ชีวิตํ น ปริจฺจชนฺติ, อยํ ติรจฺฉานคตา ชีวิตํ ปริจฺจชติ, มนุสฺสภาสาย จ มธุเรน สเรน กเถติ, อชฺช อิมิสฺสา จ ปติโน จสฺสา ชีวิตํ ทสฺสามี”ติ ปสนฺนจิตฺโต จตุตฺถํ คาถมาห –

๓๒ฯ

“น เม สุตํ วา ทิฏฺฐํ วา, ภาสนฺตึ มานุสึ มิคึ;

ตฺวญฺจ ภทฺเท สุขี โหหิ, เอโส จาปิ มหามิโค”ติฯ

ตตฺถ สุตํ วา ทิฏฺฐํ วาติ มยา อิโต ปุพฺเพ เอวรูปํ ทิฏฺฐํ วา สุตํ วา นตฺถิฯ ภาสนฺตึ มานุสึ มิคินฺติ อหํ อิโต ปุพฺเพ มานุสึ วาจํ ภาสนฺตึ มิคึ เนว อทฺทสํ น อสฺโสสึฯ เอวํ ปน “น เม สุตา วา ทิฏฺฐา วา, ภาสนฺตี มานุสี มิคี”ติ ปาฬิ, เตสํ ยถาปาฬิเมว อตฺโถ ทิสฺสติฯ ภทฺเทติ ภทฺทเก ปณฺฑิเต อุปายกุสเลฯ อิติ ตํ อาลปิตฺวา ปุน “ตฺวญฺจ เอโส จาปิ มหามิโคติ เทฺวปิ ชนา สุขี นิทฺทุกฺขา โหถา”ติ ตํ สมสฺสาเสตฺวา ลุทฺทโก โพธิสตฺตสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา วาสิยา จมฺมปาสํ ฉินฺทิตฺวา ปาเท ลคฺคปาสกํ สณิกํ นีหริตฺวา นฺหารุนา นฺหารุํ, มํเสน มํสํ, จมฺเมน จมฺมํ ปฏิปาเทตฺวา ปาทํ หตฺเถน ปริมชฺชิฯ ตงฺขณญฺเญว มหาสตฺตสฺส ปูริตปารมิตานุภาเวน ลุทฺทกสฺส จ เมตฺตจิตฺตานุภาเวน มิคิยา จ เมตฺตธมฺมานุภาเวน นฺหารุมํสจมฺมานิ นฺหารุมํสจมฺเมหิ ฆฏยึสุฯ โพธิสตฺโต ปน สุขี นิทฺทุกฺโข อฏฺฐาสิฯ

มิคี โพธิสตฺตํ สุขิตํ ทิสฺวา โสมนสฺสชาตา ลุทฺทกสฺส อนุโมทนํ กโรนฺตี ปญฺจมํ คาถมาห –

๓๓ฯ

“เอวํ ลุทฺทก นนฺทสฺสุ, สห สพฺเพหิ ญาติภิ;

ยถาหมชฺช นนฺทามิ, มุตฺตํ ทิสฺวา มหามิค”นฺติฯ

ตตฺถ ลุทฺทกาติ ทารุณกมฺมิกตาย ลทฺธนามวเสน อาลปติฯ

បោធិសត្តោ “អយំ លុទ្ទោ មយ្ហំអវស្សយោ ជាតោ, មយាបិស្ស អវស្សយេនេវ ភវិតុំ វដ្ដតី”តិ គោចរភូមិយំ ទិដ្ឋំ ឯកំ មណិក្ខន្ធំ តស្ស ទត្វា “សម្ម, ឥតោ បដ្ឋាយ បាណាតិបាតាទីនិ មា ករិ, ឥមិនា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា ទារកេ បោសេន្តោ ទានសីលាទីនិ បុញ្ញានិ ករោហី”តិ តស្សោវាទំ ទត្វា អរញ្ញំ បាវិសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា លុទ្ទកោ ឆន្នោ អហោសិ, មិគី ទហរភិក្ខុនី, មិគរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សុវណ្ណមិគជាតកវណ្ណនា នវមា។

[១៩០] ១០. សុយោនន្ទីជាតកវណ្ណនា

វាតិ គន្ធោ តិមិរានន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ “កិំ ទិស្វា”តិ វត្វា “អលង្កតមាតុគាម”ន្តិ វុត្តេ “មាតុគាមោ នាមេស ភិក្ខុ ន សក្កា រក្ខិតុំ, បោរាណកបណ្ឌិតា សុបណ្ណភវនេ កត្វា រក្ខន្តាបិ រក្ខិតុំ នាសក្ខិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ តម្ពរាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស សុយោនន្ទី នាម អគ្គមហេសី អហោសិ ឧត្តមរូបធរា។ តទា ពោធិសត្តោ សុបណ្ណយោនិយំ និព្ពត្តិ, តស្មិំ កាលេ នាគទីបោ សេរុមទីបោ នាម អហោសិ។ ពោធិសត្តោ តស្មិំ ទីបេ សុបណ្ណភវនេ វសតិ។ សោ ពារាណសិំ គន្ត្វា តម្ពរាជេន សទ្ធិំ មាណវកវេសេន ជូតំ កីឡតិ។ តស្ស រូបសម្បត្តិំ ទិស្វា បរិចារិកា “អម្ហាកំ រញ្ញា សទ្ធិំ ឯវរូបោបិ នាម មាណវកោ ជូតំ កីឡតី”តិ សុយោនន្ទិយា អារោចេសុំ។ សា សុត្វា តំ ទដ្ឋុកាមា ហុត្វា ឯកទិវសំ អលង្ករិត្វា ជូតមណ្ឌលំ អាគន្ត្វា បរិចារិកានំ អន្តរេ ឋិតា តំ ឱលោកេសិ។ សោបិ ទេវិំ ឱលោកេសិ។ ទ្វេបិ អញ្ញមញ្ញំ បដិពទ្ធចិត្តា អហេសុំ។ សុបណ្ណរាជា អត្តនោ អានុភាវេន នគរេ វាតំ សមុដ្ឋាបេសិ, គេហបតនភយេន រាជនិវេសនា មនុស្សា និក្ខមិំសុ។ សោ អត្តនោ អានុភាវេន អន្ធការំ កត្វា ទេវិំ គហេត្វា អាកាសេន អាគន្ត្វា នាគទីបេ អត្តនោ ភវនំ បាវិសិ។ សុយោនន្ទិយា គតដ្ឋានំ ជានន្តា នាម នាហេសុំ។ សោ តាយ សទ្ធិំ អភិរមមានោ គន្ត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ ជូតំ កីឡតិ។

រញ្ញោ បន សគ្គោ នាម គន្ធព្ពោ អត្ថិ, សោ ទេវិយា គតដ្ឋានំ អជានន្តោ តំ គន្ធព្ពំ អាមន្តេត្វា “គច្ឆ, តាត, គន្ធព្ព សព្ពំ ថលជលបថំ អនុវិចរិត្វា ទេវិយា គតដ្ឋានំ បស្សា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ សោ បរិព្ពយំ គហេត្វា ទ្វារគាមតោ បដ្ឋាយ វិចិនន្តោ ភរុកច្ឆំ បាបុណិ។ តទា ភរុកច្ឆវាណិជា នាវាយ សុវណ្ណភូមិំ គច្ឆន្តិ។ សោ តេ ឧបសង្កមិត្វា “អហំ គន្ធព្ពោ នាវាយ វេតនំ អទត្វា តុម្ហាកំ គន្ធព្ពំ ករិស្សាមិ, មម្បិ នេថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ តម្បិ អារោបេត្វា នាវំ វិស្សជ្ជេសុំ។ តេ សុខបយាតាយ នាវាយ តំ បក្កោសិត្វា “គន្ធព្ពំ នោ

ពេទាហី”តិ អាហំសុ។ “អហំ ចេ ពន្តោ ពេទេយ្យំ, យមិ បត ពន្តោ ពេទាទេត្ត យដ្ឋា ចលិស្សន្តិ, អឆ ចេ តាចេ កិន្ទិស្សតី”តិ។ “យតុស្សយទេត្ត ពន្តោ ពេទាទេត្ត យដ្ឋាត៌ ចលត៌ តាយ តត្ថិ, ពេទាហី”តិ។ “ទេតត ហិ យា យយ៉្យាពុន្ទិព្វា”តិ ចិលំ យុដ្ឋិត្វា តត្តិស្សទេត ពិតស្សទំ, ពិតស្សទេត តត្តិស្សទំ អតតិក្កមិត្វា ពន្តោ អកាសិ។ ទេតត សទេក្ខត សយុត្តា ហុត្វា យដ្ឋា ចលិសុ។

អទេឆទោ យពទោ ប្បព្បតិត្វា តាចាឃ បតទេត្តា តាចំ កិត្តិ៍ សទេក្កោ ឋលទេពា តិបន្ទិត្វា ឃឆាចាត៌ ពដ្ឋទេត្តា តាពឌីទេប សុបណ្ណកចតស្ស តិទ្រោគោឆទុក្ខស្ស សត្តិកំ បិបុលិ។ សុទេឃាតត្តិបិ ទេឆឹ សុបណ្ណទាឌស្ស ឌ្នត៌ ពឹត្យព្តត៌ ពតកាទេល ចិយាតា ឌ្យូតទិត្វា ទេចលទេត្ត ចិចទត្តិ សពុ ពន្តោ ឌិដ្ឋា សន្នាតិត្វា “ពឆ អាពទេតាឃី”តិ បុដ្ឋិ៍ ទេសា សត្តំ ពទេឆសិ៍ “ទេតត ហិ យា កាឃី”តិ ត៌ អស្សាទេសត្វា តាំហាហិ បទិក្កុទេហត្វា ចិយាត៌ អាទេទាទេបត្វា សឃតបិទេដ្ឋ តិបន្នាទេបត្វា សយស្សត្តកាទេល ឌិត្តទេកាឌត៌ ឌត្វា ឌិត្តពទេត្តាឌទេពត ត្យាទេបត្វា ឌិត្តចទេត្តហិ អដ្ឋាទេឌត្វា ឌិត្តពត្តុបុទេប្យហិ អលង្កទិត្វា បុត ឌិត្តសឃទេត តិបន្នាទេបសិ៍ ឲចំ ឌិចសំ បទិក្កុហយាតា សុបណ្ណទេន្នា អាពយតទេចលិឃ បដិដ្ឋាទេឌត្វា ពតកាទេល ទេតត សទ្ធិ ពិទេលសចទេសត អភិទមិ៍ តទេតា យាសទ្ធយាសដ្ឋទេឃត ឌាំទាឈសិចាសិទេតា ចាលិឌា ឌាទុឌពពហលត្តាឃ តសុិ ឌីទេប តិទ្រោគោឆទុក្ខមុល៌ សយុត្តា៍ ទេសា ទេតហិ សទ្ធិ តាចំ អភិទុឃ្យាឌាំទាឈសិ ពន្តា ទាឌាត៌ ឌិដ្ឋាច តស្ស ឌ្នតពិត្យអតទេចលិឃ ចិលំ ពទេហត្វា ទទេន្នា ពន្តោ ពេទាទេត្តា បឆមំ ពាឆយាហ –

៣៣។

“ចាតិ ពទេត្តា តិមិទាត៌, ពុសយុទេក្ខា ច ទេឈាសចា;

ឌ្វទេទ ត្តទេតា សុទេឃាតត្តិ, តមួ កាយា តុឌត្តិ យ”ត្តិ។

តត្ត តិមិទាតត្តិ តិមិទទុក្ខបុប្បាត៌។ ត៌ ពិទ តិទ្រោគំ បទិចាទេទត្វា តិមិទទុក្ខា អត្ថិ, ទេត សត្តាទេឃចំ ចឌតិ។ ពុសយុទេក្ខាតិ លុក្ខកសយុទេក្ខា។ ទេឈាសចាតិ យហាទេចា។ តទេស្សច តិទ្រោគស្ស សត្តិទេក សយុត្តិ សត្តាទេឃចយាហ។ ត្តទេតាតិ ត្តយយ្យាតកទា។ តម្មាតិ ទាឌាត៌ អាលបតិ។ អឆ ចា តម្មកាយាតិ តទេម្មត កាយិតកាយា តម្មកាយា តាយ។ ទេត យំ ហឌទេឃ ចិន្នត្តិតិ ឌីទេបតិ។

ត៌ សុត្វា សុបទេណ្ណា ឌុតិឃំ ពាឆយាហ –

៣៤។

“ពឆំ សយុទ្ទយតទិ, ពឆំ អទ្ធក្ខិ ទេសឌុយំ;

ពាធំ តស្សា ច ត្យស្នា, អហុ សក្ក សយាកេយា”តិ។

តត្ថ សេទ្យត្តិ សេទ្យឌឹបំ។

តេតា សេក្កា តិស្សោ កាឆា អការិ –

៩៤៊ិ។

“ក្យុកន្ធា បឃាតាត់, ចាលិឌាត់ ឆេតសិត់;

យកេទហិ អកិដា តាចា, ឋលពេតាហយប្លូចិ។

៩៥៊ិ។

“សា យំ សេលោ្យក យុក្សតា, តិក្ខុំ ចក្ខុតកត្តិតិ;

អេក្កត ប្លុឌ្ឌិ កក្ខុ, យាតា ប្យុត្តិច ឡូទសំ។

៩៥៊ៃ។

“សា យំ អេត្កត បិតេត, ចេត្វត សឃេតត ច;

អត្តតាបិ ច យត្កក្លិ, ឲុចំ តប្ល ចិឌាតហឹ”តិ។

តត្ថ សា យំ សេលោ្យក យុក្សតាតិ ឲុចំ ឋលពេត តឹទំ ក្តុតិ្តល្លុំ យំ សយុក្កតឹទេ ចិចេត្តិ សា ឌិប្លា “យា កាឃិ”តិ សេលោ្យក យុក្សតា ចចេតត

សយស្សាសេត្វាតិ អេត្វា។ អេក្កូតាតិ ឌាហ្យុក្យឡអំ ប្លុឆ “អេក្កូតា”តិ ច្យុត្តិ។ កក្កុាតិ ឌស្សតឹឃា បិសាឌិកា។ សា យំ អេត្កតាតិ សា យំ ឲុតេត

អត្កាឌិតា សត្កុេប្យសឹតិ អេត្វា។ អត្តតាបិ ចាតិ ត ពេចល់ អត្កាឌឹហេច, អត្តតាបិ យំ អកិទេយត្តិ សត្កុេបុ្យសឹតិ ឌឹបេតិ។ យត្កក្លិតិ យត្កុឌស្សតិ,

យុក្សតា អាពាទេត ឡូលេលាពតសឹលាតិ ច្យុត្តិ ហោតិ។ “យត្តក្លិ”តិបិ បិឆោ, យឌយេត្តហិ ចិឃ អក្លិហិ សយត្កាកតាតិ អេត្វា។ ឲុចំ តប្លាតិ ឲុចំ

តប្លុទាឌ ឌាតាហឹតិ។

សុបណ្ណោ គន្ធព្ពស្ស កថេន្តស្សេវ វិប្បដិសារី ហុត្វា “អហំ សុបណ្ណភវនេ វសន្តោបិ រក្ខិតុំ នាសក្ខិំ, កិំ មេ ឥមាយ ទុស្សីលាយា”តិ តំ អានេត្វា រញ្ញោ បដិទត្វា បក្កាមិ, តតោ បដ្ឋាយ បុន នាគច្ឆីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, សុបណ្ណរាជា បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

សុស្សោន្ទិជាតកវណ្ណនា ទសមា។

មណិកុណ្ឌលវគ្គោ បឋមោ។

២. វណ្ណារោហវគ្គោ

[៣៦១] ១. វណ្ណារោហជាតកវណ្ណនា

វណ្ណារោហេនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទ្វេ អគ្គសាវកេ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ ឧភោបិ មហាថេរា “ឥមំ អន្តោវស្សំ សុញ្ញាគារំ អនុព្រូហេស្សាមា”តិ សត្ថារំ អាបុច្ឆិត្វា គណំ បហាយ សយមេវ បត្តចីវរំ អាទាយ ជេតវនា និក្ខមិត្វា ឯកំ បច្ចន្តគាមំ និស្សាយ អរញ្ញេ វិហរិំសុ។ អញ្ញតរោបិ វិឃាសាទបុរិសោ ថេរានំ ឧបដ្ឋានំ ករោន្តោ តត្ថេវ ឯកមន្តេ វសិ។ សោ ថេរានំ សមគ្គវាសំ ទិស្វា “ឥមេ អតិវិយ សមគ្គា វសន្តិ, សក្កា នុ ខោ ឯតេ អញ្ញមញ្ញំ ភិន្ទិតុ”ន្តិ ចិន្តេត្វា សារិបុត្តត្ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា “កិំ នុ ខោ, ភន្តេ, អយ្យេន មហាមោគ្គល្លានត្ថេរេន សទ្ធិំ តុម្ហាកំ កិញ្ចិ វេរំ អត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ “កិំ បនាវុសោ”តិ។ “ឯស, ភន្តេ, មម អាគតកាលេ “សារិបុត្តោ នាម ជាតិគោត្តកុលបទេសេហិ វា សុតគន្ថបដិវេធិទ្ធីហិ វា មយា សទ្ធិំ កិំ បហោតី”តិ តុម្ហាកំ អគុណមេវ កថេសី”តិ។ ថេរោ សិតំ កត្វា “គច្ឆ ត្វំ អាវុសោ”តិ អាហ។

សោ អបរស្មិម្បិ ទិវសេ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរម្បិ ឧបសង្កមិត្វា តថេវ កថេសិ។ សោបិ តំ សិតំ កត្វា “គច្ឆ, ត្វំ, អាវុសោ”តិ វត្វា សារិបុត្តត្ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា “អាវុសោ, ឯសោ វិឃាសាទោ តុម្ហាកំ សន្តិកេ កិញ្ចិ កថេសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាមាវុសោ, មយ្ហម្បិ សន្តិកេ កថេសិ, ឥមំ និហរិតុំ វដ្ដតី”តិ។ “សាធុ, អាវុសោ, និហរា”តិ វុត្តេ ថេរោ “មា ឥធ វសី”តិ អច្ឆរំ បហរិត្វា តំ និហរិ។ តេ ឧភោបិ សមគ្គវាសំ វសិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា និសីទិំសុ។ សត្ថា បដិសន្ថារំ កត្វា “សុខេន វស្សំ វុត្ថត្ថា”តិ បុច្ឆិត្វា “ភន្តេ, ឯកោ វិឃាសាទោ អម្ហេ ភិន្ទិតុកាមោ ហុត្វា ភិន្ទិតុំ អសក្កោន្តោ បលាយី”តិ វុត្តេ “ន ខោ សោ, សារិបុត្ត, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ‘ភិន្ទិស្សាមី’តិ ភិន្ទិតុំ អសក្កោន្តោ បលាយី”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញេ រុក្ខទេវតា អហោសិ។ តទា សីហោ ច ព្យគ្ឃោ ច អរញ្ញេ បព្ពតគុហាយំ វសន្តិ។ ឯកោ សិង្គាលោ តេ ឧបដ្ឋហន្តោ តេសំ វិឃាសំ ខាទិត្វា មហាកាយោ ហុត្វា ឯកទិវសំ ចិន្តេសិ “មយា សីហព្យគ្ឃានំ មំសំ ន ខាទិតបុព្ពំ, មយា ឥមេ ទ្វេ ជនេ ភិន្ទិតុំ វដ្ដតិ, តតោ នេសំ កលហំ កត្វា មតានំ មំសំ ខាទិស្សាមី”តិ។ សោ សីហំ ឧបសង្កមិត្វា “កិំ, សាមិ, តុម្ហាកំ ព្យគ្ឃេន សទ្ធិំ កិញ្ចិ វេរំ អត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ “កិំ បន, សម្មា”តិ? ឯស, ភន្តេ, មមាគតកាលេ “សីហោ នាម សរីរវណ្ណេន វា អារោហបរិណាហេន វា ជាតិពលវីរិយេហិ វា មម កលភាគម្បិ ន បាបុណាតី”តិ តុម្ហាកំ អគុណមេវ កថេសីតិ។ អថ នំ សីហោ “គច្ឆ ត្វំ, ន សោ ឯវំ កថេស្សតី”តិ អាហ។ ព្យគ្ឃម្បិ ឧបសង្កមិត្វា ឯតេនេវ ឧបាយេន កថេសិ។ តំ សុត្វា ព្យគ្ឃោបិ សីហំ ឧបសង្កមិត្វា “សម្ម, ត្វំ កិរ ឥទញ្ចិទញ្ច វទេសី”តិ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៩០។

“វណ្ណារោហេន ជាតិយា, ពលនិក្កមនេន ច;

សុពាហុ ន មយា សេយ្យោ, សុទាឋ ឥតិ ភាសសី”តិ។

តត្ថ ពលនិក្កមនេន ចាតិ កាយពលេន ចេវ វីរិយពលេន ច។ សុពាហុ ន មយា សេយ្យោតិ អយំ សុពាហុ នាម ព្យគ្ឃោ ឯតេហិ ការណេហិ មយា នេវ សទិសោ ន ឧត្តរិតរោតិ សច្ចំ កិរ ត្វំ សោភនាហិ ទាឋាហិ សមន្នាគត សុទាឋ មិគរាជ, ឯវំ វទេសីតិ។

តំ សុត្វា សុទាឋោ សេសា ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

៩១។

“វណ្ណារោហេន ជាតិយា, ពលនិក្កមនេន ច;

សុទាឋោ ន មយា សេយ្យោ, សុពាហុ ឥតិ ភាសសិ។

៩២។

“ឯវំ ចេ មំ វិហរន្តំ, សុពាហុ សម្ម ទុព្ភសិ;

ត ឆាតាហំ តឃា សទ្ធិ, និចាសយកិទេរាឆយេ៍

៤៦៍

“ឃោ បទេរំ ចចតាតិ, សទ្ទេហឃ្យ ឃឆាតឆំ;

ល៌ប្យំ កិទេឌ្ឌ យិត្តុស្មិំ, ទេចទេ្ញា បសទេច ឆាហំ្យ៍

៤៣៍

“ត េសា យិទេត្តា ឃោ សកា អប្យយទេត្តា, ទេកកាសក្តី ទេត្តយេចាត្យបស្សិ;

ឃស្មិញា េសតី ក្ដុរសឹច ប្យទេត្តា, ស ទេច យិទេត្តា ឃោ អទេកទេឌ្ឍា បទេរហិ”តិ៍

តត្ថ សយ្ខាតិ ចឃស្ស៍ ទ្យត្តុសឹតិ ឃតិ ៤ចំ តឃា សទ្ធិ សយក្កចារំ ចសត្តំ យំ សិក្កាលស្ស ពឆំ កទេហត្វា តំ្ញ ទ្យត្តុសិ ហតិត្យំ ត្តខ្លួសិ, ត្តទេតា ទាតិ បដ្ឋាឃ អហំ តឃា សទ្ធិ និចារំ ត អកិទេរាឆយេ៍ ឃឆាតឆត្តិ តឆទេតា ឃឆាតឆំ ឃឆាតឆ្លំ អចិនិចាឌពេត អទិទេឃត ទ្យត្តចចតំ សទ្ទាតត្តា៍ ៤ចំ ឃោ ឃេឃំ ពេសទ្ធិ បទេរំ ចចតាតិ សទ្ទេហឆាតិ អទេត្ថា៍ ឃោ សកា អប្យយទេត្តាតិ ឃោ តិទ្ធំ អប្យយទេត្តា ហុត្វា យិត្តស្ស ចិស្សារំ ត ទេតិ, េសា យិទេត្តា តាយ ត ទេហាតីតិ អទេត្ថា៍ ទេកកាសក្តីតិ “អដ្ឋ កិឌ្ឍិស្សតិ, ទេស្វ កិឌ្ឍិស្សតី”តិ ៤ចំ យិត្តស្ស ទេកកទេយច អាសក្តតិ៍ ទេត្តយេចាត្យបស្សីតិ ល៌ឌ្ឋំ ចិចទេរយេច បស្សទេត្តា៍ ក្ដុរសឹច ប្យទេត្តាតិ ឃស្មិំ យិទេត្ត យាត្យ ហកទេឃ ប្យទេត្តា ចិឃ តិទាសទេក្តា តិត្តុឃោ េសតិ៍

ត្តតិ ត្តយាហិ ចត្វហិ កាឆាហិ សឹទេហត យិត្តក្យទេហ ពឆិទេត ត្យទេល្ឈ “យឃ្យាទេតាទេសា”តិ សឹហំ ឈយាទេបសិ៍ ទេត តទេត្ថច សយក្កចារំ ចសិស្យ៍ សិក្កាទេលា បត បលាឃិត្វា អញ្ញត្ថ កទេតា៍

សត្ថា ត្តយំ ឆយ្មទេតសតំ អាហរិត្វា ឌាតកំ សទេយាឆាទេតសិ – “តកា សិក្កាទេលា ចិឈាសាទេកា អទេហាសិ, សឹទេហា សារិប្យទេត្តា, ត្យទេល្ឈ ទេយាក្កល្លាទេតា, តំ ពារលំ បច្ចក្លទេតា ចិដ្ឋា តស្មិំ ចទេត តិទ្យត្តទ្យក្លទេតចតា បត អហទេយច អទេហាសិ”ត្តិ៍

ចល្លាទេរាហឌាតពចល្លតា បឋយា៍

[໑໙໑] ໑. ສີລວີມໍສຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສີລໍ ເສເຍ຺ຍາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ເອກໍ ສີລວີມໍສກພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຕໍ ກິຣ ຣາຊາ “ເອສ ສີລສມ຺ປເນ຺ນາ”ຕິ ອເຎ຺ຎຫິ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓຫິ ອຕິເຣກໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສຕິ. ເສາ ຈິເນ຺ຕສິ “ກິໍ ນຸ ເຂາ ມໍ ຣາຊາ ‘ສີລສມ຺ປເນ຺ນາ’ຕິ ອເຎ຺ຎຫິ ອຕິເຣກໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສຕິ, ອຸທາຫຸ ‘ສຸຕຘຣຍຸເຕ຺ຕາ’ຕິ, ວີມໍສິສ຺ສາມິ ຕາວ ສີລສ຺ສ ວາ ສຸຕສ຺ສ ວາ ມຫນ຺ຕພາວ”ນ຺ຕິ. ເສາ ເອກທິວໍ ເຫຣເຎ຺ຎກຜລກເຕາ ກຫາປຓໍ ຄຓ຺ຫິ. ເຫຣເຎ຺ຎິເກາ ຄຣຸພາເວນ ນ ກິຎ຺ຈິ ອາຫ, ທຸຕິຍວາເຣປິ ນ ກິຎ຺ຈິ ອາຫ. ຕຕິຍວາເຣ ປນ ຕໍ “ວິເລາປຂາທເກາ”ຕິ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ຣເຎ຺ຎາ ທສ຺ເສຕ຺ວາ “ກິໍ ອິມິນາ ກຕ”ນ຺ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ກຸຏຸມ຺ພໍ ວິລຸມ຺ປຕີ”ຕິ ອາຫ. “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ , ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ”ຕິ? “ນ, ມຫາຣາຊ, ກຸຏຸມ຺ພໍ ວິລຸມ຺ປາມິ, ມຍ຺ຫໍ ປນ ‘ສີລໍ ນຸ ເຂາ ມຫນ຺ຕໍ, ສຸຕໍ ນຸ ເຂາ’ຕິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອເຫາສິ, ສ຺ວາຫໍ ‘ເອເຕສຸ ກຕຣໍ ນຸ ເຂາ ມຫນ຺ຕ’ນ຺ຕິ ວີມໍສເນ຺ຕາ ຕເຍາ ວາເຣ ກຫາປຓໍ ຄຓ຺ຫິໍ. ຕໍ ມໍ ເອສ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ຕຸຍ຺ຫໍ ທສ຺ເສສິ. ອິທານິ ເມ ສຸຕເຕາ ສີລສ຺ສ ມຫນ຺ຕພາເວາ ຎາເຕາ, ນ ເມ ຆຣາວາເສນເຕ຺ຖາ, ປພ຺ພຊິສ຺ສາມຫ”ນ຺ຕິ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ຆຣທ຺ວາຣໍ ອເນາເລາເກຕ຺ວາວ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິ. ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ປພ຺ພຊ຺ຊຎ຺ຈ ອຸປສມ຺ປທຎ຺ຈ ທາເປສິ. ເສາ ອຈິຣູປສມ຺ປເນ຺ນາ ວິປສ຺ສນໍ ວິປສ຺ສິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. ຘມ຺ມສພາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ “ອາວຸເສາ, ອສຸກພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ອຕ຺ຕເນາ ສີລໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິເຕາ ວິປສ຺ສິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປເຕ຺ຕາ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸເພ຺ພ ປຓ຺ຑິຕາປິ ສີລໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ປຕິຏ຺ຐໍ ກຣິໍສຸເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣເນ຺ຕ ເພາຘິສເຕ຺ຕາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປເຕ຺ຕາ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ພາຣາຓສິໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປສ຺ສິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສ ປຸເຣາຫິຕຏ຺ຐານໍ ອທາສິ. ເສາ ປຎ຺ຈ ສີລານິ ຣກ຺ຂຕິ. ຣາຊາປິ ຕໍ “ສີລວາ”ຕິ ຄຣຸໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສິ. ເສາ ຈິເນ຺ຕສິ “ກິໍ ນຸ ເຂາ ຣາຊາ ‘ສີລວາ’ຕິ ມໍ ຄຣຸໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສຕິ, ອຸທາຫຸ ‘ສຸຕຘຣຍຸເຕ຺ຕາ’”ຕິ. ສພ຺ພໍ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸສທິສເມວ. ອິຘ ປນ ເສາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ “ອິທານິ ເມ ສຸຕເຕາ ສີລສ຺ສ ມຫນ຺ຕພາເວາ ຎາເຕາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ປຎ຺ຈ ຄາຖາ ອພາສິ –

໙໓.

“ສີລໍ ເສເຍ຺ຍາ ສຸຕໍ ເສເຍ຺ຍາ, ອິຕິ ເມ ສໍສເຍາ ອຫຸ;

ສີລເມວ ສຸຕາ ເສເຍ຺ຍາ, ອິຕິ ເມ ນຕ຺ຖິ ສໍສເຍາ.

໙໔.

“ເມາຆາ ຊາຕິ ຈ ວເຓ຺ຓາ ຈ, ສີລເມວ ກິຣຸຕ຺ຕມໍ;

ᩈᩦᩃᩮᨶ ᩋᨶᩩᨸᩮᨲᩔ, ᩈᩩᨲᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

᪁᪆᪨

“ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣ, ᩅᩮᩔᩣ ᨧᩣᨵᨾ᩠ᨾᨶᩥᩔᩥᨲᩣ;

ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩ᩠ᨩᩩᨽᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ᪨

᪁᪇᪨

“ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩅᩮᩔᩣ, ᩈᩩᨴ᩠ᨴᩣ ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᨸᩩᨠ᩠ᨠᩩᩈᩣ;

ᩍᨵ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨴᩥᩅᩮ ᩈᨾᩣ᪨

᪁᪈᪨

“ᨶ ᩅᩮᨴᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩣᨿ, ᨶ ᨩᩣᨲᩥ ᨶᩣᨸᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᩅᩣ;

ᩈᨠᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᩴᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩣᨿ ᩈᩩᨡᩣᨿ ᨧ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩃᨾᩮᩅ ᩈᩩᨲᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩈᨲᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᩉᩔᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᩦᩃᨾᩮᩅ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᩑᨠᩅᩥᨵᩴ ᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᩮᨶ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩅᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩈᩦᩃᩮᨶ, ᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᩅᩣᨧᩈᩥᨠᨾᩣᨶᩈᩥᨠᩈᩦᩃᩮᨶ, ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩴ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩋᩣᨩᩦᩅᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩣᨲᩥᨠᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᩃᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᨾᩮᩣᨥᩣᨲᩥ ᩋᨹᩃᩣ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᨩᩣᨲᩦᨲᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᩩᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣᨲᩥ ᩈᩁᩦᩁᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩪᨸᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᨿᩣ ᩉᩥ ᩑᩈᩣ ᩈᩦᩃᩁᩉᩥᨲᩔ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ ᨧ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ ᨧ ᩈᨣ᩠ᨣᩈᩩᨡᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ “ᨾᩮᩣᨥᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩦᩃᨾᩮᩅ ᨠᩥᩁᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᩔᩅᩅᩈᩮᨶ ᩅᨴᨲᩥ, ᨶ ᨸᨶ ᩈᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨸᩮᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᨣᨲᩔ᪨ ᩈᩩᨲᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᩁᩉᩥᨲᩔ ᩈᩩᨲᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩣ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

តតោ បរា ទ្វេ គាថា ជាតិយា មោឃភាវទស្សនត្ថំ វុត្តា។ តត្ថ តេ បរិច្ចជ្ជុភោ លោកេតិ តេ ទុស្សីលា ទេវលោកញ្ច មនុស្សលោកញ្ចាតិ ឧភោបិ លោកេ បរិច្ចជិត្វា ទុគ្គតិំ ឧបបជ្ជន្តិ។ ចណ្ឌាលបុក្កុសាតិ ឆវឆឌ្ឌកចណ្ឌាលា ច បុប្ផឆឌ្ឌកបុក្កុសា ច។ ភវន្តិ តិទិវេ សមាតិ ឯតេ សព្វេបិ សីលានុភាវេន ទេវលោកេ និព្វត្តា សមា ហោន្តិ និព្វិសេសា, ទេវាត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆន្តិ។

បញ្ចមគាថា សព្វេសម្បិ សុតាទីនំ មោឃភាវទស្សនត្ថំ វុត្តា។ តស្សត្ថោ – មហារាជ, ឥមេ វេទាទយោ ឋបេត្វា ឥធលោកេ យសមត្តទានំ សម្បរាយេ ទុតិយេ វា តតិយេ វា ភវេ យសំ វា សុខំ វា ទាតុំ នាម ន សក្កោន្តិ, បរិសុទ្ធំ បន អត្តនោ សីលមេវ តំ ទាតុំ សក្កោតីតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ សីលគុណេ ថោមេត្វា រាជានំ បព្វជ្ជំ អនុជានាបេត្វា តំ ទិវសមេវ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សីលំ វីមំសិត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិតោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សីលវីមំសជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣៦៣] ៣. ហិរិជាតកវណ្ណនា

ហិរិំ តរន្តន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស សហាយំ បច្ចន្តវាសិសេដ្ឋិំ អារព្ភ កថេសិ។ ទ្វេបិ វត្ថូនិ ឯកកនិបាតេ នវមវគ្គស្ស បរិយោសានជាតកេ វិត្ថារិតានេវ។ ឥធ បន “បច្ចន្តវាសិសេដ្ឋិនោ មនុស្សា អច្ឆិន្នសព្វសាបតេយ្យា អត្តនោ សន្តកស្ស អស្សាមិនោ ហុត្វា បលាតា”តិ ពារាណសិសេដ្ឋិស្ស អារោចិតេ ពារាណសិសេដ្ឋិ “អត្តនោ សន្តិកំ អាគតានំ កត្តព្វំ អករោន្តា នាម បដិការកេ ន លភន្តិយេវា”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

៧០។

“ហិរិំ តរន្តំ វិជិគុច្ឆមានំ, តវាហមស្មី ឥតិ ភាសមានំ;

សេយ្យានិ កម្មានិ អនាទិយន្តំ, នេសោ មមន្តិ ឥតិ នំ វិជញ្ញា។

លិ១៑

“ឃញ្ញាកឃិរា តញ្ញាចនេ, ឃំ ត កឃិរា ត ពំ ចនេ;

អកទោត្ត កាឃយាត៑, បរិខាតត្តិ បល្ឌិតា៑

លិ២៑

“ត នោ យិទ្តា ឃោ ឃកា អប្បយទ្តា, កេកាឃគ្គិ រត្ឌយចាត្បឃ្សិ;

ឃឆ្គ្ញា នេតិ ក្ករឃិច ប្បទ្តា, ឃ ខច យិទ្តា ឃោ អកេទ្ខា បទទហិ៑

លិ២៑

“ប៉ិនេយាខ្ខកទហ៍ ផាត៑, បយំឃាចហត៑ ឃ្បឰ;

ចលិតិយំនោ កាទេចតិ, ចហទ្ត្តា ទេបិរិយំ ឆ្ប៑

លិ៣៑

“បចិចេកទយំ បិត្វា, ទយំ ក្កបឃយឃ្ស ច;

តិក្កទោ ទោហតិ តិប្បាទេបិ, ឆយ្បឹតិទយំ បិច”ត្តិ៑

តត្វ ហិរិ៑ តរត្តត្តិ លខ្ខ អតិគ្គត្ត៑ ចិខិក្បឆ្ឆយាតត្តិ យិត្តកាទេចត ខិក្បឆ្ឆឃយាត៑ តចាហយឆ្គិតិ “តច អហំ យិទ្តា”តិ កេចលិ ចចតយទ្តទតច កាឃយាត៑ ឃេឃ្បាតិ កយ្ខាតិតិ “ឃឃ្សាយិ កទិឃ្សាយឹ”តិ ចចតឃ្ស អត្បុ្កបិតិ ក្កត្តយកយ្ខាតិ៑ អតាខិឃត្តត្តិ អកទោត្ត៑ ទតនោ យយត្តិ ឲចទ្ទុប៉ិ ប្បក្កលិ “ត ឲនោ យយ យិទ្តា”តិ ចិខខ្ញា៑

ប៉ិនេយាខ្ខកទហ៍ផាតត្តិ ឃាតយ្បិ ឃិលយ្បិ កាចតាបិ បល្ឌិទេតហិ កល្បាឈយិទ្តហិ ឃខ្ឌិ យិត្តកាទេចាបិ៑ ខ្កឆ បត ច្បត្តប្បកាទ៍ យិត្តកាចទេយច

ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᩅᩣᩉ᪨ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩈᩴᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩉᨲᩥ᪨ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩩ ᨠᩣᨿᩥᨠᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩈᩩᨡᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ “ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩴ ᨹᩃᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨬ᩠ᨧ ᩈᨾ᩠ᨸᩔᨾᩣᨶᩮᩣ ᨹᩃᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᩅᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩣᨶᩈᩦᩃᨽᩣᩅᨶᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩴ ᨵᩩᩁᩴ ᩅᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨲᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩈᩴᩈᩣᩅᩉᨶᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩥ, ᨶ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩉᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨

ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩁᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩅᩥᩅᩮᨠᩪᨸᨵᩥᩅᩥᩅᩮᨠᩣᨶᩴ ᩁᩈᩴ ᨲᩮ ᩅᩥᩅᩮᨠᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩁᩈᩴ᪨ ᩏᨸᩈᨾᩔ ᨧᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩪᨸᩈᨾᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩔ᪨ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩣᨸᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩁᨳᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩁᩮᩣ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩣᨸᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᩦᨲᩥᩁᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᩦᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩁᩈᩴ, ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᩦᨲᩥᩴ ᨸᩥᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩍᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩣᨸᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩁᩈᩮᨶ ᩋᨾᨲᨾᩉᩣᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨸᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨠᩪᨭᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩅᩣᩈᩦ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩅᩣᩈᩦᨿᩮᩅ, ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩉᩥᩁᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪓᪖᪔] ᪔᪨ ᨡᨩ᩠ᨩᩮᩣᨸᨶᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪄-᪁᪅᪨

ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩮᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨡᨩ᩠ᨩᩮᩣᨸᨶᨠᨸᨬ᩠ᩉᩮᩣ ᨾᩉᩣᩏᨾ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

ᨡᨩ᩠ᨩᩮᩣᨸᨶᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣ᪨

[᪓᪖᪕] ᪕᪨ ᩋᩉᩥᨣᩩᨱ᩠ᨯᩥᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᩣᩃᩩᨠᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪓᪨᪑᪐᪙ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᩴ᪨ ᩍᨵᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨲᩥ ᨸᩉᩁᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩮᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨻ᩠ᨽᨾᩥ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩮᩅᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨻ᩠ᨽᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨿᩣᨧᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩥᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᩈᩩᨠᩮᩣ

ຄາຍ ຍຫລ຺ລເກາ ອຕ຺ຕເຄາ ນາຍເຫເຣຄ ນຫາປິ ບິຄາປິ ຍຕ຺ຕິຕໍ ຄ ນເກ຺ກາຕິ, ຊ຺ລຕເຣາ ຕນ຺ສ ເຮານໍ ອິນ຺ວາ ປຸຄ ຍ຺ຸເລີເກຕຸຍິ ຄ ຊ຺ລຖິ, ນຸຫເຮເຍາ ກຸຍາຣເກາ”ຕິ໌ ນຕ຺ວາ ອາກຕ຺ວາ “ການ ຄຸຕ຺ວ, ກິກ຺ລເບ, ໑ຕຣຫິ ກຊາຍ ນຕ຺ຕິນິຕ຺ຕາ”ຕິ ປຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ “ຊ຺ລຍາຍ ຄາຍາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ຄ, ກິກ຺ລເບ, ຊ຺ລຮາເຄບ, ປຸເຕ຺ຕເປນ ນາຍເຫເຣາ ນຸຫເຮເຍາບ, ນກໍ ເຮານໍ ອິນ຺ວາ ປຸຄ ຍ຺ຸເລີເກຕຸຍິ ຄ ຊ຺ລຖິ”ຕິ ບຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໌

ອຕີເຕ ຍໍເຣາຜນິຍໍ (ພຣຫ຺ມເຮເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣເນ຺ຕ ເຍໍຄິນເຕ຺ຕາ ຮຊ຺ຍາບາລີຂກຸເລ ຄິຊ຺ຍຕິຕ຺ວາ ບຍປຸເຕ຺ຕາ ຮຊ຺ຍາບິກ຺ກເຍຄ ຂີບິກໍ ກເປຸນິ໌ ອເຊເກາ ອຫິຕຸລ຺ລິເກາ ຍກ຺ກໍ ກເຫຕ຺ວາ ນິກ຺ລາເປຕ຺ວາ ອຫິ ກີຍ຺ອາເປເຕ຺ຕາ ຍໍເຣາຜນິຍໍ ຂຸນ຺ເບ ຍຸເຊ຺ຊ ຕໍ ຍກ຺ກໍ ຮຊ຺ຍາບາລີຂກນ຺ສ ນຕ຺ຕິເກ ຜເປຕ຺ວາ ອຫິ ກີຍ຺ອາເປເຕ຺ຕາ ນຕ຺ຕ ຂິບນາຄິ ບິບຣິ໌ ເນາປິ ບາລີເຂາ ຍກ຺ກຂນ຺ສ ຫາຮຄີຍໍ ເກາຂຄີຍໍ ອຮານິ໌ ອຫິຕຸລ຺ລິເກາ ນຕ຺ຕເຍ ຂິບເນ ຂຸນ຺ສບກີຍ຺ອຄເຕາ ອາກຕ຺ວາ ຕໍ ຍກ຺ກໍ ເບຍ຺ຍຸເປນິການ ຕິກ຺ລຕ຺ຕໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ຕໍ ອາຮານ ຂຸຍ຺ຍາຄໍ ກຕ຺ວາ ຍາຄິຕ຺ວາ ຄິຕ຺ຕໍ ຍຸກ຺ກິ໌ ຍກ຺ເຂີ ຍາຕ຺ລຄໍ ເຍາເບຕ຺ວາ ອຍຸຕ຺ຕຸກ຺ລ ອາຣຸຍ຺ຍອຍຸຕາຄິ ຫາຮເຕ຺ຕາ ຄິນີຂິ໌ ເນາ ປຍຸເຊ຺ລ ຣຸເກ຺ລ ຍກ຺ກໍ ອິນ຺ວາ “໑ຕໍ ຍຍາ ຂຸປລິເປຕ຺ວາ ກເຫຕໍ ບຂຸຕີ”ຕິ ເຕຄ ນຊ຺ລິ ນລ຺ລເປເຕ຺ຕາ ປຜຍໍ ກາຊຍາຫ –

ປັ໐໌

“ຮຸເຕ຺ຕາປິ຺ປນ຺ຍ ນຸຍຸຕ, ຊຸເຕ ອກ຺ລປຣາຂີເຕາ;

ຫເຣຫິ ອຍ຺ຍປກ຺ກາຄິ, ຂີຣິຍໍ ເຕ ຄກ຺ລຍາຍເນ”ຕິ໌

ຕຕ຺ວ ອກ຺ລປຣາຂີເຕາຕິ ອເກ຺ລຫິ ປຣາຂີເຕາ໌ ຫເຣຫີຕິ ປິເຕຫິ໌ ອຍເຍບ ບາ ປິເຜາ໌

ຕໍ ນຸຕ຺ວາ ຍກ຺ກເຍີ ເນນກາຊາ ອຄານິ –

ປັ໑໌

“ອລິກໍ ບຕ ຍໍ ນຍ຺, ອຄ຺ເຕຄ ປນໍນນິ;

ເກາ ເຕ ນຸເຕາ ບາ ຂິເຊ຺ຊາ ບາ, ນຸຍຸເຕາ ຄາຍ ຍກ຺ກເຍີ໌

ປັ໒໌

“អជ្ជាបិ មេ តំ មនសិ, យំ មំ ត្វំ អហិតុណ្ឌិក;

ធញ្ញាបណំ បវិសិត្វា, មត្តោ ឆាតំ ហនាសិ មំ។

៦២។

“តាហំ សរំ ទុក្ខសេយ្យំ, អបិ រជ្ជម្បិ ការយេ;

នេវាហំ យាចិតោ ទជ្ជំ, តថា ហិ ភយតជ្ជិតោ។

៦៣។

“យញ្ច ជញ្ញា កុលេ ជាតំ, គព្ភេ តិត្តំ អមច្ឆរិំ;

តេន សខិញ្ច មិត្តញ្ច, ធីរោ សន្ធាតុមរហតី”តិ។

តត្ថ អលិកំ វតាតិ មុសា វត។ អភូតេនាតិ អវិជ្ជមានេន។ កោ តេតិ ក្វ តយា។ សុមុខោតិ សុន្ទរមុខោ។ អហិតុណ្ឌិកាតិ តំ អាលបតិ។ “អហិកោណ្ឌិកា”តិបិ បាឋោ។ ឆាតន្តិ ជិឃច្ឆាភិភូតំ ទុព្ពលំ កបណំ។ ហនាសីតិ វេឡុបេសិកាយ តិក្ខត្តុំ បហរសិ។ តាហន្តិ តំ អហំ។ សរន្តោ។ ទុក្ខសេយ្យន្តិ តស្មិំ អាបណេ ទុក្ខសយនំ។ អបិ រជ្ជម្បិ ការយេតិ សចេបិ ពារាណសិរជ្ជំ គហេត្វា មយ្ហំ ទត្វា មំ រជ្ជំ ការេយ្យាសិ, ឯវម្បិ តំ នេវាហំ យាចិតោ ទជ្ជំ, តំ ឯកម្បិ អម្ពបក្កំ អហំ តយា យាចិតោ ន ទទេយ្យំ។ កិំការណា? តថា ហិ ភយតជ្ជិតោតិ, តថា ហិ អហំ តយា ភយេន តជ្ជិតោតិ អត្ថោ។

គព្ភេ តិត្តន្តិ មាតុកុច្ឆិយំយេវ អលង្កតបដិយត្តេ សយនគព្ភេ វា តិត្តំ ភោគាសាយ អកបណំ។ សខិញ្ច មិត្តញ្ចាតិ សខិភាវញ្ច មិត្តភាវញ្ច តថារូបេន កុលជាតេន តិត្តេន អកបណេន អមច្ឆរិនា សទ្ធិំ បណ្ឌិតោ សន្ធាតុំ បុន ឃដេតុំ អរហតិ, តយា បន កបណេន អហិតុណ្ឌិកេន សទ្ធិំ កោ មិត្តភាវំ បុន ឃដេតុន្តិ អត្ថោ។ ឯវញ្ច បន វត្វា វានរោ វនំ សហសា បាវិសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អហិតុណ្ឌិកោ មហល្លកោ អហោសិ, មក្កដោ សាមណេរោ, ធញ្ញវាណិជោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អហិតុណ្ឌិកជាតកចណ្ណតា បញ្ចមា។

[១៩៩] ៩. គហ្បតិយជាតកចណ្ណតា

យសុចណ្ហិយសុរសត្តិ ឰគំ សត្ថា ជេតចនេ ចិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កិំ ទិស្វា”តិ ចត្វា “អលង្កតមាតុគាម”ន្តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ ឰតេយ បញ្ចា គាមគុណា តាម ឲុរេគត គហ្បតិយេត ឃរក្ខត ហលិហលចិសំ បក្ខិបិត្វា យរេក្ក ផបិតយសុសមីសា”តិ ចត្វា តេត ឃាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សត្វចាហកុលេ តិព្ពត្តិត្វា ចឃប្បត្តោ ពារាណសិតោ បញ្ចាហិ សកដសតេហិ កណ្ឌំ អាដាឃ ចោហារត្វាយ កន្តន្តោ យហាចត្តតិអដចិន្តាទំ បត្វា សត្វេកេ សត្កិបិតាវេបត្វា “អម្ភុា, ព្ថយស្មិំ យរេក្ក ចិសបណ្ណបុប្បផលិខីតិ អត្ថិ, តុរេយព្រាកិត្ថិ អពាឌិតបុត្តំ ពាឥត្តា យំ អបុច្ឆិត្វា យា ពាឌិត្វ, អយតុស្សាបិ ចិសំ បក្ខិបិត្វា កត្តបុដយសុកផលិតិ យរេក្ក ផរេបត្តិ, តាតិបិ យំ អតាបុច្ឆិត្វា យា ពាឌិត្វា”តិ ឲ្ចចាគំ ឥត្វា យក្កំ បដិបន្នំ។ អរេឆកោ គហ្បតិរេឃា តាយ ឃរក្ខា អដចិឃា យគ្គូរេត យរេក្ក បណ្ណាតិ អត្ថទិត្វា ហលិហលចិសសំឃុត្តាតិ យសុបិណ្ឌាតិ ផរេបត្វា សយំ យក្កសាយត្តេ យសុំ គព្ភត្តា ចិឃ រុក្ខេ កោរេដ្ឋត្តា ចិឆរតិ។ អជាតត្តា “បុញ្ញាតាឃ ផបិតាតិ កចិស្សន្តិ”តិ ពាឌិត្វា ខីចិតក្ខយំ បិបុណត្តិ។ អយតុស្សា អាគន្ត្វា តេ ពាឥត្តិ។ ពោធិសត្តស្ស សត្វកយតុស្សាបិ តាតិ ទិស្វា ឲុរេច្ឆ លេលិលជាតិកា អឆិចារេសតុំ អសរេក្កត្តា ពាឌិស្ស, បណ្ឌិតជាតិកា “បុច្ឆិត្វា ពាឌិស្សាយា”តិ កហេត្វា អដ្ឋិស្ស។ ពោធិសត្តោ តេ ទិស្វា ហត្វកតាតិ ឈដ្ឋារេបសិ, ឃេហិ បផយតទំ ពាឌិតាតិ, តេ យទិស្ស។ ឃេហិ អឆ្លពាឌិតាតិ, តេសំ ចយតចិរេចតំ ឥត្វា ចត្តការេល ចតុយសុំ អដាសិ។ ព្ថតិ តេ តស្ស អាតុភាវេត ខីចិតំ បដិលភិស្ស។ ពោធិសត្តោ សោត្ថិតា ឰច្ឆិតដ្ឋាតំ គត្វា កណ្ឌំ ចិស្សជ្ជេត្វា អត្តតោ រេហយេច អកយាសិ។ តយត្វំ កថេន្តោ សត្វា ព្ថយា អភិសម្ពុទ្ធកាថា អភាសិ –

៥៥។

“យសុចណ្ហិ យសុរសំ, យសុកន្ធិ ចិសំ អហុ;

គហ្បតិរេឃា ឈាសរេយសារេតា, អទរេញ្ញ ឲ្ចឥហិ ចិសំ។

៥៩។

“យសុ ព្ថតិ យញ្ញាយាតា, រេឃ តំ ចិសយពាឌិសុំ;

ᬢᬾᬲᬂ ᬢᬂ ᬓᬝᬸᬓᬂ ᬆᬲᬶ, ᬫᬭᬡᬂ ᬢᬾᬦᬹᬧᬵᬕᬫᬸᬂ᭞

᭕᭔

“ᬬᬾ ᬘ ᬔᭀ ᬧᬝᬶᬲᬗ᭄ᬔᬵᬬ, ᬯᬶᬲᬂ ᬢᬂ ᬧᬭᬶᬯᬚ᭄ᬚᬬᬸᬂ;

ᬢᬾ ᬆᬢᬸᬭᬾᬲᬸ ᬲᬸᬔᬶᬢᬵ, ᬤᬬ᭄ᬳᬫᬵᬦᬾᬲᬸ ᬦᬶᬩ᭄ᬩᬸᬢᬵ᭞

᭕᭕

“ᬏᬯᬫᬾᬯ ᬫᬦᬸᬲ᭄ᬲᬾᬲᬸ, ᬯᬶᬲᬂ ᬓᬵᬫᬵ ᬲᬫᭀᬳᬶᬢᬵ;

ᬆᬫᬶᬲᬂ ᬩᬦ᭄ᬥᬦᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ, ᬫᬘ᭄ᬘᬸᬯᬾᬲᭀ ᬕᬸᬳᬵᬲᬬᭀ᭞

᭕᭖

“ᬏᬯᬫᬾᬯ ᬇᬫᬾ ᬓᬵᬫᬾ, ᬆᬢᬸᬭᬵ ᬧᬭᬶᬯᬵᬭᬶᬢᬾ;

ᬬᬾ ᬲᬤᬵ ᬧᬭᬶᬯᬚ᭄ᬚᬾᬦ᭄ᬢᬶ, ᬲᬗ᭄ᬕᬂ ᬮᭀᬓᬾ ᬉᬧᬘ᭄ᬘᬕᬸᬦ᭄”ᬢᬶ᭞

ᬢᬢ᭄ᬣ ᬓᬸᬧ᭄ᬧᬶᬬᭀᬢᬶ ᬢᬲ᭄ᬫᬶᬂ ᬯᬝ᭄ᬝᬓᬾ ᬯᬶᬲᬭᬾᬡᬓ ᬏᬯᬶᬮᬦ᭄ᬥᬪᬵᬭᭀ ᬬᭀ ᬏᬓ᭄ᬓᭀ ᬪᬵᬲᭀᬲᬵᬭᬾᬢᬶ “ᬢᬂ ᬯᬶᬲᬂ ᬪᬵᬚᬾᬢ᭄ᬯᬵ ᬬᬾᬦ ᬪᬵᬚᬾᬲ᭄ᬲᬵᬫᬷ”ᬢᬶ ᬏᬯᬂ ᬅᬢ᭄ᬢᬦᭀ ᬪᬵᬲᬂ ᬧᬭᬶᬬᬾᬲᬦ᭄ᬢᭀ ᬞᬧᬾᬳᬷᬢᬶ ᬢᬂ ᬫᬤ᭄ᬤᬦᬵ ᬲᬫᬵᬢᬘ᭄ᬙᬓ᭄ᬔᬦ᭄ᬥᬭᬂ ᬯᬶᬲᬂ ᬦᬶᬓ᭄ᬔᬶᬧᬶ᭞ ᬓᬝᬸᬓᬂ ᬆᬲᬷᬢᬶ ᬢᬶᬔᬶᬡᬂ ᬅᬳᭀᬲᬶ᭞ ᬫᬭᬡᬂ ᬢᬾᬦᬹᬧᬵᬕᬫᬸᬦ᭄ᬢᬶ ᬢᬾᬦ ᬯᬶᬲᬾᬦ ᬢᬾ ᬲᬢ᭄ᬢᬵ ᬫᬭᬡᬂ ᬉᬧᬕᬢᬵ᭞

ᬆᬢᬸᬭᬾᬲᬹᬢᬶ ᬯᬶᬲᬯᬾᬕᬾᬦ ᬆᬲᬦ᭄ᬦᬫᬭᬡᬾᬲᬸ᭞ ᬤᬬ᭄ᬳᬫᬵᬦᬾᬲᬹᬢᬶ ᬯᬶᬲᬢᬾᬚᬾᬦ ᬤᬬ᭄ᬳᬫᬵᬦᬾᬲᬸ᭞ ᬯᬶᬲᬂ ᬓᬵᬫᬵ ᬲᬫᭀᬳᬶᬢᬵᬢᬶ ᬬᬣᬵ ᬢᬲ᭄ᬫᬶᬂ ᬯᬢ᭄ᬢᬦᬷᬬᬳᬵᬭᬓᬾ ᬯᬶᬲᬂ ᬲᬫᭀᬳᬶᬢᬂ ᬦᬶᬓ᭄ᬔᬶᬢ᭄ᬢᬂ, ᬏᬯᬂ ᬫᬦᬸᬲ᭄ᬲᬾᬲᬸᬧᬶ ᬬᬾ ᬏᬢᬾ ᬭᬹᬧᬵᬤᬬᭀ ᬧᬜ᭄ᬘ ᬯᬢ᭄ᬣᬸᬓᬵᬫᬵ ᬢᬢ᭄ᬣ ᬢᬢ᭄ᬣ ᬲᬫᭀᬳᬶᬢᬵ ᬦᬶᬓ᭄ᬔᬶᬢ᭄ᬢᬵ, ᬢᬾ “ᬯᬶᬲᬦ᭄”ᬢᬶ ᬯᬾᬤᬶᬢᬩ᭄ᬩᬵ᭞ ᬆᬫᬶᬲᬂ ᬩᬦ᭄ᬥᬦᬝ᭄ᬞᬵᬦᬦ᭄ᬢᬶ ᬏᬢᬾ ᬧᬜ᭄ᬘ ᬓᬵᬫᬕᬸᬡᬵ ᬦᬵᬫ ᬏᬯᬂ ᬩᬵᬮᬬᬲ᭄ᬲ ᬫᬘ᭄ᬙᬪᬹᬢᬲ᭄ᬲ ᬮᭀᬓᬲ᭄ᬲ ᬫᬵᬭᬩ᬴ᬮᬶᬲᬾᬦ ᬧᬓ᭄ᬔᬶᬢ᭄ᬢᬂ ᬆᬫᬶᬲᬾᬓᬤᬾᬲᬂ , ᬓᬘᬵᬓᬘᬾᬢᬵ ᬢᬶᬓ᭄ᬔᬶᬬᬶᬢ᭄ᬯᬵ ᬅᬧᬵᬬᬤᬸᬓ᭄ᬔ ᬅᬦᬢ᭄ᬣᬵᬯᬳᬢᬵᬬ ᬩᬦ᭄ᬥᬦᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ᭞ ᬫᬘ᭄ᬘᬸᬯᬾᬲᭀ ᬕᬸᬳᬵᬲᬬᭀᬢᬶ ᬲᬭᬷᬭᬕᬸᬳᬵᬬ ᬯᬲᬢᭀ ᬫᬭᬡᬫᬘ᭄ᬘᬸᬯᬾᬲᭀ᭞

ឲចនេយច ព្ទេយ ការេយតិ ឃឆា ចត្តតិយហាយក្កេ ចិសំ តិក្លិត្តំ, ឲចំ តត្វ តត្វ តិក្លិទេត្ត ព្ទេយ ការេយ។ អាតុរាតិ ឲកត្តយរលាឆយុតាឃ អាតុរា អាឃត្តយរលា បណ្ឌិតយតុស្សា។ បរិចារិកេតិ កិលេសបរិចារិកេ កិលេសពាត្តកេ។ ឥឃ សតា បរិចជ្ជត្តិតិ ឥឃ ចុត្តប្បការា បណ្ឌិតបុរិសា តិច្ឆំ ឲចទ្ទេប ការេយ ចជ្ជត្តិ។ សក្កុំ លេមិកេតិ លេមិកេ សក្កតេដ្ឋត “សក្កុ”ត្តិ លទ្ធតាយំ រាកាឌិកេឌិ កិលេសឌាតំ។ ប្បចក្កុត្តិ អតីតា តាយាតិ ខេចឌិតត្ថា, អតិក្កុយត្តិតិ ចា អត្វោ។

សត្ថា សច្ចានិ បកាសេត្វា ឌាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ភុក្កុណ្ឌិតកិក្កុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា សត្ថាចារោហា អហមេវ អហោសិន្តិ។

ក្បុដ្ឋិយឌាតកចណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៩៧] ៧។ សាឡុក្កុយឌាតកចណ្ណនា

ឃ្លាណំ សាឡុក្កុយលាភេបិតីតិ ព្ទឌំ សត្ថា ខេចឡុចនេ ចិហរេន្តោ “អាចុសោ, ឆេចឆត្តោ តាឃការកោបិ កចិត្តំ តាឃក្កុ”តិ ចចត្តំ អារព្ភ កេឆេសិ។ តទា ហិ សត្ថា “ត, ភិក្ខវេ, ព្ទទានេវ, បុព្ពេបេឃ យយ តាឃការកោបិ កចិត្តំ តាឃក្កុ”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាយេកេ កុដុម្ពិកកុលេ តិព្វត្តិត្វា តរុណកាលេ បំសុកីឡអកេហិ ឌារកេហិ សទ្ធិំ កាយចត្វារេ តិត្រោធរុក្ខមូលេ កីឡអតិ។ តទា ឲកេកា ទុត្តលចេចជ្ជោ ការេយ កិច្ឆិ អលភិត្វា តិក្កុយត្តោ តំ ឋានំ បត្វា ឲកំ សប្បំ ចិដ្ឋបត្តត្តុទេត សីសំ តីហរិត្វា តិទ្ធាឃត្តំ ឌិស្វា “យឃា ការេយ កិច្ឆិ ត លទ្ធំ, ព្ទេយ ឌារកេ ចញ្ចេត្វា សប្បេត ឌំសាបេត្វា តិកិច្ឆិត្វា កិច្ឆិខេឆច កហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ពោធិសត្តំ អាហ “សចេ សាឡុក្កុយលាភំ បស្សេយ្យាសិ, កណ្ហាយ្យាសី”តិ។ “អាម, កណ្ហាយ្យ”ន្តិ។ “បស្សេសោ ចិដ្ឋបត្តត្តុទេ សយិតោ”តិ។ សោ តស្ស សប្បភាវំ អជាតន្តោ រុក្ខំ អារុយ្ហតំ កីវាយំ កហេត្វា “សប្បោ”តិ ញត្វា តិចត្តិតុំ អសក្កោន្តោ សុក្កហិតំ កហេត្វា ខេចកេន ចិបិ។ សោ កន្ត្វា ខេចជ្ជស្ស កីវាយំ បតិតោ កីវំ បលិខេចឋេត្វា “កាន កានា”តិ ឌំសិត្វា តត្ថេច តំ បាតេត្វា បលាយិ។ មនុស្សា បរិចារយិំសុ។

មហាសត្តោ សប្បត្តបរិសាឃ ឆយុំ ឋេសេន្តោ ព្ទមា កាថា អភាសិ –

៥០។

“ឃ្លាណំ សាឡុក្កុយលាភេបិតិ, កណ្ហាសប្បំ អភាហយិ;

ទេតា សបេ្យតឃំ ឥទ្ធេ, ហទោ បាបាតុសាសកោ។

៨១។

“អហត្ថារយហត្ថារិ, ឃោ ភនោ ហត្ថុយិច្ឆតិ;

ឲចំ ឃោ តិហទោ ឃតិ, ឃធាឃំ ប្ញុរិឃោ ហទោ។

៨២។

“អហត្ថារយឈាទោត្ថំ , ឃោ ភនោ ហត្ថុយិច្ឆតិ;

ឲចំ ឃោ តិហទោ ឃតិ, ឃធាឃំ ប្ញុរិឃោ ហទោ។

៨៣។

“ឃធា បំស្ញុយ្ឌ្ឋឹ ប្ញុរិឃោ, បដិចាតំ បដិក្លូប;

តយេច ឃោ ទខា ហត្ថិ, តធាឃំ ប្ញុរិឃោ ហទោ។

៨៤។

“ឃោ អប្បត្ថ្ញុស្ស ភទស្ស ត្ញុស្សតិ, ស្ញុទ្ធស្ស បោសស្ស អតក្កណស្ស;

តយេច ឋាលំ បច្ចេតិ បាបំ, ស្ញុលុយោ ទខា បដិចាតំច ចិទ្ធា”តិ។

តត្ថ ឃាឃត្តិ ឃោ អឃំ, អឃយេច ចា បាទេធ។ សបេ្យតឃត្តិ ឃោ អឃំ ទេតា សបេ្យត ឥទ្ធេ។ បាបាតុសាសកោតិ បាបកំ អតុសាសកោ។

ᩋᩉᨶ᩠ᨲᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨷᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩉᨶ᩠ᨲᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᨾᨲᩈᨿᨶᩴ ᩈᨿᨲᩥ᪨ ᩋᨥᩣᨲᩮᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩔᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᨷᩁᩣᨵᩔ᪨ ᨷᩮᩣᩈᩔᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩔ᪨ ᩋᨶᨦ᩠ᨣᨱᩔᩣᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩥᩁᨷᩁᩣᨵᨽᩣᩅᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᩁᩥᨠ᩠ᨡᨠᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲᩥᩑᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩅᩮᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩣᩊᩥᨿᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ᪨

[᪃᪆᪈] ᪈᪨ ᨲᨧᩈᩣᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᨣᨲᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᩏᨷᩣᨿᨠᩩᩈᩃᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨾᨠᩮ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩩᩁᩥᨾᨩᩣᨲᨠᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨵ ᨷᨶ ᩅᩮᨩ᩠ᨩᩮ ᨾᨲᩮ ᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ “ᨾᨶᩩᩔᨾᩣᩁᨠᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᩮᩉᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩔᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨶᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮᨿᩮᩅ ᩈᩮᩈᨴᩣᩁᨠᩣᨶᩴ ᩒᩅᩣᨴᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᩣ ᨽᩣᨿᨳ, ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩋᨽᩦᨲᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ, ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᨮᨾᨲᩁᩴ ᨠᨳᩮᩔᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩉᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩮ ᩋᨽᩦᨲᩮ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩮ ‘ᨾᨶᩩᩔᨾᩣᩁᨠᩣ’ᨲᩥ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᩣᨶᩦᨲᩣ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨶ ᨽᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨿᩮᩅ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩋᩈᩮᩣᨧᨶᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶᩮ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪈᪃᪨

“ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᨣᨲᩣ, ᨲᨧᩈᩣᩁᩈᨾᨷ᩠ᨷᩥᨲᩣ;

ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨾᩩᨡᩅᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨳ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᨳᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᨣᨲᩣᨲᩥ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᩮᩉᩥ ᨣᩦᩅᩣᨿᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩣ᪨ ᨲᨧᩈᩣᩁᩈᨾᨷ᩠ᨷᩥᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᩊᩩᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᩮᩉᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ “ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᨳᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ សេសគាថា អភាសិ –

៥២។

“ន សោចនាយ បរិទេវនាយ, អត្ថោធ លព្ភា អបិ អប្បកោបិ;

សោចន្តមេនំ ទុខិតំ វិទិត្វា, បច្ចត្ថិកា អត្តមនា ភវន្តិ។

៥៣។

“យតោ ច ខោ បណ្ឌិតោ អាបទាសុ, ន វេធតី អត្ថវិនិច្ឆយញ្ញូ;

បច្ចត្ថិកាស្ស ទុខិតា ភវន្តិ, ទិស្វា មុខំ អវិការំ បុរាណំ។

៥៤។

“ជប្បេន មន្តេន សុភាសិតេន, អនុប្បទានេន បវេណិយា វា;

យថា យថា យត្ថ លភេថ អត្ថំ, តថា តថា តត្ថ បរក្កមេយ្យ។

៥៥។

“យតោ ច ជានេយ្យ អលព្ភនេយ្យោ, មយាវ អញ្ញេន វា ឯស អត្ថោ;

អសោចមានោ អធិវាសយេយ្យ, កម្មំ ទឡ្ហំ កិន្តិ ករោមិ ទានី”តិ។

តត្ថ អត្ថោតិ វុឌ្ឍិ។ បច្ចត្ថិកា អត្តមនាតិ ឯតំ បុរិសំ សោចន្តំ ទុក្ខិតំ វិទិត្វា បច្ចាមិត្តា តុដ្ឋចិត្តា ហោន្តិ។ តេសំ តុស្សនការណំ នាម បណ្ឌិតេន កាតុំ ន វដ្ដតីតិ ទីបេតិ ។ យតោតិ យទា។ ន វេធតីតិ ចិត្តុត្រាសភយេន ន កម្បតិ។ អត្ថវិនិច្ឆយញ្ញូតិ តស្ស តស្ស អត្ថស្ស វិនិច្ឆយកុសលោ។

ជប្បេនាតិ មន្តបរិជប្បេនេន។ មន្តេនាតិ បណ្ឌិតេហិ សទ្ធិំ មន្តគ្គហណេន។ សុភាសិតេនាតិ បិយវចនេន។ អនុប្បទានេនាតិ លញ្ជទានេន។ បវេណិយាតិ កុលវំសេន។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – មហារាជ, បណ្ឌិតេន នាម អាបទាសុ ឧប្បន្នាសុ ន សោចិតព្ពំ ន កិលមិតព្ពំ, ឥមេសុ បន បញ្ចសុ ការណេសុ អញ្ញតរវសេន បច្ចាមិត្តា ជិនិតព្ពា។ សចេ ហិ សក្កោតិ, មន្តំ បរិជប្បិត្វា មុខពន្ធំ កត្វាបិ តេ ជិនិតព្ពា, តថា អសក្កោន្តេន បណ្ឌិតេហិ សទ្ធិំ មន្តេត្វា ឯកំ ឧបាយំ សល្លក្ខេត្វា ជិនិតព្ពា, បិយវចនំ វត្តុំ សក្កោន្តេន បិយំ វត្វាបិ តេ ជិនិតព្ពា, តថា អសក្កោន្តេន វិនិច្ឆយាមច្ចានំ លញ្ជំ ទត្វាបិ ជិនិតព្ពា, តថា អសក្កោន្តេន កុលវំសំ កថេត្វា “អយំ អម្ហាកំ បវេណិយា អាគតា, តុម្ហាកំ អម្ហាកំ ឯកោវ បុព្ពបុរិសោ”តិ ឯវំ វិជ្ជមានញាតិកោដិំ ឃដេត្វាបិ ជិនិតព្ពា ឯវាតិ។ យថា យថាតិ ឯតេសុ បញ្ចសុ ការណេសុ យេន យេន ការណេន យត្ថ យត្ថ អត្ថនោ វុឌ្ឍិំ លភេយ្យ។ តថា តថាតិ តេន តេន ការណេន តត្ថ តត្ថ បរក្កមេយ្យ, បរក្កមំ កត្វា បច្ចត្ថិកេ ជិនេយ្យាតិ អធិប្បាយោ។

យតោ ច ជានេយ្យាតិ យទា បន ជានេយ្យ, មយា វា អញ្ញេន វា ឯស អត្ថោ អលព្ភនេយ្យោ នានប្បការេន វាយមិត្វាបិ ន សក្កា លទ្ធុំ, តទា បណ្ឌិតោ បុរិសោ អសោចមានោ អកិលមមានោ “មយា បុព្ពេ កតកម្មំ ទឡ្ហំ ថិរំ ន សក្កា បដិពាហិតុំ, ឥទានិ កិំ សក្កា កាតុ”ន្តិ អធិវាសេយ្យាតិ។

រាជា ពោធិសត្តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា កម្មំ សោធេត្វា និទ្ទោសភាវំ ញត្វា កុណ្ឌលកេ ហរាបេត្វា មហាសត្តស្ស មហន្តំ យសំ ទត្វា អត្តនោ អត្ថធម្មអនុសាសកំ អមច្ចរតនំ អកាសិ, សេសទារកានម្បិ យសំ ទត្វា ឋានន្តរានិ អទាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា ពារាណសិរាជា អានន្ទោ អហោសិ, ទារកា ថេរានុថេរា, បណ្ឌិតទារកោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តចសារជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៣៦៩] ៩. មិត្តវិន្ទកជាតកវណ្ណនា

ក្វាហំ ទេវានមករន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ទុព្ពចភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ មហាមិត្តវិន្ទកជាតកេ (ជា. ១.៥.១០០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ អយំ បន មិត្តវិន្ទកោ សមុទ្ទេ ខិត្តោ អត្រិច្ឆោ ហុត្វា បុរតោ គន្ត្វា នេរយិកសត្តានំ បច្ចនដ្ឋានំ ឧស្សទនិរយំ ទិស្វា “ឯកំ នគរ”ន្តិ សញ្ញាយ បវិសិត្វា ខុរចក្កំ អស្សាទេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ ទេវបុត្តោ ហុត្វា ឧស្សទនិរយចារិកំ ចរតិ។ សោ តំ ទិស្វា បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១០០។

“ក្យាហំ ទេវានមករំ, កិំ បាបំ បកតំ មយា;

យំ មេ សិរស្មិំ ឩហច្ច, ចក្កំ ភមតិ មត្ថកេ”តិ។

តត្ថ ក្យាហំ ទេវានមករន្តិ សាមិ ទេវបុត្ត, កិំ នាម អហំ ទេវានំ អករិំ, កិំ មំ ទេវា បោថេន្តីតិ។ កិំ បាបំ បកតំ មយាតិ ទុក្ខមហន្តតាយ វេទនាប្បត្តោ អត្តនា កតំ បាបំ អសល្លក្ខេន្តោ ឯវមាហ។ យំ មេតិ យេន បាបេន មម សិរស្មិំ ឩហច្ច ឩហនិត្វា ឋិតំ ខុរចក្កំ មម មត្ថកេ ភមតិ, តំ កិំ នាមាតិ?

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១០១។

“អតិក្កម្ម រមណកំ, សទាមត្តញ្ច ទូភកំ;

ព្រហ្មត្តរញ្ច បាសាទំ, កេនត្ថេន ឥធាគតោ”តិ។

តត្ថ រមណកន្តិ ផលិកបាសាទំ។ សទាមត្តន្តិ រជតបាសាទំ។ ទូភកន្តិ មណិបាសាទំ។ ព្រហ្មត្តរញ្ច បាសាទន្តិ សុវណ្ណបាសាទញ្ច។ កេនត្ថេនាតិ ត្វំ ឯតេសុ រមណកាទីសុ ចតស្សោ អដ្ឋ សោឡស ទ្វត្តិំសាតិ ឯតា ទេវធីតរោ បហាយ តេ បាសាទេ អតិក្កមិត្វា កេន ការណេន ឥធ អាគតោតិ។

តតោ មិត្តវិន្ទកោ តតិយំ គាថមាហ –

១០២។

“ឥតោ ពហុតរា ភោគា, អត្រ មញ្ញេ ភវិស្សរេ;

ឥតិ ឯតាយ សញ្ញាយ, បស្ស មំ ព្យសនំ គត”ន្តិ។

តត្ថ ឥតោ ពហុតរាតិ ឥមេសុ ចតូសុ បាសាទេសុ ភោគេហិ អតិរេកតរា ភវិស្សន្តិ។

តតោ ពោធិសត្តោ សេសគាថា អភាសិ –

១០៧។

“ចតុព្ភិ អដ្ឋជ្ឈគមា, អដ្ឋាហិបិ ច សោឡស;

សោឡសាហិ ច ពាត្តិំស, អត្រិច្ឆំ ចក្កមាសទោ;

ឥច្ឆាហតស្ស បោសស្ស, ចក្កំ ភមតិ មត្ថកេ។

១០៨។

“ឧបរិវិសាលា ទុប្បូរា, ឥច្ឆា វិសដគាមិនី;

យេ ច តំ អនុគិជ្ឈន្តិ, តេ ហោន្តិ ចក្កធារិនោ”តិ។

តត្ថ ឧបរិវិសាលាតិ មិត្តវិន្ទក តណ្ហា នាមេសា អាសេវិយមានា ឧបរិវិសាលា ហោតិ បត្ថដា, មហាសមុទ្ទោ វិយ ទុប្បូរា, រូបាទីសុ អារម្មណេសុ តំ តំ អារម្មណំ ឥច្ឆមានាយ ឥច្ឆាយ បត្ថដាយ វិសដគាមិនី, តស្មា យេ បុរិសា តំ ឯវរូបំ តណ្ហំ អនុគិជ្ឈន្តិ, បុនប្បុនំ គិទ្ធា ហុត្វា គណ្ហន្តិ, តេ ហោន្តិ ចក្កធារិនោតិ តេ ឯតំ ខុរចក្កំ ធារេន្តីតិ វទតិ។

មិត្តវិន្ទកំ បន កថេន្តេយេវ និបិសមានំ តំ ខុរចក្កំ ភស្សិ, តេន សោ បុន កថេតុំ នាសក្ខិ។ ទេវបុត្តោ អត្តនោ ទេវដ្ឋានមេវ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មិត្តវិន្ទកោ ទុព្ពចភិក្ខុ អហោសិ, ទេវបុត្តោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មិត្តវិន្ទកជាតកវណ្ណនា នវមា។

[໑໘໐] ໑໐. ປລາສຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຫໍໂສ ປລາສມວຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກິເລສນິຄ຺ຄຫໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ປຎ຺ຎາສຊາຕເກ ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ. ອິທ ປນ ສຕ຺ຖາ ຠິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕ຺ວາ “ຠິກ຺ຂເວ, ກິເລໂສ ນາມ ອາສງ຺ກິຕເພ຺ພາ, ອປ຺ປມຕ຺ຕໂກ ສມາໂນປິ ນິໂຄ຺ຣຘຄໂຈ຺ຉ ວິຍ ວິນາສໍ ປາເປຕິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ອາສງ຺ກິຕພ຺ພໍ ອາສງ຺ກິໍສຸເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສຸວຓ຺ຓຫໍສໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຈິຕ຺ຕກູຏປພ຺ພເຕ ສຸວຓ຺ຓຄຸຫາຍໍ ວສນ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ຊາຕສ຺ສເຣ ສຍໍຊາຕສາລິໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ຕສ຺ສ ຄມນາຄມນມຄ຺ເຄ ມຫາປລາສຣຸກ຺ໂຂ ອໂຫສິ. ໂສ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕປິ ຕຕ຺ຖ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ, ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕປິ ຕຕ຺ຖ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ອຖສ຺ສ ຕສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ເຂ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາຍ ສທ຺ທິໍ ວິສ຺ສາໂສ ອໂຫສິ. ອປຣຠາເຄ ເອກາ ສກຸຓິກາ ເອກສ຺ມິໍ ນິໂຄ຺ຣຘຣຸກ຺ເຂ ນິໂຄ຺ຣຘປກ຺ກໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ປລາສຣຸກ຺ເຂ ນິສີທິຕ຺ວາ ວິຏປນ຺ຕເຣ ວຈ຺ຈໍ ປາເຕສິ. ຕຕ຺ຖ ນິໂຄ຺ຣຘຄໂຈ຺ຉ ຊາໂຕ, ໂສ ຈຕຸຣງ຺ຄຸລມຕ຺ຕກາເລ ຣຕ຺ຕງ຺ກຸຣປລາສຕາຍ ໂສຠຕິ. ຫໍສຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຣຸກ຺ຂເທວຕໍ ອາມນ຺ເຕ຺ວາ “ສມ຺ມ ປລາສ, ນິໂຄ຺ຣໂຘ ນາມ ຍມ຺ຫິ ຣຸກ຺ເຂ ຊາຍຕິ, ວຑ຺ຒນ຺ໂຕ ຕໍ ນາເສຕິ, ອິມສ຺ສ ວຑ຺ຒິຕຸໍ ມາ ເທຫິ, ວິມານໍ ເຕ ນາເສສ຺ສຕິ, ປຏິກເຈ຺ຈວ ນໍ ອຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ຉຑ຺ເທຫິ, ອາສງ຺ກິຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ນາມ ອາສງ຺ກິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ປລາສເທວຕາຍ ສທ຺ທິໍ ມນ຺ເຕນ຺ໂຕ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘.

“ຫໍໂສ ປລາສມວຈ, ນິໂຄ຺ຣໂຘ ສມ຺ມ ຊາຍຕິ;

ອງ຺ກສ຺ມິໍ ເຕ ນິສິນ຺ໂນຍໍ, ໂສ ເຕ ມມ຺ມານິ ເຉຈ຺ຉຕີ”ຕິ.

ປຐມປາໂທ ປເນຕ຺ຖ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ເທນ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ວຸຕ຺ໂຕ. ປລາສນ຺ຕິ ປລາສເທວຕໍ. ສມ຺ມາຕິ ວຍສ຺ສ. ອງ຺ກສ຺ມິນ຺ຕິ ວິຏປໍ. ໂສ ເຕ ມມ຺ມານິ ເຉຈ຺ຉຕີຕິ ໂສ ເຕ ອງ຺ເກ ນິສິນ຺ໂນ ສປຕ຺ໂຕ ວິຍ ຊີວິຕໍ ເຉຈ຺ຉິສ຺ສຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຊີວິຕສງ຺ຂາຣາ ຫິ ປເນຕ຺ຖ “ມມ຺ມານີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ອຄຓ຺ຫນ຺ຕີ ປລາສເທວຕາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໙.

“ວຑ຺ຒຕາເມວ ນິໂຄ຺ຣໂຘ, ປຕິຏ຺ຐສ຺ສ ຠວາມຫໍ;

យថា បិតា ច មាតា ច, ឯវំ មេ សោ ភវិស្សតី”តិ។

តស្សត្ថោ – សម្ម, ន ត្វំ ជានាសិ វឌ្ឍតេមេវ ឯស, អហមស្ស យថា ពាលកាលេ បុត្តានំ មាតាបិតរោ បតិដ្ឋា ហោន្តិ, តថា ភវិស្សាមិ, យថា បន សំវឌ្ឍា បុត្តា បច្ឆា មហល្លកកាលេ មាតាបិតូនំ បតិដ្ឋា ហោន្តិ, មយ្ហម្បិ បច្ឆា មហល្លកកាលេ ឯវមេវ សោ បតិដ្ឋា ភវិស្សតីតិ។

តទា ហំសោ តតិយំ គាថមាហ –

១០៧។

“យំ ត្វំ អង្កម្បិ វឌ្ឍេសិ, ខីររុក្ខំ ភយានកំ;

អាមន្ត ខោ តំ គច្ឆាម, វុឌ្ឍិ មស្ស ន រុច្ចតី”តិ។

តត្ថ យំ ត្វន្តិ យស្មា ត្វំ ឯតញ្ហា ភយជាយកេត្តន ភយានកំ ខីររុក្ខំ សបត្តំ វិយ អង្កេ វឌ្ឍេសិ។ អាមន្ត ខោ តន្តិ តស្មា មយំ តំ អាមន្តេត្វា ជានាបេត្វា គច្ឆាម។ វុឌ្ឍិ មស្សាតិ អស្ស វុឌ្ឍិ មយ្ហំ ន រុច្ចតីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា ហំសរាជា បក្ខេ បសារេត្វា ចិត្តកូដបព្វតមេវ គតោ។ តតោ បដ្ឋាយ បុន នាគច្ឆិ។ អបរភាគេ និគ្រោធោ វឌ្ឍិ, តស្មិំ ឯកា រុក្ខទេវតាបិ និព្ពត្តិ។ សោ វឌ្ឍន្តោ បលាសំ ភញ្ជិ, សាខាហិ សទ្ធិំយេវ ទេវតាយ វិមានំ បតិ។ សា តស្មិំ កាលេ ហំសរញ្ញោ វចនំ សល្លក្ខេត្វា “ឥទំ អនាគតភយំ ទិស្វា ហំសរាជា កថេសិ , អហំ បនស្ស វចនំ នាកាសិ”ន្តិ បរិទេវមានា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

១០៨។

“ឥទានិ ខោ មំ ភាយេតិ, មហានេរុនិភស្សនំ;

ហំសស្ស អនភិញ្ញាយ, មហា មេ ភយមាគត”ន្តិ។

តត្ថ ឥទានិ ខោ មំ ភាយេតីតិ អយំ និគ្រោធោ តរុណកាលេ តោសេត្វា ឥទានិ មំ ភាយាបេតិ សន្តាសេតិ។ មហានេរុនិភស្សនន្តិ សិនេរុបព្វតសទិសំ មហន្តំ ហំសរាជស្ស វចនំ សុត្វា អជានិត្វា តរុណកាលេយេវ ឯតស្ស អនុទ្ធដត្តា។ មហា មេ ភយមាគតន្តិ ឥទានិ មយ្ហំ

យហត្ថំ កឃំ អាគតត្ថិ បរិភេជិ។

និគ្រោធោបិ វឌ្ឍន្តោ សព្ពំ បលាសំ ភញ្ជិត្វា ខាណុកមត្តមេវ អកាសិ។ ទេវតាយ វិមានំ សទ្ធិំ អន្តរធាយិ។

១០៨។

“ន តស្ស វុឌ្ឍិ កុសលប្បសត្ថា, យោ វឌ្ឍមានោ ឃសតេ បតិដ្ឋំ;

តស្សូបរោធំ បរិសង្កមានោ, បតារយី មូលវធាយ ធីរោ”តិ –

បញ្ចមា អភិសម្ពុទ្ធគាថា។

តត្ថ កុសលប្បសត្ថាតិ កុសលេហិ បសត្ថា។ ឃសតេតិ ខាទតិ, វិនាសេតីតិ អត្ថោ។ បតារយីតិ បតរតិ វាយមតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ភិក្ខវេ, យោ វឌ្ឍមានោ អត្តនោ បតិដ្ឋំ នាសេតិ, តស្ស វុឌ្ឍិ បណ្ឌិតេហិ ន បសត្ថា, តស្ស បន អព្ភន្តរស្ស វា ពាហិរស្ស វា បរិស្សយស្ស “ឥតោ មេ ឧបរោធោ ភវិស្សតី”តិ ឯវំ ឧបរោធំ វិនាសំ បរិសង្កមានោ ធីរោ ញាណសម្បន្នោ មូលវធាយ បរក្កមតីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ បញ្ចសតា ភិក្ខូ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ តទា សុវណ្ណហំសោ អហមេវ អហោសិន្តិ។

បលាសជាតកវណ្ណនា ទសមា។

វណ្ណារោហវគ្គោ ទុតិយោ។

៣។ អឌ្ឍវគ្គោ

[៣៧១] ១។ ទីឃីតិកោសលជាតកវណ្ណនា

ឯវំភូតស្សតេ រាជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសម្ពកេ ភណ្ឌនការកេ អារព្ភ កថេសិ។ តេសញ្ហិ ជេតវនំ អាគន្ត្វា ខមាបនកាលេ សត្ថា តេ អាមន្តេត្វា “ភិក្ខវេ, តុម្ហេ មយ្ហំ ឱរសា មុខតោ ជាតា បុត្តា នាម, បុត្តេហិ ច បិតរា ទិន្នំ ឱវាទំ ភិន្ទិតុំ ន

វទន្តិ, តុម្ហេ បន មម ឱវាទំ ន ករិត្ថ, បោរាណកបណ្ឌិតា អត្តនោ មាតាបិតរោ ឃាតេត្វា រជ្ជំ គហេត្វា ឋិតវេរេបិ អរញ្ញេ ហត្ថបថំ អាគតេ មាតាបិតូហិ ទិន្នំ ឱវាទំ ន ភិន្ទិស្សាមាតិ ន មារយិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

ឥមស្មិំ បន ជាតកេ ទ្វេបិ វត្ថូនិ សង្ឃភេទកក្ខន្ធកេ វិត្ថារតោ អាគតានិ។ យោ បន ទីឃាវុកុមារោ អរញ្ញេ អត្តនោ អង្កេ និបន្នំ ព្រហ្មទត្តរាជានំ កេសេសុ គហេត្វា “ឥទានិ មយ្ហំ មាតាបិតុឃាតកំ ចោរំ ខណ្ឌាខណ្ឌំ កត្វា ឆិន្ទិស្សាមី”តិ អសិំ ឧក្ខិបន្តោ តស្មិំ ខណេ មាតាបិតូហិ ទិន្នំ ឱវាទំ សរិត្វា “ជីវិតំ ចជន្តោបិ តេសំ ឱវាទំ ន ភិន្ទិស្សាមិ, កេវលំ ឥមំ តជ្ជេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១១០។

“ឯវំភូតស្ស តេ រាជ, អាគតស្ស វសេ មម;

អត្ថិ នុ កោចិ បរិយាយោ, យោ តំ ទុក្ខា បមោចយេ”តិ។

តត្ថ វសេ មមាតិ មម វសំ អាគតស្ស។ បរិយាយោតិ ការណំ។

តតោ រាជា ទុតិយំ គាថមាហ –

១១១។

“ឯវំភូតស្ស មេ តាត, អាគតស្ស វសេ តវ;

នត្ថិ នោ កោចិ បរិយាយោ, យោ មំ ទុក្ខា បមោចយេ”តិ។

តត្ថ នោតិ និបាតមត្តំ, នត្ថិ កោចិ បរិយាយោ, យោ មំ ឥតស្មា ទុក្ខា បមោចយេតិ អត្ថោ។

តតោ ពោធិសត្តោ អវសេសគាថា អកាសិ –

១១២។

"ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᩁᩣᨩ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩴ ᩁᩣᨩ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩴ;

ᨲᩣᨿᨲᩮ ᨾᩁᨱᨠᩣᩃᩮ, ᩑᩅᨾᩮᩅᩥᨲᩁᩴ ᨵᨶᩴ᪨

᪑᪑᪖᪨

"ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᨧ᩠ᨨᩥ ᨾᩴ ᩋᩅᨵᩥ ᨾᩴ, ᩋᨩᩥᨶᩥ ᨾᩴ ᩋᩉᩣᩈᩥ ᨾᩮ;

ᨿᩮ ᨧ ᨲᩴ ᩏᨸᨶᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᩁᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ᪨

᪑᪑᪗᪨

"ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᨧ᩠ᨨᩥ ᨾᩴ ᩋᩅᨵᩥ ᨾᩴ, ᩋᨩᩥᨶᩥ ᨾᩴ ᩋᩉᩣᩈᩥ ᨾᩮ;

ᨿᩮ ᨧ ᨲᩴ ᨶᩩᨸᨶᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᩁᩴ ᨲᩮᩈᩪᨸᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ᪨

᪑᪑᪘᪨

"ᨶ ᩉᩥ ᩅᩮᩁᩮᨶ ᩅᩮᩁᩣᨶᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩦᨵ ᨠᩩᨴᩣᨧᨶᩴ;

ᩋᩅᩮᩁᩮᨶ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩈ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᨶᨶ᩠ᨲᨶᩮᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨶ ᨸᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨵ "ᩈᩩᨧᩁᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ "ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩒᩅᩣᨴᩴᨿᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᩁ ᩒᩅᩣᨴᩣᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᨾᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᨲᩣᨿᩥᨲᩩᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩴ ᩑᨲᩴ ᩍᨲᩁᩴ ᨵᨶᩴ, ᨲᩴ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩍᨲ᩠ᨲᩁᨠᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨻᩉᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩉᩣᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨵᨶᩴ ᨴᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨶ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᨴᩣᨿᨠᩴ "ᨵᨶᨲᩮᩣ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᨾᩮᩅ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨲᩁ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩈᨣᩣᨳᩣᩈᩩᨸᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ – ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨿᩮ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ "ᩋᨿᩴ ᨾᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥ, ᩋᨿᩴ ᨾᩴ ᨸᩉᩁᩥ, ᩋᨿᩴ ᨾᩴ ᩋᨩᩥᨶᩥ, ᩋᨿᩴ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᩉᩣᩈᩦ"ᨲᩥ

ຈຕ໌ ເຕຣ໌ ຽປຄຍຸຄ຺ຕິ ຊາຄ຺ຊ຺ຕ຺ວາ ຍິຍ ທຣເຍ ຣເປຄ຺ຕິ, ເຕນ໌ ເຕຣ໌ ຄ ຽປນຍຸຕີ ເຍ ຕ ປເຄຕ໌ ຄ ຽປຄຍຸຄ຺ຕິ ທຣເຍ ຄ ຣເປຄ຺ຕິ, ເຕນ໌ ຕຸປນຍຸຕີ ເຕຣາຄິ ທິ ຄ ກຊາຍິ ເຕເຣຄ ນຍຸຄ຺ຕິ, ອເຕເຣເຄຕ ປຄ ນຍຸຄ຺ຕິ ຈນ ຣເຍຸາ ນຄຄ຺ຄເຄາຕິ ຈເນາ ເປຣາໝເກາ ຣເຍຸາ ຍິຣກາລປຸຕເຕ຺ວາ ນກາເຕາຕີ

ຈຕ຺ຸຊາ ປຄ ຕຕ຺ວາ ເຊາຼິນເຕ຺ວາ "ອທໍ, ຍທາຣາຊ, ຕຍິ ຄ ຕຸຊ຺ຊາຍິ, ຕ຺ວໍ ປຄ ຍໍ ຍາເຣທີ"ຕິ ຕນ຺ຸຍ ທເຕ຺ວ ອນິ ຣເປນິ ຣາຊາປິ "ຄາທໍ ຕຍິ ຕຸຊ຺ຊາຍີ"ຕິ ນປຕ໌ ກຕ຺ວາ ເຕຄ ນຊ຺ຍ ຄກເຣ໌ ກຄ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອຍຕ຺ຸຊາຕິ ຣເນຸຕ຺ວາ "ອຍໍ, ກເໝ, ເກາລເຣເຊ຺ຊາ ປຸເຕ຺ວາ ຊີໝາຕຸກຸຍາເຣາ ຄາຍ, ຊ຺ລຍິຄາ ຍຍຸຊີຍິຕໍ ຍິຄ຺ຕຸ, ຄ ລຄ຺ຊາ ຊ຺ລຍໍ ກິຊ຺ຊິ ກາຕຸ"ຄ຺ຕິ ຕຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຄາ ຊີຕເຣ໌ ຣຕ຺ວາ ປິຕຸ ນຄ຺ຄເກ ເຣຊ຺ຊ ປຕິຊ຺ຖາເປນິ ຕເຕາ ປຊ຺ຖາຍ ຽເກາປິ ນຍຄ຺ຄາ ນເຍຸາຣຍາຄາ ເຣຊ຺ຊ ກາເຣເນຸ

ນຕ຺ວາ ຊ຺ລຍໍ ຣຍຸເຣນຄ໌ ອາທຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ນເຍາຣາເຄນິ – "ຕຣາ ຍາຕາປິຕເຣາ ຍທາຣາຊກຸລິຄ ອເທນຸໍ, ຊີໝາຕຸກຸຍາເຣາ ປຄ ອທເຍຕ ອເທານິ"ຄ຺ຕິ

ຊີໝີຕິເກາລຊາຕກຕ຺ຸຊຄາ ປຣຍາ

[໑໘໑] ໑ ຍິກເປຕກຊາຕກຕ຺ຸຊຄາ

ອກາເຣາ ປຊຸເປຕນຸາຕິ ຊ຺ລຕໍ ນຕ຺ວາ ເຊຕເຣຄ ຍິທເຣຄ຺ຕາ ຈກໍ ຍທລ຺ລກໍ ອາເຣຊ຺ຊ ກເຣນິ ເນາ ກິເຣກໍ ຣາເຣກໍ ປຊ຺ຊາເຊນິ ນາຍເໝເຣາ ຕໍ ນຄ຺ຄຕໍ ຽປຊ຺ຖິຕ຺ວາ ອປເຣກເກ ອຍາຕຸເກຄ ກາລຍການິ ຕນ຺ຸຍ ກາລກິຣິຍາຍ ຍທລ຺ລເກາ ເນາກາກິຄຸເຕາ ຍທເຄ຺ຄຄ ນເຊ຺ຕ ປຣິເຣຕເຄ຺ຕາ ຍິຕຣີ ກິຄ຺ຄຸ ນຊ຺ຊາເປຕຸ ອນເຄ຺ຄາຄ຺ຕາ ຣຍຸນກາຍໍ ກຕ໌ ນຍຸຊ຺ຖາເປນຸ "ອາຕຸເນາ, ອນຸເກາ ຄາຍ ຍທລ຺ລເກາ ນາຍເໝຣນຸ ກາລກິຣິຍາຍ ປຣິເຣຕເຄ຺ຕາ ຍິຕເຣຕິ, ຍເຣໝນຸຕິກາຕຄາຍ ປຣິຊາທິເຣາ ຈເນາ ກຍິນຸຕີ"ຕິ ນຕ຺ວາ ອາກຄ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ຄຸຕ຺ວ, ກິຄ຺ຄເຕ, ຈຕເຣທິ ກຕາຍ ນຄ຺ຍິນິຄ຺ຄາ"ຕິ ປຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ "ຊ຺ລຍາຍ ຄາຍາ"ຕິ ຕຸເຕ຺ຕ "ຄ, ກິຄ຺ຄເຕ, ຊ຺ລຊາເຄຕ, ປຸເຊ຺ຊເປນ ຈຕ຺ຸຕິ ຍເຕ ປຣິເຣຕເຄ຺ຕາ ຍິຕຣີ"ຕິ ຕຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາທຣີ

ອຕີເຕ ຊາຣາໝນີຍໍ ພຸຣຸຫຸເຣເຕ຺ຕ ເຣຊ຺ຊ ກາເຣເຄ຺ຕ ເຊາຼິນເຕ຺ວາ ນຄ຺ຄຕໍ ກາເຣນິ ຕຣາ ຈເກາ ການິເຣຊ຺ຕາມີ ພຸຣາຫຸເໝາ ທິຍຕຄ຺ຕິ ປຍິນິຕ຺ວາ ຊ຺ລນິປຊ຺ຊຊ຺ຊ ປຊ຺ຊຍິຕ຺ວາ ຍລິຍເລທິ ຍາເປນິ ເນາ ຈກຍິຕນ໌ ອເຣເຊ຺ຊ ຈກໍ ຍຕຍາຕິກໍ ຍິກເປຕກໍ ຍິຍ຺ຸວາ ອນຸຸຍໍ ອາເຄຕ຺ວາ ເກາຕເຣ໌ ຣຕ຺ວາ ເປເນນິ ຍິກເປຕເກາ ຕຊ຺ລເຄ຺ຕາ ອກິເຣຸປິ ອເທານິ ເນາກຄ຺ປຸເຕ຺ວາ ຕາປເນາ ຕໍ ອຕ຺ຕເຄາ ປຸຕ຺ຕກໍ ກຕ຺ວາ ປຣິທຣຕີ ຈກຍິຕນ໌ ຍິກເປຕເກາ ຊາຕໍຸ ຕິທໍ ໝາຍິຕ຺ວາ ອຊີເຣເກຄ ກາລຍການິ ຕາປເນາ "ປຸເຕ຺ຕາ ເຍ ຍເຕາ"ຕິ ປຣິເຣຕເຄ຺ຕາ ຍິຕເຣຕີ ຕຣາ ນເຊ຺ຕາ ເຣຕຣາຊາ ເລາກໍ ປຣິຄຸຕ຺ຸຍຸເຄ຺ຕາ ຕໍ ຕາປນໍ ຍິຍ຺ຸວາ "ນໍເຣເຕເຊນຸາຍິ ຄ"ຄ຺ຕິ ອາກຄ຺ຕ຺ວາ ອາກາເຣນ ຍິເຕາ ປຣຍໍ ກາຣຍາທ –

“ອຄາຣາ ປພ຺ພຊຕສ຺ສ, ອນຄາຣສ຺ສ ເຕ ສເຕາ;

ສມຓສ຺ສ ນ ຕໍ ສາຘຸ, ຍໍ ເປຕມນຸເສາຈສີ”ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປເສາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໔.

“ສໍວາເສນ ຫເວ ສກ຺ຂິ, ມນຸສ຺ສສ຺ສ ມິຄສ຺ສ ວາ;

ຫທເຍ ຊາຍເຕ ເປມໍ, ນ ຕໍ ສກ຺ກາ ອເສາຈິຕຸ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນ ຕໍ ສກ຺ກາຕິ ຕໍ ມນຸສ຺ສໍ ວາ ຕິຣຈ຺ຉານໍ ວາ ນ ສກ຺ກາ ອເສາຈິຕຸໍ, ເສາຈາມິເຍວາຫນ຺ຕິ.

ຕເຕາ ສເກ຺ກາ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໑໑໕.

“ມຕໍ ມຣິສ຺ສໍ ເຣາທນ຺ຕິ, ເຍ ຣຸທນ຺ຕິ ລປນ຺ຕິ ຈ;

ຕສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອິສິ ມາ ເຣາທິ, ເຣາທິຕໍ ເມາຆມາຫຸ ສເນ຺ຕາ.

໑໑໖.

“ເຣາທິເຕນ ຫເວ ພ຺ຣເຫ຺ມ, ມເຕາ ເປເຕາ ສມຸຏ຺ຐເຫ;

ສເພ຺ພ ສງ຺ຄມ຺ມ ເຣາທາມ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎສ຺ສ ຎາຕເກ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຣິຍ຺ຍຕ຺ຕີ ເຍາ ພຼຄາທິ ປຣິຍ຺ຍຕິ, ຕໍ ລປຕ຺ຕີ ຄາຕິ ຍິລປຕ຺ຕີ ຄ ພຼຄໍ ຫຸຕ຺ຕ ໂຫຕິ – ເຍ ເລີເກ ປຕ຺ຖາ ປຣິຍ຺ຍຕ຺ຕ຺ຖາ ເຣາຄຕ຺ຕີ, ເຕ ຫຸຄຕ຺ຕີ ເຄຄ ຍິລປຕ຺ຕີ ຄ, ເຕສໍ ອຍ຺ຍປຍ຺ຍິຊ຺ຊຕຍິຄເຍາ ຕາຍ ຕຕ຺ຖໍ ກິການຟາ? ນຄາປິ ປຕາຕຖ຺ຖາ ປຣິຍ຺ຍຕ຺ຕາຕຖ຺ຖາ ອຕ຺ຖິຕາຍໍ ຕສ຺ມາ ຕຸ໌ ພຼນິ ຍາ ເຣາຄໍ ກິການຟາ ? ເຣາຄິຕໍ ເຍາຄຍາຫຸ ນເຕ຺ຕາຕິ, ທຸກ຺ຂາຄເຍາ ປຕ ປກ຺ຖິຕາ ເຣາຄິຕໍ “ເຍາຄ”ຕ຺ຕີ ຄຄຕ຺ຕີ ຍເຕາ ເປເຕາຕິ ເຍາ ວຸນ ຍເຕາ ເປເຕາຕິ ຫຸຖ຺ຖຕິ, ຍຄິ ເຍາ ເຣາຄິເຕຕ ນຍຸທ຺ຖເຫຍຸ, ວຸຄໍ ນເຕ຺ຕ ກິ ຕິກ຺ກຍາ ອສ຺ຖາຍ, ນເຕ຺ຕຄ ນຍາກຍຸ ອຍ຺ຍາຍຍ຺ຍານ຺ສ ຍາຕເກ ເຣາຄາຍໍ ຍສ຺ມາ ປຕ ເຕ ເຣາຄິຕການຟາ ຕ ຫຸທ຺ທຫຕ຺ຕີ, ຕສ຺ມາ ເຣາຄິຕສ຺ສ ເຍາຄກາຄໍ ນາເຄຕິ

ວຸຄໍ ນກ຺ກສ຺ສ ກເຄຕ຺ຕສ຺ສ ຕາປເຍາ “ຕິເຣຕ຺ຕກໍ ເຣາຄິຕ”ຕ຺ຕີ ນລ຺ລເກ຺ຂຕ຺ຕາ ນກ຺ກສ຺ສ ຫຸຕິ ກເຣາເຕ຺ຕາ ຕິສ຺ສາ ກາຄາ ອກາສິ –

໑໑໐໌

“ອາຄິຕ຺ຕ ຄຕ ຍໍ ນຕ຺ຕ, ຄຕນິຕ຺ຕຄ ປິຄກໍ;

ຄາຣິຕາ ຍິຍ ພຼນິຕ຺ຖາ, ນຕ຺ຖາ ຕິຕ຺ຖາປເຍ ຄຣໍ

໑໑໑໌

“ອຍ຺ຍຫິ ຄຕ ເຍ ນລ຺ລ, ຍຍານິ ຫຄຍສ຺ສິຕໍ;

ເຍາ ເຍ ເນາກປເຣຕສ຺ສ, ປຸຕ຺ຕເນາກໍ ອປິຕຸຄໍ

໑໑໒໌

“ເນາຫໍ ອຍ຺ຍຸຫນລ຺ລາສ຺ໂສ, ຍີຕເນາເກາ ອຕາຍິເລີ;

ຕ ເນາຄາມິ ຕ ເຣາຄາມິ, ຕຄ ນຸຕ຺ຕາຕ ຄານຄາ”ຕິໍ

ຕຕ຺ຖ ຍຍານີຕິ ຍໍ ເຍ ອານິໍ ຫຄຍສ຺ສິຕຕ຺ຕີ ຫຄເຍ ຕິສ຺ສິຕໍ ອປິຕຸຄີຕິ ຕີຫຣິໍ ນເກ຺ກາ ຕາປສ຺ສ ພຼຄາຄໍ ຄຕ຺ຕາ ນກຸທ຺ທາຕເຍຄ ກເຕາໍ

ນຕ຺ຖາ ພຼຄໍ ຄຍຸເຄນຕໍ ອາຫຣິຕ຺ຕາ ຂາຕກໍ ນເຍາຄາເຕນິ – “ຕຄາ ຕາປເຍາ ຍຫລ຺ລເກາ ອເຫານິ, ຍິເກາ ນາຍເຟເຣາ, ນເກ຺ກາ ປຕ

អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មិគបោតកជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣៧៣] ៣. មូសិកជាតកវណ្ណនា

កុហឹ គតា កត្ថ គតាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អជាតសត្តុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា ថុសជាតកេ (ជា។ ១។៤។១៤៩ អាទយោ) វិត្ថារិតមេវ។ ឥធាបិ សត្ថា តថេវ រាជានំ សកឹ បុត្តេន សទ្ធឹ កីឡមានំ សកឹ ធម្មំ សុណន្តំ ទិស្វា “តំ និស្សាយ រញ្ញោ ភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ញត្វា “មហារាជ, បោរាណករាជានោ អាសង្កិតព្ពំ អាសង្កិត្វា អត្តនោ បុត្តំ ‘អម្ហាកំ ធូមកាលេ រជ្ជំ ការេតុ’តិ ឯកមន្តេ អកំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តក្កសិលាយំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា ទិសាបាមោក្ខាចរិយោ អហោសិ។ តស្ស សន្តិកេ ពារាណសិរញ្ញោ បុត្តោ យវកុមារោ នាម សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អនុយោគំ ទត្វា គន្តុកាមោ តំ អាបុច្ឆិ។ អាចរិយោ “បុត្តំ និស្សាយ តស្ស អន្តរាយោ ភវិស្សតី”តិ អង្គវិជ្ជាវសេន ញត្វា “ឯតមស្ស ហរិស្សាមី”តិ ឯកំ ឧបមំ ឧបធារេន្តោ អារភិ។ តទា បនស្ស ឯកោ អស្សោ អហោសិ, តស្ស បាទេ វណោ ឧដ្ឋហិ, តំ វណារក្ខណត្ថំ គេហេយេវ ករឹសុ។ តស្សាវិទូរេ ឯកោ ឧទបានោ អត្ថិ។ អថេកា មូសិកា គេហា និក្ខមិត្វា អស្សស្ស បាទេ វណំ ខាទតិ, អស្សោ វារេតុំ ន សក្កោតិ។ សោ ឯកទិវសំ វេទនំ អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ មូសិកំ ខាទិតុំ អាគតំ បាទេន បហរិត្វា មារេត្វា ឧទបានេ បាតេសិ។ អស្សគោបកា មូសិកំ អបស្សន្តា “អញ្ញេសុ ទិវសេសុ មូសិកា អាគន្ត្វា វណំ ខាទតិ, ឥទានិ ន បញ្ញាយតិ, កហំ នុ ខោ គតា”តិ វទឹសុ។

ពោធិសត្តោ តំ ការណំ បច្ចក្ខំ កត្វា “អញ្ញេ អជានន្តា ‘កហំ មូសិកា គតា’តិ វទន្តិ, មូសិកាយ បន មារេត្វា ឧទបានេ ខិត្តភាវំ អហមេវ ជានាមី”តិ ឥទមេវ ការណំ ឧបមំ កត្វា បឋមំ គាថំ ពន្ធិត្វា រាជកុមារស្ស អទាសិ។ សោ អបរំ ឧបមំ ឧបធារេន្តោ តមេវ អស្សំ បរុឡ្ហវណំ និក្ខមិត្វា ឯកំ យវវត្ថុំ គន្ត្វា “យវំ ខាទិស្សាមី”តិ វតិច្ឆិទ្ទេន មុខំ បវេសេន្តំ ទិស្វា តមេវ ការណំ ឧបមំ កត្វា ទុតិយំ គាថំ ពន្ធិត្វា តស្ស អទាសិ។ តតិយគាថំ បន អត្តនោ បញ្ញាពលេនេវ ពន្ធិត្វា តម្បិ តស្ស ទត្វា “តាត, ត្វំ រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ សាយំ ន្ហានបោក្ខរណឹ គច្ឆន្តោ យាវ ទុវារសោបានា បឋមំ គាថំ សជ្ឈាយន្តោ គច្ឆេយ្យាសិ, តវ និវេសនបាសាទំ បវិសន្តោ យាវ សោបានបាទមូលា ទុតិយំ គាថំ សជ្ឈាយន្តោ គច្ឆេយ្យាសិ, តតោ យាវ សោបានមត្ថកា តតិយំ គាថំ សជ្ឈាយន្តោ គច្ឆេយ្យាសី”តិ វត្វា បេសេសិ។

សោ កុមារោ គន្ត្វា ឧបរាជា ហុត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ ការេសិ, តស្សេកោ បុត្តោ ជាយិ។ សោ សោឡសវស្សកាលេ រជ្ជលោភេន “បិតរំ មារេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឧបដ្ឋាកេ អាហ “មយ្ហំ បិតា តរុណោ, អហំ ឯតស្ស ធូមកាលំ ឱលោកេន្តោ មហល្លកោ ភវិស្សាមិ

ᨩᩁᩣᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨠᩣᩃᩮ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᨶᨸᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ “ᨴᩮᩅ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨲᩅ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩣᨿᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨶᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩈᨾᩦᨸᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᩴ ᨾᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨡᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩣᨿᩴ ᨾᩪᩈᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨴᩣᩈᩥᩴ “ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩉᩥ, ᨶ᩠ᩉᩣᨿᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨸᩔᩥ᪨ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨸᩣᨠᨭᨽᩣᩅᨽᨿᩮᨶ ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨿᩴ ᨸᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᩥᨲᩩᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨩᨶᩮᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩᩣᨸᩥ ᨾᩪᩈᩥᨠᩣ ᨴᩣᩈᩦ ᨶ ᨸᩩᨶᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ –

᪑᪕᪗᪨

“ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩣ, ᩍᨲᩥ ᩃᩣᩃᨸ᩠ᨸᨲᩦ ᨩᨶᩮᩣ;

ᩋᩉᨾᩮᩅᩮᨠᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩏᨴᨸᩣᨶᩮ ᨾᩪᩈᩥᨠᩣ ᩉᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ –

ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨲᩦᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩅᩮᩅᨧᨶᩣᨶᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩃᩣᩃᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩃᨸᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨣᩣᨳᩣ “ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᨶᩮᩣ ᨾᩪᩈᩥᨠᩣ ᨴᩣᩈᩦ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩃᨸᨲᩥ, ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩪᩈᩥᨠᩣᨿ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨿᩴ ᨸᩣᨲᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩑᨠᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩍᨾᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨

ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ “ᨾᨿᩣ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩥᨲᩁᩣ ᨬᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩦᨲᩮᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᨴᩥᩅᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨸᩩᨶ ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ “ᨴᩮᩅ, ᩈᨧᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨠ᩠ᨠᨣᩣᩉᩮᨶ ᨸᨶ ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨾᩣᩁᩮᩉᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨶᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨡᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨸᩣᨶᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩉᩁᨱᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ –

᪑᪕᪘᪨

“ᨿᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᩍᨲᩥ ᨧᩦᨲᩥ ᨧ, ᨣᨴ᩠ᩕᨽᩮᩣᩅ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩈᩥ;

ᩏᨴᨸᩣᨶᩮ ᨾᩪᩈᩥᨠᩴ ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᩅᩴ ᨽᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ –

ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᩣᨳᩣ “ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨲᩥ ᨧᩦᨲᩥ ᨧ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩉᩁᨱᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᨴ᩠ᩕᨽᩮᩣᩅ

និច្ឆសិ, តស្មា តំ ជានាមិ ‘បុរិមជិវេស បេក្ខរលិយំ យ្ហសិកំ ជាសិ ហត្ថា អជ្ជ មំ យមរាជានំ អនេក្ខតំ មារេតុំ ឥច្ឆសី’”តិ វត្វា អនាគតត្តស្សេវ ឋាមមត្តំ ទីបេតិ។

កុមារោ “ជីវេម្យាមិ បុរិតោ”តិ វត្វា បលាយិ។ សោ បុន អដ្ឋមាសមត្តំ អតិក្កមិត្វា “រាជានំ នត្ថិយា បហរិត្វា មារេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា នីឃនង្គលំ នត្ថិបហរណំ គហេត្វា ឧក្កុដ្ឋិត្វា អដ្ឋាសិ។ រាជា –

១៦៨។

“ឯហេវា ចាសិ កុមារ, បច្ចុប្បត្តិកោ សុសុ;

នីឃនង្គលំ សមាសជ្ជ, ន មេ ទស្សាមិ ជីវិត”ន្តិ –

តតិយំ គាថំ សង្គាមន្តោ សោបាកបិនយន្តំ អភិភូហិ។

តត្ថ បច្ចុប្បត្តិកោតិ បច្ចយចយេន ឧប្បត្តិតោ ឧបេតោ, បច្ចយចយេ ជិតោតិ អត្ថោ។ សុសូតិ តរុណោ។ នីឃន្តិ នីឃនង្គលំ នត្ថិបហរណំ សមាសជ្ជាតិ គហេត្វា, ឧក្កុដ្ឋិត្វា ជិតោសីតិ អត្ថោ។ អយម្បិ គាថា “កុមារ, អត្តនោ ចយំ បរិកុជ្ឈិតុំ ន លភិស្សសិ, ន មេ ទានិ និល្លជ្ជស្ស ជីវិតំ ទស្សាមិ, មារេត្វា ខណ្ឌាខណ្ឌំ ឆិន្ទិត្វា សូលេមេវ អារោបេស្សាមី”តិ វត្វា អនាគតត្តស្សេវ កុមារំ សត្តុជ្ជមមាន ឋាមមត្តំ ទីបេតិ។

សោ តំ ជិវសំ បលាយិតុំ អសក្កោន្តោ “ជីវិតំ មេ ទេហិ, ទេវា”តិ វត្វា បាទមូលេ និបជ្ជិ។ រាជា តំ តជ្ជេត្វា សង្ខលិកាហិ ពន្ធាបេត្វា ពន្ធនាគារេ ការេត្វា សេតច្ឆត្តស្ស ហេដ្ឋា អលង្កតរាជាសនេ និសីទិត្វា “អយ្យាកំ អាចរិយោ ទិសាបាមោក្ខោ ព្រាហ្មណោ ឋានំ មយ្ហំ អន្តរាយំ ទិស្វា ឋានា ទីមេស្សា គាថា អភាសី”តិ ហដ្ឋតុដ្ឋោ ឧទានំ ឧទានេន្តោ សេសគាថា អភាសិ –

១៦៩។

“នាត្តលិក្ខកចទេតន, នាក្កុបុត្តបិទេតន ចា;

បុត្តេន ហិ បត្ថយិតោ, សិលោកេហិ បមោទិតោ។

“សព្វំ សុតមធីយេថ, ហីនមុក្កដ្ឋមជ្ឈិមំ;

សព្វស្ស អត្ថំ ជានេយ្យ, ន ច សព្វំ បយោជយេ;

ហោតិ តាទិសកោ កាលោ, យត្ថ អត្ថាវហំ សុត”ន្តិ។

តត្ថ នាន្តលិក្ខភវនេនាតិ អន្តលិក្ខភវនំ វុច្ចតិ ទិព្វវិមានំ, អហំ អជ្ជ អន្តលិក្ខភវនម្បិ ន អារុឡ្ហោ, តស្មា អន្តលិក្ខភវនេនាបិ អជ្ជ មរណតោ ន បមោចិតោម្ហិ នាង្គបុត្តបិតេន វាតិ អង្គសម្ភវេន វា បុត្តបិតេនបិ ន បមោចិតោ។ បុត្តេន ហិ បត្ថយិតោតិ អហំ បន អត្តនោ បុត្តេន អជ្ជ មារេតុំ បត្ថិតោ។ សិលោកេហិ បមោចិតោតិ សោហំ អាចរិយេន ពន្ធិត្វា ទិន្នាហិ គាថាហិ បមោចិតោ។

សុតន្តិ បរិយត្តិំ។ អធីយេថាតិ គណ្ហេយ្យ សិក្ខេយ្យ។ ហីនមុក្កដ្ឋមជ្ឈិមន្តិ ហីនំ វា ហោតុ ឧត្តមំ វា មជ្ឈិមំ វា, សព្វំ អធីយិតព្វមេវាតិ ទីបេតិ។ ន ច សព្វំ បយោជយេតិ ហីនំ មន្តំ វា សិប្បំ វា មជ្ឈិមំ វា ន បយោជយេ, ឧត្តមមេវ បយោជយេយ្យាតិ អត្ថោ។ យត្ថ អត្ថាវហំ សុតន្តិ យស្មិំ កាលេ មហោសធបណ្ឌិតស្ស កុម្ភការកម្មករណំ វិយ យំកិញ្ចិ សិក្ខិតសិប្បំ អត្ថាវហំ ហោតិ, តាទិសោបិ កាលោ ហោតិយេវាតិ អត្ថោ។ អបរភាគេ រញ្ញោ អច្ចយេន កុមារោ រជ្ជេ បតិដ្ឋាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មូសិកជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៣៧៤] ៤។ ចូឡធនុគ្គហជាតកវណ្ណនា

សព្វំ ភណ្ឌន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ តេន ហិ ភិក្ខុនា “បុរាណទុតិយិកា មំ, ភន្តេ, ឧក្កណ្ឋាបេតី”តិ វុត្តេ សត្ថា “ឯសា ភិក្ខុ, ឥត្ថី ន ឥទានេវ តុយ្ហំ អនត្ថការិកា, បុព្វេបិ តេ ឯតំ និស្សាយ អសិនា សីសំ ឆិន្ន”ន្តិ វត្វា ភិក្ខូហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សក្កត្តំ ការេសិ។ តទា ឯកោ ពារាណសិវាសី ព្រាហ្មណមាណវោ តក្កសិលាយំ សព្វសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ធនុកម្មេ និប្ផត្តិំ បត្វា ចូឡធនុគ្គហបណ្ឌិតោ នាម អហោសិ។ អថស្ស អាចរិយោ “អយំ មយា សទិសំ សិប្បំ

ឧក្កហ្សី”តិ អត្តនោ ឆឹតទំ អភាសិ។ សោ តំ គហេត្វា “ជីរាណិ គមិស្សាមី”តិ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ អន្តរាមគ្គេ ឯកោ ចារណោ ឯកំ បទេសំ សុញ្ញាមកាសិ, តំ ចាដិំ អភិរុហិត្វា ន កោចិ ឧស្សហិ។ ទ្វេអឆត្កហបណ្ឌិតោ មគ្គស្សាតិ ចារេត្តាតញ្ញេច ករិយំ គហេត្វា អជ្ឈិមុលំ អភិរុហិ។ អខស្ស អជ្ឈិមញ្ញេចារណោ ឧដ្ឋហិ, សោ តំ គុម្ពេ សមេរត ចិន្តិ សមេរា ចិត្តិចិន្តេត្វា បច្ឆាការោគត តិក្ខមិ។ ចារណោ តមេត្វច បតិ, ឆត្កហបណ្ឌិតោ តំ ចាដិំ ឯលេំ គន្ត្វា បុរតោ អញ្ញំ អជ្ឈិ បាបុណិ។ តត្វាបិ បញ្ញាស ចោរា មគ្គំ ហតត្តិ។ តម្បិ សោ មនុស្សេហិ ចារិយយាតោ អភិរុយ្ហាតេសំ ចោរានំ មិគេ ចផិត្វា មគ្គសមីបេ មំសំ បចិត្វា ខាទន្តានំ ឋិតដ្ឋានំ បាបុណិ។

តទា តំ ចោរា អលង្កតបដិយត្តាយ ភរិយាយ សទ្ធិំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “គណ្ហិស្សាម ន”ន្តិ ឧស្សាហំ ករិំសុ។ ចោរជេដ្ឋកោ បុរិសលក្ខណកុសលោ, សោ តំ ឱលោកេត្វាវ “ឧត្តមបុរិសោ អយ”ន្តិ ញត្វា ឯកស្សាបិ ឧដ្ឋហិតុំ នាទាសិ។ ឆត្កហបណ្ឌិតោ “គច្ឆ ‘អម្ហាកម្បិ ឯកំ មំសសូលំ ទេថា’តិ វត្វា មំសំ អាហរា”តិ តំ បេសេសិ។ សា គន្ត្វា “ឯកំ កិរ មំសសូលំ ទេថា”តិ អាហ។ ចោរជេដ្ឋកោ “អនគ្ឃោ បុរិសោ”តិ មំសសូលំ ទាបេសិ។ ចោរា “អម្ហេហិ កិរ បក្កំ ខាទិត”ន្តិ អបក្កមំសសូលំ អទំសុ។ ឆត្កហោ អត្តានំ សម្ភាវេត្វា “មយ្ហំ អបក្កមំសសូលំ ទេន្តី”តិ ចោរានំ កុជ្ឈិ។ ចោរា “កិំ អយមេវេកោ បុរិសោ, មយំ ឥត្ថិយោ”តិ កុជ្ឈិត្វា ឧដ្ឋហិំសុ។ ឆត្កហោ ឧក្ខិបញ្ញាសកោណ្ឌហិ ចិន្តិត្វា បរិវត្តិ។ ចោរជេដ្ឋកំ ចិន្តិត្វំ គណ្ឌំ ភាវេហាសិ។ តស្ស កិរ គណ្ឌភាវញ្ញេវ សមបណ្ណាសវេច គណ្ឌាតិ។ តេសុ ឯកេក ចារណំ ចិន្តិ ឧក្ខិបញ្ញាសកោណ្ឌហិ ចោរេ ចិន្តិត្វា ចោរជេដ្ឋកំ បាតេត្វា តស្ស ឧរេ តិសិត្វា “សីសមស្ស ឆិន្ទិស្សាមី”តិ ករិយាយ ហត្ថតោ អសិំ អាហរាបេសិ។ សា តញ្ចណេញ្ញេច ចោរជេដ្ឋកោ ឱលោកំ គត្វា ចោរស្ស ហត្ថេ ឆទ្ទំ, សាមិកស្ស ហត្ថេ ឆរុំ ឋបេសិ។ ចោរោ ឆរុំ បរាមសិត្វា អសិំ នីហរិត្វា ឆត្កហស្ស សីសំ ឆិន្ទិ។

សោ តំ ឃាតេត្វា ញាតិំ អាទាយ គច្ឆន្តោ ជាតិគោត្តំ បុច្ឆិ។ សា “តក្កសិលាយំ ទិសាបាមោក្ខាចរិយស្ស ធីតាម្ហី”តិ អាហ។ “កថំ ត្វំ ញាតិកា លទ្ធា”តិ។ មយ្ហំបិតា “អយំ មយា សទិសំ គត្វា សិប្បំ សិក្ខី”តិ តុស្សិត្វា ញាមស្ស មំ អទាសិ, សាហំ តម្បិ សិនេហំ គត្វា អត្តនោ កុលទត្តិយំ សាមិកំ មារាបេសិន្តិ។ ចោរជេដ្ឋកោ “កុលទត្តិយំ តាវេចសា សាមិកំ មារេសិ, អញ្ញំ បនេតំ ទិស្វា មម្បិ ឯវមេវ ករិស្សតិ, ញាមំ លទ្ធេតុំ ចដ្ឋតី”តិ ចិន្តេត្វា គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ ឯកំ គុត្តជិណ្ណមត្តំ តង្ខេណាភកបូទំ ទិស្វា “ភទ្ទេ, ញាមិស្សំ តទិយំ សុសុមារា គណ្ហម្បា, កិំ ករោមា”តិ អាហ។ “សាមិ, សព្ពំ អាភរណភណ្ឌំ មម ឧត្តរាសង្គេ ភណ្ឌិកំ គត្វា បរតីរំ នេត្វា បុន អាគន្ត្វា មំ គហេត្វា គច្ឆា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សព្ពំ អាភរណភណ្ឌំ អាទាយ នទិំ ឱតរិត្វា តរន្តោ វិយ បរតីរំ បត្វា តំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិ។ សា តំ ទិស្វា “សាមិ, កិំ មំ ឆឌ្ឌេត្វា វិយ គច្ឆសិ, គច្ឆ មំ ករោសិ, ឯហិ មម្បិ អាទាយ គច្ឆា”តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តី បឋមំ គាថមាហ –

“សព្ពំ ភណ្ឌំ សមាទាយ, បារំ តិណ្ណោសិ ព្រាហ្មណ;

បច្ចាគច្ឆ លហុំ ខិប្បំ, មម្បិ តារេហិ ទានិតោ”តិ។

តត្ថ លហុំ ខិប្បន្តិ លហុំ បច្ចាគច្ឆ, ខិប្បំ មម្បិ តារេហិ ទានិ ឥតោតិ អត្ថោ។

ចោរោ តំ សុត្វា បរតីរេ ឋិតោយេវ ទុតិយំ គាថមាហ –

១២៩។

“អសន្ថុតំ មំ ចិរសន្ថុតេន, និមីនិ ភោតី អធុវំ ធុវេន;

មយាបិ ភោតី និមិនេយ្យ អញ្ញំ, ឥតោ អហំ ទូរតរំ គមិស្ស”ន្តិ។

សា ហេដ្ឋា វុត្តត្ថាយេវ –

ចោរោ បន “ឥតោ អហំ ទូរតរំ គមិស្សំ, តិដ្ឋ ត្វ”ន្តិ វត្វា តស្សា វិរវន្តិយាវ អាភរណភណ្ឌិកំ អាទាយ បលាតោ។ តតោ សា ពាលា អត្រិច្ឆតាយ ឯវរូបំ ព្យសនំ បត្តា អនាថា ហុត្វា អវិទូរេ ឯកំ ឯឡគលាគុម្ពំ ឧបគន្ត្វា រោទមានា និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ សក្កោ ទេវរាជា លោកំ ឱលោកេន្តោ តំ អត្រិច្ឆតាហតំ សាមិកា ច ជារា ច បរិហីនំ រោទមានំ ទិស្វា “ឥមំ និគ្គណ្ហិត្វា លជ្ជាបេត្វា អាគមិស្សាមី”តិ មាតលិញ្ច បញ្ចសិខញ្ច អាទាយ តត្ថ គន្ត្វា នទីតីរេ ឋត្វា “មាតលិ, ត្វំ មច្ឆោ ភវ, បញ្ចសិខ ត្វំ សកុណោ ភវ, អហំ បន សិង្គាលោ ហុត្វា មុខេន មំសបិណ្ឌំ គហេត្វា ឥមិស្សា សម្មុខដ្ឋានំ គមិស្សាមិ, ត្វំ មយិ តត្ថ គតេ ឧទកតោ ឧល្លង្ឃិត្វា មម បុរតោ បត, អថាហំ មុខេន គហិតមំសបិណ្ឌំ ឆឌ្ឌេត្វា មច្ឆំ គហេតុំ បក្ខន្ទិស្សាមិ, តស្មិំ ខណេ ត្វំ, បញ្ចសិខ, តំ មំសបិណ្ឌំ គហេត្វា អាកាសេ ឧប្បត, ត្វំ មាតលិ, ឧទកេ បតា”តិ អាណាបេសិ។ “សាធុ, ទេវា”តិ, មាតលិ, មច្ឆោ អហោសិ, បញ្ចសិខោ សកុណោ អហោសិ។ សក្កោ សិង្គាលោ ហុត្វា មំសបិណ្ឌំ មុខេនាទាយ តស្សា សម្មុខដ្ឋានំ អគមាសិ។ មច្ឆោ ឧទកា ឧប្បតិត្វា សិង្គាលស្ស បុរតោ បតិ។ សោ មុខេន គហិតមំសបិណ្ឌំ ឆឌ្ឌេត្វា មច្ឆស្សត្ថាយ បក្ខន្ទិ។ មច្ឆោ ឧប្បតិត្វា ឧទកេ បតិ, សកុណោ មំសបិណ្ឌំ គហេត្វា អាកាសេ ឧប្បតិ, សិង្គាលោ ឧភោបិ អលភិត្វា ឯឡគលាគុម្ពំ ឱលោកេន្តោ ទុម្មុខោ និសីទិ។ សា តំ ទិស្វា “អយំ អត្រិច្ឆតាហតោ នេវ មំសំ, ន មច្ឆំ លភី”តិ កុដំ ភិន្ទន្តី វិយ មហាហសិតំ ហសិ។ តំ សុត្វា សិង្គាលោ តតិយំ គាថមាហ –

១៣០។

“កាយំ ឯឡគលាគុម្ពេ, ករោតិ អហុហាសិយំ;

តឃិឆ តច្ចកិតំ ចា, តាញ្ញអំ ចា សុខយាហិតំ;

អតយិញ្ញាលេ សុខេលាសិ, កិន្តុ ឌក្ឈសិ សោកតេ”តិ។

តត្ថ កាយត្ថិ កា អយំ។ ឧញ្ញអកលិក្យេថ្ពតិ កេថ្ពាឌិក្យេថ្ពា។ អហុហាសិយត្ថិ ឌត្តចិធំសក់ យហាហសិតំ ចុច្ចតិ, តំ កា ឧសា ឧតស្មិ ក្យេថ្ព កេទោតីតិ បុច្ឆតិ។ តឃិឆ តច្ចកិតំ ចាតិ ខ្ពយស្មិ ផាតេ កស្សចិ តច្ចត្តស្ស តច្ចំ ចា កាយត្តស្ស កិតំ ចា ហទេត្ត សុខយាហិតេ កត្វា ចាទេឌត្តស្ស សុខយាហិតំ ហត្តតាញ្ញអំ ចា តត្តិ, កំ ឌិស្វា ត្វំ ហសេយ្យាសីតិ ឌីបេតិ។ អតយិញ្ញាលេតិ ទោឌតកាលេ។ សុខេលាសីតិ សុត្តុខេលាសិ។ កិំ ត្ ឌក្ឈសីតិ កេត កាទេណត ត្វំ ទោឌិតំ យុត្តកាលេ អទោឌយាភាច យហាហសិតំ ហសសិ។ សោកតេតិ តំ បសំសន្តោ អាលបតិ។

តំ សុត្វា សា ចតុត្ថំ កាចយាហ –

១៣៨។

“សិក្ខាល ពាល ខុខេម្ពឆ, អប្បបណ្ណោសិ ឌម្ពក;

ឌីតោ យច្ឆ្ចា បេសិច្ចា, កបណោ ចិយ ឈាយសី”តិ។

តត្ថ ឌីតោតិ ឌាតិប្បេត្តោ ហុត្វា។ បេសិត្តិ យំសបេសិំ។ កបណោ ចិយ ឈាយសីតិ សហស្សកស្លិកំ បរាឌិតោ កបណោ ចិយ ឈាយសិ សោចសិ ចិន្តេសិ។

តតោ សិក្ខាលោ បញ្ចមំ កាចយាហ –

១៣៩។

“សុឌស្សំ ចន្ទយណ្ណោសំ, អត្តតោ បត ឌុគ្គសំ;

ឌីតា បតិច្ចា ឌាទេច្ចា, យណ្ណោ ត្វំណ្ណោច ឈាយសី”តិ។

តត្ថ ត្វំណ្ណោច ឈាយសីតិ ឋិបេឆម្ពេ ខុស្សីលេ អហំ តាច យយ កោចទំ ត លភិស្សាមិ, ត្វំ បត អត្រិច្ឆតាយ ហតា តំយុហុត្តឌិដ្ឋេក ចោទេ

បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា តញ្ច ជារំ កុលទត្តិយញ្ច បតិំ ជីនា, យំ ឧបនិធាយ សតគុណេន សហស្សគុណេន កបណតរា ហុត្វា ឈាយសិ រោទសិ បរិទេវសីតិ លជ្ជាបេត្វា វិប្បការំ បាបេត្វា មហាសត្តោ ឯវមាហ។

សា តស្ស វចនំ សុត្វា គាថមាហ –

១៩២។

“ឯវមេតំ មិគរាជ, យថា ភាសសិ ជម្ពុក;

សា នូនាហំ ឥតោ គន្ត្វា, ភត្តុ ហេស្សំ វសានុគា”តិ។

តត្ថ នូនាតិ ឯកំសត្ថេ និបាតោ។ សា អហំ ឥតោ គន្ត្វា បុន អញ្ញំ ភត្តារំ លភិត្វា ឯកំសេនេវ តស្ស ភត្តុ វសានុគា វសវត្តិនី ភវិស្សាមីតិ។

អថស្សា អនាចារាយ ទុស្សីលាយ វចនំ សុត្វា សក្កោ ទេវរាជា ឱសានគាថមាហ –

១៩៣។

“យោ ហរេ មត្តិកំ ថាលំ, កំសថាលម្បិ សោ ហរេ;

កតំយេវ តយា បាបំ, បុនបេវំ ករិស្សសី”តិ។

តស្សត្ថោ – អនាចារេ កិំ កថេសិ, យោ មត្តិកំ ថាលំ ហរតិ, សុវណ្ណថាលរជតថាលាទិភេទំ កំសថាលម្បិ សោ ហរតេវ, ឥទញ្ច តយា បាបំ កតមេវ, ន សក្កា តវ សទ្ធាតុំ, សា ត្វំ បុនបិ ឯវំ ករិស្សសិយេវាតិ។ ឯវំ សោ តំ លជ្ជាបេត្វា វិប្បការំ បាបេត្វា សកដ្ឋានមេវ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា ធនុគ្គហោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អហោសិ, សា ឥត្ថី បុរាណទុតិយិកា, សក្កោ ទេវរាជា បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ចូឡធនុគ្គហជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៣៧៥] ៥. កបោតជាតកវណ្ណនា

ឥទានិ ខោម្ហីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ លោលភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ លោលវត្ថុ អនេកសោ វិត្ថារិតមេវ។ តំ បន សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ, លោលោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ន ខោ ភិក្ខុ ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ត្វំ លោលោសិ, លោលតាយ បន ជីវិតក្ខយំ បត្តោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បារាវតយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា ពារាណសិសេដ្ឋិនោ មហានសេ នីឡបច្ឆិយំ វសតិ។ អថេកោ កាកោ មច្ឆមំសលុទ្ធោ តេន សទ្ធិំ មេត្តិំ កត្វា តត្ថេវ វសិ។ សោ ឯកទិវសំ ពហុំ មច្ឆមំសំ ទិស្វា “ឥមំ ខាទិស្សាមី”តិ និត្ថុនន្តោ នីឡបច្ឆិយំយេវ និបជ្ជិត្វា បារាវតេន “ឯហិ, សម្ម, គោចរាយ គមិស្សាមា”តិ វុច្ចមានោបិ “អជីរកេន និបន្នោម្ហិ, គច្ឆ ត្វ”ន្តិ វត្វា តស្មិំ គតេ “គតោ មេ បច្ចាមិត្តកណ្ដកោ, ឥទានិ យថារុចិ មច្ឆមំសំ ខាទិស្សាមី”តិ ចិន្តេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៣៥។

“ឥទានិ ខោម្ហិ សុខិតោ អរោគោ, និក្កណ្ដកោ និប្បតិតោ កបោតោ;

កាហាមិ ទានី ហទយស្ស តុដ្ឋិំ, តថា ហិ មំ មំសសាកំ ពលេតី”តិ។

តត្ថ និប្បតិតោតិ និគ្គតោ។ កបោតោតិ បារាវតោ។ កាហាមិ ទានីតិ ករិស្សាមិ ទានិ។ តថា ហិ មំ មំសសាកំ ពលេតីតិ តថា ហិ មំសញ្ច អវសេសំ សាកញ្ច មយ្ហំ ពលំ ករោតិ, ឧដ្ឋេហិ ខាទាតិ ចោទយតិ វិយ ឧស្សាហំ មមំ ករោតីតិ អត្ថោ។

សោ ភត្តការកេ មច្ឆមំសំ បចិត្វា មហានសា និក្ខម្ម សរីរតោ សេទំ បវាហេន្តេ ឋិតេ និក្ខមិត្វា រសករោដិយំ និលីយិត្វា “កិរិ កិរី”តិ សទ្ទមកាសិ។ ភត្តការកោ វេគេនាគន្ត្វា កាកំ គហេត្វា សព្ពបត្តានិ លុញ្ចិត្វា អល្លសិង្គីវេរញ្ច សិទ្ធត្ថកេ ច បិសិត្វា លសុណំ បូតិតក្កេន មទ្ទិត្វា សកលសរីរំ មក្ខេត្វា ឯកំ កបាលំ ឃំសិត្វា វិជ្ឈិត្វា សុត្តកេន តស្ស គីវាយំ ពន្ធិត្វា នីឡបច្ឆិយំយេវ តំ បក្ខិបិត្វា អគមាសិ។ បារាវតោ អាគន្ត្វា តំ ទិស្វា “កា ឯសា ពលាកា មម សហាយស្ស បច្ឆិយំ និបន្នា, ចណ្ឌោ ហិ សោ អាគន្ត្វា ឃាតេយ្យាបិ ន”ន្តិ បរិហាសំ ករោន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

᪁᪂᪇᪨

“ᨠᩣᨿᩴ ᨻᩃᩣᨠᩣ ᩈᩥᨡᩥᨶᩦ, ᨧᩮᩣᩁᩦ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᨸᩥᨲᩣᨾᩉᩣ;

ᩒᩁᩴ ᨻᩃᩣᨠᩮ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨ, ᨧᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨾᩮ ᩅᩣᨿᩈᩮᩣ ᩈᨡᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ (ᨩᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪂᪨᪂᪨᪈᪀) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪂᪈᪨

“ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩣᨲᩮ ᨡᩃᩥᨲᩣᨿᩮ, ᨿᩅᩴ ᨡᩥᨷ᩠ᨸᩣᨶ ᨴᨡᩥᨶᩴ;

ᨧᩥᩃ᩠ᩃᩩᩴ ᩈᩩᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣ, ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨡᩃᩥᨲᩣᨿᩮᨲᩥ ᩉᩈᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨩᩩᨲᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨴᩥᨶᩴ ᨴᩥᨶᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨧ ᩋᩃᩴ ᩉᩈᩥᨲᩴ, ᨿᩣ ᨴᩥᨶᩮᩈᩩ ᨠᩣᩃᩮ ᨸᩁᩥᩉᩣᩈᨠᩮᩊᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᩈᨠᩮᩊᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨸᩩᨶ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪂᪉᪨

“ᩈᩩᨲ᩠ᨿᩣᨲᩮᩣ ᩈᩩᨧᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᩋᨶ᩠ᨵᨸᩥᨿᩮᨶ ᨲᨷ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ;

ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨧ ᨲᩮ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᩣ, ᩋᨠᩣᨿᩣ ᨶᩩ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨧ ᨲᩮ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨲᩮ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᨾᨱᩥᨷᩥ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨷᩥᩊᨶ᩠ᨵᩣ, ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᨠᨷᩥᩃᩴ ᩅᨴ᩠ᨵᩣᨿᩮᩅᩣᩉ᪨ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩦ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩮ ᨠᩮᩣᨲᩣᩈᩦᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪂᪙᪨

“ᨾᩣ ᨲᩮ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ, ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ ᨠᨭᨦ᩠ᨣᩃᩴ;

ᨸᩥᨬ᩠ᨨᩣᨶᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᨱ᩠ᨮᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩥᨬ᩠ᨨᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩤᩁᩣᩊ᩠ᩉᩈᩥᨶᨠᩮᩁ ᩃᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨸᩃᩥᨠᩴ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩤᩁᩣᩅᨲᩮᩣ ᩒᩈᩣᨶᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪃᪐᪨

“ᨸᩩᨶᨸᩣᨸᨩ᩠ᨩᩈᩦ ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩈᩦᩃᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩅ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ;

ᨶ ᩉᩥ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩣ ᨽᩮᩣᨣᩣ, ᩈᩩᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩤ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨶᨸᩣᨸᨩ᩠ᨩᩈᩦᨲᩥ ᨸᩩᨶᨸᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᩈᩥ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨲ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᩮᩣ ᩒᩅᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᨸᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨠᩣᨠᩮᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩤᨸᩩᨱᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩃᩮᩣᩃᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩃᩮᩣᩃᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᨸᩮᩣᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᨸᩮᩣᨲᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩤ᪨

ᩋᨯ᩠ᨰᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

ឌាតកដ្ឋាត៌ –

យហិកឈ្ឍុល សុឌាតា, េចតសាពញ្ញា ញ្ញេក៌;

ឈ៉ េកោរល្ហិ លក្ខុកិ, ឆយុបិល៌ យិក៌ តឆា៍

សុេឃាតក្ខិ ចណ្ណាេរាហ, ឃិល៌ ហិទិ ពេឌ្ឌាបត៌;

អហិ គុម្ពិឃ សាញ្ចុឃ៌, តឆសារ៌ យិត្តចិត្ត៍

បលិសេញ្ញាច ឌីឈិតិ, យិកេបិតក យុសិក៌;

ឆត្គុេហា កេបិតញ្ញា, ឌាតកា បញ្ញាចិសតិ៍

បញ្ញាកតិបិតចណ្ណកា តិឌ្ឌិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៦. ឆក្កនិបាតោ

១. អវារិយវគ្គោ

[៣៧៦] ១. អវារិយជាតកវណ្ណនា

មាស្សុកុជ្ឈភូមិបតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ តិត្ថនាវិកំ អារព្ភ កថេសិ. សោ កិរ ពាលោ អហោសិ អញ្ញាណោ, នេវ សោ ពុទ្ធាទីនំ រតនានំ, ន អញ្ញេសំ បុគ្គលានំ គុណំ ជានាតិ, ចណ្ឌោ ផរុសោ សាហសិកោ. អថេកោ ជានបទោ ភិក្ខុ “ពុទ្ធុបដ្ឋានំ ករិស្សាមី”តិ អាគច្ឆន្តោ សាយំ អចិរវតីតិត្ថំ បត្វា តំ ឯវមាហ “ឧបាសក, បរតីរំ គមិស្សាមិ, នាវំ មេ ទេហី”តិ. “ភន្តេ, ឥទានិ អកាលោ, ឯកស្មិំ ឋានេ វសស្សូ”តិ. “ឧបាសក, ឥធ កុហិំ វសិស្សាមិ, មំ គហេត្វា គច្ឆា”តិ. សោ កុជ្ឈិត្វា “ឯហិ រេ សមណ, វហាមី”តិ ថេរំ នាវំ អារោបេត្វា ឧជុកំ អគន្ត្វា ហេដ្ឋា នាវំ នេត្វា ឧល្លោលំ កត្វា តស្ស បត្តចីវរំ តេមេត្វា កិលមេត្វា តីរំ បត្វា អន្ធការវេលាយំ ឧយ្យោជេសិ. អថ សោ វិហារំ គន្ត្វា តំ ទិវសំ ពុទ្ធុបដ្ឋានស្ស ឱកាសំ អលភិត្វា បុនទិវសេ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា សត្ថារា កតបដិសន្ថារោ “កទា អាគតោសី”តិ បុដ្ឋោ “ហិយ្យោ, ភន្តេ”តិ វត្វា “អថ កស្មា អជ្ជ ពុទ្ធុបដ្ឋានំ អាគតោសី”តិ បុដ្ឋោ តមត្ថំ អារោចេសិ. តំ សុត្វា សត្ថា “ន ខោ ភិក្ខុ ឥទានេវ, បុព្ពេបេស ចណ្ឌោ ផរុសោ សាហសិកោ, ឥទានិ បន តេន ត្វំ កិលមិតោ, បុព្ពេបេស បណ្ឌិតេ កិលមេសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ទីឃរត្តំ ហិមវន្តេ ផលាផលេន យាបេត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ នគរំ ភិក្ខាយ បាវិសិ. អថ នំ រាជង្គណប្បត្តំ រាជា ទិស្វា តស្ស ឥរិយាបថេ បសីទិត្វា អន្តេបុរំ អារោបេត្វា ភោជេត្វា បដិញ្ញំ គហេត្វា រាជុយ្យានេ វសាបេសិ, ទេវសិកំ ឧបដ្ឋានំ អគមាសិ. តមេនំ ពោធិសត្តោ “មហារាជ, រាជា នាម ចត្តារិ អគតិគមនានិ វជ្ជេត្វា អប្បមត្តេន ខន្តិមេត្តានុទ្ទយសម្បន្នេន ហុត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេតព្ព”ន្តិ វត្វា ទេវសិកំ ឱវទន្តោ –

១.

“មាស្សុ កុជ្ឈ ភូមិបតិ, មាស្សុ កុជ្ឈ រថេសភ;

កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ, រាជា រដ្ឋស្ស បូជិតោ.

᪑

“ᨣᩣᨾᩮ ᩅᩣ ᨿᨴᩥ ᩅᩣᩁᨬ᩠ᨬᩮ, ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᩣ ᨿᨴᩥ ᩅᩣ ᨳᩃᩮ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩣᨾᩥ, ᨾᩣᩈᩩ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩁᨳᩮᩈᨽᩣ”ᨲᩥ – ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨭ᩠ᨮᩔ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨴᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣᨷᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩔ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩼ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩣᨾᩦᨲᩥ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨣᩣᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨿ ᩑᩅ ᩋᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨲᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩣᨾᩥ, ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨣᩣᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩒᨠᩣᩈᩮᨷᩥ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩣᨾᩥ᩼ ᨾᩣᩈᩩ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩁᨳᩮᩈᨽᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᩅᩣᩉᩴ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩣᨾᩥ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩼ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩅᩣᨧᩣᩅᩩᨵᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨻᩉᩪ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᩼

ᩑᩅᩴ ᨷᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᨴᩥᩅᩈᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᩼ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨲᩈᩉᩔᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩴ ᩑᨠᩴ ᨣᩣᨾᩅᩁᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨷᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ᩼ ᨷᩩᨶ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲᩥᨧᩥᩁᩴ ᨶᩥᩅᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᨩᨶᨷᨴᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨲᩣᩅ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩣᨲ, ᩋᩉᩴ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩁᩪᨷᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ, ᨩᨶᨷᨴᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩒᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨿ ᨶᩣᩅᩣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨷᩥᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᩅᩥᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩼ ᩈᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᨣᩩᨱᩅᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨣᩩᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨿᩣᨷᩣᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩴ ᨲᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩴ ᨩᨶᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩮᨲᨶᩴ ᨿᩣᨧᨲᩥ, ᩅᩮᨲᨶᩴ ᩋᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᩃᩉᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨷ᩠ᨷᩉᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᨻᩉᩪ ᩃᨽᨲᩥ, ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩃᩣᨽᩴ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᩣᩃᩮᩣ᩼ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑

“ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨷᩥᨲᩣ ᨶᩣᨾ, ᩋᩉᩩ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨿ ᨶᩣᩅᩥᨠᩮᩣ;

ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨩᨶᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨿᩣᨧᨲᩥ ᩅᩮᨲᨶᩴ;

ᨲᩮᨶᩔ ᨽᨱ᩠ᨯᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨽᩮᩣᨣᩮᩉᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩦ”ᨲᩥ᩼

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨷᩥᨲᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩔ ᨵᩦᨲᩣ, ᨲᩔᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨷᩥᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩮᩣ᩼ ᨲᩮᨶᩔ ᨽᨱ᩠ᨯᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ, ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨿᩣᨧᩥᨿᨾᩣᨶᩮᨶ ᨩᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᩔ ᨽᨱ᩠ᨯᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩼

ទោវារិសេត្វា តំ ភាចិកំ ឧបសង្កមិត្វា "អាចុរិយា, បរតីរំ យំ គេហី"តិ អាហ។ តំ សុត្វា សោ អាហ "សមណ, កិំ មេ ភាចារចេតត់ ឥស្សសី"តិ?
"អាចុរិយា, អហំ គោកាចដ្ឋិ អត្តចដ្ឋិ ឆមូចដ្ឋិ ភាយ ទេត ពរេឆស្សាមី"តិ។ តំ សុត្វា ភាចិកោ "ឆុចំ ទុស យយំ្យាកិញ្ចិ ឥស្សតី"តិ តំ បរតីរំ
គេត្វា "ទេហិ មេ ភាចាឃ ចេតត"ន្តិ អាហ។ សោ តស្ស "សាធុ, អាចុរិយា"តិ បធមំ គោកាចដ្ឋិ ពរេឆន្តោ –

៣។

"អតិប្ណ្ណេមេច ឃាឥស្សុ, អបរិទំ តាត ភាចិក;

អញ្ញោ ហិ តិណ្ណស្ស មនោ, អញ្ញោ ហោតិ បិរេសិនោ"តិ។ – កាឆមាហ;

តត្ថ អបរិទន្តិ តាត, ភាចិក បរតីរំ អតិណ្ណោមេច ឥតំ ឱរិមតីរេ ឋិតេញ្ញេច ចេតត់ ឃាឥស្សុ, តតោ លទ្ធញ្ញា ករេហត្វា ក្សត្តដ្ឋានេ ឆបេត្វា
បច្ឆា មគុស្ស បរតីរំ គេឃ្យាសិ, ទុចំ ទេត គោកាចដ្ឋិ កចិស្សតិ។ អញ្ញោ ហិ តិណ្ណស្ស មនោតិ តាត ភាចិក, បរតីរំ ពតស្ស អញ្ញោ មនោ
កចតិ, អឥត្វាច កត្តុការេយា ហោតិ។ ឃោ បនេស បិរេសី ភាយ បរតីរំ ទុសតិ, បរតីរំ កត្តុការេយា ហោតិ, សោ អតិរេកម្បិ ឥត្វា
កត្តុការេយា ហោតិ, ឥតិ បិរេសិនោ អញ្ញោ មនោ ហោតិ, តស្មា ត្វំ អតិណ្ណោមេច ឃាចេឃ្យាសិ, អយំ តាច ទេត គោកាភំ ចដ្ឋិ ភាយាតិ។

តំ សុត្វា ភាចិកោ ចិន្តេសិ "អយំ តាច មេ ឱចារឥា កចិស្សតិ, ឥឥានិ បនេស អញ្ញំ កិញ្ចិ យយំ្យាឥស្សតី"តិ។ អថ តំ ទោវារិសេត្វា "អយំ
តាច ទេត, អាចុរិយា, គោកាចដ្ឋិ, ឥឥានិ អត្តឆមូចដ្ឋិ សុណាហី"តិ ចត្វា ឱចឥន្តោ –

៤។

"កាមេ ចា ឃឥី ចារេញ្ញោ, តិរន្តេ ចា ឃឥី ចា ឆលេ;

សព្ពត្ថ អត្ថសាសាមិ, មាសុ កុដ្ឋិត្ថ ភាចិកា"តិ។ – កាឆមាហ;

ឥតិស្ស ឥមាឃ កាឆាឃ អត្តឆមូចដ្ឋិ ពរេឆត្វា "អយំ ទេត អត្តចដ្ឋិ ច ឆមូចដ្ឋិ ចា"តិ អាហ។ សោ បត ឥត្ថបុរិសោ តំ ឱចាឥំ ត កិញ្ចិ
មញ្ញាមានោ "ឥឥំ, សមណ, តឃា មយំ្យាឥិន្នំ ភាចារចេតត"ន្តិ អាហ។ "អាមាចុរិយា"តិ។ "មយំ្យាឥមិនា កម្មំ តត្ថិ, អញ្ញំ មេ ទេហី"តិ។
"អាចុរិយា, ឥឥំ ឆបេត្វា មយំ្យាអញ្ញំ តត្ថី"តិ។ "អថ ត្វំ កស្មា មម ភាចំ អារុឡ្ហោសី"តិ តាបសំ កង្គាតីរេ បិតេត្វា ឧរេ តិសីឥិត្វា
មុខមេចស្ស បោរេឆសិ។

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “[illegible] ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨿᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨣᩣᨾᩅᩁᩴ ᩃᨽᩥ, ᨲᨾᩮᩅ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᩣᩃᩔ ᨽᩣᨲᩥᨠᩔ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᨸᩮᩣᨳᨶᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᩣᨳᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨩᨶᩔᩮᩅ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨶ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᨩᨶᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

[illegible]

“ᨿᩣᨿᩮᩅᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᨿᩣ, ᩁᩣᨩᩣ ᨣᩣᨾᩅᩁᩴ ᩋᨴᩣ;

ᨲᩣᨿᩮᩅᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᨿᩣ, ᨽᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᨸᩉᩁᩦ ᨾᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩔ ᨲᩴ ᨸᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᨸᩣᨸᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩈᩣᨾᩥ, ᩋᨿᩴ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨲᩅ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩪᨸᨠᩮᩣ, ᨾᩣ ᨸᩉᩁᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩮ ᩍᨾᩴ ᨠᩪᨭᨲᩣᨸᩈᩴ ᨸᩉᩁᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᨴᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨲᩴ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨽᨲ᩠ᨲᨸᩣᨲᩥ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥ, ᨲᩔᩣ ᨧ ᨸᨶ ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩥᨿᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩩᩁᩥᩈᨥᩣᨲᨠᨧᩮᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩔᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩁᩣᨩᩣᨱᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

[illegible]

“ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᨲᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ, ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᨧ ᨸᨲᩥᨲᩮᩣ ᨨᨾᩣ;

ᨾᩥᨣᩮᩣᩅ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩮᨶ, ᨶ ᨲᩮᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᩥ ᩈᩪ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᨸᩣᨲᩥ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᩉᨲᩣᨲᩥ ᨸᩉᨲᩣ᪨ ᨨᨾᩣᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ᪨ ᨾᩥᨣᩮᩣᩅ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩥᨣᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩣ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨾᨱᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮᨶ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩩᩴ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᩣᩃᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩩᩴ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᩥ ᩈᩪᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᩥ ᩈᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈ-ᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨸᨴᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩁᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨽᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨽᩣᨲᩥᨠᩮᩣᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

អចារិយជាតកចណ្ណកា បឞយា៓

[១៧៥] ១៓ សេតកេតុជាតកចណ្ណកា

យា តាត កុដ្ឍិត ហិ សាធុ កោធោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតចនេ ចិហរន្តោ កុហកកិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ, បច្ចុប្បន្នចត្ថុ ឧទ្ទាលជាតកេ (ជា៓ ៨៓ ១៣៓៩១ អាទយោ) អាចិ ភចិស្សតិ៓

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិយំ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ហុត្វា បញ្ចសតេ យាណចេ មន្តេ ចាចេសិ៓ តេសំ ជេដ្ឋកោ សេតកេតុ នាម ឧទិច្ចព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តយាណចោ, តស្ស ជាតិំ និស្សាយ យហន្តោ យានោ អហោសិ៓ សោ ឲកទិចសំ អញ្ញេហិ យាណចេហិ សទ្ធិំ នគរា និក្ខមន្តោ នគរំ បចិសន្តំ ឲកំ ចណ្ឌាលំ ទិស្វា “កោសិ ត្វ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “ចណ្ឌាលោហយស្មី”តិ ចុត្តេ តស្ស សរីរំ បហរិត្វា អាកតចាតស្ស អត្តនោ សរីរេ ផុសនភយេន “នស្ស, ចណ្ឌាល, កាឡកណ្ណិ, អធោចាតំ យាហី”តិ ចត្វា ចេកេន តស្ស ឧបរិចាតំ អកយាសិ៓ ចណ្ឌាលោ សីឃតរំ កន្ត្វា តស្ស ឧបរិចាតេ អដ្ឋាសិ៓ អថ នំ សោ “នស្ស កាឡកណ្ណី”តិ សុដ្ឋុតរំ អក្កោសិ បរិភាសិ៓ តំ សុត្វា ចណ្ឌាលោ “ត្វំ កោសី”តិ បុច្ឆិ៓ “ព្រាហ្មណយាណចោហយស្មី”តិ៓ “ព្រាហ្មណោ ហោតុ, យយា បន បុដ្ឋបញ្ហំកថេតុំ សក្ខិស្សសី”តិ៓ “អាម, សក្ខិស្សាយី”តិ៓ “សចេ ន សក្កោសិ, បាទន្តរេន តំ កមេយី”តិ៓ សោ អត្តានំ តក្កេត្វា “កមេហី”តិ អាហ៓

ចណ្ឌាលបុត្តោ តស្ស ចចំ បរិសំ កាហាបេត្វា “យាណច, ទិសា នាម កតរា”តិ បញ្ហំបុច្ឆិ៓ “ទិសា នាម បុរត្ថិមាទយោ ចតស្សោ ទិសា”តិ៓ ចណ្ឌាលោ “នាហំ តំ ឲតំ ទិសំ បុច្ឆាមិ, ត្វំ ឲត្តកម្បិ អជានន្តោ យម សរីរេ បហដចាតំ ជិគុច្ឆសី”តិ តំ ឧត្ថន្ធនេ កហេត្វា ឩមយេត្វា អត្តនោ បាទន្តរេន កមេសិ៓ យាណចា តំ បចត្តិំ អាចរិយស្ស អាចិក្ខិំសុ៓ តំ សុត្វា អាចរិយោ “សច្ចំ កិរ, តាត, សេតកេតុ ចណ្ឌាលនាសិ បាទន្តរេន កមិតោ”តិ? “អាម, អាចរិយ, សោ មំ ចណ្ឌាលទាសិបុត្តោ ទិសាមត្តម្បិ ន ជានាសី”តិ អត្តនោ បាទន្តរេន កមេសិ, ឥទានិ ទិស្វា កត្តព្ពំ អស្ស ជានិស្សាយីតិ កុទ្ធោ ចណ្ឌាលបុត្តំ អក្កោសិ បរិភាសិ៓ អថ នំ អាចរិយោ ‘តាត, សេតកេតុ យា តស្ស កុជ្ឈិ បណ្ឌិតោ ចណ្ឌាលទាសិបុត្តោ , ន សោ តំ ឲតំ ទិសំ បុច្ឆតិ, អញ្ញំ ទិសំ បុច្ឆិ, តយា បន ទិដ្ឋសុតចិញ្ញាតតោ អទិដ្ឋាសុតាចិញ្ញាតមេច ពហុតរ”ន្តិ ឩចទេន្តោ ឥមា កាថា អភាសិ –

ប៓

“យា តាត កុដ្ឍិត ហិ សាធុ កោធោ, ពហុម្បិ តេ អទិដ្ឋមស្សុតញ្ច;

យាតា បិតា ទិសតា សេតកេតុ, អាចរិយាហុ ទិសតំ បសត្ថា៓

៥។

“អគារិនោ អន្នទបានវត្ថទា, អវ្ហាយិកា តម្បិ ទិសំ វទន្តិ;

ឯសា ទិសា បរមា សេតកេតុ, យំ បត្វា ទុក្ខី សុខិនោ ភវន្តី”តិ។

តត្ថ ន ហិ សាធុ កោធោតិ កោធោ នាម ឧប្បជ្ជមានោ សុភាសិតទុព្ភាសិតំ អត្ថានត្ថំ ហិតាហិតំ ជានិតុំ ន ទេតីតិ ន សាធុ ន លទ្ធកោ។ ពហុម្បិ តេ អទិដ្ឋន្តិ តយា ចក្ខុនា អទិដ្ឋំ សោតេន ច អស្សុតមេវ ពហុតរំ។ ទិសតាតិ ទិសា។ មាតាបិតរោ បុត្តានំ បុរិមតរំ ឧប្បន្នត្តា បុរត្ថិមទិសា នាម ជាតាតិ វទតិ។ អាចរិយមាហុ ទិសតំ បសត្ថាតិ អាចរិយា បន ទក្ខិណេយ្យត្តា ទិសតំ បសត្ថា ទក្ខិណា ទិសាតិ ពុទ្ធាទយោ អរិយា អាហុ កថេន្តិ ទីបេន្តិ។

អគារិនោតិ គហដ្ឋា។ អន្នទបានវត្ថទាតិ អន្នទា, បានទា, វត្ថទា ច។ អវ្ហាយិកាតិ “ឯថ ទេយ្យធម្មំ បដិគ្គណ្ហថា”តិ បក្កោសនកា។ តម្បិ ទិសំ វទន្តីតិ តម្បិ ពុទ្ធាទយោ អរិយា ឯកំ ទិសំ វទន្តិ។ ពយិតា ចតុបច្ចយទាយកា គហដ្ឋា បច្ចយេ អបទិសិត្វា ធម្មិកសមណព្រាហ្មណេហិ ឧបគន្តព្វត្តា ឯកា ទិសា នាមាតិ ទីបេតិ។ អបរោ នយោ – យេ ឯតេ អគារិនោ អន្នបានវត្ថទា, តេសំ ឆកាមសគ្គសម្បត្តិទាយកដ្ឋេន ឧបរូបរិ អវ្ហាយនតោ យេ អវ្ហាយិកា ធម្មិកសមណព្រាហ្មណា, តម្បិ ទិសំ វទន្តិ, ពុទ្ធាទយោ អរិយា ឧបរិមទិសំ នាម វទន្តីតិ ទីបេតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“មាតា បិតា ទិសា បុព្វា, អាចរិយា ទក្ខិណា ទិសា;

បុត្តទារា ទិសា បច្ឆា, មិត្តាមច្ចា ច ឧត្តរា។

“ទាសកម្មករា ហេដ្ឋា, ឧទ្ធំ សមណព្រាហ្មណា;

ឯតា ទិសា នមស្សេយ្យ, អលមត្តោ កុលេ គិហី”តិ។ (ទី។ និ។ ៣។២៧៣);

ឯសា ទិសាតិ ឯកំ បន និព្វានំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ជាតិអាទិកា ហិ នានប្បការេន ទុក្ខេន ទុក្ខិតា សត្តា យំ បត្វា និទ្ទុក្ខា សុខិនោ ភវន្តិ, ឯសា ឯវ ច សព្វេហិ អគតបុព្វា ទិសា នាម។ តេនេវ ច និព្វានំ “បរមា”តិ អាហ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“សមតិត្តិកំ អនវសេសកំ, តេលបត្តំ យថា បរិហរេយ្យ;

ឯវំ សចិត្តមនុរក្ខេ, បត្ថយានោ ទិសំ អគតបុព្ព”ន្តិ. (ជា. ១.១.៩៦);

ឯវំ មហាសត្តោ មាណវស្ស ទិសា កថេសិ. សោ បន “ចណ្ឌាលេនម្ហិ អប្បដិភានោ កតោ”តិ តស្មិំ ឋានេ អវសិត្វា តក្កសិលំ គន្ត្វា ទិសាបាមោក្ខាចរិយស្ស សន្តិកេ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាចរិយេន អនុញ្ញាតោ តក្កសិលតោ និក្ខមិត្វា សព្ពសមយសិប្បំ សិក្ខន្តោ វិចរិ. សោ ឯកំ បច្ចន្តគាមំ បត្វា តំ និស្សាយ វសន្តេ បញ្ចសតេ តាបសេ ទិស្វា តេសំ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា យំ តេ ជានន្តិ សិប្បមន្តចរណំ, តំ ឧគ្គណ្ហិត្វា គណសត្ថា ហុត្វា តេហិ បរិវារិតោ ពារាណសិំ គន្ត្វា បុនទិវសេ ភិក្ខាយ ចរន្តោ រាជង្គណំ អគមាសិ. រាជា តាបសានំ ឥរិយាបថេ បសីទិត្វា អន្តោនិវេសនេ ភោជេត្វា តេ អត្តនោ ឧយ្យានេ វសាបេសិ. សោ ឯកទិវសំ តាបសេ បរិវិសិត្វា “អជ្ជ សាយន្ហេ ឧយ្យានំ គន្ត្វា អយ្យេ វន្ទិស្សាមី”តិ អាហ.

សេតកេតុ ឧយ្យានំ គន្ត្វា តាបសេ សន្និបាតេត្វា “មារិសា, អជ្ជ រាជា អាគមិស្សតិ, រាជានោ ច នាម សកិំ អារាធេត្វា យាវតាយុកំ សុខំ ជីវិតុំ សក្កា, អជ្ជ ឯកច្ចេ វគ្គុលិវតំ ចរថ, ឯកច្ចេ កណ្ដកសេយ្យំ កប្បេថ, ឯកច្ចេ បញ្ចាតបំ តប្បេថ, ឯកច្ចេ ឧក្កុដិកប្បធានមនុយុញ្ជថ, ឯកច្ចេ ឧទកោរោហនកម្មំ ករោថ, ឯកច្ចេ មន្តេ សជ្ឈាយថា”តិ វិចារេត្វា សយំ បណ្ណសាលទ្វារេ អបស្សេនផលកេ និសីទិត្វា បញ្ចវណ្ណរង្គសមុជ្ជលចារុតំ ឯកំ បោត្ថកំ វិចិត្រវណ្ណេ អាធារកេ ឋបេត្វា សុសិក្ខិតេហិ ចតូហិ បញ្ចហិ មាណវេហិ បុច្ឆិតេ បុច្ឆិតេ បញ្ហេ កថេសិ. តស្មិំ ខណេ រាជា អាគន្ត្វា តេ មិច្ឆាតបំ ករោន្តេ ទិស្វា តុដ្ឋោ សេតកេតុំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ បុរោហិតេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

១០.

“ខរាជិនា ជដិលា បង្កទន្តា, ទុម្មក្ខរូបា យេមេ ជប្បន្តិ មន្តេ;

កច្ចិ នុ តេ មានុសកេ បយោគេ, ឥទំ វិទូ បរិមុត្តា អបាយា”តិ.

តត្ថ ខរាជិនាតិ សខុរេហិ អជិនចម្មេហិ សមន្នាគតា. បង្កទន្តាតិ ទន្តកដ្ឋស្ស អខាទនេន មលគ្គហិតទន្តា. ទុម្មក្ខរូបាតិ អនញ្ជិតាមណ្ឌិតលូខទុច្ចោឡរូបា មាលាគន្ធវិលេបនវជ្ជិតា , កិលិដ្ឋរូបាតិ វុត្តំ ហោតិ. យេមេ ជប្បន្តីតិ យេ ឥមេ មន្តេ សជ្ឈាយន្តិ. មានុសកេ បយោគេតិ មនុស្សេហិ កត្តព្ពបយោគេ ឋិតា. ឥទំ វិទូ បរិមុត្តា អបាយាតិ ឥមស្មិំ បយោគេ ឋត្វា ឥមំ លោកំ វិទិត្វា បាកដំ កត្វា “កច្ចិ ឯតេ ឥទំ វិទូ ចតូហិ អបាយេហិ មុត្តា”តិ បុច្ឆតិ.

តំ សុត្វា បុរោហិតោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

១១។

“បាបានិ កម្មានិ ករិត្វ រាជ, ពាហុស្សុតោ ចេ ន ចរេយ្យ ធម្មំ;

សហស្សវេទោបិ ន តំ បដិច្ច, ទុក្ខា បមុច្ចេ ចរណំ អបត្វា”តិ។

តត្ថ ករិត្វាតិ កត្វា។ ចរណន្តិ សហ សីលេន អដ្ឋ សមាបត្តិយោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ។ មហារាជ, “អហំ ពាហុស្សុតោម្ហី”តិ សហស្សវេទោបិ ចេ តិវិធំ សុចរិតធម្មំ ន ចរេយ្យ, បាបានេវ ករេយ្យ, សោ តានិ បាបានិ កម្មានិ កត្វា តំ ពាហុសច្ចំ បដិច្ច សីលសមាបត្តិសង្ខាតំ ចរណំ អប្បត្វា ទុក្ខា ន បមុច្ចេ, អបាយទុក្ខតោ ន មុច្ចេវាតិ។

តំ សុត្វា រាជា តាបសេសុ បសាទំ ហរិ។ តតោ សេតកេតុ ចិន្តេសិ “ឥមស្ស រញ្ញោ តាបសេសុ បសាទោ ឧប្បជ្ជិ, តំ បនេស បុរោហិតោ វាសិយា បហរិត្វា វិយ ឆិន្ទិ, យថា ឯតេន សទ្ធឹ កថេតុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ តេន សទ្ធឹ កថេន្តោ បញ្ចមំ គាថមាហ –

១២។

“សហស្សវេទោបិ ន តំ បដិច្ច, ទុក្ខា បមុច្ចេ ចរណំ អបត្វា;

មញ្ញាមិ វេទា អផលា ភវន្តិ, សសំយមំ ចរណមេវ សច្ចន្តិ។

តស្សត្ថោ – សចេ សហស្សវេទោបិ តំ ពាហុសច្ចំ បដិច្ច ចរណំ អប្បត្វា អត្តានំ ទុក្ខា ន បមុច្ចេ, ឯវំ សន្តេ អហំ មញ្ញាមិ “តយោ វេទា អផលា ហោន្តិ, សសីលំ សមាបត្តិចរណមេវ សច្ចំ ហោតី”តិ។

តំ សុត្វា បុរោហិតោ ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

១៣។

“ន ហេវ វេទា អផលា ភវន្តិ, សសំយមំ ចរណមេវ សច្ចំ;

កិត្តិតិញ្ញាបយេប្យាតិ អឆិន្ទ ខេចដេ, ឃត្តិ បុលោតិ ចនលោត ដេនត្តា"តិ។

តឃ្សត្ថោ – តយោ ខេចគា អឋលិ ត កចត្តិ, ឃឃំយំ ចនលោយេច ឃច្ចំ ឃេឃ្សំ វត្តំយំ បចទំ ត ហេច ហោតិ។ កិការលា? កិត្តិតិញ្ញាបយេប្យាតិ អឆិន្ទ ខេចដេតិ តយោ ខេចដេ អឆិន្ទ ឌិដ្ធុំឌយេ្ខ កិត្តិយត្តិ ឃឃយត្តិ លិកយត្តិ លកតិ, ឌុខោតា បទិ អត្ញា តត្តិ, តឃ្ងា ត ខេត អឋលិ។ ឃត្តិ បុលោតិ ចនលោត ដេនត្តាតិ ឃិលេ បតិដ្ធាយ ឃយាបត្តិយោ តិត្តាតេត្តត្វា ឃយាបត្តិបដ្ធាតំ ចិបឃ្សំ ចេខ្លត្តា អង្គត្តិ ឃត្តិ តិត្ថាតំ តាយ តំ ១តិ ឋិបុលាតិ។

ឌុតិ បុរោហិតោ ឃេតរេកតុតោ ចាឌំ កិត្តិត្វា ខេត ឃត្ថោ កិហ៎ កាខេត្វា ឋលកាត្វដាតិ កាហាខេបត្វា យហត្តត្វរេក កត្វា ខេត្ញា វ្តបដ្ធាខេក កាខេឃិ។ អឃំ កិខ យហត្តត្វកាតំ ចិឃោ។

ឃត្វា ឌុយំ ឆយ្ខេឃតំ អាហទិត្វា ខាតកំ ឃយោឆាខេតឃិ – "តគា ខេតរេកតុ កុហកកិក្ខុ អហោឃិ, ចណ្ឌខេលិ ឃាទិបុត្វា, ខាខា អាតត្តា, បុរោហិតោ បត អហយេច អហោឃិ"ត្តិ។

ឃេតរេកតុខាតកចណ្ណតា ទុតិយា។

[១សិប] ១. ឌខិយុលខាតកចណ្ណតា

បខ្ញោច កាយាតិ ឌុឌំ ឃត្វា ខេតចខេត ចិហខេត្តា យហាកិតិក្ខុយតំ អាខេក្ខ កខេឆឃិ។ បច្ចុប្បត្តុចត្វុ ហេដ្ធា កចិតយេច។

អតិតេ ខាខកហតខេខ យកឆខាខា តាយ ខត្ថំ កាខេឃិ។ តគា ខេពាឌិឃត្វា តឃ្ស អក្កយហេឃិយា កុច្ឆិយំ ត្តិត្តត្តិ, ខេាហូឌត្តុកុយាខោតិឃ្ស តាយំ អកំឃុ។ តឃ្ស ខាតឌិចឃយេច បុរោហិតឃ្សបិ បុត្វា ខាយិ, តឃ្ស យុតំ អតិចិយ ឃោកតិ, ខេតឃ្ស ឌខិយុលោតិ តាយំ អកំឃុ។ ខេត វ្ហកាបិ ខាខកុលេយេច ឃំចត្តា អត្ញាយត្ញា បិយឃហាយា ហុត្វា ឃោខ្សអឃចឃ្សកាលេ តក្កឃិលំ កត្វា ឃព្វឃិប្បាតិ វ្តក្កហ៊ិត្វា "ឃព្វឃយឃិប្បញ្ចា ឃិក្ខិឃ្សាយ, ខេឃចាទិត្តញ្ច ខាតិឃ្សាយា"តិ កាយតិកាយាឌិឃុ ចខត្តា ពាខាលឃិ បត្វា ខេចកុលេ ចឃិត្វា បុតឌិចខេ ពាខាលឃិំ កិក្ខាយ បចិឃិឃុ។ តត្វ ១កាឃ្វិ កុលេ "ខោហូលោ ខេកាខេត្វា ចាចតកំ ឌឃ្សាយា"តិ ឋិឃាឃំ បចិត្វា អាឃតាតិ បត្តាត្វាតិ ហោត្តិ។ យតុឃ្សា ខេត វ្ហកាបិ កិក្ខាយ ចខត្តុ ឌិត្វា "ខោហូលា អាកតា"តិ ខេកហំ បខេចឃេត្វា យហាឃត្វឃ្ស អាឃខេត ឃុច្ចត្តិ បត្ញាខេបឃុំ, ឌខិយុលឃ្ស អាឃខេត ខត្តកខ្យលំ។ ឌខិយុលោ តំ តិឃិត្តិ ឌិត្វា "អជ្ជ យឃំក្សាឃហាយោ ពាខាលឃិខាខា កចិឃ្សតិ, អហំ ខេឃតាបតី"តិ អត្ញាឃិ។ ខេត តត្វ កុញ្ជិត្វា ចាចតកំ កហេត្វា យក្កលំ ចត្វា តិក្ខុឲ្យ តំ ខាឌុយ្សាតំ អកាយំឃុ។ តត្វ យហាឃត្វោ យក្កលឃិលិបខេដ្ធ តិបត្តិ, ឌខិយុលោ បតឃ្ស បាទេ បរិយត្តត្វា តិឃិឌិ។

ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨴᩥᩅᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨹᩩᩔᩁᨳᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨹᩩᩔᩁᨳᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᩉᩣᨩᨶᨠᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪒᪒᪨᪑᪒᪓ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨹᩩᩔᩁᨳᩮᩣ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᨿᩣ ᩈᩮᨶᩣᨿ ᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩮᩉᩥ ᨲᩪᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᩅᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩉᩥ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᨴᩁᩦᨾᩩᨡᩮᩣ ᨲᩪᩁᩥᨿᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩉᩣᨿᩔ ᨾᩮ ᨹᩩᩔᩁᨳᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅ ᩁᩣᨩᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩔᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᨾᩮ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩁᨳᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩥᩃᩣᨸᨭ᩠ᨭᩮ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨴᩮᩈᩩ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᩈᩉᩔᨴᩦᨸᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩣᨶᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩉᩣᨴᩦᨸᩣᨶᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨵᩥᨲᩥ ᨸᨶᩔ ᨠᩦᨴᩥᩈᩣ”ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩪᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨸᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᨲᩮᩣ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᩈᩣᨭᨠᩮᨶ ᨾᩩᨡᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩔᨴ᩠ᨵᨴᩁᨳᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩥᩃᩣᨸᨭ᩠ᨭᩮ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨩᩣᨱᩩᨠᩮᨶ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ “ᨴᩮᩅ, ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᩋᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩃᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩋᩣᨾ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩔ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᩋᨽᩥᩈᩮᨠᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨿᩈᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨴᩁᩦᨾᩩᨡᩴ ᩋᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩁᨳᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨾᩉᩣᨩᨶᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᩅ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨶᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨴᩁᩦᨾᩩᨡᩮᩣ “ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨩᩣᨲᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩥᩃᩣᨿ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ, ᩋᨳᩔ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨸᩃᩣᩈᩴ ᨸᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨸᩃᩣᩈᩮ ᨡᨿᩅᨿᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨳᩅᩥᩴ ᩏᨶ᩠ᨶᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨣᩥᩉᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨿᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨸᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥ᪨ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨵᩁᩮᩣ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩔᩈᨭ᩠ᨮᩥᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸᨴᩮᩈᩮ ᨶᨶ᩠ᨴᨾᩪᩃᨠᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ, ᨿᩈᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨸᨶ ᨿᩈᩮᨶ ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨴᩁᩦᨾᩩᨡᩴ ᨶ ᩈᩁᩥ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᩮ ᨸᨶ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩮ ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨲᩴ ᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᨴᩁᩦᨾᩩᨡᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩉᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᩮᨸᩥ ᨸᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮᨸᩥ “ᨠᩉᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᨴᩁᩦᨾᩩᨡᩮᩣ , ᨿᩮᩣ ᨾᩮ ᨲᩔ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨳᩮᨲᩥ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨾᩔ ᨿᩈᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩔ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨲᩴ ᩈᩁᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨴᩈ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣᨶᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨

ᨴᩁᩦᨾᩩᨡᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩅᩔᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᩴ ᨡᩮᩣ ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᩈᩁᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨵᩦᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩔᩣᨾᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᨭᩥᨾᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩥᩃᩣᨸᨭ᩠ᨭᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨸᩣᩃᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩋᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨶᨶ᩠ᨴᨾᩪᩃᨠᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ”ᨲᩥ? “ᨴᩁᩦᨾᩩᨡᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣᩉᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨣᩥᩉᩥᨠᩣᩃᩮ ᨶᩮᩣ ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩥ ᨲᩔ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᩣᨣᨲᨽᩣᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨣᨧ᩠ᨨ ᨠᨳᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩁᩥᨲᨲᩩᩁᩥᨲᩮᩣᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᩥᩃᩣᨸᨭ᩠ᨭᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨾᩮ ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ, ᨸᩔᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨳᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ “ᨠᩥᩴ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ, ᩋᨣᨲᩥᨣᨾᨶᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᨵᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨶ ᨸᩦᩊᩮᩈᩥ, ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲ, ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮᩣᩈᩥ, ᩑᨲᩁᩉᩥ

ກາເຍ ປຫາຍ ປຏ຺ຐິຕໍ ເຕ ສຍເຍາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຆຍໍ ເທເສເນ຺ຕາ ປຜຍໍ ກາຍາຫ –

໑໓.

“ປເກ຺ກາ ຈ ກາຍາ ປລິເປີ ຈ ກາຍາ, ກຍຕ຺ຈາ ເຍຕໍ ຕິຍູລໍ ປວຸຕ຺ຕໍ;

ຣເຊາ ຈ ຘູເຍາ ຈ ຍຍາ ປກາສິຕາ, ຫິຕ຺ວາ ຕຸວໍ ປຏ຺ຐຊ (ຏຫ຺ຍຄຕ຺ຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປເກ຺ກາຕິ ຂູເສເກ ຊາຕາສີ ທິໝເສຈາລກ຺ຍຸກາຕ຺ຖາສີຕີ ອສິເປຍ຺ຕາສີ. ຍຖາ ຫິ ຂູເກ ຕເຣຕ຺ຕໍ ຕາສີ ລກ຺ກາເປຕ຺ຕີ ສຊ຺ຊາເປຕ຺ຕີ, ຕຖາ ນໍສາຣສາກເຣ ຕເຣຕ຺ຕຸກສ຺ສ ເຍາກາວຈເຣສ຺ສ ປຍ຺ຕາ ກາຍຄຸໝາ ສເຕ຺ຕ ຈາ ປສ ຈຕ຺ຕກາຍກິເລສກາຍາ ລກ຺ກາປສຈເສສ ປເກ຺ກາ ສາຍ. ຕູຍສ຺ມິ ຕິຍ຺ ປເກ຺ກ ອາສຕ຺ວາ ຍິສຕ຺ວາ ເຊຈາປິ ຍຕຸສ຺ສາປິ ຕິຣຖາສາປິ ກິລຍຕ຺ຕີ ເຣາຊຕ຺ຕີ ປຣິເຊຈຕ຺ຕີ. ປລິເປີ ຈ ກາຍາຕິ ປລິເປີ ຈຸຈ຺ຈຕິ ຍຫາກທ຺ທເຍາ, ຍສ຺ມິ ລກ຺ກາ ສູກເຣາປິ ກາເຊເຍາປິ ສີຫາປິ ຈາຣໝາປິ ອຕ຺ຕາສໍ ອຸທ຺ທຣິຕຸ໌ ກຕ຺ຕຸ໌ ສ ສເກ຺ກາຕ຺ຕີ, ຈຕ຺ຕກາຍກິເລສກາຍາປິ ຕໍສຣິກ຺ຂຕາຍ “ປລິປີ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕາ. ປຕ຺ຕາຈເຕ຺ຕາປິ ຫິ ສຕ຺ຕາ ເຕສຸ ກາເຍສຸ ສກິ ລກ຺ກກາລເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ເຕ ກາເຍ ປຊາເລຕ຺ວາ ສີເຍ ອຸຏ຺ຐາຍ ອກິຍ຺ຕາສໍ ອປລິເປາສໍ ຣຍສີຍໍ ປຕ຺ຕຊ຺ຊໍ ອຸປກຕ຺ຕຸ໌ ສ ສເກ຺ກາຕ຺ຕີ. ກຍຍ຺ຕາ ເຍຕຕ຺ຕີ ກຍຍ຺ຕາ ເອຕໍ, ຍ-ກາເຣາ ພຍ຺ຊສສສ຺ຘິຈເສສ ຈຸເຕ຺ຕາ. ຕິຍູລຕ຺ຕີ ຕີຫິ ຍູເລຫິ ປຕິຏ຺ຐິຕໍ ອິຍ ອຈລໍ ຄາລຈກຍເສຍ຺ຕໍ ສາຍໍ ປຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕີ ຍຫາຣາຊ, ເອເຕ ກາຍາ ສາຍ ອິຏ຺ຐສຸຍ຺ປິກສຍ຺ຣາຍິກສ຺ສ ອຕ຺ຕຸກຈາເຊກຍາອິກສ຺ສ ເຈຈ ທຸຕິສກຍຸກຣໝຄສຈຸຕິເຣາກຈສປຍ຺ຈຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ກຍສ຺ສ ປຈ຺ຈເຍເຖ຺ສ ຄາລຈກຍຕ຺ຕີ ຄຸຕ຺ທປເຈ຺ກາຄຸທ຺ທຄຸທ຺ທສາຈເກຫີ ເຈຈ ສຕ຺ຕຕ຺ຕາເຣາຊີສເຕ຺ຕຫີ ຈ ປຈຸຕ຺ຕໍ ກຊິຕໍ, ຊີປິຕຕ຺ຕີ ອເຕ຺ຕາ. ອຊ ຈາ ກຍຍ຺ຕາ ເຍຕຕ຺ຕີ ກຍຍ຺ຕາ ຍຍາ ເອຕໍ ຕິຍູລໍ ປຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕີ ເອຈເຍຕ຺ຖ ອເຕ຺ຕາ ທຏ຺ຐເຕ຺ຕາເຍຈ.

ຣເຊາ ຈ ຘູເຍາ ຈາຕິ ຣຊຘູຍສຊິສຕ຺ຕາ “ຣເຊາ”ຕິ ຈ “ຘູເຍາ”ຕິ ຈ ຍຍາ ປກາສິຕາ. ຍຖາ ຫິ ສຸຕຍ຺ຕສ຺ສ ສຸຈິລິຕ຺ຕາລງ຺ກຕສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ສຣີເຣ ສຸຕຸຍເຣຊ ປຕິຕໍ, ຕໍ ສຣີຣໍ ທຸຏ຺ຐຸໝ຺ຕໍ ເສາກາຣຫິຕໍ ກິລິຏ຺ຐໍ ກເຣາຕິ, ເອຈເຍຈ ພຸທ຺ທຖຄເລສ ອາກາເສສ ອາກຕ຺ຕຸກາ ຈເທ຺ທາ ຍິຍ ຈ ສູຣິເຍາ ຍິຍ ຈ ເສີເກ ປຍ຺ຕາຕາປິ ສກິ ກາຍຣເຊສ຺ສ ອເຕ຺ຕາ ປຕິຕກາລເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ຄຸໝຈໝ຺ໝຄຸໝເສາກາຄຸໝສຸຊີ຺ຕຳ ອຸປຫຕຕ຺ຕາ ທຸຏ຺ຐຸໝາ ເສາກາຣຫິຕາ ກິລິຏ຺ຐາເຍຈ ເຫາຕ຺ຕີ. ຍຖາ ຈ ຘູເຍສ ປຫຕກາລເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ສຸປຣິສຸທ຺ທາປິ ກິຕ຺ຕິ ກາຍອຈໝ຺ໝາ ເຫາຕິ, ເອຈໍ ອຕິປຣິສຸທ຺ທຍ຺ຕາໝາປິ ກາຍຘູເຍສ ປຫຕກາລເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ຄຸໝຈິສາສປຍ຺ຕິຍາ ຍຫາຊສຍເຍ຺ຍກາຍອກາຈ ຫຸຕ຺ວາ ປຍ຺ຕາຍຕ຺ຕີ. ສຕິ ຣຊຘູຍສຣິກ຺ຂຕາຍ ເອເຕ ກາຍາ “ຣເຊາ ຈ ຘູເຍາ ຈາ”ຕິ ຍຍາ ຕຸຍ຺ຫປກາສິຕາ, ຕສ຺ມາ ຕູເຍ ກາເຍ ຫິຕ຺ວາ ຕຸວໍ ປຏ຺ຐຊ (ຏຫ຺ຍຄຕ຺ຕາຕິ ຣາຊາສໍ ປຏ຺ຐຊ຺ຊາຍ ອຸສ຺ສາທໍ ຊເສຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ກິເລເສຫິ ອຕ຺ຕເສາ ຄທ຺ທກາຈໍ ກເຣາເນ຺ຕາ ຕຸຕິຍໍ ກາຖມາຫ –

“គធិតោ ច រត្តោ ច អធិមុច្ឆិតោ ច, កាមេស្វហំ ព្រាហ្មណ ភិំសរូបំ;

តំ ឧស្សហេ ជីវិកត្ថោ បហាតុំ, កាហាមិ បុញ្ញានិ អនប្បកានី”តិ។

តត្ថ គធិតោតិ អភិជ្ឈាកាយគន្ថេន ពទ្ធោ។ រត្តោតិ បកតិជហាបនេន រាគេន រត្តោ។ អធិមុច្ឆិតោតិ អតិវិយ មុច្ឆិតោ។ កាមេស្វហន្តិ ទុវិធេសុបិ កាមេសុ អហំ។ ព្រាហ្មណាតិ ទរីមុខបច្ចេកពុទ្ធំ អាលបតិ។ ភិំសរូបន្តិ ពលវរូបំ។ តំ ឧស្សហេតិ តំ ទុវិធម្បិ កាមំ ន ឧស្សហាមិ ន សក្កោមិ។ ជីវិកត្ថោ បហាតុន្តិ ឥមាយ ជីវិកាយ អត្ថិកោ អហំ តំ កាមំ បហាតុំ ន សក្កោមីតិ វទតិ។ កាហាមិ បុញ្ញានីតិ ទានសីលុបោសថកម្មសង្ខាតានិ បុញ្ញានិ អនប្បកានិ ពហូនិ ករិស្សាមីតិ។

ឯវំ កិលេសកាមោ នាមេស សកិំ អល្លីនកាលតោ បដ្ឋាយ អបនេតុំ ន សក្កាតិ, យេន សំកិលិដ្ឋចិត្តោ មហាបុរិសោ បច្ចេកពុទ្ធេន បព្វជ្ជាយ គុណេ កថិតេបិ “បព្វជិតុំ ន សក្កោមី”តិ អាហ។ យោយំ ទីបង្ករបាទមូលេ អត្តនិ សម្ភវេន ញាណេន ពុទ្ធការធម្មេ វិចិនន្តោ តតិយំ នេក្ខម្មបារមិំ ទិស្វា –

“ឥមំ ត្វំ តតិយំ តាវ, ទឡ្ហំ កត្វា សមាទិយ;

នេក្ខម្មបារមិតំ គច្ឆ, យទិ ពោធិំ បត្តុមិច្ឆសិ។

“យថា អន្ទុឃរេ បុរិសោ, ចិរវុត្ថោ ទុខដ្ដិតោ;

ន តត្ថ រាគំ ជនេតិ, មុត្តិំយេវ គវេសតិ។

“តថេវ ត្វំ សព្វភវេ, បស្ស អន្ទុឃរេ វិយ;

នេក្ខម្មាភិមុខោ ហុត្វា, សម្ពោធិំ បាបុណិស្សសី”តិ។ –

ឯវំ នេក្ខម្មេ គុណំ បរិកិត្តេសិ, សោ បច្ចេកពុទ្ធេន បព្វជ្ជាយ វណ្ណំ វត្វា “កិលេសេ ឆឌ្ឌេត្វា សមណោ ហោហី”តិ វុច្ចមានោបិ “នាហំ កិលេសេ ឆឌ្ឌេត្វា សមណោ ភវិតុំ សក្កោមី”តិ វទតិ។

តស្មិំ កិរ ទិវសេ អដ្ឋ ឧបដ្ឋាកា តាយ ទេវតាហុ បរិវារិតា “អដ្ឋ បុគ្គលា ឧបដ្ឋាកសញ្ញា បដិលភន្តិ, កាយុបដ្ឋាកោ ទេវកចំ ករោតិ , គោចរុបដ្ឋាកោ គោចរចំ ករោតិ, ចីវរុបដ្ឋាកោ ចីវរទានចំ ករោតិ, សេនាសនុបដ្ឋាកោ សេនាសនចំ ករោតិ, យក្ខុបដ្ឋាកោ យក្ខចំ ករោតិ, បិណ្ឌុបដ្ឋាកោ បិណ្ឌចំ ករោតិ, សុវុបដ្ឋាកោ បិតចំ ករោតិ, ញាណុបដ្ឋាកោ សោកចំ ករោតិ”តិ។ តេសុ អដ្ឋសុ ឧបដ្ឋាកេសុ យថាវុត្តា តស្មិំ ខណេ កាយុបដ្ឋាកោ ហុត្វា ទេវកចំ ករោតា បញ្ញាយ ក្រោធំ ន អញ្ញាសិ។

ឯវំ អត្តនោ បរេ តស្មិំ ក្រោធបរិឡាហំ ទេវកឋានំ កត្វា បរិពុទ្ធិំ ន សក្កោន្តីតិ? អត្តនោ ឧបដ្ឋាកេ សំសារេ អនេកានិ កប្បកោដិសតសហស្សានិ ឯកតោ ឋត្វាបិ ពោធេតុំ ទិក្ខតា។ ឯវំ សត្ថាបិ តំ បណ្ឌិតា “អប្បស្សាទា កាមា”តិអាទិនា អនេកេហិ បច្ចវេក្ខណាហិ ចោទេន្តោ បដហិត្វា ទេវតេ ជវិត្វា បច្ចុក្កមន្តោ យថាវុត្តេន “បញ្ញាតិ ន សក្កោមី”តិ វុត្តេបិ សុនិក្ខិត្តំ អកត្វា វត្តុមិច្ឆិ ឱវទន្តោ ឥមា គាថា អាហ។

១៩។

“យោ អត្តកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ, ឱវជ្ជមានោ ន ករោតិ សាសនំ;

ឯវមេវ សោ សេយ្យា ឯតិ មព្ភមានោ, បុនប្បុនំ គព្ភមុបេតិ មន្ទោ។

១៦។

“សោ ឃោររូបំ និរយំ ឧបេតិ, សុភាសុភំ មុត្តករីសបូរំ;

សត្តា សកាយេ ន ជហន្តិ គិទ្ធា, យេ ហោន្តិ កាមេសុ អវីតរាគា”តិ។

តត្ថ អត្តកាមស្សាតិ វុឌ្ឍិកាមស្ស។ ហិតានុកម្បិនោតិ ហិតេន មុទុចិត្តេន អនុកម្បកស្ស។ ឱវជ្ជមានោតិ ឱវទិយមានោ។ ឯវមេវ សេយ្យាតិ យំ អត្តនា គហិតំ អសេយ្យំ អនុត្តមម្បិ សមានំ, តំ ឯវមេវ សេយ្យា ឯតិ មព្ភមានោ។ មន្ទោតិ សោ អញ្ញាណបុគ្គលោ មាតុកុច្ឆិយំ ចានំ នាតិក្កមតិ, បុនប្បុនំ គព្ភំ ឧបេតិមេវាតិ អត្ថោ។

សោ ឃោររូបន្តិ មហាគាថា, សោ មន្ទោ តំ មាតុកុច្ឆិំ ឧបេន្តោ ឃោររូបំ ទារុណជាតិកំ និរយំ ឧបេតិ តាយ។ មាតុកុច្ឆិ ហិ និរស្សាទដ្ឋេន ឯត្ថ “និរយោ”តិ វុត្តោ, “ចតុកុដិកនិរយោ”តិ វុច្ចតិ។ “ចតុកុដិកនិរយោ តាយ គតេសោ”តិ វុត្តោ មាតុកុច្ឆិយេវ ចត្តុ ចដ្ឋតិ។

ອຊີຈິຍຫາຄິຣເຍ ຄິຕ຺ຕຕ຺ຕສຕ຺ຕສ຺ສ ຫິ ອປຣາປຣໍ ອາສາຈຄປຣິສາຈຄໍ ເຫາຕິເຍຈ, ຕສ຺ມາ ຕໍ “ວຕ຺ຕຸກ຺ກົງກິຄິຣເຍາ”ຕິ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ລພ຺ພຕິ, ຍາວຕ຺ຕິຍໍ ປນ ຄຈ ຈາ ຄສ ຈາ ຍາເສ ວຕ຺ຫິປິ ປເສ຺ສຫິ ພ຺ຣເຕາ ທິເຕາ ວ ສາວິຕ຺ຕໍ ຄາຍ ນ ສກ຺ກາ, ອຕິສພ຺ພາເສ ຍ຺ກາເສ ວຕ຺ເຕາເຮນ ວຕ຺ສກ຺ກ຺ຍົງເຕເຄຈ ຫຸຕ຺ວາ ອສ຺ສິຕພ຺ພໍ, ຕສ຺ມາ ໂສ “ວຕ຺ຕຸກ຺ກົງກິຄິຣເຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຕິ.

ສຸຂາສຸຂນ຺ຕິ ສຸຂາຄໍ ອສຸຂໍ. ສຸຂາຄຫ຺ຕີຍໍສາຣກິຣ຺ຍາຄໍ ເຍາກາຈຈຣກ຺ລປຕ຺ຕາຄໍ ຍາວຕ຺ຕິຍໍ ໂຄຕ຺ຕໍ ອສຸຂສຍ຺ເຕາ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

“ອຍ຺ຍາ ຍ຺ຍາສຍ຺ຍາຕໍ, ອສຸຂີ ສຸຂີສຍ຺ຕໍ;

ຄາຄາກ຺ລປປຣິປ຺ນຣ໌, ຍ຺ຍານ຺ປໍ ອປສ຺ສເຕາ.

“ສິຣຕ຺ວໍ ອາຕ຺ຣ໌ ປ຺ຕິກາຍໍ, ເຍກ຺ຄ຺ຄິຍໍ ອສ຺ສຸຂີ ສ຺ຍາສິສຍໍ;

ຍຕ຺ວປ຺ຍຕ຺ຕາ ອສິຍ຺ຄ຺ຄິຕາ ປຍາ, ຫາເປຕ຺ຕິ ຍກ຺ກິ ສຸກ຺ຕປປຕ຺ຕິຍາ”ຕິ. (ຍາ. ໑.໙.໑໑໕-໑໑໘);

ສຕ຺ຕາຕິ ອາສຕ຺ຕາ ຮິສຕ຺ຕາ ລກ຺ກາ ລກ຺ກິຕາ ສກາເຍ ນ ຍຫຕ຺ຕິຕິ ຕໍ ຍາວຕ຺ຄ຺ຄິ ນ ປຣິຈ຺ຈຍຕ຺ຕິ. ຄິຈ຺ຈາຕິ ຄສິຕາ. ເຍ ເຫາຕ຺ຕິຕິ ເຍ ກາເຍສຸ ອຊີຕຣາກາ ເຫາຕ຺ຕິ, ເຕ ໂຕ ຄຂ຺ຈານໍ ນ ຍຫຕ຺ຕິຕິ.

ໂຈ ສຣີຍ຺ລປເຈ຺ຄວ຺ເຈ຺ຈາ ຄຂ຺ຂ຺ກ຺ຕິຍ຺ລຄຈ຺ຈາ, ປຣິຫາຣຍ຺ລຄຈ຺ຈາ ສ຺ກ຺ລ ສເສ຺ສຕ຺ວາ ພ຺ຍສາຄິ ຄຂ຺ສ຺ຸຄາຄຍ຺ລຄໍ ສເສ຺ສຕ຺ວໍ ຊິຍຈ຺ຈາກາຍາຫ.

໑໕.

“ຍີຕ຺ເຫນ ລິຕ຺ຕາ ຣຸຫິເຣນ ຍກ຺ລິຕາ, ເສເຍສາ ລິຕ຺ຕາ ປ຺ລປຄິກ຺ລຍຕ຺ຕິ;

ຍໍ ຍຕ຺ຍາກາເຍນ ຈຸສຕ຺ຕິ ຕາຈເຍ, ສຕ຺ຕໍ ອສາຕໍ ສຸລເຍຈ ເກຈລໍ.

໑໘.

“ຮິສ຺ວາ ຈສາຍິ ນ ຫິ ອຍ຺ຍເຕາ ສຈ, ປຸເຍ຺ຍນິຈານໍ ຍຫຸກໍ ສຣາຍີ”ຕິ.

ตตฺถ ยีฬฺเหต ลิตฺวาติ ยหาราช, ตฺวเย ฆตฺวา ยาตฺกฺฐิเตา ติกฺขยตฺวา ต ธตฺฐาติกาเลฺหิ ชิลิยฺชิตฺวา ฐุรหิยาลํ ปิฬฺหตฺฐิตฺวา ติกฺขยตฺติ, ฐุราณาฺเธต ปต ยกฺขิตา ปลิตฺฐา หุตฺวา ติกฺขยตฺติ ฐุหิเรต ยกฺขิตาติ รตฺตเลหิตธตฺตาฐลิตฺวาปิ จ หุตฺวา ต ติกฺขยตฺติ, รตฺตเลหิตยกฺขิตา ปต หุตฺวา ติกฺขยตฺติ เยเยฐุ ลิตฺวาติ ต ธาปิ เยตธตฺตชิลิตฺวา ติกฺขยตฺติ, ฌหลปิฐิลเยยฺฃิตฺวา ปต หุตฺวา ติกฺขยตฺติ ฐตฺถิตฉิฐกาฐุจฺฐาตกาเล ฉุตา อฐุธิเยา ติกฺขยตฺติ ตาธเธติ ตฺยิ เยเย ฐฺฉํ ธุตฺติ เหาติ – ยหาราช, ฐฺเย ฆตฺวา ตฺยิ ยาตฺกฺฐิเตา ติกฺขยตเยเย ฉุธํ ยีฬฺหาชิลิตฺวา ติกฺขยตฺวา ฆํ ฆํ ติกฺขยตยกฺปเธฐํ ธา หตฺถํ ธา ปาทํ ธา ฐุยตฺติ, ตํ ฆตฺวา อยาตํ อยฐุรํ เกธลํ อยยฺฃิฐฺฐํ ฐกฺขเยธ ฐุยตฺติ, ฐุรํ ตาย เตยํ ตฺยิ เยเย ตตฺถีติ ฯ

ธิฐฺวา ธธายิ ต หิ อฐฺฐาเตา ยธตฺติ ยหาราช, อหํ ฐฺยํ ฉุตฺถกํ ธธเธตฺวา ต อฐฺฐาเตา ยธํ, อฐฺฐาฐฺฐ ยยหาฐฺฐ ธา ตาหฺฉหาฐฺฐ ธา ตํ ฐุตฺวา ต ธธายิ, อตฺตเธา ปต ปเธฺฐเกตาฉิตาเลาต ธิฐฺวา ปฐิชิฐฺฐิตฺวา ปธฺฐฺฉํ กตฺวา ธธายีติ อเตฺถา ฐุเตฺตฐิธาเยํ ฐาหุกตฺติ ฐฺฉํ อตฺตเธา อาตุกาธํ ธเยฺยเตฺวา อาห ฐฺฉํ ธุตฺติ เหาติ – ยหาราช, อหติฐฺยาฐุเตฺต ติธุตฺฉกฺขฐุปฐิปาฐิยฐฺวาตํ ฐุเตฺตฐิธาเยํ ฐาหุกํ ยราย, ยตยหฐฺฐกปฺปาธิกาติ ธตฺวา อยเธฐฺฐฺยาติ ยรายีติ ฯ

ฐฺธาติ ยตฺวา อหิยฐฺฐเฐฺฐา หุตฺวา "ฉุธํ เยา ปเธฺฐกตฺเตฐฺฐา ราชาตํ ฐุหายิตกธาย ยฐฺฐฺฐีติ ธตฺวา ฐฺยาเต ฐฺปฐกาธยาห –

"ชิตฺตาหิ กาธาหิ ฐุหายิตาหิ, ธรียฺเตา ติฐฺฐาปยิ ฐุเยธ"ตฺติ ฯ

ตตฺถ ชิตฺตาหีติ อเตกตฺถยตฺติฐฺฐิตาหิ ฯ ฐุหายิตาหีติ ฐุกธิตาหิ ฯ ธรียฺเตา ติฐฺฐาปยิ ฐุเยธตฺติ หิกฺขเธ, เยา ธรียฺยปเธฺฐกตฺเตฐฺฐา ตํ ฐุเยธํ ฐุตฺตรปฐฺฐา กาเราการาฐาตยตฺถํ ราชาตํ ติฐฺฐาเปยิ ยฐฺฐาเปยิ, อตฺตเธา ธธตํ กาฐฺยาเปยีติ อเตฺถา ฯ

ฉุธํ ปเธฺฐกตฺเตฐฺฐา กาเยฐุ เธายํ ธเยฺยตฺวา อตฺตเธา ธธตํ กาหาเปตฺวา "ยหาราช, ฐฺธาติ ปฐฺฐฺฐ ธา ยา ธา, ยฆา ปต ตฺฐฺยา กาเยฐุ อาธีตเธา ปฐฺฐฐฺฐาย จ อาหิยํเยา กธิเตา, ตฺวํ อปฺปเยตฺวา เหาหี"ติ ธตฺวา ฐุธฺฉราชหํเยา ชิย อากาเย ฐฺปฺปติตฺวา ธลิหกาฐฺฐ ยฐฺเตฺวา ตฐฺฐฐฺลกปฐฺฐาเรเยธ กเตา ฯ ยหาเยตฺวา ธยตเฐเยาธาตเยฐฺฐฺลํ อฐฺฐลิ ยิรฺยิ ธเยตฺวา ตยฐฺฐยาเตา ตฺยิ ธฐฺฐตชิเยเย อตีเต เฐฺฐฐุตฺติ ปเฐฺฐาเยเปตฺวา รฐฺฐ ปฐิฐฺฐาเปตฺวา ยหาชตฐฺฐ เราธตฺตฺฐ ปริเธธตฺตฺฐ กาเย ปหาย หิยธตฺติ ปธิยิตฺวา ปณฺฐาฐํ ยาเปตฺวา ฐฺยิปฐฺฐฐฺฐ ปฐฺฐธิตฺวา ต ธิรเยฺยธ อหิฐฺฐา จ ยยาปตฺติเยา จ ติฐฺฐเตฺตฺวา อายุปริเยายาเต ตฺรหฺยเลกฺปเกา อเหาฐิ ฯ

ยตฺถา ฐฺยํ ธยฺเธยตํ อาหริตฺวา ยธฺฐาติ ปกาเยตฺวา ชาตกํ ยเยาธาเตฐิ, ยธฺฐปริเยายาเต ฐาหุ เยาตาปตฺติเธยา อเหยุํ ฯ ตธา ราชา อหเยธ อเหาฐิตฺติ ฯ

[ɡ៧ស៊ី] ៣៉ ខេតុជាតកចណ្ណនា

ការកាលិ កាកវណ្ណា ចាតិ ឰាឝ សត្ថា ឌេតចនេ ចិហរន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុ អារព្ភ កថេសិ៉ សោ កិរ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា ឲុកំ បច្ចន្តគាមំ អកមាសិ៉ មនុស្សា តស្ស ឰារិយាបថេ បសីឌិត្វា តំ ភោជេត្វា បដិញ្ញំ គហេត្វា អរញ្ញេ បណ្ណសាលំ កត្វា តត្ថ ចសាបេសុំ, អតិថិយ ចស្ស សក្ការំ ករឹសុ៉ អថេកេ សស្សុតវាទា អាគមំសុ៉ ខោ ខេតសំ ចចតំ សុត្វា ខេចស្ស ចាឌំ ចិស្សជ្ជេត្វា សស្សុតវាឌំ គហេត្វា ខេតសញ្ញោច សក្ការំ ករឹសុ៉ តខោ ឧច្ឆេទវាទា អាគមំសុ ខោ សស្សុតវាឌំ ចិស្សជ្ជេត្វា ឧច្ឆេទវាទមេច គណ្ហឹសុ៉ អថញ្ញោ អចេលកា អាគមឹសុ៉ ខោ ឧច្ឆេទវាឌំ ចិស្សជ្ជេត្វា អចេលកវាឌំ គណ្ហឹសុ៉ សោ ខេតសំ ក្ឃាក្ឃំ អជានន្តានំ មនុស្សានំ សន្តិកេ ទុក្ខេន ចសិត្វា ចុត្ថចស្សោ បចារេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា កតបដិសន្ថារោ "កហំ ចស្សំចុត្ថោសី"តិ ចុត្តោ "បច្ចន្តេ តិស្សាយ, ភន្តេ"តិ ចត្វា "សុខំ ចុត្ថោសី"តិ បុដ្ឋោ "ភន្តេ, ក្ឃាក្ឃំ អជានន្តានំ សន្តិកេ ទុក្ខំ ចុត្ថោម្ហី"តិ អាហ៉ សត្ថា "ភិក្ខុ បេរាណកបណ្ឌិតា តិរច្ឆានយោតិយំ តិព្វត្តាបិ ក្ឃាក្ឃំ អជានន្តេហិ សទ្ធិំ ឲកឌិចសម្បិ ត ចសិំសុ, ត្វំ អត្តនោ ក្ឃាក្ឃំ អជានន្តដ្ឋានេ កស្មា ចសី"តិ ចត្វា ខេតន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ៉

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សុចណ្ណហំសយោតិយំ តិព្វត្តិ, កតិដ្ឋការាបិស្ស អត្តិ៉ ខោ ចិត្តកូដបព្ពតេ ចសន្តា ហិមចន្តបទេសេ សយំជាតសាលិ ខាទន្តិ៉ ខោ ឲកឌិចសំ តត្ថ ចរិត្វា ចិត្តកូដំ អាគច្ឆន្តា អន្តរាមគ្គេ ឲកំ ខេតុំ តាម កញ្ចនបព្ពតំ ឌិស្វា តស្ស មត្ថកេ តិសីឌឹសុ៉ តំ បត បព្ពតំ តិស្សាយ ចសន្តា សកុណសង្ឃា ចតុប្បទា ច គោចរភូមិយំ តាតាចណ្ណា ហោន្តិ, បព្ពតំ បដិច្ចកាលតោ បដ្ឋាយ ខោ សព្ពេ តស្សោភាសេត សុចណ្ណចណ្ណា ហោន្តិ៉ តំ ឌិស្វា ពោធិសត្តស្ស កតិដ្ឋោ តំ ការណំ អជានិត្វា "កិំ តុ ខោ ឲត្ថ ការណ"ន្តិ ភាតរា សទ្ធិំ សល្លបន្តោ ឌ្វេ គាថា អភាសិ –

១០៉

"ការកាលិ កាកវណ្ណា ច, មយគ្គា បតតំ ចរា;

សព្ពេច សឌិសា ហោន្តិ, ឰមំ អាគម្ម បព្ពតំ៉

១១៉

"ឰាឆ សីហា ច ព្យគ្ឃា ច, សិង្គាលា ច មិគាធមា;

សន្តេច សមិតា ហោន្តិ, អយំ កោ ភាយ បន្តោតោ”តិ។

តត្ថ ការកោលិតិ ចតកាកា។ កាកសញ្ញាតិ បកតិកាកសញ្ញា ច។ បតតំ ចរាតិ បក្ខិតំ សេដ្ឋា។ សមិតា ហោយាតិ សមិសចណ្ណា ហោយ។

តស្ស ចចតំ សុត្វា នោឆិសត្តោ តតិយំ កាឆយាហ –

១១។

“ក្លយំ តេទ្វតិ ឌាតន្តិ, យត្យស្សា បន្តាត្យត្តយំ;

ក្លាឆ ចល្ហេត សយ្យត្កា, ចសន្តិ សន្តាបិលិហិតោ”តិ។

តត្ថ ក្លាឆ ចល្ហេតាតិ ក្លាយស្មិំ តេទ្វបន្តោត ឌ្លការសេត ចល្ហសយ្យត្កា ហុត្វា។

តំ សុត្វា ពតិដ្ឋោ សេសកាឆា អការិ –

១២។

“អយាតតា ឃត្ថ សិឃា, អត្តាតំ ចា ចិយាតតា;

ហិតសយ្ជាតតា ចាបិ, ត តត្ថ ចិសតិចសេ។

១៣។

“ឃត្ថាលសោ ច ឥក្លោ ច, ឃ្លុទោ គិទ្វ ច ប្លុឌិឃា;

ត តត្ថ សន្តោ ចសន្តិ, អចិសេសពេទ តទេ។

“នាគំ តេន វិកោតិ, ហិរោត្តប្បញ្ញ យញ្ញិយេ;

អចិរេន មរណំ តេន, ហត្ថ តេន ឧហាយតេ”តិ។

តត្ថ បឋមគាថាយ អត្ថោ – យត្ថ សត្តានំ បណ្ឌិតានំ សីលសម្បន្នានំ មាគតស្ស អនាវេន អមាគតា អនមញ្ញាតា ច អនមាគតវេទេន វិមាគតា វា ហីនានំ វា ទុស្សីលានំ សម្មាគតា សិយា, តត្ថ និវាសេ ន វសេយ្យ។ បុថុយាតិ ឧទេត ឧត្ថ ឧកាសជីវាយ បុជាយ បុជនីយា ហោន្តិ, សមណំ សក្ការំ លភន្តិ។ ហិរោត្តប្បញ្ញ យញ្ញិយេតិ ជាតិគោត្តកុលប្បទេសសីលាចារញាណាទីហិ ហីនេ ច យញ្ញិយេ ច វុត្តញ្ច ច អយំ ន វិករតិ។ ហត្ថាតិ វេយ្យាករណេ និបាតោ។ ឧហាយតេតិ បរិច្ចជាយ។ ឧវជ្ជា បន វត្វា វុសោបិ តេ ហំសា វុប្បតិត្វា វិត្តក្កុជ្ជេន គតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា ករិដ្ឋហំសោ អានន្ទោ អហោសិ, ជេដ្ឋកហំសោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ទេវទូតជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[១៦០] ៥. អារញ្ញជាតកវណ្ណនា

អាជាវតីនាយ លភាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ឥន្ទ្រិយជាតកេ (ជា. ១.៦.៩០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ ភគវា បន សត្ថា តំ ភិក្ខុំ “សច្ចំ កិរ ត្វំ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កេន ឧក្កណ្ឋាបិតោសី”តិ វត្វា “បុរាណទុតិយិកាយ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ ឯសា ឥត្ថី តុយ្ហំ អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ ត្វំ ឯតំ និស្សាយ វតុរង្គិនិសេនំ ឧហិត្វា ហិមវន្តបទេសេ មហន្តំ ទុក្ខំ អនុភវន្តោ តីណិ សំវច្ឆរានិ វសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គហេត្វា បព្ពជិត្វា វនមូលផលាហារោ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ហិមវន្តបទេសេ វសិ។ តស្មិំ កាលេ ឯកោ បុញ្ញសម្បន្នោ សត្តោ តាវតិំសភវនតោ ចវិត្វា តស្មិំ ឋានេ បទុមសរេ ឯកស្មិំ បទុមគច្ឆេ ទារិកា ហុត្វា និព្ពត្តិ, សេសបទុមេសុ បុរាណភាវំ បត្វា បតិតេសុបិ តំ មហាគព្ភំ ហុត្វា តិដ្ឋតេវ។ តាបសោ នហាយិតុំ បទុមសរំ គតោ តំ ទិស្វា “អញ្ញេសុ បទុមេសុ បតិតេសុបិ ឥទំ មហាគព្ភំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ ចិន្តេត្វា ឧទកសាដកំ និវាសេត្វា ឱតរិត្វា គន្ត្វា តំ បទុមំ វិវរិត្វា តំ ទារិកំ ទិស្វា ធីតុសញ្ញំ ឧប្បាទេត្វា បណ្ណសាលំ អានេត្វា បដិជគ្គិ។ សា អបរភាគេ សោឡសវស្សិកា ហុត្វា អភិរូបា អហោសិ

ឧត្តមរូបធរា អតិក្កន្តា មានុសកវណ្ណំ, អបត្តា ទេវវណ្ណំ។ តទា សក្កោ ពោធិសត្តស្ស ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆតិ, សោ តំ ទារិកំ ទិស្វា “កុតោ ឯសា”តិ បុច្ឆិត្វា លទ្ធនិយាមំ សុត្វា “ឥមិស្សា កិំ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ បុច្ឆិ។ “និវាសដ្ឋានំ វត្ថាលង្ការភោជនវិធានំ, មារិសា”តិ។ សោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ តស្សា វសនដ្ឋានស្ស អាសន្នេ ផលិកបាសាទំ មាបេត្វា ទិព្វសយនទិព្វវត្ថាលង្ការទិព្វន្នបានានិ មាបេសិ។

សោ បាសាទោ តស្សា អភិរុហនកាលេ ឱតរិត្វា ភូមិយំ បតិដ្ឋាតិ, អភិរូឡ្ហកាលេ លង្ឃិត្វា អាកាសេ តិដ្ឋតិ។ សា ពោធិសត្តស្ស វត្តបដិវត្តំ កុរុមានា បាសាទេ វសតិ។ តមេកោ វនចរកោ ទិស្វា “អយំ, វោ ភន្តេ, កិំ ហោតី”តិ បុច្ឆិត្វា “ធីតា មេ”តិ សុត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា “ទេវ, មយា ហិមវន្តបទេសេ ឯវរូបា នាម ឯកស្ស តាបសស្ស ធីតា ទិដ្ឋា”តិ រញ្ញោ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា សោ សវនសំសគ្គេន ពជ្ឈិត្វា វនចរកំ មគ្គទេសកំ កត្វា ចតុរង្គិនិយា សេនាយ តំ ឋានំ គន្ត្វា ខន្ធាវារំ និវាសាបេត្វា វនចរកំ អាទាយ អមច្ចគណបរិវុតោ អស្សមបទំ បវិសិត្វា មហាសត្តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ “ភន្តេ, ឥត្ថិយោ នាម ព្រហ្មចរិយស្ស មលំ, តុម្ហាកំ ធីតរំ អហំ បដិជគ្គិស្សាមី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ បន “កិំ នុ ខោ ឯតស្មិំ បច្ចយេ”តិ អាសង្កំ កត្វា ឧទកំ ឱតរិត្វា អាកឹតការេន តស្សា កុមារិកាយ អាសង្កាតិ នាមំ អកាសិ។ សោ តំ រាជានំ “នាមំ គហេត្វា គច្ឆា”តិ ឧជុកំ អវត្វា “មហារាជ, ឥមាយ កុមារិកាយ នាមំ ជានន្តោ គណ្ហិត្វា គច្ឆា”តិ អាហ។ “តុម្ហេ កថិតេ ញាស្សាមិ, ភន្តេ”តិ។ “អហំ តេ ន កថេមិ, ត្វំ អត្តនោ បញ្ញាពលេន នាមំ ជានន្តោវ គហេត្វា យាហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តតោ បដ្ឋាយ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ “កិន្នាមា នុ ខោ ឯសា”តិ នាមំ ឧបធារេតិ។ សោ យានិ ទុជ្ជានានិ នាមានិ, តានិ ចិន្តេត្វា “អសុកា នាម ភវិស្សតី”តិ ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ កថេតិ។ ពោធិសត្តោ “ន ឯវំនាមា”តិ បដិក្ខិបតិ។

រញ្ញោ ច នាមំ ឧបធារេន្តស្ស សំវច្ឆរោ អតីតោ។ តទា ហត្ថិអស្សមនុស្សេ សីហាទយោ វាឡា គណ្ហន្តិ, ទីឃជាតិកបរិបន្ថោ ហោតិ, មក្ខិកបរិបន្ថោ ហោតិ, សីតេន កិលមិត្វា ពហូ មនុស្សា មរន្តិ។ អថ រាជា កុជ្ឈិត្វា “កិំ មេ ឯតាយា”តិ ពោធិសត្តស្ស កថេត្វា បាយាសិ។ អាសង្កា កុមារិកា តំ ទិវសំ ផលិកវាតបានំ វិវរិត្វា អត្តានំ ទស្សេន្តី អដ្ឋាសិ។ រាជា តំ ទិស្វា “មយំ តវ នាមំ ជានិតុំ ន សក្កោម, ត្វំ ហិមវន្តេយេវ វស, មយំ គមិស្សាមា”តិ អាហ។ “កហំ, មហារាជ, គច្ឆន្តោ មាទិសំ ឥត្ថិំ លភិស្សសិ, មម វចនំ សុណាហិ, តាវតិំសទេវលោកេ ចិត្តលតាវនេ អាសាវតី នាម លតា អត្ថិ, តស្សា ផលស្ស អព្ភន្តរេ ទិព្វបានំ និព្វត្តំ, តំ ឯកវារំ បិវិត្វា ចត្តារោ មាសេ មត្តា ហុត្វា ទិព្វសយនេ សយន្តិ, សា បន វស្សសហស្សេន ផលតិ, សុរាសោណ្ឌា ទេវបុត្តា ‘ឥតោ ផលំ លភិស្សាមា’តិ ទិព្វបានបិបាសំ អធិវាសេត្វា វស្សសហស្សំ និពទ្ធំ គន្ត្វា តំ លតំ ‘អរោគា នុ ខោ’តិ ឱលោកេន្តិ, ត្វំ បន ឯកសំវច្ឆរេនេវ ឧក្កណ្ឋិតោ, អាសាផលវតី នាម ឯសា, មា ឧក្កណ្ឋី”តិ វត្វា តិស្សា គាថា អភាសិ –

១៩។

“អាសាវតី នាម លតា, ជាតា ចិត្តលតាវនេ;

តស្សា វស្សសហស្សេន, ឯកំ និព្វត្តតេ ផលំ។

᪑᪕᪨

“ᨲᩴ ᨴᩮᩅᩣ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨴᩪᩁᨹᩃᩴ ᩈᨲᩥᩴ;

ᩋᩣᩈᩦᩈᩮᨳ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩁᩣᨩ, ᩋᩣᩈᩣ ᨹᩃᩅᨲᩦ ᩈᩩᨡᩣ᪨

᪑᪖᪨

“ᩋᩣᩈᩦᩈᨲᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩦ, ᩋᩣᩈᩦᩈᨲᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᨴᩥᨩᩮᩣ;

ᨲᩔ ᨧᩣᩈᩣ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨴᩪᩁᨣᨲᩣ ᩈᨲᩦ;

ᩋᩣᩈᩦᩈᩮᨳ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩁᩣᨩ, ᩋᩣᩈᩣ ᨹᩃᩅᨲᩦ ᩈᩩᨡᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩈᩣᩅᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᩥᨠᩣ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔᩣ ᨹᩃᩮ ᩋᩣᩈᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩃᨲᩣᩅᨶᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᨠᩮ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩁ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᨲᩥᨱᩁᩩᨠ᩠ᨡᩃᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᨽᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩈᩁᩦᩁᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩔ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩃᨲᩣᩅᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᩏᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩈᩦᩈᩮᨳᩣᨲᩥ ᩋᩣᩈᩦᩈᩣᩉᩥ ᨧᩮᩅ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨧᩮᩅ, ᨾᩣ ᩋᩣᩈᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩣᨿ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨷᩦᨲᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᨶᩣᨾᨠᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨷᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩴ ᩅᩈᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᨴᩈᨶᩣᨾᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥ, “ᩋᩈᩩᨠᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩮᩣᩈᩥᨠᩮ᩠ᨲᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩮᩅ᪨ ᨷᩩᨶ ᩁᩣᨩᩣ “ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᩍᨾᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨷᩣᨿᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣᨷᩥ ᨷᩩᨶ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᨲᩥᨭ᩠ᨮ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨾᨿᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩣᩈᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᩅ ᨶᩣᨾᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨾᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩥᩔᩈᩥ, ᩋᩣᩈᩣᨿ ᨶᩣᨾ ᩋᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨻᨠᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᨾᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴ ᩃᨽᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩃᨽᩥᩔᩈᩥ, ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨻᨠᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨴᩩᨾᩈᩁᩮ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨶᩥᩃᩦᨿᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩋᩉᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩈᩩᨡᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩈᨧᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᩋᨶᩮᩣᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨶᩦᨿᩴ ᨷᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩅᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨽᨴ᩠ᨴᨠᩴ ᩅᨲ ᩋᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᨾᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᩋᩈᩩᩁᨶᩥᨾ᩠ᨾᨳᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨽᩅᨶᩮ ᨴᩮᩅᩥᩔᩁᩥᨿᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ ‘ᨾᨾ ᨲᩣᩅ ᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩮᩣ’ᨲᩥ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ‘ᩍᨾᩔ ᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨷᩣᨷᩮᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᨻᨠᩔ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩑᨠᩣ ᨶᨴᩦ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨶᨴᩥᩴ ᩒᨥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮᨶ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨻᨠᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨶᩦᨿᩴ ᨷᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ

ວນິ, ສງ຺ຄຍ຺ຫ ກສ຺ສິຕ຺ວາ ກຕໍ. “ເທວ, ມຫາຣາຊ, ຊໂກປິ ຕາວ ອຕ຺ຕໂນ ອາຍາສຜລໍ ລທິ, ກິໍ ຕ຺ວໍ ນ ລພິສ຺ສສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ອາສີເສເຖວາ”ຕິອາທິມາຫ.

ຕຕ຺ຖ ອາສີເສເຖວາຕິ ອາສີສຕິເຍວ ປເຕ຺ຖຕິເຍວ. ປກ຺ຂີຕິ ປເກ຺ຂຫິ ຍຸຕ຺ຕຕາຍ ປກ຺ຂີ. ຂິກ຺ກຕ຺ຕໍ ຊາຕຕາຍ ຊິເນາ. ຕາວ ທູຣຄຕາ ສຕີຕິ ປຕ຺ຖຍຕ຺ຖເກຕາ ມຖ຺ຍາຕຍ຺ຍາ ສງ຺ຄຫສ຺ສ ຈ ທູຣຄາເຕ ປສ຺ສ, ເທວ ທູຣຄຕາ ສຍາຕາ ສກ຺ກສ຺ສ ອາຕຸຄາເວນ ຊກສ຺ສ ອາສາ ປູຣເຍວາຕິ.

ອຖ ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຣູເປ ຈຫ຺ຸຍ຺ຫາ ກຖາຍ ອລ຺ລີເນາ ກຕ຺ວາ ອສເກ຺ກເຣາ຺ຕ຺ວາ ອມເຈ຺ຈ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ ສຕນາຍໍ ກາເຣສິ, ສຕນາຍວເສນ ນາຍໍ ກເວສເຕາປິສ຺ສ ອຍ຺ຍາ ນິວຕ຺ຖໍ ອຕີຕໍ. ເສາ ຕິລ຺ລໍ ນິວຕ຺ຖຣາຕໍ ອຕ຺ຖເຍນ ເຊາຄິສຕ຺ຕໍ ສປສຍ຺ຍິຕ຺ວາ ສຕນາຍວເສນ “ອສ຺ສາ ນາຍ ກວິສ຺ສຕີ”ຕິ ປຸຈ຺ຊິ. “ນ ຊານາມິ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ. ເສາ “ກມິສ຺ສາມ ຊາຕິ ມຍ”ນ຺ຕິ ເຊາຄິສຕ຺ຕໍ ວຕ຺ວາ ປິຍາສິ. ອາສນ຺ນາ ກຸມາຣິກາ ຈ ປຸນ ຜລິກວາຕປິຕໍ ຄິສ຺ສາຍ ທິຕາວ. ຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ຕ຺ວໍ ອນ຺ທ, ມຍໍ ກມິສ຺ສາມາ”ຕິ ອາຫ. “ກສ຺ມາ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ. “ຕ຺ວໍ ມໍ ວວເນເນວ ສຕ຺ເຕປຍ຺ຍສິ, ນ ຈ ກາມເຣຕິມາ, ຕວ ມຸທຸເວວເນນ ວາຊ຺ຊຸຍ຺ຫາ ວສຕ຺ຕສ຺ສ ມມ ຕີລຳ ນິວຕ຺ຖຣາຕິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕານິ, ຊາຕິ ກມິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ກາຖາ ອາຫ –

໑໙.

“ສເມ຺ຍສິ ເທາ ມໍ ວາຈາຍ, ນ ຈ ສເມ຺ຍສິ ກມ຺ມຸນາ;

ມາລີ ເສເຣຍ຺ຍກເສ຺ສວ, ວຳ຺ຳວນ຺ຕາ ອຄນ຺ທິກາ.

໒໐.

“ອຜລໍ ມທຸຣໍ ວາຈໍ, ໂຍ ມິເຕ຺ຕສຸ ປກຸພ຺ພຕິ;

ອທທໍ ອວິສ຺ສຊໍ ໂພຄໍ, ສນ຺ທິ ເຕນສ຺ສ ຊີຣຕິ.

໒໑.

“ຍຕ຺ຖິກາຍິຣາ ຕຕ຺ຖິກາເວເທ, ຍໍ ນ ກາຍິຣາ ນ ຕໍ ວເທ;

ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩴ, ᨷᩁᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ᪨

᪁᪂᪨

“ᨻᩃᨬ᩠ᨧ ᩅᨲ ᨾᩮ ᨡᩦᨱᩴ, ᨷᩣᨳᩮᨿ᩠ᨿᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᩈᨦ᩠ᨠᩮ ᨷᩣᨱᩪᨷᩁᩮᩣᨵᩣᨿ, ᩉᨶ᩠ᨴ ᨴᩣᨶᩥ ᩅᨩᩣᨾᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨷᩮᩈᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ ᨷᩦᨱᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩃᩮᨿ᩠ᨿᨠᩈ᩠ᩈᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᩩᩁᨱ᩠ᨯᨠᩈ᩠ᩈ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᩈᩦᩈᨾᩮᩅᩮᨲᩴ, ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᩩᩁᨱ᩠ᨯᨠᨩᨿᩈᩩᨾᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨣᨶ᩠ᨵᨠᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩮᩃᩮᨿ᩠ᨿᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᨾᩣᩃᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨶ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨴᩈ᩠ᩈᨶᩮᨶ ᨲᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ, ᩋᨣᨶ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨶ ᨲᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲ᩠ᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩈ᩠ᩈᨶᩮᨶ ᨷᩥᨿᩅᨧᨶᩮᨶ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ, ᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩣᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨴᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨿᩮᩣ “ᩍᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩮᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᨴᩈ᩠ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨾᨵᩩᩁᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᩋᨴᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᩈ᩠ᩈᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨾᨵᩩᩁᩅᨧᨶᨾᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩈ᩠ᩈ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᩈ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨩᩦᩁᨲᩥ, ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨳᩅᩮᩣ ᨶ ᨥᨭᩦᨿᨲᩥ᪨ ᨷᩣᨳᩮᨿ᩠ᨿᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨲᩅ ᨾᨵᩩᩁᩅᨧᨶᩮᨶ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣᨶᩥ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩈ᩠ᩈᩮᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩁᨳᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨻᩃᨬ᩠ᨧ ᨡᩦᨱᩴ, ᨾᨶᩩᩈ᩠ᩈᩣᨶᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩅᩮᨲᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨷᩣᨳᩮᨿ᩠ᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩈᨦ᩠ᨠᩮ ᨷᩣᨱᩪᨷᩁᩮᩣᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᩍᨵᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᨾᩥ, ᩉᨶ᩠ᨴ ᨴᩣᨶᩣᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᨲᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨾᨾ ᨶᩣᨾᩴ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩮ ᨷᩥᨲᩩ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨷᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᩉ –

᪁᪃᪨

“ᩑᨲᨴᩮᩅ ᩉᩥ ᨾᩮ ᨶᩣᨾᩴ, ᨿᩴᨶᩣᨾᩈ᩠ᨾᩥ ᩁᨳᩮᩈᨽ;

ᩋᩣᨣᨾᩮᩉᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᩥᨲᩁᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᨿᩣᨾᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩴᨶᩣᨾᩣ ᩋᩉᩴ ᩋᩈ᩠ᨾᩥ, ᨲᩴ ᩑᨲᩴ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᨾᨾ ᨶᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᩈ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨵᩦᨲᩣ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨶᩣᨾᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩃᩥᨠᩅᩥᨾᩣᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᨷᩥᨲᩁᩣᨷᩥ ᨲᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᩑᩉᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

“អាគមេហិ, មហារាជ, បិតរំ អាមន្តយាមហ”ន្តិ បិតរា ឧគ្គហិត្វា មហាសត្តំ វន្ទិត្វា រោទិត្វា ខមាបេត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ អាគតា។ រាជា តំ គហេត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍេន្តោ បិយសំវាសំ វសិ។ ពោធិសត្តោ អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកេ ឧប្បជ្ជិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា អាសង្កា កុមារិកា បុរាណទុតិយិកា អហោសិ, រាជា ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

អាសង្កជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១៥១] ២។ មិគាលោបជាតកវណ្ណនា

ន មេ រុច្ចីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ទុព្ពចភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សត្ថា តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ទុព្ពចោ”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ន ខោ ភិក្ខុ ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ត្វំ ទុព្ពចោយេវ, ទុព្ពចភាវញ្ញេវ បន និស្សាយ បណ្ឌិតានំ វចនំ អករោន្តោ វេរម្ភវាតមុខេ វិនាសំ គតោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ គិជ្ឈយោនិយំ និព្វត្តិត្វា អបរណ្ណគិជ្ឈោ នាម អហោសិ។ សោ គិជ្ឈគណបរិវុតោ គិជ្ឈកូដបព្ពតេ វសិ។ បុត្តោ បនស្ស មិគាលោបោ នាម ថាមពលសម្បន្នោ អហោសិ, សោ អញ្ញេសំ គិជ្ឈានំ សីមំ អតិក្កមិត្វា អតិឧច្ចំ ឧប្បតតិ។ គិជ្ឈា “បុត្តោ តេ អតិទូរំ ឧប្បតតី”តិ គិជ្ឈរញ្ញោ អារោចេសុំ។ សោ តំ បក្កោសេត្វា “ត្វំ កិរ, តាត, អតិឧច្ចំ គច្ឆសិ, អតិឧច្ចំ គច្ឆន្តោ ជីវិតក្ខយំ បាបុណិស្សសី”តិ វត្វា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១៣។

“ន មេ រុច្ចិ មិគាលោប, យស្ស តេ តាទិសី គតី;

អតុច្ចំ តាត បតសិ, អភូមិំ តាត សេវសិ។

១៤។

“ចតុក្កណ្ណំវ កេទារំ, យទា តេ បថវី សិយា;

តទា តាត និវត្តស្សុ, មាស្សុ ឯត្តោ បរំ គមិ។

១៦។

“សន្តិ អញ្ញេបិ សកុណា, បត្តយានា វិហង្គមា;

អក្ខិត្តា វាតវេគេន, នដ្ឋា តេ សស្សតីសមា”តិ។

តត្ថ យិការលៃបិតិ បុត្តំ នាមេន អាលបតិ។ អត្ថំ តាត បតសីតិ តាត, ត្វំ អញ្ញេសំ គិជ្ឈានំ សីមំ អតិក្កមិត្វា អតិទូរំ គច្ឆសិ។ វត្តក្កាលំ ច គោចរត្ថំ ឱលីយិតស្ស សីមំ អាតិក្កមតិ។ ឱលីនំ ទុត្តំ ហោតិ – តាត, យទា តេ អយំ មហាបថវី ចក្កវាឡំ គោចរេ ចិយ សិយា, ឧទកំ ពទ្ធិកា ចិយ ហុត្វា បញ្ញាយេថ, អថ ត្វំ ឧត្តកា បាកា និវត្តេយ្យាសិ, ឧទេត្វា បទំ យា គមីតិ។ សន្តិ អញ្ញេបីតិ ន កេវលំ ត្វមេវ, អញ្ញេបិ គិជ្ឈា ឧទកំ គរិ ស្វតិ និរេបតិ។ អក្ខិត្តាតិ តេបិ គិជ្ឈា អយុត្តំ សីមំ អតិក្កមិត្វា គតា វាតវេគេន អាគន្ធិតា នដ្ឋិំសុ។ សស្សតីសមាតិ សស្សតីហិ បថវីបព្ពតាទីហិ សមំ អត្តានំ មញ្ញមានា អត្តនោ វស្សសហស្សបរិមាណំ អាយុំ អប្បត្វាបិ អន្តរា នដ្ឋាតិ អត្ថោ។

យិការលៃបិ អនោវាទករត្តា បិតុ វចនំ អគត្វា លង្ឃិត្វា បិតរា អក្ខាតំ សីមំ ទិស្វា តំ អតិក្កម្ម កាលវាតេ បត្វា តេហិ បិក្ខិត្វា វុប្បតិតោ វេរម្ភវាតមុខំ បក្ខន្តិ, អថ នំ វេរម្ភវាតា បហរិំសុ។ សោ តេហិ បហដមត្តោវ ខណ្ឌាខណ្ឌំ ហុត្វា អាកាសេយេវ អន្តរធាយិ។

១៧។

“អគត្វា អបតន្តស្ស, បិតុ វុទ្ធស្ស សាសនំ;

កាលវាតេ អតិក្កម្ម, វេរម្ភានំ វសំ អគា។

១៨។

“តស្ស បុត្តា ច ទារា ច, យេ ចញ្ញេ អនុជីវិនោ;

សព្ពេ ព្យសនមាបាទុំ, អនោវាទករេ ទិជេ។

“ឯវម្បិ ឥធ វុឌ្ឍានំ, យោ វាក្យំ នាវពុជ្ឈតិ;

អតិសីមចរោ ទិត្តោ, គិជ្ឈោវាតីតសាសនោ;

សព្វេ ព្យសនំ បប្បោន្តិ, អកត្វា វុឌ្ឍសាសន”ន្តិ –

ឥមា តិស្សោ អភិសម្ពុទ្ធគាថា។

តត្ថ អនុជីវិនោតិ តំ និស្សាយ ជីវកា។ អនោវាទករេ ទិជេតិ តស្មិំ មិគាលោបេ គិជ្ឈេ ឱវាទំ អករោន្តេ សព្វេបិ តេ តេន សទ្ធិំ អតិសីមំ គន្ត្វា វិនាសំ បាបុណិំសុ។ ឯវម្បីតិ, ភិក្ខវេ, យថា សោ គិជ្ឈោ, ឯវំ យោ អញ្ញោបិ គហដ្ឋោ វា បព្ពជិតោ វា ហិតានុកម្បកានំ វុឌ្ឍានំ វចនំ ន ករោតិ, សោបិ អយំ សីមំ អតិក្កមិត្វា ចរន្តោ ទិត្តោ គព្ពិតោ គិជ្ឈោវ ព្យសនំ បាបុណាតីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មិគាលោបោ ទុព្វចភិក្ខុ អហោសិ, អបរណ្ណោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មិគាលោបជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៩២] ៧. សិរិកាឡកណ្ណិជាតកវណ្ណនា

កា នុ កាឡេន វណ្ណេនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនាថបិណ្ឌិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋិតកាលតោ បដ្ឋាយ អភិន្នានិ បញ្ច សីលានិ រក្ខិ, ភរិយាបិស្ស បុត្តធីតរោបិ ទាសាបិ ភតិំ គហេត្វា កម្មំ ករោន្តា កម្មករាបិ សព្វេ រក្ខិំសុយេវ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អនាថបិណ្ឌិកោ សុចិយេវ សុចិបរិវារោ ហុត្វា ចរតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេ បោរាណកបណ្ឌិតាបិ សុចីយេវ សុចិបរិវារា អហេសុ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សេដ្ឋិ ហុត្វា ទានំ អទាសិ, សីលំ រក្ខិ, ឧបោសថកម្មំ ករិ, ភរិយាបិស្ស បញ្ច

ນີລີຕີ ຣກຼິ, ບຸຕຕະສີຕເຣາບີ ຊາວກາຍູກາຣະບີເຣີຍາບີ ບຊາ ນີລີຕີ ຣກຼິນຸ ເນາ ນຸຮີບຣິຫາຣະເວຊ໌ເຈຕຸ ບຊາຍີຕຸ ອເຣຈກາຊີເຈນັ ເນາ ຮີເຣຕຸນີ "ນເຣ ຍຫາ ນຸຮີບຣິຫາຣະນີເລີ ເກາຮີ ອາກາຍີສຸຕີ, ຕສຸ ຍຍ ຄີນີຊຄບລຸຕຸ ຈາ ຄີບຊຸຄນວທີ ຈາ ຊາຕຸ ຄ ຍຸຕຸ, ອຄຸຮູຊ໌ ອບຣີກຸຕຸ ຊາຕຸ ຈຊຕີ"ຕີ ອຕຸຕເຄາ ຈນຄຊ໌າຣະຄເຣຍຈ ຊຸກາບເນຸ ອບຣີກຸຕຸບລຸຕຸຊ໌າ ເນຄານຄຊ໌າ ບຊາເຣບນີ ຕນຸ ນບເຣຍ ຈາຕຸຍຫາຣາຂີກເຣຈເລີເກເຕາ ຮີກຸບກຸຍຫາຣາຂສຸ ສີຕາ ກາຕຸອກຫຼີ ຈ ຄາຍ ຊຕເຣຊຍຫາຣາຂສຸ ສີຕາ ນີຣີ ຈ ຄາຍາຕີ ຢູຍາ ເຣຊ ຊາຕຸ ກຊຸຍາລ໌ ອາຊາຍ "ອເຄາຕເຕຸ ກີຕຸຢູສຸຍາຍາ"ຕີ ອເຄາຕຕຸຕີຕຸ ອາກຊຸນຸ ຕນຸ ບຄ ຊເຣຫ ຊາຫຸຄີ ຕີຕຸຄີ, ເຕນຸ ຕຸຊາຄີ ຕີເຣຕຸ ຕຸຊາເຣຍຈ ຄຸຍຄູ, ບເຣຊຸກາຕຸຊາຄີ ຕີເຣຕຸ ບເຣຊຸກາຕຸຊາຈ ຄຸຍຄູ, ກີກຸຄີ ຕີເຣຕຸ ກີກຸຈ ຄຸຍຄູ, ຕາບນາຄີ ຕີເຣຕຸ ຕາບນາຈ ຄຸຍຄູ, ຈາຕຸຍຫາຣາຂີກາສີນຸ ລນຸ ກາຍນເຣກຸນຸ ເຣຈບຸຕຕາຄີ ຕີເຣຕຸ ເຣຈບຸຕຕາຈ ຄຸຍຄູ, ເຣຈສີຕາຄີ ຕີເຣຕຸ ເຣຈສີຕາຈ ຄຸຍຄູ໌

ຕຕີຍາ ເຣຊ ອາກຕຸ "ອຫັ ບຊຍ໌ ຄຸຍີສຸຍາຍີ, ອຫັ ບຊຍ"ຄູ ຕີຕຸຍ ກລຫັ ກຣີນຸ ກາຕຸອກຫຼີ "ອຫັ ເລີກັ ບີເລີຍີ ຮີຈາເຣຍີ, ຕນຸາ ບຊຍ໌ ຄາຍີຕຸ ຍຸຕຕາຍີ"ຕີ ຈຊຕີ ນີຣີ "ອຫັ ຍຫາຂຄສຸ ຢູສຸຣີຍຊາຍີກາຍ ບຊີບຊາຍ ຮີຕາ, ຕນຸາ ບຊຍ໌ ຄຸຍີຕຸ ຍຸຕຕາຍີ"ຕີ ຈຊຕີ໌ ຕາ "ອເຍຸ ບຊຍ໌ ຄຸຍີຕຸ ຍຸຕຕຸນຸບ໌ ຈາ ອຍຸຕຕຸນຸບ໌ ຈາ ຈຕຸເຣາ ຍຫາຣາຂາເຄາ ຂາຄີສຸຄູ"ຕີ ເຕນັ ນຄູກັ ກຄຸ "ອເຍຸ ກາ ບຊຍ໌ ອເຄາຕຕຸຊເຫ ຄຸຍີຕຸ ຍຸຕຕຸນຸບີ"ຕີ ບຸຊຸນຸ ຊຕເຣຊຮີກຸບກຸ "ຄ ນກຸາ ອເຍຕີ ຮີຄີຊຸຄີຕຸ"ຄູ ຮີກຸຍຫາເຣຈສຸຈລາຄີ ຄາເຣຍກັນຸ ເຕ "ອເຍຕີ ຄ ນກຸສຸາຍ, ນກຸສຸ ບີຊຍຸເລ ເຣບເຣນສຸາຍາ"ຕີ ຕາ ນກຸສຸ ນຄູກັ ເຣບເຣນນຸ ນເຣກຸາ ຕານັ ຈຈຄີ ນຸຕຸາ ຮີເຣຕຸນີ "ຢູຍາ ເຣຊບີ ຍຍ ບຸຣີນາຄເຣຊຸາຈ ສີຕເຣາ, ຄ ນກຸາ ຍຫາ ຢູຍ໌ ອຊຸ ຮີຄີຊຸຄີຕຸ"ຄູ໌ ອຈ ຕາ ນເຣກຸາ ອາຫ "ຊາຣາລານີຍໍ ນຸຮີບຣິຫາເຣາ ຄາຍ ເນຊ໌ ອຕຸ, ຕສຸ ລເຣ ອຄຸຮູຊ໌ນຍຄຊ໌າ ບຊາຕຸ, ຍາ ຕຕຸ ຄີນີຊີຕຸ ຈາ ນຍີຕຸ ຈາ ລກຕີ, ນາ ບຊຍ໌ ຄຸຍີຕຸ ຍຸຕຕຸນຸບີ"ຕີ໌ ຕັ ນຸຕຸາ ກາຕຸອກຫຼີ ຕນຸ ຕເລາເຣຍຈ ຄີລຈຕຸ ຄີຈາເຣຕຸາ ຄີລຮີເລບຄີ ຮີລີຍຸຕຸາ ຄີລຍລີບີຕຸອຄຸຄີ ບີຕຸອຄຸຕຸາ ຍຄຸບີນາເຣລາ ຮີຍ ເຣຈເລີເກເຕາ ຊຸຕຣີຕຸາ ຍຊຸຍາຍນຍຄຸເຣ ເນຊ໌ເຄາ ບີນາຊສຸ ຊຸບຊາຄຊ໌າເຣ ນຍຄສຸ ອຮີຊຸເຣ ຊາເຣຄ ຄີລເຣນຸ ຮີສຸເຣຊຕຸາ ອາກາເຣນ ອຊ໌າສີ໌ ເນຊ໌ ຊູເລີເກຕຸາ ຕັ ອຊຸນ, ນຫຊສຸເຄເຄຈສຸ ນາ ອບີຍາ ອເຫາສີ ອຍຄາບີ໌ ເນາ ຕາຍ ນຊຸ ນລຸບເຣຕຸາ ບຊຍ໌ ກາຈຍາຫ –

໓໐໌

"ກາ ຄຸ ກາຍູຊຄ ຈເຣຸກ, ຄ ຈາບີ ບີຍຊສຸຄາ;

ກາ ຈາ ຕຸ ກສຸ ຈາ ສີຕາ, ກຈັ ຂາເຄຍຸ ຕັ ຍຍ"ຄູ໌

ຕຕຸ ກາຍູຊຄາຕີ ຄີເລຄ໌ ຈເຣຸກາຕີ ນຣີຣຈຕຸກເຣລາຈເຣຸກ໌ ຄ ຈາບີ ບີຍຊສຸຄາຕີ ຊາຕຸເນາ, ກີກຸເຣຈ, ນຕຸາ ນັນຄູຕີ ຊຸຕຸ, ອຍຊ໌າ ເຣຈສີຕາ ອຄາຈາຣາ ຊຸສຸີລີ, ຕນຸາ ນາ ນຫຊສຸເຄເຄຈສຸ ອບີຍາ ຂາຕາ, ເຕເຄຈຍາຫ໌ ກາ ຈາ ຕຸຄູ "ກາ ຈ ຕຸ, ອຍເຣຍຈ ຈາ ບີເຣຊາ໌

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກາຬກຓ຺ຓີ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໑.

“ມຫາຣາຊສ຺ສາຫໍ ຘີຕາ, ວິຣູປກ຺ຂສ຺ສ ຈຓ຺ຑິຍາ;

ອຫໍ ກາຬີ ອລກ຺ຂິກາ, ກາຬກຓ຺ຓີຕິ ມໍ ວິທູ;

ໂອກາສໍ ຍາຈິໂຕ ເທຫິ, ວເສມຸ ຕວ ສນ຺ຕິເກ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຈຓ຺ຑິຍາຕິ ໂກຘນາ. ໂກຘນພາເວນ ຫິ ມຫາຈຓ຺ຑີຕິ ນາມໍ ລພິໍສຸ. ອລກ຺ຂິກາຕິ ນິປ຺ປຸຎ຺ຎາ. ມໍ ວິທູຕິ ເອວໍ ມໍ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກເທວໂລເກ ຊານນ຺ຕິ. ວເສມູຕິ ມຍໍ ອຊ຺ຊ ເອກຣຕ຺ຕໍ ຕວ ສນ຺ຕິເກ ວເສຍ຺ຍາມ, ເອຕສ຺ມິໍ ເມ ອນຸຄ຺ຄຫຕ຺ຖາຍ ໂອກາສໍ ເທຫີຕິ.

ຕໂຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໒.

“ກິໍສີເລ ກິໍສມາຈາເຣ, ປຸຣິເສ ນິວິສເສ ຕຸວໍ;

ປຸຏ຺ຖາ ເມ ກາຬິ ອກ຺ຂາຫິ, ກໍ ຊາເນມຸ ຕໍ ມຍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນິວິສເສຕິ ຕວ ຈິຕ຺ເຕນ ນິວິສສິ ປຕິຏ຺ຖຫສີຕິ.

ຕໂຕ ສາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຓໍ ກເຘນ຺ຕີ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໓໓.

“ມກ຺ຂີ ປຬາສີ ສາຣມ຺ພີ, ອິສ຺ສຸກີ ມຈ຺ຉຣີ ສໂຐ;

សោ មយ្ហាបុរិសោ កត្តោ, លទ្ធំ យស្ស វិនស្សតី”តិ។

តស្សត្ថោ – យោ បុរិសោ អត្តនោ កតគុណំ ន ជានាតិ, គុណមក្ខី ហោតិ, អត្តនោ កិស្មិញ្ចិ ការណេ កថិតេ “កិំ អហំ ឯតំ ន ជានាមី”តិ យុគគ្គាហំ គណ្ហាតិ , អញ្ញេហិ កិញ្ចិ កតំ ទិស្វា សារម្ភវសេន ករណុត្តរិកំ ករោតិ, បរេ លាភំ លភន្តេ ន តុស្សតិ, “មយ្ហាឥស្សរិយំ បរេសំ មា ហោតុ, មយ្ហមេវ ហោតូ”តិ សកសម្បត្តិំ កោបេត្វា បរស្ស តិលាភេន តេលពិន្ទុម្បិ ន ទេតិ, កោធាទិកលក្លោភេន សមន្នាគតោ ហុត្វា អត្តនោ សន្តកំ បរស្ស អទត្វា តេហិ តេហិ ឧបាយេហិ បរសន្តកមេវ ហរតិ, យស្ស លទ្ធំ ធញ្ញំ វា ធនំ វា វិនស្សតិ ន តិដ្ឋតិ, សុរាធុត្តោ អក្ខធុត្តោ ឥត្ថិធុត្តោ វា ហុត្វា លទ្ធំ លទ្ធំ វិនាសេតិយេវ, អយំ ឯតេហិ គុណេហិ សមន្នាគតោ បុរិសោ មយ្ហាកត្តោ បិយោ មតោបិ, ឯវរូបេ អហំ វិត្តេន បតិដ្ឋហាមីតិ។

សាយេវ បញ្ចមដ្ឋសត្តមគាថា អភាសិ –

៣៣។

“កោធនោ ឧបនាហី ច, បិសុណោ ច វិភេទកោ;

កណ្ឌកចារោ ផរុសោ, សោ វេ កត្តតរោ តតោ។

៣៤។

“អជ្ជ សុវេតិ បុរិសោ, សទត្ថំ នាវពុជ្ឈតិ;

ឱវជ្ជមានោ កុប្បតិ, សេយ្យំ សោ អតិមញ្ញតិ។

៣៥។

“ភវប្បលុទ្ធោ បុរិសោ, សព្ពមិត្តេហិ ធំសតិ;

សោ មយ្ហាបុរិសោ កត្តោ, តស្មិំ ហោមិ អនាមយា”តិ។

តាបិ ពុមិភាច នវេមន ចិត្វាវេត្វា សង្ឃេបេត្វា បនេត្ថ – កោធនោតិ អប្បមត្តកេនាបិ កុជ្ឈនកោ. ឧបនាហីតិ បរស្ស អបរាធំ ហទយេ ឋបេត្វា សុចិរេនាបិ តស្ស អនត្ថការកោ. បិសុណោតិ បិសុណវាចោ. ភេទកោតិ អប្បមត្តកេនាបិ មិត្តភិន្ទកោ. កណ្ឌកវាចោតិ ផរុសវាចោ. ផរុសោតិ ចណ្ឌវាចោ. កត្តរោតិ សោ បុរិសោ មជ្ឈិមបុរិសាបិ កត្តរោ បិយតរោ. អជ្ជ សុវេតិ “ពាឆំ កម្មំ អជ្ជ កាតព្ពំ, ពាឆំ ទេវ្វ, ពាឆំ តតិយដិចសាហិស្ស”តិ ឯវំ សោ សកត្វំ អត្តនោ កិញ្ចិ នាចញ្ញាតិ ន ជានាតិ. ជូចជ្ជូយានោតិ ជូចដិយមានោ. សេយ្យំ សោ អតិមញ្ញតីតិ ជាតិគោត្តកុលប្បទេសសីលាចារគុណេហិ ឧត្តរិតរំ ឧត្តមបុគ្គលំ “ត្វំ មយ្ហំ បហោសី”តិ អតិក្កមិត្វា មញ្ញតិ. ទស្សនេនាតិ ទ្វារិកីសុ កាយគុណេសុ និរន្តរទស្សនេន បលុទ្ធោ. អភិក្ខណំ ចរំ ករោតិ. ធំសតីតិ “តយា មយ្ហំ កត”ន្តិអាជីតិ ចត្វា សទ្ធាទេយ ហិតេត្វហិ ធំសតិ បរិហាយតិ. អនាយមាតិ អយំ ឯវតិហិ គុណេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ និគ្គណ្ហា និទ្ទោសកា ហោមិ, តំ លភិត្វា អញ្ញត្ថ អនាលយា ហុត្វា ចរាមី”តិ.

អថ តំ ករហន្តា មហាសត្តោ អដ្ឋមំ គាថមាហ –

៣៤.

“អបេហិ ឯត្តោ ត្វំ កាឡកណ្ណិ, នេតំ អម្ហេសុ ឥច្ឆតិ;

អញ្ញំ ជនបទំ គច្ឆ, និគមេ រាជធានិយោ”តិ.

តត្ថ អបេហីតិ អបគច្ឆ. នេតំ អម្ហេសូតិ ឯតំ មក្ខាទិកំ តវ បិយការកការណំ អម្ហេសុបិ ន ឥច្ឆតិ នត្ថិ. និគមេ រាជធានិយោតិ អញ្ញេ និគមេបិ អញ្ញា រាជធានិយោបិ គច្ឆ, យត្ថ មយំ តំ ន បស្សាម, តត្ថ គច្ឆាតិ ជីវេតិ.

តំ សុត្វា កាឡកណ្ណី អដ្ដិតា ហុត្វា អនន្តរគាថមាហ –

៣៥.

“អហម្បិ ខោ តំ ជានាមិ, នេតំ តុម្ហេសុ ឥច្ឆតិ;

សន្តិ លោកេ អលក្ខិកា, សង្ឃរន្តិ ពហុំ ធនំ;

ອຫໍ ເທເວາ ຈ ເມ ກາຕາ, ອຸເກາ ນໍ ວິຘມາມເສ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເນຕໍ ຕຸເມທ຺ສູຕິ ມໍ ມມ ປິຍກາວກາຣຓໍ ມກ຺ຂາທິກໍ ເຍນ ອຫໍ ອຕ຺ຕນາປິ ສມນ຺ນາຄຕາ, ຕໍ ຕຸເມທ຺ສ ນຕ຺ຖີຕິ ອຫມ຺ປິ ເອຕໍ ຊານາມິ. ນຕ຺ຖິ ໂລເກ ອລກ຺ຂິກາຕິ ອຍ຺ຍາ ປນ ໂລເກ ນິສ຺ສີລີ ນິປ຺ປຍ຺ຍາ ນຕ຺ຖິ. ສຍ຺ຈຣນ຺ຕີຕິ ເຕ ນິສ຺ສີລີ ນິປ຺ປຍ຺ຍາປິ ສມານາ ເອເຕຫິ ມກ຺ຂາທີຫິ ພຫູ ຊນາ ສຍ຺ຈຣນ຺ຕິ ປິຓ຺ຑໍ ກເຣານ຺ຕີ. ອຸເກາ ນນ຺ຕິ ຕໍ ປນ ເອເຕຫິ ສຍ຺ຈຣິຕ຺ວາ ຊປິຕໍ ຊນໍ ອຫໍ ຍາມິ ມຍ຺ຍໍເຍ ກາຕາ ເທເວາ ຈ ນາມ ເທວປຸເຕ຺ຕາຕິ ອຸເກາ ໂອເກເຕາ ຫຸຕ຺ວາ ວິຘມາມເສ ນາເສມ, ອຍ຺ຍໍ ປນ ເທວເລາເກ ຊຫຸ ຊິນ຺ນປຣິເກກາ ອຕ຺ຖີ ຊິນ຺ນາຕີ ສມນາຕີ, ຕ຺ຸວໍ ນເທຍ຺ຍາສິ ວາ ເນາ ວາ, ເກາ ເມ ຕຍາ ອເຕ຺ຖາຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ.

ຕສ຺ສາ ປກ຺ກນ຺ຕກາເລ ສິຣີ ເທວຘີຕາ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ເຓຫິ ວຕ຺ຖວິເລປເນຫິ ສຸວຓ຺ຓາລງ຺ກາເຣນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸປຏ຺ຐານທ຺ວາເຣ ປີຕຣສ຺ມິໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ສເມຫິ ປາເທຫິ ສມໍ ປຖວິຍໍ ປຕິຏ຺ຐາຍ ສຄາຣວາ ອຏ຺ຐາສິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ມຫາສເຕ຺ຕາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໙.

“ກາ ນຸ ທິພ຺ເພນ ວຓ຺ເຓນ, ປຖພ຺ຍາ ສຸປຕິຏ຺ຐິຕາ;

ກາ ວາ ຕ຺ວໍ ກສ຺ສ ວາ ຘີຕາ, ກຖໍ ຊາເນມຸ ຕໍ ມຍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທິພ຺ເພນາຕິ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕ຺ຕເມນ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສິຣີ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐.

“ມຫາຣາຊສ຺ສາຫໍ ຘີຕາ, ຘຕຣຏ຺ຐສ຺ສ ສິຣີມເຕາ;

ອຫໍ ສິຣີ ຈ ລກ຺ຂີ ຈ, ຠູຣິປຍ຺ຍາຕິ ມໍ ວິທູ;

ໂອກາສໍ ຍາຈິເຕາ ເທຫິ, ວເສມຸ ຕວ ສນ຺ຕິເກ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສິຣີ ຈ ລກ຺ຂີ ຈາຕິ ສິຣີຕິ ຈ ລກ຺ຂີຕິ ຈ ອທເຍຈໍຕາຍາ, ຄ ອຍ຺ຍາ ຄຸຣິປຍ຺ຍາຕິ ຍໍ ບິຊ຺ຈຕິ ຍໍ ຈາຕຸຍທາຣາຂິກເຊຈເລີເກ ປຊຈີສຍາຜ ບິປຸລັຍ ປຍ຺ຍາຍ ສຍຕ຺ກາກຕາຕິ ຊາຕຕ຺ຕິ ຈເສຍຸ ຕຈ ສຕ຺ຕິເກຕິ ຕຈ ອຕ຺ຸຖີຊາສເຕ ເຈຈ ອຕ຺ຸຖີຊສຍເຕ ຈ ໂຊກເຣຕ຺ຕິ ຈເສຍ຺ຍາຍ, ຊ຺ກາສໍ ເຍ ເຊຫີຕິ

ຕເຕາ ປທໍ ເຕາລິຊິສເຕ຺ວາ ອາຫ –

໓໐

“ກິສີເລ ກິສຍາຈາເຣ, ປຸຣິເສ ຄິບິສເສ ຕຸວໍ;

ປຸດ຺ຖາ ເຍ ລກ຺ຂີ ອກ຺ຂາຫິ, ກຊໍ ຊາເຄຍຸ ຕໍ ຍຜໍ

໓໑

“ເຍາ ຈາປິ ສີເຕ ອຊ ຈາປິ ອຸເຜຫ຺ຍາ ຈາຕາຕເປ ດໍສສຣີສເປ ຈ;

ຂຸທໍ ປິປາສໍ ອກິກຸຍ຺ຍ ສຕ຺ຕໍ, ຣຕ຺ຕິທິວໍ ເຍາ ສຕຕໍ ຄິຍຸເຕ຺ຕາ

໓໒

“ກາລາກຕຍ຺ຈ ຄ ຫາເປຕິ ອຕ຺ຖໍ, ເສາ ເຍ ຍຄາເປາ ຄິບິເສ ຈ ຕຍ຺ຫິ

ອເກ຺ກາຊເຄາ ຍິຕ຺ຕວາ ຈາກວາ ຈ, ສີລູປປເຄ຺ຄາ ອສເຊາຊຸກູເຕາ

໓໓

“ສຄ຺ຄາຫເກາ ສຂິເລາ ສເຫ຺ຍວາເຈາ, ຍຫຕ຺ຕປເຕ຺ຕາປິ ຄິວາຕວຸຕ຺ຕິ;

ຕສ຺ສາຫໍ ເປາເສ ບິປຸລາ ກວາຍິ, ອູຍິ ສຍຸທ຺ທສ຺ສ ຍຊາປິ ຈຄ຺ຄໍ

໓໓.

“ເຍາ ຈາປິ ມິເຕ຺ຕ ອຖ ວາ ອມິເຕ຺ຕ, ເສເຏ຺ຐ ສຣິເກ຺ຂ ອຖ ວາປິ ຫີເນ;

ອຕ຺ຖໍ ຈຣນ຺ຕໍ ອຖ ວາ ອນຕ຺ຖໍ, ອາວີ ຣເຫາ ສງ຺ຄຫເມວ ວເຕ຺ຕ.

໓໔.

“ວາຈໍ ນ ວຊ຺ຊາ ຜຣຸສໍ ກທາຈິ, ມຕສ຺ສ ຊີວສ຺ສ ຈ ຕສ຺ສ ເຫາມິ;

ເອເຕສໍ ເຍາ ອຎ຺ຎຕຣໍ ລຠິຕ຺ວາ, ກນ຺ຕາ ສິຣິໍ ມຊ຺ຊຕິ ອປ຺ປປເຎ຺ຎາ;

ຕໍ ທິຕ຺ຕຣູປໍ ວິສມໍ ຈຣນ຺ຕໍ, ກຣີສຐານໍວ ວິວຊ຺ຊຍາມິ.

໓໕.

“ອຕ຺ຕນາ ກຸຣຸເຕ ລກ຺ຂິໍ, ອລກ຺ຂິໍ ກຸຣຸຕຕ຺ຕນາ;

ນ ຫິ ລກ຺ຂິໍ ອລກ຺ຂິໍ ວາ, ອເຎ຺ຎາ ອຎ຺ຎສ຺ສ ກາຣເກາ”ຕິ.

ເສຏ຺ຐິສ຺ສ ປຸຈ຺ຉາ ເຫາຕິ, ສິຣິຍາ ວິສ຺ສຊ຺ຊນາ.

ຕຕ຺ຖ ຑໍສສຣີສເປ ຈາຕິ ຑໍສາ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ ປິງ຺ຄລມກ຺ຂິກາ, ສພ຺ພາປິ ວາ ມກ຺ຂິກາຊາຕິກາ ເອຕ຺ຖ “ຑໍສາ”ຕິ ອທິເປ຺ປຕາ. ສຣີສປາຕິ ທີຆຊາຕິກາ. ຑໍສາ ຈ ສຣີສປາ ຈ ຑໍສສຣີສປາ, ຕສ຺ມິໍ ຑໍສສຣີສເປ ສຕິ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ – ເຍາ ມຫາເສຏ຺ຐິ ສີເຕ ວາ ອຸເຓ຺ຫ ວາ ວາຕາຕເປ ວາ ຑໍສສຣີສເປ ວາ ສຕິ ເອເຕຫິ ສີຕາທີຫິ ປີຬິຍມາເນາປິ ເອຕານິ ເຈວ ສີຕາທີນິ ຂຸທຎ຺ຈ ປິປາສຎ຺ຈາຕິ ສພ຺ພເມຕໍ ປຣິສ຺ສຍໍ ອຠິຠຸຍ຺ຍ ອຠິຠວິຕ຺ວາ ຕິຓໍ ວິຍ ອຄເຓຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ກສິວຓິຊ຺ຊາທີສຸ ເຈວ ທານສີລາທີສຸ ຈ ສຕຕໍ ອຕ຺ຕເນາ ກເມ຺ມສຸ ນິຍຸເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຖໍ ເຍາເຊຕ຺ວາ ວຕ຺ຕຕິ.

កាលិកាតង្ខាតិ កសិកាលិឌឹស្វ កសិអាឌីតិ ឆតបរិច្ឆាកឹលរក្លាឆប្ញស្សចតាឌិការលស្វ ច ឆតបរិច្ឆជតាឌិប្បរកឆំ ឌិដ្ឋឆប្ញសយ្យានរឃ ស្វលាចហំ អត្ថំ ត ហារបតិ, ឃ្យុត្តប្បឃ្យុត្តការល ករនាតិរឃច, រសា យឃំ្សាយតារបិ តស្មិំ្ហា បុរិរឃ អហំ តិចិឃាយឹតិ៉ អរក្កាឆរតាតិ អឆិចាឃតលត្តិឃា ឃយត្ថាករតា៉ យិត្តចាតិ កល្យាឈយិរត្តត ឃយត្ថាករតា៉ ចាកចាតិ ឆតបរិច្ឆាកឃ្យុរត្តា៉

ឃក្កាហរកាតិ យិត្តឃក្កហអាយិឃឃក្កហឆប្ញឃក្កហាតំ ការរកា៉ ឃលិរលិតិ យុត្តចាររចា៉ ឃឈាចាររចាតិ យឆ្ងរចចរតា៉ យហត្តបរត្តាបិ តិចាតច្ចុត្តីតិ យហត្ថិ ផាតំ ចិបុលំ ឰស្សរិឃំ បរត្តាបិ ឃរឃត អត្ត្ថរតា តឹចច្ចុត្តិ បល្ហិតាតំ ឰចាឆការា រហាតិ៉ តស្មិំហំ របិរឃតិ តស្មិំ អហំ បុរិរឃ៉ ចិបុលិ កចាយឹតិ អល្វុក្កា រហាយិ៉ រសា ហិ យហតិឃា ឃិរិឃា បឆ្ឆ្ងាតំ៉ ឰាយិ ឃយុត្តស្ស ឃឆាបិ ចណ្ហុត្តិ ឃឆា តាយ ឃយុត្តស្ស ចណ្ហុ ឰរលិរកត្តាតំ ឰបទ្វុបរិ អាកច្ឆយាតា ឰាយិ ចិបុលិ ចិឃ លាឃតិ, ឲចយហំ តស្មិំ បុក្កុរល ចិបុលិ រហាយឹតិ ឌឹរបតិ៉

អាចឹ ររហាតិ ឃប្ញលា ច បរប្ញលា ច៉ ឃក្កហរយច ចរត្តតិ ឲតស្មិំ យិត្តាឌិរកឆ បុក្កុរល ចត្តុត្តិឆំ ឃក្កហរយច ចរត្តតិ បចរត្តតិ៉

ត ចឌ្ឍាតិ រឃា កឆាឌិ កិស្មិំត្បិ ការល ឋទ្វុឃចចតំ ត ចរឆឃ្យ, យឆ្ងរចចរតាច រហាតិ៉ យតស្ស ឌឹចស្ស ចាតិ តស្សាហំ បុក្កុលស្ស យតស្សបិ ឌឹចត្តស្សបិ កត្តិកា រហាយិ, ឰឆរលិរកបិ បររលិរកបិ តាឌិឃរយច កឌាយឹតិ ឆរស្សតិ៉ ឲរតឃំ រឃាតិ ឲរតឃំ ឃឹតាកិកចតាឌីតំ រហដ្ឋា ចុត្តក្យឈាតំ រឃា បុក្កុរលិ ឲកយ្បិ ក្យឈំ លកិត្វា បយឌ្ឍតិ បយ្យុស្សតិ, បុត តាត្យុឃ្យុញ្ញាតីតិ អរត្ថា៉ កត្តា ឃិរិ, កត្តឃិរិ៍, កត្តំ ឃិរិត្តិ តរឃាបិ បិធា, រតឃំ ចរឃត អឃំ អត្ថរឃាឌតា – រឃា បុក្កុរលិ ឃិរិ៍ លកិត្វា “កត្តា រយ ឃិរិ ឃឆាផារត ធិតា”តិ ឲរតឃំ អញ្ញាតទំ ក្យឈំ បយឌ្ឍតិ, រឃា ចា បុក្កុរលិ កត្តឃិរិ៍ បិឃឃិរិ៍ ឰច្ឆរត្តា ឲរតឃំ ក្យឈាតំ អញ្ញាតទំ លកិត្វា បយឌ្ឍតិ, រឃា ចា បុក្កុរលិ ឃិរិ៍ លកិត្វា កត្តំ យតាបំ ឃិរិ៍ ឲរតឃំ ក្យឈាតំ អញ្ញាតទំ បយឌ្ឍតិ៉ អប្បបរញ្ញាតិ តិប្បរញ្ញា៉ តំ ឌិត្តទ្វុបំ ចិឃយំ ចរត្តត្តិ តំ អហំ ឌិត្តឃកាចំ កត្តិតឃកាចំ កាឃត្យុច្ឆុរិតាឌិរកឆំ ចិឃយំ ចរត្តិ ស្វចិឌាតិរកា យត្យុស្សា ក្វចក្វបំ ចិឃ ត្វររតា ចិចឌ្ឍយាយឹតិ៉

អរញ្ញា អញ្ញាស្ស ការរកាតិ ឲចំ ឃរត្ត លក្លិ ចា អលក្លិ ចា អរញ្ញា បុរិរឃា អញ្ញាស្ស ការរកា តាយ តត្ថិ, រឃា រកាឌិ អត្តតា អត្តរតា លក្លិ ចា អលក្លិ ចា ករនាតីតិ៉

ឲចំ យហាឃរត្តា រឆចិឃា ចចតំ អកិតត្ថិត្វា “ឰាឆំ អត្យុដ្ឋិដ្ឋំ អាឃតច្ឆា ឃឃតច្ឆា តុឃំ្សឃច អត្យុច្ឆចិកំ, បល្លរក្ក ច ឃឃរត ច តិឃឹឆ ររចច តិបឌ្ឍ ចា”តិ អាហ៉ ឃា តត្ថ ចឃិត្វា បច្ចុឃការល តិក្លយិត្វា ចាត្យុយហារាឌិកររឆចរលិកំ កត្តា អរតាតត្តឆរហ បឆយំ តហាឃំ៉ តយ្បិ ឃឃតំ ឃិរិ៍ររឆចតាឃ បរិក្យុត្តកាចា ឃិរិឃឃតំ តាយ ឌាតំ៉ ឃិរិឃឃតស្ស អឃំ ចំរឃា, ឰាយិតា ការរលាត ឃាចឌ្ឍតតា “ឃិរិឃឃត”ត្តិ ចុច្ចតិ៉

ឃត្ថា ឰាយំ ឆប្ញររឃតំ អាហរិត្វា ឌាតកំ ឃរយាឆារតឃិ – “តឆា ឃិរិរឆឹ ឰប្បលចណ្ហា អរហាឃិ, ស្វចិបរិចាររឃដ្ឋិ បត អហរយច អរហាឃិ”ត្តិ៉

សិរិកាឡកណ្ណិជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[១៨១] ៨. កុក្កុដជាតកវណ្ណនា

សុចិត្តបត្តច្ឆទនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ ភិក្ខុំ សត្ថា “កស្មា ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯកំ អលង្កតបដិយត្តំ ឥត្ថិំ ទិស្វា កិលេសវសេន, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ ឥត្ថិយោ នាម វញ្ចេត្វា ឧបលាបេត្វា អត្តនោ វសំ គតកាលេ វិនាសំ បាបេន្តិ, លោលពិឡារី វិយ ហោន្តី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញេ កុក្កុដយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា អនេកសតកុក្កុដបរិវារោ អរញ្ញេ វសតិ។ តស្ស អវិទូរេ ឯកា ពិឡារិកាបិ វសតិ។ សា ឋបេត្វា ពោធិសត្តំ អវសេសេ កុក្កុដេ ឧបាយេន វញ្ចេត្វា ខាទិ។ ពោធិសត្តោ តស្សា គហណំ ន គច្ឆតិ។ សា ចិន្តេសិ “អយំ កុក្កុដោ អតិវិយ សឋោ អម្ហាកញ្ច សឋភាវំ ឧបាយកុសលភាវញ្ច ន ជានាតិ, ឥមំ យថា ‘អហំ ភរិយា តេ ភវិស្សាមី’តិ ឧបលាបេត្វា អត្តនោ វសំ អាគតកាលេ ខាទិតុំ វដ្ដតី”តិ។ សា តេន និសិន្នរុក្ខស្ស មូលំ គន្ត្វា វណ្ណភណនបុព្ពង្គមាយ វាចាយ តំ យាចមានា បឋមំ គាថមាហ –

៣៨។

“សុចិត្តបត្តច្ឆទន, តម្ពចូឡ វិហង្គម;

ឱរោហ ទុមសាខាយ, មុធា ភរិយា ភវាមិ តេ”តិ។

តត្ថ សុចិត្តបត្តច្ឆទនាតិ សុចិត្តេហិ បត្តេហិ កតច្ឆទន។ មុធាតិ វិនា មូលេន ន កិញ្ចិ គហេត្វា អហំ ភរិយា តេ ភវាមិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “ឥមាយ មម សព្ពេ ញាតកា ខាទិតា, ឥទានិ មំ ឧបលាបេត្វា ខាទិតុកាមា អហោសិ, ឧយ្យោជេស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៩។

“ចតុប្បទី ត្វំ កល្យាណិ, ទ្វិបទាហំ មនោរមេ;

យិកិ បក្លិ អសញ្ញាត្វា, អញ្ញា បទិរេឃស សាយិក”ត្តិ៉

តត្ថ យិកិតិ ពិឡអាទិ៍ សត្តាឃាហ៉ អសញ្ញាត្វាតិ ឌេឃស្យតិកា កចិត្យ អឃ្យត្វា អសម្ពត្ថា, តត្ថិ ទេតសំ ច្រាឌិទេសា សម្ពទេត្ថាតិ ឌឹទេបតិ៉

ធំ ស្វ្វា តទេតា សា “អឃំ អតិចិឃ សទេធា, ទេឃត ទេកតចិ ក្ខបិទេឃត ចទេញ្ញត្វា តំ ឈាឌិស្សាយិ”តិ ចិទេត្តត្វា តតិឃំ កាឆយាហ –

៩០៉

“ទេកាយាទិកា ទេត ទេហស្សាយិ, យញ្ញាកា បិឃកាឈិតឹ;

ចិត្ត យំ អទិទេឃត ទេចទេឌត, សាចឃ យំ ឃឌិច្ឆសិ”តិ៉

តត្ថ ទេកាយាទិកាតិ អហំ ឲត្តកំ កាលំ អញ្ញា បុទិសំ ត ឌាតាយិ, តច ទេកាយាទិកា ករិឃា កចិស្សាយិតិ ចឌតិ៉ យញ្ញាកា បិឃកាឈិតឹតិ តច យឆុទេកឆា បិឃកាឈិតឹទេឃច កចិស្សាយិ៉ ចិត្ត យត្តិ បជិលក យំ៉ អទិទេឃត ទេចទេឌតាតិ ស្វត្តទេត បជិលិទេកត៉ អហយ្បិ ហិ ត្ថទេតា បុទេត្ថ បុទិសសយ្យស្ស ត ឌាតាយិ, ត្វយ្បិ ត្ថត្តិសយ្យស្ស ត ឌាតាសិ, ត្ថតិ បកតិឃា ច្រាហ្មចាទី ច្រាហ្មចាទិតិ យំ តិទេត្តាទេសត លិទេកត លក៉ ឃឌិ យំ ត្ថច្ឆសិ, អឆ ទេយ ចចតំ ត សក្កហសិ, ត្វាឌសទេឃាឌតាឃ ឥទិាឈសិឃា ទេកទិ ចទាទេបត្វា “អឃំ ទេយ ឌាសិ”តិ សាចឃ, យំ អត្តទេតា ឌាសំ កត្វា កឈ្យាហិតិ ចឌតិ៉

តទេតា ទេតាឌិសទេត្តា “ត្ថយំ តទេជ្ជត្វា បលិទេបត្យ ចជ្ជតិ”តិ ចិទេត្តត្វា ចត្យត្ថ កាឆយាហ –

៩១៉

“ក្យឈបិឌិតិ ទេលិហិតទេប, ទេចាទិ ក្យក្កុជទេបិឆិតិ;

ត ត្វំ អទិទេឃត ទេចទេឌត, យបំ កត្តាទេយិច្ឆសិ”តិ៉

តត្ថ ត ត្វំ អទិទេឃតាតិ ត្វំ អទិទេឃត ច្រាហ្មចទិឃចាសលិទេកត យំ កត្តាទំ ត ត្ថច្ឆសិ, ចទេញ្ញត្វា បត យំ ឈាឌិត្យកាយាសិ, តស្ស បិទេបតិ ធំ បលិទេបសិ៉ សា បត បលិឃិត្វាច កតា, ត បុត ឌ្ឋទេលិទេកត្យប្បិ ចិសហិ៉

៦២។

“ឯវម្បិ ចតុរា នារី, ទិស្វាន សធនំ នរំ;

នេន្តិ សណ្ហាហិ វាចាហិ, ពិឡារី វិយ កុក្កុដំ។

៦៣។

“យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ, ន ខិប្បមនុពុជ្ឈតិ;

អមិត្តវសមន្វេតិ, បច្ឆា ច អនុតប្បតិ។

៦៤។

“យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ, ខិប្បមេវ និពោធតិ;

មុច្ចតេ សត្តុសម្ពាធា, កុក្កុដោវ ពិឡារិយា”តិ។ – ឥមា អភិសម្ពុទ្ធគាថា;

តត្ថ ចតុរាតិ ចាតុរិយេន សមន្នាគតា។ នារីតិ ឥត្ថិយោ។ នេន្តីតិ អត្តនោ វសំ ឧបនេន្តិ។ ពិឡារី វិយាតិ យថា សា ពិឡារី តំ កុក្កុដំ នេតុំ វាយមតិ, ឯវំ អញ្ញាបិ នារិយោ នេន្តិយេវ។ ឧប្បតិតំ អត្ថន្តិ ឧប្បន្នំ កិញ្ចិទេវ អត្ថំ។ ន អនុពុជ្ឈតីតិ យថាសភាវេន ន ជានាតិ, បច្ឆា ច អនុតប្បតិ។ កុក្កុដោវាតិ យថា សោ ញាណសម្បន្នោ កុក្កុដោ ពិឡារិតោ មុត្តោ, ឯវំ សត្តុសម្ពាធតោ មុច្ចតីតិ អត្ថោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា កុក្កុដរាជា អហមេវ អហោសិន្តិ។

កុក្កុដជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៣៨៤] ៩។ ធម្មធជជាតកវណ្ណនា

ធម្មំ ចរថ ញាតយោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កុហកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, អយំ ឥទានេវ កុហកោ, បុព្ពេបិ កុហកោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សកុណយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ សកុណសង្ឃបរិវុតោ សមុទ្ទមជ្ឈេ ទីបកេ វសិ។ អថេកេ កាសិរដ្ឋវាសិនោ វាណិជា ទិសាកាកំ គហេត្វា នាវាយ សមុទ្ទំ បក្ខន្ទិំសុ, សមុទ្ទមជ្ឈេ នាវា ភិជ្ជិ។ សោ ទិសាកាកោ តំ ទីបកំ គន្ត្វា ចិន្តេសិ “អយំ មហាសកុណសង្ឃោ, មយា កុហកកម្មំ កត្វា ឯតេសំ អណ្ឌកានិ ចេវ ឆាបកេ ច វរេ វរេ ខាទិតុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ ឱតរិត្វា សកុណសង្ឃស្ស មជ្ឈេ មុខំ វិវរិត្វា ឯកេន បាទេន បថវិយំ អដ្ឋាសិ។ “កោ នាម ត្វំ, សាមី”តិ សកុណេហិ បុដ្ឋោ “អហំ ធម្មិកោ នាមា”តិ អាហ។ “កស្មា បន ឯកេន បាទេន ឋិតោសី”តិ? “មយា ទុតិយេ បាទេ និក្ខិត្តេ បថវី ធារេតុំ ន សក្កោតី”តិ។ “អថ កស្មា មុខំ វិវរិត្វា តិដ្ឋសី”តិ? “អហំ អញ្ញំ អាហារំ ន ខាទាមិ, វាតមេវ ខាទាមី”តិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា តេ សកុណេ អាមន្តេត្វា “ឱវាទំ វោ ទស្សាមិ, តំ សុណាថា”តិ តេសំ ឱវាទវសេន បឋមំ គាថមាហ –

៩៣។

“ធម្មំ ចរថ ញាតយោ, ធម្មំ ចរថ ភទ្ទំ វោ;

ធម្មចារី សុខំ សេតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ចា”តិ។

តត្ថ ធម្មំ ចរថាតិ កាយសុចរិតាទិភេទំ ធម្មំ ករោថ។ ញាតយោតិ តេ អាលបតិ។ ធម្មំ ចរថ ភទ្ទំ វោតិ ឯកវារំ ចរិត្វា មា ឱស្សក្កថ, បុនប្បុនំ ចរថ, ឯវំ ភទ្ទំ វោ ភវិស្សតីតិ។ សុខំ សេតីតិ ទេសនាសីសមេតំ, ធម្មចារី បន សុខំ តិដ្ឋតិ គច្ឆតិ និសីទតិ សេតិ, សព្ពិរិយាបថេសុ សុខិតោ ហោតីតិ ទីបេតិ។

សកុណា “អយំ កាកោ កោហញ្ញេន អណ្ឌកានិ ខាទិតុំ ឯវំ វទតី”តិ អជានិត្វា តំ ទុស្សីលំ វណ្ណេន្តា ទុតិយំ គាថមាហំសុ –

៩៤។

“ភទ្ទកោ វតាយំ បក្ខី, ទិជោ បរមធម្មិកោ;

ឯកបាទេន តិដ្ឋន្តោ, ធម្មមេវានុសាសតី”តិ។

តត្ថ ឆប្ចុយេចាតិ សកាចេយច៑ អត្យសាសតីតិ ពេឆសិ៑

សក្យលា តស្ស ក្យស្សឹលស្ស សទ្ធិហិត្វា “ត្វំ កិរ សាយិ អញ្ញា កោចេរំ ត ពល្យាសិ, ចាតេយច កក្លសិ, តេត ហិ អយ្យាតំ អល្ហកាតិ ច លាបកោ ច ឍ្ចលិកោឃ្យាឞី”តិ ចត្វា កោចេរាឃ ពន្ធត្តិ៑ សោ បិបេិ តេសំ ពតកាលេ អល្ហកាតិ ច លាបកោ ច ក្យន្ធិប្វរំ លាឌិត្វា តេសំ អាពយតកាលេ ក្លបសត្វបសេត្តា ហុត្វា យុលំ ចិចរិត្វា ឲកោត បិទេត តិដ្ឋតិ៑ សក្យលា អាពត្វា បុត្តកោ អបស្សន្តា “កោ ត្យ តោ លាឌតី”តិ យហាសទ្ធេត ចិរចត្តិ, “អយំ ពាកោ ឆប្ចិកោ”តិ តស្សិ អាសក្កាយត្វយ្បិ ត ពេរាត្តិ៑ អទេឆពឌិចសំ យហាសេត្វា ឌិត្តសិ “ឍ្ចឆ បុត្តោ កោឌិ បរិបត្តោ តត្តិ, ឍ្ចយស្ស អាពតកាលតោ បដ្ឋាឃ ឌាតោ, ឍ្ចយំ បរិក្កហ្យិត្យាំ ចដ្ឋតី”តិ៑ សោ សក្យលាហិ សទ្ធិ កោចេរាឃ ពន្ធេត្តា ចិឃ ហុត្វា តិចត្តិត្វា បដិន្ធត្ថដ្ឋាតេ អដ្ឋាសិ៑ ពាកោបិ “ពតា សក្យលា”តិ តិរាសទ្ធោ ហុត្វា ដ្ឋដ្ឋាឃ ពត្វា អល្ហកាតិ ច លាបកោ ច លាឌិត្វា បុតាពត្វា យុលំ ចិចរិត្វា ឲកោត បិទេត អដ្ឋាសិ៑

សក្យលរាឌា សក្យលាស្យ អាពតេស្យ សទ្ធោ សត្តិបិតាបេត្វា “អហំ តោ អជ្ជ បុត្តកាតំ បរិបត្តំ បរិក្កហ្យត្តា ឍ្ចយំ បិបកាតំ លាឌត្តិ អដ្ឋសំ, ឲឆ តំ ពល្យាយា”តិ សក្យលសទ្ធិ អាយេត្តត្វា បរិចាតេត្វា “សេច បលិឃតិ, ពលោ្យយ្បាឆ ត”ត្តិ ចត្វា សេសកាឆា អកាសិ –

៩លិ៑

“តាយ្ស ឞីលំ ចិឌាតាឆ, អតញ្ញាឃ បសំសឆ;

ក្យត្វា អល្ហន្យា បេិតន្យា, ឆេប្វា ឆេប្វាតិ ការសតិ៑

៩ប័៑

“អញ្ញា កលាតិ ចាចាឃ, អញ្ញា ពាេយត ក្យុត្តាតិ;

ចាចាឃ តោ ច ពាេយត, ត តំ ឆប្ចំ អឌិដ្ឋំតោ៑

៩ឆ័៑

“ចាចាឃ សលិលោ យតោចិក្យក្កា, លេត្តា ក្យបសេឃាឆ ពល្យាសេប្បា;

ឆម្ពុឆេដោ កាយតិកយាស្ស សាធុ, ក្យន្ធានោ បុទិសេត ឆាលិសេត។

លិ០។

“ខ្ពយ់ ញុវេណ្ឌហិ បកេ្លហិ, បរិកា ឌិយ់ ចិវេហឆេឆ;

លចញ្ញាយ់ ចិភាសេឆ, ភាឃំ សិចាឃភារេហា”តិ។

តត្ថ ភាស្ស សីលត្តិ ត អស្ស សីលំ។ អតញ្ញាឃាតិ អខាតិត្វា។ ក្យត្វាតិ ឈាខិត្វា។ ចាចាឃ តេភា ច កាខេឃភាតិ អឃញ្ញាចចេតេតច ឆម្ពុ ចទតិ, កាខេឃត បត ត កទោតិ។ ត ឋំ ឆម្ពុ អឆិដ្ឋិតោតិ តស្មា ខាតិតខ្លា ឃឆាឃំ ឆម្ពុ កលតិ, ត ឋំ អឆិដ្ឋិតោ, តស្មិ ឆម្ពុ ត អឆិដ្ឋិតោ។ ចាចាឃ សលិលោតិ ចចេតត យក្យ៉ា យតោចិក្យេក្កាតិ យតសា ចិក្យេក្កា ក្យប្បេចេសា ចិសេយា។ លេគ្គាតិ ឃស្មិ ធិលេ សឃតិ, តោត លេគ្គា។ ក្យបសេឃាតិ ធិលិសេឃា។ ឆម្ពុឆេដោតិ ស្យចទិតឆម្ពុ ឆខ់ កត្វា ចិចទេលាត ឆម្ពុឌ្ឍេខា។ កាយតិកយាស្ស សាធ្វុតិ កាខេយ្យ ច តិកខេយ្យ ច សាធុ កខ្ពេកា សម្មាចិតោ។ ក្យន្ធានោតិ អឃំ ខុចទ្យេបិ ក្យយ្យិលិ បដិច្ឆន្នកម្ពុត្តា ឆាលិសេត អញ្ញាលេត បុទិសេត ត សក្កា ខាតិតុំ។ បរិកា ឌិយត្តិ អត្តតោ អត្តតោ បរិកេត ច ខ្ពយ់។ ចិវេហឆេឆាតិ បហទេឆ ហតេឆ។ លចត្តិ លិយកំ។ ភាឃត្តិ អឃំ អយេត្វា សន្ធិ ខុកស្មិ ធាតេ សិចាសិ ត អទេហតិតិ។

ខុចញ្ញា បត ចត្វា សក្យលខេដ្ឋកោ សឃេយច លឆ្លិត្វា តស្ស សីសំ ញុវេណ្ឌត បហរិ, អចសេសា សក្យលា ញុណ្ឌតលបរិកាបកេ្លហិ បហរិំស្យ។ សោ តេត្វច ឌីចិតក្ខឃំ បរិបុលិ។

សត្វា ខ្ពយ់ ឆម្ពុខេសត់ អាហរិត្វា ខាតកំ សេយាធានេសិ – “តកា ក្យហកការោកា ខ្ពកាតិ ក្យហកកិក្ខុ អហោសិ, សក្យលរាខា បត អហមេច អហោសិ”ត្តិ។

ឆម្ពុឆខាតកចណ្ណនា តចយា។

[១៦៥] ១០។ តត្កិឃយិករាខខាតកចណ្ណនា

សចេច្រោហុល កេច្ឆសីតិ ខ្ពត់ សត្វា ខេតចតេ ចិហរេត្តា ខុកំ យាញុបេរិសកកិក្ខុំ អារព្ភ កខេឆសិ។ តញ្ញាសត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ កិក្ខុ កិហិ បេរិសេសិ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, កេន្តេ”តិ ចុត្តេ “កិំ តេ ហោត្តិ”តិ ចុត្តេ “យាតាបិតរោ មេ, កេន្តេ”តិ ចុត្តេ “សាធុ សាធុ កិក្ខុ

បោរាណកបណ្ឌិតានំ វំសំ បាលេសិ, បោរាណកបណ្ឌិតា ហិ តិរច្ឆានយោនិយំ និព្វត្តិត្វាបិ មាតាបិតូនំ ជីវិតំ អទំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កោសលរដ្ឋេ សាកេតេ កោសលរាជេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មិគយោនិយំ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ នន្ទិយមិគោ នាម ហុត្វា សីលាចារសម្បន្នោ មាតាបិតរោ បោសេសិ។ តទា កោសលរាជា មិគវិត្តកោវ អហោសិ។ សោ បន មនុស្សានំ កសិកម្មាទីនិ កាតុំ អទត្វា មហាបរិវារោ ទេវសិកំ មិគវំ គច្ឆតិ។ មនុស្សា សន្និបតិត្វា “អយ្យា, អយំ រាជា អម្ហាកំ កម្មច្ឆេទំ ករោតិ, ឃរាវាសោបិ នស្សតិ, យំនូន មយំ អជ្ជុនវនំ ឧយ្យានំ បរិក្ខិបិត្វា ទ្វារំ យោជេត្វា បោក្ខរណិំ ខណិត្វា តិណានិ អារោបេត្វា ទណ្ឌមុគ្គរាទិហត្ថា អរញ្ញំ បវិសិត្វា គុម្ពេ បហរន្តា មិគេ នីហរិត្វា បរិវារេត្វា គោរូបានិ វិយ វជំ ឧយ្យានំ បវេសេត្វា ទ្វារំ បិទហិត្វា រញ្ញោ អារោចេត្វា អត្តនោ កម្មំ ករេយ្យាមា”តិ មន្តយិំសុ។ “អត្ថេសោ ឧបាយោ”តិ សព្វេ ឯកច្ឆន្ទា ហុត្វា ឧយ្យានំ សជ្ជេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា យោជនមត្តដ្ឋានំ បរិក្ខិបិំសុ។

តស្មិំ ខណេ នន្ទិយោ ឯកស្មិំ ខុទ្ទកគុម្ពេ មាតាបិតរោ គហេត្វា ភូមិយំ និបន្នោ ហោតិ។ មនុស្សា នានាផលកាវុធហត្ថា ពាហុនា ពាហុំ បីឡេត្វា តំ គុម្ពំ បរិក្ខិបិំសុ។ អថេកច្ចេ មិគេ ឱលោកេន្តា តំ គុម្ពំ បវិសិំសុ។ នន្ទិយោ តេ ទិស្វា “អជ្ជ មយា ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា មាតាបិតូនំ ជីវិតំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា ឧដ្ឋាយ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា “អម្មតាត, ឥមេ មនុស្សា ឥមំ គុម្ពំ បវិសិត្វា អម្ហេ តយោបិ បស្សិស្សន្តិ, តុម្ហេ ឯកេន ឧបាយេន ជីវេយ្យាថ, ជីវិតំ វោ សេយ្យោ, អហំ តុម្ហាកំ ជីវិតទានំ ទត្វា មនុស្សេហិ គុម្ពបរិយន្តេ ឋត្វា គុម្ពេ បហដមត្តេយេវ និក្ខមិស្សាមិ, អថ តេ ‘ឥមស្មិំ ខុទ្ទកគុម្ពេ ឯកោយេវ មិគោ ភវិស្សតី’តិ មញ្ញមានា គុម្ពំ ន បវិសិស្សន្តិ, តុម្ហេ អប្បមត្តា ហោថា”តិ មាតាបិតរោ ខមាបេត្វា គមនសជ្ជោ អដ្ឋាសិ។ សោ មនុស្សេហិ គុម្ពបរិយន្តេ ឋត្វា ឧន្នាទេត្វា គុម្ពេ បហដមត្តេយេវ តតោ និក្ខមិ។ តេ “ឯកោវេត្ថ មិគោ ភវិស្សតី”តិ គុម្ពំ ន បវិសិំសុ។ អថ នន្ទិយោ គន្ត្វា មិគានំ អន្តរំ បាវិសិ។ មនុស្សា បរិវារេត្វា សព្វេ មិគេ ឧយ្យានំ បវេសេត្វា ទ្វារំ ថកេត្វា រញ្ញោ អារោចេត្វា សកសកដ្ឋានានិ អគមិំសុ។

តតោ បដ្ឋាយ រាជា សយមេវ គន្ត្វា ឯកំ មិគំ វិជ្ឈិត្វា តំ គហេត្វា ឯហីតិ ឯកំ បេសេត្វា អាហរាបេសិ។ មិគា វារំ ឋបយិំសុ, បត្តវារោ មិគោ ឯកមន្តេ តិដ្ឋតិ, តំ វិជ្ឈិត្វា គណ្ហាតិ។ នន្ទិយោ បោក្ខរណិយំ បានីយំ បិវតិ, តិណានិ ខាទតិ, វារោ បនស្ស ន តាវ បាបុណាតិ។ អថ ពហុន្នំ ទិវសានំ អច្ចយេន តស្ស មាតាបិតរោ តំ ទដ្ឋុកាមា ហុត្វា “អម្ហាកំ បុត្តោ នន្ទិយមិគរាជា នាគពលោ ថាមសម្បន្នោ, សចេ ជីវតិ, អវស្សំ វតិំ លង្ឃិត្វា អម្ហាកំ ទស្សនត្ថាយ អាគមិស្សតិ, សាសនមស្ស បេសេស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា មគ្គសមីបេ ឋត្វា ឯកំ ព្រាហ្មណំ ទិស្វា “អយ្យ, កហំ គច្ឆសី”តិ មានុសិកាយ វាចាយ បុច្ឆិត្វា “សាកេត”ន្តិ វុត្តេ បុត្តស្ស សាសនំ បហិណន្តា បឋមំ គាថមាហំសុ –

៥១។

“សចេ ព្រាហ្មណ គច្ឆសិ, សាកេតេ អជ្ជុនំ វនំ;

ឆឌ្ឌាសិ នត្តិយំ នាយ, បុត្តំ អម្ហាកេយានំ;

យាតា បិតា ច តេ បុត្តា, តេ តំ លភន្តិ បស្សិតុ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – សចេ, ត្វំ ព្រាហ្មណ, សាកេតំ គច្ឆសិ, សាកេតេ អជ្ឈាវសតិ នាយ ជេយ្យាតិ អត្ថិ, តត្ថ អយ្យកោ បុត្តោ នត្តិយោ នាយ បិតា អត្ថិ, តំ វទេយ្យាសិ “យាតាបិតរោ តេ បុត្តា យាវ ន យន្តិ, តាវ តំ បស្សិតុំ លភន្តី”តិ។

សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា សាកេតំ គន្ត្វា បុគ្គលិតេស ជេយ្យាតិ បដិសិត្វា “នត្តិយបិតោ នាយ គតរោ”តិ បុច្ឆិ។ បិតោ អាគន្ត្វា តស្ស សមីបេ ឋត្វា “អហ”ន្តិ អាហ។ ព្រាហ្មណោ តម្បិ អារោចេសិ។ នត្តិយោ តំ សុត្វា “គច្ឆេយ្យាហំ, ព្រាហ្មណ, ចតិ លភិត្វា នោ ន គច្ឆេយ្យំ, យថា បន វេឡ្ឡា សត្តគំ និចាបបិនគោដនំ ក្រុត្តំ, តំ វេ ទ្ពាលផ្ទាគេ ជិតំ, ទ្ពោយសម្ពា បិកាតំ យឡ្ឡេជិវចុវត្វាបិ, តស្ស វេ វេឡ្ឡា ចេច ឲ្យេតសម្ពា សោត្តិកាចំ អគន្ត្វា អត្តនោ ជាលំ អគេស្សត្វា គយនំ នាយ ន ឃុត្តំ, អត្តនោ ចាវេរ បន សម្បត្តេ អហំ ឲ្យេតនំ សោត្តិកាចំ គត្វា សុលិតោ អាគច្ឆិស្សាមី”តិ តមត្ថំ បកាសេន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

លិ១។

“ក្រុត្តា យថា និចាបិនិ, វាឌិតោ បិនគោដនំ;

តំ វាដបិណ្ឌំ អចគោត្តំ, នាហំ ព្រាហ្មណ យុស្សេហ។

លិ១។

“ឡនហិស្សាយហំ បស្សំ, ឲុរប្បានិស្ស វាឌិតោ;

តគាហំ សុលិតោ យុត្តោ, អបិ បស្សេយ្យ យាតរ”ន្តិ។

តត្ថ និចាបិនីតិ តេសុ តេសុ ផាគេសុ និចុតានិ និចាបិនិ។ បិនគោដនន្តិ បិនីយម្ពា អចសេសតិលម្ពា។ តំ វាដបិណ្ឌន្តិ តំ វេឡ្ឡា សត្តគំ សង្គណ្ហិត្វា សយោឆានគច្ឆេន បិណ្ឌំ អចគោត្តន្តិ ទុគ្គតំ ក្រុឌ្ឍាតំ។ វេឡ្ឡា ហិ កិញ្ចិ អនិបច្ឆាគេត្វា តំ អចក្រុត្តំ ក្រុដ្ឋាតិ នាយ, ស្វាហំ ឲុចំ អចគោត្តំ ន ជេស្សាហាមីតិ ចតតិ។ ព្រាហ្មណ យុស្សេហតិ គេត្ត ព្រាហ្មណាតិ អាលបតិ, យ-ការោ បគសន្ធិចសេន ចុត្តោ។

ឧគ្គហិស្សាមហំ បស្សំ, ខុរប្បាតិស្ស រាជិនោតិ អហំ, ព្រាហ្មណ, អត្តនោ ចារេ សមុត្តេ ខុរប្បំ សន្នយ្ហិត្វា អាគតស្ស រញ្ញោ មិគយូថតោ និក្ខមិត្វា ឯកមន្តេ ឋត្វា “មំ ចិន្តេ មហារាជា”តិ វត្វា អត្តនោ មហាផាសុកបស្សំ ឧគ្គហិស្សាមិ ឧឌ្ឌេស្សាមិ· សុខិតោ មុត្តោតិ តទា អហំ មរណភយា មុត្តោ សុខិតោ និក្ខន្តោ រញ្ញោ អនុញ្ញាតោ អបិ នាម មាតរំ បស្សេយ្យន្តិ·

តំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ បក្កាមិ· អបរភាគេ តស្ស ចារទិវសេ រាជា មហន្តេន បរិវារេន ឧយ្យានំ អាគច្ឆិ· មហាសត្តោ ឯកមន្តេ អដ្ឋាសិ· រាជា “មិគំ ចិន្តេស្សាមី”តិ ខុរប្បំ សន្នយ្ហិ មហាសត្តោ យថា អញ្ញេ មរណភយតជ្ជិតា បលាយន្តិ, ឯវំ អបលាយិត្វា និព្ភយោ ហុត្វា មេត្តំ បុរេចារិកំ កត្វា មហាផាសុកបស្សំ ឧគ្គហិត្វា និច្ចលោវ អដ្ឋាសិ· រាជា តស្ស មេត្តានុភាវេន សរំ វិស្សជ្ជេតុំ នាសក្ខិ· មហាសត្តោ “កិំ, មហារាជ, សរំ ន មុញ្ចសិ, មុញ្ចាហី”តិ អាហ· “ន សក្កោមិ, មិគរាជា”តិ· “តេន ហិ គុណវន្តានំ គុណំ ជាន, មហារាជា”តិ· តទា រាជា ពោធិសត្តេ បសីទិត្វា ធនុំ ឆឌ្ឌេត្វា “ឥមំ អចិត្តកំ កលិង្គរកដ្ឋម្បិ តាវ តវ គុណំ ជានាតិ, អហំ សចិត្តកោ មនុស្សភូតោបិ តវ គុណំ ន ជានាមិ, មិគរាជ, មយ្ហំ ខម, អភយំ តេ ទម្មី”តិ អាហ· “មហារាជ, មយ្ហំ តាវ អភយំ ទេសិ, អយំ បន ឧយ្យានេ មិគគណោ កិំ ករិស្សតី”តិ? “ឯតស្សបិ អភយំ ទម្មី”តិ· ឯវំ មហាសត្តោ និគ្រោធជាតកេ (ជា· ១·១·១៧) វុត្តនយេនេវ សព្ពេសំ អរញ្ញេ មិគានំ អាកាសគតសកុណានំ ជលចរមច្ឆានញ្ច អភយំ ទាបេត្វា រាជានំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា “មហារាជ, រញ្ញោ នាម អគតិគមនំ បហាយ ទស រាជធម្មេ អកោបេន្តេន ធម្មេន សមេន រជ្ជំ ការេតុំ វដ្ដតី”តិ·

“ទានំ សីលំ បរិច្ចាគំ, អជ្ជវំ មទ្ទវំ តបំ;

អក្កោធំ អវិហិំសញ្ច, ខន្តិញ្ច អវិរោធនំ·

“ឥច្ចេតេ កុសលេ ធម្មេ, ឋិតេ បស្សាមិ អត្តនិ;

តតោ មេ ជាយតេ បីតិ, សោមនស្សញ្ចនប្បក”ន្តិ· (ជា· ២·២១·១៥៤-១៥៥) –

ឯវំ វុត្តេ រាជធម្មេ គាថាពន្ធេនេវ ទេសេត្វា កតិបាហំ រញ្ញោ សន្តិកេ វសិត្វា នគរេ សព្ពសត្តានំ អភយទានប្បកាសនត្ថំ សុវណ្ណភេរិំ ចរាបេត្វា “អប្បមត្តោ ហោហិ, មហារាជា”តិ វត្វា មាតាបិតូនំ ទស្សនត្ថាយ គតោ·

៥៣·

“មិគរាជា បុរេ អាសិំ, កោសលស្ស និកេតនេ;

តត្តិយោ ភាគ ភាគេត, អភិទ្ទូបេ ចត្យប្យគោ៑

សិ៥៓

“តំ ឃំ ចឆិត្យាគន្ថិ, ដាឃស្មិំ អជ្ជូតេ ចតេ;

ឆត្តំ អាទជ្ជ គច្ឆាត, ហ្កស្សំ បត្តឃ្យាកោសលេ៑

សិ៤៓

“តស្សាហំ ឰ្ពទហិ បស្សំ, ឲ្យបុព្វាគិស្ស ទាឌិតោ;

តទាហំ ស្ងាឋិតោ ឋូនត្តា, ឃាតទំ ដង្ខ្យាគតោ”តិ៑ –

ឰ្ពយា តិវេស្សា អភិបប្ឆ្យាឆា តោហត្តិ៑

តច្ឆ កោសលស្ស គិកេតតតិ កោសលស្ស ទញ្ញោ គិកេតេត ចបតដ្ឋ្រាតេ, តស្ស បត្តិកេ អទញ្ញាស្មិត្តិ អត្ឆោ៑ ដាឃស្មិត្តិ ឃិកាតំ ចបតច្ឆាឃ ឌិទិត្តាឃ្យាតេ៑ អាទជ្ជ គច្ឆាតាតិ ឌិឃាឃ បង្គិ ឲគតោ គច្ឆា , អាទោទោបច្ឆាតិ អត្ឆោ៑ បត្តឃ្យាតិ បត្តឃិត្យា ឃោតេឌច្ឆា៑ ឰ្ពទហិត្តិ ឰ្ពឌដ្ឋិ៑ ឃាតទំ ដង្ខ្យាគតោតិ តេបតាធីបយេតំ, ទញ្ញោ ឆព្វំ តេសេច្ឆា បត្តបត្តាតំ អកឃត្ឆាឃ ស្វចណ្ណូគេទិ ចទាបច្ឆា ឃាតាបិតទោ ដង្ខំ អាគតោស្មីតិ អត្ឆោ៑

បត្ឆា ឰ្ពឃំ ឆព្វទេសតំ អាហទិច្ឆា បច្ឆ្ញាតិ បគាតេសច្ឆា ឌាតគំ បតយោឆាតេសិ, បច្ឆ្ញាបរិយោឃាតាតេ ឃាត្យបិបគភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ៑ តទា ឃាតាបិតទោ ឃហាទាឌកុ្យលិតិ អតេហសុំ, ច្ចាហ្មណោ បាទិបុត្តោ, ទាឌា អាតត្តោ, តត្តិឃបិកទាឌា បត អហតេច អតេហាបិត្តិ៑

តត្តិឃបិកទាឌាតគចណ្ណតា ដបយា៑

អចាទិឃចក្កោ បធយា៑

២. ខរបុត្តវគ្គោ

[៣៨៦] ១. ខរបុត្តជាតកវណ្ណនា

សច្ចំកិរេវមាហំសូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិភិក្ខុំ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កេន ឧក្កណ្ឋាបិតោសី”តិ វត្វា “បុរាណទុតិយិកាយា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ អយំ តេ ឥត្ថី អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ ត្វំ ឥមំ និស្សាយ អគ្គិំ បវិសិត្វា មរន្តោ បណ្ឌិតេ និស្សាយ ជីវិតំ លភី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ សេនកេ នាម រញ្ញោ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សក្កត្តំ ការេសិ។ តទា សេនកស្ស រញ្ញោ ឯកេន នាគរាជេន សទ្ធិំ មិត្តភាវោ ហោតិ។ សោ កិរ នាគរាជា នាគភវនា និក្ខមិត្វា ថលេ គោចរំ គណ្ហន្តោ ចរតិ។ អថ នំ គាមទារកា ទិស្វា “សប្បោ អយ”ន្តិ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីហិ បហរិំសុ។ អថ រាជា ឧយ្យានំ កីឡិតុំ គច្ឆន្តោ ទិស្វា “កិំ ឯតេ ទារកា ករោន្តី”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯកំ សប្បំ បហរន្តី”តិ សុត្វា “បហរិតុំ មា ទេថ, បលាបេថ នេ”តិ បលាបេសិ។ នាគរាជា ជីវិតំ លភិត្វា នាគភវនំ គន្ត្វា ពហូនិ រតនានិ អាទាយ អឌ្ឍរត្តសមយេ រញ្ញោ សយនឃរំ បវិសិត្វា តានិ រតនានិ ទត្វា “មហារាជ, មយា តុម្ហេ និស្សាយ ជីវិតំ លទ្ធ”ន្តិ រញ្ញា សទ្ធិំ មិត្តភាវំ កត្វា បុនប្បុនំ គន្ត្វា រាជានំ បស្សតិ។ សោ អត្តនោ នាគមាណវិកាសុ ឯកំ កាមេសុ អតិត្តំ នាគមាណវិកំ រក្ខណត្ថាយ រញ្ញោ សន្តិកេ ឋបេត្វា “យទា ឯតំ ន បស្សសិ, តទា ឥមំ មន្តំ បរិវត្តេយ្យាសី”តិ តស្ស ឯកំ មន្តំ អទាសិ។

សោ ឯកទិវសំ ឧយ្យានំ គន្ត្វា នាគមាណវិកាយ សទ្ធិំ បោក្ខរណិយំ ឧទកកីឡំ កីឡិ។ នាគមាណវិកា ឯកំ ឧទកសប្បំ ទិស្វា អត្តភាវំ វិជហិត្វា តេន សទ្ធិំ អសទ្ធម្មំ បដិសេវិ។ រាជា តំ អបស្សន្តោ “កហំ នុ ខោ គតា”តិ មន្តំ បរិវត្តេត្វា អនាចារំ ករោន្តិំ ទិស្វា វេឡុបេសិកាយ បហរិ។ សា កុជ្ឈិត្វា តតោ នាគភវនំ គន្ត្វា “កស្មា អាគតាសី”តិ បុដ្ឋា “តុម្ហាកំ សហាយោ មំ អត្តនោ វចនំ អគណ្ហន្តិំ បិដ្ឋិយំ បហរី”តិ បហារំ ទស្សេសិ។ នាគរាជា តថតោ អជានិត្វាវ ចត្តារោ នាគមាណវេ អាមន្តេត្វា “គច្ឆថ, សេនកស្ស សយនឃរំ បវិសិត្វា នាសវាតេន តំ ភុសំ វិយ វិទ្ធំសេថា”តិ បេសេសិ។ តេ គន្ត្វា រញ្ញោ សិរិសយនេ និបន្នកាលេ គព្ភំ បវិសិំសុ។ តេសំ បវិដ្ឋវេលាយមេវ រាជា ទេវិំ អាហ – “ជានាសិ នុ ខោ, ភទ្ទេ, នាគមាណវិកាយ គតដ្ឋាន”ន្តិ? “ន ជានាមិ, ទេវា”តិ។ “អជ្ជ សា អម្ហាកំ បោក្ខរណិយំ កីឡនកាលេ អត្តភាវំ វិជហិត្វា ឯកេន ឧទកសប្បេន សទ្ធិំ អនាចារំ អកាសិ, អថ នំ អហំ ‘ឯវរូបំ មា ករី’តិ សិក្ខាបនត្ថាយ វេឡុបេសិកាយ បហរិំ, សា ‘នាគភវនំ គន្ត្វា សហាយស្ស មេ អញ្ញំ កិញ្ចិ កថេត្វា មេត្តិំ ភិន្ទេយ្យា’តិ មេ ភយំ ឧប្បជ្ជតី”តិ។ តំ សុត្វា នាគមាណវកា តតោវ និវត្តិត្វា នាគភវនំ គន្ត្វា នាគរាជស្ស តមត្ថំ អារោចេសុំ។ សោ សំវេគប្បត្តោ ហុត្វា តង្ខណញ្ញេវ រញ្ញោ សយនឃរំ អាគន្ត្វា តមត្ថំ អាចិក្ខិត្វា ខមាបេត្វា “ឥទំ មេ ទណ្ឌកម្ម”ន្តិ សព្ពរុតជានំ នាម មន្តំ ទត្វា “អយំ, មហារាជ, អនគ្ឃោ មន្តោ, សចេ ឥមំ មន្តំ អញ្ញស្ស ទទេយ្យាសិ, ទត្វាវ អគ្គិំ បវិសិត្វា មរេយ្យាសី”តិ អាហ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ កិបិល្លិកានម្បិ សទ្ទំ ជានាតិ។

តស្សេកទិវសំ មហាតលេ និសីទិត្វា មធុផាណិតេហិ ខាទនីយំ ខាទន្តស្ស ឯកំ មធុពិន្ទុ ច ផាណិតពិន្ទុ ច បូវខណ្ឌញ្ច ភូមិយំ បតិ។ ឯកា កិបិល្លិកា តំ ទិស្វា “រញ្ញោ មហាតលេ មធុចាដិ ភិន្នា, ផាណិតសកដំ បូវសកដំ និក្កុជ្ជិតំ, មធុផាណិតញ្ច បូវញ្ច ខាទថា”តិ វិរវន្តី វិចរតិ។ អថ រាជា តស្សា រវំ សុត្វា ហសិ។ រញ្ញោ សមីបេ ឋិតា ទេវី “កិំ នុ ខោ ទិស្វា រាជា ហសី”តិ ចិន្តេសិ។ តស្មិំ ខាទនីយំ ខាទិត្វា ន្ហត្វា បល្លង្កេ និសិន្នេ ឯកំ មក្ខិកំ សាមិកោ “ឯហិ ភទ្ទេ, កិលេសរតិយា រមិស្សាមា”តិ អាហ។ អថ នំ សា “អធិវាសេហិ តាវ សាមិ, ឥទានិ រញ្ញោ គន្ធេ អាហរិស្សន្តិ, តស្ស វិលិម្បន្តស្ស បាទមូលេ គន្ធចុណ្ណំ បតិស្សតិ, អហំ តត្ថ វដ្ដិត្វា សុគន្ធា ភវិស្សាមិ, តតោ រញ្ញោ បិដ្ឋិយំ និបជ្ជិត្វា រមិស្សាមា”តិ អាហ។ រាជា តម្បិ សទ្ទំ សុត្វា ហសិ។ ទេវីបិ “កិំ នុ ខោ ទិស្វា ហសី”តិ បុន ចិន្តេសិ។ បុន រញ្ញោ សាយមាសំ ភុញ្ជន្តស្ស ឯកំ ភត្តសិត្ថំ ភូមិយំ បតិ។ កិបិល្លិកា “រាជកុលេ ភត្តសកដំ ភគ្គំ, ភត្តំ ភុញ្ជថា”តិ វិរវិ។ តំ សុត្វា រាជា បុនបិ ហសិ។ ទេវី សុវណ្ណកដច្ឆុំ គហេត្វា រាជានំ បរិវិសន្តី “កិំ នុ ខោ ទិស្វា រាជា ហសតី”តិ វិតក្កេសិ។

សា រញ្ញា សទ្ធិំ សយនំ អារុយ្ហ និបជ្ជនកាលេ “កិំការណា ទេវ, ហសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ “កិំ តេ មម ហសិតការណេនា”តិ វត្វា បុនប្បុនំ និបីឡិតោ កថេសិ។ អថ នំ សា “តុម្ហាកំ ជាននមន្តំ មយ្ហំ ទេថា”តិ វត្វា “ន សក្កា ទាតុ”ន្តិ បដិក្ខិត្តាបិ បុនប្បុនំ និពន្ធិ។ រាជា “សចាហំ ឥមំ មន្តំ តុយ្ហំ ទស្សាមិ, មរិស្សាមី”តិ អាហ។ “មរន្តោបិ មយ្ហំ ទេហិ, ទេវា”តិ។ រាជា មាតុគាមវសិកោ ហុត្វា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “ឥមិស្សា មន្តំ ទត្វា អគ្គិំ បវិសិស្សាមី”តិ រថេន ឧយ្យានំ បាយាសិ។

តស្មិំ ខណេ សក្កោ លោកំ ឱលោកេន្តោ ឥមំ ការណំ ទិស្វា “អយំ ពាលរាជា មាតុគាមំ និស្សាយ ‘អគ្គិំ បវិសិស្សាមី’តិ គច្ឆតិ, ជីវិតមស្ស ទស្សាមី”តិ សុជំ អសុរកញ្ញំ អាទាយ ពារាណសិំ អាគន្ត្វា តំ អជិកំ កត្វា អត្តនា អជោ ហុត្វា “មហាជនោ មា បស្សតូ”តិ អធិដ្ឋាយ រញ្ញោ រថស្ស បុរតោ អហោសិ។ តំ រាជា ចេវ រថេ យុត្តសិន្ធវា ច បស្សន្តិ, អញ្ញោ កោចិ ន បស្សតិ។ អជោ កថាសមុដ្ឋាបនត្ថំ រថបុរតោ អជិកាយ សទ្ធិំ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ វិយ អហោសិ។ តមេកោ រថេ យុត្តសិន្ធវោ ទិស្វា “សម្ម អជរាជ, មយំ បុព្ពេ ‘អជា កិរ ពាលា អហិរិកា’តិ អស្សុម្ហ, ន ច តំ បស្សិម្ហ, ត្វំ បន រហោ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ កត្តព្ពំ អនាចារំ អម្ហាកំ ឯត្តកានំ បស្សន្តានញ្ញេវ ករោសិ, ន លជ្ជសិ, តំ នោ បុព្ពេ សុតំ ឥមិនា ទិដ្ឋេន សមេតី”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៥៥។

“សច្ចំ កិរេវមាហំសុ, វស្តំ ពាលោតិ បណ្ឌិតា;

បស្ស ពាលោ រហោកម្មំ, អាវិកុព្ពំ ន ពុជ្ឈតី”តិ។

តត្ថ វស្តន្តិ អជំ។ បណ្ឌិតាតិ ពោរាណសយ្កា តំ ពាលោតិ វទន្តិ, សច្ចំ កិរ វទន្តិ។ បស្សាតិ អាលបនំ, បស្សថាហិ អត្ថោ។ ន ពុជ្ឈតីតិ ឯវំ កាតុំ អយុត្តន្តិ ន ជានាតិ។

តំ សុត្វា អជោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៧៨។

“ត្វំ ខោបិ សម្ម ពាលោសិ, ខរបុត្ត វិជានហិ;

រជ្ជុយា ហិ បរិក្ខិត្តោ, វង្កោដ្ឋោ ឱហិតោមុខោ។

៧៩។

“អបរម្បិ សម្ម តេ ពាល្យំ, យោ មុត្តោ ន បលាយសិ;

សោ ច ពាលតរោ សម្ម, យំ ត្វំ វហសិ សេនក”ន្តិ។

តត្ថ ត្វំ ខោបិ សម្មាតិ សម្ម សិន្ធវ យថាបិ ខោ ត្វំ ពាលតរោ។ ខរបុត្តាតិ សោ កិរ គទ្រភស្ស ជាតកោ, តេន តំ ឯវមាហ។ វិជានហីតិ អហមេវ ពាលោតិ ឯវំ ជានាហិ។ បរិក្ខិត្តោតិ យុគេន សទ្ធិំ គីវាយ បរិក្ខិត្តោ។ វង្កោដ្ឋោតិ វង្កមុខោ។ ឱហិតោមុខោតិ មុខពន្ធនេន បិហិតមុខោ។ យោ មុត្តោ ន បលាយសីតិ យោ ត្វំ រថតោ មុត្តោ សមានោ មុត្តកាលេ បលាយិត្វា អរញ្ញំ ន បវិសសិ, តំ តេ អបលាយនំ អបរម្បិ ពាល្យំ, សោ ច ពាលតរោតិ យំ ត្វំ សេនកំ វហសិ, សោ សេនកោ តយាបិ ពាលតរោ។

រាជា តេសំ ទ្វិន្នម្បិ កថំ ជានាតិ, តស្មា តំ សុណន្តោ សណិកំ រថំ បេសេសិ។ សិន្ធវោបិ តស្ស កថំ សុត្វា បុន ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៨០។

“យំ នុ សម្ម អហំ ពាលោ, អជរាជ វិជានហិ;

អថ កេន សេនកោ ពាលោ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

តត្ថ យន្តិ ករណត្ថេ បច្ចត្តវចនំ។ នុតិ អនុស្សវត្ថេ និបាតោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សម្ម អជរាជ, យេន តាវ តិរច្ឆានគតត្តេន ការណេន

អហំ ពាលោ, តំ ត្វំ ការណំ ជានាហិ, សក្កា ឯតំ តយា ញាតុំ, អហញ្ហិតិរច្ឆានគតត្តា ពាលោ, តស្មា យំ ខរបុត្តាតិអាទីនិ វទន្តោ សុដ្ឋុ វទសិ, អយំ បន សេនកោ រាជា កេន ការណេន ពាលោ, តំ មេ ការណំ បុច្ឆិតោ អក្ខាហីតិ។

តំ សុត្វា អជោ អាចិក្ខន្តោ បញ្ហំ គាថមាហ –

៥៦។

“ឧត្តមត្ថំ លភិត្វាន, ភរិយាយ យោ បទស្សតិ;

តេន ជហិស្សតត្តានំ, សា ចេវស្ស ន ហេស្សតី”តិ។

តត្ថ ឧត្តមត្ថន្តិ សព្ពរុតជាននមន្តំ។ តេនាតិ តស្សា មន្តប្បទានសង្ខាតេន ការណេន តំ ទត្វា អគ្គិំ បវិសន្តោ អត្តានញ្ច ជហិស្សតិ, សា ចស្ស ភរិយា ន ភវិស្សតិ, តស្មា ឯស តយាបិ ពាលតរោ, យោ លទ្ធំ យសំ រក្ខិតុំ ន សក្កោតីតិ។

រាជា តស្ស វចនំ សុត្វា “អជរាជ, អម្ហាកំ សោត្ថិំ ករោន្តោបិ ត្វញ្ញេវ ករិស្សសិ, កថេហិ តាវ មេ កត្តព្ពយុត្តក”ន្តិ អាហ។ អថ នំ អជរាជា “មហារាជ, ឥមេសំ សត្តានំ អត្តនា អញ្ញោ បិយតរោ នាម នត្ថិ, ឯកំ បិយភណ្ឌំ និស្សាយ អត្តានំ នាសេតុំ លទ្ធយសំ បហាតុំ ន វដ្ដតី”តិ វត្វា ឥតរំ គាថមាហ –

៥៧។

“ន វេ បិយម្មេតិ ជនិន្ទ តាទិសោ, អត្តំ និរំកត្វា បិយានិ សេវតិ;

អត្តាវ សេយ្យោ បរមា ច សេយ្យោ, លព្ភា បិយា ឱចិតត្តេន បច្ឆា”តិ។

តត្ថ បិយម្មេតិ បិយំ មេ, អយមេវ វា បាឋោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ជនិន្ទ, តាទិសោ តុម្ហាទិសោ យសមហត្តេ ឋិតោ បុគ្គលោ ឯកំ បិយភណ្ឌំ និស្សាយ “ឥទំ បិយំ មេ”តិ អត្តំ និរំកត្វា អត្តានំ ឆឌ្ឌេត្វា តានិ បិយានិ ន សេវតេ។ កិំការណា? អត្តាវ សេយ្យោ បរមា ច សេយ្យោតិ, យស្មា សតគុណេន សហស្សគុណេន អត្តាវ សេយ្យោ វរោ ឧត្តមោ, បរមា ច សេយ្យោ, បរមា ឧត្តមាបិ អញ្ញស្មា បិយភណ្ឌាតិ អត្ថោ។ ឯត្ថ ហិ ច-ការោ បិ-ការត្ថេ និបាតោតិ វេទិតព្ពោ។ លព្ភា បិយា ឱចិតត្តេន បច្ឆាតិ ឱចិតត្តេន វឌ្ឍិតត្តេន យសសម្បន្នេន បុរិសេន បច្ឆា បិយា នាម សក្កា លទ្ធុំ, ន តស្មា ការណា អត្តា នាសេតព្ពោតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ រញ្ញោ ឱវាទំ អទាសិ។ រាជា តុស្សិត្វា “អជរាជ, កុតោ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ សក្កោ អហំ, មហារាជ, តវ អនុកម្បាយ តំ មរណា មោចេតុំ អាគតោម្ហីតិ។ ទេវរាជ, អហំ ឯតិស្សា “មន្តំ ទស្សាមី”តិ អវចំ, ឥទានិ “កិំ ករោមី”តិ? “មហារាជ, តុម្ហាកំ ឧភិន្នម្បិ វិនាសេន កិច្ចំ នត្ថិ, ‘សិប្បស្ស ឧបចារោ’តិ វត្វា ឯតំ កតិបយេ បហារេ បហរាបេហិ, ឥមិនា ឧបាយេន ន កថិស្សតី”តិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ មហាសត្តោ រញ្ញោ ឱវាទំ ទត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ រាជា ឧយ្យានំ គន្ត្វា ទេវិំ បក្កោសាបេត្វា អាហ “កថិស្សសិ ភទ្ទេ, មន្ត”ន្តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “តេន ហិ ឧបចារំ ករោមី”តិ។ “កោ ឧបចារោ”តិ? “បិដ្ឋិយំ បហារសតេ បវត្តមានេ សទ្ទំ កាតុំ ន វដ្ដតី”តិ។ សា មន្តលោភេន “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ រាជា ចោរឃាតកេ បក្កោសាបេត្វា កសា គាហាបេត្វា ឧភោសុ បស្សេសុ បហរាបេសិ។ សា ទ្វេ តយោ បហារេ អធិវាសេត្វា តតោ បរំ “ន មេ មន្តេន អត្ថោ”តិ រវិ។ អថ នំ រាជា “ត្វំ មំ មារេត្វា មន្តំ គណ្ហិតុកាមាសី”តិ បិដ្ឋិយំ និច្ចម្មំ ការេត្វា វិស្សជ្ជាបេសិ។ សា តតោ បដ្ឋាយ បុន កថេតុំ នាសក្ខិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា រាជា ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អហោសិ, ទេវី បុរាណទុតិយិកា, អស្សោ សារិបុត្តោ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ខរបុត្តជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៣៨៧] ២. សូចិជាតកវណ្ណនា

អកក្កសំអផរុសន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បញ្ញាបារមិំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ មហាឧម្មង្គជាតកេ (ជា. ២.២២.៥៩០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ តទា បន សត្ថា ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ តថាគតោ បញ្ញវា ឧបាយកុសលោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ កម្មារកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ បរិយោទាតសិប្បោ អហោសិ។ មាតាបិតរោ បនស្ស ទលិទ្ទា, តេសំ គាមតោ អវិទូរេ អញ្ញោ សហស្សកុដិកោ កម្មារគាមោ។ តត្ថ កម្មារសហស្សជេដ្ឋកោ កម្មារោ រាជវល្លភោ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ, តស្សេកា ធីតា អហោសិ ឧត្តមរូបធរា ទេវច្ឆរាបដិភាគា ជនបទកល្យាណិលក្ខណេហិ សមន្នាគតា។ សាមន្តគាមេសុ មនុស្សា វាសិផរសុផាលបាចនាទិការាបនត្ថាយ តំ គាមំ គន្ត្វា យេភុយ្យេន តំ កុមារិកំ បស្សន្តិ, តេ អត្តនោ អត្តនោ គាមំ គន្ត្វា និសិន្នដ្ឋានាទីសុ តស្សា រូបំ វណ្ណេន្តិ។ ពោធិសត្តោ តំ សុត្វា សវណសំសគ្គេន ពជ្ឈិត្វា “បាទបរិចារិកំ នំ ករិស្សាមី”តិ ឧត្តមជាតិកំ អយំ គហេត្វា ឯកំ សុខុមំ ឃនំ សូចិំ កត្វា បិលេ វិជ្ឈិត្វា ឧទកេ ឧប្បិលាបេត្វា អបរម្បិ តថារូបមេវ តស្សា កោសកំ កត្វា បិលេ វិជ្ឈិ, ឥមិនា និយាមេន តស្សា សត្ត កោសកេ អកាសិ, “កថំ អកាសី”តិ ន វត្តព្ពំ។ ពោធិសត្តានញ្ហិ ញាណមហត្តតាយ ករណំ សមិជ្ឈតិយេវ។ សោ តំ សូចិំ នាឡិកាយ បក្ខិបិត្វា ឱវដ្ដិកាយ កត្វា តំ គាមំ គន្ត្វា កម្មារជេដ្ឋកស្ស វសនវីថិំ បុច្ឆិត្វា តត្ថ គន្ត្វា ទ្វារេ

វត្វា “កោ មម ហត្ថតោ មុច្ចិត្វា នាម សុខំ ជីវិតំ លភិស្សតី”តិ សុខំ វណ្ណេន្តោ ជេដ្ឋកុមារស្ស ឆរក្ខានមេវ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

ប័ឲ្យ

“អកក្កសំ អផរុសំ, វទេធោតំ សុបរិសិមំ;

សុលុមំ តិតិក្ខក្ខា, កោ សុខំ កោធយិស្សតី”តិ។

តស្សត្ថោ – មម បដលស្ស ចា តិលកស្ស ចា ឱទនិតោ ចា អការេចន អកក្កសំ, សុមដ្ឋតាយ អផរុសំ, វទេន បិយវាចេន ធោតព្វា វទេធោតំ, សុត្តទេន សុចិវេណ្ណន បិរេមន បមត្តាកតព្វា សុបរិសិមំ, បណ្យាតាយ សុលុមំ, អក្កស្ស តិតិក្ខតាយ តិតិក្ខក្កំ សុខំ មម ហត្ថតោ មុច្ចិត្វា កោ ជីវិតំ លភិស្សតីតិ។

ឲចញ្ញា បត ចត្វា បុតបិ តំ វណ្ណេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

ប័រ

“សុមជ្ជញ្ញា សុបរិសញ្ញា, អត្តុប្បន្តា សុចដ្ឋិតំ;

ជាតជាតិយំ បដិច្ឆន្នំ, កោ សុខំ កោធយិស្សតី”តិ។

តត្ថ សុមជ្ជញ្ញាតិ កុរុចិត្តកាកុវណ្ណេន សុដ្ឋុ មជ្ជិតំ។ សុបរិសញ្ញាតិ សវណ្ណន បិរេចឆវេកន ចិណ្ឌាត្វា សុត្តរបិសំ។ ជាតជាតិមត្តិ ជា ជាតិមយាតា អឆិការហិ អត្តុបចិនតិ, អយំ “ជាតជាតិមា”តិ វុត្តតិ, តាឌិសិត្តិ អវត្វា។ បដិច្ឆន្តិ ឆន្នំ អមុទ្ទក។

តស្មិំ ពណេ សា កុមារិកា កុត្តបិតរានំ បិតរំ ជនេចបដិប្បស្សមុក្ខត្តំ ទុមញអនមនេត តិបត្តំ តាលចវណ្ណេន ពីជមយាតា ទៅផសត្តស្ស មឆុរសច្ឆំ សុត្វា អល្លមំសបិណ្ឌេន ហទយេ បហដា ចិម ជដសហស្សេន តិដ្ឋាបិតឆរឆា ចិម ហុត្វា “កោ នុ ខោ ឲស អតិមធុរេន សទ្ទេន កុមារាតិ ចសតការេ សុខំ ចិក្កិលាតិ, កោត នុ ខោ កមេន អាកតោ, ជាតិស្សាមិ ន”ន្តិ តាលចណ្ឌំ វិវរិត្វា កោហា តិក្ខមុ ពាហិអាឡូឡត្តកោ វត្វា កោត សទ្ធិំ កថេសិ។ ទៅផសត្តាតញ្ញាបត្តិតំ នាម សមិដ្ឋាតិ, សោ ហិ តស្សា វេមចត្តាយ តំ កាមំ អាកតោ។ សា ច កោត សទ្ធិំ កថេន្តី “មាលាច, សកលរដ្ឋចាសិតោ សុខិអាឌីតំ អត្តាយ ឡូមំ កាមំ អាកច្ឆន្តិ, ត្វំ ពាលតាយ កុមារការេ សុខំ ចិក្កិលិតំ ឡូន្ហសិ,

សចេបិ ឥចនំ ឃ្នុចិយា ចណ្ហិ កាមិស្សមិ, ត ទេ ទោកចិ ហត្ថទេតា ឃ្នុចិ កាលិក្សតិ, សចេ ត្វំ ម្នុលំ លទ្ធុំ ព្ពុឆ្នមិ, អញ្ញា កាមំ ឃាហី”តិ ចត្វា ទេ្វ កាថា អកាមិ –

ប័រ៉

“ព្ពទេតាកានិ បតាឃត្តិ, ឃ្នុចិយោ ចាឡ្យព្ពសានិ ច;

ទោកាឃំ កម្ពុរកាមយ្ហិ, ឃ្នុចិ ចិទេក្កតុមិន្ធតិ។

ប័រ័៉

“ព្ពទេតា សត្វានិ កន្ឋត្តិ, កមុត្តា ចិចិឆា បុទ្ធុ;

ទោកាឃំ កម្ពុរកាមយ្ហិ, ឃ្នុចិ ចិទេក្កតុមិន្ធតី”តិ។

តត្ថ ព្ពទេតាកានីតិ ព្ពុមយ្ហិ ទេ្វ ព្ពកានិ ឃ្នុចិទេឃា ច ចាឡ្យព្ពសានិ ច អញ្ញានិ ច ព្ពុបកទេលានិ ព្ពុមយ្យាកម្ពុរកាមា បតាឃត្តិ តិក្កុមត្តិ, តំ តំ ឥនំ បត្វទត្តា តិក្កន្ឋត្តិ។ ទោកាឃត្តិ ឲចំ សទេត្ត ទោកា អឃំ ព្ពុមយ្ហិ កម្ពុរកាទេម ឃ្នុចិ ចិក្កិលិតុំ ព្ពុន្ធតិ។ សត្វាតីតិ ចារិទាលាមិ កន្ឋត្តានិ តាតបុ្យកានិ សត្វានិ ព្ពទេតាច កន្ឋត្តិ។ ចិចិឆា បុទ្ធុតិ តាតបុ្យកាទា ចាហុ កមុត្តាបិ សកលទេ្វចាសិតំ ព្ពទេតា កហិទិ៍តាបកទេលាទេហច បចត្តត្តិ។

ទេចាឌិសទេត្វា តស្សា ចចតំ សុត្វា “កទេ្ទ, ត្វំ អដាតត្តិ អញ្ញាទេលាត ឲចំ ចទេឈី”តិ ចត្វា ទេ្វ កាថា អកាមិ –

ប័៩៉

“ឃ្នុចិ កម្ពុរកាមយ្ហិ, ចិទេក្កតណ្ហា បដាតតា;

អាចរិយាច ដាតត្តិ, កមុំ ស្ុកតន្ទក្កដំ។

ប័សិ៉

“ឥមញ្ចេ តេ បិតា ភទ្ទេ, សូចិំ ជញ្ញា មយា កតំ;

តយា ច មំ និមន្តេយ្យ, យញ្ចត្ថញ្ញំ ឃរេ ធន”ន្តិ។

តត្ថ សូចិន្តិ វិភត្តិវិបល្លាសោ កតោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សូចិ នាម បជានតា បណ្ឌិតេន បុរិសេន កម្មារគាមស្មិំយេវ វិក្កេតព្វា។ កិំការណា? អាចរិយាវ ជានន្តិ, កម្មំ សុកតទុក្កដន្តិ, តស្ស តស្ស សិប្បស្ស អាចរិយាវ តស្មិំ តស្មិំ សិប្បេ សុកតទុក្កដកម្មំ ជានន្តិ, ស្វាហំ កម្មារកម្មំ អជានន្តានំ គហបតិកានំ កាយំ កត្វា មម សូចិយា សុកតទុក្កដភាវំ កថំ ជានាបេស្សាមិ, ឥមស្មិំ បន ការេ មម ពលំ ជានាបេស្សាមីតិ។ ឥទំ ពោធិសត្តោ ឥមាយ គាថាយ អត្តនោ ពលំ វណ្ណេសិ។

តយា ច មំ និមន្តេយ្យាតិ ភទ្ទេ សចេ តវ បិតា ឥមំ មយា កតំ សូចិំ “ឦទិសា វា ឯសា, ឯវំ វា កតា”តិ ជានេយ្យ, “ឥមំ មេ ធីតរំ តវ បាទបរិចារិកំ ទេមិ, គណ្ហាហិ ន”ន្តិ ឯវំ តយា ច មំ និមន្តេយ្យ។ យញ្ចត្ថញ្ញំ ឃរេ ធនន្តិ យញ្ច អញ្ញំ សវិញ្ញាណកំ វា អវិញ្ញាណកំ វា ឃរេ ធនំ អត្ថិ, តេន ច មំ និមន្តេយ្យ។ “យញ្ចស្សញ្ញ”ន្តិបិ បាឋោ, យញ្ច អស្ស ឃរេ អញ្ញំ ធនំ អត្ថីតិ អត្ថោ។

កម្មារជេដ្ឋកោ សព្វំ តេសំ កថំ សុត្វា “អម្មា”តិ ធីតរំ បក្កោសិត្វា “កេន សទ្ធិំ សល្លបសី”តិ បុច្ឆិ។ “តាត, ឯកោ បុរិសោ សូចិំ វិក្កិណាតិ, តេន សទ្ធិំ សល្លបាមី”តិ។ “តេន ហិ បក្កោសាហិ ន”ន្តិ។ សា គន្ត្វា បក្កោសិ។ ពោធិសត្តោ គេហំ បវិសិត្វា កម្មារជេដ្ឋកំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ សោ “កតរគាមវាសិកោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អហំ អសុកគាមវាសិកោ អសុកកម្មារស្ស បុត្តោ”តិ។ “កស្មា ឥធាគតោសី”តិ។ “សូចិវិក្កយត្ថាយា”តិ។ “អាហរ, សូចិំ តេ បស្សាមា”តិ។ ពោធិសត្តោ អត្តនោ គុណំ សព្វេសំ មជ្ឈេ បកាសេតុកាមោ “ននុ ឯកកានំ ជានាបិតតោ សព្វេសំ មជ្ឈេ ជានាបិតំ វរតរ”ន្តិ អាហ។ សោ “សាធុ, តាតា”តិ សព្វេ កម្មារេ សន្និបាតាបេត្វា តេហិ បរិវុតោ “អាហរ, តាត, បស្សាម តេ សូចិ”ន្តិ អាហ។ “អាចរិយ, ឯកំ អធិករណិញ្ច ឧទកបូរញ្ច កំសថាលំ អាហរាបេថា”តិ។ សោ អាហរាបេសិ។ ពោធិសត្តោ សូចិនាឡិកំ នីហរិត្វា អទាសិ។ កម្មារជេដ្ឋកោ តតោ សូចិំ នីហរិត្វា “តាត, អយំ សូចី”តិ បុច្ឆិ។ “នាយំ សូចិ, កោសកោ ឯសោ”តិ។ សោ ឧបធារេន្តោ នេវ អន្តំ, ន កោដិំ អទ្ទស។ ពោធិសត្តោ អាហរាបេត្វា នខេន កោសកំ អបនេត្វា “អយំ សូចិ, អយំ កោសកោ”តិ មហាជនស្ស ទស្សេត្វា សូចិំ អាចរិយស្ស ហត្ថេ, កោសកំ បាទមូលេ ឋបេសិ។ បុន តេន “អយំ សូចី”តិ វុត្តេ “អយម្បិ សូចិកោសកោយេវា”តិ វត្វា នខេន បហរន្តោ បដិបាដិយា សត្ត សូចិកោសកេ កម្មារជេដ្ឋកស្ស បាទមូលេ ឋបេត្វា “អយំ សូចី”តិ តស្ស ហត្ថេ ឋបេសិ។ កម្មារសហស្សានិ អង្គុលិយោ ផោដេសុំ, ចេលុក្ខេបាបិ បវត្តិំសុ។

អថ នំ កម្មារជេដ្ឋកោ “តាត, ឥមិស្សា សូចិយា កិំ ពល”ន្តិ បុច្ឆិ។ “អាចរិយ ពលវតា បុរិសេន អធិករណិំ ឧក្ខិបាបេត្វា អធិករណិយា ហេដ្ឋា ឧទកបាតិំ ឋបាបេត្វា អធិករណិយា មជ្ឈេ ឥមំ សូចិំ បហរថា”តិ។ សោ តថា ការេត្វា អធិករណិយា មជ្ឈេ សូចិ អគ្គេន បហរិ។ សា អធិករណិំ វិនិវិជ្ឈិត្វា ឧទកបិដ្ឋេ កេសគ្គមត្តម្បិ ឧទ្ធំ វា អធោ វា អហុត្វា តិរិយំ បតិដ្ឋាសិ។ សព្វេ កម្មារា “អម្ហេហិ ឯត្តកំ កាលំ ‘កម្មារា

នាយ ឧកឹសា ហោតី’តិ សុតិវេសនបិ ន សុតបុព្វា”តិ អង្គុលិយោ ផោដេត្វា ចេលុក្ខេបសហស្សំ បវត្តយិំសុ។ កម្មារជេដ្ឋកោ ធីតរំ បក្កោសិត្វា តស្មិញ្ញេវ បរិសមជ្ឈេ “អយំ កុមារិកា តុយ្ហមេវ អនុច្ឆវិកា”តិ ឧទកំ បាតេត្វា អទាសិ។ សោ អបរភាគេ កម្មារជេដ្ឋកស្ស អច្ចយេន តស្មិំ គាមេ កម្មារជេដ្ឋកោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កម្មារជេដ្ឋកស្ស ធីតា រាហុលមាតា អហោសិ, បណ្ឌិតកម្មារបុត្តោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សូចិជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣៨៨] ៣. តុណ្ឌិលជាតកវណ្ណនា

នវច្ឆន្នកេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មរណភីរុកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុលបុត្តោ ពុទ្ធសាសនេ បព្ពជិត្វា មរណភីរុកោ អហោសិ, អប្បមត្តកម្បិ សាខាចលនំ ទណ្ឌកបតនំ សកុណចតុប្បទសទ្ទំ វា អញ្ញំ វា តាទិសំ សុត្វា មរណភយតជ្ជិតោ ហុត្វា កុច្ឆិយំ វិទ្ធសសោ វិយ កម្បមានោ វិចរតិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អសុកោ កិរ ភិក្ខុ មរណភីរុកោ អប្បមត្តកម្បិ សទ្ទំ សុត្វា វិកម្បមានោ បលាយតិ, ឥមេសញ្ហិ សត្តានំ មរណមេវ ធុវំ, ជីវិតំ អទ្ធុវំ, ននុ តេនេវ យោនិសោ មនសិ កាតព្ព”ន្តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ មរណភីរុកោ”តិ វត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ បដិញ្ញាតេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស មរណភីរុកោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សូករិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ សូករី បរិណតគព្ភា ទ្វេ បុត្តេ វិជាយិ។ សា ឯកទិវសំ តេ គហេត្វា ឯកស្មិំ អាវាដេ និបជ្ជិ។ អថេកា ពារាណសិទ្វារគាមវាសិនី មហល្លិកា កប្បាសខេត្តតោ បច្ឆិបុណ្ណំ កប្បាសំ អាទាយ យដ្ឋិយា ភូមិំ អាកោដេន្តី អាគច្ឆិ។ សូករី តំ សទ្ទំ សុត្វា មរណភយេន បុត្តកេ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិ។ មហល្លិកា សូករបោតកេ ទិស្វា បុត្តសញ្ញំ បដិលភិត្វា បច្ឆិយំ បក្ខិបិត្វា ឃរំ នេត្វា ជេដ្ឋកស្ស មហាតុណ្ឌិលោ, កនិដ្ឋស្ស ចុល្លតុណ្ឌិលោតិ នាមំ ករិត្វា តេ បុត្តកេ វិយ បោសេសិ។ តេ អបរភាគេ វឌ្ឍិត្វា ថូលសរីរា អហេសុំ។ មហល្លិកា “ឥមេ តេ មូលេន ទេហី”តិ វុច្ចមានាបិ “បុត្តា មេ”តិ វត្វា កស្សចិ ន ទេតិ។ អថេកស្មិំ ឆណកាលេ ធុត្តា សុរំ បិវន្តា មំសេ ខីណេ “កុតោ នុ ខោ មំសំ លភិស្សាមា”តិ វីមំសន្តា មហល្លិកាយ គេហេ សូករានំ អត្ថិភាវំ ញត្វា មូលំ គហេត្វា តត្ថ គន្ត្វា “អម្ម, មូលំ គហេត្វា ឯកំ នោ សូករំ ទេហី”តិ អាហំសុ។ សា “អលំ, តាតា, បុត្តា មេ ឯតេ, បុត្តេ នាម មំសំ ខាទនត្ថាយ កិណន្តានំ ទេន្តា នាម នត្ថី”តិ បដិក្ខិបិ។ ធុត្តា “អម្ម, មនុស្សានំ សូករា នាម បុត្តា ន ហោន្តិ, ទេហិ នោ”តិ បុនប្បុនំ យាចន្តាបិ អលភិត្វា មហល្លិកំ សុរំ បាយេត្វា មត្តកាលេ “អម្ម, សូករេហិ កិំ ករិស្សសិ, មូលំ គហេត្វា បរិព្ពយំ ករោហី”តិ តស្សា ហត្ថេ កហាបណេ ឋបយិំសុ។

ឃា ពហាបណេ ពេហត្វា “តាតា, យហាតុល្លិល៍ ធាតុំ ត ឃេក្កាយិ៍ ធ្ងឡអតុល្លិល៍ បត ពណ្ហា”តិ អាហ៍ “ពហំ ឃោ”តិ? “អឃំ ឲុតស៊ិ ពេឆ្នតិ, ឃក្ខយឃ្ស ឌេហី”តិ៍ “អាហាទ៌ ត បឃ្សាយី”តិ៍ ឆុត្តា យុលេត ឲុក៌ កត្តបិតិ៍ អាហទាបេឃុំ៍ យហល្លិកា ធំ ពេហត្វា ត្វាទេ ឌបិតំ ឃ្ងពទេឆាលិ៍ ប្ងទេត្វា ឆេលាលិឃយីបេ អដ្ឌាឃិ៍ តិ៍ឃយត្តាបិ ឆុត្តា បិឃហត្វា តេត្វេច អដ្ឌំ ឃុ៍ យហល្លិកា “តាត, ធ្ងឡអតុល្លិល, ឲុហី”តិ តឃ្ស ឃក្ខយកាឃិ៍ ធំ ឃុត្វា យហាតុល្លិលេលិ “ឲុត្តក៌ កាល៍ យយ យាតទា ធ្ងឡអតុល្លិលឃ្ស ឃេក្ខា ត ជិត្តប្ងេត្តា, យំឃេច បឌយំ ឃក្ខាឃតិ, អចឃ្សំ អជ្ជ អយ្យាក៌ កឃំ ក្ខប្បត្តិ កចិឃ្សតី”តិ អជ្ញាឃិ៍ ឃោ ពតិដ្ឋ អាយេត្តឃិ “តាត, យយ យាតា ធំ បេក្កាឃតិ, ពឆ្ន តាច ខាគាហី”តិ៍ ឃោ ពឆ្នា តិក្លយិត្វា កត្តឆេលាលិឃយីបេ តេឃំ ជិតកាចំ ជិឃ្វា “អជ្ជ ឃេ យទល៌ ក្ខប្បត្ត”ត្តិ យទណកឃតខ្ជិតោ តិចត្តិត្វា ពយ្យាទេគា កាតុ ឃត្តិក៌ អាពត្តា ចង្កិតុំ គាឃក្លិ, ពយ្យាទេគា បទិគ្គុយិ៍ យហាតុល្លិលេលិ ធំ ជិឃ្វា “តាត, ត្វំ អជ្ជ បត បេចឆឃិ បទិគ្គុយឃិ, បចិឃតដ្ឋាត៌ ខ្ងលេលិពេឃិ, កិំ គាទេយតំ ពេទាឃី”តិ បុឆ្និ៍ ឃោ អត្តគា ជិដ្ឋកាទល៌ ពេឆេត្តា បឌយំ កាឆយាហ –

ប៉ប៉៍

“គចលត្តពគាតិ ជិឃ្យតិ, បុណ្ណាឃំ ឆេលាលិ ឃុចាយិតី ជិតា;

ពហុពេ ខេគ បិឃបិលិពេ, គោ ច តោ ឃេ បជិកាតិ កុម្ពិតុ”ត្តិ៍

តត្ថ គចលត្តពគាតិ ជិឃ្យតីតិ កាតិព, បុទេ្តា អយ្យាក៌ ក្ប្លពឃាក្ល ចា ឆោយកត្តិ ចា ជិឃ្យតិ, អជ្ជ បត គចលត្តក៌ គចាពាទ៌ ធាត៌ ជិឃ្យតិ៍ បុណ្ណាឃំ ឆេលាលីតិ អឃំ អយ្យាក៌ កត្តឆេលាលិ ឃុដ្ឋកត្តឃ្ស បុណ្ណា៍ ឃុចាយិតី ជិតាតិ អឃ្យាបិ គោ តឃ្សា ឃត្តិពេ ជិតា៍ ពហុពេ ខេគតិ ត ពេចលត្ថ អឃ្យាច, អេត្តាបិ ពហុពោ ខេគោ បិឃបិលិពោ ជិតោ៍ គោ ច តោ ឃេ បជិកាតីតិ អឃំ ឲុចំ ឲុតេឃំ ជិតកាទេចាបិ ត្តក៌ កត្តិ កុម្ពិតុយុំ យឃំកុត បជិកាតិ, ត ទុច្ចតីតិ អេត្វា៍

ធំ ឃុត្វា យហាឃេត្តា “តាត ធ្ងឡអតុល្លិល, យយ ពិទ យាតា ឲុទេត្វច ឃ្ងពទេ ឃេបិឃេឃត្តិ គាយ ឃេត្តំ ឃេបិឃេឃតិ, ឃ្វាឃ្សា អេត្វា អជ្ជ យត្តក៌ បេត្តា, ត្វំ យា ជិត្តយី”តិ ចត្វា យឆុទេត ឃេទេត តុដ្ឋលីឡអាឃ ឌយុំ ឆេឃេត្តា ត្វេ កាធា អគាឃិ –

ប៉ង៍

“តឃឃិ កយឃិ លេលាយិឆ្នឃិ, អត្តាពេលាឃិ កុហិ ពយិឃ្សឃិ;

អេប្បាឃ្សុពេក្កា កុឌ្ឋា តុល្លិល, ឃំឃត្វាឃ ហិ ឃេបិឃិតាយត្តា៍

᪕᪐᪨

“ᩏᨣ᩠ᨣᩉ ᩁᩉᨴᩴ ᩋᨠᨴ᩠ᨴᨾᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩮᨴᨾᩃᩴ ᨸᩅᩣᩉᨿ;

ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩥ ᨶᩅᩴ ᩅᩥᩃᩮᨸᨶᩴ, ᨿᩔ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨶ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩈᩈᩥ ᨽᨿᩈᩦᨲᩥ ᨾᩁᨱᨽᨿᩮᨶ ᨲ᩠ᩅᨾᩈᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩥᩃᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨿᩈᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨾᩉᨭ᩠ᨮᩈᩦᨲᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨱᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᨲᩣᨲ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᩣᨲᩣ ᨸᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨸᨶ ᨶᩥᩁᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᩈᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨶ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩥ᪨ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩣᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩥᨲᩣ᪨ ᨸᩅᩣᩉᨿᩣᨲᩥ ᨸᩅᩣᩉᩮᩉᩥ, ᩉᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᨶᩔᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨲᩣᨲ, ᩈᨧᩮ ᨾᩁᨱᨲᩮᩣ ᨲᩈᩈᩥ, ᩋᨠᨴ᩠ᨴᨾᩴ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩮᨴᨬ᩠ᨧ ᨾᩃᨬ᩠ᨧ ᨸᩅᩣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩁᨽᩥᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨸᨶᩴ ᩅᩥᩃᩥᨾ᩠ᨸᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩔ ᨴᩈ ᨸᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨸᩣᩁᨾᩥᩴ ᨸᩩᩁᩮᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨸᨴᩴ ᩏᨴᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩈᩮᨴᩮᩣ ᩈᨠᩃᩴ ᨴᩮᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨣᨲᩥᨠᩴ ᨶᩥᩁᩣᩃᨿᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩩᩅᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨷᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩣᩃᨿᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣᨸᩥ ᨣᩮᩉᩮ ᨮᩥᨲᩣᩅ ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᩁᩣᨩᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᩃᩥᨾ᩠ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩅᩴ ᩈᩣᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩃᩩᨠᩴ ᩏᨸᨠᩥᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩈᩩᩁᩣᨾᩮᩁᨿᩴ ᨸᩥᩅᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨸᩥᨿᩮᩈ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩩᨡᨾᩣᨿᩣᨲᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨲᩈᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩈᩥᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩋᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ “ᨾᩉᩣᨽᩣᨲᩣ ᩅᨴᨲᩥ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᨶ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩉᩣᨶᩴ, ᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᩈᩮᨴᨾᩃᨸᩅᩣᩉᨶᩴ, ᨸᩩᩁᩣᨱᩅᩥᩃᩮᨸᨶᩴ ᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩅᩅᩥᩃᩮᨸᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᨬ᩠ᨧ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨽᩣᨲᩣ ᨾᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᩣᩉᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪑᪨

“ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩁᩉᨴᩮᩣ ᩋᨠᨴ᩠ᨴᨾᩮᩣ, ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩈᩮᨴᨾᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ;

ᨠᨲᨾᨬ᩠ᨧ ᨶᩅᩴ ᩅᩥᩃᩮᨸᨶᩴ, ᨿᩔ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨶ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᩅᨵᩥᨲᩈᩮᩣᨲᩮᩣ ᩈᩩᨱᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩃᩦᩊ᩠ᩉᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ –

᪕᪒᪨

“ຘເມ຺າ ຣຫເທາ ອກທ຺ທເມາ, ປາປໍ ເສທຍລຄ຺ຄ຺ ທຸຉ຺ຉຕີ;

ສີລຉ຺ຉາ ຄຈໍ ຈິເລປຄໍ, ຕສ຺ສ ກເຄ຺ຆາ ຄ ກທາຈິ ລິຂ຺ຂຕີ·

໕໑·

“ຄຄ຺ຄ຺ຕ຺ຕີ ສຶຣຣຉາຕີເຄາ, ຄ ຈ ຄຄ຺ຄ຺ຕ຺ຕີ ສຶຣຣຆາຣີເຄາ;

ປຸຌ຺ຌາຍ ຈ ປຸຌ຺ຌຍາສີຍາ, ຣຍາຄາຈ ຂຫຄ຺ຕີ ຂີຈີຕ”ຄ຺ຕີ·

ຕຕ຺ຖ ຘເມ຺າຕີ ປຌ຺ຈສີລອຊ຺ຊສີລທສສີລາທີ ຕີຫີ ສຸຈຣີຕາທີ ສຕ຺ຕຕິສເຄາຊີປກ຺ຂີຍຘມ຺າ ອຍຕຍຫາຄີຊ຺ຊາຄຄ຺ຕີ ສເຊ຺ຊາເປສ ຘເມ຺າ ຄາຍ·
ອກທ຺ທເມາຕີ ຣາກເທາສເມາຫຍາຄຂີຊ຺ຊີກິເລສກທ຺ທມາຄໍ ອກາເວຄ ອກທ຺ທເມາ· ຂຸລິຄາ ເສສຘເມ຺າເຕາ ຈີຄີຈເຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຄີຊ຺ຊາຄເຍວ ທເສ຺ສຕີ·
“ຍາຈຕາ, ກິກ຺ຂເວ, ຘມ຺າ ສງ຺ຂຕາ ວາ ອສງ຺ຂຕາ ວາ, ຈີຣາເກາ ເຕສໍ ຘມ຺າຄໍ ອກ຺ຂຍກ຺ຂາຍຕີ, ຍທີທໍ ຍທຄີມ຺ມທເຄາ ປີປາສຈິຄເຍາ
ອາລຍສມຸຄ຺ຄເຕາ ວຊ຺ຊປເຈ຺ຈເທາ ຕຌ຺ຫກ຺ຂເຍາ ຈີຣາເກາ ຄິເຣາເຘາ ຄີຊ຺ຊາຄ”ຄ຺ຕີ (ອ· ຄິ· ໓·໑໓; ຂຸຕີວຸ· ໕໐) ຫີ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕເທວ ທເສ຺ສເຄ຺ຕາ,
ຕາຕ ຖຸຕ຺ຖອຕຸລ຺ຖີລ, ອຫໍ ຄີຊ຺ຊາຄຕຕ຺ຖອາກໍ “ຣຫເທາ”ຕີ ກເຕຍິ· ຂາຕີຂຣາຕ຺ຍາທີຍເຣຌາທີຄີ ຫີ ຕຕ຺ຖ ຄຕ຺ຖີ, ສເຈ ຍເຣຌເຕາ ຍຸຕ຺ຕີຕຸກາເມາ,
ຄີຊ຺ຊາຄກາຍີຄີ ປຊີປທໍ ກຌ຺ຫາຕີ· ວຸປຄີສ຺ສຍປວ຺ຍຈເຍຄ ກິຣ ເຄາຘີສເຕ຺ຕາ ໑ວໍ ກເຕສີ·

ປາປໍເສທຍລຄ຺ຄ຺ຕີ ຕາຕ ຖຸຕ຺ຖອຕຸລ຺ຖີລ, ປາປໍ ເສທຍລສທີສຕ຺ຕາ “ເສທຍລ”ຄ຺ຕີ ເປາຣາຌກປຌ຺ຖິເຕຫີ ກທິຕໍ· ຕໍ ປເຄຕໍ ໑ກຈີເຣຄ ປາປໍ
ຍທີທໍ ຍເຄາປເທາເສາ, ຖຸຈີເຣຄ ປາປໍ ປາປກຌ຺ຈ ສີລໍ, ປາປິກາ ຈ ຂີຊ຺ຊີ, ຕີຈີເຣຄ ປາປໍ ຕີຫີ ຖຸຉ຺ຉຣີຕາຄີ, ຈຕຸຄ຺ຄີເຣຄ ປາປໍ ຈຕ຺ຕາຣີ
ອກຕີກຍຄາຄີ, ປຌ຺ຈຈີເຣຄ ປາປໍ ປຌ຺ຈ ເຈເຕາຂິລາ, ລຄ຺ຄີເຣຄ ປາປໍ ລ ອກາຣວາ, ສຕ຺ຕຈີເຣຄ ປາປໍ ສຕ຺ຕ ອສທ຺ຘມ຺າ, ອຊ຺ຊຈີເຣຄ ປາປໍ ອຊ຺ຊ
ມິຈ຺ຉຕ຺ຕາ, ຄວຈີເຣຄ ປາປໍ ຄວ ອາຉາຕວຕ຺ຖູຄີ, ທສຈີເຣຄ ປາປໍ ທສ ອກຸສລກມ຺ມປຖາ, ພຫຸຈີເຣຄ ປາປໍ ຣາເກາ ເທາເສາ ເມາເຫາຕີ
໑ກກຖຸກຕີກາທີວເສຄ ຈີຄຕ຺ຕາ ອກຸສລາ ຘມ຺າ, ຂຸຕີ ສຊ຺ຊເມຕໍ ປາປໍ “ສຶຣຄີສ຺ສີຕເສທຍລສທີສ”ຄ຺ຕີ ປຌ຺ຖິເຕຫີ ກທິຕໍ·

ສີລຄ຺ຄີ ປຌ຺ຈສີລໍ ທສສີລໍ ຈຕຸປາຣີສຸທ຺ຘີສີລໍ· “ຂຸທໍ, ຕາຕ, ສີລໍ ຈຕຸຂ຺ຂາຕີກຄ຺ຆຈີເລປຄສທີສ”ຄ຺ຕີ ວທຕີ· ຕສ຺ສາຕີ ຕສ຺ສ ສີລສ຺ສ ກເຄ຺ຆາ ຕີສຸ
ຈເຍສຸ ກທາຈິ ຄ ລິຂ຺ຂຕີ, ສກລເລາກໍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ກຉ຺ຉຕີ·

“ຄ ປຸປ຺ຜກເຄ຺ຆາ ປຊີວາຕເມຕີ, ຄ ຈຄ຺ທຄໍ ຕຄ຺ຄຣມ຺ລິກາ ວາ;

ສຕຌ຺ຈ ກເຄ຺ຆາ ປຊີວາຕເມຕີ, ສຊ຺ຊາ ທິສາ ສປ຺ປຸຣິເສາ ປວາຍຕີ·

“ចន្ទនំ តគរំ វាបិ, ឧប្បលំ អថ វស្សិកី;

ឯតេសំ គន្ធជាតានំ, សីលគន្ធោ អនុត្តរោ។

“អប្បមត្តោ អយំ គន្ធោ, យាយំ តគរចន្ទនី;

យោ ច សីលវតំ គន្ធោ, វាតិ ទេវេសុ ឧត្តមោ”តិ។ (ធ។ ប។ ៥៥-៥៦);

នត្ថិ សរីរឃាតិនោតិ តាត ទុញ្ញអត្តហិល, ឥមេ អញ្ញាណមនុស្សា “មធុរមំសំ ខាទិស្សាម, បុត្តទារម្បិ ខាទាបេស្សាមា”តិ បាណាតិបាតំ ករោន្តា នត្ថិ តុស្សន្តិ, បាណាតិបាតោ អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ និរយសំវត្តនិកោ ហោតិ, តិរច្ឆានយោនិ…បេ… បេត្តិវិសយសំវត្តនិកោ ហោតិ, យោ សព្ពលហុសោ បាណាតិបាតស្ស វិបាកោ, សោ មនុស្សភូតស្ស អប្បាយុកសំវត្តនិកោ ហោតីតិ ឯវំ បាណាតិបាតេ អាទីនវំ ន ជានន្តិ។ អជានន្តា –

“មធុវា មញ្ញតិ ពាលោ, យាវ បាបំ ន បច្ចតិ;

យទា ច បច្ចតិ បាបំ, ពាលោ ទុក្ខំ និគច្ឆតី”តិ។ (ធ។ ប។ ៦៩) –

មធុរបញ្ញោ ហុត្វា –

“ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេធា, អមិត្តេនេវ អត្តនា;

ករោន្តា បាបកំ កម្មំ, យំ ហោតិ កដុកប្ផល”ន្តិ។ (ធ។ ប។ ៦៦) –

ឯត្តកម្បិ ន ជានន្តិ។

“ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ, យំ កត្វា អនុតប្បតិ;

យស្ស អស្សុមុខោ រោទំ, វិបាកំ បដិសេវតី”តិ។ (ធ។ ប។ ៦៧);

ន ច នត្ថិ សរីរធារិនោតិ តាត ចូឡតុណ្ឌិល, យេ បនេតេ សរីរធារិនោ សត្តា, តេ អត្តនោ មរណេ អាគច្ឆន្តេ ឋបេត្វា សីហមិគរាជហត្ថាជានីយអស្សាជានីយខីណាសវេ ច អវសេសា ពោធិសត្តំ អាទិំ កត្វា អភាយន្តា នាម នត្ថិ។

“សព្ពេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស, សព្ពេ ភាយន្តិ មច្ចុនោ;

អត្តានំ ឧបមំ កត្វា, ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ”តិ។ (ធ॰ ប॰ ១២៩);

បុណ្ណាយាតិ គុណបុណ្ណាយ។ បុណ្ណមាសិយាតិ បុណ្ណចន្ទយុត្តាយ, មាសំ វា បូរេត្វា ឋិតាយ។ តទា កិរ បុណ្ណមាសី ឧបោសថទិវសោ ហោតិ។ រមមានាវ ជហន្តិ ជីវិតន្តិ តាត ចូឡតុណ្ឌិល, មា សោចិ មា បរិទេវិ, មរណស្ស នាម តេ ភាយន្តិ, យេសំ អព្ភន្តរេ សីលាទិគុណា នត្ថិ។ មយំ បន សីលាចារសម្បន្នា បុញ្ញាចរន្តា, តស្មា អម្ហាទិសា សត្តា រមមានាវ ជហន្តិ ជីវិតន្តិ។

ឥទំ មហាសត្តោ មធុរេន សរេន ពុទ្ធលីឡាយ ធម្មំ ទេសេសិ។ មហាជនកាយា អង្គុលិយោ ផោដេសុំ, ចេលុក្ខេបា ច បវត្តិំសុ, សាធុការសទ្ទបុណ្ណំ អន្តលិក្ខំ អហោសិ។ ពារាណសិរាជា ពោធិសត្តំ រជ្ជេន បូជេត្វា មហល្លិកាយ យសំ ទត្វា ឧភោបិ តេ គន្ធោទកេន ន្ហាបេត្វា គន្ធាទីហិ វិលិម្បាបេត្វា គីវាយ មណិរតនានិ បិឡន្ធាបេត្វា ឃរំ នេត្វា បុត្តដ្ឋានេ ឋបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន បដិជគ្គិ។ ពោធិសត្តោ រញ្ញោ បញ្ច សីលានិ អទាសិ។ សព្ពេ ពារាណសិវាសិនោ ច កាសិរដ្ឋវាសិនោ ច បញ្ច សីលានិ រក្ខិំសុ។ មហាសត្តោ តេសំ បក្ខទិវសេសុ ធម្មំ ទេសេសិ, វិនិច្ឆយេ និសីទិត្វា អដ្ដេ តីរេសិ។ តស្មិំ ធរមានេ កូដដ្ដការកា នាម នាហេសុំ។ អបរភាគេ រាជា កាលមកាសិ។ មហាសត្តោ តស្ស សរីរបរិហារំ ការេត្វា វិនិច្ឆយេ បោត្ថកំ លិខាបេត្វា “ឥមំ បោត្ថកំ ឱលោកេត្វា អដ្ដំ តីរេយ្យាថា”តិ វត្វា មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា អប្បមាទេន ឱវាទំ ទត្វា សព្ពេសំ រោទន្តានំ បរិទេវន្តានញ្ញេវ សទ្ធិំ ចូឡតុណ្ឌិលេន អរញ្ញំ បាវិសិ។ តទា ពោធិសត្តស្ស ឱវាទោ សដ្ឋិ វស្សសហស្សានិ បវត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ មរណភីរុកោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, ចូឡតុណ្ឌិលោ មរណភីរុកោ ភិក្ខុ, បរិសា ពុទ្ធបរិសា, មហាតុណ្ឌិលោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

តុណ្ឌិលជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១៦៩] ៤។ សុវណ្ណកក្កដកជាតកវណ្ណនា

សិក្ខិបិរកោតិ ឰត់ សត្ថា ខេឡុខេត ចិហទេន្តោ អាគត្ថុទេរស្ស អត្តតោ អត្ថាយ ឌីចិតបរិច្ចាគំ អារព្ភ កថេសិ។ ចត្តុ យាច ឆត្តក្កហបឃាឌតា ឍល្ហហាលឌាតកេ (ឌា។ ១។១១។៨ប័១ អាគយោ) ឆតបិលចិស្សជ្ជតំ ច្ចូអហំសយហាហំសឌាតកេ (ឌា។ ០។០៥។ ១១១ អាគយោ) កធិតំ។ តទា ហិ ភិក្ខូ ឆយ្យសកាយំ កធំ សយុដ្ឋារបសុំ “អាចុសោ, ឆយ្យកណ្ហាការិកអាគត្ថុទេរា សេក្ខបដិសម្ភិទាប្បត្តោ ហុត្វា ឆតបិលកេ អាកត្ថត្ត សយ្យាសយ្យតស្ស ឌីចិតំ បរិច្ចជី”តិ។ សត្ថា អាកត្វា “កាយ ត្ថុត្វ, ភិក្ខវេ, ឲតរហិ កថាយ សត្តិសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឰយាយ តាយា”តិ ចុត្តេ “ត, ភិក្ខវេ, ឰគាតេច, បុព្វេបិ អាគត្ថោ យលុំឌីចិតំ បរិច្ចជិយេចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ទាឌកហស្ស បុត្តបស្ស សាលិត្តិយោ តាយ ព្រាហ្មណការេយា ហោតិ។ តទា ខេនិធិសត្តោ តស្មិំ ការេ កស្សកព្រាហ្មណកុលេ តិព្វត្តិត្វា ចយប្បត្តោ កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា តស្ស កាយស្ស បុត្តតូរាយ ជិសាយ ឲកស្មិំ កាយខេត្តេ កទីសសហស្សមត្តំ កសិ ការេសិ។ សោ ឲកជិចសំ យតុស្សហិ សទ្ធិំ ខេត្តំ កត្វា កម្មការេ “កសថា”តិ អាណាបេត្វា មុខធោចតត្ថាយ ខេត្តកោដិយំ មហត្តំ សោឆ្ពុំ ឋបសក្កមិ។ តស្មិំ ខោ បត សោឆ្ពុ ឲកោ សុចណ្ណចណ្ណោ កក្កដកោ បដិចសតិ អភិរូបោ បិសាទិកោ។ ខេនិធិសត្តោ ឆត្តកដ្ឋំ ឍាឌិត្វា តំ សោឆ្ពុំ ឱតរិ។ តស្ស មុខធោចតការេ កក្កដកោ សត្តិកំ អាកយាសិ។ អថ តំ សោ ឋក្ខិបិត្វា អត្តតោ ឋត្តរិសាដកត្តេ តិបជ្ជាបេត្វា កហេត្វា ខេត្តេ កត្តត្តាកិច្ចំ កត្វា កច្ឆន្តោ តទេច តំ សោឆ្ពុ បក្ខិបិត្វា កេហំ អកយាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ខេត្តំ អាកច្ឆន្តោ បឋមំ តំ សោឆ្ពុំ កត្វា កក្កដកំ ឋក្ខិបិត្វា ឋត្តរិសាដកត្តេ តិបជ្ជាបេត្វា បច្ឆា កម្មត្តំ ចិធាទេសិ។ ឰតិ តេសំ អញ្ញមញ្ញំ ចិស្សាសោ ឆឡូហោ អហោសិ។

ខេនិធិសត្តោ តិពទ្ធំ ខេត្តំ អាកច្ឆតិ, អក្ខីសុ ច បតស្ស បញ្ច បសាទា តីណិ មណ្ឌលានិ ចិសុទ្ធានិ ហុត្វា បញ្ញាយត្តិ។ អថស្ស ខេត្តកោដិយំ ឲកស្មិំ តាលេ កាកកុលាចកេ កាកី អក្ខីតិ ជិស្វា ឍាឌិតុកាយា ហុត្វា កាកំ អាហ – “សាមិ, ឆោហឡូឌ្ឍ មេ ឧប្បន្តោ”តិ។ “កឹ ឆោហឡូឌ្ឍ តាយា”តិ? “ឲតស្ស ព្រាហ្មណស្ស អក្ខីតិ ឍាឌិតុកាយាមី”តិ។ “កុឆោហឡូឌ្ឍ តេ ឧប្បន្តោ, កោ ឲតានិ អាហរិតុំ សក្ខិស្សតី”តិ។ “ត្វំ ត សក្កោសី”តិ អហម្បេតំ ឌាតាមិ, ឃោ បតេតស តាលស្ស អចិទូរេ ចម្មិកោ, ឲត្ថ កណ្ហសប្បោ ចសតិ។ “តំ ឧបដ្ឋហ, សោ ឲតំ ឌំសិត្វា មារេស្សតិ, អថស្ស អក្ខីតិ ឧប្បាដេត្វា ត្វំ អាហរិស្សសី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តតោ បដ្ឋាយ កណ្ហសប្បំ ឧបដ្ឋហិ។ ខេនិធិសត្តតបិ ចាបិតសស្សានំ កព្ភក្កហណការេ កក្កដកោ មហា អហោសិ។ អថេកជិចសំ សប្បោ កាកមាហ “សម្ម, ត្វំ តិពទ្ធំ មំ ឧបដ្ឋហសិ, កឹ តេ កេទាមី”តិ។ “សាមិ, តុម្ហាកំ ទាសិយា ឲតស្ស ខេត្តសាមិកស្ស អក្ខីសុ ឆោហឡូឌ្ឍ ឧប្បន្នំ, ស្វាហំ តុម្ហាកំ អាតុភាវេត តស្ស អក្ខីតិ លភិស្សាមីតិ តុម្ហេ ឧបដ្ឋហាមី”តិ។ សប្បោ “ហោតុ, តយិទំ ករុកំ, លភិស្សសី”តិ តំ អស្សាសេត្វា បុត ជិចសេ ព្រាហ្មណស្ស អាកមតមគ្គេ កេទារមរិយាទំ តិស្សាយ តិណេហិ បដិច្ឆន្តោ ហុត្វា តស្សាកមតំ ឱលោកេន្តោ តិបជ្ជិ។

ខេនិធិសត្តោ អាកច្ឆន្តោ បឋមំ សោឆ្ពុំ ឱតរិត្វា មុខំ ធោចិត្វា សិនេហំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា សុចណ្ណកក្កដកំ អាលិង្គិត្វា ឋត្តរិសាដកត្តេ តិបជ្ជាបេត្វា ខេត្តំ បាចិសិ។ សប្បោ តំ អាកច្ឆត្តំ ជិស្វាច ខេចេកេត បក្ខន្ទិត្វា បិណ្ឌិកមំសេ ឌំសិត្វា តត្ថេច បាតេត្វា ចម្មិកំ សត្ធាយ បលាយិ។ ខេនិធិសត្តស្ស បតតញ្ច កក្កដកស្ស សាដកត្តតោ លង្ឃតញ្ច កាកស្ស អាកត្វា ខេនិធិសត្តស្ស ឧរេ តិលីយតញ្ច អបច្ឆាអបុរិមំ អហោសិ។ កាកោ តិលីយិត្វា អក្ខីតិ តុណ្ឌេត បហរិ។ កក្កដកោ “ឰមំ កាកំ តិស្សាយ មម សហាយស្ស ភយំ ឧប្បន្នំ, ឲតស្មិំ កហិតេ សប្បោ

អាកង្ខិស្សតី”តិ សណ្ឌាសេន កឡ្យបត្តា វិយ កាកំ គីវាយំ អឡេន ទឡ្ហំ គហេត្វា កិលមេត្វា ថោកំ សិថិលមកាសិ។ កាកោ “កិស្ស មំ សម្ម, ឆឌ្ឌេត្វា បលាយសិ, ឯស មំ កក្កដកោ ភិយ្យោ វិហេឋេតិ, យាវ ន មរាមិ, តាវ ឯហី”តិ សប្បំ បក្កោសន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

២៣។

“សិង្គីមិគោ អាយតចក្ខុនេត្តោ, អដ្ឋិត្តចោ វារិសយោ អលោមោ;

តេនាភិភូតោ កបណំ រុទាមិ, ហរេ សខា កិស្ស នុ មំ ជហាសី”តិ។

តត្ថ សិង្គីមិគោតិ សិង្គីសុវណ្ណវណ្ណតាយ វា អញ្ញអសណ្ឋានានំ វា សិង្គានំ អត្ថិតាយ កក្កដកោ វុត្តោ។ អាយតចក្ខុនេត្តោតិ ទីឃេហិ ចក្ខុសណ្ឋានេហិ នេត្តេហិ សមន្នាគតោ។ អដ្ឋិមេវ តចោ អស្សាតិ អដ្ឋិត្តចោ។ ហរេ សខាតិ អាលបនមេតំ, អម្ភោ សហាយាតិ អត្ថោ។

សប្បោ តំ សុត្វា មហន្តំ ផណំ កត្វា កាកំ អស្សាសេន្តោ អគមាសិ។ សត្ថា តមត្ថំ បកាសេន្តោ អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

២៤។

“សោ បស្សសន្តោ មហតា ផណេន, ភុជង្គមោ កក្កដមជ្ឈបត្តោ;

សខា សខារំ បរិតាយមានោ, ភុជង្គមំ កក្កដកោ គហេសី”តិ។

តត្ថ កក្កដមជ្ឈបត្តោតិ កក្កដំ សម្បត្តោ។ សខា សខារន្តិ សហាយោ សហាយំ។ “សខំ សខារ”ន្តិបិ បាឋោ, អត្តនោ សហាយន្តិ អត្ថោ។ បរិតាយមានោតិ រក្ខមានោ។ គហេសីតិ ទុតិយេន អឡេន គីវាយំ ទឡ្ហំ គហេសិ។

អថ នំ កិលមេត្វា ថោកំ សិថិលមកាសិ។ អថ សប្បោ “កក្កដា នាម នេវ កាកមំសំ ខាទន្តិ, ន សប្បមំសំ, អថ កេន នុ ខោ ការណេន អយំ អម្ហេ គណ្ហាតី”តិ ចិន្តេត្វា តំ បុច្ឆន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

២៥។

“ន វាយសំ នោ បន កណ្ហសប្បំ, ឃាសត្ថិកោ កក្កដកោ អទេយ្យ;

បុន្ធាយិ តំ អាឃតនក្ខេត្ត, អឆ កិស្ស តេហុយ ស្តុកោ គហិតា"តិ។

តត្ថ ឈាវសត្ថិកោតិ អាហារត្ថិកោ ហុត្វា៎ អនេឃ្យោតិអាឌិ៍ឃេឃ្យ, ត-កាវេត ឃោរេដត្វា ត គហ្វិតិ អនេត្ថា៎

តំ ឃុត្វា កក្កុដកោ គហឈការណំ កនេឆន្តោ ឥទ្ធ គាឆា អការិ –

៥៧៎

"អឃំ បុរិសោ យយ អត្ថកាលោ, ឃោ យំ គហេត្វាត ដកាឃ នេតិ;

តស្មិំ យតេ ទុក្ខយតប្បកំ ឧយ, អហញ្ញា ឲ្យោ ច ឋ្តកោ ត តោហាយ៎

៥៨៎

"យយញ្ញា ជិវ្ហាត បចទ្ទកាឃំ, ឃន្តោ ដតោ ហិសិត្យេច យិនេន្ទ;

ឃាក្ឃ្យញ្ញា ឆ្វលញ្ញា យុក្យញ្ញា យំឃំ, កាកាបិ យំ ជិវ្ហ ចិតេហឌេឃេឃ្យ"ន្តិ៎

តត្ថ អឃត្តិ ចេៅឌិឃត្ថំ តិដ្ឋិឃតិ៎ អត្ថកាលោតិ ហិតកាលោ៎ ដកាឃ នេតីតិ ឃោ យំ ឃយ្យិឃាឃយាតោ ឋត្តិរិឃាដកោត គហេត្វាត ឋ្កកាឃ នេតិ, អត្តតោ ចឃតកឃោគ្គុំ បិឃេបតិ៎ តស្មិំ យតេតិ ឃឌេ ឃោ ឃ្លយស្មិំ ជាតេ យទិស្សតិ, ឲតស្មិំ យតេ យយ កាឃិកំ ចេតសិកំ យហត្តិ ទុក្ខំ ភវិស្សតីតិ ឌីបេតិ៎ ឋ្តកោ ត តោហាយាតិ ឥទ្ធបិ ដតា ត ភវិស្សាយ៎ យយញ្ញា ជិវ្ហាតាតិ គាឆាឃ អឃយត្ថោ – ឃ្លកញ្ញា អបរំ ការណំ, ឃ្លយស្មិំ យតេ អតាឆំ តិប្បញ្ញឃំ យំ បចឌ្តិតកាឃំ ជិវ្ហា ឃន្តោ ដតោ "ឃ្លយស្ស កក្កុដកស្ស ឃាក្ឃ្យញ្ញា ឆ្វលញ្ញា យុក្យញ្ញា យំឃ"ន្តិ យំ យាតេត្យ ឃ្លេន្ទេឃ្យ, ត ពេចលញ្ញា ដតោ យតុស្សា, តិរន្ធាតក្វតា កាកាបិ យំ ជិវ្ហា ចិតេហឌេឃេឃ្យ ចិតេហឃេឃ្យ យាតេឃ្យ៎

តំ ឃុត្វា ឃប្បោ ចិន្តេឃិ "ឲពេតុបិរេឃត ឃ្លយំ ចញ្ញោត្វា កាកញ្ញា អត្ថាតញ្ញា ទេយាចេស្សាមី"តិ៎ អឆ តំ ចញ្ញោត្យកាលោ ឈដ្ឋំ គាឆយាហ –

៥៩៎

“សនេចតស្ស ហេតុយត្ថុកេកា គហិតា, ឧដ្ឋាតុ ឧបរិមេ ចិរយាចយាមិ;

យមញ្ញា កាកញ្ញា បដុញ្ញា លិបំ, បុនេ ចិនំ កាញ្ញហយុបេតិ យទ្ទ”ន្តិ។

តត្ថ សនេចតស្ស ហេតុតិ សនេ ឯតស្ស ការណា។ ឧដ្ឋាតុតិ គិទ្ធិមោ ហោតុ។ ចិរយាចយាមីតិ អហមស្ស ចិនំ អាកឌ្ឍាមិ, គិទ្ធិមំ តំ ករោមិ។ បុនេ ចិនំ កាញ្ញហយុបេតិ យទ្ទន្តិ ពួយតិព្វាយទ្ទំ យឃា អគាចមិឃយាគំ ចិនំ កាញ្ញហំ ពាលចំ ហុត្វា ឧបកេច្ឆេយ្យ, តំ ឃាច គ ឧបកច្ឆតិ, តាចមេច អមេយ្យុទ្ទេបិ ឌមេគ លិបំ យុញ្ញាតិ។

តំ សុត្វា កក្កដកោ ចិនេត្តសិ “អយំ ឧមេកគុបិមេឃគ យំ ទេ្ចបិ ឌមេគ ចិស្សេឌ្ឍាមេបត្វា បលិឃិតុកាមេយា, យឃំផ្សុបិឃមកោរសល្លិ គ ឌាគាតិ, អហំ ឌាគិ ឃឆា សមេប្យា សញ្ញារិតុំ សក្កោតិ, ឧចំ អញ្ញអំ សិឆិលំ ករិស្សាមិ, កាកំ បគ មេច ចិស្សេឌ្ឍស្សាមី”តិ ឧចំ ចិនេត្តត្វា សត្តមំ កាឆយាហ –

១០០។

“សបំ បមេយាក្លាមិ គ តាច កាកំ, បដិពាទ្ធកោ មោហាហិតិ តាច កាមេកា;

បុរិសញ្ញា ជិស្វាគ សុលិ អមេរាកំ, កាកំ បមេយាក្លាមិ ឃមេឆច សបំ”ន្តិ។

តត្ថ បដិពាទ្ធកោតិ បាដិមេកាមេកា។ ឃមេឆច សបុត្តិ ឃឆា គចត្តិ សបំ យុញ្ញាមិ, តឆា កាកំ បមេយាក្លាមិ, មេកចល់ ក្ខំ ពួយស្ស ត្រាហុលាស្ស សរីរមេតា សីឈំ ចិនំ អាចយាហីតិ។

ឧចញ្ញា បគ ចត្វា តស្ស សុលសញ្ញារលាក្ខំ អញ្ញអំ សិឆិលយកាសិ។ សមេប្យា ចិនំ អាចមិត្វា យហារសត្តស្ស សរីរំ គិទ្ធិមំ អកាសិ។ មេសា គិទ្ធកក្លា ឧដ្ឋាឃ បកតិចណ្ណាមេគច អដ្ឋាសិ។ កក្កដកោ “សមេ ពួមេយ ទេ្ចបិ ឌតា អមេរាកា គចិស្សន្តិ, យឃំព្យាសហាឃស្ស ចឌ្ឍិ គាយ គ គចិស្សតិ, ចិគាមេសស្សាមិ មេគ”តិ ចិនេត្តត្វា កត្តរិកាឃ ឧប្បលយក្យញ្ញអំ ចិឃ អញ្ញឧហិ ឧកិគ្គប្បិ សីនំ កមេប្យត្វា ឌីចិតក្លឃំ បាមេបសិ។ កាកីបិ តយ្យាធាគា បលិឃិ។ មេពាឌិសមេត្វា សប្បស្ស សរីរំ ឥល្ឌមេកា មេចមេឆត្វា គ្យុត្តាបិមេឌ្ឋ លិបិ។ សុចណ្ណកក្កដកំ មេសាត្តុរ ចិស្សេឌ្ឍត្វា គត្វា សាលិក្ខិឃកាយមេយច គមេតា។ តមេតា បដ្ឋាឃ កក្កដមេកគ សទ្ធិំ អឌិកតមេរា ចិស្សាមេសា អមេហាសិ។

សត្វា ពួមំ ធម្មមេទសគំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ឌាតកំ សមេយាធាមេគត្វា ឆ្លសាគកាឆយាហ –

១០១។

“កាកោ តទា ទេវទត្តោ អហោសិ, មារោ បន កណ្ហសប្បោ អហោសិ;

អានន្ទត្ថេរោ កក្កដកោ អហោសិ, អហំ តទា ព្រាហ្មណោ ហោមិ សត្ថា”តិ។

សច្ចបរិយោសានេ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ។ កាកី បន គាថាយ ន វុត្តា, សា ចិញ្ចមាណវិកា អហោសីតិ។

សុវណ្ណកក្កដកជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៣៩០] ៥។ មយ្ហកជាតកវណ្ណនា

សកុណោ មយ្ហកោ នាមាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អបុត្តកសេដ្ឋិំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរ អបុត្តកសេដ្ឋិ នាម អឌ្ឍោ អហោសិ មហទ្ធនោ។ សោ នេវ អត្តនា ភោគេ ភុញ្ជិ, ន បរេសំ អទាសិ, នានគ្គរសេ បណីតេ ភោជនេ ឧបនីតេ តំ ន ភុញ្ជតិ, ពិលង្គទុតិយំ កណាជកំ ឯវ ភុញ្ជតិ, សុគន្ធវាសិតេសុ កាសិកវត្ថេសុ ឧបនីតេសុ តានិ ហារេត្វា ថូលថូលសាដកេ និវាសេតិ, អាជានីយយុត្តេ មណិកនកវិចិត្តេ រថេ ឧបនីតេ តម្បិ ហារាបេត្វា ជជ្ជររថកេន គច្ឆតិ, យាវជីវំ ទានាទីសុ បុញ្ញេសុ ឯកម្បិ អកត្វា កាលំ កត្វា រោរុវនិរយេ និព្ពត្តិ។ តស្ស អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ រាជពលំ សត្តហិ ទិវសេហិ រាជកុលំ បវេសេសិ។ តស្មិំ បវេសិតេ រាជា ភុត្តបាតរាសោ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសិន្នោ “កិំ, មហារាជ, ពុទ្ធុបដ្ឋានំ ន ករោសី”តិ វុត្តេ “ភន្តេ, សាវត្ថិយំ អបុត្តកសេដ្ឋិនោ នាម កាលកតស្ស អស្សាមិកធនេ អម្ហាកំ ឃរេ អាហរិយមានេយេវ សត្ត ទិវសា គតា, សោ បន ឯវំ ធនំ លភិត្វាបិ នេវ អត្តនា បរិភុញ្ជិ, ន បរេសំ អទាសិ, រក្ខសបរិគ្គហិតបោក្ខរណី វិយស្ស ធនំ អហោសិ, សោ ឯកទិវសម្បិ បណីតភោជនាទីនិ រសំ អននុភវិត្វាវ មរណមុខំ បវិដ្ឋោ, ឯវំ មច្ឆរី អបុញ្ញបុរិសោ កិំ កត្វា ឯត្តកំ ធនំ លភិ, កេន ចស្ស ភោគេសុ ចិត្តំ ន រមី”តិ សត្ថារំ បុច្ឆិ។ សត្ថា “មហារាជ, ធនលាភោ ច, ធនំ លទ្ធា អបរិភុញ្ជនការណញ្ច តេនេវ កត”ន្តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពារាណសិសេដ្ឋិ អស្សទ្ធោ អហោសិ មច្ឆរី, ន កស្សចិ កិញ្ចិ ទេតិ, ន កញ្ចិ សង្គណ្ហាតិ។ សោ ឯកទិវសំ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ តគរសិខិំ នាម បច្ចេកពុទ្ធំ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ទិស្វា វន្ទិត្វា “លទ្ធា, ភន្តេ, ភិក្ខា”តិ បុច្ឆិត្វា “ននុ ចរាម មហាសេដ្ឋី”តិ វុត្តេ បុរិសំ អាណាបេសិ “គច្ឆ, ឥមំ អម្ហាកំ ឃរំ នេត្វា មម បល្លង្កេ និសីទាបេត្វា អម្ហាកំ បដិយត្តភត្តស្ស បត្តំ បូរេត្វា ទាបេហី”តិ។ សោ បច្ចេកពុទ្ធំ ឃរំ នេត្វា និសីទាបេត្វា សេដ្ឋិភរិយាយ អាចិក្ខិ។ សា នានគ្គរសភត្តស្ស បត្តំ បូរេត្វា តស្ស អទាសិ។ សោ ភត្តំ គហេត្វា សេដ្ឋិនិវេសនា និក្ខមិត្វា អន្តរវីថិយំ បដិបជ្ជិ។ សេដ្ឋិ រាជកុលតោ បច្ចាគច្ឆន្តោ តំ ទិស្វា វន្ទិត្វា “លទ្ធំ, ភន្តេ, ភត្ត”ន្តិ បុច្ឆិ។ “លទ្ធំ មហាសេដ្ឋី”តិ។ សោ បត្តំ ឱលោកេត្វា ចិត្តំ បសាទេតុំ នាសក្ខិ, “ឥមំ មេ ភត្តំ ទាសា វា កម្មករា វា ភុញ្ជិត្វា ទុក្ករម្បិ កម្មំ

ពតេយ្យំ, អហោ ចត ចេ ទាតី"តិ អបេរចេតត់ បរិបុណ្ណំ ពាពុំ តាសក្កិ៍ ដាតទីព្វាតាយ តិចេយ្យា ចេតតា បរិបុណ្ណំ ពាពុំ សក្កោគ្គតេយ្យច យហប្បល់ ហោតិ៍

"បុព្វេច ដាតា ស៊ុមតា កចាយ, ដដម្បិ ចេ អត្តមតា កចាយ;

ដត្វាបិ ចេ តាតុតប្បាយ បច្ឆា, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា តមិយ្យរេ៍ (ជា៍ ១៍១០៍៥៥);

"បុព្វេច ដាតា ស៊ុមតោ, ដដំ ចិត្តំ បសាដយេ;

ដត្វា អត្តមតោ ហោតិ, ឲសា យញ្ញស្ស សម្បដា"៍ (អ៍ តិ៍ ៦៍៣៧; ចេ៍ ច៍ ៣០៥);

ឰតិ, យហារាជ, អាពគ្គពសេដ្ឋិ តពេរសិលិបរច្ឆេពត្ថុដ្ឋស្ស ខិគ្គបច្ចយេត ឆាតុំ ឆត់ លតិ, ដត្វា អបេរចេតត់ បសីតំ ពាពុំ អរសយតុតាយ ទេកាសេព កុឡ្ហិតុំ តាសក្កិតិ៍ "បុត្តំ បត ពស្មា ត លតិ, កតេ្ត"តិ? សត្វា "បុត្តស្ស អលកតពាររលយ្បិ ខេតេតច ពតំ, យហារាជា"តិ ចត្វា ខេតតយាខិតោ អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ខារាណសិយំ ព្រហ្មដត្តេ រជ្ជំ ការេត្តេ ខោដិសត្វា អសីតិពោដិខិកចេ សេដ្ឋិកុលេ តិព្វាតិត្វា ចយប្បត្វា យាតាបិតុតំ អច្ចយេត ពតិដ្ឋំ សក្កហិត្វា កុដុម្ពំ ខិចារេត្តោ ឈេដ្ឋារេ ដាតសាល់ ពារេត្វា យហាដាតំ បចេតត្តេត្តោ អកាទំ អញ្ញាចសិ៍ អថស្ស ឲពោ បុត្តោ ដាយិ៍ សោ តស្ស បតសា ពយតពាលេ ពាលេយុ អាដីតចំ តេគុត្វមុំ ចាតិសំសំ ដិត្វា សទ្ធិំ បុត្តដាតេត សត្តំ ឈេខិកចំ ពតិដ្ឋស្ស តិយ្យាតេត្វា "អប្បយត្តោ ដាតំ បចេត្តហី"តិ ឱវចាដំ ដត្វា ឰសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អតិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច តិព្វាតេត្វា ហិយច្ចត្តបដេសេ ខិហាសិ៍ ពតិដ្ឋាបិស្ស ឲកំ បុត្តំ បដិលតិ៍ សោ តំ ចដ្ឋត្តំ ដិត្វា ខិតេ្តសិ "យយ កាពុ បុតេ្ត ខីចតេ្ត កុដុម្ពំ កិត្តិត្វា ដ្វិសា កចិស្សតិ, កាពុ បុត្តំ យាទេស្សាយី"តិ៍ អថ តំ ឲពាខិចសំ តខិយំ ឱបិលវេបត្វា យាទេសិ៍ តេយត់ តត្រីលា អាពតំ កាពុ ដាយា "កុហិ យយ បុត្តោ"តិ បុច្ឆិ៍ "តខិយំ វ្វុដកំ ពិឡុត្ត, អថ តំ វ្វុដពេ ខិខិតតេ្តា តាដ្វស"ត្តិ៍ សា ទោខិត្វា ពត្តិត្វា តុលិព្វអហោសិ៍

ខោដិសត្តោ តំ បចត្តិំ ឆាត្វា "ឰដំ កិត្ចំ បិពេដំ ពរិស្សាយី"តិ អាពាសេសតាពាក្ត្វា ខារាណសិយំ ឱតរិត្វា សុតិចត្វា សុបិទុតោ តស្ស ឈេដ្ឋារេ ដត្វា ដាតសាល់ អដិស្វា "ដាតសាលបិ ឰយិតា អសប្បុរិសេត តាសិតា"តិ ខិតេ្តសិ៍ ពតិដ្ឋោ តស្ស អាពតភាចំ ឆាត្វា អាពត្វា យហាសត្តំ ចត្តិត្វា បិសាដំ អារោបេត្វា សុភោជតំ ភោជេសិ៍ សោ កត្តពិច្ចាចសាតេ សុលពចាយ តិសិតេ្ត "ដារពោ ត បញ្ញាយតិ, ពហំ តុ ខោ"តិ បុច្ឆិ៍ "យតោ, កតេ្ត"តិ៍ "ខេតត ពារពេលា"តិ? "វ្វុដពឹឡអតដ្ឋាតេ អសុពពារណេលាតិ ត ជាតាយី"តិ៍ "ពិំ តុំ អសប្បុរិស ត ជាតិស្សសិ, តយា ពតពិច្ចំ យយ្ហាបិពេដំ, តតុ តុំ ឰយិតា តាយ ពារណេត តំ យាទេសិ, ពិំ តុ តុំ រាជាដីតំ ចរេសត តស្សយាតំ ឆត់ ទក្ខិតុំ សក្កលេយ្យាសិ, យយ្ហាសក្កលស្ស ច តុយ្ហំ ពិំ តាតាពរោល"ត្តិ? អថស្ស យហាសត្តោ ពុដ្ឋលីឡអាយ ឆម្ពំ ចេសេត្តោ ឰយា ពាថា អភាសិ –

១០៥៍

“សក្រេណា យឃ្យេកា ភាយ, កិរិសាត្យុឝឹចេទា;

បក្កិ បិប្យលិយាទ្រុឃ្យា ‘យឃ្យាយឃ្យត្តិ កត្ថុតិ៍

១០៦៍

“ពេស្សេចំ ចិលបត្តស្ស, ចិខសញ្ឈា សយាកពា;

ក្យត្វាភ បិប្យលិ ឃត្តិ, ចិលបេត្វច សោ ចិខោ៍

១០៧៍

“ឲចេយេច ញ្ញុឆេកេច្ឆា, សញ្ឈិទ្វា ពាហ៊ុ ឆតិ;

ភេចត្តុភោ ភ ពាពាតឹភិ, ឃេឆាឆិ៍ បចិបត្តូតិ៍

១០៨៍

“ភ សោ អច្ឆាឝតិ កត្តិ, ភ យាល៌ ភ ចិលេបតិ;

អត្យុកោតិ សកិ៍ កិច្ចិ, ភ សក្កល្យាតិ ពាពភេកា៍

១០៩៍

“ពេស្សេចំ ចិលបត្តស្ស, យឃ្យាយឃ្យត្តិ ទក្លេពា;

រាជានោ អថ វា ចោរា, ទាយាទា យេ ច អប្បិយា;

ធនមាទាយ គច្ឆន្តិ, វិលបន្តេវ សោ នរោ។

១០៤។

“ធីរោ ភោគេ អធិគម្ម, សង្គណ្ហាតិ ច ញាតកេ;

តេន សោ កិត្តិំ បប្បោតិ, បេច្ច សគ្គេ បមោទតី”តិ។

តត្ថ មយ្ហកាតិ “មយ្ហំ មយ្ហ”ន្តិ វិរវនវសេន ឯវំលទ្ធនាមោ។ គិរិសានុទរីសុ ចរតីតិ គិរិសានុទរីចរោ។ បក្កំ បិប្ផលិន្តិ ហិមវន្តបទេសេ ឯកំ ផលភរិតំ បិប្ផលិរុក្ខំ។ កន្ទតីតិ វិជកេលា តំ រុក្ខំ បរិវារេត្វា បក្កានិ ខាទន្តេ វារេតុំ “មយ្ហំ មយ្ហ”ន្តិ បរិទេវន្តោ វិចរតិ។ តស្សេវំ វិលបន្តស្សាតិ តស្ស វិលបន្តស្សេវ។ ភុត្វាន វិប្ផលិំ យន្តីតិ តំ បិប្ផលិរុក្ខំ បរិភុញ្ជិត្វា អញ្ញំ ផលសម្បន្នំ រុក្ខំ គច្ឆន្តិ។ វិលបត្វេវាតិ សោ បន ទិជោ វិលបតិយេវ។ យថោធិន្តិ យថាកោដ្ឋាសំ, មាតាបិតាភាតុភគិនិបុត្តធីតាទីនំ ឧបភោគបរិភោគវសេន យោ យោ កោដ្ឋាសោ ទាតព្វោ, តំ តំ ន ទេតីតិ អត្ថោ។

សកិន្តិ ឯកវារម្បិ ភាតុកោតិ។ “សក”ន្តិបិ បាឋោ, អត្តនោ សន្តកម្បីតិ អត្ថោ។ ន សង្គណ្ហាតីតិ កត្តព្វាគតពីជនង្គលិទិទានវសេន ន សង្គណ្ហាតិ។ វិលបន្តេវ សោ នរោតិ ឯតេសុ រាជាទីសុ ធនំ គហេត្វា គច្ឆន្តេសុ កេវលំ សោ បុរិសោ វិលបតិយេវ។ ធីរោតិ បណ្ឌិតោ។ សង្គណ្ហាតីតិ អត្តនោ សន្តិកំ អាគតេ ទុគ្គតញាតកេ កត្តព្វាគតពីជនង្គលិទិទានេន សង្គណ្ហាតិ។ តេនាតិ សោ បុរិសោ តេន ញាតិសង្គហេន ចតុបរិសមជ្ឈេ កិត្តិញ្ច អត្តនោ វណ្ណភណនញ្ច បប្បោតិ, បេច្ច សគ្គេ ទេវនគរេ បមោទតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ តស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា ទានំ បាកតិកំ ការេត្វា ហិមវន្តមេវ គន្ត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឥតិ ខោ, មហារាជ, អាគន្តុកសេដ្ឋិ ភាតុ បុត្តស្ស មារិតត្តា ឯត្តកំ កាលំ នេវ បុត្តំ, ន ធីតរំ អលភី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កនិដ្ឋោ អាគន្តុកសេដ្ឋិ អហោសិ, ជេដ្ឋកោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មយ្ហកជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៣៩១] ៦។ វិជ្ជាធរជាតកវណ្ណនា

ឧព្ពាឡ្ហាទ្វបត្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លោកត្ថចរិយំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ មហាកណ្ហជាតកេ (ជា។ ១។១៦។៩១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ តទា បន សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ តថាគតោ លោកត្ថចរិយំ ចរិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សក្កោ អហោសិ។ តទា ឯកោ វិជ្ជាធរោ វិជ្ជំ បរិវត្តេត្វា អឌ្ឍរត្តសមយេ អាគន្ត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា សទ្ធិំ អតិចរតិ, តស្សា បរិចារិកាយោ សញ្ជានិំសុ។ សា សយមេវ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, ឯកោ បុរិសោ អឌ្ឍរត្តសមយេ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា មំ ទូសេតី”តិ អាហ។ “សក្ខិស្សសិ បន កិញ្ចិ សញ្ញាណំ កាតុ”ន្តិ? “សក្កោមិ, ទេវា”តិ សា ជាតិហិង្គុលិកបាតិំ អាហរាបេត្វា តស្ស បុរិសស្ស រត្តិំ អាគន្ត្វា អភិរមិត្វា គច្ឆន្តស្ស បិដ្ឋិយំ បញ្ចង្គុលិកំ ទត្វា បាតោវ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា មនុស្សេ អាណាបេសិ “គច្ឆថ, សព្ពទិសាសុ ឱលោកេត្វា បិដ្ឋិយំ កតជាតិហិង្គុលបញ្ចង្គុលិកបុរិសំ គណ្ហថា”តិ។ វិជ្ជាធរោបិ រត្តិំ អនាចារំ កត្វា ទិវា សុសានេ សូរិយំ នមស្សន្តោ ឯកបាទេន តិដ្ឋតិ។ រាជបុរិសា តំ ទិស្វា បរិវារយិំសុ។ សោ “បាកដំ មេ កម្មំ ជាត”ន្តិ វិជ្ជំ បរិវត្តេត្វា អាកាសេន ឧប្បតិត្វា គតោ។

រាជា តំ ទិស្វា អាគតបុរិសេ “អទ្ទសថា”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, អទ្ទសាមា”តិ។ “កោ នាមេសោ”តិ? “បព្ពជិតោ, ទេវា”តិ។ “សោ ហិ រត្តិំ អនាចារំ កត្វា ទិវា បព្ពជិតវេសេន វសតី”តិ។ រាជា “ឥមេ ទិវា សមណវេសេន ចរិត្វា រត្តិំ អនាចារំ ករោន្តី”តិ បព្ពជិតានំ កុជ្ឈិត្វា មិច្ឆាគាហំ គហេត្វា “មយ្ហំ វិជិតា ឥមេ សព្ពេ បព្ពជិតា បលាយន្តុ, ទិដ្ឋទិដ្ឋដ្ឋានេ រាជាណំ ករិស្សន្តូ”តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។ តិយោជនសតិកា កាសិរដ្ឋា បលាយិត្វា សព្ពេ បព្ពជិតា អញ្ញរាជធានិយោ អគមិំសុ។ សកលកាសិរដ្ឋេ មនុស្សានំ ឱវាទទាយកោ ឯកោបិ ធម្មិកសមណព្រាហ្មណោ នាហោសិ។ អនោវាទកា មនុស្សា ផរុសា អហេសុំ, ទានសីលវិមុខា យេភុយ្យេន អបាយេ និព្ពត្តិំសុ, សគ្គេ និព្ពត្តនកា នាម នាហេសុំ។

សក្កោ នវេ ទេវបុត្តេ អបស្សន្តោ “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ អាវជ្ជេត្វា វិជ្ជាធរំ និស្សាយ ពារាណសិរញ្ញោ កុទ្ធេន មិច្ឆាគាហំ គហេត្វា បព្ពជិតានំ រដ្ឋា បព្ពាជិតភាវំ ញត្វា “ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ ឥមស្ស រញ្ញោ មិច្ឆាគាហំ ភិន្ទិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, រញ្ញោ ច រដ្ឋវាសីនញ្ច អវស្សយោ ភវិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា នន្ទមូលបព្ភារេ បច្ចេកពុទ្ធានំ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា “ភន្តេ, មយ្ហំ ឯកំ មហល្លកំ បច្ចេកពុទ្ធំ ទេថ, កាសិរដ្ឋំ បសាទេស្សាមី”តិ អាហ។ សោ សង្ឃត្ថេរមេវ លភិ, អថស្ស បត្តចីវរំ គហេត្វា តំ បុរតោ កត្វា សយំ បច្ឆតោ ហុត្វា សិរស្មិំ អញ្ជលិំ ឋបេត្វា បច្ចេកពុទ្ធំ នមស្សន្តោ ឧត្តមរូបធរោ មាណវកោ ហុត្វា សកលនគរស្ស មត្ថកេន តិក្ខត្តុំ វិចរិត្វា រាជទ្វារំ អាគន្ត្វា អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ អមច្ចា រញ្ញោ អារោចេសុំ “ទេវ, អភិរូបោ មាណវកោ ឯកំ សមណំ អានេត្វា រាជទ្វារេ អាកាសេ ឋិតោ”តិ។ រាជា អាសនា វុដ្ឋាយ សីហបញ្ជរេ ឋត្វា “មាណវក, កស្មា ត្វំ អភិរូបោ សមានោ ឯតស្ស វិរូបស្ស សមណស្ស បត្តចីវរំ គហេត្វា នមស្សមានោ ឋិតោ”តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“ຄ຺ຕາຬ຺ຫຣຸປໍ ທຸຈມຣິຍຈກ຺ຂຸ, ປຸຣກ຺ຂ຺ຕ຺ວາ ປຎ຺ຈາລິເກາ ຕມສ຺ສິ;

ເສເຍ຺ຍາ ນຸ ເຕເສາ ໃຄຈາ ສຣີເຣ຺ກາ, ຕາຍໍ ປເຣສ຺ສ຺ຕ຺ຕເຕາ ຈາປິ ພ຺ຣູຫີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຣິຍຈກ຺ຂູຕິ ສຸຄ຺ຄເຣທຸເປີ. ເສເຍ຺ຍາ ນຸ ເຕເສາຕິ ໂຣເສາ ປິຣຸເປີ ປຎ຺ຎຂີເຕາ ກິໍ ນຸ ຕຍາ ໃຄ຺ຕ຺ຕຣິເຕເຣາ, ໃຄາຫຸ ສຣີເຣ຺ກາ. ຕາຍໍ ປເຣສ຺ສ຺ຕ຺ຕເຕາ ຈາປີຕິ ໂຕສ຺ສ ປເຣສ຺ສ ຈ ອຕ຺ຕເຕາ ຈ ຕາຍໍ ພ຺ຣູຫີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ.

ອຖ ຕໍ ສເກ຺ກາ “ມຫາຣາຊ, ສມຓາ ຕາມ ກຣ຺ຘາຕິຘາ, ເຕນ ເມ ຕາຍໍ ລປິຕໍ ນ ລຄ຺ຄຕິ, ມຟ຺ຫປນ ເຕ ຕາຍໍ ກເຆສ຺ສາມີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຄຸຕິຟໍ

ກາຆມາຫ –

໑໐໙.

“ນ ຕາມເກາຕ຺ຕໍ ກຕ຺ຍ຺ຕິ ຣາຊ, ສມ຺ປຄ຺ຄຕາຄ຺ຊຄຕາຄ ເຕຈາ;

ອຫ຺ຍ຺ຕາ ເຕ ຕາມເຆຟ຺ຟ ຈຕາມີ, ສເກ຺ກາຫມ຺ຊີ ຕິຕສາຄມິເຕ຺ຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຄ຺ຄຕາຄ຺ຊຄຕາຄ ເຕຈາຕິ ມຫາຣາຊ, ສຕ຺ຕສຕ຺ຕເຣ ຍຆາ ສກາຈສເຣສຈເສຄ ສມ຺ປຶຕ຺ວາ ອຄ຺ຄຜລໍ ອເຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຕຕ຺ວາ ສມ຺ປຄ຺ຄຕາຄໍ, ຄ຺ຄຸຕາ ຈ ອຄ຺ຄຄ຺ຄິເກາຄ ມເກ຺ຄ ຕິຕ຺ຕາຄໍ ກຕ຺ຕ຺ວາ ຄ຺ຄຸກຕາຄໍ ມຫາຜີຕາສຈາຄໍ ຄ຺ປປຕ຺ຕິເຕເຈຫິ ຄ຺ຕ຺ຕຣິຕຣາຄໍ ຍິສຸຄ຺ຄິເຕຈາຄໍ ຄ຺ປປຕ຺ຕິເຕຈາ ຕາມເກາຕ຺ຕໍ ນ ກຕ຺ຍ຺ຕິ. ອຫ຺ຍ຺ຕາ ເຕ ຕາມເຆຟ຺ຟຕ຺ຕິ ອປິຈ ອຫໍ ອຕ຺ຕເຕາ ຕາມເຆຟ຺ຟ ທຸຟ຺ຟາກເຆມີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຕຕິຍກາຆາຍ ກິຄ຺ຄຕມສ຺ສເຕ ອາຕິສໍສໍ ປຸຈ຺ຉິ –

໑໑໐.

“ເຍາ ຊິຕ຺ວາ ກິຄ຺ຄ ຈຣຄ຺ຫປປຕ຺ຕໍ, ປຸຣກ຺ຂ຺ຕ຺ວາ ປຎ຺ຈາລິເກາ ຕມສ຺ສິຕິ;

ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ເຕຈຣາເຊຕມຕ຺ຕໍ, ຊຸເຕາ ຄຸເຕາ ກິໍ ລຄເຕ ສຸຂໍ ເສາ”ຕິ.

ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨣᩣᨳᩣᨿ ᨠᨳᩮᩈᩥ –

᪑᪑᪑᪨

“ᨿᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨧᩁᨱᩪᨷᨷᨶ᩠ᨶᩴ, ᨷᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᩮᩣ ᨶᨾᩔᨲᩥ;

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩃᨽᨲᩮ ᨷᩈᩴᩈᩴ, ᩈᨣ᩠ᨣᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩣ ᨿᩣᨲᩥ ᩈᩁᩦᩁᨽᩮᨴᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨲᩥ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ᪨ ᨧᩁᨱᩪᨷᨷᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩦᩃᨧᩁᨱᩮᨶ ᩏᨷᩮᨲᩴ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨲᩥ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮᨿᩮᩅ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᩈᩮᩣ ᨷᩈᩴᩈᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᨷᩈᩴᩈᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᨾ᩠ᩉᨿᩣᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪒᪨

“ᩃᨠ᩠ᨡᩦ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᩏᨷᩣᨴᩥ ᩋᨩ᩠ᨩ, ᨿᩴ ᨶᩣᩈᨿᩮ ᨠ᩠ᩅᨲᩮᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ;

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩩ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨲᩩᩅᨬ᩠ᨬᩩ ᩈᨠ᩠ᨠ, ᨠᩣᩉᩣᨾᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩋᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩈᩥᩁᩦ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨷᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨾ ᨲᩅ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨿᩮᩅ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩅᩥᨷᩣᨠᨩᩣᨶᨶᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩦᨲᩥ᪨ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠ᩠ᩅᨲᩮᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠ᩠ᩅᨲᩮᨷᨲᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᩣᨿ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ ᨣᩩᨱᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪓᪨

“ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩅᩮ ᩈᩮᩅᨲᩥ ᩅᨴ᩠ᨵᨷᨬ᩠ᨬᩣ, ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩣ ᨿᩮᩣ ᨻᩉᩩᨮᩣᨶᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨶᩮᩣ;

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩩ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨾᨾᨬ᩠ᨬᩩ ᩁᩣᨩ, ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩋᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ ពាហុជាតចិត្តិតោតិ ពាហុតិ ការណាតិ ចិត្តតរយត្វា។

តំ សុត្វា រាជា ឱ្យសាតកាឆយាហ –

១១៣។

“អនេក្កាឆតោ តិច្ចុបសត្តុចិតេត្វា, សព្វាតិមីឃាចេឃោកោ កចិត្វា;

តិហច្ច ឃាតំ អកិចាឆយិស្សំ, សុត្វាន ឆេចិត្ត សុកាសិតាតី”តិ។

តត្ថ សព្វាតិមីឃាចេឃោកោ កចិត្វាតិ សព្វេសំ អតិមីតំ អាកតាតំ អាកត្តុកាតំ ឃំ ឃំ តេ ឃាចន្តិ, តស្ស តស្ស ឃុត្តោ អត្ថច្ចិកោ កចិត្វា, សព្វំ តេហិ ឃាចិតឃាចិតំ ឆឆឃាតោតិ អត្ថោ។ សុត្វាន ឆេចិត្ត សុកាសិតានីតិ តច សុកាសិតានិ សុត្វា អហំ ឯចក្ខុបិ កចិស្សាមីតិ ចឆតិ។

ឯចច្ចោ បន ចត្វា បិសាឆា ឱ្ឡឃ្យាបឆ្ចោកព្យុច្ឆំ ចត្តិត្វា ឯកមត្តំ អដ្ឋាសិ។ បឆ្ចោកព្យុឆ្ឋោ អាកាសេ បល្លង្កេន តិសីទិត្វា “មហារាជ, ចិន្ទ្លាឆរោ ន សមណោ, ត្វំ ព្ទតោ បដ្ឋាយ ‘អត្យច្ឆោ លោហិកោ, អត្ថិ ឆយ្ហិកសមណព្រាហ្មណា’តិ ញាត្វា ឆាតំ ឆេហិ, សីលំ រក្ខ, ស្វេបិសច្ចកម្ពុ កោរាហី”តិ រាជាតំ ឱ្ចចឆិ។ សព្វោបិ សក្កាត្យការេចត អាកាសេ ឆត្វា “ព្ទតោ បដ្ឋាយ អប្បមត្តា ហោថា”តិ តាករាតំ ឱ្ចាឆំ ឆត្វា “បលិតា សមណព្រាហ្មណា អាកច្ឆន្តូ”តិ គេរិ ចរោបសិ។ អច តេ ស្វេតាបិ សកដ្ឋានមេច អកមិសុ។ រាជា តស្ស ឱ្ចាឆេ ឆត្វា ឆាតាឌីតិ បុញ្ញាតិ អកាសិ។

សត្វា ញាមំ ឆយ្ហុឆេសតំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធាតេសិ – “តឆា បឆ្ចេកព្យុឆ្ចោ បរិតិព្វុតោ, រាជា អាតន្ទោ អហោសិ, សេក្កា បន អហមេច អហោសិ”តិ។

ចិន្ទ្លាឆរជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៥១] ៧។ សិជ្ឈុប្បប្យជាតកវណ្ណនា

ឃមេតត្ថិ ញាតំ សត្វា ជេតវនេ ចិហរន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ជេតវនា និក្ខមិត្វា កោសលរដ្ឋេ អញ្ញតរំ អរញ្ញ

និស្សាយ វិហរន្តោ ឯកទិវសំ បទុមសរំ ឱតរិត្វា សុបុប្ផិតបទុមំ ទិស្វា អធោវាតេ ឋត្វា ឧបសិង្ឃិ។ អថ នំ តស្មិំ វនេ អធិវត្ថា ទេវតា “មារិស, ត្វំ គន្ធថេនោ នាម, ឥទំ តេ ឯកំ ថេយ្យង្គ”ន្តិ សំវេជេសិ។ សោ តាយ សំវេជិតោ បុន ជេតវនំ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសិន្នោ “កហំ ភិក្ខុ និវុត្ថោសី”តិ បុដ្ឋោ “អសុកវនសណ្ឌេ នាម, តត្ថ ច មំ ទេវតា ឯវំ នាម សំវេជេសី”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “ន ខោ ភិក្ខុ បុប្ផំ ឧបសិង្ឃន្តោ ត្វញ្ញេវ ទេវតាយ សំវេជិតោ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ សំវេជិតបុព្វា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ កាសិកគាមេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ ឧគ្គហិតសិប្បោ អបរភាគេ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឯកំ បទុមសរំ និស្សាយ ឧបវសន្តោ ឯកទិវសំ សរំ ឱតរិត្វា សុបុប្ផិតបទុមំ ឧបសិង្ឃមានោ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ ឯកា ទេវតា រុក្ខក្ខន្ធវិវរេ ឋត្វា សំវេជយមានា បឋមំ គាថមាហ –

១១៨។

“យមេតំ វារិជំ បុប្ផំ, អទិន្នំ ឧបសិង្ឃសិ;

ឯកង្គមេតំ ថេយ្យានំ, គន្ធថេនោសិ មារិសា”តិ។

តត្ថ ឯកង្គមេតន្តិ ឯកកោដ្ឋាសោ ឯស។

តតោ ពោធិសត្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១១៩។

“ន ហរាមិ ន ភញ្ជាមិ, អារា សិង្ឃាមិ វារិជំ;

អថ កេន នុ វណ្ណេន, គន្ធថេនោតិ វុច្ចតី”តិ។

តត្ថ អារា សិង្ឃាមីតិ ទូរេ ឋិតោ ឃាយាមិ។ វណ្ណេនាតិ ការណេន។

តស្មិំ ខណេ ឯកោ បុរិសោ តស្មិំ សរេ ភិសានិ ខណតិ, បុណ្ឌរីកានិ ច ភញ្ជតិ ។ ពោធិសត្តោ តំ ទិស្វា “យំ អារា ឋត្វា ឧបសិង្ឃន្តំ ‘ចោរោ’តិ វទសិ, ឯតំ បុរិសំ កស្មា ន កថេសី”តិ តាយ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

១១៦។

“យោយំ ភិសានិ ខណតិ, បុណ្ឌរីកានិ ភញ្ជតិ;

ឯវំ អាកិណ្ណកម្មន្តោ, តស្មា ឯសោ ន វុឌ្ឍតី”តិ។

តត្ថ អាកិណ្ណកម្មន្តោតិ កក្ខឡកម្មន្តោ ទារុណកម្មន្តោ។

អថស្ស អវចនការណំ អាចិក្ខន្តី ទេវតា ចតុត្ថបញ្ចមគាថា អភាសិ –

១១៧។

“អាកិណ្ណលុទ្ធោ បុរិសោ, ធាតិចេលំវ មក្ខិតោ;

តស្មិំ មេ វចនំ នត្ថិ, តញ្ចារហាមិ វត្តវេ។

១១៨។

“អនង្គណស្ស បោសស្ស, និច្ចំ សុចិគវេសិនោ;

វាលគ្គមត្តំ បាបស្ស, អព្ភាមត្តំវ ខាយតី”តិ។

តត្ថ ធាតិចេលំវាតិ ខេឡសិង្ឃាណិកមុត្តគូថមក្ខិតំ ធាតិទាសិយា និវត្ថចេលំ វិយ អយំ បាបមក្ខិតោយេវ, យេន ការណេន តស្មិំ មេ វចនំ នត្ថិ។ តញ្ចារហាមីតិ សមណា បន ឱវាទក្ខមា ហោន្តិ បិយសីលា, តស្មា តំ អប្បមត្តកម្បិ អយុត្តំ ករោន្តំ វត្តុំ អរហាមិ សមណាតិ។ អនង្គណស្សាតិ និទ្ទោសស្ស តុម្ហាទិសស្ស។ អព្ភាមត្តំវ ខាយតីតិ មហាមេឃប្បមាណំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, ឥទានិ តស្មា ឯវរូបំ ទោសំ អព្ភោហារិកំ ករោសីតិ។

តាយ បន សំវេជិតោ ពោធិសត្តោ សំវេគប្បត្តោ ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

໑໖໐.

“ອທ຺ທາ ຍໍ ຍກ຺ຂ ຊານາສິ, ອເຖາ ຍໍ ອນຸກມ຺ປສິ;

ປຸຕປິ ຍກ຺ຂ ຂຊ຺ຊາສິ, ຍທາ ປສ຺ສສິ ໂລຫິຕ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍກ຺ຂາຕິ ເທວຕໍ ອາລປຕິ. ຂຊ຺ຊາສີຕິ ຂເຊຍ຺ຍາສິ. ຍທາ ປສ຺ສສິ ໂລຫິຕນ຺ຕິ ຍທາ ມມ ໂລຫິຕໍ ໂກປໍ ປສ຺ສສິ, ຕທາ ມໍ ມມ ຂເຊຍ຺ຍາສີຕິ ວທຕິ.

ອຖສ຺ສ ສາ ເທວຕາ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໑.

“ເນຕ ຕໍ ອຸປຊີວາມິ, ນປິ ເຕ ກຕກາຍສ຺ມາ;

ຕ຺ວເຍວ ກິຈ຺ຈ ຊາເນຍ຺ຍ, ເຍນ ນເຍ຺ຍ ສຸຄຕິ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕກາຍສ຺ມາຕິ ຕວ ກຕິຫຕາ ກລຸກາຣາປິ ນ ໂຫມ. ກີການເລາ ຕໍ ສຕ຺ຖກາລໍ ໂຣກ຺ຍາມາ ຊິວິຕິນ຺ທ຺ຣິຍາມາຕິ ຊີເວຕິ. ເຍນ ນເຍ຺ຍາຕິ ກິຈ຺ຈ ເຍນ ກລຸນ ຕ຺ວໍ ສຸຄຕິ ນເຍ຺ຍາສິ, ຕ຺ວເຍວ ຕໍ ຊາເນຍ຺ຍາສີຕິ.

ໂຣຈິ ສາ ຕສ຺ສ ຊຸວາຈໍ ສຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວິຍານເຍວ ປວິຏ຺ຊ. ເທາວີສເຕ຺ວາປິ ສມາທິ ກິຏ຺ຌເຕ຺ວຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂນ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ວາ ຕຸຍໍ ສມຸເທສທິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ກິຈ຺ຈ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຌຫິ.

ຕທາ ເທວຕາ ອຸປ຺ປລວຌ຺ຌາ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ສິງ຺ຄຸປປຸປ຺ຜຊາຕກວຌ຺ຌນາ ສຕ຺ຕມາ.

[១៥១] ប័៍ ចិឈាឃាឌាតកចណ្ណតា

ហុហុល៉ ចត ឌីចត្តិតិ ឰតំ ឃត្វា ហុឰ្ឋារេយ ចិហរេត្វា រេពឡ្ឋឃិលពេ កិក្លូ អារព្ភ កេធសិ៍ ខេតហុ ហិ យហាេយាក្កុល្លាគេត្វេទេគ បិឃាឆំ កេយ្យត្វា ឃំខេចឌីខេតហុ ឆយ្ហុឃកាឃំ កិក្លូ ខេតឃំ អក្យុល៉ា កេធត្តា តិឃឹឌឹហុ៍ ឃត្វា អាកក្ត្វា “កាឃ ត្យត្វ, កិក្លូខេច, ឲតខេហិ កធាឃ ឃត្តិឃិត្តា”តិ ហុឆ្ឋិត្វា “ឰយាឃ តាយា”តិ ចុខេត្ត “ត, កិក្លូខេច, ឰឌាខេតច, ហុខេឰ្ឋខេបខេត ខេពឡ្ឋឃិលកាខេឃចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីខេត ឥរិទាឈឃិឃំ ព្រហ្មឌខេត្ត ខេជ្ជំ កាខេខេត្ត ខេឥរិឆិឃខេត្វា ឃខេក្កា អខេហាឃិ៍ អធ អញ្ញាតខេស្មិំ កាឃិកកាខេយ ឃត្ត កាតខេទា កាខេយហុ ខេឌាឃំ ឌិស្វា តិក្លូយិត្វា ឰឃិបត្ថាន្ជំ បត្ថាឌិត្វា យញ្ញាខេញ្ញា ចឃត្តា ខេឃាខេក ខេឃាកំ អកត្វា កាឃឌញ្ហឹឥហុលិ ហុត្វា តាគប្យកាទំ កឹញ្ញអំ កឹញ្ញអត្តា ចទិហុ៍ ឃខេក្កា ខេឌចទាឌា “ឰខេយ ឃំខេចខេឌយ្យាយិ”តិ ហុខេកា ហុត្វា ខេតឃំ ចឃគដ្ឋាគំ អាកក្ត្វា ឲកស្មិំ ទុខេក្ល តិលិឃិត្វា ខេត ឃំខេចខេឌខេត្វា បឆយំ កាធយាហ –

១១១៍

“ហុហុល៉ ចត ឌីចត្តិ, ខេឃ ឌតា ចិឈាឃាឌីខេតា;

ឌិខេដ្ឋច ឆខេយ្ហុ បិឃំឃា, ឃយ្យាខេឃ ច ហុក្កុតី”តិ៍

តត្វ ចិឈាឃាឌីខេតាតិ ក្យត្តាតិខេទកំ ក្យញ្ជាខេត្ត ឃត្តាឃាហ៍ ឌិខេដ្ឋច ឆខេយ្ហុតិ ខេឃ ឲចទ្ទុបិ, ខេត ឌិខេដ្ឋច ឆខេយ្ហុ បិឃំឃា, ឃយ្យាខេឃ ច ខេតឃំ ហុកតិ ខេហាតិ, ឃខេក្កុ ដ្ឋបជ្ជត្តីតិ អឆិប្យាខេឃគ ចឌតិ៍

អធ ខេតហុ ឲខេកា តឃ្យ ចឌតំ ហុត្វា អចខេឃខេឃ អាយខេត្តត្វា ឌ្យតិឃំ កាធយាហ –

១១២៍

“ហុកឃ្យ កាឃយាគឃ្យ, គ តិឃាខេយធ បណ្ឌិតា;

ឰឌំ ហុឈាធ ខេឃាឌទិឃា, អខេយគ្ឃាឃំ បឃំឃតី”តិ៍

តត្វ កាឃយាគឃ្យាតិ យាគ្យុឃិកាឃ ចាធាឃ កឈត្តឃ្យ៍ គ តិឃាខេយធាតិ គ ហុឈាធ៍ ឰឌំ ហុឈាធាតិ ឰឌខេយឃ្យ ចឌតំ ហុឈាធ៍

ເສາຊທິຍາຕິ ສມາເຕ ຖຸຊເຣ ພຸທ຺ຕກາເຈເຕ ເຕ ອາລປນ຺ຕາ ອາຫ໌

ອຖ ເຕ ປຕິກ຺ຂິປນ຺ຕາ ສຸເກາ ຕຕິຍໍ ກາຖມາຫ –

໑໒໓໌

“ນາຫໍ ປຸເມ຺ປສໍສາມິ, ກຸລາປິກາ ສຸລາຖ ເມ;

ຄ຺ຄິ຺ຂເກາຂິເຕາ ປຸເມ຺ຍາຕ ປຸເມ຺ຈິຍາສາຂິເຕາ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ກຸລາປິກາຕິ ກຸລາປຕາກາຕິ ເຕ ອາລປຕິ໌

ເຕ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສເພ຺ພປິ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ກາຖມາຫໍສຸ –

໑໒໔໌

“ສຕ຺ຕຈສ຺ສາ ປຕ຺ຖຂິຕາ, ມຍ຺ຍາເຕ຺ຍ ນິພ຺ພິເຕາ;

ຈິຍາເສເຕຈ ຍາເປນ຺ຕາ, ມຍເຕ຺ວ ເກາເຕາ ກາເຣຍ຺ຍ;

ເກາ ນຸ ເກາເຕາ ປໍສິຍາ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ນິພ຺ພິເຕາຕິ ຄ຺ຍຽອາຍ ສມນ຺ນາກຕາ໌ ຈິຍາເສເຕຈາຕິ ວຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ສຕ຺ຕ ຈສ຺ສານິ ນີຫຍ຺ຍຸສ຺ຈິຍາເສເຕຈ ຍາເປນ຺ຕາ ຍທິ ເກາເຕາ ກາເຣຍ຺ຍ, ອຖ ເກາ ນຸ ເຕ ປໍສິຍາຕິ໌

ເຕ ລຂ຺ຂາເປນ຺ຕາ ມທາສເຕ຺ຕາ ປຕ຺ຍໍ ກາຖມາຫ –

໑໒໕໌

“តុម្ហេ សីហានំ ព្យគ្ឃានំ, វាឡានញ្ចាវសិដ្ឋកំ;

ឧច្ឆិដ្ឋេនេវ យាបេន្តា, មញ្ញេ វោ វិឃាសាទិនោ”តិ.

តត្ថ វាឡានញ្ចាវសិដ្ឋកន្តិ សេសវាឡមិគានញ្ច អវសិដ្ឋកំ ឧច្ឆិដ្ឋភោជនំ.

តំ សុត្វា តាបសា “សចេ មយំ ន វិឃាសាទា, អថ កេ ចរហិ តេ វិឃាសាទា”តិ? អថ នេសំ សោ តមត្ថំ អាចិក្ខន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៣៧.

“យោ ព្រាហ្មណស្ស សមណស្ស, អញ្ញស្ស វា វណិព្វិនោ;

ទត្វាន សេសំ ភុញ្ជន្តិ, តេ ជនា វិឃាសាទិនោ”តិ.

តត្ថ វណិព្វិនោតិ តំ តំ ភណ្ឌំ យាចនកស្ស. ទវំ តេ លទ្ធាបេត្វា មហាសេត្វា សក្កានមេវ កតោ.

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សត្ត ភាតរោ ឥមេ កេឡិសីលកា ភិក្ខូ អហេសុំ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ.

វិឃាសាទជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា.

[៣៩៤] ៩. វដ្ដកជាតកវណ្ណនា

បណីតន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ លោលភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ. តញ្ហិ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ លោលោ”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ន ខោ ភិក្ខុ ឥទានេវ លោលោ, បុព្ពេបិ ត្វំ លោលោយេវ, លោលតាយ បន ពារាណសិយំ ហត្ថិគោអស្សមនុស្សកុណបេហិ អតិត្តោ ‘ឧត្តរិតរំ លភិស្សាមី’តិ អរញ្ញំ បវិដ្ឋោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ វដ្ដកយោនិយំ និព្វត្តិត្វា អរញ្ញេ លូខតិណពីជាហារោ វសិ. តទា ពារាណសិយំ ឯកោ លោលកាកោ ហត្ថិកុណបាទីហិ អតិត្តោ “ឧត្តរិតរំ លភិស្សាមី”តិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ផលាផលំ ខាទន្តោ

កាកោ ពោធិសត្តំ ទិស្វា “អយំ វដ្ដកោ អតិវិយ ថូលសរីរោ, មធុរំ គោចរំ លភតិ មញ្ញេ, ឯតស្ស គោចរំ បុច្ឆិត្វា តំ លភិត្វា អហម្បិ ថូលោ ភវិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ពោធិសត្តស្ស ឧបរិភាគេ សាខាយ និលីយិត្វា ពោធិសត្តំ បុច្ឆិ “ភោ វដ្ដក, កិំ នាម បណីតាហារំ ភុញ្ជសិ, ថូលសរីរោ អហោសី”តិ? ពោធិសត្តោ តេន បុច្ឆិតោ តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ ករោន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១១៥។

“បណីតំ ភុញ្ជសេ ភត្តំ, សប្បិតេលញ្ច មាតុល;

អថ កេន នុ វណ្ណេន, កិសោ ត្វមសិ វាយសា”តិ។

តត្ថ ភត្តន្តិ មនុស្សានំ ភោជននិយាមេន បដិយាទិតភត្តំ។ មាតុលាតិ តំ បិយសមុទាចារេន អាលបតិ។ កិសោតិ អប្បមំសលោហិតោ។

តស្ស វចនំ សុត្វា កាកោ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១១៦។

“អមិត្តមជ្ឈេ វសតោ, តេសុ អាមិសមេសតោ;

និច្ចំ ឧព្ពិគ្គហទយស្ស, កុតោ កាកស្ស ទឡ្ហិយំ។

១១៧។

“និច្ចំ ឧព្ពេគិនោ កាកា, ធង្កា បាបេន កម្មុនា;

លទ្ធោ បិណ្ឌោ ន បីណេតិ, កិសោ តេនស្មិ វដ្ដក។

១១៨។

“លូខានិ តិណពីជានិ, អប្បស្នេហានិ ភុញ្ជសិ;

ᩋᨳ ᨠᩮᨶ ᨶᩩ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ, ᨳᩪᩃᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᨾᩈᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩊ᩠ᩉᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᨸᩣᨸᨠᩣᨠᩔ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᩦᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨳᩪᩃᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨣᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨣᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨵᨦ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᨠᩣᨠᩣᨶᨾᩮᩅ ᨶᩣᨾᩴ᪨ ᨸᩣᨸᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨠᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᩈᨲ᩠ᨲᨸᩦᩊᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᨸᩣᨸᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᩣ᪨ ᨶ ᨸᩦᨱᩮᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩈ᩠ᨾᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶᩣᩉᩴ ᨠᩥᩈᩮᩣ ᩋᩈ᩠ᨾᩥ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᩈ᩠ᨶᩮᩉᩣᨶᩦᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨴᩮᩣᨩᩣᨶᩥ᪨ ᨳᩪᩃᩴ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᨱᩦᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᩴ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩌᩉ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨳᩪᩃᨽᩣᩅᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩤᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪓᪓᪨

“ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨿ, ᩋᨴᩪᩁᨣᨾᨶᩮᨶ ᨧ;

ᩃᨴ᩠ᨵᩣᩃᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨿᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨳᩪᩃᩮᩣ ᨲᩮᨶᩈ᩠ᨾᩥ ᩅᩣᨿᩈ᪨

᪑᪓᪔᪨

“ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᩔ ᩉᩥ ᨸᩮᩣᩈᩔ, ᩋᨸ᩠ᨸᨧᩥᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩔ ᨧ;

ᩈᩩᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾᩣᨶᩔ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦ ᩈᩩᩈᨾᩩᨴᩣᨶᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩌᩉᩣᩁᩮᩈᩩ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣᨿ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᩉᨲᩣᨿ, ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩈᩁᩦᩁᨿᩣᨸᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩌᩉᩣᩁᩣᩉᩁᨱᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨠᩥᩴ ᩌᩉᩣᩁᩴ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩈ᩠ᩅᩮ ᨠᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩌᩉᩣᩁᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ᪨ ᩋᨴᩪᩁᨣᨾᨶᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ “ᩋᨾᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨮᩣᨶᩮ ᨿᩣᨣᩩᩴ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩪᩁᨣᨾᨶᩮᨶ ᨧ᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᩃᨴ᩠ᨵᩮᨶᩣᨲᩥ ᩃᩪᨡᩴ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨸᨱᩦᨲᩴ ᩅᩣ, ᨿᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅ᪨ ᨳᩪᩃᩮᩣ ᨲᩮᨶᩈ᩠ᨾᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨳᩪᩃᩮᩣ ᩋᩈ᩠ᨾᩥ᪨ ᩅᩣᨿᩈᩣᨲᩥ ᨠᩣᨠᩴ ᩌᩃᨸᨲᩥ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨧᩥᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩔᩣᨲᩥ ᩌᩉᩣᩁᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᩁᩉᩥᨲᩣᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨧᩥᨶ᩠ᨲᨶᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᩔᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨧᩥᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩮᩣ, ᨲᩔ ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩔ᪨ ᩈᩩᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾᩣᨶᩔᩣᨲᩥ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩁᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᩉᩣᩁᨾᩣᨶᩔ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦ ᩈᩩᩈᨾᩩᨴᩣᨶᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨩᩦᩅᩥᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᨾᩩᨴᩣᨶᩮᨲᩩᩴ ᩈᩩᩈᨾᩩᨴᩣᨶᨿᩣ ᩈᩩᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ លោលភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា កាកោ លោលភិក្ខុ អហោសិ, វដ្ដកោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

វដ្ដកជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៣៩៥] ១០. បារាវតជាតកវណ្ណនា

ចិរស្សំវត បស្សាមីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លោលភិក្ខុំយេវ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ ហេដ្ឋា វុត្តនយមេវ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បារាវតោ ហុត្វា ពារាណសិសេដ្ឋិនោ មហានសេ នីឡបច្ឆិយំ វសតិ។ កាកោបិ តេន សទ្ធិំ វិស្សាសំ កត្វា តត្ថេវ វសតីតិ សព្ពំ វិត្ថារេតព្ពំ។ ភត្តការកោ កាកបត្តានិ លុញ្ចិត្វា បិដ្ឋេន តំ មក្ខេត្វា ឯកំ កបាលខណ្ឌំ វិជ្ឈិត្វា កណ្ឋេ បិឡន្ធិត្វា បច្ឆិយំ បក្ខិបិ។ ពោធិសត្តោ អរញ្ញតោ អាគន្ត្វា តំ ទិស្វា បរិហាសំ ករោន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៣៤.

“ចិរស្សំ វត បស្សាមិ, សហាយំ មណិធារិនំ;

សុកតា មស្សុកុត្តិយា, សោភតេ វត មេ សខា”តិ។

តត្ថ មស្សុកុត្តិយាតិ ឥមាយ មស្សុកិរិយាយ។

តំ សុត្វា កាកោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៣៥.

“បរូឡ្ហកច្ឆនខលោមា, អហំ កម្មេសុ ព្យាវដោ;

ចិរស្សំ ន្ហាបិតំ លទ្ធា, លោមំ តំ អជ្ជ ហារយិ”ន្តិ។

ຕຕ຺ຖ ອຫໍ ກເຍ຺ຍສຸ ພ຺ຢາຕເປີຕິ ອຫໍ ສຍຸ ປີຣາຕຕ, ຣາຊກເຍ຺ຍສຸ ພ຺ຢາຕເປີ ຍຸກາສໍ ອລກເຕ຺ຕາ ປຣຸຍຫກສ຺ຖກລເລີເຍາ ອເຫາສິຕ຺ຕິ ຈຄຕິ.
ອຍ຺ຍ ຫາເຣຢິຕ຺ຕິ ອຍ຺ຍ ຫາເຣສິ.

ຕເຕາ ເຕີສິສເຕ຺ຕາ ຕຕິຢໍ ກາຖມາຫ –

໑໒໒.

"ຢໍ ຕຸ ເລີຢໍ ອຫາເຣສິ, ທຸລ຺ລກໍ ລຊ຺ຊ ກປ຺ປກໍ;

ອຊ ກິຊ຺ຊາເຣຫິ ເຕ ສຍຸ, ກເຓ຺ຐ ກິລິກິລາຍຕີ"ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ຢໍ ຕາຊ ທຸລ຺ລກໍ ກປ຺ປກໍ ລກິຕ຺ວາ ເລີຢໍ ຫຣາເປສິ, ຕໍ ຫຣາປຍ, ອຊ ກິຊ຺ຊາເຣຫິ ເຕ ຊຍສ຺ສ ຖາຄໍ ກເຓ຺ຐ ກິລິກິລາຍຕີຕິ.

ຕເຕາ ກາເລາ ເຊ຺ວ ກາຖາ ອກາສິ –

໑໒໓.

"ຢຕຸສ຺ສຸຕຸຢາລິຕໍ, ຢລິ ກເຓ຺ຐສຸ ລຕ຺ຕິ;

ເຕສາຫໍ ອຕຸສິກ຺ຂາຢິ, ຢາ ຕ຺ວໍ ຢຕ຺ຕິ ຄຊາ ກຕໍ.

໑໒໔.

"ສເຊປິຢໍ ປິຫຍສິ, ຢສ຺ສຸກຸຕ຺ຕິ ສຸກາຣິຕໍ;

ການຍິສ຺ສາຢິ ເຕ ສຍຸ, ຢລິຕ຺ຕາຢິ ຄຄາຢິ ເຕ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຢລີຕິ ວຊຣຸປິຕໍ ຢຕຸສ຺ສາຕໍ ວຄໍ ຢລິເຕຕໍ ກເຓ຺ຐສຸ ລຕ຺ຕິ. ເຕສາຫຕ຺ຕິ ເຕສໍ ອຫໍ. ຢາ ຕ຺ວໍ ຢຕ຺ຕີຕິ ຕ຺ວໍ ປຄ "ວຕໍ ຢຍາ ຄຊາ ກຕ"ນ຺ຕິ

យា យញ្ញី សចេបិមំ បិហមីតិ សចេ ឥមំ មម គតំ មស្សុក្តិ តំ ឥច្ឆសិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១២៨។

“ត្វញ្ច មហិឡា វេត្ថា, សុកតាម ច មស្សុមា;

អាមត្ត វោ តំ គណ្ឋាមិ, បិយំ មេ តវមស្សុត”ន្តិ។

តត្ថ មហិឡាតិ មហិឡា, អយមេវ វា បាឋោ។ ឥធំ វុត្តំ ហោតិ – សម្ម វាមស, ត្វញ្ច ឥមស្ស មហិឡា អត្តច្ឆិកោ ឥមិស្សា ច សុកតាម មស្សុមា, មម បន តវ អនស្សុតមេវ បិយំ, តស្មា តំ អាមត្តមិត្វា គណ្ហាមីតិ។

ឧបត្ថា បន វត្វា ពោធិសត្តោ ឧប្បតិត្វា អញ្ញត្ថ គតោ។ ការកោ តវត្ថុ ជីវិតក្ខយំ បត្តោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ លោលភិក្ខុ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា ការកោ លោលភិក្ខុ អហោសិ, បារាវតោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

បារាវតជាតកវណ្ណនា ទសមា។

លោមបុត្តវគ្គោ ទុតិយោ និដ្ឋិតោ។

ជាតកុទ្ទានំ –

អច្ឆរិយំ វេតកេតុ, ទរីមុខញ្ញា វេតុ ច;

អាសង្គមិគាលោបញ្ញា, កាឡអកម្មិ ច កុក្កុដំ។

ធម្មធជញ្ញា តត្តិយំ, លោមបុត្តំ ស្វេធិ វេច;

ត្យល្ឋិល់ សោណ្ណកក្កង់, យឃ្យា៌ ចិឌ្ឍាឆរេហ្ឋាច៍

ឞិឈ្ឈុបឿ ចិឈាឞាគ៌, ចឌ្ឋកហ្ឋា បរាចតិ៌;

ឞក្កាឃិឞុ្យ យហាឆ្ឆរា, លេក្កា ចឹឞតិ ឌាតេកា៍

លក្កតិបាតចល្លាភា តិឌ្ឌិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៧. សត្តកនិបាតោ

១. កុក្កុវគ្គោ

[២៨៩] ១. កុក្កុជាតកវណ្ណនា

ទិយឌ្ឍកុក្កូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជោវាទំ អារព្ភ កថេសិ. វត្ថុ តេសកុណជាតកេ (ជា. ២.១៧.១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អត្ថធម្មានុសាសកោ អមច្ចោ អហោសិ. រាជា អគតិគមនេ បតិដ្ឋាយ អធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ, ជនបទំ បីឡេត្វា ធនមេវ សំហរិ. ពោធិសត្តោ រាជានំ ឱវទិតុកាមោ ឯកំ ឧបមំ ឧបធារេន្តោ ចរតិ, រញ្ញោ ឧយ្យានេ វាសាគារំ វិប្បកតំ ហោតិ អនិដ្ឋិតច្ឆទនំ, ទារុកណ្ណិកំ អារោបេត្វា គោបានសិយោ បវេសិតមត្តា ហោន្តិ. រាជា កីឡនត្ថាយ ឧយ្យានំ គន្ត្វា តត្ថ វិចរិត្វា តំ គេហំ បវិសិត្វា ឧល្លោកេន្តោ កណ្ណិកមណ្ឌលំ ទិស្វា អត្តនោ ឧបរិបតនភយេន និក្ខមិត្វា ពហិ ឋិតោ បុន ឧល្លោកេត្វា “កិំ នុ ខោ និស្សាយ កណ្ណិកា ឋិតា, កិំ និស្សាយ គោបានសិយោ”តិ ចិន្តេត្វា ពោធិសត្តំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១.

“ទិយឌ្ឍកុក្កូ ឧទយេន កណ្ណិកា, វិទត្ថិយោ អដ្ឋ បរិក្ខិបន្តិ នំ;

សា សិំសបា, សារមយា អផេគ្គុកា, កុហិំ ឋិតា ឧប្បរិតោ ន ធំសតី”តិ.

តត្ថ ទិយឌ្ឍកុក្កូតិ ទិយឌ្ឍរតនា. ឧទយេនាតិ ឧច្ចត្តេន. បរិក្ខិបន្តិ នន្តិ តំ បនេតំ អដ្ឋ វិទត្ថិយោ បរិក្ខិបន្តិ, បរិក្ខេបតោ អដ្ឋវិទត្ថិប្បមាណាតិ អត្ថោ. កុហិំ ឋិតាតិ កត្ថ បតិដ្ឋិតា ហុត្វា. ន ធំសតីតិ ន បតតិ.

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “លទ្ធា ទានិ មេ រញ្ញោ ឱវាទត្ថាយ ឧបមា”តិ ចិន្តេត្វា ឥមា គាថា អាហ –

២.

“យា តិំសតិ សារមយា អនុជ្ជុកា, បរិកិរិយ គោបានសិយោ សមំ ឋិតា;

តាហិ សុសង្គហិតា ពលសា បីឡិតា, សមំ ឋិតា ឧប្បរិតោ ន ធំសតិ។

២។

“ឯវម្បិ មិត្តេហិ ទឡ្ហេហិ បណ្ឌិតោ, អភេជ្ជរូបេហិ សុចីហិ មន្តិភិ;

សុសង្គហីតោ សិរិយា ន ធំសតិ, គោបានសីភារវហាវ កណ្ណិកា”តិ។

តត្ថ យា តិំសតីតិ យា ឯតា សារទ្រុមយា តិំសតិ គោបានសិយោ។ បរិកិរិយាតិ បរិវារេត្វា។ សមំ ឋិតាតិ សមភាគេន ឋិតា។ ពលសា បីឡិតាតិ តាហិ តាហិ គោបានសីហិ ពលេន បីឡិតា សុដ្ឋុ សង្គហិតា ឯកាពទ្ធា ហុត្វា។ បណ្ឌិតោតិ ញាណសម្បន្នោ រាជា។ សុចីហីតិ សុចិសមាចារេហិ កល្យាណមិត្តេហិ។ មន្តីហីតិ មន្តកុសលេហិ។ គោបានសីភារវហាវ កណ្ណិកាតិ យថា គោបានសីនំ ភារំ វហមានា កណ្ណិកា ន ធំសតិ ន បតតិ, ឯវំ រាជាបិ សុហទយេហិ មន្តីហិ អភេជ្ជហទយេហិ សុសង្គហិតោ សិរិតោ ន ធំសតិ ន បតតិ ន បរិហាយតិ។

រាជា ពោធិសត្តេ កថេន្តេយេវ អត្តនោ កិរិយំ សល្លក្ខេត្វា កណ្ណិកាយ អសតិ គោបានសិយោ ន តិដ្ឋន្តិ, គោបានសីហិ អសង្គហិតា កណ្ណិកា ន តិដ្ឋតិ, គោបានសីសុ ភិជ្ជន្តីសុ កណ្ណិកា បតតិ, ឯវមេវ អធម្មិកោ រាជា អត្តនោ មិត្តាមច្ចេ ច ពលកាយេ ច ព្រាហ្មណគហបតិកេ ច អសង្គណ្ហន្តោ តេសុ ភិជ្ជន្តេសុ តេហិ អសង្គហិតោ ឥស្សរិយា ធំសតិ, រញ្ញា នាម ធម្មិកេន ភវិតព្ពន្តិ។ អថស្ស តស្មិំ ខណេ បណ្ណាការត្ថាយ មាតុលុង្គំ អាហរិំសុ។ រាជា “សហាយ, ឥមំ មាតុលុង្គំ ខាទា”តិ ពោធិសត្តំ អាហ។ ពោធិសត្តោ តំ គហេត្វា “មហារាជ, ឥមំ ខាទិតុំ អជានន្តា តិត្តកំ វា ករោន្តិ អម្ពិលំ វា, ជានន្តា បន បណ្ឌិតា តិត្តកំ ហារេត្វា អម្ពិលំ អនីហរិត្វា មាតុលុង្គរសំ អនាសេត្វាវ ខាទន្តី”តិ រញ្ញា ឥមាយ ឧបមាយ ធនសង្ហរណូបាយំ ទស្សេន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៣។

“ខរត្តចំ ពេល្លំ យថាបិ សត្ថវា, អនាមសន្តោបិ ករោតិ តិត្តកំ;

សមាហរំ សាទុំ ករោតិ បត្ថិវ, អសាទុំ កយិរា តនុពន្ធមុទ្ធរំ។

៣។

“ឯវម្បិ គាមនិគមេសុ បណ្ឌិតោ, អសាហសំ រាជធនានិ សង្ឃរេ;

ធម្មានុវត្តី បដិបជ្ជមានោ, ន ជាតិ កយិរា អវិរោធយំ បរ”ន្តិ។

តត្ថ លទត្តេវន្តិ ឆន្ទគតំ។ ខេលន្តិ មាតុលុង្គំ។ ‘ខេល’ន្តិបិ បាឋោ, អយមេវត្ថោ។ សព្វវាតិ សព្វគហេត្វា។ អនាមសេន្តាតិ ពាហិតំ តុកម្បិ អតច្ឆេន្តោ ឧណ្ហំ ផលំ តិត្តកំ ករោតិ។ សមាហរន្តិ សមាហរន្តោ ពាហិតំ តច្ឆេន្តោ អន្តោ ច អម្ពិលំ អតីហរន្តោ តំ សាទុំ ករោតិ។ ខត្តិយាតិ រាជានំ អាលបតិ។ តថូបមន្តិ តត្រ បន តំ វឌ្ឍេន្តោ សព្ពេសា តិត្តកស្ស អនបនីតត្តា តំ អសាទុមេវ កយិរា។ ឯវន្តិ ឯវំ បណ្ឌិតោ រាជាបិ អសាហសំ សាហសិយា តណ្ហាយ វសំ អគច្ឆន្តោ អគតិគមនំ បហាយ រដ្ឋំ អបីឡេត្វា ឧបចិកានំ វម្មិកវឌ្ឍនិយាមេន មធុករានំ រេណុំ គហេត្វា មធុករណនិយាមេន ច ធនំ សង្ឃរេន្តោ –

“ទានំ សីលំ បរិច្ចាគំ, អជ្ជវំ មទ្ទវំ តបំ;

អក្កោធំ អវិហិំសញ្ច, ខន្តិញ្ច អវិរោធន”ន្តិ –

ឥតិ ឥមេសំ ទសន្នំ រាជធម្មានំ អនុវត្តនេន ធម្មានុវត្តី ហុត្វា បដិបជ្ជមានោ សោ អត្តនោ ច បរេសញ្ច ជាតិ កិញ្ចិ ករេយ្យ បរំ អវិរោធេត្វាយេវាតិ។

រាជា ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ មន្តេន្តោ បោក្ខរណីតីរំ គន្ត្វា សុបុប្ផិតំ ពាលសុរិយវណ្ណំ ឧទកេន អនុបលិត្តំ បទុមំ ទិស្វា អាហ – “សហាយ, ឥមំ បទុមំ ឧទកេ សញ្ជាតមេវ ឧទកេន អលិម្បមានំ ឋិត”ន្តិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ “មហារាជ, រញ្ញា នាម ឯវរូបេន ភវិតព្ព”ន្តិ ឱវទន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

៤។

“ឧទាតមូលំ សុចិវារិសម្ភវំ, ជាតំ យថា បោក្ខរណីសុ អម្ពុជំ;

បទុមំ យថា អគ្គិនិកាសិផាលិមំ, ន កទ្ទមោ ន រជោ ន វារិ លិម្បតិ។

ᩃᩥ᪨

“ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩈᩩᨧᩥᩴ ᩋᩈᩣᩉᩈᩴ, ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᨾᨸᩮᨲᨸᩣᨸᨠᩴ;

ᨶ ᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᨠᩣᨾᨠᩥᩃᩮᩈ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ, ᨩᩣᨲᩴ ᨿᨳᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦᩈᩩ ᩋᨾ᩠ᨻᩩᨩᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩃᨩᩣᨲᨸᩩᨸ᩠ᨹᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩁᨸᩩᨸ᩠ᨹᩴ᪨ ᩋᨾ᩠ᨻᩩᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩩᨾᩔᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩥᨠᩣᩈᩥᨹᩣᩃᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩥᨠᩣᩈᩥᨶᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮᨶ ᨹᩣᩃᩥᨲᩴ ᩅᩥᨠᩈᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᩮᩣ ᨶ ᩁᨩᩮᩣ ᨶ ᩅᩣᩁᩥ ᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᩮᩣ ᨶ ᩁᨩᩮᩣ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ, ᨶ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᩃᩥᨾ᩠ᨸᨲᩥ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩣ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩅᨧᨶᩣᨶᩥ, ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶ ᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ, ᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩈᩩᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩁᩣᨩᩪᩉᩥ ᩃᩥᨡᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮ ᩈᩩᨧᩥᩴ, ᩋᨣᨲᩥᨣᨾᨶᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᩣᩁᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩈᩣᩉᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅ ᩈᩣᩉᩈᩥᨠᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᩈᩣᩉᩈᩥᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᩣᨴᩥᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩮᩣᨵᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩩᩃᩣᨽᩪᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩔ᪨ ᩋᨸᩮᨲᨸᩣᨸᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᨣᨲᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨶ ᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᨠᩣᨾᨠᩥᩃᩮᩈ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩮᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩴ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨠᩣᨾᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨩᩣᨲᩴ ᨿᨳᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦᩈᩩ ᩋᨾ᩠ᨻᩩᨩᩴ᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨿᨳᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦᩈᩩ ᨩᩣᨲᩴ ᨸᨴᩩᨾᩴ ᩋᨶᩩᨸᩃᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩩᨸᩃᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩒᩅᩣᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨮᨾᩣ᪨

[᪓᪙᪗] ᪒᪨ ᨾᨶᩮᩣᨩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᨳᩣ ᨧᩣᨸᩮᩣ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᨾᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸᨠ᩠ᨡᩈᩮᩅᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᨶ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᩉᩥᩊᩣᨾᩩᨡᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪒᪖) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨲᨴᩣ ᨸᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩮᩈ ᩅᩥᨸᨠ᩠ᨡᩈᩮᩅᨠᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩉᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᩮᩣᨲᨠᩮ ᩃᨽᩥ – ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨵᩦᨲᩁᨬ᩠ᨧ᪨ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᨶᩮᩣᨩᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩮᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩈᩦᩉᨸᩮᩣᨲᩥᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨩᨶᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨾᨶᩮᩣᨩᩮᩣ ᩅᨶᨾᩉᩥᩈᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᨽᨣᩥᨶᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᨩᩣᨸᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩮᩣᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨣᩥᩁᩥᨿᩴ ᨶᩣᨾ

សិង្គាលំ បលាយិតុំ អប្បហោន្តំ ឧរេន និបន្នំ ទិស្វា “កិំ, សម្មា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឧបដ្ឋាតុកាមោម្ហិ, សាមី”តិ វុត្តេ “សាធុ, ឧបដ្ឋហស្សូ”តិ តំ គហេត្វា អត្តនោ វសនគុហំ អានេសិ។ ពោធិសត្តោ តំ ទិស្វា “តាត មនោជ, សិង្គាលា នាម ទុស្សីលា បាបធម្មា អកិច្ចេ និយោជេន្តិ, មា ឥមំ អត្តនោ សន្តិកេ ករី”តិ វារេតុំ នាសក្ខិ។

អថេកទិវសំ សិង្គាលោ អស្សមំសំ ខាទិតុកាមោ មនោជំ អាហ – “សាមិ, អម្ហេ ឋបេត្វា អស្សមំសំ អញ្ញំ អខាទិតបុព្វំ នាម នត្ថិ, អស្សំ គណ្ហិស្សាមា”តិ។ “កហំ បន, សម្ម, អស្សា ហោន្តី”តិ? “ពារាណសិយំ នទីតីរេ”តិ។ សោ តស្ស វចនំ គហេត្វា តេន សទ្ធិំ អស្សានំ នហានវេលាយ តត្ថ គន្ត្វា ឯកំ អស្សំ គហេត្វា បិដ្ឋិយំ អារោបេត្វា វេគេន អត្តនោ គុហាទ្វារេយេវ អាគតោ។ អថស្ស បិតា អស្សមំសំ ខាទិត្វា “តាត, អស្សា នាម រាជភោគា, រាជានោ ច នាម អនេកមាយា កុសលេហិ ធនុគ្គហេហិ វិជ្ឈាបេន្តិ, អស្សមំសខាទកសីហា នាម ទីឃាយុកា ន ហោន្តិ, ឥតោ បដ្ឋាយ មា អស្សំ គណ្ហី”តិ អាហ។ សោ បិតុ វចនំ អកត្វា គណ្ហតេវ។ “សីហោ អស្សេ គណ្ហាតី”តិ សុត្វា រាជា អន្តោនគរេយេវ អស្សានំ បោក្ខរណិំ ការាបេសិ។ តតោបិ អាគន្ត្វា គណ្ហតេវ។ រាជា អស្សសាលំ ការេត្វា អន្តោសាលាយេវ តិណោទកំ ទាបេសិ។ សីហោ បាការមត្ថកេន គន្ត្វា អន្តោសាលតោបិ គណ្ហតេវ។

រាជា ឯកំ អក្ខណវេធិំ ធនុគ្គហំ បក្កោសាបេត្វា “សក្ខិស្សសិ តាត, សីហំ វិជ្ឈិតុ”ន្តិ អាហ។ សោ “សក្ខិស្សាមី”តិ វត្វា បាការំ និស្សាយ សីហស្ស អាគមនមគ្គេ អដ្ដកំ ការេត្វា អដ្ឋាសិ។ សីហោ អាគន្ត្វា ពហិសុសានេ សិង្គាលំ ឋបេត្វា អស្សគហណត្ថាយ នគរំ បក្ខន្ទិ។ ធនុគ្គហោ អាគមនកាលេ “អតិតិខិណោ វេគោ”តិ សីហំ អវិជ្ឈិត្វា អស្សំ គហេត្វា គមនកាលេ គរុភារតាយ ទន្ធវេគំ សីហំ តិខិណេន នារាចេន បច្ឆាភាគេ វិជ្ឈិ។ នារាចោ បុរិមកាយេន និក្ខមិត្វា អាកាសំ បក្ខន្ទិ។ សីហោ “វិទ្ធោម្ហី”តិ វិរវិ។ ធនុគ្គហោ តំ វិជ្ឈិត្វា អសនិ វិយ ជិយំ បោថេសិ។ សិង្គាលោ សីហស្ស ច ជិយាយ ច សទ្ទំ សុត្វា “សហាយោ មេ ធនុគ្គហេន វិជ្ឈិត្វា មារិតោ ភវិស្សតិ, មតកេន ហិ សទ្ធិំ វិស្សាសោ នាម នត្ថិ, ឥទានិ មម បកតិយា វសនវនមេវ គមិស្សាមី”តិ អត្តនាវ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៦។

“យថា ចាបោ និន្នមតិ, ជិយា ចាបិ និកូជតិ;

ហញ្ញតេ នូន មនោជោ, មិគរាជា សខា មម។

៧។

“ហន្ទ ទានិ វនន្តានិ, បក្កមាមិ យថាសុខំ;

ເຕຕາຂິນາ ນທາ ເທາຕ຺ຕິ, ລຖ຺ກາ ເຍ ຂີຈເຕາ ນທາ”ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ຆຣາຕິ ເຆຣາກາເຣເຣເຕຈ ຣາເປີ ສິສ຺ຍຕິ຺ ທຖ຺ຖເຕ ສ຺ຕາຕິ ສ຺ຕ ທຖ຺ຖຕິ຺ ເຕຕາຂິນາຕິ ໑ຈຣ຺ປີ ຍຕກາ ນທາຆາ ສາຍ ຕ ເທາຕ຺ຕິ຺ ລຖ຺ກາ ເຍຕິ ຂີຈເຕາ ຍຍ ນທາເຆາ ສາຍ ນກ຺ກາ ລທ຺໑຺

ນີເທາປິ ໑ກເຈເກຕ ກຕ຺ຕາ ອນ຺ນ຺ ຖຸທາຮ຺ຣາເຣ ປີເຕຕ຺ຕາ ນຆຍ຺ປີ ຍຣິຕ຺ຕາ ບຕິ຺ ອຣນ຺ນ ຣາາຕກາ ສິກ຺ຂຍິຕ຺ຕາ ຕໍ ເລີທິຕຍກ຺ຂຕໍ ບທາຮຍຸເລທິ ບຕ຺ຕຣິຕເລີທິຕໍ ປີບຊຕເນຈີຕາຍ ຂີຈິຕກ຺ຂຍໍ ບຕ຺ຕ ອຕ຺ຕນໍສຸ, ຂິນ຺ຕາ ຈນ຺ນ ຍາຕາ ປີຕາ ສກິສີ ບຊາບຕີຕິ ບຂີປີຂີຆາ ຈຕເນ຺ນາ ກາຣາ ກາສິສຸ –

໑໐຺

“ຕ ປີບຊຕນໍເສຈີ, ອຈ຺ຈຕ຺ຕ ສຸຂເມຘຕິ;

ຍເສາຂໍ ປສ຺ສ ເສຍາສໍ, ກິຣິຍສ຺ສາສຸສານສີ຺

໑໑຺

“ຕ ປີບສຍຸຈເນ຺ກ, ຍາຕາ ບຸເຕ຺ຕຕ ສຕ຺ຕິ;

ຍເສາຂໍ ປສ຺ສ ເສຍາສໍ, ອຈ຺ຈສ຺ສ ສຍິຸເລີທິເຕ຺

໑໒຺

“໑ຈຍາບຊ຺ເຕ ເປີເສາ, ປີປີເຆາ ຈ ສິກຈ຺ຈຕິ;

ເຆາ ເຈ ທິຕາສໍ ຈຈສໍ, ຕ ກເຣາຕິ ອຕ຺ຕສ຺ສີສໍ຺

໑໓຺

“ឯវញ្ច សោ ហោតិ តតោ ច បាបិយោ, យោ ឧត្តមោ អធមជនូបសេវី;

បស្សុត្តមំ អធមជនូបសេវិតំ, មិគាធិបំ សរវរវេគទ្ទិត”ន្តិ។

តត្ថ អច្ចន្តំ សុខមេធតីតិ ន ចិរំ សុខំ លភតិ។ គិរិយស្សានុសាសនីតិ អយំ ឯវរូបី គិរិយស្សានុសាសនីតិ គរហន្តោ អាហ។ បាបសម្បវង្កេនាតិ បាបេសុ សម្បវង្កេន បាបសហាយេន។ អច្ឆន្នន្តិ និមុគ្គំ។ បាបិយោ ច និគច្ឆតីតិ បាបញ្ច វិន្ទតិ។ ហិតានន្តិ អត្ថកាមានំ។ អត្ថទស្សិនន្តិ អនាគតអត្ថំ បស្សន្តានំ។ បាបិយោតិ បាបតរោ។ អធមជនូបសេវីតិ អធមជនំ ឧបសេវី។ ឧត្តមន្តិ សរីរពលេន ជេដ្ឋកំ។

បច្ឆិមា អភិសម្ពុទ្ធគាថា –

១៤។

“និហីយតិ បុរិសោ និហីនសេវី, ន ច ហាយេថ កទាចិ តុល្យសេវី;

សេដ្ឋមុបនមំ ឧទេតិ ខិប្បំ, តស្មាត្តនា ឧត្តរិតរំ ភជេថា”តិ។

តត្ថ និហីយតីតិ ភិក្ខវេ, និហីនសេវី នាម មនោជោ សីហោ វិយ និហីយតិ បរិហាយតិ វិនាសំ បាបុណាតិ។ តុល្យសេវីតិ សីលាទីហិ អត្តនា សទិសំ សេវមានោ ន ហាយតិ, វឌ្ឍិយេវ បនស្ស ហោតិ។ សេដ្ឋមុបនមន្តិ សីលាទីហិ ឧត្តរិតរំយេវ ឧបគច្ឆន្តោ។ ឧទេតិ ខិប្បន្តិ សីឃមេវ សីលាទីហិ គុណេហិ ឧទេតិ, វុឌ្ឍិំ ឧបគច្ឆតីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ វិបក្ខសេវកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា សិង្គាលោ ទេវទត្តោ អហោសិ, មនោជោ វិបក្ខសេវកោ, ភគិនី ឧប្បលវណ្ណា, ភរិយា ខេមា ភិក្ខុនី, មាតា រាហុលមាតា, បិតា សីហរាជា បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

មនោជជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣៩៨] ៣។ សុតនុជាតកវណ្ណនា

រាជា តេ ភត្តន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មាតុបោសកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ· វត្ថុ សាមជាតកេ (ជា· ២·២២·២៩៦ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ·

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ បោធិសត្តោ ទុគ្គតគហបតិកុលេ និព្ពត្តិ, សុតនុតិស្ស នាមំ អកំសុ· សោ វយប្បត្តោ ភតិំ កត្វា មាតាបិតរោ បោសេត្វា បិតរិ កាលកតេ មាតរំ បោសេតិ· តស្មិំ បន កាលេ ពារាណសិរាជា មិគវិត្តកោ អហោសិ· សោ ឯកទិវសំ មហន្តេន បរិវារេន យោជនទ្វិយោជនមត្តំ អរញ្ញំ បវិសិត្វា “យស្ស ឋិតដ្ឋានេន មិគោ បលាយតិ, សោ ពុំ នាម ជិតោ”តិ សព្ពេសំ អារោចាបេសិ· អមច្ចា រញ្ញោ សុវមគ្គដ្ឋានេ កោដ្ឋកំ ឋាបេត្វា អទំសុ· មនុស្សេហិ មិគានំ វសនដ្ឋានានិ បរិវារេត្វា ឧដ្ឋាបេន្តេហិ ឧដ្ឋាបិតេសុ មិគេសុ ឯកោ ឯណិមិគោ រញ្ញោ ឋិតដ្ឋានំ បដិបជ្ជិ· រាជា “តំ វិជ្ឈិស្សាមី”តិ សរំ ខិបិ· ឧក្កហិតមាយោ មិគោ សរំ មហាវាយុការិយុត្តំ អាគច្ឆន្តំ ញត្វា បរិវត្តិត្វា សរេន វិទ្ធោ វិយ ហុត្វា បតិ· រាជា “មិគោ មេ វិទ្ធោ”តិ គហណត្ថាយ ធាវិ· មិគោ ឧដ្ឋាយ វាតវេគេន បលាយិ, អមច្ចាទយោ រាជានំ អវហសិំសុ· សោ មិគំ អនុពន្ធិត្វា កិលន្តកាលេ ខគ្គេន ទ្វិធា ឆិន្ទិត្វា ឯកស្មិំ ទណ្ឌកេ លគ្គេត្វា កាជំ វហន្តោ វិយ អាគច្ឆន្តោ “ថោកំ វិស្សមិស្សាមី”តិ មគ្គសមីបេ ឋិតំ វដរុក្ខំ ឧបគន្ត្វា និបជ្ជិត្វា និទ្ទំ ឱក្កមិ·

តស្មិំ បន វដរុក្ខេ និព្ពត្តោ មខាទេវោ នាម យក្ខោ តត្ថ បវិដ្ឋេ វេស្សវណស្ស សន្តិកា ខាទិតុំ លភិ· សោ រាជានំ ឧដ្ឋាយ គច្ឆន្តំ “តិដ្ឋ ភក្ខោសិ មេ”តិ ហត្ថេ គណ្ហិ· “ត្វំ កោនាមោសី”តិ? “អហំ ឥធ និព្ពត្តយក្ខោ, ឥមំ ឋានំ បវិដ្ឋកេ ខាទិតុំ លភាមី”តិ· រាជា សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា “កិំ អជ្ជេវ មំ ខាទិស្សសិ, ឧទាហុ និពទ្ធំ ខាទិស្សសី”តិ បុច្ឆិ· “លភន្តោ និពទ្ធំ ខាទិស្សាមី”តិ· រាជា “ឥមំ អជ្ជ មិគំ ខាទិត្វា មំ វិស្សជ្ជេហិ, អហំ តេ ស្វេ បដ្ឋាយ ឯកាយ ភត្តបាតិយា សទ្ធិំ ឯកំ មនុស្សំ បេសេស្សាមី”តិ· “តេន ហិ អប្បមត្តោ ហោហិ, អបេសិតទិវសេ តញ្ញេវ ខាទិស្សាមី”តិ· “អហំ ពារាណសិរាជា, មយ្ហំអវិជ្ជមានំ នាម នត្ថី”តិ· យក្ខោ បដិញ្ញំ គហេត្វា តំ វិស្សជ្ជេសិ· សោ នគរំ បវិសិត្វា តមត្ថំ ឯកស្ស អត្ថចរកស្ស អមច្ចស្ស កថេត្វា “ឥទានិ កិំ កាតព្ព”ន្តិ បុច្ឆិ· “និពទ្ធបរិច្ឆេទោ កតោ, ទេវា”តិ? “ន កតោ”តិ· “អយុត្តំ វោ កតំ, ឯវំ សន្តេបិ មា ចិន្តយិត្ថ, ពហូ ពន្ធនាគារេ មនុស្សា”តិ· “តេន ហិ ត្វំ ឯតំ កម្មំ ករ, មយ្ហំ ជីវិតំ ទេហី”តិ·

អមច្ចោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ទេវសិកំ ពន្ធនាគារតោ មនុស្សំ នីហរិត្វា ភត្តបាតិំ គហេត្វា កញ្ចិ អជានាបេត្វាវ យក្ខស្ស បេសេសិ· យក្ខោ ភត្តំ ភុញ្ជិត្វា មនុស្សំ ខាទតិ· អបរភាគេ ពន្ធនាគារានិ និម្មនុស្សានិ ជាតានិ· រាជា ភត្តហារកំ អលភន្តោ មរណភយេន កម្បិ· អថ នំ អមច្ចោ អស្សាសេត្វា “ទេវ, ជីវិតាសាតោ ធនាសាវ ពលវតរា, ហត្ថិក្ខន្ធេ សហស្សភណ្ឌិកំ ឋបេត្វា ‘កោ ឥមំ ធនំ គហេត្វា យក្ខស្ស ភត្តំ អាទាយ គមិស្សតី’តិ ភេរិំ ចរាបេមា”តិ វត្វា តថា ការេសិ· អថ តំ សុត្វា បោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “អហំ ភតិយា មាសកឌ្ឍមាសកំ សង្ហរិត្វា កិច្ឆេន មាតរំ បោសេមិ, ឥមំ ធនំ គហេត្វា មាតុ ទត្វា យក្ខស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមិ, សចេ យក្ខំ ទមេតុំ សក្ខិស្សាមិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ, នោ ចេ សក្ខិស្សាមិ, មាតា មេ សុខំ ជីវិស្សតី”តិ· សោ តមត្ថំ មាតុ អារោចេត្វា “អលំ តាត, ន មម អត្ថោ ធនេនា”តិ ទ្វេ វារេ បដិក្ខិបិត្វា តតិយវារេ តំ អនាបុច្ឆិត្វាវ “អាហរថ, អយ្យា, សហស្សំ, អហំ ភត្តំ ហរិស្សាមី”តិ សហស្សំ គហេត្វា មាតុ ទត្វា “អម្ម, មា ចិន្តយិ, អហំ យក្ខំ ទមេត្វា មហាជនស្ស សោត្ថិំ ករិស្សាមិ, អជ្ជេវ តវ អស្សុកិលិន្នមុខំ ហាសាបេន្តោវ អាគមិស្សាមី”តិ មាតរំ

ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ “ᨲᩣᨲ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᨲ᩠ᨳ ᩉᩁᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᩣᨾ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨴᩩᨠᩣ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ? “ᨴᩮᩅ, ᩈᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᨠᩮ ᩃᩣᩈᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᩑᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨴᩩᨠᩣᩈᩩ ᨮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩥᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨨᨲ᩠ᨲᩴ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨴᩴ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ? “ᨴᩮᩅ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨿ ᨮᩥᨲᨠᩮ ᩃᩣᩈᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩔ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᨲ᩠ᨲᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨿ ᨮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩥᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨡᨣ᩠ᨣᩴ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨴᩮᩅ, ᩋᨾᨶᩩᩔᩣᨸᩥ ᩋᩣᩅᩩᨵᩉᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨽᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩥᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨲᩥᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᨠᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᨳ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᨴᩮᩅ, ᨾᩣᨴᩥᩈᩔ ᨶᩣᨾ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩣᨲᩥᨿᩣ ᩃᩪᨡᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩉᩁᩥᨲᩩᩴ ᩋᨶᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩤᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮ ᨸᨭᩥᨸᩤᨴᩮᩈᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥᨲ᩠ᨳ, ᩋᨩ᩠ᨩᩣᩉᩴ ᨿᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨠᩁᨱᩣᨶᩥ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨴᩩᨠᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᩣᩅᩩᨵᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᨿ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨸᩣᨲᩥᨿᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨸᩣᨿᩣᩈᩥ᪨ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᩋᩣᨣᨾᨶᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᩑᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾᩦᨸᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩥᨲᩩᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᨽᨲ᩠ᨲᨸᩣᨲᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨨᩣᨿᩣᨿ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᩣᨿᩣᨿ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨

᪑᪘᪨

“ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩮ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᩉᩮᩈᩥ, ᩈᩩᨧᩥᩴ ᨾᩴᩈᩪᨸᩈᩮᨧᨶᩴ;

ᨾᨥᨴᩮᩅᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮ, ᩑᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩈᩪ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᩉᩮᩈᩦᨲᩥ ᨸᩉᩥᨱᩥ᪨ ᨾᨥᨴᩮᩅᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᨾᨥᨴᩮᩅᩮᩣᨲᩥ ᩅᨭᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᨴᩮᩅᨲᩴ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ “ᩍᨾᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨨᩣᨿᩣᨿ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪙᪨

“ᩑᩉᩥ ᨾᩣᨱᩅ ᩒᩁᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨴᩣᨿ ᩈᩪᨸᩥᨲᩴ;

ព្ឋា យាលាច កិល្លា ច, ខ្ទេកា កល្លា កថិស្សថា”តិ៍

ពត្ថ កិល្លត្តិ យយ តិតាទ្ឋកិល្លិ៍ ឃ្ទុបិតត្តិ ឃ្ទុបឃយ្យត្តិ៍

ពទេពា ទេពិឆិឃទេត្តា ទេ្ហ កាថា អកាឃិ –

១លិ៍

“អប្បទេកាត ព្យុចំ ឃល្ល, ធ្ទុល្លយព្ទំ ឌហិស្សឃិ;

កិល្លិ ទេព តាហទិស្សត្តិ, ឌតា យទេលាឃញ្ញិទេតា៍

១ប៉៍

“លទ្ឋាឃ ឃល្លា ពច តិច្ឋកិល្លិ, ឃុចិ បលឹតំ ទឃឃា ខ្ទេបតំ;

កិល្លញ្ញា ទេព អាហទិទេឃា តទេទា ព្ទាឆ, ឃុធ្ទុល្លទេកា ទេហហិតិ កល្លិទេព យឃឹ”តិ៍

ពត្ថ ធ្ទុល្លយព្ទត្តិ អប្បទេកាត កាទទេលាត យហត្តិ អព្ទំ ឌហិស្សឃីតិ ឌទេស្សតិ៍ តាហទិស្សត្តីតិ ព្ទទេពា បទ្ឋាឃ យទេលាឃញ្ញិទេតា ហុត្វា ត អាហទិស្សត្តិ, អឆ ព្ទំ ឃិលិពឃាទេលា ចិឃ ទុទេល្លា តិទាហាទេទា ធ្ទុញ្ញាទេលិ កថិស្សឃីតិ៍ លទ្ឋាឃត្តិ លទ្ឋអឃំ លទ្ឋាកាយតំ៍ ព្ទាធំ ធុត្តំ ទេហាតិ – ឃឲ្យ ឃល្ល, ឃំ អហំ អញ្ញ អាហទិ, ព្ទាធំ ពច តិច្ឋកិល្លិ ឃុចិ បលឹតំ ខ្ទុត្តយំ ទទេឃត ខ្ទេបតំ លទ្ឋាកាយតំ ទេឆចឃិកំ ទេព អាកាឆ្ឋិស្សតិ៍ អាហទិទេឃាតិ អាហទលាទេកា៍ ព្ទាធំ ធុត្តំ ទេហាតិ – “ឃទេច ព្ទំ ព្ទាយំ កិល្លិ កទេហត្វា អាកាតំ យំ កល្លឃិ, អទេឆចំ យឃិ កល្លិទេព កិល្លញ្ញា ទេព អាហទលាទេកា អទេញ្ញា តទេទា ព្ទាឆ ឃុធ្ទុល្លទេកា កថិស្សតិ៍ កិកាទេលា? យាឌិទេឃា ហិ ឌាទាលាឃិឃំ អទេញ្ញា បណ្ឋិតយតុទេស្សា តាយ តព្ទិ, យឃិ បត លាឌិទេព ឃុតតុបិ តាយ ឃទេល្លត លាឌិទេពា, អញ្ញាឃ្ស កាស្ស ទេឃា លទ្ឋិស្សតី”តិ កត្តាហទលាកំ ត លកិស្សឃិ, អឆ ទេព ព្ទទេពា បទ្ឋាឃ ទេកាឌតំ ធ្ទុល្លកំ កថិស្សតិ, អយ្យាកាយ្យិ ទាឌាតំ កាលិព្យំ ត លកិស្សឃិ៍ កាឃ្មា? ទុល្លទេពា ឌាហិកាទេចត៍ ឃទេច បតិធំ កត្តំ ក្ទុព្ទិត្វា យំ បហិលិស្សឃិ, អហំ ទេព ទទេញ្ញា កាទេឆត្វា តិតាទ្ឋំ កត្តំ ទេបទេឃស្សាយិ, អត្តាតយ្យិ ច ទេព លាឌិព្យំ ត ឌស្សាយិ, អហយ្យិ ពច ឃត្តិទេកា ផាទេត ត ឌស្សាយិ, បាធ្ទុកាឃ្ទុ ឌស្សាយិ, ទុល្លច្ឋាឃាឃយ្យិ ទេព ត ឌស្សាយិ, អត្តុទេតា លត្តច្ឋាឃាឃទេយច ឌស្សាយិ, ឃទេច បត យឃា ឃទ្ឋិ ចិទុទ្ឋិស្សឃិ, លទេក្កត ព្ទំ ខ្ទុឆា កិត្តិស្សាយិ , អហព្យាអញ្ញ ឲពឌព្ទទេយច ឃទេញ្ញា ហុត្វា អាកទេពាតិ៍ ឲចំ កិទ តំ យហាឃទេត្តា ពទេញ្ញឃិ៍

សក្កោ “យុត្តរូបំ យាចកោ ទទាតី”តិ សល្លក្ខេត្វា បសត្ថិទេត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៩។

“យេយេច សុតេភា អត្តោ, សថា ការសិ យាចក;

យយា ត្វំ សមត្ថញ្ញាតោ, សោត្ថិ បស្សាហិ យាតរំ។

២០។

“ពក្កំ លត្តដ្ឋា បរិតិដ្ឋា, កន្លុយាងាយ យាចក;

សោត្ថិ បស្សតុ តេ យាតា, ត្វញ្ញា បស្សាហិ យាតរ”ន្តិ។

តត្ថ សុតតោតិ តោនឹសត្តំ អាលបតិ។ សថា ការសីតិ សថា ត្វំ ការសិ, តថា តេ យា ឧស តយា ការសិតោ អត្ថោ, ឧសេា យេយេចតេត្វា, យយ្យេយេច ចឌ្ឍិតិ។

សក្កស្ស កថំ សុត្វា តោនឹសតេត្វា “យម កយំ តិបឡត្ថំ, ងយិតោ តេ សក្កោ, ពាហុដ្ឋា ឆតំ លទ្ធំ, រញ្ញោ ច ចចតំ គត”ន្តិ តុដ្ឋចិតេត្វា សក្កស្ស អត្ថយាងតំ កតោរត្តា ឋសាតកាថយាហ –

២១។

“ឧចំ សក្ក សុខី ហោហិ, សហ សព្វេហិ ញាតិភិ;

ឆតដ្ឋា តេ អរោគំ, រញ្ញោ ច ចចតំ គត”ន្តិ។ –

ចត្វា ច បត សក្កំ អាយេត្តត្វា “សម្ម, ត្វំ បុរេត្ត អក្សលកម្មំ កត្វា កក្ខឡឌ្ឍ ផរុសោ បសេរំ លោហិតបំសកក្កោ សក្កោ ហុត្វា គិទ្ធតេត្វា, ទ្ធតោ បដ្ឋាយ បាណាតិបាតាឌីតិ យា កតី”តិ សីលេ ច អាគិសំសំ, តុស្សីលេ ច អាឌីតចំ កថេត្វា សក្កំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា “កឹ

តេ អរញ្ញវាសេន, ឯហិ នគរទ្វារេ តំ និសីទាបេត្វា អគ្គភត្តលាភិំ ករោមី”តិ យក្ខេន សទ្ធិំ និក្ខមិត្វា ខគ្គាទីនិ យក្ខំ គាហាបេត្វា ពារាណសិំ អគមាសិ។ “សុតនុ មាណវោ យក្ខំ គហេត្វា ឯតី”តិ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា អមច្ចបរិវុតោ ពោធិសត្តស្ស បច្ចុគ្គមនំ កត្វា យក្ខំ នគរទ្វារេ និសីទាបេត្វា អគ្គភត្តលាភិំ កត្វា នគរំ បវិសិត្វា ភេរិំ ចរាបេត្វា នាគរេ សន្និបាតាបេត្វា ពោធិសត្តស្ស គុណំ កថេត្វា សេនាបតិដ្ឋានំ អទាសិ។ អយញ្ច ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ មាតុបោសកភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា យក្ខោ អង្គុលិមាលោ អហោសិ, រាជា អានន្ទោ, មាណវោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

សុតនុជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៣៩៩] ៤. មាតុបោសកគិជ្ឈជាតកវណ្ណនា

តេ កថំ នុ ករិស្សន្តីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មាតុបោសកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ សាមជាតកេ (ជា. ២.២២.២៩៦ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ គិជ្ឈយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អន្ធេ បរិហីនចក្ខុកេ មាតាបិតរោ គិជ្ឈគុហាយំ ឋបេត្វា គោមំសាទីនិ អាហរិត្វា បោសេសិ។ តស្មិំ កាលេ ពារាណសិយំ សុសានេ ឯកោ នេសាទោ អនិយមេត្វា គិជ្ឈានំ បាសេ ឱឌ្ឌេសិ។ អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ គោមំសាទីនិ បរិយេសន្តោ សុសានំ បវិដ្ឋោ បាសេន បាទេ ពទ្ធោ អត្តានំ ន ចិន្តេសិ, អន្ធេ បរិហីនចក្ខុកេ មាតាបិតរោ អនុស្សរិត្វា “កថំ នុ ខោ មេ មាតាបិតរោ យាបេស្សន្តិ, មម ពទ្ធភាវម្បិ អជានន្តា អនាថា និប្បច្ចយា បព្ពតគុហាយមេវ សុស្សិត្វា មរិស្សន្តិ មញ្ញេ”តិ វិលបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

២២.

“តេ កថំ នុ ករិស្សន្តិ, វុទ្ធា គិរិទរីសយា;

អហំ ពទ្ធោស្មិ បាសេន, និលីយស្ស វសំ គតោ”តិ។

តត្ថ និលីយស្សាតិ ឯវំនាមកស្ស នេសាទបុត្តស្ស។

អថ នេសាទបុត្តោ គិជ្ឈរាជស្ស បរិទេវិតសទ្ទំ សុត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៦.

“កិំ គិជ្ឈបរិទេវសិ, កា នុ តេ បរិទេវនា;

ន មេ សុតោ វា ទិដ្ឋោ វា, ភាសន្តោ មានុសិំ ទិជោ”តិ.

គិជ្ឈោ អាហ –

១៧.

“ភរាមិ មាតាបិតរោ, វុទ្ធេ គិរិទរីសយេ;

តេ កថំ នុ ករិស្សន្តិ, អហំ វសំ គតោ តវា”តិ.

នេសាទោ អាហ –

១៨.

“យំ នុ គិជ្ឈោ យោជនសតំ, កុណបានិ អវេក្ខតិ;

កស្មា ជាលញ្ច បាសញ្ច, អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈសី”តិ.

គិជ្ឈរាជា អាហ –

១៩.

“យទា បរាភវោ ហោតិ, បោសោ ជីវិតសង្ខយេ;

អថ ជាលញ្ច បាសញ្ច, អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈតី”តិ។

១៥។

“ភរស្សុ មាតាបិតរោ, វុឌ្ឍេ គិរិទរីសយេ;

មយា ត្វំ សមនុញ្ញាតោ, សោត្ថិំ បស្សាហិ ញាតកេ។

១៦។

“ឯវំ លុទ្ទក នន្ទស្សុ, សហ សព្ពេហិ ញាតិភិ;

ភរិស្សំ មាតាបិតរោ, វុឌ្ឍេ គិរិទរីសយេ”តិ។ –

នេសាទបុត្តេន ទុតិយា, គិជ្ឈេន តតិយាតិ ឥមា គាថា បដិបាដិយា វុត្តា។

តត្ថ យំ នូតិ យំ នុ ឯតំ លោកេ កថីយតិ។ គិជ្ឈោ យោជនសតំ, កុណបានិ អវេក្ខតីតិ យោជនសតំ អតិក្កម្ម ឋិតានិបិ កុណបានិ បស្សតិ, តំ យទិ តថំ, អថ កស្មា ត្វំ ឥមំ ជាលញ្ច បាសញ្ច អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈសិ, សន្តិកំ អាគន្ត្វាបិ ន ជានាសីតិ។

បរាភវោតិ វិនាសោ។ ភរស្សូតិ ឥទំ សោ ពោធិសត្តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា “បណ្ឌិតោ គិជ្ឈរាជា បរិទេវន្តោ ន អត្តនោ បរិទេវតិ, មាតាបិតូនំ បរិទេវតិ, នាយំ មារេតុំ យុត្តោ”តិ តុស្សិត្វា អាហ, វត្វា ច បន បិយចិត្តេន មុទុចិត្តេន បាសំ មោចេសិ។

អថស្ស ពោធិសត្តោ មរណមុខា បមុត្តោ សុខិតោ អនុមោទនំ ករោន្តោ ឱសានគាថំ វត្វា មុខបូរំ មំសំ អាទាយ មាតាបិតូនំ អទាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ មាតុបោសកភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា នេសាទបុត្តោ ឆន្នោ អហោសិ, មាតាបិតរោ មហារាជកុលានិ, គិជ្ឈរាជា បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

មាតុបោសកគិជ្ឈជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា

[៤០០] ៥. ទព្ភបុប្ផជាតកវណ្ណនា

អនុតីរចារី ភទ្ទន្តេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ អារព្ភ កថេសិ. សោ ហិ សាសនេ បព្ពជិត្វា អប្បិច្ឆតាទិគុណេ បហាយ មហាតណ្ហោ អហោសិ. វស្សូបនាយិកាយ ទ្វេ តយោ វិហារេ បរិគ្គហេត្វា ឯកស្មិំ ឆត្តំ វា ឧបាហនំ វា ឯកស្មិំ កត្តរយដ្ឋិំ វា ឧទកតុម្ពំ វា ឋបេត្វា ឯកស្មិំ សយំ វសតិ. សោ ឯកស្មិំ ជនបទវិហារេ វស្សំ ឧបគន្ត្វា “ភិក្ខូហិ នាម អប្បិច្ឆេហិ ភវិតព្ព”ន្តិ អាកាសេ ចន្ទំ ឧដ្ឋាបេន្តោ វិយ ភិក្ខូនំ បច្ចយសន្តោសទីបកំ អរិយវំសបដិបទំ កថេសិ. តំ សុត្វា ភិក្ខូ មនាបានិ បត្តចីវរានិ ឆឌ្ឌេត្វា មត្តិកាបត្តានិ ចេវ បំសុកូលចីវរានិ ច គណ្ហិំសុ. សោ តានិ អត្តនោ វសនដ្ឋានេ ឋបេត្វា វុត្ថវស្សោ បវារេត្វា យានកំ បូរេត្វា ជេតវនំ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ ឯកស្ស អរញ្ញវិហារស្ស បិដ្ឋិភាគេ បាទេ វល្លិយា បលិពុទ្ធោ “អទ្ធា ឯត្ថ កិញ្ចិ លទ្ធព្ពំ ភវិស្សតី”តិ តំ វិហារំ បាវិសិ. តត្ថ បន ទ្វេ មហល្លកា ភិក្ខូ វស្សំ ឧបគច្ឆិំសុ. តេ ទ្វេ ច ថូលសាដកេ ឯកញ្ច សុខុមកម្ពលំ លភិត្វា ភាជេតុំ អសក្កោន្តា តំ ទិស្វា “ថេរោ នោ ភាជេត្វា ទស្សតី”តិ តុដ្ឋចិត្តា “មយំ, ភន្តេ, ឥមំ វស្សាវាសិកំ ភាជេតុំ ន សក្កោម, ឥមំ នោ និស្សាយ វិវាទោ ហោតិ, ឥមំ អម្ហាកំ ភាជេត្វា ទេថា”តិ អាហំសុ. សោ “សាធុ ភាជេស្សាមី”តិ ទ្វេ ថូលសាដកេ ទ្វិន្នម្បិ ភាជេត្វា “អយំ អម្ហាកំ វិនយធរានំ បាបុណាតី”តិ កម្ពលំ គហេត្វា បក្កាមិ.

តេបិ ថេរា កម្ពលេ សាលយា តេនេវ សទ្ធិំ ជេតវនំ គន្ត្វា វិនយធរានំ ភិក្ខូនំ តមត្ថំ អារោចេត្វា “លព្ភតិ នុ ខោ, ភន្តេ, វិនយធរានំ ឯវំ វិលោបំ ខាទិតុ”ន្តិ អាហំសុ. ភិក្ខូ ឧបនន្ទត្ថេរេន អាភតំ បត្តចីវររាសិំ ទិស្វា “មហាបុញ្ញោសិ ត្វំ អាវុសោ, ពហុំ តេ បត្តចីវរំ លទ្ធ”ន្តិ វទិំសុ. សោ “កុតោ មេ អាវុសោ, បុញ្ញំ, ឥមិនា មេ ឧបាយេន ឥទំ លទ្ធ”ន្តិ សព្ពំ កថេសិ. ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ មហាតណ្ហោ មហាលោភោ”តិ. សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឧបនន្ទេន បដិបទាយ អនុច្ឆវិកំ កតំ, បរស្ស បដិបទំ កថេន្តេន នាម ភិក្ខុនា បឋមំ អត្តនោ អនុច្ឆវិកំ កត្វា បច្ឆា បរោ ឱវទិតព្ពោ”តិ.

“អត្តានមេវ បឋមំ, បតិរូបេ និវេសយេ;

អថញ្ញមនុសាសេយ្យ, ន កិលិស្សេយ្យ បណ្ឌិតោ”តិ. (ធ. ប. ១៥៨) –

ឥមាយ ធម្មបទេ គាថាយ ធម្មំ ទេសេត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឧបនន្ទោ ឥទានេវ, បុព្ពេបិ មហាតណ្ហោ មហាលោភោវ, ន ច បន ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ឥមេសំ សន្តកំ វិលុម្បតេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ នទីតីរេ រុក្ខទេវតា អហោសិ។ តទា ឯកោ សិង្គាលោ មាយាវី នាម ភរិយំ គហេត្វា នទីតីរេ ឯកស្មិំ ឋានេ វសិ។ អថេកទិវសំ សិង្គាលី សិង្គាលំ អាហ "ទោហឡោ មេ សាមិ, ឧប្បន្នោ, អល្លរោហិតមច្ឆំ ខាទិតុំ ឥច្ឆាមី"តិ។ សិង្គាលោ "អប្បោស្សុក្កា ហោហិ, អាហរិស្សាមិ តេ"តិ នទីតីរេ ចរន្តោ វល្លិយា បាទេ បលិពុន្ធិត្វា អនុតីរមេវ អគមាសិ។ តស្មិំ ខណេ គម្ភីរចារី ច អនុតីរចារី ចាតិ ទ្វេ ឧទ្ទា មច្ឆេ បរិយេសន្តា តីរេ អដ្ឋំសុ។ តេសុ គម្ភីរចារី មហន្តំ រោហិតមច្ឆំ ទិស្វា វេគេន ឧទកេ បវិសិត្វា តំ នង្គុដ្ឋេ គណ្ហិ ពលវា មច្ឆោ បរិកឌ្ឍន្តោ យាសិ។ សោ គម្ភីរចារី ឧទ្ទោ "មហាមច្ឆោ ឧភិន្នម្បិ នោ បហោស្សតិ, ឯហិ មេ សហាយោ ហោហី"តិ ឥតរេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៩។

"អនុតីរចារី ភទ្ទន្តេ, សហាយមនុធាវ មំ;

មហា មេ គហិតោ មច្ឆោ, សោ មំ ហរតិ វេគសា"តិ។

តត្ថ សហាយមនុធាវ មន្តិ សហាយ អនុធាវ មំ, សន្ធិវសេន ម-ការោ វុត្តោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថាហំ ឥមិនា មច្ឆេន ន សំហីរាមិ, ឯវំ មំ នង្គុដ្ឋេ គហេត្វា ត្វំ អនុធាវាតិ។

តំ សុត្វា ឥតរោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១០។

"គម្ភីរចារី ភទ្ទន្តេ, ទឡ្ហំ គណ្ហាហិ ថាមសា;

អហំ តំ ឧទ្ធរិស្សាមិ, សុបណ្ណោ ឧរគាមិវា"តិ។

តត្ថ ថាមសាតិ ថាមេន។ ឧទ្ធរិស្សាមីតិ នីហរិស្សាមិ។ សុបណ្ណោ ឧរគាមិវាតិ គរុឡោ សប្បំ វិយ។

អថ ទ្វេបិ តេ ឯកតោ ហុត្វា រោហិតមច្ឆំ នីហរិត្វា ថលេ ឋបេត្វា មារេត្វា "ត្វំ ភាជេហិ, ត្វំ ភាជេហី"តិ កលហំ កត្វា ភាជេតុំ អសក្កោន្តា ឋបេត្វា និសីទិំសុ។ តស្មិំ កាលេ សិង្គាលោ តំ ឋានំ អនុប្បត្តោ។ តេ តំ ទិស្វា ឧភោបិ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា "អយំ, សម្ម,

ទព្ភបុប្ផមច្ឆោ អម្ហេហិ ឯកតោ ហុត្វា គហិតោ, តំ នោ ភាជេតុំ អសក្កោន្តានំ វិវាទោ ឧប្បន្នោ, សមភាគំ នោ ភាជេត្វា ទេហី”តិ តតិយំ គាថមាហំសុ –

១៦។

“វិវាទោ នោ សមុប្បន្នោ, ទព្ភបុប្ផ សុណោហិ មេ;

សមេហិ មេធគំ សម្ម, វិវាទោ វូបសម្មត”ន្តិ។

តត្ថ ទព្ភបុប្ផាតិ ទព្ភបុប្ផសមានវណ្ណតាយ តំ អាលបន្តិ។ មេធគន្តិ កលហំ។

តេសំ វចនំ សុត្វា សិង្គាលោ អត្តនោ ពលំ ទីបេន្តោ –

១៧។

“ធម្មដ្ឋោហំ បុរេ អាសឹ, ពហូ អឌ្ឌា មេ តីរិតា;

សមេមិ មេធគំ សម្ម, វិវាទោ វូបសម្មត”ន្តិ។ –

ឥមំ គាថំ វត្វា ភាជេន្តោ –

១៨។

“អនុតីរចារិ នង្គុដ្ឋំ, សីសំ គម្ភីរចារិនោ;

អថាយំ មជ្ឈិមោ ខណ្ឌោ, ធម្មដ្ឋស្ស ភវិស្សតី”តិ។ –

ឥមំ គាថមាហ –

តត្ថ បឋមគាថាយ អយមត្ថោ – អហំ បុព្ពេ រាជូនំ វិនិច្ឆយាមច្ចោ អាសិំ, តេន មយា វិនិច្ឆយេ និសីទិត្វា ពហូ អដ្ដា តីរិតា, តេសំ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ ពហូ អដ្ដា តីរិតា វិនិច្ឆិតា, ស្វាហំ តុម្ហាទិសានំ សមជាតិកានំ ចតុប្បទានំ អដ្ដំ តីរេតុំ កិំ ន សក្ខិស្សាមិ, អហំ វោ នេមិ មេធគំ, សម្មា មំ និស្សាយ តុម្ហាកំ វិវាទោ វូបសម្មតូតិ ។

ឯវញ្ច បន វត្វា មច្ឆំ តយោ កោដ្ឋាសេ កត្វា អនុតីរចារិ ត្វំ នង្គុដ្ឋំ គណ្ហ សីសំ គម្ភីរចារិនោ ហោតុ ។ អច្ចាយំ មជ្ឈិមោ ខណ្ឌោតិ អបិច អយំ មជ្ឈិមោ កោដ្ឋាសោ ។ អថ វា អច្ចាតិ អតិច្ច, ឥមេ ទ្វេ កោដ្ឋាសេ អតិក្កមិត្វា ឋិតោ អយំ មជ្ឈិមោ ខណ្ឌោ ធម្មដ្ឋស្ស វិនិច្ឆយការកស្ស មយ្ហំ ភវិស្សតីតិ ។

ឯវំ តំ មច្ឆំ វិភជិត្វា “តុម្ហេ កលហំ អកត្វា នង្គុដ្ឋញ្ច សីសញ្ច ខាទថា”តិ វត្វា មជ្ឈិមខណ្ឌំ មុខេន ឌំសិត្វា តេសំ បស្សន្តានំយេវ បលាយិ ។ តេ សហស្សំ បរាជិតា វិយ ទុម្មុខា និសីទិត្វា គាថមាហំសុ –

៣.

“ចិរម្បិ ភក្ខា អភវិស្ស, សចេ ន វិវទេយ្យថ;

អសីសកំ អនង្គុដ្ឋំ, សិង្គាលោ ហរតិ រោហិត”ន្តិ ។

តត្ថ ចិរម្បីតិ ទ្វេ តយោ ទិវសេ សន្ធាយ វុត្តំ ។

សិង្គាលោបិ “អជ្ជ ភរិយំ រោហិតមច្ឆេន តោសេស្សាមី”តិ តុដ្ឋចិត្តោ តស្សា សន្តិកំ អគមាសិ ។ សា តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា អភិនន្ទមានា –

៤.

“យថាបិ រាជា នន្ទេយ្យ, រជ្ជំ លទ្ធាន ខត្តិយោ;

ឯវាហមជ្ជ នន្ទាមិ, ទិស្វា បុណ្ណមុខំ បតិ”ន្តិ ។ –

ឥមំ គាថំ វត្វា អធិគមុបាយំ បុច្ឆន្តី –

១៩៍

“កថំ នុ ធលយោ សន្តោ, ខ្ទេក មន្ទំ បរាយសិ;

បុដ្ឋោ មេ សម្ម អក្ខាហិ, កថំ អធិគតំ តយា”តិ –

ឥមំ គាថមាហ –

តត្ថ កថំ នូតិ “ទាន, ភន្តេ”តិ មន្ទលណ្ណោ បុរេតា ជប់តេ “កថំ នុ ត្វំ ធលយោ សមានោ ខ្ទេក មន្ទំ គហិ្យតិ បុច្ឆិ។

សិក្ខាលេ តស្សា អធិគមុបាយំ អាចិក្ខន្តោ អនន្តរគាថមាហ –

១សិ៍

“ចិចាមេត កិសា ហោន្តិ, ចិចាមេត ផលក្ខយា;

ឌីតា ខ្ទ្រា ចិចាមេត, ក្សញ្ញា យាឃាចិ ទេរាហិត”ន្តិ។

តត្ថ ចិចាមេត កិសា ហោន្តីតិ ភន្តេ, ឥមេ សត្តា ចិចាធំ គេទាន្តា ចិចាធំ និស្សាយ កិសា អបរាមំសលេហិតា ហោន្តិ។ ចិចាមេត ផលក្ខយាតិ ហិរញ្ញសុចណ្ណាទីនំ ផលានំ ឧឃា ចិចាមេមេតច ហោន្តិ។ ខ្ទីសុបិ ចិចមេន្តសុ ឧទេកា បរាឌិតោ បរាឌិតត្តា ផលក្ខយំ បាបុណាតិ, ឥតរេទា ឌឃកាគតាមេតន៍ ឌីតា ខ្ទ្រាតិ ទេ្វ ខ្ទ្រាបិ ចិចាមេមេតច ឥមំ មន្ទំ ឌីតា, តស្មា ត្វំ មឃា អាគតស្ស ខ្ទប្បត្តិំ មា បុន្ធ, គេចលំ ឥមំ ក្សញ្ញា យាឃាចិ ទេរាហិតន្តិ។

ឥតរោ អភិសម្ពុទ្ធគាថា –

១ប៉៍

“ឧចមេច មតុមេស្សសុ, ចិចាមេកា ឃត្ថ ជាយតិ;

ធម្មដ្ឋំ បដិធាវតិ, សោ ហិ តេសំ វិនាយកោ;

ធនាបិ តត្ថ ខីយន្តិ, រាជកោសោ បវឌ្ឍតី"តិ។

តត្ថ ឯវមេវាតិ ភិក្ខវេ, យថា ឯតេ ឧទ្ទា ខីណា, ឯវមេវ មនុស្សេសុបិ យស្មិំ ឋានេ វិវាទោ ជាយតិ, តត្ថ តេ មនុស្សា ធម្មដ្ឋំ បតិធាវន្តិ, វិនិច្ឆយសាមិកំ ឧបសង្កមន្តិ។ កិំការណា? សោ ហិ តេសំ វិនាយកោ, សោ តេសំ វិវាទាបន្នានំ វិវាទវូបសមកោតិ អត្ថោ។ ធនាបិ តត្ថាតិ តត្ថ តេ វិវាទាបន្នា ធនតោបិ ខីយន្តិ, អត្តនោ សន្តកា បរិហាយន្តិ, ទណ្ឌេន ចេវ ជយការគ្គហណេន ច រាជកោសោ បវឌ្ឍតីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា សិង្គាលោ ឧបនន្ទោ អហោសិ, ឧទ្ទា ទ្វេ មហល្លកា, តស្ស ការណស្ស បច្ចក្ខការិកា រុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសី"ន្តិ។

ទព្ភបុប្ផជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៤០១] ២. បណ្ណកជាតកវណ្ណនា

បណ្ណកំ តិខិណធារន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ ភិក្ខុំ សត្ថា "សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី"តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ចំ, ភន្តេ"តិ វុត្តេ "កេន ឧក្កណ្ឋាបិតោសី"តិ វត្វា "បុរាណទុតិយិកាយា"តិ វុត្តេ "ភិក្ខុ អយំ ឥត្ថី តុយ្ហំ អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ ត្វំ ឥមំ និស្សាយ ចេតសិករោគេន មរន្តោ បណ្ឌិតេ និស្សាយ ជីវិតំ អលត្ថា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ មទ្ទវមហារាជេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិ, សេនកកុមារោតិស្ស នាមំ អកំសុ។ សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ពារាណសិំ បច្ចាគន្ត្វា មទ្ទវរញ្ញោ អត្ថធម្មានុសាសកោ អមច្ចោ អហោសិ, "សេនកបណ្ឌិតោ"តិ វុត្តេ សកលនគរេ ចន្ទោ វិយ សូរិយោ វិយ ច បញ្ញាយិ។ តទា រញ្ញោ បុរោហិតបុត្តោ រាជុបដ្ឋានំ អាគតោ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ ឧត្តមរូបធរំ រញ្ញោ អគ្គមហេសិំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា គេហំ គន្ត្វា និរាហារោ និបជ្ជិត្វា សហាយកេហិ បុដ្ឋោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ រាជាបិ "បុរោហិតបុត្តោ ន ទិស្សតិ, កហំ នុ ខោ"តិ បុច្ឆិត្វា តមត្ថំ សុត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា "អហំ តេ ឥមំ សត្ត ទិវសានិ ទម្មិ, សត្តាហំ ឃរេ កត្វា អដ្ឋមេ ទិវសេ អានេយ្យាសី"តិ អាហ។ សោ "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តំ គេហំ នេត្វា តាយ សទ្ធិំ អភិរមិ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា កញ្ចិ អជានាបេត្វា អគ្គទ្វារេន បលាយិត្វា អញ្ញស្ស រញ្ញោ វិជិតំ អគមំសុ, កោចិ គតដ្ឋានំ ន ជានិ, នាវាយ គតមគ្គោ វិយ អហោសិ។ រាជា នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា នានប្បការេន វិចិនន្តោបិ តស្សា គតដ្ឋានំ ន អញ្ញាសិ។ អថស្ស តំ និស្សាយ ពលវសោកោ ឧប្បជ្ជិ, ហទយំ ឧណ្ហំ ហុត្វា លោហិតំ បក្ខរិ។ តតោ បដ្ឋាយ ចស្ស កុច្ឆិតោ លោហិតំ និក្ខមិ, ព្យាធិ

ยหเสฺตา อเหาสิ` ยหสฺตาปิ ราฆเชฺชา ติกิจฺฉิตุํ ภาสกฺกิสุ`

เถานึสเตฺวา “ตฺยสฺส รเชฺญา ญฺญาณิ ภตฺติ, ภริยํ ปน อปสฺสเนฺตา เจตสิกเราเคน ชุเฏฺฐา, รูปเยน ตํ ติกิจฺฉิสฺสายี”ติ อายุเรฺถา ปุกฺกุสเปฺถาติ เฑฺว รเญฺญา ปณฺฑิตายเฑฺว อายเตฺตฺวา “รเญฺญา เจชิยา อฆสฺสเภน เจตสิกํ เราคํ ฉเปตฺวา อเญฺญา เราเคา ภตฺติ, ตาทิฺปกาเรา จ เตา ปน อยฺยาตํ ราฆา, ตสฺมา รูปเยน ตํ ติกิจฺฉาย, ราฆจฺกเณ สยเฐฺฐ กาเรตฺวา อสึ กิลิตุํ ฆาภเตฺตภ อสึ กิลาเปตฺวา ราฆาตํ สีหปเญฺชเร ฐเปตฺวา สยเฐฺฐ ขฺเลาิการปสฺสาย, ราฆา อสึ กิลเนฺต ฮิสฺวา ‘อติฺถ ตุ เตา ฆฺเตา อญฺญา ทฺกฺกรตร’ตฺติ ปจฺฉาปุจฺฉิสฺสติ` ตํ สยฺ อายุร, ตฺวํ ‘อปุกํ ภาย ฉฆายีติ ธธตํ ฆฺเตา ทฺกฺกรตร’ตฺติ ญฺญาคเรยฺยาสิ, ตเตา สยฺ ปุกฺกุส, ตํ ปุจฺฉิสฺสติ, อธสฺส ตฺวํ ‘ยหาราฆ, ฉฆายีติ ธตฺวา อฆเตา สา ธาธา อผลิ เหาติ, ตธาทฺปํ ธาธํ ภ เกจิ รูปฆีธนฺติ ภ ตาคนฺติ ภ ปิธนฺติ, เย ปน ตสฺส ธธภสฺสานุจฺฉิกํ กเราตฺติ, ยธาปฏิญฺญาตยตฺวํ เฆตฺติเยธ, ฆฺฆํ ตเตา ทฺกฺกรตร’ตฺติ ๑ธํ ญฺญาคเรยฺยาสิ, ฆฺเตา ปนํ กตฺตฺถํ อหํ ฆาติสฺสายี”ติ ธตฺวา สยเฐฺฐ กาเรสิ`

อธ เต ตเยาปิ ปณฺฑิตา รเญฺญา สตฺติกํ กตฺวา “ยหาราฆ, ราฆจฺกเณ สยเฐฺฐา ธตฺตติ, ตํ ขฺเลาิเกตฺตาตํ ทฺกฺลยฺปิ ภ ทฺกฺลํ เหาติ, ๑หิ กจฺฉายา”ติ ราฆาตํ เภตฺวา สีหปเญฺชรํ ฮิธรีตฺวา สยเฐฺฐ ขฺเลาิการปสิ` ตทฺ ฆภา อตฺตเภา อตฺตเภา ฆาภภกสิปฺปํ ฆสฺสสิ` ๑เกา ปน ปุริเสา เตตฺติสงฺกุลํ ติลิณฌาริํ อสิรตนํ กิลติ` ราฆา ตํ ฮิสฺวา “อยํ ปุริเสา ๑ตํ อสึ กิลติ, ‘อติฺถ ตุ เตา ฆฺเตา อญฺญา ทฺกฺกรตร’ตฺติ ฆฺเย ปณฺฑิเต ปุจฺฉิสฺสายี”ติ ฮิเตฺตฺวา อายุริํ ปุจฺฉเนฺตา ปฐยํ กาธยาห –

๑๒๕`

“ปณฺณกํ ติลิณฌาริํ, อสึ สยฺยุตฺตปิยิภํ;

ปริสายํ ปุริเสา กิลติ, กิํ ทฺกฺกรตริํ ตเตา;

ยฆญฺญา ทฺกฺกริํ ฐาภํ, ตํ เย อกฺขาหิ ปุจฺฉิเตา”ติ`

ตตฺถ ปณฺณกนฺติ ปณฺณกเรเฐ รูปฺปนฺนํ สยฺยุตฺตปิยิภนฺติ สยฺยุตฺตํ ปรเลาิหิตปิยิภํ` ปริสายนฺติ ปริสยเชฺฌภเลาิเกภ อยํ ปุริเสา กิลติ` ยฆญฺญานฺติ ฆฺเตา อสิกิลภเตา ยํ อญฺญา ทฺกฺกรตริํ การณํ, ตํ ยยา ปุจฺฉิเตา กเธหีติ`

อธสฺส เสา ตํ กเธเนฺตา ทฺติยํ กาธยาห –

៣០។

“គិលេយ្យ បុរិសោ លោហា, អសិំ សប្បត្ថបាយិតំ;

យោ ច វជ្ជា ទទាមីតិ, តំ ទុក្ករតរំ តតោ;

សព្ពញ្ញំ សុករំ ឋានំ, ឯវំ ជានាហិ មទ្ទវា”តិ។

តត្ថ វជ្ជាតិ វទេយ្យ។ តំ ទុក្ករតរន្តិ “ទទាមី”តិ វចនំ តតោ អសិគិលនតោ ទុក្ករតរំ។ សព្ពញ្ញន្តិ “អសុកំ នាម តវ ទស្សាមី”តិ វចនំ ឋបេត្វា អញ្ញំ សព្ពម្បិ ការណំ សុករំ។ មទ្ទវាតិ រាជានំ គោត្តេន អាលបតិ។

រញ្ញោ អាយុរបណ្ឌិតស្ស វចនំ សុត្វា “អសិគិលនតោ កិរ ‘ទម្មិ នាម ទេមី’តិ វចនំ ទុក្ករំ, អហម្បិ ‘បុរោហិតបុត្តស្ស ទេវិំ ទេមី’តិ អវចំ, អតិទុក្ករំ វត មេ កត”ន្តិ ចិត្តសន្តាបស្ស ច ហទយសោកោ ថោកំ តនុត្តំ គតោ។ សោ តតោ “បរស្ស ទម្មិ ទេមីតិ វចនតោ បន អញ្ញំ ទុក្ករតរំ អត្ថិ នុ ខោ”តិ ចិន្តេត្វា បុក្កុសបណ្ឌិតេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

៣១។

“ព្យាកាសិ អាយុរោ បញ្ហំ, អត្ថំ ធម្មស្ស កោវិទោ;

បុក្កុសំ ទានិ បុច្ឆាមិ, កិំ ទុក្ករតរំ តតោ;

យទញ្ញា ទុក្ករំ ឋានំ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

តត្ថ បញ្ហអត្ថន្តិ បញ្ហស្ស អត្ថំ ព្យាកាសីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ធម្មស្ស កោវិទោតិ តទត្ថជោតកេ ការណេ កុសលោ។ តតោតិ តតោ វចនតោ កិំ ទុក្ករតរន្តិ។

អថស្ស ព្យាករោន្តោ បុក្កុសបណ្ឌិតោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៣២។

“ភ ចាឆយុបឌឹចត្តិ, អឋល៍ ពិរយុឌឹរិតំ;

ឱឃា ច ឥត្វា អចាពឃិរា, តំ ទុក្ខរតរិ៍ តឱតា;

ឃន្តាញ្ញា ឃុពរិ៍ ផាត៌, ឲចំ ឌាភាហិ យទ្ធចា”តិ៍

តត្ថ ឥត្វាតិ “អឃុកំ ភាយ ឥយ៉ឺ”តិ បដិញ្ញា ឥត្វា៍ អចាពឃិរាតិ តំ បដិញ្ញាតយត្ថំ ឥឥឱត្តា តឃ្មិំ ឱលិកំ អចាពឱរឃ្យ លិឱត្ថឃ្យ, តំ កល្ពំ ឥឱឥឃ្យាតិ ចុត្តំ ឱហាតិ៍ តឱតាតិ តឱតា អឃិពិលភឱតា “អឃុកំ ភាយ ឱត ឥយ៉ឺ”តិ ចចភឱតា ច តឱឥច ទុក្ខរតរិ៍

រឱញ្ញា តំ ចចត៌ ឃុត្វា “អហំ ‘ឃុឱរាហិតឃុត្តឃ្ស ឱឥចិំ ឥយ៉ឺ’តិ បផយំ ចត្វា ចាចាឃ អត្ថន្ធចិកំ ពត្វា តំ អឥាឃិំ, ទុក្ខរិ៍ ចត ឱយ ពត”ត្តិ បរិចិតឱក្កត្តឃ្ស ឱឃាឱកា តត្រុពតឱរា ឌាឱតា៍ អឆឃ្ស ឲតឥឱហាឃិ “ឱឃភពបល្លិតឱតា អឱញ្ញា បល្លិតតឱរា ភាយ ភត្ថិ, ត្ថយំ បចាញ្ញាឲតំ ឃុទ្ធិឃ្យាយឺ”តិ៍ តឱតា តំ ឃុទ្ធឱត្តា បញ្ញាយំ ពាឆយាហ –

3០៍

“ញ្ញាពាឃិ ឃុក្កឱឃា បចាញ្ញា អត្ថំ ឥយ្ហឃ្ស ឱពាចិឱឥា;

ឱឃភពំ ឥាគិ ឃុទ្ធាយិ, ពិំ ទុក្ខរតរិ៍ តឱតា;

ឃឥន្តាញ្ញា ទុក្ខរិ៍ ផាត៌, តំ ឱយ អក្កាហិ ឃុទ្ធិឱតា”តិ៍

អឆឃ្ស ញ្ញាពឱរាឱត្តា ឱឃភឱកា ឲដ្ឋំ ពាឆយាហ –

33៍

“ឥឱឥឃ្យ ឃុរិឱឃា ឥាត៌, អឃ្យំ ចា ឃឥិ ចា ឌាហ្យំ;

ឱឃា ច ឥត្វា ភាត្រុតឱឃ្យ, តំ ទុក្ខរតរិ៍ តឱតា;

សព្ពញ្ញា សុគទំ ធាតំ, ឧបេច្ច ជាតាហិ យន្តចា’’តិ។

តត្ថ ភាគិនេយ្យោតិ អត្តនោ អតិកន្តំ អតិយភាបំ បិយកណ្ឌំ បរស្ស ទត្វា “កិមត្ថំ មយា ឥទំ ទិន្ន’’ន្តិ ឧបេច្ច តំ បិយកណ្ឌំ អាហរិតុ មយា បដ្ឋា ន តប្បតិ ន សោចតិ, តំ អសិកិលនេតា ច “អយុកំ នាម ទេ ទយ្យំ’’តិ ចរនេតា ច តស្ស ទានេតា ច ទុក្ករតា។

ឥតិ មហាសត្តោ រាជានំ សញ្ញាបេត្វា ពេធសិ។ ទានធម្មទត្វា អបរេចតនាច ទុស្សន្តាទិយា, តស្សា សន្តាលទុក្ករតា ចេស្សន្តរជាតកេន ឌីបិតា។ ទុត្តរោម្បតំ –

“អគ្គ ចាបំ ករហត្វាន, ឱក្កំ ជានិ្ធយ ចាមតោ;

អារតស្សាមិ សពេ បុត្តេ, បុត្តានម្បិចរដោ ទុរតោ។

“អជ្ជានមេតំ ទុក្ករុបំ, យំ កុមារា ចិហញ្ញាទេ;

សតញ្ចា ឆម្មមញ្ញាយ, កោ ទត្វា អនុតប្បតី’’តិ។ (ជា· ១·១១·១៨៥-១៨៦);

រាជាបិ ពោធិសត្តស្ស ចចនំ សុត្វា សល្លក្ខេសិ “អហំ អត្តនោ មនេនេច បុរោហិតបុត្តស្ស ទេចិ ទត្វា សកមនំ សន្តាទេតុំ ន សក្កោមិ, សោចាមិ កិលមាមិ, ន មេ ឥទំ អនុច្ឆវិកំ, សចេ សា មយិ សសិនេហា ភវេយ្យ, ឥមំ ឥស្សរិយំ លេឌ្ឍត្វា ន បលាយេយ្យ, មយិ បន សិនេហំ អកត្វា បលាតាយ កិំ តាយ មយ្ហ’’ន្តិ។ តស្សេវំ ចិន្តេន្តស្ស បទុមបត្តេ ឧទកពិន្ទុ វិយ សព្ពសោកោ និវត្តិត្វា គតោ, តទ្ធលាទេញ្ញាចស្ស កុដ្ឋិ បរិសណ្ឋាសិ។ សោ និរោរកោ សុខិតោ ហុត្វា ពោធិសត្តស្ស ទុតិំ ករោន្តោ ឥមំ សោតកាទយាហ –

៣៣៥។

“ឆ្យាកាសិ អាយុរោ បញ្ញា អនេធា បុក្កសបេរិរសោ;

សត្ថា បញ្ញាអតិកោតិ, យថា ភាសតិ សេនកោ’’តិ។

តត្ថ យថា ភាសតីតិ យថា បណ្ឌិតោ ភាសតិ, តទេចេតំ ធានំ នាម ទត្វា នេច អនុតប្បិតព្ពន្តិ។ ឥមំ បនស្ស ទុតិំ កត្វា តុដ្ឋោ ជាតំ

ធនមទាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា រាជទេវី បុរាណទុតិយិកា អហោសិ, រាជា ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ, អាយុរបណ្ឌិតោ មោគ្គល្លានោ, បុក្កុសបណ្ឌិតោ សារិបុត្តោ, សេនកបណ្ឌិតោ អហមេវ អហោសិន្តិ។

បណ្ណកជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៤០២] ៧. សត្តុភស្តជាតកវណ្ណនា

វិព្ភន្តចិត្តោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អត្តនោ បញ្ញាបារមិំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ មហាឧម្មង្គជាតកេ (ជា. ២.២២.៥៩០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ជនកោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិ , សេនកកុមារោតិស្ស នាមំ ករិំសុ។ សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ពារាណសិំ បច្ចាគន្ត្វា រាជានំ បស្សិ, រាជា តំ អមច្ចដ្ឋានេ ឋបេសិ, មហន្តញ្ចស្ស យសំ អនុប្បទាសិ ។ សោ រញ្ញោ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច អនុសាសិ, មធុរកថោ ធម្មកថិកោ ហុត្វា រាជានំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា ទានេ ឧបោសថកម្មេ ទសសុ កុសលកម្មបថេសូតិ ឥមាយ កល្យាណបដិបទាយ បតិដ្ឋាបេសិ , សកលរដ្ឋេ ពុទ្ធានំ ឧប្បន្នកាលោ វិយ អហោសិ។ បក្ខទិវសេសុ រាជា ច ឧបរាជាទយោ ច សព្ពេ សន្និបតិត្វា ធម្មំ សុណន្តិ។ មហាសត្តោ សជ្ជិតធម្មសភាយំ រតនបល្លង្កវរគតោ ពុទ្ធលីឡាយ ធម្មំ ទេសេតិ, ពុទ្ធានំ ធម្មកថាសទិសាវស្ស កថា ហោតិ។

អថ អញ្ញតរោ មហល្លកព្រាហ្មណោ ធនភិក្ខំ ចរិត្វា កហាបណសហស្សំ លភិត្វា ឯកស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ និក្ខិបិត្វា បុន “ភិក្ខំ ចរិស្សាមី”តិ គតោ។ តស្ស គតកាលេ តំ កុលំ កហាបណេ វឡញ្ជេសិ។ សោ អាគន្ត្វា កហាបណេ អាហរាបេសិ។ ព្រាហ្មណោ កហាបណេ ទាតុំ អសក្កោន្តោ អត្តនោ ធីតរំ តស្ស បាទបរិចារិកំ កត្វា អទាសិ។ ព្រាហ្មណោ តំ គហេត្វា ពារាណសិតោ អវិទូរេ ឯកស្មិំ ព្រាហ្មណគាមេ វាសំ កប្បេសិ។ អថស្ស ភរិយា ទហរតាយ កាមេសុ អតិត្តា អញ្ញេន តរុណព្រាហ្មណេន សទ្ធិំ មិច្ឆាចារំ ចរិ។ សោឡស ហិ អតប្បនីយវត្ថូនិ នាម។ កតមានិ សោឡស? សាគរោ សព្ពសវន្តីហិ ន តប្បតិ, អគ្គិ ឧបាទានេន ន តប្បតិ, រាជា រដ្ឋេន ន តប្បតិ, ពាលោ បាបេហិ ន តប្បតិ, ឥត្ថី មេថុនធម្មេន អលង្ការេន វិជាយនេនាតិ ឥមេហិ តីហិ ន តប្បតិ, ព្រាហ្មណោ មន្តេហិ ន តប្បតិ, ឈាយី វិហារសមាបត្តិយា ន តប្បតិ, សេក្ខោ អបចយេន ន តប្បតិ, អប្បិច្ឆោ ធុតគុណេន ន តប្បតិ, អារទ្ធវីរិយោ វីរិយារម្ភេន ន តប្បតិ, ធម្មកថិកោ សាកច្ឆាយ ន តប្បតិ, វិសារទោ បរិសាយ ន តប្បតិ, សទ្ធោ សង្ឃុបដ្ឋានេន ន តប្បតិ, ទាយកោ បរិច្ចាគេន ន តប្បតិ, បណ្ឌិតោ ធម្មស្សវនេន ន តប្បតិ, ចតស្សោ បរិសា តថាគតទស្សនេន ន តប្បន្តីតិ។

សាបិ ព្រាហ្មណី មេថុនធម្មេន, អតិត្តា តំ ព្រាហ្មណំ និហរិត្វា វិស្សត្ថា បាបកម្មំ កាតុកាមា ហុត្វា ឯកទិវសំ ទុម្មុខា និបជ្ជិត្វា “កិំ ភោតី”តិ វុត្តា “ព្រាហ្មណ, អហំ តវ គេហេ កម្មំ កាតុំ ន សក្កោមិ, ទាសិទាសំ អានេហី”តិ អាហ។ “ភោតិ ធនំ មេ នត្ថិ, កិំ ទត្វា អានេមី”តិ។ “ភិក្ខំ ចរិត្វា ធនំ បរិយេសិត្វា អានេហី”តិ។ “តេន ហិ ភោតិ បាថេយ្យំ មេ សជ្ជេហី”តិ។ “សា តស្ស ពទ្ធសត្តុញ្ច អពទ្ធសត្តុញ្ច ចម្មបសិព្វកំ បូរេត្វា អទាសិ”។ ព្រាហ្មណោ គាមនិគមរាជធានីសុ ចរន្តោ សត្ត កហាបណសតានិ លភិត្វា “អលំ មេ ឯត្តកំ ធនំ ទាសិទាសមូលាយា”តិ និវត្តិត្វា អត្តនោ គាមំ អាគច្ឆន្តោ ឯកស្មិំ ឧទកផាសុកដ្ឋានេ បសិព្វកំ មុញ្ចិត្វា សត្តុំ ខាទិត្វា បសិព្វកមុខំ អពន្ធិត្វាវ បានីយំ បិវិតុំ ឱតិណ្ណោ។ អថេកស្មិំ រុក្ខសុសិរេ ឯកោ កណ្ហសប្បោ សត្តុគន្ធំ ឃាយិត្វា បសិព្វកំ បវិសិត្វា ភោគេ អាភុជិត្វា សត្តុំ ខាទន្តោ និបជ្ជិ។ ព្រាហ្មណោ អាគន្ត្វា បសិព្វកស្ស អព្ភន្តរំ អនោលោកេត្វា បសិព្វកំ ពន្ធិត្វា អំសេ កត្វា បាយាសិ។ អន្តរាមគ្គេ ឯកស្មិំ រុក្ខេ និព្វត្តទេវតា ខន្ធវិដបេ ឋត្វា “ព្រាហ្មណ, សចេ អន្តរាមគ្គេ វសិស្សសិ, សយំ មរិស្សសិ, សចេ អជ្ជ ឃរំ គមិស្សសិ, ភរិយា តេ មរិស្សតី”តិ វត្វា អន្តរធាយិ។ សោ ឱលោកេន្តោ ទេវតំ អទិស្វា ភីតោ មរណភយតជ្ជិតោ រោទន្តោ បរិទេវន្តោ ពារាណសិនគរទ្វារំ បាបុណិ។

តទា ច បន្នរសុបោសថោ ហោតិ អលង្កតធម្មាសនេ និសីទិត្វា ពោធិសត្តស្ស ធម្មកថនទិវសោ។ មហាជនោ នានាគន្ធបុប្ផាទិហត្ថោ វគ្គវគ្គោ ហុត្វា ធម្មកថំ សោតុំ គច្ឆតិ។ ព្រាហ្មណោ តំ ទិស្វា “កហំ គច្ឆថា”តិ បុច្ឆិត្វា “ព្រាហ្មណ, អជ្ជ សេនកបណ្ឌិតោ មធុរស្សរេន ពុទ្ធលីឡ្ហាយ ធម្មំ ទេសេតិ, កិំ ត្វំ ន ជានាសី”តិ វុត្តេ ចិន្តេសិ “បណ្ឌិតោ កិរ ធម្មកថិកោ, អហញ្ចម្ហិ មរណភយតជ្ជិតោ, បណ្ឌិតា ខោ បន មហន្តម្បិ សោកំ ហរិតុំ សក្កោន្តិ, មយាបិ តត្ថ គន្ត្វា ធម្មំ សោតុំ វដ្តតី”តិ។ សោ តេហិ សទ្ធិំ តត្ថ គន្ត្វា មហាសត្តំ បរិវារេត្វា និសិន្នាយ សរាជិកាយ បរិសាយ បរិយន្តេ សត្តុបសិព្វកេន លន្ធកេន ធម្មាសនតោ អវិទូរេ មរណភយតជ្ជិតោ រោទមានោ អដ្ឋាសិ។ មហាសត្តោ អាកាសគង្គំ ឱតារេន្តោ វិយ អមតវស្សំ វស្សេន្តោ វិយ ច ធម្មំ ទេសេសិ។ មហាជនោ សញ្ជាតសោមនស្សោ សាធុការំ ទត្វា ធម្មំ អស្សោសិ។

បណ្ឌិតា ច នាម ទិសាចក្ខុកា ហោន្តិ។ តស្មិំ ខណេ មហាសត្តោ បសន្នបញ្ចបសាទានិ អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា សមន្តតោ បរិសំ ឱលោកេន្តោ តំ ព្រាហ្មណំ ទិស្វា ចិន្តេសិ “ឯត្តកា បរិសា សោមនស្សជាតា សាធុការំ ទត្វា ធម្មំ សុណាតិ, អយំ បនេកោ ព្រាហ្មណោ ទោមនស្សប្បត្តោ រោទតិ, ឯតស្ស អព្ភន្តរេ អស្សុជននសមត្ថេន សោកេន ភវិតព្ពំ, តមស្ស អម្ពិលេន បហរិត្វា តម្ពមលំ វិយ បទុមបលាសតោ ឧទកពិន្ទុំ វិយ វិនិវត្តេត្វា ឯត្ថេវ តំ និស្សោកំ តុដ្ឋមានសំ កត្វា ធម្មំ ទេសេស្សាមី”តិ។ សោ តំ អាមន្តេត្វា “ព្រាហ្មណ, សេនកបណ្ឌិតោ នាមាហំ, ឥទានេវ តំ និស្សោកំ ករិស្សាមិ, វិស្សត្ថោ កថេហី”តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៣៩។

“វិព្ភន្តចិត្តោ កុបិតិន្ទ្រិយោសិ, នេត្តេហិ តេ វារិគណា សវន្តិ;

កិំ តេ នដ្ឋំ កិំ បន បត្ថយានោ, ឥធាគមា ព្រហ្មេ តទិង្ឃ ព្រូហី”តិ។

តត្ថ កុបិតិន្ទ្រិយោសីតិ ចក្ខុន្ទ្រិយវសេន សន្ធាយ “កុបិតិន្ទ្រិយោសី”តិ អាហ។ វារិគណាតិ អស្សុពិន្ទូនិ។ ឥច្ឆាតិ ចោទកតេ្វ តិបិតោ។ តញ្ញា វហាបេត្វា ចោទេន្តោ ឯវមាហ “ព្រាហ្មណ, ត្វំ វាយ ទ្ធីហិ ការណេហិ រោទន្តិ បរិទេវន្តិ ត្វំ សង្កាទេសុ កិន្នុ ខោ តេ បិយជាតិកោ នដ្ឋោ វា, កិន្នុ ខោ តេ បិយជាតិកំ បន បត្ថេត្វា អលភន្តោ វា។ តត្ថ កិំ តេ នដ្ឋំ, កិំ វា បន បត្ថយន្តោ ត្វំ ឥធ អាគតោ, ឥទំ មេ សីឃំ ព្រូហី”តិ។

អថស្ស អត្តនោ សោកការណំ កថេន្តោ ព្រាហ្មណោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៧។

“មិយ្យេថ ភរិយា វជតោ មមជ្ជ, អគច្ឆតោ មរណមាហ យក្ខោ;

ឯតេន ទុក្ខេន បវេធិតោស្មិ, អក្ខាហិ មេ សេនក ឯតមត្ថ”ន្តិ។

តត្ថ វជតោតិ គេហំ គច្ឆន្តស្ស។ អគច្ឆតោតិ អគច្ឆន្តស្ស។ យក្ខោតិ អត្តនោ ឯកោ នាគរាជា ឯវមាហាតិ វទតិ។ សោ កិរ វទេតិ “បវិដ្ឋេ តេ ព្រាហ្មណ, គណ្ហិស្សតិ”តិ អនាទិក្ខិត្វា ទេវិសិរសត្តស្ស ខាណតាទ្រាវមហាសត្តំ នាទិក្ខិ។ ឯតេន ទុក្ខេនាតិ គច្ឆតោ ភរិយាយ មរណទុក្ខេន, អគច្ឆតោ អត្តនោ មរណទុក្ខេន, តេនម្បិ បវេធិតោ ឈម្បិតោ កម្បិតោ។ ឯតមត្ថន្តិ ឯតំ ការណំ ជានេ ឥម ការណេន គច្ឆតោ ភរិយាយ មរណំ, អគច្ឆតោ អត្តនោ មរណំ ហោតិ, ឯតំ មេ ការណំ អាចិក្ខាហីតិ អវោច។

មហាសត្តោ ព្រាហ្មណស្ស វចនំ សុត្វា សមុទ្ទមត្ថកេ ជាលំ ខិបន្តោ វិយ ញាណជាលំ បត្ថរិត្វា “ឥមេសំ សត្តានំ ពហូនិ មរណការណានិ។ សមុទ្ទេ និមុគ្គាបិ មរន្តិ, តត្ថ ចណ្ឌមច្ឆេហិ គហិតាបិ, គង្គាយ បតិតាបិ, តត្ថ សុសុមារេហិ គហិតាបិ, រុក្ខតោ បតិតាបិ, កណ្ដកេន វិទ្ធាបិ, នានប្បការេហិ អាវុធេហិ បហដាបិ, វិសំ ខាទិត្វាបិ, ឧព្ពន្ធិត្វាបិ, បបាតេ បតិតាបិ, អតិសីតាទីហិ ច នានប្បការេហិ ច រោគេហិ ឧបទ្ទុតាបិ មរន្តិយេវ, ឯវំ ពហូសុ មរណការណេសុ កតរេន នុ ខោ ការណេន អជ្ជេវ ព្រាហ្មណោ អន្តរាមគ្គេ គច្ឆន្តោ មរិស្សតិ, គេហមស្ស វជតោ ភរិយា មរិស្សតី”តិ ចិន្តេសិ។ ចិន្តេន្តោ ឯវ ព្រាហ្មណស្ស ខន្ធេ បសិព្ពកំ ទិស្វា “ឥមស្មិំ បសិព្ពកេ ឯកេន សប្បេន បវិដ្ឋេន ភវិតព្ពំ, បវិសន្តោ ច បាតោវ ឥមស្មិំ ព្រាហ្មណេ បិវាសាភិភូតេ សត្តុ ខាទិត្វា បសិព្ពកមុខំ អពន្ធិត្វា បានីយំ បិវិតុំ គតេ សត្តុគន្ធេន សប្បោ បវិដ្ឋោ ភវិស្សតិ។ ព្រាហ្មណោបិ បានីយំ បិវិត្វា អាគន្ត្វា សប្បស្ស បវិដ្ឋភាវំ អជានិត្វា បសិព្ពកំ ពន្ធិត្វា អាទាយ បក្កន្តោ ភវិស្សតិ, សាយំ អន្តរាមគ្គេ វសន្តោ សាយំ វសនដ្ឋានេ “សត្តុំ ខាទិស្សាមី”តិ បសិព្ពកំ មុញ្ចិត្វា ហត្ថំ បវេសេស្សតិ , អថ តំ សប្បោ ហត្ថេ ឌំសិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេស្សតិ, ឥទមស្ស អន្តរាមគ្គេ វសន្តស្ស មរណការណំ។ សចេ បន គេហំ គច្ឆេយ្យ, បសិព្ពកោ

ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩣ ‘ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩮᩉᩴ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᩔᨲᩥ, ᩋᨳ ᨲᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩮᩣ ᨯᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨷᩮᩔᨲᩥ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨲᩔ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨲᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨾᩁᨱᨠᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨬᩣᨱᩮᨶᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨲᩣ ᨾᩉᨻ᩠ᨽᨿᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ ᨠᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩔ ᨾᩉᩣᨨᩣᨲᨠᩴ ᨷᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩃᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨹᨶ᩠ᨴᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨶ ᨩᩣᨶᩥᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩣᨿ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨲᩣ ᨾᩉᨻ᩠ᨽᨿᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ ᨠᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᩏᨷᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨬᩣᨱᩮᨶᩮᩅ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨠᩮᩣ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩉᨲᩥᨿᩣ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨷᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨬᩣᨱᩮᨶᩮᩅ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩔ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪇᪨

“ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᩅᩥᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᨾᩮᩅ ᨴᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ;

ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ ᨴᩮᩅ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨠᩴ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨾᩉᨻ᩠ᨽᨿᩣ ᨷᨾᩩᨧ᩠ᨧᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨮᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩥ᪨ ᩅᩥᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨧᩣᩁᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᨾᩮᩅ ᨴᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨴᩮᩅ ᩋᩉᩴ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨠᩣᩁᨱᩮᩈᩩ ᩑᨠᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ᪨ ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨾᩮᩅ ᨲᨳᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨧᨠ᩠ᨡᩩᨠᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᩥᨲᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᪨ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᩦᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨿᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩴ᪨ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩑᩈᩮᩣ ᨾᩉᨻ᩠ᨽᨿᩣ ᨷᨾᩩᨧ᩠ᨧᩮᩣᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩮᩅ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩩ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨷᩣᨲᩁᩣᩈᩅᩮᩃᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨡᩣᨴᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨶᩦᨿᩴ ᨷᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᨾᩩᨡᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥ, ᨶ ᨻᨶ᩠ᨵᩦ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᩴ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨷᩣᨶᩦᨿᩴ ᨷᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨶᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᩴ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᩅ ᨷᩣᨶᩦᨿᩴ ᨷᩥᩅᨶᨠᩣᩃᩮ ᩋᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨴᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨣᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩮᩣ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᨾᩩᨡᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᨲᩣᩅ ᨷᩉᩁ, ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨹᨱᩴ ᩈᩩᩈᩪᨲᩥᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᨱ᩠ᩉᩈᨷ᩠ᨷᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨦ᩠ᨡᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪈᪨

“ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨾ᩠ᨽ ᨽᩈ᩠ᨲᩴ, ᨷᩔᩮᩊᨾᩪᨣᩴ ᩏᩁᨣᩴ ᨴᩩᨩᩥᩅ᩠ᩉᩴ

ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᩘᨡᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨠᩴ ᨸᨬ᩠ᩉ ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᨸᨴᩴ᪨ ᨸᨴᩔᨲ᩠ᨳᩋᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩋᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᩮᨶ ᩑᨲ᩠ᨳᩋᨸᩁᩥ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ᪨ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᩘᨡᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩦᨲᩥ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨠᨦ᩠ᨡᨾᩣᨶ ᨽᩪᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᩅᩥᨲᨳᩅᩥᩈᨿᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩮᨶ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨠᩴ ᨸᨬ᩠ᩉ ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨

ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᨾᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨸᨴᩮᨴ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᨧᩪᩊᩮᩃᩥᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪐᪨

“ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩮᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦ ᩈᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ;

ᩋᨩ᩠ᨩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨾᩥ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨳᩩᨲᩥᨲᩮᨩᩣ, ᩋᩣᩈᩦᩅᩥᩈᩮᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨹᩃᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᨹᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᨠᩣᩁᩮᩃ “ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔᩮᩅ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨧᩮᩃᩩᨠ᩠ᨡᩮᨸᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ, ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨹᩮᩣᨭᨶᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ, ᨩᨶᩈᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᨴᩔ ᩅᩥᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᨲᨶᩅᩔᩴ ᩅᩔᩥ, ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ, ᨾᩉᩣᨸᨳᩅᩦᨠᨾ᩠ᨸᨶᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨶ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩃᩦᩃᩣᨿ ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᨸᨬ᩠ᩉᩔ ᨠᨳᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᩮᩅ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨻᩃᩴ, ᨶ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩩᩃᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩣᨶᩴ ᨻᩃᩴ, ᨠᩔ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᨻᩃᨶ᩠ᨲᩥ? ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨻᩃᩴ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᩉᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨲᨾᩉᩣᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨸᩅᩥᩈᨲᩥ, ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨ ᩋᨾᨲᨾᩉᩣᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᩣᨸᨠᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨲᩔᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩁᩣᨩᩣᩁᩥᩅ ᨲᩣᩁᨠᩣᨶᩴ;

ᩈᩦᩃᩴ ᩈᩥᩁᩦ ᨧᩣᨸᩥ ᩈᨲᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᩋᨶ᩠ᩅᩣᨿᩥᨠᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨲᩮᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪑᪗᪨᪘᪑);

ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩥᨲᩮ ᨧ ᨸᨶ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᩋᨽᩥᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᨾᩩᨡᨻᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩮᨠᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨿᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᩣᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨸᨯ᩠ᨰᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

៦៨៉

“សុលទ្ធលិកា ឧតកាស្ស ទេណ្ណា;

ឥឃា បស្សតិ ឥសតក់ សាក្ខុបណ្ណា”ត្តិ៉

តស្សត្ថោ – ឥឃា សាក្ខុបណ្ណា ក្ខត្តយបណ្ណា ឥសតកបល្លិតំ អក្ខិតិ ក្ខុម្ពិលេត្វា ឮន្ធិតិន្ធិតក្កលេហ បិឃចក្ខុហិ បស្សិតុំ លកតិ, តស្ស ទេណ្ណា ឧតកាស្ស ឲតេ ឮន្ធិតិន្ធិតក្កលេហ ឥស្សតលិកា សុលទ្ធលិកា ចត, ឲតេត លទ្ធេសុ សព្ពលិកេសុ ឲតេតច លិកា សុលទ្ធលិកា តាយាតិ៉

ព្រាហ្មណោបិ ទេណ្ណា គុតិ៍ កត្វា បុត បសិទ្ធាកតោ សត្ត កហាបណសតានិ កហេត្វា យហាសត្តស្ស គុតិ៍ កត្វា តុដ្ឋិតាឃំ តាតុកាឥយា ឪឃទ្ធកាឆយាហ –

“ចិចដ្ឋលគោ្ក តុសិ សព្ពឥស្សិ, ធាតាល់ តុ ឥត ព្រាហ្មណ ភិសទ្ទុបំ៉

៦៩៉

“ព្ពយានិ ឥយ សត្តសតានិ អត្ថិ, កហ្យាហិ សព្ពានិ ឥដាយិ តុយ្ហំ

តឃា ហិ ឥយ ឱចិតយជ្ជ លទ្ធំ, អឥឆាបិ កទិឃាឃ យកាសិ ឥសាត្តិ”ត្តិ៉

តត្ថ ចិចដ្ឋលគោ្ក តុសិ សព្ពឥស្សិតិ កិំ តុ ឥលា ត្វំ សេព្ពាសុ ឆយ្ហាកាឥទសុ ចិចដ្ឋលគតោ ចិចដ្ឋតេឃ្យុឆយ្ហា សព្ពញ្ញុតុទ្ធោតិ គុតិចឥសត បុច្ឆតិ៉ ធាតាល់ តុ ឥត ព្រាហ្មណ ភិសទ្ទុបត្តិ ក្ខកាហុ អសព្ពញ្ញុស្សបិ សតោ តច ធាតាល់ អតិចិឃ ភិសទ្ទុបំ សព្ពញ្ញុតញ្ញាល់ ចិឃ ឆលចត្តិ៉ តឃា ហិ ឥយតិ តឃា ហិ ឪត្តុត្វា អជ្ជ យឃា ឱចិតំ លទ្ធំ៉ អឥឆាបិ កទិឃាឃ យកាសិ ឥសាត្តិត្តិ អឥឆាបិ ឥយ កទិឃាឃ ត្វឥយច ឥសាត្តិ អកាសិ៉

ព្ពតិ ឥសា ចត្វា “សឥចបិ សតសហស្សំ ភឥចយ្យ, ឥឥឃ្យឥយចាហំ, ឲត្តកឥយច ឥយ ឆត់, ព្ពយានិ ឥយ សត្ត សតានិ កហ្យា”តិ បុតប្បុត់ ឥតាឱសត្តំ ឃាចិ៉ តំ សុត្វា ឥតាឱសត្តោ អដ្ឋមំ កាឆយាហ –

“ᨶ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩅᩮᨲᨶᨾᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣᩉᩥ;

ᨻᩣᩃᩮᨲᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨾᩁᩣᨿ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᨧ᩠ᨨ ᩈᨠᩴ ᨶᩥᨠᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨲᨶᩴ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨻᩣᩃᩮᨲᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨻᩣᩃᩮᨲᩣ ᨾᨾ ᨸᩥᨯᩥᨾᩪᩃᨲᩣᨸᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨾᩁᩣᨿ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᨻᩣᩃᩮᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᨲᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩉᩔᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᩋᨾᩁᩣᨿ ᩈᨠᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩈᩉᩔᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨠᩮᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨵᨶᨠᩥᨱᩣᨿ ᨸᩮᩈᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨾᩮ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ, ᨴᩉᩁᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨴᩉᩁᩣ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ ‘ᨶᩥᨻ᩠ᨽᨿᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩮᩈᩮᩈᩥ, ᩈᨧᩮ ᨻᩣᩃᩮᩣ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨥᩁᩴ ᨶᩮᩔᩈᩥ, ᩈᩣ ᨲᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩣᩁᩔ ᨴᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩏᨩᩩᨠᨾᩮᩅ ᨣᩮᩉᩴ ᩋᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥᨣᩤᨾᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮ ᩅᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩅᩣ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨣᩣᨾᩈᨾᩦᨸᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨿᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨽᩁᩥᨿᩣᨸᩥᩔ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨩᩣᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩣ ᨲᩔ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩦᨸᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩍᨲᩁᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨾᩪᩃᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩈᩉᩔᩴ ᨾᩮ ᩃᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨠᩉᩴ ᨸᨶ ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩋᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩣᨾ ᨮᨸᩥᨲᩴ, ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᩋᩣᩉᩁᩥᩔᩣᨾ, ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᩁᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨸᨽᩣᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨶ ᨸᩔᩣᨾᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨲᩮ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᨩᩣᩁᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨠᩩᩃᩪᨸᨠᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩩᨿ᩠ᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨿᩴ ᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨ ᨸᨮᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᩅ ᩈᨲ᩠ᨲ, ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᩮᩉᩥ, ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᩅ ᩑᨠᩴ, ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨲᩮ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲ, ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᨠᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩈᩩᨠᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᩍᨾᩔ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩉᩣᨸᨱᩈᩉᩔᩴ ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨾ ᩈᩮᨶᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩥ ᨲᩮ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨠᩦᨲᩮᩣ “ᨣᩉᩥᨲᩣ ᨾᩮ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨲᩮ ᨸᩥᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲ, ᨸᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ “ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩈᩣᨾᩮᩅ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨾᩮᩅ ᨾᩮ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩁᩣᨩᩣᨱᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩦᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩣᨩᩣᨱᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩈᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᩈᩣᨸᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᩁᩥᩈᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩁᩥᩈᩣ, ᩈᩮᨶᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨽᩈ᩠ᨲᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ᪨

[᪔᪐᪓] ᪘᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩈᩮᨶᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩮᨾᩮ ᩋᩉᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩊᩅᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩣᩊᩅᩮ ᨧᩮᨲᩥᨿᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨾᨱᩥᨠᨱ᩠ᨮᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ. ᪑.᪓.᪗ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨠᨳᩥᨲᨾᩮᩅ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩪᩉᩥ ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᩣᨸᩥ ‘ᨿᩣᨧᨶᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣ ᩋᨾᨶᩣᨸᩣ’ᨲᩥ ᨶ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨣᨾᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩈᩮᨶᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣᨲᩥᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩈᩥᩃᩣᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨸ᩠ᨸᩣᨶᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸᨴᩮᩈᩮ ᨧᩥᩁᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨱᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩮᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨾᨶᩩᩔᨸᨳᩴ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔᩣᨧᩣᩁᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨸᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᨲᩃᩮ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩣᨩᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩅᩈᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨴᩥᩅᩈᩔ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᩅᩣᩁᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨿ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩮᨶ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᩅᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᩮ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᨽᨱᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨿᩣᨧᨠᩣ “ᩍᨴᩴ ᨴᩮᩉᩥ, ᩍᨴᩴ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨿᨴᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩈᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᨴᩮᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨿᩣᨧᨠᩅᨶᩥᨻ᩠ᨻᨠᩣ ‘ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩍᨴᨬ᩠ᨧᩥᨴᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩉᩦ’ᨲᩥ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩈᩮᨶᩮᩣ ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣᨧᨲᩥ, ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᨡᩮᩣ ᨸᨶᩮᩈ ᩏᨸᩣᨿᨠᩩᩈᩃᩮᩣ, ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᨸᩣᨲᩁᩣᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨿᩣᨧᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨲᩔ ᨧ ᩋᨿᩣᨧᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

៣៣។

“យេមេ អហំ ន ជានាមិ, អដ្ឋិសេន វនិព្ពកេ;

តេ មំ សង្គម្ម យាចន្តិ, កស្មា មំ ត្វំ ន យាចសី”តិ។

តត្ថ វនិព្ពកេតិ យាចនកេ។ សង្គម្មាតិ សមាគន្ត្វា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អយ្យ, អដ្ឋិសេន, យេមេ វនិព្ពកេ អហំ នាមគោត្តជាតិកុលប្បទេសេន “ឥមេ នាមេតេ”តិបិ ន ជានាមិ, តេ មំ សមាគន្ត្វា ឥច្ឆិតិច្ឆិតំ យាចន្តិ, ត្វំ បន កស្មា មំ កិញ្ចិ ន យាចសីតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៤។

“យាចកោ អប្បិយោ ហោតិ, យាចំ អទទមប្បិយោ;

តស្មាហំ តំ ន យាចាមិ, មា មេ វិទេស្សនា អហូ”តិ។

តត្ថ យាចកោ អប្បិយោ ហោតីតិ យោ ហិ, មហារាជ, បុគ្គលោ “ឥទំ មេ ទេហី”តិ យាចកោ, សោ មាតាបិតូនម្បិ មិត្តាមច្ចាទីនម្បិ អប្បិយោ ហោតិ អមនាបោ។ តស្ស អប្បិយភាវោ មណិកណ្ឋជាតកេន ទីបេតព្វោ។ យាចន្តិ យាចិតភណ្ឌំ។ អទទន្តិ អទទមានោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យោបិ យាចិតំ ន ទេតិ, សោ មាតាបិតរោ អាទិំ កត្វា អទទមានោ បុគ្គលោ យាចកស្ស អប្បិយោ ហោតីតិ។ តស្មាតិ យស្មា យាចកោបិ ទាយកស្ស, យាចិតំ ភណ្ឌំ អទទន្តោបិ យាចកស្ស អប្បិយោ ហោតិ, តស្មា អហំ តំ ន យាចាមិ។ មា មេ វិទេស្សនា អហូតិ សចេ ហិ អហំ យាចេយ្យមេវ, តវ វិទេស្សោ ភវេយ្យំ, សា មេ តវ សន្តិកា ឧប្បន្នា វិទេស្សនា, សចេ បន ត្វំ ន ទទេយ្យាសិ, មម វិទេស្សោ ភវេយ្យាសិ, សា ច មម តយិ វិទេស្សនា, ឯវំ សព្វថាបិ មា មេ វិទេស្សនា អហុ, មា នោ ឧភិន្នម្បិ មេត្តា ភិជ្ជីតិ ឯតមត្ថំ សម្បស្សន្តោ អហំ តំ ន កិញ្ចិ យាចាមីតិ។

អថស្ស ធម្មំ សុត្វា រាជា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

៣៥។

“យោ វេ យាចនជីវានោ, កាលេ យាចំ ន យាចតិ;

បរញ្ច បុញ្ញា ធំសេតិ, អត្តនាបិ ន ជីវតិ។

៥៨។

“យោ ច យាចនជីវានោ, កាលេ យាចញ្ហិយាចតិ;

បរញ្ច បុញ្ញំ លព្ភេតិ, អត្តនាបិ ច ជីវតិ។

៥៩។

“ន វេទេស្សន្តិ សប្បញ្ញា, ទិស្វា យាចកមាគតេ;

ព្រហ្មចារិ បិយោ មេសិ, វទ ត្វំ ភញ្ញមិច្ឆសី”តិ។

តត្ថ យាចនជីវានោតិ យាចនជីវមានោ, អយមេវ វា បាឋោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អយ្យ, អជ្ជសេន យោ យាចនេន ជីវមានោ ធម្មិកោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យាចិតព្ពយុត្តបត្តកាលេ កិញ្ចិទេវ យាចិតព្ពំ ន យាចតិ, សោ បរញ្ច ទាយកំ បុញ្ញា ធំសេតិ បរិហាបេតិ, អត្តនាបិ ច សុខំ ន ជីវតិ។ បុញ្ញំ លព្ភេតីតិ កាលេ បន យាចិតព្ពំ យាចន្តោ បរញ្ច បុញ្ញំ អធិគមេតិ, អត្តនាបិ ច សុខំ ជីវតិ។ ន វេទេស្សន្តីតិ យំ ត្វំ វទេសិ “មា មេ វិទេស្សនា អហូ”តិ, តំ កស្មា វទេសិ។ សប្បញ្ញា ហិ ទានញ្ច ទានផលញ្ច ជានន្តា បណ្ឌិតា យាចកេ អាគតេ ទិស្វា ន ទេស្សន្តិ ន កុជ្ឈន្តិ, អញ្ញទត្ថុ បន បមុទិតាវ ហោន្តីតិ ទីបេតិ។ យាចកមាគតេតិ ម-ការោ ព្យញ្ជនសន្ធិវសេន វុត្តោ, យាចកេ អាគតេតិ អត្ថោ។ ព្រហ្មចារិ បិយោ មេសីតិ អយ្យ អជ្ជសេន, បរិសុទ្ធចារិ មហាបុញ្ញ, ត្វំ មយ្ហំ អតិវិយ បិយោ, តស្មា វទំ ត្វំ យំ វទេហិ យាចាហិយេវ។ ភញ្ញមិច្ឆសីតិ យំកិញ្ចិ វត្តព្ពំ ឥច្ឆសិ, សព្ពំ វទ, រជ្ជម្បិ តេ ទស្សាមិយេវាតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ រញ្ញា រជ្ជេនាបិ បវារិតោ នេវ កិញ្ចិ យាចិ។ រញ្ញា បន ឯវំ អត្តនោ អជ្ឈាសយេ កថិតេ មហាសត្តោបិ បព្ពជិតបដិបត្តិំ ទស្សេតុំ “មហារាជ, យាចនា ហិ នាមេសា កាមភោគិនំ គិហីនំ អាចិណ្ណា, ន បព្ពជិតានំ, បព្ពជិតេន បន បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ គិហីហិ អសមានបរិសុទ្ធាជីវេន ភវិតព្ព”ន្តិ បព្ពជិតបដិបទំ ទស្សេន្តោ ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

៨៩។

“ន វេ យាចន្តិ សប្បញ្ញា, ធីរោ ច វេទិតុមរហតិ;

ឧទ្ទិស្ស អរិយា តិដ្ឋន្តិ, ឯសា អរិយាន យាចនា”តិ។

តត្ថ សប្បញ្ញាតិ ពុទ្ធា ច ពុទ្ធសាវកា ច ពោធិយា បដិបន្នា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិតា ពោធិសត្តា ច សព្ពេបិ សប្បញ្ញា ច សុសីលា ច, ឯតេ ឯវរូបា សប្បញ្ញា “អម្ហាកំ ឥទញ្ចិទញ្ច ទេថា”តិ ន យាចន្តិ។ ធីរោ ច វេទិតុមរហតីតិ ឧបដ្ឋាកោ បន ធីរោ បណ្ឌិតោ គិលានកាលេ ច អគិលានកាលេ ច យេន យេនត្ថោ, តំ សព្ពំ សយមេវ វេទិតុំ ជានិតុំ អរហតិ។ ឧទ្ទិស្ស អរិយា តិដ្ឋន្តីតិ អរិយា បន វាចំ អភិន្ទិត្វា យេនត្ថិកា ហោន្តិ, តំ ឧទ្ទិស្ស កេវលំ ភិក្ខាចារវត្តេន តិដ្ឋន្តិ, នេវ កាយង្គំ វា វាចង្គំ វា កោបេន្តិ។ កាយវិការំ ទស្សេត្វា និមិត្តំ ករោន្តា ហិ កាយង្គំ កោបេតិ នាម, វចីភេទំ ករោន្តា វាចង្គំ កោបេតិ នាម, តទុភយំ អកត្វា ពុទ្ធាទយោ អរិយា តិដ្ឋន្តិ។ ឯសា អរិយាន យាចនាតិ ឯសា កាយង្គវាចង្គំ អកោបេត្វា ភិក្ខាយ តិដ្ឋនតា អរិយានំ យាចនា នាម។

រាជា ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា “ភន្តេ, យទិ សប្បញ្ញោ ឧបដ្ឋាកោ អត្តនោ ញត្វា កុលូបកស្ស ទាតព្ពំ ទេតិ, អហម្បិ តុម្ហាកំ ឥទញ្ចិទញ្ច ទម្មី”តិ វទន្តោ សត្តមំ គាថមាហ –

៩០។

“ទទាមិ តេ ព្រាហ្មណ រោហិណីនំ, គវំ សហស្សំ សហ បុង្គវេន;

អរិយោ ហិ អរិយស្ស កថំ ន ទជ្ជា, សុត្វាន គាថា តវ ធម្មយុត្តា”តិ។

តត្ថ រោហិណីនន្តិ រត្តវណ្ណានំ។ គវំ សហស្សន្តិ ខីរធេនុអាទិយគោរសបរិភោគត្ថាយ ឧចន្ទបិកំ បុង្គំ សហស្សំ តុយ្ហំ ទម្មិ, តំ មេ បដិគ្គណ្ហ។ អរិយោតិ អាចារអរិយោ។ អរិយស្សាតិ អាចារអរិយស្ស។ កថំ ន ទជ្ជាតិ កេន ការណេន ន ទទេយ្យ។

ឯវំ វុត្តេ ពោធិសត្តោ “អហំ មហារាជ, អកិញ្ចនោ បព្ពជិតោ, ន មេ គាវីហិ អត្ថោ”តិ បដិក្ខិបិ។ រាជា តស្សោវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបរាយណោ អហោសិ។ សោបិ អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកេ ឧប្បជ្ជិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីសុ បតិដ្ឋិតា។

តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, អដ្ឋិសេនោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

អដ្ឋិសេនជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៤០៤] ៩. កបិជាតកវណ្ណនា

យត្ថ វេរី និវសតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស បថវិបវេសនំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ បថវិំ បវិដ្ឋេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាវុសោ, ទេវទត្តោ សហ បរិសាយ នដ្ឋោ"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ទេវទត្តោ សហ បរិសាយ នដ្ឋោ, បុព្ពេបិ នស្សិយេវា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កបិយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា បញ្ចសតកបិបរិវារោ រាជុយ្យានេ វសិ។ ទេវទត្តោបិ កបិយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា បញ្ចសតកបិបរិវារោ តត្ថេវ វសិ។ អថេកទិវសំ បុរោហិតេ ឧយ្យានំ គន្ត្វា ន្ហត្វា អលង្ករិត្វា និក្ខមន្តេ ឯកោ លោលកបិ បុរេតរំ គន្ត្វា រាជុយ្យានទ្វារេ តោរណមត្ថកេ និសីទិត្វា តស្ស មត្ថកេ វច្ចបិណ្ឌំ បាតេត្វា បុន ឧទ្ធំ ឱលោកេន្តស្ស មុខេ បាតេសិ។ សោ និវត្តិត្វា "ហោតុ, ជានិស្សាមិ តុម្ហាកំ កត្តព្ព"ន្តិ មក្កដេ សន្តជ្ជេត្វា បុន ន្ហត្វា បក្កាមិ។ តេន វេរំ គហេត្វា មក្កដានំ សន្តជ្ជិតភាវំ ពោធិសត្តស្ស អារោចេសុំ។ សោ "វេរីនំ និវសនដ្ឋានេ នាម វសិតុំ ន វដ្ដតិ, សព្ពេបិ កបិគណា បលាយិត្វា អញ្ញត្ថ គច្ឆន្តូ"តិ កបិសហស្សស្សបិ អារោចាបេសិ។ ទុព្ពចកបិ អត្តនោ បរិវារមក្កដេ គហេត្វា "បច្ឆា ជានិស្សាមី"តិ តត្ថេវ និសីទិ។ ពោធិសត្តោ អត្តនោ បរិវារំ គហេត្វា អរញ្ញំ បាវិសិ។ អថេកទិវសំ ឯកិស្សា វីហិកោដ្ដិកាយ ទាសិយា អាតបេ បសារិតវីហិំ ខាទន្តោ ឯកោ ឯឡកោ ឧម្មុក្កេន បហារំ លភិត្វា អាទិត្តសរីរោ បលាយន្តោ ឯកិស្សា ហត្ថិសាលំ និស្សាយ តិណកុដិយា កុដ្ដេ សរីរំ ឃំសិ ។ សោ អគ្គិ តិណកុដិកំ គណ្ហិ តតោ ឧដ្ឋាយ ហត្ថិសាលំ គណ្ហិ ហត្ថិសាលាយ ហត្ថីនំ បិដ្ឋិ ឈាយិ, ហត្ថិវេជ្ជា ហត្ថីនំ បដិជគ្គន្តិ។

បុរោហិតោបិ មក្កដានំ គហណូបាយំ ឧបធារេន្តោ វិចរតិ។ អថ នំ រាជុបដ្ឋានំ អាគន្ត្វា និសិន្នំ រាជា អាហ "អាចរិយ, ពហូ នោ ហត្ថី វណិតា ជាតា, ហត្ថិវេជ្ជា បដិជគ្គិតុំ ន ជានន្តិ, ជានាសិ នុ ខោ កិញ្ចិ ភេសជ្ជ"ន្តិ? "ជានាមិ, មហារាជា"តិ។ "កិំ នាមា"តិ? "មក្កដវសា, មហារាជា"តិ។ "កហំ លភិស្សាមា"តិ? "ននុ ឧយ្យានេ ពហូ មក្កដា"តិ? រាជា "ឧយ្យានេ មក្កដេ មារេត្វា វសំ អានេថា"តិ អាហ។ ធនុគ្គហា គន្ត្វា បញ្ចសតេបិ មក្កដេ វិជ្ឈិត្វា មារេសុំ។ ឯកោ បន ជេដ្ឋកមក្កដោ បលាយន្តោ សរបហារំ លភិត្វាបិ តត្ថេវ អបតិត្វា ពោធិសត្តស្ស វសនដ្ឋានំ បត្វា បតិ។ វានរា "អម្ហាកំ វសនដ្ឋានំ បត្វា មតោ"តិ តស្ស បហារំ លទ្ធា មតភាវំ ពោធិសត្តស្ស អារោចេសុំ។ សោ គន្ត្វា កបិគណមជ្ឈេ និសិន្នោ "បណ្ឌិតានំ ឱវាទំ អកត្វា វេរិដ្ឋានេ វសន្តា នាម ឯវំ វិនស្សន្តី"តិ កបិគណស្ស ឱវាទវសេន ឥមា គាថា អភាសិ –

១៧។

“យត្ថ វេរី និវសតិ, ន វសេ តត្ថ បណ្ឌិតោ;

ឯករត្តំ ទ្វិរត្តំ វា, ទុក្ខំ វសតិ វេរិសុ។

៤៦។

“ទិសោ វេ លហុចិត្តស្ស, បោសស្សានុវិធីយតោ;

ឯកស្ស កបិនោ ហេតុ, យូថស្ស អនយោ កតោ។

៤៧។

“ពាលោច បណ្ឌិតមានី, យូថស្ស បរិហារកោ;

សចិត្តស្ស វសំ គន្ត្វា, សយេថាយំ យថា កបិ។

៤៨។

“ន សាធុ ពលវា ពាលោ, យូថស្ស បរិហារកោ;

អហិតោ ភវតិ ញាតីនំ, សកុណានំវ ចេតកោ។

៤៩។

“ធីរោវ ពលវា សាធុ, យូថស្ស បរិហារកោ;

ហិតោ ភវតិ ញាតីនំ, តិទសានំវ វាសវោ។

៤៤។

“យោ ច សីលញ្ច បញ្ញញ្ច, សុតញ្ចត្តនិ បស្សតិ;

ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ, អត្តនោ ច បរស្ស ច។

៤៥។

“តស្មា តុលេយ្យ មត្តានំ, សីលបញ្ញាសុតាមិវ;

គណំ វា បរិហរេ ធីរោ, ឯកោ វាបិ បរិព្ពជេ”តិ។

តត្ថ លហុចិត្តស្សាតិ លហុចិត្តោ អស្ស។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យោ បោសោ លហុចិត្តស្ស មិត្តស្ស វា ញាតិនោ វា អនុវិធីយតិ អនុវត្តតិ, តស្ស បោសស្ស អនុវិធីយតោ សោ លហុចិត្តោ ទិសោ ហោតិ, វេរិកិច្ចំ ករោតិ។ ឯកស្ស កុបិតោតិ បស្សថ ឯកស្ស លហុចិត្តស្ស អត្ដាលស្ស កុបិតោ ហេតុ អយំ សកលស្ស យូថស្ស អនយោ អវុឌ្ឍិ មហាវិនាសោ កតោតិ។ បណ្ឌិតមានីតិ យោ សយំ ពាលោ ហុត្វា “អហំ បណ្ឌិតោ”តិ អត្តានំ មញ្ញមានោ បណ្ឌិតានំ ឱវាទំ អកត្វា សកស្ស ចិត្តស្ស វសំ គច្ឆតិ, សោ សចិត្តស្ស វសំ គន្ត្វា យថាយំ ទុព្ពចកបិ មតសយនំ សយិតោ, ឯវំ សយេថាតិ អត្ថោ។

ន សាធូតិ ពាលោ នាម ពលសម្បន្នោ យូថស្ស បរិហារកោ ន សាធុ ន លទ្ធកោ។ កិំការណា? សោ ហិ អហិតោ ភវតិ ញាតីនំ, វិនាសមេវ វហតិ។ សកុណានំ ចេតកោតិ យថា ហិ តិត្តិរសកុណានំ ទីបកតិត្តិរោ ទិវសម្បិ វស្សន្តោ អញ្ញេ សកុណេ ន មារេតិ, ញាតកេវ មារេតិ, តេសញ្ញេវ អហិតោ ហោតិ, ឯវមេវ អយំ។ ហិតោ ភវតីតិ កាយេនបិ វាចាយបិ មនសាបិ ហិតការកោយេវ។ ឧភិន្នមត្ថំ ចរតីតិ យោ ឦទិសោ បុគ្គលោ ឯតេ សីលាទយោ គុណេ អត្តនិ បស្សតិ, សោ “មយ្ហំ អាចារសីលម្បិ អត្ថិ, បញ្ញាបិ សុតបរិយត្តិបិ អត្ថី”តិ តថតោ ញាត្វា គណំ បរិហរន្តោ អត្តនោ ច បរេសញ្ច អត្ថំ បរិវារេត្វា ចរន្តានម្បិ ឧភិន្នម្បិ អត្ថមេវ ចរតិ។

តុលេយ្យ មត្តានន្តិ តុលេយ្យ អត្តានំ។ តុលេយ្យាតិ តុលេត្វា។ សីលបញ្ញាសុតាមិវាតិ ឯតានិ សីលាទីនិ វិយ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យស្មា សីលាទីនិ អត្តនិ សមនុបស្សន្តោ ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ, តស្មា បណ្ឌិតោ ឯតានិ សីលាទីនិ វិយ អត្តានម្បិ តេសុ តុលេត្វា “បតិដ្ឋិតោ នុ ខោម្ហិ សីលេ បញ្ញាយ សុតេ”តិ តីរេត្វា បតិដ្ឋិតភាវំ បច្ចក្ខំ កត្វា ធីរោ គណំ វា បរិហរេយ្យ, ចតូសុ ឥរិយាបថេសុ ឯកោ វា ហុត្វា បរិព្ពជេយ្យ ចរេយ្យ, បរិសុបដ្ឋាកនបិ វិវេកចារិកាបិ ព្ពេហិ តីហិ ឆមេហិ សមន្នាគតេនេវ ភវិតញ្ញត្តិ។ ឯវំ មហាសត្តោ កបិរាជា ហុត្វាបិ វិនយបរិយត្តិកិច្ចំ កថេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទេវទត្តោបិ ទេវទត្តោ អហោសិ, បរិសាបិស្ស ទេវទត្តបរិសា, បណ្ឌិតកបិរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កបិជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៤០៥] ១០។ ពកជាតកវណ្ណនា

ទ្វាសត្តតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ពកព្រហ្មានំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស ហិ “ឥទំ និច្ចំ ធុវំ សស្សតំ អចវនធម្មំ, ឥតោ អញ្ញំ លោកនិស្សរណំ និព្ពានំ នាម នត្ថី”តិ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជិ។ ហេដ្ឋូបបត្តិកោ កិរេស ព្រហ្មា បុព្ពេ ឈានំ ភាវេត្វា វេហប្ផលេសុ និព្ពត្តិត្វា, តត្ថ បញ្ចកប្បសតបរិមាណំ អាយុំ ខេបេត្វា សុភកិណ្ហេសុ និព្ពត្តិត្វា ចតុសដ្ឋិកប្បំ ខេបេត្វា តតោ ចុតោ អដ្ឋកប្បាយុកេសុ អាភស្សរេសុ និព្ពត្តិ, តត្រស្ស ឯសា ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជិ។ សោ ហិ នេវ ឧបរិព្រហ្មលោកតោ ចុតិំ, ន តត្ថ ឧបបត្តិំ អនុស្សរិ, តទុភយម្បិ អបស្សន្តោ ឯវំ ទិដ្ឋិំ គណ្ហិ ភគវា តស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ, ឯវមេវ ជេតវនេ អន្តរហិតោ តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហោសិ។ អថ ព្រហ្មា ភគវន្តំ ទិស្វា “ឯហិ ខោ, មារិស, ស្វាគតំ មារិស, ចិរស្សំ ខោ, មារិស, ឥមំ បរិយាយមកាសិ, យទិទំ ឥធាគមនាយ។ ឥទញ្ហិ មារិស, និច្ចំ ឥទំ ធុវំ ឥទំ សស្សតំ ឥទំ កេវលំ ឥទំ អចវនធម្មំ, ឥទញ្ហិ ន ជាយតិ ន ជីយតិ ន មីយតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ, ឥតោ ច បនញ្ញំ ឧត្តរិ និស្សរណំ នត្ថី”តិ អាហ។

ឯវំ វុត្តេ ភគវា ពកំ ព្រហ្មានំ ឯតទវោច “អវិជ្ជាគតោ វត ភោ ពកោ ព្រហ្មា, អវិជ្ជាគតោ វត ភោ ពកោ ព្រហ្មា, យត្រ ហិ នាម អនិច្ចញ្ញេវ សមានំ និច្ចន្តិ វក្ខតិ…បេ… សន្តញ្ច បនញ្ញំ ឧត្តរិ និស្សរណំ, នត្ថញ្ញំ ឧត្តរិ និស្សរណន្តិ វក្ខតី”តិ (សំ. និ. ១.១៧៥)។ តំ សុត្វា ព្រហ្មា “ត្វំ ឯវំ កថេសិ, ត្វំ ឯវំ កថេសិ, ឥតិ យំ ឯស អនុយុញ្ជន្តោ អនុពន្ធតី”តិ ចិន្តេត្វា យថា នាម ទុព្ពលោ ចោរោ កតិបយេ បហារេ លភិត្វា “កិំ អហមេវ ចោរោ, អសុកោបិ ចោរោ អសុកោបិ ចោរោ”តិ សព្ពេបិ សហាយកេ អាចិក្ខតិ, តថេវ ភគវតោ អនុយោគភយេន ភីតោ អញ្ញេបិ អត្តនោ សហាយកេ អាចិក្ខន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៦២។

“ទ្វាសត្តតិ គោតម បុញ្ញកម្មា, វសវត្តិនោ ជាតិជរំ អតីតា;

អយមន្តិមា វេទគូ ព្រហ្មុបបត្តិ, អស្មាភិជប្បន្តិ ជនា អនេកា”តិ។ (សំ. និ. ១.១៧៥);

តត្ថ ទ្វាសត្តតីតិ ន កេវលំ ភោ គោតម, អហមេវ, អថ ខោ ឥមស្មិំ ព្រហ្មលោកេ មយំ ទ្វាសត្តតិ ជនា បុញ្ញកម្មា អញ្ញោញ្ញំ ឧបរិ អត្តនោ វសំ វត្តេន វសវត្តិនោ ជាតិញ្ច ជរញ្ច អតីតា, អយំ នោ វេទេហិ គតត្តា វេទគូ, អយំ ភោ គោតម អន្តិមា ព្រហ្មុបបត្តិ, បច្ឆិមលោកុប្បត្តិ សេដ្ឋភាវប្បត្តិ។ អស្មាភិជប្បន្តិ ជនា អនេកាតិ អនេក អញ្ញោ ពហូ ជនា បញ្ជលិកា ហុត្វា – “អយំ ខោ ភវំ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា”តិអាទីនិ វទន្តា នមស្សន្តិ បត្ថេន្តិ បិហយន្តិ, “អហោ វត មយម្បិ ឯវរូបា ភវេយ្យាមា”តិ បត្ថេន្តីតិ អត្ថោ។

តស្ស វចនំ សុត្វា សត្ថា ទុតិយំ គាថមាហ –

៦៩.

“អប្បំ ហិ ឯតំ ន ហិ ទីឃមាយុ, យំ ត្វំ ពក មញ្ញសិ ទីឃមាយុំ;

សតំ សហស្សានិ និរព្វុទានំ, អាយុំ បជានាមិ តវាហ ព្រហ្មេ”តិ។ (សំ. និ. ១.១៧៥);

តត្ថ សតំ សហស្សានិ និរព្វុទានន្តិ និរព្វុទសង្ខាតានំ គណនានំ សតសហស្សានិ។ ទស ទសកានិ សតំ, ទស សតានិ សហស្សំ, សតំ សហស្សានិ សតសហស្សំ, សតំ សតសហស្សានិ កោដិ នាម, សតំ កោដិសតសហស្សានិ បកោដិ នាម, សតំ បកោដិសតសហស្សានិ កោដិប្បកោដិ នាម, សតំ កោដិប្បកោដិសតសហស្សានិ ឯកំ នហុតំ នាម, សតំ នហុតសតសហស្សានិ ឯកំ និន្នហុតំ នាម។ ឆេកា គណកា ឯត្តកំ គណេតុំ សក្កោន្តិ, តតោ បរំ គណនា នាម ពុទ្ធានមេវ វិសយោ។ តត្ថ សតំ និន្នហុតសតសហស្សានិ ឯកំ អព្ពុទំ, វីសតិ អព្ពុទានិ ឯកំ និរព្វុទំ, តេសំ និរព្វុទសតសហស្សានិ ឯកំ អហហំ នាម, ឯត្តកំ ពកស្ស ព្រហ្មុនោ តស្មិំ កាលេ អវសិដ្ឋំ អាយុ, តំ សន្ធាយ ភគវា ឯវមាហ។

តំ សុត្វា ពកោ តតិយំ គាថមាហ –

៧០.

“អនន្តទស្សី ភគវាហមស្មិ, ជាតិជ្ជរំ សោកមុបាតិវត្តោ;

កិំ មេ បុរាណំ វតសីលវត្តំ, អាចិក្ខ មេ តំ យមហំ វិជញ្ញា”ន្តិ។ (សំ. និ. ១.១៧៥);

តត្ថ ភគវាតិ ភគវា តុម្ហេ “អាយុំ បជានាមិ តវាហ”ន្តិ វទន្តា “អហំ អនន្តទស្សី ជាតិជរំ សោកំ ឧបាតិវត្តោស្មី”តិ វទេសិ។

ចតសីលចត្តន្តិ ចតសមាគាតត្ថា សីលចត្តញ្ញា៑ ឥទំ ចុត្តំ ហោតិ – ឃទិ ពុទេយ្យបត្តញ្ញាពុទ្ធា, ឲចំ សន្តោ កិំ យឃិរបុរាណំ ចតត្ថា សីលចត្តញ្ញា, អាចិក្ខ ទេយ តំ, ឃយហំ តឃា អាចិក្ខិតំ ឃាធាចសរសតោ ចិតាតេឃ្យត្តិ៑

អធស្ស ភគវា អតីតានិ ចត្ថូនិ អាហរិត្វា អាចិក្ខន្តោ ចតស្សា គាថា អភាសិ –

ល៑១៑

“ឃំ ត្វំ អបិវេឃសិ ពាហុ ឃតុស្ស, បិបាសិតោ ឈឃូតិ សយ្យរេតោ;

តំ តេ បុរាណំ ចតសីលចត្តំ, ស្វត្តប្បញ្ញាត្តោច អតុស្សរាមិ៑

ល៑២៑

“ឃំ ឲលិក្ខលស្មិំ ឌតំ គហិតំ, អទេយាចឃិ គឃ្យា តិឃឃាតំ;

តំ តេ បុរាណំ ចតសីលចត្តំ, ស្វត្តប្បញ្ញាត្តោច អតុស្សរាមិ៑

ល៑៣៑

“គក្កាឃ សោតស្មិំ គហិតភាចំ, លុទ្ទេក តារេកត ឃតុស្សគប្បា;

អទេយាចឃិ ត្វំ ពាលសា បសឃ្យា តំ តេ បុរាណំ ចតសីលចត្តំ;

ស្វត្តប្បញ្ញាត្តោច អតុស្សរាមិ៑

ល៑៤៑

“គតេប្បា ច តេ ពាទ្ធចតោ អហោសិ, សប្បត្ថិយត្តំ ចតិតំ អឃត្ថា;

តំ តេ បុរាណំ ចតសីលចត្តំ, សុត្តប្យញុទ្ធោច អតុស្សរាយី”តិ៍ (ង៉ៈ ត៌ៈ ១.១លិ៍ទ្ធ);

ពត្ថ អបរៃយសីតិ បរៃយសិ៍ ឈយូតិ នយ្យេវេតិ ឈយូត នយ្យេវេ អតិចិយ ម៉ុង្ឋេ ឈយូកិលត្តោ៍ សុត្តប្យញុទ្ធោចាតិ បង្គសកាលេ សុបត្តោ សុបិតំ បស្សិត្វា តំ សុបិតកំ ចិយ អតុស្សរាយិ៍ សោ កិរ ពាក្រពាហ្វា ឲកស្មិំ កប្យេ តាបសោ ហុត្វា យទុកត្តារេ ចសន្តោ ពាហុតំ កត្តារបដិបត្តាតំ បរិតឹយំ អាហរិត្វា អគាសិ៍ អធេកឌិចសំ ឲកោ សពុចារហា បទ្ចាហិ សកដសតេហិ យទុកត្តារំ បដិបជ្ជិ៍ យតុស្សា ឌិសា ចចពុបេតុំ អសក្កោន្តា សត្ត ឌិចសាតិ អាហិល្ដិត្វា ពិលាគាទុគកា តិរាហារា ឬញាកិក្ខតា “ព្ពគាតិ តោ ឌីចិតំ តត្ថិ”តិ សកដេ បរិចត្តេត្វា កោរលោ យោចេត្វា ហេដ្ឋាសកដេស្ម តិបជ្ជិស្ម៍ ពគា តាបសោ អាចជ្ជេន្តោ តេ ឌិស្វា “យមិ បស្សន្តេ យា តស្មឹស្ម”តិ ចិន្តេត្វា អត្តតោ ព្ពឌ្ឍាតុការេចត កក្កាសោតំ ឬដ្ឋាតេត្វា សពុចាហាកិយុត់ អកាសិ, អចិទ្ធេរ ច ឲកំ ចតសល្ដំ យាបេសិ៍ យតុស្សា បរិតឹយំ បិចិត្វា តត្ថ្បា កោរលោ សត្តប្បេត្វា ចតសល្ដេតា តិលំ លិយិត្វា គាទុតិ កហេត្វា ឌិសំ សលុល្លេត្វា អរោកា កត្តាទំ អតិក្កមិស្ម, តំ សន្ដាយេតំ ចុត្តំ៍

ឲហិក្ឆលស្មិត្តិ ឲហិយា តាយ តឌិយា ក្ខលេ៍ កឃ្លា តឹយយាតត្តិ កេរយកាហំ កហេត្វា តឹយយាតំ៍ សោ កិរ តាបសោ អបរស្មិំ កាលេ ឲកំ បច្ចត្តកាយំ តិស្សាយ តឌីពីរេ ចតសល្ដេ ចិហាសិ៍ អធេកស្មិំ ឌិចសេ បព្ពតតោ ចោរា ឱ្យតរិត្វា តំ កាយំ បហរិត្វា យហាឌតំ កហេត្វា បព្ពតំ អារោបេត្វា អត្តរាយក្កេ ចារកយតុស្ស ឍបេត្វា បព្ពតពិលំ បចិសិត្វា អាហារំ បចាបេត្តា តិសិឌិស្ម៍ តាបសោ កោយហិំសាឌីតព្វោច គារកគារិកាឌីតព្វោ យហត្តិ អដុស្សរំ សុត្វា “យមិ បស្សន្តេ យា តស្មឹស្ម”តិ ព្ពឌ្ឍាតុការេចត អត្តកាចំ ឌហិត្វា ចតុរក្កិតិយា សេតាយ បរិចុតោ រាឌា ហុត្វា ឃុឌ្ឍកទិំ អាកោដេន្តោ តំ ឍាតំ អកយាសិ៍ ចារកយតុស្សា តំ ឌិស្វា ចោរាតំ អារោចេស៊ុំ៍ ចោរា “រញ្ញោ សឌ្ធិំ ចិក្កហោ តាយ ត ឃុត្តោ”តិ សព្ពំ កហិតកហិតំ កណ្ឌកំ ឈេឌ្ឍត្វា កត្តំ អកុឌ្ឍិត្វាច បលាយិស្ម៍ តាបសោ តេ សព្ពំ អាតេត្វា សកការយេច បតិដ្ឋាបេសិ, តំ សន្ដាយេតំ ចុត្តំ៍

កហឹតតាចត្តិ តិក្កហិតតាចំ៍ លុឌ្ឍេតាតិ កក្កព្ឋឲត៍ យតុស្សកប្យាតិ យតុស្ស ចិតាសេតុកាយតាយ៍ ពលសាតិ ពលេត៍ បសឃ្សាតិ អភិភចិត្វា៍ អបរស្មិំ កាលេ សោ តាបសោ កក្កាតីរេ ចិហាសិ៍ ពគា យតុស្សា ឌេ តយោ តាចាសណ្ឋាដេ ពន្ធិត្វា សណ្ឋាដេ យព្វតោ បុប្ឋយល្ហបំ ការេត្វា សណ្ឋាដេ តិសីឌិត្វា ពាគន្តា បិចន្តា សព្ពគ្គលំ កន្ឋត្តិ៍ តេ បីតាចសេសំ សុរំ កុត្តពាឌីតាចសេសាតិ កត្តយន្ធុយំសពឮ្វលិឌីតិ កក្កាយេច បរតេត្តិ៍ កក្កេយ្យោ តាកោរាដា “ព្ពយេ ឬឌ្ឍិដ្ឋកំ យយ ឬបរិ លិបត្តិ”តិ ក្ខឌ្ឍិត្វា “សព្ពេ តេ ឌតេ កហេត្វា កក្កាយ ឱ្យសីគាបេស្សាយី”តិ យហត្តំ ឲកកោលិកកាចប្យយាលំ អត្តកាចំ យាបេត្វា ឬគកំ កិត្តិត្វា ឋលំ ឍារយយាតោ តេតំ អភិយុខោ បរិយាសិ៍ តេ តាកោរាដាតំ ឌិស្វា យរលកយតឌ្ឍិតា ឲកប្យហារេរតេច យហាសឌ្ធិ កទិំស៍ តាបសោ តេតំ បរិឌេចិតសឌ្ធិ សុត្វា តាកោរាដស្ស ច ក្ខឌ្ឍកាចំ ពាត្វា “យមិ បស្សន្តេ យា តស្មឹស្ម”តិ លិប្យតិសត្តិយា អត្តតោ អាតុការេចត លិប្បំ សុបណ្ណចណ្ណំ អត្តាតំ យាបេត្វា អកយាសិ ៍ តាកោរាដា តំ ឌិស្វា យរលកយតឌ្ឍិតោ ឬគកោ តិយុឌ្ឍិ៍ យតុស្សា សោត្ថិកាចំ បត្វា អកមិំស្ម, តំ សន្ដាយេតំ ចុត្តំ៍

ពឌ្ឍចរាតិ អត្តេចាសិកោ៍ សព្ពឌ្ឍិយត្តំ ចតិតំ អយញ្ញាតិ ពុឌ្ឍិសយ្យោ ចេច ចតសយ្យោ ច តាបសោតិ តំ យញ្ញាយោតា៍ ព្ពយិតា កិំ ឌស្សតិ? យហាព្រហ្មេ អហំ អតីតេ តច កោសចតាបសកាលេ កប្យា តាយ អត្តេចាសិកោ ចេឃ្យាចទ្ធកោរា ហុត្វា តុយំហាតាវេឌត តាយ

ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨻᩤᩁᩣᨱᩈᩥᨲᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨶᩦᨲᩔ ᩁᩮᩣᨣᩴ ᩅᩪᨷᩈᨾᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩴ ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ ᨠᩩᨭᩥᨴ᩠ᩅᩤᩁᩮ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨣᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ –

“ᨾᨶᩩᩔᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩥᨶᩴ;

ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨽᨣᩅᩤ ᨠᩮᩈᩦ, ᨠᨷ᩠ᨷᩔ ᩁᨾᨲᩥ ᩋᩔᨾᩮ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪓᪨᪑᪖᪑);

ᨲᨾᩮᨲᩴ ᨷᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅᩣᨧ –

“ᩈᩣᨴᩪᨶᩥ ᩁᨾᨱᩦᨿᩣᨶᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᩣ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩣ;

ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣᨶᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᩔ, ᨶᩣᩁᨴ ᩁᨾᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪓᪨᪑᪖᪒);

ᨸᨲᩥᩔ ᨽᨣᩅᩤ ᩍᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨧᩣᩈᩥᨠᩮᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨣᩔ ᩅᩪᨷᩈᨾᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩦᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨧᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ ᨣᨲᨣᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᩉᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨣᨲᨣᨲᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨴᩣᨶᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ᪨

“ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᨷᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨾᨾᩮᨲᨾᩣᨿᩩᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ;

ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩣᨿᩴ ᨩᩃᩥᨲᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩒᨽᩣᩈᨿᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅ ᨧ ᨷᨶ ᨲᩅ ᩋᨿᩴ ᨩᩃᩥᨲᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᨷ᩠ᨷᨽᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᩒᨽᩣᩈᨿᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᩈᨠᩃᨾ᩠ᨷᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩴ ᩒᨽᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮ ᨩᩣᨶᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨷᩁᩪᨷᩁᩥ ᨷᨠᩣᩈᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᩈᩅᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩍᨲᩥ ᨽᨣᩅᩤ ᨻᩉᩪᨶᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᩅᩔᨿᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ

ᨠᨳᩥᨲᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩌᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨠᩮᩈᩅᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨻᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨻᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨷᨮᨾᩮᩣ᪨

᪂᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᩁᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

[᪃᪀᪆] ᪁᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨣᩣᨾᩈᩉᩔᩣᨶᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᨠᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᨶ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨷᩥᩃᩥᨶ᩠ᨴᩅᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᨠᩩᩃᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲᩩᩴ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᩣᩈᩣᨴᩮ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨻᩃᩮᨶ ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮ ᨠᨲᩮ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨷᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩔ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨷᩉᩥᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨷᩁᩥᩈᩣ ᨷᨶᩔ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᩮᩣᩃᨾ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨥᨭᩮᨷᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩣᨿᩮᩣᨷᩥ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩈᩣᨾᩮᩈᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨾᩉᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩍᨾᩮ ᩈᨾᨱᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩣᨶᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᩣᨶᩥ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪆᪂᪂-᪆᪂᪃) ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩦᩃᨾᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩃᩮᩣᨱᩈᨠ᩠ᨡᩁᨾᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩁᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨷᨶ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩈᩣᩈᨶᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᩁᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᩁᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨲᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨷᨴᩮᩈᩮᨷᩥ ᩅᩥᨴᩮᩉᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩥᨴᩮᩉᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨷᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᩉᩣᨿᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨳᩥᩁᩅᩥᩔᩣᩈᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨴᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩥᩴᩈ ᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᩁᩁᩣᨩᩣ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩮᩣ ᨾᩉᩣᨲᩃᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩅᩁᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᨾᨩ᩠ᨫᨣᨲᩮᩣ ᩅᩥᩅᨭᩮᨶ ᩈᩦᩉᨷᨬ᩠ᨩᩁᩮᨶ ᨷᩣᨧᩦᨶᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨣᨣᨶᨲᩃᩴ ᩋᨲᩥᩃᨦ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᨾᩥᩅ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨧᨶ᩠ᨴᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᩁᩣᩉᩩ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩁᩥ, ᨧᨶ᩠ᨴᨷ᩠ᨷᨽᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᩃᩮᩣᨠᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩔ ᩁᩣᩉᩩᨶᩣ ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩪᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨶ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨽᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨾᨿ᩠ᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᩁᩣᨩᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ, ᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨾᩮᨲᩴ ᨷᨲᩥᩁᩪᨷᩴ, ᨿᩣᩉᩴ ᩁᩣᩉᩩᨶᩣ ᨣᩉᩥᨲᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨽᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨣᨣᨶᨲᩃᩮ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨾᩣᨶᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᩅᩥᨿ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨷᩁᩮᨶ ᩒᩅᨴᩥᨲᩮᨶ, ᨠᩩᩃᩮ ᨧ ᨣᨱᩮ ᨧ ᩋᩃᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩮᩅ ᩒᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩍᨴᩴ ᨾᩮ ᨷᨲᩥᩁᩪᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨳ, ᨲᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ

លទ្ធ្ថា ញាណបត្តិនំ បត្តិខិត្វា ឈសាភាកិញ្ញាឈេយា តិត្ថាេតត្តា ឈសាភទតិឞយប្បិតេតា ហិយចត្តបេឆេឞ ចារំ ពេប្យឞិៈ

ចិេឆហទាខាបិ “ឞុលំ េយ ឞហាឃឞ្យា”តិ ចាលិេជ បុច្ឆិត្វា តឞ្យ បត្តិខិតកាចំ ឞុត្វា “យយ ឞហាេឃ បត្តិខិេត អហំ ទេខ្ជត កិំ ពរិឞ្យាយី”តិ ឞត្តេឃាឌតិេព យិឆិលភកេទ តិេឃាឌភឞតិេព ចិេឆហទេដ្ឋ េឞាឡអឞឞុ កាយឞហេឞ្យឞុ ប្មុរិតាតិ េពាដ្ឋាការាតិ, េឞាឡអឞឞហឞ្យា ច ភាដកិត្តិេឃា លទ្ធ្ថា បុត្តឌឹតេទា អយភឞិពត្វា ហិយចត្តបេឆឞំ បចិឞិត្វា បត្តិខិត្វា បចត្តថលេកាឌេភា ហុត្វា ឞយប្បចត្តចារំ ចឞេត្តា ចិចរិៈ េត ដ្ឋេកាបិ ឞយចត្តចារំ ចទេត្តា អបទកាេក ឞយាពច្ឆិឞុ, ភ បភ អញ្ញាយញ្ញា ឞញ្ញាតិឞុ, ឞេយ្ឡាឆយាភា ឲពេតាច ឞយប្បចត្តចារំ ចឞិឞុៈ តឆា ចិេឆហតាបេឞា ពត្ថារតាបឞឞ្យ ដ្ឋបដ្ឋាតំ ពេទាតិៈ េតឞំ ឲពឞ្ចុំ ប្មុណ្ណយឌិចេឞ អញ្ញាតទឞ្ចុំ ទុក្ខប្មុេល ភិឞីឌិត្វា ឆឃ្វត្វឃុត្តពចំ ពេចក្ខុតំ កពភតេល ចិេទាចយាតំ ចត្តុយណ្តុលំ ទាហុ អចត្តុរិៈ ចិេឆហតាបេឞា “កិំ ភុ េលា ចត្តុឞ្យ បភា ភដ្ឋា”តិ ឱ្ភេលិេពត្វា ទាហុភា កហិតំ ចត្តុំ ឌិស្វា “េពា ភុ េលា ឲឞ អាចរិយ, ចត្តុំ អចត្តុរិត្វា ភិប្យកយកាឞី”តិ ប្មុច្ឆិៈ អេត្តចាឞិព អយំ ទាហុ ភាយ ចត្តុេឞ្យេពា ដ្ឋបក្កិេលេឞា, ចិេទាចិតំ ភ េឆតិ, អតយ្បិ ទាហុកហិតំ ចត្តុយណ្តុលំ ឌិស្វា “ញាណំ បរិឞុទ្ធឞ្យ ចត្តុយណ្តុលឞ្យ អាពត្ថុេពភ ដ្ឋបក្កិេលេឞភ ភិប្យកំ ខាតំ, យឃ្យ្យិ ញាណំ ទេខ្ជ ដ្ឋបក្កិេលេឞា, ឃាច ចត្តុយណ្តុលំ ទាហុ ចិយ ញាណំ ភិប្យកំ ភ ពេទាតិ, តាច បត្តិខិឞ្យាយី”តិ ចិេត្តត្វា តេឆច ទាហុកហិតំ ចត្តុយណ្តុលំ អាទយុលំ ពត្វា យហាទេជ្ជ លទ្ធ្ថា បត្តិខិេតាតិៈ “អាចរិយ, ត្វំ ពត្ថារទាខា”តិ ? “អាម, អហ”ន្តិៈ “អាចរិយ, អតយ្បិ ចិេឆហទេដ្ឋ យិឆិលភកេទ ចិេឆហទាខា ភាយ, ភភុ យយំ អញ្ញាយញ្ញា អឌិដ្ឋឞហាឃា”តិៈ “កិំ បភ េត អាទយុលំ អេហាឞី”តិ? អហំ “ត្យេយ្យបត្តិខិតា”តិ ឞុត្វា “អដ្ឋា បត្តិខ្ជាឃ យហត្តិ ព្យុលំ អដ្ឋឞា”តិ ត្យេយ្យឃេច អាទយុលំ ពត្វា ទេជ្ជ បហាឃ បត្តិខិេតាតិៈ េត តេតា បដ្ឋាឃ អតិចិឃ ឞយព្វា ឞេយ្ឡាឆយាភា បចត្តថលេកាឌភា ហុត្វា ចិហទិឞុៈ តត្ថ ឌីឃទត្តំ ចឞិត្វា ច បភ េលិលាយ្ហិលេឞចភត្វាឃ ហិយចត្តេតា ឱ្ភតរិត្វា ឲពំ បច្ចត្តកាយំ ឞយ្យាប្មុលិឞុៈ

យភុឞ្យា េតឞំ ញាទិឃាបេឆ បឞីឌិត្វា កិក្កិ ឆត្វា បឌិញ្ញា ពេហត្វា អទេញ្ញា ទត្តិឌិចដ្ឋាភាឌីតិ យារេបត្វា ចឞារេបឞុៈ អត្តទាយេព្វបិ េតឞំ កត្តពិច្ចេពាលត្វាឃ ដ្ឋេពចាឞុពដ្ឋាេត បណ្ណឞាលំ ពារេទឞុៈ េត បច្ចត្តកាេយ កិក្កិ ចរិត្វា តាឃ បណ្ណឞាលិឃ ភិឞីឌិត្វា បរិភុញ្ជិត្វា អត្តេភា ចឞភដ្ឋាតំ ពច្ឆន្តិៈ េតបិ យភុឞ្យា េតឞំ អាហារំ ឆេយាភា ឲពឆា េលិលំ បេត្ត បក្កិបិត្វា េឆន្តិ, ឲពឆា បណ្ណប្មុេដ ខាន្ធ្ថិត្វា េឆន្តិ, ឲពឆា អេលិលាពាហារេយច េឆន្តិៈ េត ឲពឌិចំ បណ្ណប្មុេដ ខាហុតទំ េលិលំ អឆិឞុៈ ចិេឆហតាបេឞា េលិលំ អាឆាឃ ពត្ថា េខាឌិឞត្តឞ្យ កត្តពិច្ចការេល បេហាភពំ ឆត្វា អត្តេភាបិ បយាលឃុត្តំ ពេហត្វា អតិេទពំ បណ្ណប្មុេដ ខាន្ធ្ថិត្វា “អេលិលាពឌិចេឞ កចិឞ្យតី”តិ តិលាចដ្ឋិពអត្តេទ ឆេបឞិៈ អេឆពឌិចំ អេលិលាេព អាហារេទ លទ្ធា ចិេឆហា ពត្ថារឞ្យ កិក្កាភាឌតំ ឆត្វា តិលាចដ្ឋិពអត្តទេតា េលិលំ អាហរិត្វា “អាចរិយ, េលិលំ ពល្យភា”តិ អាហៈ “អជ្ជ យភុេឞ្យហិ េលិលំ ភ ឌិន្នំ, ត្វំ ព្យុេតា លភឞី”តិ?
“អាចរិយ, ប្មុរិយឌិចេឞ យភុឞ្យា ខាហុំ េលិលាយឆំឞុ, អចាហំ ‘អេលិលាពឌិចេឞ កចិឞ្យតី’តិ អតិេទពំ េលិលំ ឆេបឞិ”ន្តិៈ អច តំ េខាឌិឞេត្វា “េយាឈប្មុរិឞ, តិេឃាឌភឞតិពំ ចិេឆហទដ្ឋំ បហាឃ បត្តិខិត្វា អពិច្ចភកាចំ បត្វា ញាណាតិ េលិលាឞក្កាទាឃ តណ្ហ្យាឌេភឞី”តិ តេជ្ជត្វា ឱ្ចចេត្តា បឆយំ ពាចយាហ –

“ហិត្វា គាមសហស្សានិ, បរិបុណ្ណានិ សោឡស;

កោដ្ឋាគារានិ ផីតានិ, សន្និធិំ ទានិ កុព្ពសី”តិ។

តត្ថ កោដ្ឋាគារានីតិ សុវណ្ណរជតមណិមុត្តាទិរតនកោដ្ឋាគារានិ ចេវ ទុស្សកោដ្ឋាគារានិ ច ធញ្ញកោដ្ឋាគារានិ ច។ ផីតានីតិ បូរានិ។ សន្និធិំ ទានិ កុព្ពសីតិ ឥទានិ “ស្វេ ភវិស្សតិ, តតិយទិវសេ ភវិស្សតី”តិ លោណមត្តំ សន្និធិំ ករោសីតិ។

វិទេហោ ឯវំ គរហិយមានោ គរហំ អសហន្តោ បដិបក្ខោ ហុត្វា “អាចរិយ, តុម្ហេ អត្តនោ ទោសំ អទិស្វា មយ្ហមេវ ទោសំ បស្សថ, ននុ តុម្ហេ កិំ មេ បរេន ឱវទិតេន, អត្តានមេវ ឱវទិស្សាមី’តិ រដ្ឋំ ឆឌ្ឌេត្វា បព្ពជិតា, តុម្ហេ ទានិ មំ កស្មា ឱវទថា”តិ ចោទេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៦៦។

“ហិត្វា គន្ធារវិសយំ, បហូតធនធានិយំ;

បសាសនតោ និក្ខន្តោ, ឥធ ទានិ បសាសសី”តិ។

តត្ថ បសាសនតោតិ ឱវាទានុសាសនីទានតោ។ ឥធ ទានីតិ ឥទានិ ឥធ អរញ្ញេ កស្មា មំ ឱវទថាតិ។

តំ សុត្វា បោធិសត្តោ តតិយំ គាថមាហ –

៦៧។

“ធម្មំ ភណាមិ វេទេហ, អធម្មោ មេ ន រុច្ចតិ;

ធម្មំ មេ ភណមានស្ស, ន បាបមុបលិម្បតី”តិ។

តត្ថ ធម្មន្តិ សភាវំ, ពុទ្ធាទីហិ វណ្ណិតំ បសត្ថំ ការណមេវ។ អធម្មោ មេ ន រុច្ចតីតិ អធម្មោ នាម អសភាវោ មយ្ហំ ឯកទាបិ ន រុច្ចតិ។ ន

បិបយុបលិយ្យតីតិ យយ ឃកាចេយច ពារលេយច កលត្តស្ស បិប៉ ភាយ ហឆេឃ ត លិយ្យតិ ត អស្លិឃតិ៑ ខ្លចាឆឆាត៌ ភាសេយត៌

ញុ្ហបេច្ចកញុ្ហឃាចពេញ៉ាឌិសត្តាត៌ បេចលិ៑ េតហិ ខិេត្កាចាឆ៌ ញាលិ ត ពលុត្តិ, ខ្លចាឆឆាឃកស្ស បត បិប៉ ភាយ ភត្តិ៑

“ត៊ិឌិត៌ច បចត្តាទំ, ឃំ បេស្ស ចឌ្ឈឆស្សិត៌;

ត៊ិក្កឃ្ឃចាឌិ េយឆាចិ, តាឌិសំ បល្ហិត៌ កេឌ;

តាឌិសំ កឌយាកស្ស, េសេឃ្យា េហាតិ ត បិបិេឃា៑

“ខ្លចេឆឃ្យាត្យសាេឃ្យ, អឃញ្ញា ច ត៊ិចារេឃ;

សតញ៉ាេសា បិេឃា េហាតិ, អសត៌ េហាតិ អបិ្យេឃា”តិ៑ (ឆ៑ ប៑ ៧៩-៧៧);

ចិេឆហតាបេសា េញ៉ាឌិសត្តស្ស ពត៌ ឃុត្វា “អាចទិឃ, អត្តិត៌ស្សិត៌ ពេឆត្តិតបិ បទ៌ ឈេដ្ឋត្វា េទាសត្វា ពេឆត៌ ត ចដ្ឋតិ, ត្វំ យំ ព្យញ្ញួសត្តពេកត យុេល្ហេត្តា ខិឃ អតិឲ្យសំ ពេឆសិ”តិ ចត្វា ចតុត្តិ ពាចយាហ –

៧៨៑

“េឃត េពតខិ ចេណ្ណត, បេទា លកតិ ទ្យុត៌;

យហត្តិឃយ្យិ េច ចាឆ៌, ត ត៌ ការេឃ្យ បល្ហិេតា”តិ៑

តត្ត េឃត េពតខីតិ ឆយ្វុេត្តតាបិ ពារេលាត៑ លកតិ ទ្យុតត្តិ ឈដ្ឋត៌ ទ្យុស្សត៌ ពុប្យត៌ លកតិេឃច៑ ត ត៌ ការេឃ្យាតិ តត្វា ត៌ បទេប្បកុលំ ឃាឃ េសា ចាចាឃ ទ្យុស្សតិ, ត៌ យហត្តិឃំ យហត្តិ អត្តិត៌ស្សិតយ្យិ ចាឆ៌ ត ការេឃ្យាតិ អេត្ថា៑

អចស្ស េញ៉ាឌិសេត្តា បញ្ចំ ពាចយាហ –

៧០៑

“កាយំ រុប្បតុ វា យា វា, ភុសំវ វិកិរីយតុ;

ឯវំ វេ កលមានស្ស, ន បាបមុបលិប្បតី”តិ។

តត្ថ កាយន្តិ ឯកំសេន។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អយុត្តការកោ បុគ្គលោ “អយុត្តំ តេ កត”ន្តិ ឧបវទិយមានោ ឯកំសេនេវ កុជ្ឈតុ វា មា វា កុជ្ឈតុ, អថ វា ភុសមុដ្ឋិ វិយ វិកិរីយតុ, យស្មា បន ឯវំ កលត្តស្ស បាបំ នាម នត្ថីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “ន ខោ អហំ, អានន្ទ, តថា បរក្កមិស្សាមិ, យថា កុម្ភការោ អាមកេ អាមកមត្តេ។ និគ្គយ្ហនិគ្គយ្ហាហំ, អានន្ទ, វក្ខាមិ, យោ សារោ សោ ឋស្សតី”តិ (ម។ និ។ ៣។១៩៦) ពុទ្ធស្ស សុគតោវាទស្ស អនុរូបាយ បដិបត្តិយា ឋត្វា “យថា កុម្ភការោ ភាជនេសុ បក្កេសុ អាកោដេត្វា អាកោដេត្វា អាមកំ អបនេត្វា សុបក្កមេវ ភាជនំ គណ្ហាតិ, ឯវំ បុនប្បុនំ ឱវទិត្វា និគ្គណ្ហិត្វា បក្កភាជនសទិសោ បុគ្គលោ គហេតព្ពោ”តិ ទស្សេន្តោ បុន តំ ឱវទន្តោ –

ប័១។

“តតោ ចេ អស្ស សកា ពុទ្ធិ, វិនយោ វា សុសិក្ខិតោ;

វនេ អន្ធមហិសោវ, ចរេយ្យ ពហុកោ ជនោ។

ប័២។

“យស្មា ច បនិមេ កេចិ, អាចេរម្ហិសុសិក្ខិតា;

តស្មា វិនីតវិនយា, ចរន្តិ សុសមាហិតា”តិ។ – ឥទំ គាថាទ្វយមាហ;

តស្សត្ថោ – សព្វ វេនេហ, ឥមេសំ សត្តានំ សចេ អត្តនោ ពុទ្ធិ វា បណ្ឌិតោ ឧបជ្ឈាយកោ និស្សាយ អាចារបណ្ណត្តិវិនយោ វា សុសិក្ខិតោ ន ភវេយ្យ, ឯវំ សន្តេ យថា តិណលតាទិគហនេ វនេ អន្ធមហិសោ គោចរាគោចរំ សាសង្កនិរាសង្កំ ឋានំ អជានន្តោ ចរតិ, តថា ពុម្ពហិសោ ពហុកោ ជនោ ចរេយ្យ។ យស្មា បន ឥធ ឯកច្ចេ សកាយ ពុទ្ធិយា រហិតា សន្តា អាចរិយវត្តិកេ អាចារបណ្ណត្តិសុសិក្ខិតា, តស្មា អាចរិយេហិ អត្តនោ អត្តនោ អនុរូបេន វិនយេន វិនីតត្តា វិនីតវិនយា សុសមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា ហុត្វា ចរន្តីតិ។

ឥមិនា ឥទំ ទស្សេតិ – ឥមិនា ហិ សត្តេន គិហិនា ហុត្វា អត្តនោ កុលានុរូបាបិ, បព្ពជិតេន បព្ពជិតានុរូបាបិ សិក្ខា សិក្ខិតព្វា។ គិហិនោបិ ហិ អត្តនោ កុលានុរូបេសុ កសិគោរក្ខាទីសុ សិក្ខិតា ច វ្យត្តា ធីរា ហុត្វា សុសមាហិតា ចរន្តិ, បព្ពជិតាបិ បព្ពជិតានុរូបេសុ បាសាទិកេសុ អភិក្កន្តបដិក្កន្តាទីសុ អធិសីលអធិចិត្តអធិបញ្ញាសិក្ខាសុ សិក្ខិតា ច វិគតវិក្ខេបិ សុសមាហិតា ចរន្តិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

"ពាហុសច្ចញ្ច សិប្បញ្ច, វិនយោ ច សុសិក្ខិតោ;

សុភាសិតា ច យា វាចា, ឯតំ មង្គលមុត្តម"ន្តិ។ (ខុ. បា. ៥.៥; សុ. និ. ២៦៣);

តំ សុត្វា វេទេហតាបសោ "អាចរិយ, ឥតោ បដ្ឋាយ មំ ឱវទថ អនុសាសថ, អហំ អនធិវាសនជាតិកតាយ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ កថេសិំ, តំ មេ ខមថា"តិ វន្ទិត្វា មហាសត្តំ ខមាបេសិ។ តេ សមគ្គវាសំ វសិត្វា បុន ហិមវន្តមេវ អគមិំសុ។ តត្រ ពោធិសត្តោ វេទេហតាបសស្ស កសិណបរិកម្មំ កថេសិ។ សោ តំ កត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេសិ។ ឥតិ តេ ឧភោបិ អបរិហីនជ្ឈានា ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា វេទេហោ អានន្ទោ អហោសិ, គន្ធាររាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

គន្ធារជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៤០៧] ២. មហាកបិជាតកវណ្ណនា

អត្តានំ សង្កមំ កត្វាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ញាតត្ថចរិយំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ភទ្ទសាលជាតកេ (ជា. ១.១២.១៣ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ តទា បន ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាវុសោ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ ញាតកានំ អត្ថំ ចរតី"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ តថាគតោ ញាតីនំ អត្ថំ ចរិយេវា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កបិយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អារោហបរិណាហសម្បន្នោ ថាមពលូបេតោ បញ្ចហត្ថិពលបរិមាណោ អសីតិសហស្សកបិគណបរិវុតោ ហិមវន្តបទេសេ វសតិ។ តត្ថ គង្គាតីរំ និស្សាយ សាខាវិដបសម្បន្នោ សន្ទច្ឆាយោ ពហលបត្តោ បព្ពតកូដំ វិយ សមុគ្គតោ អម្ពរុក្ខោ អហោសិ "និគ្រោធរុក្ខោ"តិបិ វទន្តិ។ តស្ស មធុរានិ ផលានិ ទិព្ពគន្ធរសានិ មហន្តានិ មហន្តកុម្ភប្បមាណានិ។ តស្ស ឯកិស្សា សាខាយ ផលានិ ថលេ បតន្តិ, ឯកិស្សា សាខាយ

ពក្ខាឌេលេ, ឌ្ហិត្អ សាលាត៌ ឋលិតិ យន្លៀទ្រក្ខយ្ហលេ បតក្តិ៍ ទេពានិសទេត្វា ពបិពលំ អាឌាឃ តព្វ ឋលិតិ លាឌទេត្វា “ឡពង្ស៊ិ ពាទេល ព្លយង្ស៊ ទ្រក្ខស្ស ឌ្ហឌេព បតិតំ ឋល៑ តិស្សាឃ អយត្រាំ កឃំ ឌ្ហបុជ្ជិស្សតី”តិ ឌ្ហឌពយត្វេព សាលាឃ ឡពឋលយ្យិ អតចទេសទេសត្វា បុប្បពាទេល ពញ្ញអាឃយត្តពាលទេតា បដ្ឋាឃ លាឌាទេបតិ ទេចច បិតាទេបតិ ច៍ ឡចំ សទេត្តបិ អឞិតិចាតទ្រសហទេស្សហិ អឌិដ្ឋំ ពិបិល្លិពបុឌបឌិន្ធត្អ ឡពំ បក្កឋល៑ តឌិឃំ បតិត្វា ឌ្ហឌ្ឍា អទេឆា ច ឌាល៑ ពត្ថ្ពាទេបត្វា ឌ្ហឌពពិញអំ ពិញអត្តស្ស ពាទ្រាឍសិទ្រទេឡាា ឌ្ហង្ឍិឌាទេល លក្កិ៍ ទ្រទេឡាា ឌិចសំ ពិញព្ញត្វា សាឃំ ពយតសយទេឃ ទេពចដ្ឋា ឌាល៑ ឌ្ហក្កិបត្តា តំ ឌិស្វា “អស្សពឋល៑ តាយា”តិ អឌាតត្តា ទ្រទេឡាា ឌទេស្សស្សុ៍

ទ្រាឌា “ពិឋល៑ តាទេយត”ត្តិ បុន្ឆិ៍ “ត ឌាតាយ, ទេឌចា”តិ៍ “ទេព ឌាតិស្សត្តិ”តិ? “ចតចទ្រពា, ទេឌចា”តិ៍ ទេសា ចតចទ្រទេព បទេក្កាសាទេបត្វា ទេតសំ សត្តិពា “អល្លបក្ក”ត្តិ ស្សុត្វា ឈ្ទ្រិពាឃ ឈិត្តិត្វា បឌយំ ចតចទ្រទេព លាឌាទេបត្វា បន្ធា អត្តតាបិ លាឌិ, ព្លត្វាពាទ្រស្សាបិ អយច្ឆាតយ្យិ ឌាទេបសិ៍ ទ្រទេឡាា អល្លបក្កទ្រទេសា សពលសទ្រិទំ ឋទ្រិត្វា អដ្ឋាសិ៍ ទេសា ទ្រសតញ្ញាឃ ពត្ថិត្វា តស្ស ទ្រក្ខស្ស ឌិតដ្ឋាត៌ ចតចទ្រទេព បុន្ឆិត្វា ទេតហិ “ហិយចត្តបទេឌទេស តឌីតិទេទ”តិ ចុទេត្ត ពហ្ន តាចាសញ្ញ្ឈទេឌ ពត្ថ្ពាទេបត្វា ចតចទ្រទេពហិ ទេឌសិតយទេក្កត ឌ្ហង្ឍិទេសាតំ អពយាសិ៍ “ឡត្តពាតិ ឌិចសាតិ”តិ បទ្រិទេន្ធឌា ត ពឆិទេតា, អត្យុបុទេប្លត បត តំ ឌាត៌ បត្វា “ឡទេសា ទេឌច, ទ្រទេក្ខា”តិ ចតចទ្រពា ទ្រទេឡាា អាចិក្ខិស្សុ៍ ទ្រាឌា តាចំ ឌទេបត្វា យហាឌតបទ្រិចុទេតា បឌសា តព្វ ពក្ខា ទ្រក្ខយ្ហលេ សឃត៌ បញ្ញាបិទេបត្វា អល្លបក្កាតិ លាឌិត្វា តាតក្កទ្រសទេកាឌត៌ ក្យឌ្ឍិត្វា តិបឌ្ឍិ, សព្លាឌិសាស្សុ អាទ្រក្ខ ឌទេបត្វា អក្កិ ពទ្រិ ស្សុ៍

យហាសទេត្វា យត្យទេស្សស្សុ តិឌិ្ឋ ឌ្ឋក្កទេត្តស្សុ អឌ្ឍទ្រត្តសយទេឃ បទ្រិសាឃ សឌ្ឍិ អពយាសិ៍ អឞិតិសហស្សចាតទ្រា សាលាឃ សាពំ ចទ្រត្តា អល្លាតិ លាឌត្តិ៍ ទ្រាឌា បត្ថិត្វា ពបិពលំ ឌិស្វា យត្យទេស្ស ឌ្ហដ្ឋាទេបត្វា ឆត្យក្កទេហ បទេក្កាសាទេបត្វា “ឃចា ឡទេត ឋលលាឌពា ចាតទ្រា ត បលិឃត្តិ, តចា ទេត បទ្រិក្ខិបិត្វា ចិន្លាឆ, ទេស្វ អល្លាតិ ទេចច ចាតទ្រយំសត្វា លាឌិស្សាយី”តិ អាហ៍ ឆត្យក្កហា “សាធ្ន”តិ សយ្យចិន្ធិត្វា ទ្រក្ខ បទ្រិចាទេទត្វា សទេទ សត្ថឃិត្វា អដ្ឋិស្សុ៍ ទេត ឌិស្វា ចាតទ្រា យទ្រលាកឃឌិតា បលិឃិត្យំ អសទេក្កាត្តា យហាសត្តំ ឌ្ហបសក្កយិត្វា “ទេឌច, ‘បលិឃតយក្កទេឌ ចិន្លិស្សាយា’តិ ទ្រក្ខ បទ្រិចាទេទត្វា ឆត្យក្កហា ឌិតា, ពិ ពទេទ្រាយា”តិ បុន្ឆិត្វា ពយ្យាយាតា អដ្ឋិស្សុ៍ ទេពានិសទេត្វា “យា ភាឃិត្ហ, អហំ ទេចា ឌិចិតំ ឌស្សាយី”តិ ចាតទ្រពលំ សយស្សាទេសត្វា ឌ្ហឌ្ទពំ ឌ្ហក្កតសាល៑ អាទ្រឃ្យាពក្កាកិយ្យល៑ ពតសាល៑ ពត្ថ្ពា តស្សា បទ្រិឃត្តទេតា បក្លត្តិត្វា ឆត្យសតយត្វ ឌាត៌ អតិក្កយ្យ ពក្កាតីទេទ ឡពង្ស៊ិ ព្យល្លយត្វេព បតិត្វា តទេតា ឌ្ហទ្រឃ្យា“យយាពតដ្ឋាត៌ ឡត្តពំ កចិស្សតី”តិ អាពាសំ បទ្រិន្ធិត្តិត្វា ឡពំ ទេចត្តលតំ យ្ហលេ ឈិត្តិត្វា ទេសាទេឆត្វា “ឡត្តពំ ឌាត៌ ទ្រទេក្ខ ពត្ថិស្សតិ, ឡត្តពំ អាពាសដ្ឋំ កចិស្សតី”តិ ព្លយាតិ ទេធ្វ ឌាតាតិ ចចត្វេបត្វា អត្តទេតា ពឌិឃំ ពត្ថ្ពតដ្ឋាត៌ ត សល្លទេក្ខសិ៍

ទេសា តំ លតំ អាឌាឃ ឡពំ ទេពាឌិ៍ ពក្កាតីទេទ បតិដ្ឋិតទ្រទេក្ខ ពត្ថិត្វា ឡពំ អត្តទេតា ពឌិឃំ ពត្ថិត្វា ចាតន្ធិត្អចលិហទេពា ចិឃ ទេចទេពត ឆត្យសតយត្វ ឌាត៌ លឌ្ឍិត្វា ពឌិឃំ ពត្ថ្ពតដ្ឋាតស្ស អសល្លក្ខិតត្វា ទ្រក្ខ បិបុលិត្យំ អសទេក្កាទេត្តា ឌ្ហទេកាហិ ហទេត្វហិ អល្លសាល៑ ឌញ្ញហំ ពលិត្វា ចាតទ្រពលស្ស សញ្ញាយឌាសិ “ឞិឈំ យយ បិដ្ឋិ៍ យឌ្ឍយាតា ទេចត្តលតាឃ ទេសាត្វិពយត៌ ពន្ធចា”តិ៍ អឞិតិសហស្សចាតទ្រា យហាសត្តំ ចត្តិត្វា លយាទេបត្វា តចា អពយំស្សុ៍ តឌា ទេឌចឌទេត្តាបិ យក្កទេឌា ហុត្វា ទេតសំ អត្ថត្តទេទ ទេហាតិ៍ ទេសា “អឃំ ទេយ បច្ឆាយិត្តស្ស បិដ្ឋិ៍ បស្សិត្យំ ពាទេលី”តិ ឌ្ហន្ឆិ សាល៑ អាទ្រឃ្យាទេចពំ ឌទេតត្វា តស្ស បិដ្ឋិឃំ បតិ៍ យហាសត្តស្ស ហឌឃំ កិឌ្ឍិ, ពលចទេចឌតា ឌ្ហបុជ្ជិ៍ ទេសាបិ តំ ទេចឌតាបុត្តំ ពត្វា

បញ្ញាយិ។ មហាសត្តោ ឯកកោវ អហោសិ។ រាជា អភិជ្ឈាយន្តោ វានរេហិ ច មហាសត្តេន ច កតកិរិយំ សព្ពំ ទិស្វា “អយំ តិរច្ឆានោ ហុត្វា អត្តនោ ជីវិតំ អគណេត្វា បរិសាយ សោត្ថិភាវមេវ អកាសី”តិ ចិន្តេន្តោ និបជ្ជិ។

សោ បភាតាយ រត្តិយា មហាសត្តស្ស តុស្សិត្វា “ន យុត្តំ ឥមំ កបិរាជានំ នាសេតុំ, ឧបាយេន នំ ឱតារេត្វា បដិជគ្គិស្សាមី”តិ អន្តោគង្គាយ នាវាសង្ឃាដំ ឋបេត្វា តត្ថ អដ្ដកំ ពន្ធាបេត្វា សណិកំ មហាសត្តំ ឱតារាបេត្វា បិដ្ឋិយំ កាសាវវត្ថំ បត្ថរាបេត្វា គង្គោទកេ ន្ហាបេត្វា ផាណិតោទកំ បាយេត្វា បរិសុទ្ធសរីរំ សហស្សបាកតេលេន អព្ភញ្ជាបេត្វា សយនបិដ្ឋេ ឯឡកចម្មំ សន្ថរាបេត្វា តត្ថ និបជ្ជាបេត្វា អត្តនា នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៦៧។

“អត្តានំ សង្កមំ កត្វា, យោ សោត្ថិំ សមតារយិ;

កិំ ត្វំ តេសំ កិមេ តុយ្ហំ, ហោន្តិ ឯតេ មហាកបី”តិ។

តស្សត្ថោ – អម្ភោ មហាកបិ, យោ ត្វំ អត្តានំ សង្កមំ កត្វា តុលំ អារោបេត្វា ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា ឥមេ វានរេ សោត្ថិំ សមតារយិ, ខេមេន សន្តារេសិ; កិំ ត្វំ តេសំ ហោសិ, កិមេ តុយ្ហំ ហោន្តីតិ?

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ រាជានំ ឱវទន្តោ សេសគាថា អភាសិ –

៦៨។

“រាជាហំ ឥស្សរោ តេសំ, យូថស្ស បរិហារកោ;

តេសំ សោកបរេតានំ, ភីតានំ តេ អរិន្ទម។

៦៩។

“ឧល្លង្ឃយិត្វា អត្តានំ, វិស្សដ្ឋធនុនោ សតំ;

ຕເຕາ ອປຣປາເທສຸ, ທຬ຺ຫໍ ພນ຺ຘໍ ລຕາຄຸຓໍ.

໕໓.

“ຉິນ຺ນພ຺ຠມິວ ວາເຕນ, ນຸເຓ຺ຓາ ຣຸກ຺ຂໍ ອຸປາຄມິໍ;

ເສາຫໍ ອປ຺ປພວໍ ຕຕ຺ຖ, ສາຂໍ ຫເຕ຺ຖຫິ ອຄ຺ຄຫິໍ.

໕໔.

“ຕໍ ມໍ ວິຍາຍຕໍ ສນ຺ຕໍ, ສາຂາຍ ຈ ລຕາຍ ຈ;

ສມນຸກ຺ກມນ຺ຕາ ປາເທຫິ, ເສາຕ຺ຖິ ສາຂາມິຄາ ຄຕາ.

໕໕.

“ຕໍ ມໍ ນ ຕປເຕ ພເນ຺ຘາ, ວເຘາ ເມ ນ ຕເປສ຺ສຕິ;

ສຸຂມາຫຣິຕໍ ເຕສໍ, ເຍສໍ ຣຊ຺ຊມກາຣຍິໍ.

໕໖.

“ເອສາ ເຕ ອຸປມາ ຣາຊ, ຕໍ ສຸເຓາຫິ ອຣິນ຺ທມ;

ຣຎ຺ຎາ ຣຏ຺ຐສ຺ສ ເຍາຄ຺ຄສ຺ສ, ພລສ຺ສ ນິຄມສ຺ສ ຈ;

ສເພ຺ພສໍ ສຸຂເມຏ຺ຐພ຺ພໍ, ຂຕ຺ຕິເຍນ ປຊານຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຕສນ຺ຕິ ເຕສໍ ອສີຕິສຫສ຺ສານໍ ວານຣານໍ. ຫິຕານໍ ເຕຕິ ຕວ ວິຎ຺ຎຸຕາຍ ອາຫາເຣປຕ຺ວາ ຖິຕສ຺ສ ຫິຕານໍ. ອຣິນ຺ທມາຕິ ຣາຊານໍ ອາລປຕິ.

រាជា ហិ ចោរាទីនំ អរីនំ ទមនតោ “អរិន្ទមោ”តិ វុច្ចតិ។ វិស្សដ្ឋធនុតោ សតត្តិ អនារោបិតធនុសតប្បមាណំ ឋានំ អត្តានំ អាកាសេ ឧល្លង្ឃិត្វា វិស្សជ្ជេត្វា តតោ ឥមម្ហា រុក្ខា លង្ឃិត្វា គតដ្ឋានតោ។ អបរបរិយេសូតិ បច្ឆាបរិយេសុ។ ឥទំ ពន្ធការំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ពោធិសត្តោ ហិ ពន្ធការេ តំ លតាគុម្ពំ ទឡ្ហំ ពន្ធិត្វា បច្ឆិមបាទេហិ ភូមិំ អក្កមិត្វា វិស្សជ្ជេត្វា វាតវេគេន អាកាសំ បក្ខន្ទិ។ ធនុណ្ណារុក្ខំ ឧបរិមប្បិ វាតច្ឆិន្នំ អក្កមិត្វា អត្តនោ វេគានុរូបេន វាតេន ធនុណ្ណា។ យថា វាតច្ឆិន្នគ្គំ វាតេន, ឯវំ អត្តនោ វេគេន ធនុណ្ណា ហុត្វា ឥមំ អម្ពរុក្ខំ ឧបរិមំ។ អប្បកមត្តំ សោ អហំ តត្ថ អាកាសប្បទេសេ រុក្ខំ បិបុលិតំ អប្បហោន្តោ តស្ស រុក្ខស្ស សាខំ ហត្ថេហិ អគ្គហេសិន្តិ អត្ថោ។

វិយាយតន្តិ រុក្ខសាខាយ ច វេត្តលតាយ ច វិលាយ គមនកតន្តិ វិយ វិនតំ អាកាសេ្ឋិតំ សរីរំ។ សមនុក្កមន្តាតិ មយា អនុញ្ញាតា មំ វន្ទិត្វា បាទេហិ អនុក្កមន្តា និរន្តរមេវ អក្កមន្តា សោត្ថិំ គតា។ តំ មំ ន តបតេ ពន្ធោតិ តំ មំ នាបិ សោ វល្លិយា ពន្ធោ តបតិ, នាបិ ឥទានិ មរណំ តបេស្សតិ។ កិំការណា? សុខមាហរិតំ តេសន្តិ យស្មា តេសំ អហំ រជ្ជមការយិំ, តេសំ មយា សុខមាហរិតំ។ ឯតេ ហិ “មហារាជ, អយំ នោ ឧប្បន្នំ ទុក្ខំ ហរិត្វា សុខំ អាហរិស្សតី”តិ មំ រាជានំ អកំសុ។ អហម្បិ “តុម្ហាកំ ឧប្បន្នំ ទុក្ខំ ហរិស្សាមី”តិ សម្បដិច្ឆិ។ ឯតេសំ រាជា ជាតោ។ តំ អជ្ជ មយា ឯតេសំ មរណទុក្ខំ ហរិត្វា ជីវិតសុខំ អាហដំ, តេន មំ នាបិ ពន្ធោ តបតិ, ន មរណំ តបេស្សតិ។

ឯសា តេ ឧបមាតិ ឯសា តេ មហារាជ, មយា កតកិរិយាយ ឧបមា។ តំ សុណោហីតិ តស្មា ឥមាយ ឧបមាយ សំសន្ទេត្វា អត្ថោ ទិយ្យមានំ ឱវាទំ សុណាហិ។ រញ្ញា រដ្ឋស្សាតិ មហារាជ, រញ្ញា នាម ឧច្ឆុយន្តេ ឧច្ឆុំ វិយ រដ្ឋំ អបីឡេត្វា ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ សង្គណ្ហន្តេន ធម្មេ រាជធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ មយា វិយ អត្តនោ ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា “កិន្តិមេ រដ្ឋវាសិនោ វិគតភយា កិលមថាវេទ វិវដទ្វារេ នានាតីហិ ច បរិចារកេហិ ច បរិចារិតា ឧរេ បុត្តេ នច្ចេន្តា និរោគា វាតេន ពីជិយមានា យថារុចិ អត្តនោ អត្តនោ សន្តកំ បរិភុញ្ជន្តា កាយិកចេតសិកសុខសមប្បិតោ ភវេយ្យុ”ន្តិ សកលរដ្ឋស្ស ច រថសកដាទិនិយុត្តវាហនស្ស យោគ្គស្ស ច បត្តិសង្ខាតស្ស ពលស្ស ច និគមជនបទសង្ខាតស្ស និគមស្ស ច សព្វេសំ សុខមេវ ឯសិតព្ពំ គវេសិតព្ពន្តិ អត្ថោ។ ខត្តិយេន បជានតាតិ វេត្តានំ អធិបតិភាវេន “ខត្តិយោ”តិ លទ្ធនាមេន បន ឯតេន អវសេសសត្តេ អតិក្កម្ម បជានតា ញាណសម្បន្នេន ភវិតព្ពន្តិ។

ឯវំ មហាសត្តោ រាជានំ ឱវទន្តោ អនុសាសន្តោ ច កាលមកាសិ។ រាជា អមច្ចេ បក្កោសាបេត្វា “ឥមស្ស កបិរាជស្ស រាជូនំ វិយ សរីរកិច្ចំ ករោថា”តិ វត្វា ឥត្ថាគារម្បិ អាណាបេសិ “តុម្ហេ រត្តវត្ថនិវត្ថា វិកិណ្ណកេសា ទណ្ឌទីបិកហត្ថា កបិរាជានំ បរិវារេត្វា អាឡាហនំ គច្ឆថា”តិ។ អមច្ចា ទារូនំ សកដសតមត្តេន ចិតកំ កត្វា រាជូនំ កតនិយាមេនេវ មហាសត្តស្ស សរីរកិច្ចំ កត្វា សីសកបាលំ គហេត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ អគមំសុ។ រាជា មហាសត្តស្ស អាឡាហនេ ចេតិយំ ការេត្វា ទីបេ ជាលាបេត្វា គន្ធមាលាទីហិ បូជេត្វា សីសកបាលំ សុវណ្ណខចិតំ ការេត្វា កុន្តគ្គេ ឋបេត្វា បុរតោ កត្វា គន្ធមាលាទីហិ បូជេន្តោ ពារាណសិំ គន្ត្វា អន្តោរាជទ្វារេ ឋបេត្វា សកលនគរំ សជ្ជាបេត្វា សត្តាហំ ធាតុបូជំ ការេសិ។ អថ នំ ធាតុំ គហេត្វា ចេតិយំ ការេត្វា យាវជីវំ គន្ធមាលាទីហិ បូជេត្វា ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ បតិដ្ឋាយ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករោន្តោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា សគ្គបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, ទុដ្ឋកបិ ទេវទត្តោ, បរិសា ពុទ្ធបរិសា, កបិរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មហាកបិជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៤០៨] ៣។ កុម្ភការជាតកវណ្ណនា

អម្ពាហមទ្ទំ វនមន្តរស្មិន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កិលេសនិគ្គហំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ បានីយជាតកេ (ជា. ១.១១.៤៩ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ តទា បន សាវត្ថិយំ បញ្ចសតា សហាយកា បព្ពជិត្វា អន្តោកោដិសន្ថារេ វសមានា អឌ្ឍរត្តសមយេ កាមវិតក្កំ វិតក្កយិំសុ។ សត្ថា អត្តនោ សាវកេ រត្តិយា តយោ វារេ, ទិវសស្ស តយោ វារេតិ រត្តិន្ទិវំ ឆ វារេ ឱលោកេន្តោ កិកី អណ្ឌំ វិយ, ចមរី វាលធិំ វិយ, មាតា បិយបុត្តំ វិយ, ឯកចក្ខុកោ បុរិសោ ចក្ខុំ វិយ រក្ខតិ, តស្មិំ តស្មិំយេវ ខណេ ឧប្បន្នកិលេសំ និគ្គណ្ហាតិ។ សោ តំ ទិវសំ អឌ្ឍរត្តសមយេ ជេតវនំ បរិគ្គណ្ហន្តោ តេសំ ភិក្ខូនំ វិតក្កសមុទាចារំ ញត្វា “ឥមេសំ ភិក្ខូនំ អព្ភន្តរេ អយំ កិលេសោ វឌ្ឍន្តោ អរហត្តស្ស ហេតុំ ភិន្ទិស្សតិ, ឥទានេវ នេសំ កិលេសំ និគ្គហេត្វា អរហត្តំ ទស្សាមី”តិ គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា អានន្ទត្ថេរំ បក្កោសាបេត្វា “អានន្ទ, អន្តោកោដិសន្ថារេ វសនកភិក្ខូ សព្ពេ សន្និបាតេហី”តិ សន្និបាតាបេត្វា បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, អន្តោបវត្តកិលេសានំ វសេ វត្តិតុំ វដ្ដតិ, កិលេសោ ហិ វឌ្ឍមានោ បច្ចាមិត្តោ វិយ មហាវិនាសំ បាបេតិ, ភិក្ខុនា នាម អប្បមត្តកម្បិ កិលេសំ និគ្គហិតុំ វដ្ដតិ, បោរាណកបណ្ឌិតា អប្បមត្តកំ អារម្មណំ ទិស្វា អព្ភន្តរេ បវត្តកិលេសំ និគ្គហេត្វា បច្ចេកពោធិញាណំ និព្ពត្តេសុ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិនគរស្ស ទ្វារគាមេ កុម្ភការកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា ឯកំ បុត្តញ្ច ធីតរញ្ច លភិត្វា កុម្ភការកម្មំ និស្សាយ បុត្តទារំ បោសេសិ។ តទា កលិង្គរដ្ឋេ ទន្តបុរនគរេ ករណ្ឌកោ នាម រាជា មហន្តេន បរិវារេន ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ ឧយ្យានទ្វារេ ផលភារភរិតំ មធុរផលំ អម្ពរុក្ខំ ទិស្វា ហត្ថិក្ខន្ធវរគតោយេវ ហត្ថំ បសារេត្វា ឯកំ អម្ពបិណ្ឌិំ គហេត្វា ឧយ្យានំ បវិសិត្វា មង្គលសិលាយ និសិន្នោ ទាតព្ពយុត្តកានំ ទត្វា អម្ពំ បរិភុញ្ជិ។ “រញ្ញា គហិតកាលតោ បដ្ឋាយ សេសេហិ នាម គហេតព្ពមេវា”តិ អមច្ចាបិ ព្រាហ្មណគហបតិកាទយោបិ អម្ពានិ បាតេត្វា ខាទិំសុ។ បច្ឆា អាគតា រុក្ខំ អារុយ្ហ មុគ្គរេហិ បោថេត្វា ឱភគ្គវិភគ្គសាខំ កត្វា អាមកផលម្បិ អសេសេត្វា ខាទិំសុ។

រាជា ទិវសំ ឧយ្យានេ កីឡិត្វា សាយន្ហសមយេ អលង្កតហត្ថិក្ខន្ធវរេ និសីទិត្វា គច្ឆន្តោ តំ រុក្ខំ ទិស្វា ហត្ថិតោ ឱតរិត្វា រុក្ខមូលំ គន្ត្វា រុក្ខំ ឱលោកេត្វា “អយំ បាតោវ បស្សន្តានំ អតិត្តិករោ ផលភារភរិតោ សោភមានោ អដ្ឋាសិ, ឥទានិ គហិតផលោ ឱភគ្គវិភគ្គោ អសោភមានោ ឋិតោ”តិ ចិន្តេត្វា បុន អញ្ញតោ ឱលោកេន្តោ អបរំ និប្ផលំ អម្ពរុក្ខំ ទិស្វា “ឯស រុក្ខោ អត្តនោ និប្ផលភាវេន មុណ្ឌមណិបព្ពតោ វិយ សោភមានោ ឋិតោ, អយំ បន សផលភាវេន ឥមំ ព្យសនំ បត្តោ, ឥទំ អគារមជ្ឈម្បិ ផលិតរុក្ខសទិសំ, បព្ពជ្ជា

និប្ផលរុក្ខសទិសា, សធនស្សេវ ភយំ អត្ថិ, និទ្ធនស្ស ភយំ នត្ថិ, មយាបិ និប្ផលរុក្ខេន វិយ ភវិតព្វន្តិ ផលរុក្ខំ អារម្មណំ កត្វា រុក្ខមូលេ ឋិតកោវ តីណិ លក្ខណានិ សល្លក្ខេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា បច្ចេកពោធិញាណំ និព្វត្តេត្វា "វិទ្ធំសិតា ទានិ មេ មាតុកុច្ឆិកុដិកា, ឆិន្នា តីសុ ភវេសុ បដិសន្ធិ, សោធិតា សំសារុក្ការភូមិ, សោសិតោ មយា អស្សុសមុទ្ទោ, ភិន្នោ អដ្ឋិបាការោ, នត្ថិ មេ បុន បដិសន្ធី"តិ អាវជ្ជេន្តោ សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតោវ អដ្ឋាសិ។

អថ នំ អមច្ចា អាហំសុ "អតិពហុំ ឋិតត្ថ, មហារាជា"តិ។ "ន មយំ មហារាជានោ, បច្ចេកពុទ្ធា នាម មយ"ន្តិ។ "បច្ចេកពុទ្ធា នាម តុម្ហាទិសា ន ហោន្តិ, ទេវា"តិ។ "អថ កីទិសា ហោន្តី"តិ? "ឱរោបិតកេសមស្សុកាសាវវត្ថបដិច្ឆន្នា កុលេ វា គណេ វា អលគ្គា វាតច្ឆិន្នវលាហករាហុមុត្តចន្ទមណ្ឌលបដិភាគា ហិមវន្តេ នន្ទមូលកបព្ភារេ វសន្តិ, ឯវរូបា ទេវ, បច្ចេកពុទ្ធា"តិ។ តស្មិំ ខណេ រាជា ហត្ថំ ឧក្ខិបិត្វា សីសំ បរាមសិ, តាវទេវស្ស គិហិលិង្គំ អន្តរធាយិ, សមណលិង្គំ បាតុរហោសិ។

"តិចីវរញ្ច បត្តោ ច, វាសិ សូចិ ច ពន្ធនំ;

បរិស្សាវនេន អដ្ឋេតេ, យុត្តយោគស្ស ភិក្ខុនោ"តិ –

ឯវំ វុត្តា សមណបរិក្ខារា កាយបដិពទ្ធាវ អហេសុំ។ សោ អាកាសេន គន្ត្វា មហាជនស្ស ឱវាទំ ទត្វា អនិលបថេន ឧត្តរហិមវន្តេ នន្ទមូលកបព្ភារមេវ អគមាសិ។

គន្ធាររដ្ឋេបិ តក្កសិលនគរេ នគ្គជិ នាម រាជា ឧបរិបាសាទេ បល្លង្កមជ្ឈគតោ ឯកំ ឥត្ថិំ ឯកេកហត្ថេ ឯកេកំ មណិវលយំ បិឡន្ធិត្វា អវិទូរេ និសីទិត្វា គន្ធំ បិសមានំ ទិស្វា "ឯតានិ វលយានិ ឯកេកភាវេន ន ឃដ្ដេន្តិ ន វិរវន្តី"តិ ឱលោកេន្តោ និសីទិ។ អថ សា ទក្ខិណហត្ថតោ វលយំ វាមហត្ថេយេវ បិឡន្ធិត្វា ទក្ខិណហត្ថេន គន្ធំ សង្កឌ្ឍិត្វា បិសិតុំ អារភិ, វាមហត្ថេ វលយំ ទុតិយំ អាគម្ម ឃដ្ដយមានំ សទ្ទមកាសិ។ រាជា តានិ ទ្វេ វលយានិ អញ្ញមញ្ញំ ឃដ្ដេន្តានិ វិរវន្តានិ ទិស្វា ចិន្តេសិ "ឥទំ វលយំ ឯកកកាលេ ន ឃដ្ដេសិ, ទុតិយំ អាគម្ម ឃដ្ដេតិ, សទ្ទំ ករោតិ, ឯវមេវ ឥមេ សត្តាបិ ឯកកា ន ឃដ្ដេន្តិ ន វិវទន្តិ, ទ្វេ តយោ ហុត្វា អញ្ញមញ្ញំ ឃដ្ដេន្តិ, កលហំ ករោន្តិ។ អហំ បន កស្មីរគន្ធារេសុ ទ្វីសុ រជ្ជេសុ រដ្ឋវាសិនោ វិចារេសិំ, មយាបិ ឯកវលយសទិសេន ហុត្វា បរំ អវិចារេត្វា អត្តានមេវ វិចារេន្តេន វសិតុំ វដ្ដតី"តិ សង្ឃដ្ដនវលយំ អារម្មណំ កត្វា យថានិសិន្នោវ តីណិ លក្ខណានិ សល្លក្ខេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា បច្ចេកពោធិញាណំ និព្វត្តេសិ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវ។

វិទេហរដ្ឋេ មិថិលនគរេ និមិ នាម រាជា ភុត្តបាតរាសោ អមច្ចគណបរិវុតោ វិវដសីហបញ្ជរេន អន្តរវីថិំ បេក្ខមានោ អដ្ឋាសិ។ អថេកោ សេនោ សូនាបណតោ មំសបេសិំ គហេត្វា អាកាសំ បក្ខន្ទិ។ តមេនំ ឧភោសុ បស្សេសុ គិជ្ឈាទយោ សកុណា សម្បរិវារេត្វា អាហារហេតុ តុណ្ឌេន វិជ្ឈន្តា បក្ខេហិ បហរន្តា បាទេហិ មទ្ទន្តា អគមិំសុ។ សោ អត្តនោ វធំ អសហមានោ តំ មំសំ ឆឌ្ឌេសិ។ អញ្ញោ គណ្ហិ

សក្យលា ព្ទយំ យុត្ថិត្វា តំ អត្យតាគ្គិស្ស៍ ទេតតបិ ចិយ្យដ្ឋិ អទេព្ពា អក្កទេហសិ, តយ្យិ តទេធច ចិទេហទេធស៊ុ៍ ទាឌា ទេត សក្យទេលា ជិស្វា ចិទេត្តសិ "ទេឃា ទេឃា យំសទេបសិ គលិ្យាតស្ស តទេស្សច ទក្លិ, ទេឃា ទេឃា តំ ចិស្សទេខ្ជសិ, តស្ស តទេស្សច ស្យលំ, ព្ទទេយបិ បញ្ចា កាយក្យទេលា ទេឃា ទេឃា គលា្យាតិ, តស្ស តទេស្សច ទក្លិ, ព្ទតទស្ស ស្យលំ, ព្ទទេយ ហិ ពាហ្វតំ សាឆាទលា, យឃ្យាទេលា បត ទេសាឡអស ព្ទត្ថិសហស្សាតិ, យឃា ចិស្សជ្ជយំសបិទេល្អត ចិឃ ទេសទេតត បញ្ចា កាយក្យទេលា បហាឃ ស្យលិទេតត កចិតំ្យ ចដ្ឋតិ"តិ៍ ទេសា ទេឃាតិទេសា យតសិ គទេទាទេត្តា ឃឆាជិទេតាច តីលិ លក្ខលាតិ សល្លទេក្ខត្វា ចិបស្សតំ ចទេឆ្ឆត្វា បទេច្ចកទេពាធិពាលំ តិព្ពាទេត្តសិ៍ ទេសសំ ប្យទិយសដិសទេយច៍

ក្វត្តទបញ្ចាលទទេដ្ឋ គបិលតកទេទ ទស្យុទេលា តាយ ទាឌា ក្យត្តបិតទាទេសា សព្ពាលក្ខារបជិយល្អិទេតា អយច្ចកលាបទិចុទេតា ចិចដសិហបញ្ញទេទ ទាឌក្កលំ ឡូទេលិទេគទេត្តា អដ្ឋាសិ៍ តស្សិ លទេលា ទេកាបិលកា ចឌច្ចាទំ ចិចទិស្យ, ក្វសកា ចឌទេតា តិក្ខយិត្វា កិទេលសចទេសត ឲគំ កាចិ អត្យតាគ្គិស្ស៍ តទេត្តទេកា តិលិលាសិទេក្កា យហាក្វសទេកា អព្ញា ក្វសកំ អាកច្ឆត្តិ ជិស្វា កិទេលសយទេច្ឆទាកិក្ខទេតា តិលិទេលាត សិទេក្កត អត្តទសតិ្តយិប្បហទិ៍ តស្ស បហាទយុទេលត អត្តាតិ តិក្ខយិស្យ, ទេសា តទេត្តច ឌីចិតក្ខឃំ បិប្យលិ៍ ទាឌា តំ ជិស្វា ចិទេត្តសិ "ព្ទទេយ សត្តា តិទច្ឆាតកទេត អាគិ គត្វា កិទេលសចទេសត ទក្លិ បិប្យលត្តិ, អឃំ ក្វសទេកា កិទេលសំ តិស្សាឃ ឌីចិតក្ខឃំ បទេត្តា, អទេព្ពាបិ សត្តា កិទេលសទេហច គយ្យត្តិ, យឃា ព្ទទេយសំ សត្តាតំ គយ្យតកិទេលសេ បហាតំ្យ ចដ្ឋតិ"តិ៍ ទេសា ជិតទេកាច តីលិ លក្ខលាតិ សល្លទេក្ខត្វា ចិបស្សតំ ចទេឆ្ឆត្វា បទេច្ចកទេពាធិពាលំ តិព្ពាទេត្តសិ៍ ទេសសំ ប្យទិយសដិសទេយច៍

អទេធគជិចសំ ចត្តាទេទា បទេច្ចកពុទ្ធា កិក្ខាចារទេចលំ សល្លទេក្ខត្វា តគ្គម្យលកបញ្ញទា តិក្ខម្ម អទេតាតត្តឌទេហ តាគលតាឌត្តគដ្ឋិ លាជិត្វា គតសទិទបជិឌក្កតា យទេតាសិលិតទេល ឋត្វា តិចាទេសត្វា បត្តឌីចទេយាគាឃ ព្ទដ្ឋិឃា អាកាទេស ក្វប្បតិត្វា បញ្ចាចណ្ឌចលិហទេគ យទ្ធយាតា គត្វា ពាទាលសិតកទច្ចារកាយកស្ស អចិទ្ធទេទ ឡូតទិត្វា ឲគស្សិ ឋាស្យគដ្ឋាទេត ឌីចទំ បិទ្យបិត្វា បត្តំ គទេហត្វា ច្ចារកាយំ បចិសិត្វា បិណ្ឌាឃ ចទត្តា ទេពាធិសត្តស្ស ទេគហច្ចាទំ សយ្យាប្យលិស្ស៍ ទេពាធិសទេត្តា ទេត ជិស្វា តុដ្ឋចិទេត្តា ហុត្វា ទេគហំ បទេចទេសត្វា បព្ញត្តាសទេត តិសីជាទេបត្វា ឌក្ខិទេលាឌគំ ឌត្វា បណីទេតត លាឌតីទេឃត ទេកាឌតីទេឃត បទិចិសិត្វា ឲគមត្ត តិសីជិត្វា សឃ្ជ្ចត្តទំ ចត្ថិត្វា "កទេត្ត, តុយ្យាកំ បព្ពជ្ជា អតិចិឃ ទេសាកតិ, ចិប្បសត្ថាតិ ទេចា ព្ទត្រ្ឋិឃាតិ, បទិស្យទ្ធា លចិចទេណ្ណា, កំ ត្យ ទេលា អាទេយ្យលំ ជិស្វា តុទេយព្ទយំ កិក្ខាចទិឃបព្ពជ្ជំ ក្វបកតា"តិ ប្យច្ឆិ៍ ឃឆា ច សឃ្ជ្ចត្តទំ, ឲចំ ទេសទេសបិ ក្វបសក្កយិត្វា ប្យច្ឆិ៍ អថស្ស ទេត ចត្តាទេទាបិ ឌតា "អហំ អស្យកតកទេទ អស្យកទេដ្ឋ អស្យកទាឌា តាយ ហុត្វា"តិអាជិតា តទេឃត អត្តទេតា អត្តទេតា អកិតិក្ខយតចត្ថតិ គទេធត្វា បដិបាដិឃា ឲទេគគំ គាធយាហំស្យ –

៥០៍

"អប្ពាហយង្គំ ចតយត្តរប្ពិ, តិទេលិកាសំ ឋលិតំ សចិទ្ទឡហំ;

តយដ្ឋសំ ឋលទេហត្យ ចិកក្កំ, តំ ជិស្វា កិក្ខាចទិឃំ ចរាមិ៍

៥១។

“សេលំ សុមដ្ឋំ នរវីរនិដ្ឋិតំ, នារី យុគំ ធារយិ អប្បសទ្ទំ;

ទុតិយញ្ច អាគម្ម អហោសិ សទ្ទោ, តំ ទិស្វា ភិក្ខាចរិយំ ចរាមិ។

៥២។

“ទិជា ទិជំ កុណបមាហរន្តំ, ឯកំ សមានំ ពហុកា សមេច្ច;

អាហារហេតូ បរិបាតយិំសុ, តំ ទិស្វា ភិក្ខាចរិយំ ចរាមិ។

៥៣។

“ឧសភាហមទ្ទំ យូថស្ស មជ្ឈេ, ចលក្កកុំ វណ្ណពលូបបន្នំ;

តមទ្ទសំ កាមហេតុ វិតុន្នំ, តំ ទិស្វា ភិក្ខាចរិយំ ចរាមី”តិ។

តត្ថ អម្ពាហមទ្ទន្តិ អម្ពរុក្ខំ អហំ អទ្ទសំ។ វនមន្តរស្មិន្តិ វនអន្តរេ, អម្ពវនមជ្ឈេតិ អត្ថោ។ សំវិរូឡ្ហន្តិ សុវឌ្ឍិតំ។ តមទ្ទសន្តិ តំ ឧយ្យានតោ និក្ខន្តោ ផលហេតុ វិភគ្គំ បុន អទ្ទសំ។ តំ ទិស្វាតិ តំ ផលហេតុ វិភគ្គំ ទិស្វា បដិលទ្ធសំវេគោ បច្ចេកពោធិញាណំ និព្ពត្តេត្វា ឥមំ ភិក្ខាចរិយបព្ពជ្ជំ ឧបគតោម្ហិ, តស្មា ភិក្ខាចរិយំ ចរាមីតិ។ ឥទំ សោ ផលហេតុ វិភគ្គំ អម្ពរុក្ខំ ទស្សនតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ ចិត្តាចារំ កថេសិ។ សេសានិ វិស្សជ្ជនេសុបិ ឯសេវ នយោ។ អយំ បនេត្ថ អនុត្តានបទវណ្ណនា – សេលន្តិ មណិវលយំ។ នរវីរនិដ្ឋិតន្តិ វីរនរេហិ និដ្ឋិតំ, បណ្ឌិតបុរិសេហិ កតន្តិ អត្ថោ។ យុគន្តិ ឯកេកស្មិំ ឯកេកំ កត្វា ឯកំ វលយយុគឡំ។ ទិជា ទិជន្តិ គហិតមំសបិណ្ឌំ ទិជំ អវសេសទិជា។ កុណបមាហរន្តន្តិ មំសបិណ្ឌំ អាទាយ អាហរន្តំ។ សមេច្ចាតិ សមាគន្ត្វា សន្និបតិត្វា។ បរិបាតយិំសូតិ កោដេន្តា អនុពន្ធិំសុ។ ឧសភាហមទ្ទន្តិ ឧសភំ អហំ អទ្ទសំ។ ចលក្កកុន្តិ ចលក្កកុំ។

ពោធិសត្តោ ឯកេកំ គាថំ សុត្វា “សាធុ, ភន្តេ, តុម្ហាកមេវ តំ អារម្មណំ អនុរូប”ន្តិ ឯកេកស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស ថុតិំ អកាសិ។ តញ្ច បន ចតូហិ ជនេហិ ទេសិតំ ធម្មកថំ សុត្វា ឃរាវាសេ អនបេក្ខោ ហុត្វា បក្កន្តេសុ បច្ចេកពុទ្ធេសុ ភុត្តបាតរាសោ សុខនិសិន្នោ ភរិយំ អាមន្តេត្វា “ភទ្ទេ, ឯតេ ចត្តារោ បច្ចេកពុទ្ធា រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា អកិញ្ចនា អបលិពោធា បព្ពជ្ជាសុខេន វីតិនាមេន្តិ, អហំ បន

ភរិយា ជីវិកំ កប្បេយិ, កិំ តេ ឃរាវាសេន, ត្វំ បុត្តកេ សង្គណ្ហិត្វា គេហេ វសា”តិ វត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៥៣.

“ករណ្ឌកោ កលិង្គានំ, គន្ធារានញ្ច នគ្គជិ;

និមិរាជា វិទេហានំ, បញ្ចាលានញ្ច ទុម្មុខោ;

ឯតេ រដ្ឋានិ ហិត្វាន, បព្ពជិំសុ អកិញ្ចនា.

៥៤.

“សព្ពេបិមេ ទេវសមា សមាគតា, អគ្គី យថា បជ្ជលិតោ តថេវិមេ;

អហម្បិ ឯកោ ចរិស្សាមិ ភគ្គវិ, ហិត្វាន កាមានិ យថោធិកានី”តិ.

តាសំ អត្ថោ – ភទ្ទេ, ឯស សព្ពត្ថេរោ បច្ចេកពុទ្ធោ ទន្តបុរេ នាម នគរេ ករណ្ឌកោ នាម កលិង្គានំ ជនបទស្ស រាជា, ទុតិយោ តក្កសិលនគរេ នគ្គជិ នាម គន្ធារានំ ជនបទស្ស រាជា, តតិយោ មិថិលនគរេ និមិ នាម វិទេហានំ ជនបទស្ស រាជា, ចតុត្ថោ កបិលនគរេ ទុម្មុខោ នាម ឧត្តរបញ្ចាលានំ ជនបទស្ស រាជា, ឯតេ ឯវរូបានិ រដ្ឋានិ ហិត្វា អកិញ្ចនា ហុត្វា បព្ពជិំសុ. សព្ពេបិមេតិ ឥមេ បន សព្ពេបិ វិសុទ្ធិទេវេហិ បុរិមបច្ចេកពុទ្ធេហិ សមានា ឯកតោ សមាគតា. អគ្គី យថាតិ យថា ហិ អគ្គិ បជ្ជលិតោ ឱភាសតិ, តថេវិមេតិ ឥមេបិ តថេវ សីលាទីហិ បញ្ចហិ គុណេហិ ឱភាសន្តិ. យថា ឯតេ, តថា អហម្បិ បព្ពជិត្វា ឯកោ ចរិស្សាមីតិ អត្ថោ. ភគ្គវីតិ ភរិយំ អាលបតិ. ហិត្វាន កាមានីតិ រូបាទយោ វត្ថុកាមេ ហិត្វា. យថោធិកានីតិ អត្តនោ ឱធិវសេន ឋិតានិ. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – រូបាទិឱធិវសេន យថាឋិតេ កាមេ បហាយ អហម្បិ បព្ពជិត្វា ឯកោ ចរិស្សាមីតិ. “យតោធិកានី”តិបិ បាឋោ, តស្សត្ថោ – យតោ ឧបរតោ ឱធិ ឯតេសន្តិ យតោធិកានិ, ឧបរតកោដ្ឋាសានិ. បព្ពជិស្សាមីតិ ចិន្តិតកាលតោ បដ្ឋាយ ហិ កិលេសកាមានំ ឯកោ កោដ្ឋាសោ ឧបរតោ នាម ហោតិ និរុទ្ធោ, តស្ស វត្ថុតោ កាមកោដ្ឋាសោបិ ឧបរតោវ ហោតីតិ.

សា តស្ស កថំ សុត្វា “អហម្បិ ខោ សាមិ, បច្ចេកពុទ្ធានំ ធម្មកថំ សុតកាលតោ បដ្ឋាយ អគារេ ចិត្តំ ន លភាមី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៥៩

“អយមេវ កាលោ ន ហិ អញ្ញោ អត្ថិ, អនុសាសិតា មេ ន ភវេយ្យ បច្ឆា;

អហម្បិ ឯកា ចរិស្សាមិ ភគ្គវ, សកុណីវ មុត្តា បុរិសស្ស ហត្ថា”តិ។

តត្ថ អនុសាសិតា មេ ន ភវេយ្យ បច្ឆាតិ អនុសាសកោ ឱវាទកោ ន ភវេយ្យ ទុល្លភត្តា ឱវាទកានំ, តស្មា អយមេវ បព្ពជិតុំ កាលោ, ន ហិ អញ្ញោ អត្ថីតិ ទស្សេតិ។ សកុណីវ មុត្តាតិ យថា សាកុណិកេន គហេត្វា សកុណបញ្ជរំ ខិត្តាសុ សកុណីសុ តស្ស ហត្ថតោ មុត្តា ឯកា សកុណី អាកាសំ លង្ឃិត្វា យថារុចិតដ្ឋានំ គន្ត្វា ឯកិកាវ ចរេយ្យ, តថា អហម្បិ តវ ហត្ថតោ មុត្តា ឯកិកា ចរិស្សាមីតិ សយម្បិ បព្ពជិតុកាមា ហុត្វា ឯវមាហ។

ពោធិសត្តោ តស្សា កថំ សុត្វា តុណ្ហីអហោសិ។ សា បន ពោធិសត្តំ វញ្ចេត្វា បុរេតរំ បព្ពជិតុកាមា “សាមិ, បានីយតិត្ថំ គមិស្សាមិ, ទារកេ ឱលោកេហី”តិ ឃដំ អាទាយ គច្ឆន្តី វិយ បលាយិត្វា នគរសាមន្តេ តាបសានំ សន្តិកេ គន្ត្វា បព្ពជិ។ ពោធិសត្តោ តស្សា អភាវំ ញត្វា សយំ ទារកេ បោសេសិ។ អបរភាគេ តេសុ ថោកំ វឌ្ឍិត្វា អត្តនោ អយានយជាននសមត្ថំ វយប្បត្តេសុ តេសំ វីមំសនត្ថំ ឯកទិវសំ ភត្តំ បចន្តោ ថោកំ ឧត្តណ្ឌុលំ បចិ, ឯកទិវសំ ថោកំ កិលិន្នំ, ឯកទិវសំ សុបក្កំ, ឯកទិវសំ អតិកិលិន្នំ, ឯកទិវសំ អលោណកំ, ឯកទិវសំ អតិលោណកំ។ ទារកា “តាត, អជ្ជ ភត្តំ ឧត្តណ្ឌុលំ, អជ្ជ កិលិន្នំ, អជ្ជ សុបក្កំ, អជ្ជ អតិកិលិន្នំ, អជ្ជ អលោណកំ, អជ្ជ អតិលោណក”ន្តិ អាហំសុ។ តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “អាម, តាតា”តិ វត្វា ចិន្តេសិ “ឥមេ ទារកា ឥទានិ អាមបក្កលោណិកអតិលោណិកានិ ជានន្តិ, អត្តនោ ធម្មតាយ ជីវិតុំ សក្ខិស្សន្តិ, មយា បព្ពជិតុំ វដ្ដតី”តិ។ អថ តេ ទារកេ ញាតកានំ ទត្វា បដិច្ឆាបេត្វា “អម្មតាតា, ឥមេ ទារកេ សាធុកំ បោសេថា”តិ វត្វា សោ ញាតកានំ បរិទេវន្តានញ្ញេវ នគរា និក្ខមិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា នគរស្ស សាមន្តេយេវ វសិ។

អថ នំ ឯកទិវសំ ពារាណសិយំ ភិក្ខាយ ចរន្តី បរិព្ពាជិកា ទិស្វា វន្ទិត្វា “អយ្យ, ទារកា តេ នាសិតា មញ្ញេ”តិ អាហ។ មហាសត្តោ “នាហំ ទារកេ នាសេមិ, តេសំ អត្តនោ អយានយជាននកាលេ បព្ពជិតោម្ហិ, ត្វំ តេ អចិន្តេត្វា បព្ពជ្ជាយ អភិរមា”តិ វត្វា ឱសានគាថមាហ –

៦០

“អាមំ បក្កញ្ច ជានន្តិ, អថោ លោណំ អលោណកំ;

តាហំ ទិស្វាន បព្ពជិំ, ចរេវ ត្វំ ចរាមហ”ន្តិ។

តត្ថ តាហន្តិ តំ អហំ ទារកានំ កិរិយំ ទិស្វា បព្ពជិតោ។ ចរេវ ត្វំ ចរាមហន្តិ ត្វម្បិ ភិក្ខាចរិយមេវ ចរ, អហម្បិ ភិក្ខាចរិយមេវ ចរិស្សាមីតិ។

ឥតិ សោ បរិព្ពាជិកំ ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សាបិ ឱវាទំ គហេត្វា មហាសត្តំ វន្ទិត្វា យថារុចិតំ ឋានំ គតា។ ឋបេត្វា កិរ តំ ទិវសំ ន តេ បុន អញ្ញមញ្ញំ អទ្ទសំសុ។ ពោធិសត្តោ ច ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ តេ បញ្ចសតា ភិក្ខូ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសុ។ តទា ធីតា ឧប្បលវណ្ណា អហោសិ, បុត្តោ រាហុលកុមារោ, បរិព្ពាជិកា រាហុលមាតា, បរិព្ពាជកោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

កុម្ភការជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៤០៩] ៤. ទឡ្ហធម្មជាតកវណ្ណនា

អហំ ចេ ទឡ្ហធម្មស្សាតិ ឥទំ សត្ថា កោសម្ពិំ និស្សាយ ឃោសិតារាមេ វិហរន្តោ ឧទេនស្ស រញ្ញោ ភទ្ទវតិកំ ហត្ថិនិំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្សា បន ហត្ថិនិយា លទ្ធវិធានញ្ច ឧទេនស្ស រាជវំសោ ច មាតង្គជាតកេ (ជា. ១.១៥.១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ ឯកទិវសំ បន សា ហត្ថិនី នគរា និក្ខមន្តី ភគវន្តំ បាតោវ អរិយគណបរិវុតំ អនោមាយ ពុទ្ធសិរិយា នគរំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តំ ទិស្វា តថាគតស្ស បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា “ភគវា សព្ពញ្ញុ សព្ពលោកនិត្ថរណ ឧទេនោ វំសរាជា មំ តរុណកាលេ កម្មំ និត្ថរិតុំ សមត្ថកាលេ ‘ឥមំ និស្សាយ មយា ជីវិតញ្ច រជ្ជញ្ច ទេវី ច លទ្ធា’តិ បិយាយិត្វា មហន្តំ បរិហារំ អកាសិ, សព្ពាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា ឋិតដ្ឋានំ គន្ធេន បរិភណ្ឌំ ការេត្វា មត្ថកេ សុវណ្ណតារកខចិតវិតានំ ពន្ធាបេត្វា សមន្តា ចិត្រសាណិំ បរិក្ខិបាបេត្វា គន្ធតេលេន ទីបំ ជាលាបេត្វា ធូមកដច្ឆុំ ឋបាបេត្វា ករីសឆឌ្ឌនដ្ឋានេ សុវណ្ណកដាហំ បតិដ្ឋាបេត្វា មំ ចិត្តត្ថរណបិដ្ឋេ ឋបេសិ, រាជារហញ្ច មេ នានគ្គរសភោជនំ ទាបេសិ។ ឥទានិ បន មេ មហល្លកកាលេ កម្មំ និត្ថរិតុំ អសមត្ថកាលេ សព្ពំ តំ បរិហារំ អច្ឆិន្ទិ, អនាថា និប្បច្ចយា ហុត្វា អរញ្ញេ កេតកានិ ខាទន្តី ជីវាមិ, អញ្ញំ មយ្ហំ បដិសរណំ នត្ថិ, ឧទេនំ មម គុណំ សល្លក្ខាបេត្វា បោរាណកបរិហារំ មេ បដិបាកតិកំ ការេថ ភគវា”តិ បរិទេវមានា តថាគតំ យាចិ។

សត្ថា “គច្ឆ ត្វំ, អហំ តេ រញ្ញោ កថេត្វា យសំ បដិបាកតិកំ ការេស្សាមី”តិ វត្វា រញ្ញោ និវេសនទ្វារំ អគមាសិ។ រាជា តថាគតំ អន្តោនិវេសនំ បវេសេត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស សង្ឃស្ស មហាទានំ បវត្តេសិ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ អនុមោទនំ ករោន្តោ “មហារាជ, ភទ្ទវតិកា កហ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ន ជានាមិ, ភន្តេ”តិ។ “មហារាជ, ឧបការកានំ យសំ ទត្វា មហល្លកកាលេ គហេតុំ នាម ន វដ្ដតិ, កតញ្ញុនា

ᨻᩣᨲᩮᩅᨩᩥᨲᩣ ᨶᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨠᨲ᩠ᨲᩁᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᨬᩣᨲᩥ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ ᨩᩁᩣᨩᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᨶᩣᨳᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦ ᨩᩦᩅᨲᩥ, ᨲᩴ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨠᩣᩃᩮ

ᩋᨶᩣᨳᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᩁᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨿ ᨣᩦᩅᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᨭᩥᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᨳᩣ

ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ “ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶ ᨠᩥᩁ ᨠᨲ᩠ᨲᩁᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨿ ᨣᩦᩅᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨿᩈᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩮᩣ ᨠᩣᩁᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩴᨥᩮᨸᩥ ᩈᩣ

ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨠᨭᩣ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᩋᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᨠᩥᩁ ᨠᨲ᩠ᨲᩁᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨿ ᨣᩦᩅᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨿᩈᩮᩣ

ᨸᨭᩥᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩮᩣ ᨠᩣᩁᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ,

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩑᨲᩥᩔᩣ ᨣᩦᩅᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨭ᩠ᨮᨿᩈᩴ ᨸᨭᩥᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩈᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩁᨲᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨲᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩑᨠᩣ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨵᩣᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨳᨬ᩠ᨬᨴᩣᨿᩥᨠᩣ ᨾᩉᨲᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᨿᨸᩣᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨾᩉᨻ᩠ᨻᩃᩣ

ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩮᩣᨽᨶᨿᩈᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩩᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᩉᩁᩣᨸᩮᨲᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩋᨿᩴ

ᨾᩮ ᨻᩉᩪᨸᨠᩣᩁᩣ”ᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩮᨴᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᩁᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩥᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᨴᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨠᩣᩃᩮ ᩁᩣᨩᩣ

ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᩈᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨶᩣᨳᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᨸᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦ ᨩᩦᩅᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩮ ᨶᩣᨩᩮᨶᨠᩩ

ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩁᩣᨩᩣ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᨠᩣᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩣᩈᩮᨸᩣ “ᨶᩣᨩᨶᩣᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᨶᨸ᩠ᨸᩮᩣᩉᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩮᩣᨾᩣᩁᩉᩣᩁᩥᨠᩣ ᩈᩮᩣᨽᨶᩮᨲᩩᩴ ᨠᩮᩣᨣᩮᩣ ᨶ

ᩃᨽᩣᨾᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨵᩣᨲᩥ ᨠᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᩅᩁᨲᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᨶᩮᨲᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ

ᨲᩴ ᩈᩮᩣᨽᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨾᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᨠᩣᩁᩔ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᨠᩣᩁᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩣ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩦ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩣ “ᩈᩣᨾᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩴ

‘ᨲᩁᩩᨱᨠᩣᩃᩮ ᨻᩉᩪᨸᨠᩣᩁᩣ’ᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩈᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨠᩣᩃᩮ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨠᩣᩃᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨸᨶ

ᩋᨶᩣᨳᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᨸᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦ ᨩᩦᩅᩣᨾᩥ, ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨾᩮ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨵᩣᨲᩥ ᨾᩣᨶᩮᨶ ᩈᩮᩣᨽᨶᩮᨲᩩᩴ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᨠᩣᩁᩔ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨵᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ

ᨸᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨾᨿᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᨲᩪᨸᨠᩣᩁᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳ, ᩈᩣᨵᩩ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨵᩣᨲᩥ ᨾᩮ ᨶᨭ᩠ᨮᨿᩈᩴ ᨸᨭᩥᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ

ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪕᪐᪑᪨

“ᩋᩉᩴ ᨧᩮ ᨴᩦᨥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ, ᩅᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨶᩣᨣᩥᩁᩣᨳᨾᩥ;

ᨳᩁᨲ᩠ᨳᩦ ᨯᩁᩈᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᩴ, ᨿᩩᩅᩮ ᨧᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨳᨧᩣᩁᩥᨶᩦ᪨

᪕᪐᪒᪨

“នូន រាជា ន ជានាតិ, មម វិក្កមបោរិសំ;

សង្គាមេ សុកតន្តានិ, ទូតវិប្បហិតានិ ច។

១០០។

“សោ នូនាហំ មរិស្សាមិ, អពន្ធុ អបរាយិនី;

តទា ហិ កុម្ភការស្ស, ទិន្នា ឆកណហារិកា”តិ។

តត្ថ វហន្តីតិ ទូតេយ្យហរណំ សង្គាមេ ពលកោដ្ឋកភិន្ទនំ តំ តំ កិច្ចំ វហន្តិ និត្ថរន្តិ។ ធរន្តិ ឧរសិ សល្លន្តិ ឧរស្មិំ ពទ្ធំ កណ្ឌំ វា អសិំ វា សត្តិំ វា យុទ្ធកាលេ សត្តូនំ ឧបរិ អភិហរន្តិ។ វិក្កន្តចារិនីតិ វិក្កមំ បរក្កមំ កត្វា បរពលវិជយេន យុទ្ធេ វិក្កន្តកាមិនី។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សចេ សាមិ, អហំ ឥមានិ កិច្ចានិ ករោន្តី រញ្ញោ ជយហរណស្ស ចិត្តំ នារាធយិំ ន បរិតោសេសិំ, កោ ជានាតិ អញ្ញា តស្ស ចិត្តំ អារាធយិស្សតីតិ។

មម វិក្កមបោរិសន្តិ មយា កតំ បុរិសបរក្កមំ។ សុកតន្តានីតិ សុកតានិ។ យថា ហិ កម្មានេវ កម្មន្តានិ, វនានេវ វនន្តានិ, ឯវមេវ សុកតានេវ “សុកតន្តានី”តិ វុត្តានិ។ ទូតវិប្បហិតានិ ចាតិ កាលេ បណ្ណំ ពន្ធិត្វា “អមុករញ្ញោ នាម ទេហី”តិ បហិតាយ មយា ឯកទិវសេនេវ យោជនសតំ គន្ត្វា កតានិ ទូតបេសនានិ ច។ នូន រាជា ន ជានាតីតិ នូន មយ្ហំ ឯស រាជា ឯតានិ មយា កតានិ កិច្ចានិ ន ជានាតិ។ អបរាយិនីតិ អប្បតិដ្ឋា អប្បដិសរណា។ តទា ហីតិ តថា ហិ, អយមេវ វា បាឋោ។ ទិន្នាតិ អហំ រញ្ញោ ឆកណហារិកា កត្វា កុម្ភការស្ស ទិន្នាតិ។

ពោធិសត្តោ តស្សា កថំ សុត្វា “ត្វំ មា សោចិ, អហំ រញ្ញោ កថេត្វា តវ យសំ បដិបាកតិកំ ករិស្សាមី”តិ តំ សមស្សាសេត្វា នគរំ បវិសិត្វា ភុត្តបាតរាសោ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា កថំ សមុដ្ឋាបេត្វា “មហារាជ, ននុ តុម្ហាកំ អសុកា នាម ឧដ្ឋិញ្ញាសិ អសុកដ្ឋានេ ច អសុកដ្ឋានេ ច ឧរេ សល្លំ ពន្ធិត្វា សង្គាមំ និត្ថរិ, អសុកទិវសំ នាម គីវាយ បណ្ណំ ពន្ធិត្វា បេសិតា យោជនសតំ អគមាសិ, តុម្ហេបិស្សា មហន្តំ យសំ អទត្ថ, សា ឥទានិ កហ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “តមហំ កុម្ភការស្ស គោមយហរណត្ថាយ អទាសិ”ន្តិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ “អយុត្តំ ទេវ, មហារាជ, តុម្ហាកំ តំ កុម្ភការស្ស យានកេ គោមយត្ថាយ ទាតុ”ន្តិ វត្វា រញ្ញោ ឱវាទវសេន ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

១០១។

“យាវតាសីសតី បោសោ, តាវទេវ បវីណតិ;

អត្ថាបាយេ ជហន្តិ នំ, ឧដ្ឋិព្យាសិំវ ខត្តិយោ។

១០១។

“យោ បុព្ពេ កតកល្យាណោ, កតត្ថោ នាវពុជ្ឈតិ;

អត្ថា តស្ស បលុជ្ជន្តិ, យេ ហោន្តិ អភិបត្ថិតា។

១០២។

“យោ បុព្ពេ កតកល្យាណោ, កតត្ថោ មនុពុជ្ឈតិ;

អត្ថា តស្ស បវឌ្ឍន្តិ, យេ ហោន្តិ អភិបត្ថិតា។

១០៣។

“តំ វោ វទាមិ ភទ្ទន្តេ, យាវន្តេត្ថ សមាគតា;

សព្ពេ កតញ្ញុនោ ហោថ, ចិរំ សគ្គម្ហិ ឋស្សថា”តិ។

តត្ថ បឋមគាថាយ តាវ អត្ថោ – ឥធេកច្ចោ អញ្ញាណជាតិកោ បោសោ យាវតាសីសតិ, យាវ “ឥទំ នាម មេ អយំ កាតុំ សក្ខិស្សតី”តិ បច្ចាសីសតិ, តាវទេវ តំ បុរិសំ បវីណតិ ភជតិ សេវតិ, តស្ស បន អត្ថាបាយេ វឌ្ឍិយា អបគមនេ បរិហីនកាលេ តំ នានាកិច្ចេសុ បត្ថិតំ បេសំ ឯកច្ចេ ពាលិ ឥមំ ឧដ្ឋិព្យាសិំ អយំ ខត្តិយោ វិយ ជហន្តិ។

កតកល្យាណោតិ បទេន អត្តនោ កតកល្យាណកម្មោ។ កតត្ថោតិ និប្ផាទិតកិច្ចោ។ នាវពុជ្ឈតីតិ បច្ឆាបិ តំ បទេន កតំ ឧបការំ តស្ស ជរាជិណ្ណកាលេ អសមត្ថកាលេ ន សរតិ, អត្ថនា ចិន្តិតម្បិ យសំ បុន លព្ភតិ។ បលុជ្ជន្តីតិ ភិជ្ជន្តិ នស្សន្តិ។ យេ ហោន្តិ អភិបត្ថិតាតិ យេ កេចិ អត្ថា ឥច្ឆិតា នាម ហោន្តិ, សព្ពេ នស្សន្តីតិ ទីបេតិ។ មិត្តទុព្ភិបុគ្គលស្ស ហិ បត្ថិតបត្ថិតំ អគ្គិម្ហិ បក្ខិត្តពីជំ វិយ នស្សតិ។ កតត្ថោ មនុពុជ្ឈតីតិ

គតវេត្វា អត្ថញ្ញូតិ, យ-ការោ ព្យញ្ជនសន្ធិវសេន គហិតោ។ តំ វោ វទាមីតិ តេន ការណេន តុម្ហេ វទាមិ។ វស្សនាតិ កតញ្ញុនោ ហុត្វា ចិរកាលំ សក្កយិរក្ខន្ធសប្បត្តិ អត្ថវន្តា បតិដ្ឋហិស្សថ។

ឯវំ មហាសត្តោ រាជានំ អាទិំ កត្វា សត្តិបតិតានំ សព្ពេសំ ឱវាទំ អទាសិ។ តំ សុត្វា រាជា ជិណ្ណហត្ថិនិយា យសំ បដិបាកតិកំ អកាសិ។ ពោធិសត្តស្ស ច ឱវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ជិណ្ណហត្ថិនី កច្ចតិកា អហោសិ, រាជា អានន្ទោ, អមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទឡ្ហធម្មជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៤១០] ៥។ សោមទត្តជាតកវណ្ណនា

យោ មំ បុរេ បច្ចុឌ្ឌេតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ មហល្លកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរេកំ សាមណេរំ បព្ពាជេសិ, សាមណេរោ តស្ស ឧបការកោ ហុត្វា តថារូបេន រោគេន កាលមកាសិ។ មហល្លកោ តស្មិំ កាលកតេ រោទន្តោ បរិទេវន្តោ វិចរតិ។ តំ ទិស្វា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អសុកមហល្លកោ សាមណេរស្ស កាលកិរិយាយ រោទន្តោ បរិទេវន្តោ វិចរតិ, មរណស្សតិកម្មដ្ឋានរហិតោ មញ្ញេ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស ឥមស្មិំ មតេ រោទិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តាវតិំសភវនេ សក្កត្តំ ការេសិ។ អថេកោ កាសិកវាសី ព្រាហ្មណមហាសាលោ ការេ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឧញ្ឆាចរិយាយ វនមូលផលាផលេហិ យាបេន្តោ វាសំ កប្បេសិ។ ឯកទិវសំ ផលាផលត្ថាយ គតោ ឯកំ ហត្ថិច្ឆាបំ ទិស្វា អត្តនោ អស្សមំ អានេត្វា បុត្តដ្ឋានេ ឋបេត្វា សោមទត្តោតិស្ស នាមំ កត្វា តិណបណ្ណានិ ខាទាបេន្តោ បដិជគ្គិ។ សោ វយប្បត្តោ មហាសរីរោ ហុត្វា ឯកទិវសំ ពហុំ គោចរំ គហេត្វា អជីរកេន ទុព្ពលោ អហោសិ។ តាបសោ តំ អស្សមបទេ កត្វា ផលាផលត្ថាយ គតោ, តស្មិំ អនាគតេយេវ ហត្ថិបោតកោ កាលមកាសិ។ តាបសោ ផលាផលំ គហេត្វា អាគន្ត្វា “អញ្ញេសុ ទិវសេសុ មេ បុត្តោ បច្ចុគ្គមនំ ករោតិ, អជ្ជ ន ទិស្សតិ, កហំ នុ ខោ គតោ”តិ បរិទេវន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“ᨿᩮᩣ ᨾᩴ ᨸᩩᩁᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨯ᩠ᨯᩮᨲᩥ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨴᩪᩁᨾᩣᨿᨲᩮᩣ;

ᩈᩮᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ ᨾᩣᨲᨦ᩠ᨣᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩮᨲᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩮ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨯ᩠ᨯᩮᨲᩦᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨴᩪᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨾᩴ ᨴᩪᩁᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨯ᩠ᨯᩮᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩣᨾᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᨶᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᩃᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪀᪉᪨

“ᩋᨿᩴ ᩅᩣ ᩈᩮᩣ ᨾᨲᩮᩣ ᩈᩮᨲᩥ, ᩋᩃ᩠ᩃᩈᩥᨦ᩠ᨣᩴᩅ ᩅᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ;

ᨽᩩᨾ᩠ᨿᩣ ᨶᩥᨸᨲᩥᨲᩮᩣ ᩈᩮᨲᩥ, ᩋᨾᩁᩣ ᩅᨲ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨿᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩈᩮᩣ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩋᩃ᩠ᩃᩈᩥᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᩃᩩᩅᩃᨲᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᨸᩅᩣᩊᩴ᪨ ᩅᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩃᩪᨶᩮᩣ, ᨣᩥᨾ᩠ᩉᨠᩣᩃᩮ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩈᨾᨿᩮ ᨲᨲ᩠ᨲᩅᩣᩃᩥᨠᩣᨸᩩᩃᩥᨶᩮ ᨶᨡᩮᨶ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨲᩥᨲᩮᩣ ᨾᩣᩃᩩᩅᩃᨲᩣᨿ ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨽᩩᨾ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ᪨ ᩋᨾᩁᩣ ᩅᨲᩣᨲᩥ ᨾᨲᩮᩣ ᩅᨲ, “ᩋᨾᩁᩦ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨸᩮᩣᨲᨠᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨲᩥ, ᩈᩴᩅᩮᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩴ ᩈᨲᩥᩴ ᨸᨭᩥᩃᨽᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᩔᨾᨸᨴᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᩅ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪀ᩃᩥ᪨

“ᩋᨶᩣᨣᩣᩁᩥᨿᩩᨸᩮᨲᩔ , ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩮ ᩈᨲᩮᩣ;

ᩈᨾᨱᩔ ᨶ ᨲᩴ ᩈᩣᨵᩩ, ᨿᩴ ᨸᩮᨲᨾᨶᩩᩈᩮᩣᨧᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

១០៨។

“សំវាសេន ហវេ សក្ក, មនុស្សស្ស មិគស្ស វា;

ហទយេ ជាយតេ បេមំ, តំ ន សក្កា អបោហិតុ”ន្តិ។

តត្ថ មិគស្ស វាតិ ឥមស្មិំ ឋានេ សព្វេបិ តិរច្ឆានា “មិគា”តិ វុត្តា។ តត្តិ បិយាយិតំ សត្តំ។

អថ តំ ឱវទន្តោ សក្កោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១០៩។

“មតំ មរិស្សំ រោទន្តិ, យេ រុទន្តិ លបន្តិ ច;

តស្មា ត្វំ ឥសិ មា រោទិ, រោទិតំ មោឃមាហុ សន្តោ។

១១០។

“កន្ទិតេន ហវេ ព្រហ្មេ, មតោ បេតោ សមុដ្ឋហេ;

សព្វេ សង្គម្ម រោទាម, អញ្ញមញ្ញស្ស ញាតកេ”តិ។

តត្ថ យេ រុទន្តិ លបន្តិ ចាតិ ព្រហ្មេ យេ សត្តា រោទន្តិ បរិទេវន្តិ ច, សព្វេ តេ មតំ, យោ ច មរិស្សតិ, តំ រោទន្តិ, តេសំយេវ ឯវំ រោទន្តានំ អស្សុសុក្ខនកាលោ នត្ថិ, តស្មា ត្វំ ឥសិ មា រោទិ។ កិំការណា? រោទិតំ មោឃមាហុ សន្តោ, បណ្ឌិតា ហិ “រោទិតំ និប្ផល”ន្តិ វទន្តិ។ មតោ បេតោតិ យទិ ឯស បេតោតិ សង្ខ្យាគតោ មតោ រោទិតេន សមុដ្ឋហេយ្យ, ឯវំ សន្តេ សព្វេបិ មយំ សមាគន្ត្វា អញ្ញមញ្ញស្ស ញាតកេ រោទាម, កិំ និក្កម្មា អច្ឆាមាតិ។

តាបសោ សក្កស្ស វចនំ សុត្វា សតិំ បដិលភិត្វា វិគតសោកោ អស្សូនិ បុញ្ឆិត្វា សក្កស្ស ថុតិវសេន សេសគាថា អាហ –

១១២។

“អាទិត្តំ វត មំ សន្តំ, ឃតសិត្តំវ បាវកំ;

វារិនា វិយ ឱសិញ្ចំ, សព្ពំ និព្ពាបយេ ទរំ។

១១៣។

“អព្ពហី វត មេ សល្លំ, យមាសិ ហទយស្សិតំ;

យោ មេ សោកបរេតស្ស, បុត្តសោកំ អបានុទិ។

១១៤។

“សោហំ អព្ពូឡ្ហសល្លោស្មិ, វីតសោកោ អនាវិលោ;

ន សោចាមិ ន រោទាមិ, តវ សុត្វាន វាសវា”តិ។

តា ហេដ្ឋា វុត្តត្ថាយេវ។ ឥធ សក្កោ តាបសស្ស ឱវាទំ ទត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ហត្ថិបោតកោ សាមណេរោ អហោសិ, តាបសោ មហល្លកោ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សោមទត្តជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៣១១] ៩។ សុសីមជាតកវណ្ណនា

កាឡានិ កេសានិ បុរេ អហេសុន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មហាភិនិក្ខមនំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិំ ហិ សមយេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ និសីទិត្វា ទសពលស្ស និក្ខមនំ វណ្ណយិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ

ចុទេត្វា “អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, យំ ទានិ អនេកានិ កប្បកោដិសតសហស្សានិ បូរិតបារមិនា មហាភិនិក្ខមនំ, បុព្វេបាហំ តិយោជនសតិកេ កាសិរដ្ឋេ រជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា និក្ខន្តោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តិ, តស្ស ជាតទិវសេយេវ ពារាណសិរញ្ញោបិ បុត្តោ ជាយិ។ តេសំ នាមគ្គហណទិវសេ មហាសត្តស្ស សុសីមកុមារោតិ នាមំ អកំសុ, រាជបុត្តស្ស ព្រហ្មទត្តកុមារោតិ។ ពារាណសិរាជា “បុត្តេន មេ សទ្ធិំ ឯកទិវសេ ជាតោ”តិ ពោធិសត្តំ អាហរាបេត្វា ធាតីហិ ទត្វា តេន សទ្ធិំ ឯកតោ វឌ្ឍេសិ។ តេ ឧភោបិ វយប្បត្តា អភិរូបា ទេវបុត្តបដិភាគា ហុត្វា តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បច្ចាគមិំសុ។ រាជបុត្តោ ឧបរាជា ហុត្វា ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ ឯកតោ ខាទន្តោ បិវន្តោ និសីទន្តោ សយន្តោ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ បត្វា មហាសត្តស្ស មហន្តំ យសំ ទត្វា បុរោហិតដ្ឋានេ តំ ឋបេត្វា ឯកទិវសំ នគរំ សជ្ជាបេត្វា សក្កោ ទេវរាជា វិយ អលង្កតោ អលង្កតឯរាវណបដិភាគស្ស មត្តវរវារណស្ស ខន្ធេ និសីទិត្វា ពោធិសត្តំ បច្ឆាសនេ ហត្ថិបិដ្ឋេ និសីទាបេត្វា នគរំ បទក្ខិណំ អកាសិ។ មាតាបិស្ស “បុត្តំ ឱលោកេស្សាមី”តិ សីហបញ្ជរេ ឋត្វា តស្ស នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា អាគច្ឆន្តស្ស បច្ឆតោ និសិន្នំ បុរោហិតំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា សយនគព្ភំ បវិសិត្វា “ឥមំ អលភន្តី ឯត្ថេវ មរិស្សាមី”តិ អាហារំ បច្ឆិន្ទិត្វា និបជ្ជិ។

រាជា មាតរំ អបស្សន្តោ “កុហិំ មេ មាតា”តិ បុច្ឆិត្វា “គិលានា”តិ សុត្វា តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា “កិំ អម្ម, អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ សា លជ្ជាយ ន កថេសិ។ សោ គន្ត្វា រាជបល្លង្កេ និសីទិត្វា អត្តនោ អគ្គមហេសិំ បក្កោសិត្វា “គច្ឆ អម្មាយ អផាសុកំ ជានាហី”តិ បេសេសិ។ សា គន្ត្វា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជន្តី បុច្ឆិ, ឥត្ថិយោ នាម ឥត្ថីនំ រហស្សំ ន និគូហន្តិ, សា តស្សា តមត្ថំ អារោចេសិ។ ឥតរាបិ តំ សុត្វា គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា “ហោតុ, គច្ឆ នំ សមស្សាសេហិ, បុរោហិតំ រាជានំ កត្វា តស្ស តំ អគ្គមហេសិំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ សា អាគន្ត្វា តំ សមស្សាសេសិ។ រាជាបិ បុរោហិតំ បក្កោសាបេត្វា ឯតមត្ថំ អារោចេត្វា “សម្ម, មាតុ មេ ជីវិតំ ទេហិ, ត្វំ រាជា ភវិស្សសិ, សា អគ្គមហេសី, អហំ ឧបរាជា”តិ អាហ។ សោ “ន សក្កា ឯវំ កាតុ”ន្តិ បដិក្ខិបិត្វា តេន បុនប្បុនំ យាចិយមានោ សម្បដិច្ឆិ។ រាជា បុរោហិតំ រាជានំ, មាតរំ អគ្គមហេសិំ ការេត្វា សយំ ឧបរាជា អហោសិ។

តេសំ សមគ្គវាសំ វសន្តានំ អបរភាគេ ពោធិសត្តោ អគារមជ្ឈេ ឧក្កណ្ឋិតោ កាមេ បហាយ បព្ពជ្ជាយ និន្នចិត្តោ កិលេសរតិំ អនល្លីយន្តោ ឯកកោវ តិដ្ឋតិ, ឯកកោវ និសីទតិ, ឯកកោវ សយតិ, ពន្ធនាគារេ ពទ្ធោ វិយ បញ្ជរេ បក្ខិត្តកុក្កុដោ វិយ ច អហោសិ។ អថស្ស អគ្គមហេសី “អយំ រាជា មយា សទ្ធិំ នាភិរមតិ, ឯកកោវ តិដ្ឋតិ និសីទតិ សេយ្យំ កប្បេតិ, អយំ ខោ បន ទហរោ តរុណោ, អហំ មហល្លិកា, សីសេ មេ បលិតានិ បញ្ញាយន្តិ, យំនូនាហំ ‘សីសេ តេ ទេវ, ឯកំ បលិតំ បញ្ញាយតី’តិ មុសាវាទំ កត្វា ឯកេនុបាយេន រាជានំ បត្តិយាបេត្វា មយា សទ្ធិំ អភិរមាបេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេត្វា ឯកទិវសំ រញ្ញោ សីសេ ឩកា វិចិនន្តី វិយ ហុត្វា “ទេវ, មហល្លកោសិ ជាតោ, សីសេ តេ ឯកំ បលិតំ បញ្ញាយតី”តិ អាហ។ “តេន ហិ ភទ្ទេ, ឯតំ បលិតំ លុញ្ចិត្វា មយ្ហំ ហត្ថេ ឋបេហី”តិ។ សា តស្ស សីសតោ ឯកំ កេសំ លុញ្ចិត្វា អត្តនោ សីសេ បលិតំ គហេត្វា “ឥទំ តេ, ទេវ, បលិត”ន្តិ តស្ស ហត្ថេ ឋបេសិ។ ពោធិសត្តស្ស តំ ទិស្វាវ ភីតតសិតស្ស កញ្ចនបដ្ដសទិសា នលាដា សេទា មុច្ចិំសុ។

ເນາ ອຕ຺ຕາຕົ ຍ຺ຈເຄເຕ຺ວາ "ສຸນີຍ, ຕ຺ວໍ ຣເທເຣາ ທຸຕ຺ວາ ຍທລ຺ລເກາ ຂາເຕາ, ຊຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ກ຺ຸຈກລເລ ຄິຍຸເກ຺ກາ ກາຍສ຺ຸກເຣາ ປິຍ ກາຍກລເລ ຄິຍຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕໍ ກລລໍ ຂທິຕໍ ຄ ນເກ຺ການິ, ຄຕ຺ ກາເຍ ປທາຍ ທິຍຈຕ຺ຕິ ປຈິນິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຊິຕ຺ວາ ໂພທິຈຣິຍຈານສ຺ສ ເຕ ກາເລີ"ຕິ ປິເຕ຺ຕຕ຺ວາ ປຊຍໍ ກາຊຍາທ –

໑໑໗.

"ກາຍຸອາຄິ ເກນາຄິ ປຸເຣ ອເທສຸ, ຂາຕາຄິ ນີນຍິ຺ຍຍຈາປເຄເນ;

ຕາຄຊ຺ຊ ເນຕາຄິ ສຸນີຍ ຊິສ຺ວາ, ຊຍຸ ຈເຣ ໂພທິຈຣິຍສ຺ສ ກາເລີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍຈາປເຄເນຕິ ຕຈ ນີເນ ຕສ຺ມີ ຕສ຺ມີ ເກນາຕົ ອຄຸຄ຺ເປ ປເຄເນ ຊ຺ລເຕາ ປຸເຣ຺ຕ ກາຍຸອາຄິ ຄຍເຣປຕ຺ຕຈລ຺ລາຄິ ເກນາຄິ ຂາຕາຄິ ອເທສຸຄ຺ຕິ ຈຄຕິ. ຊຍຸ ຈຣາຕິ ຄນກຸນລກຍຸປຈຊຍຸ ຈຣາຕິ ອຕ຺ຕາຄເຍຈ ອາຌາເປຕິ. ໂພທິຈຣິຍສ຺ສາຕິ ເຍຈຸຄປິເຣຕິຍາ ເຕ ກາເລີຕິ ອເຕ຺ຖ.

ຊຈໍ ເຕາຊິນເຕ຺ຕຄ ໂພທິຈຣິຍຈານສ຺ສ ກຸເລາ ຈລ຺ລິເຕ ຊ຺ລຕເຣ "ອຫໍ 'ຊ຺ລຍສ຺ສ ລກ຺ກຄໍ ກຣິສ຺ສາຍີ'ຕິ ປິສ຺ສຊ຺ຊຄເຍຈ ກຣີ"ຄ຺ຕິ ກີຕຕນິຕາ "ຊ຺ລຊາຄິສ຺ສ ອປຊ຺ຊຊ຺ຊຄຕ຺ວາຍ ນຣີເຣຈລ຺ລໍ ຈລ຺ລຍິສ຺ສາຍີ"ຕິ ປິເຕ຺ຕຕ຺ວາ ເຖ຺ວ ກາຊາ ອກາສິ –

໑໑໘.

"ຍເຍຍຈ ເຄຈ ປລິຕໍ ຄ ຕຸຍ຺ຸຍ ຍເຍຈ ນີນໍ ຍຍ ຊຕ຺ຕຍຄ຺ກ;

'ອຕ຺ຕ ກຣິສ຺ສ'ຄ຺ຕິ ຍຸນາ ອກາລີ, ຊກາປຣາຊໍ ຕຍ ຣາຂເນຖ຺ຖ.

໑໑໙.

"ຣເທເຣາ ຕຸຈໍ ຣສ຺ສຄິເຍາສິ ຣາຂ, ປຊຍຸຄ຺ຄເຕາ ເທາຕິ ຍຈາ ກຍ຺ຸຣເຣາ;

ຣຊ຺ຊຍຸ ກາເຣທິ ຍຍຊ຺ຍຸ ປສ຺ສ, ຍາ ກາລິກໍ ອຄຸຊາຊີ ຂຄິຄ຺ຄາ"ຕິ.

តត្ថ មមេវ សីសន្តិ មមេវ សីសេ សញ្ជាតំ បលិតន្តិ ទីបេតិ។ ឯតំ តស្សេវ វេវចនំ។ អត្ថិ អត្ថតោ វុឌ្ឍិ ករិស្សាមីតិ មុសា ករោសិ។ ឱកាបរាធន្តិ ឥមំ មយ្ហោកំ អបរាធំ។ បឋមុគ្គតោតិ បឋមវយេ ឧគ្គតោ។ ហោហីតិ ហោសិ, បឋមវយេ បតិដ្ឋិតោសីតិ អត្ថោ។ “ហោសី”តិបេវ វា បាឋោ។ យថា កញ្ញប្បេរោតិ យថា សិក្ខិតព្វចិត្តរុក្ខកញ្ញប្បេរោ មត្តវារេតិទេវា អតិវិយ សោភតិ, ឯវមេវ ត្វម្បិ ភាសិតេ។ “បឋមុគ្គតោ ហោតី”តិបិ បាឋោ, តស្សត្ថោ – យថា បឋមុគ្គតោ តរុណកញ្ញប្បេរោ ទស្សនីយោ ហោតិ, ឯវំ ត្វម្បិ ទស្សនីយោតិ។ មមេវ បស្សាតិ មមេវ ឧបលោកេហិ, មា មំ អតីតំ វិវដ្ឋំ ករោហីតិ អត្ថោ។ កាលិកន្តិ ព្រហ្មចរិយវសេន ភាវ ទុតិយេ វា តតិយេ វា អត្តភាវេ វិបាកទាយកត្តា កាលិកំ ភាវ, រជ្ជំ បន តុម្ហាកំ ឥមស្មិំយេវ អត្តភាវេ កាមគុណសុខុប្បាទកត្តា អកាលិកំ, សោ ត្វំ ឥមំ អកាលិកំ បហាយ មា កាលិកំ អនុធាវីតិ វទតិ។

ទោមនស្សេត្វា តស្សា វចនំ សុត្វា “ភន្តេ, ត្វំ កថិតព្ពមេវេតំ កថំ ករោសិ, បរិហាយន្តេ ហិ មម វយេ ឥមេហិ កាញ្ចនកេសេហិ បរិវត្តេត្វា សាលចារសន្និភេហិ បណ្ឌរេហិ កថិតព្ពំ អហោសិ ភិក្ខុប្បលិចិក្កុម្ភសន្និភាយមានានំ គណ្ឋានំ ឧបបជ្ជិកាកានំ រូបយោព្វនចិលិតសមុប្បត្តានំ លព្ធិមកញ្ញាទីនំ វយេ បរិហាយន្តេ ឧទំ បត្តានំ វេវណ្ណិយន្ទុព្វ សរីរគន្ធព្វ បស្សាមិ។ ឯវំ វិបត្តិបរិយោសានតោ ចេស ភន្តេ, ឧបទ្ទវោ”តិ វត្វា ឧបរិ វុឌ្ឍិញអាយ ធម្មំ ទេសេន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១១សិ។

“បស្សាមិ វោហំ ទហរិំ កុមារិំ, សាមដ្ឋបស្សំ សុតនុំ សុមជ្ឈំ

កាឡប្បវាឡាវ បវេល្លមានា, បលោភយន្តីវ នរេសុ គច្ឆតិ។

១១ប៉។

“តមេន បស្សាមិបរេន នារិំ, អាសីតិកំ នាវុតិកំ វ ជច្ចា;

ទណ្ឌំ គហេត្វាន បវេធមានំ, គោបានសីភោគ្គសមំ ចរន្តិ”ន្តិ។

តត្ថ វោតិ និបាតមត្តំ។ សាមដ្ឋបស្សន្តិ សមដ្ឋបស្សំ។ អយមេវ វា បាឋោ, សណ្ឋបស្សំ មដ្ឋចិវណ្ណន្តិ អត្ថោ។ សុតនុន្តិ សុន្ទរសរីរំ។ សុមជ្ឈន្តិ សុសណ្ឋិតមជ្ឈំ។ កាឡប្បវាឡាវ បវេល្លមានាតិ យថា ភាវ តរុណកាលេ សុសមុគ្គតា កាឡប្បវល្លិ បវាឡា វា ហុត្វា មន្ទវាតេរិតា ឧទ្ធតោ និតោ វ បវេល្លតិ, ឯវំ បវេល្លមានា ឧត្តិវិលាសំ ទស្សយមានា កុមារិកា បលោភយន្តីវ ភវេសុ គច្ឆតិ។

ນຍີປເຕ຺ວ ກຸຍ຺ຍຈຄຕິ, ບຸຣິນາຕິ ນຕ຺ຕິເກ ເຕ ບຸຣິເນ ກິເລນຈເນຕ ບເລິກຍຕ຺ຕີ ຍີຍ ກຣ຺ຣຕິ໌

ຕເຍຕ ບຍ຺ຍາຍີບເຣຕ ຄາຣິຕ຺ຕີ ຕເຍຕິ ຄາຣີ໌ ອບເຣຕ ນຍເຍຕ ຂະທີ ບຕ຺ຕີ ອຕ຺ຕຣທິຕຣູບເນາກກ຺ກປ຺ປຕ຺ຕິ ບຍ຺ຍາຍີ໌ ເຕາິຄິນເຕ຺ວາ ທິ

ບຌຍກາຣາຍ ຣູເບ ອຍ຺ຍາຂິ ກເຉຕ຺ວາ ຕ຺ຄຕາຕິ ອາຂີຕຈິ ຂເຍ຺ຍເຕ຺ຕາ ວຈຍາທ໌ ອານີຕິກໍ ຄາຈຸຕິກໍຈ ຂຈ຺ຈາຕິ ອນີຕິນັຈຈ຺ຈຣັ ຈາ

ຄຈຸຕິນັຈຈ຺ຈຣັ ຈາ ຂາຕິຍາ໌ ເກາບິຄນີເກາກ຺ກນຍຕ຺ຕີ ເກາບິຄນີນຍໍ ເກາກ຺ກໍ, ເກາບິຄນີອາກາເຣຄ ກກ຺ກນຣີຣັ ຍຸຄຍີຕ຺ວາ ຄຈ຺ຈກາກລິກໍ

ບຣິເຍນຕ຺ຕີ ຍີຍ ຈຣຍາຄຕ຺ຕີ ອເຕ຺ວາ໌ ກາຍຕ຺ຈາ ເຕາິຄິນເຕ຺ວາຄ ຂທຣກາເລ ຂີນ຺ວາ ບຸຄ ຄາຈຸຕິກກາເລ ຂີຈ຺ຈບຸຕ຺ຕາ ຄາຍ ຄຕ຺ຕິ, ຍາກເຫຄ

ຂີຈ຺ຈກາຈິ ນຕ຺ຕາຍ ບເຄຕໍ ຈຸຕ຺ຕໍ໌

ຕ຺ຄຕິ ຍທານເຕ຺ວາ ຕ຺ຄຍາຍ ກາຣາຍ ຣູບຍ຺ຍ ອາຂີຕຈິ ຂເຍ຺ຍຕ຺ວາ ຕ຺ຄຕາຕິ ອກາຣຍເຕ຺ຍອຕ຺ຕເຄາ ອຄກິຣຕິ ບກາເນເຕ຺ຕາ ກາຣາຈ຺ວຍາທ –

໑໑໘໌

“ເສາຫັ ຕເຍຈາຕຸຍີຍິຕ຺ຕຍເຕ຺ຕາ, ວເກາ ນຍາຍີ ນຍຄຍ຺ຍ ຍເຕ຺ຍ

‘ອຫຍ຺ຍິ ວຈັ’ ຕ຺ຄຕິ ເບກ຺ລຍາເຄາ, ຄ ກເທ ຣເຍ (ຕາທູຈຣິຍຍ຺ຍ ກາເລີ໌

໑໑໐໌

“ຣຊ຺ຊຈາລຍ຺ຕີ ເຈນາ, ຍາ ເກເທ ຈນເຕາ ຣຕິ;

ວຕຍ຺ຍິ ເລຕ຺ວາຄ ຈຂຕ຺ຕີ ຂີຣາ, ອຄເບກ຺ລິເຄາ ກາຍນຸກໍ ບທາຍາ”ຕິ໌

ຕຕ຺ວ ເສາທຕ຺ຕີ ເສາ ອຫັ໌ ຕເຍຈາຕຸຍີຍິຕ຺ຕຍເຕ຺ຕາຕິ ຕເຍຈ ຣູບິຕິ ອຍ຺ຍາຂຕ຺ຈາ ອາຂີຕຈຕ຺ຈາ ຍິເຕ຺ຕເຕ຺ຕາ໌ ວຈັ ຕ຺ຄຕິ ເບກ຺ລຍາເຄາຕິ “ຍຉາ

ວນາ ບຣິຫຕາ, ອຫຍ຺ຍິ ຂະທີ ບເຕ຺ວາ ກກ຺ກນຣີເຣາ ກຍິຍ຺ຍາຍີ”ຕິ ເບກ຺ລຍາເຄາ໌ ຄ ກເທ ຣເຍຕິ ເກເທ ຄ ຣຍາຍີ໌ (ຕາທູຈຣິຍຍ຺ຍ ກາເລີຕິ

ກເຊ຺ຈ, (ຕາທູຈຣິຍຍ຺ຍ ເຍ ກາເລີ, ຕຍ຺ວາ ບຕ຺ຕຂີຍ຺ຍາຍີຕິ ຂີເບຕິ໌

ຣຊ຺ຊຈາລຍ຺ຕີ ເຈນາຕິ ຈ-ກາເຣາ ຄິບິຕຍເຕ຺ວາ, ອາລຍ຺ຕຄຣຊ຺ຊ ຍີຍ ວນາຕິ ອເຕ຺ວາ໌ ກຕເຣາ? ຍາ ເກເທ ຈນເຕາ ຣຕິ, ຍາ ເກເທ

ຈນຕ຺ຕຍ຺ຍ ຣູບີຂີສຸ ອາຣຍຸເຫນຸ ກາຍຣຕີຕິ ອເຕ຺ວາ໌ ຕ຺ຄຍີຄາ ກາຍາຕິ ອບ຺ປຍ຺ຍາຂຕໍ ຂເຍ຺ຍຕິ໌ ອຍໍ ວຕ຺ວາຄິບ຺ປາເຍາ – ຍຉາ ກິລິຄຍ຺ຍ

ຍຄຸຍ຺ຍຍ຺ຍ ອຕ຺ຕເຄາ ຍາເລຄ ບຣິຈຕ຺ຕິຕຸ ອນເກ຺ກາຄ຺ຕຍ຺ຍ “ຕ຺ຄຍໍ ອາລຍ຺ຕິຕ຺ວາ ບຣິຈເຕ຺ຕຍ຺ຍາສີ”ຕິ ອາລຍ຺ຕຄຣຊ຺ຊໍ ຍາເຕ຺ຕຍຸ, ຕຍ຺ຍ ຕໍ ອາລຍ຺ຕິຕ຺ວາ

បរិច្ចត្តស្ស អប្បមត្តកំ កាយិកចេតសិកទុក្ខំ ករេយ្យ, ឯវំ កិលេសាតុរានំ សត្តានំ វិវេកទុក្ខេនេត បរិច្ចជិតុំ អសក្កោន្តានំ អការបន្ធនបិតានិ កាយរតិកាយកានិ រូបិកីនិ អារម្មណានិ តេសំ កិលេសបរិឡាហការេន មេថុនធម្មបដិសេវនេន ជាតិ អារព្ភ បរិច្ចត្តមានានំ កាយិកចេតសិកទុក្ខសង្ខាតា កាមរតិ នាម តំ មុហុត្តំ ឧប្បជ្ជមានា អប្បមត្តិកា ហោតិ, ឯវំ អប្បស្សាទា កាមាតិ។ ឯវម្បិ ឯត្តកាតិ យថា បន ពហុទុក្ខា កាមា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ, តស្មា តំ អាទីនវំ សម្បស្សមានា បណ្ឌិតា ឯវម្បិ រជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា គូថកូបេ និមុគ្គបុរិសោ តំ បជហន្តោ វិយ អនបេក្ខោ ឯវំ អប្បមត្តកំ ពហុទុក្ខំ កាមសុខំ បហាយ ចជន្តិ, និក្ខមិត្វា មនោរមំ បព្ពជ្ជំ បព្ពជន្តីតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ កាមេសុ អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច ទស្សេត្វា ពុទ្ធលីឡាយ ធម្មំ ទេសេត្វា សហាយំ បក្កោសាបេត្វា រជ្ជំ បដិច្ឆាបេត្វា ញាតិមិត្តសុហជ្ជានំ រោទន្តានំ បរិទេវន្តានំយេវ សិរិវិភវំ ឆឌ្ឌេត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ពហូ ជនេ អមតបានំ បាយេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា អគ្គមហេសី រាហុលមាតា អហោសិ, សហាយរាជា អានន្ទោ, សុសីមរាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សុសីមជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៤១២] ៧។ កោដសិម្ពលិជាតកវណ្ណនា

អហំ ទសសតំព្យាមន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កិលេសនិគ្គហំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ បន បញ្ញាសជាតកេ (ជា។ ១។១១។៣៦ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ តទាបិ សត្ថា អន្តោកោដិសន្ថារេ កាមវិតក្កាភិភូតេ បញ្ចសតេ ភិក្ខូ ទិស្វា ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា "ភិក្ខវេ, អាសង្កិតព្ពយុត្តកំ នាម អាសង្កិតុំ វដ្ដតិ, កិលេសា នាម វឌ្ឍន្តា វនេ និគ្រោធាទយោ វិយ រុក្ខំ, បុរិសំ ភញ្ជន្តិ, តេនេវ បុព្ពេបិ កោដសិម្ពលិយំ និព្ពត្តទេវតា ឯកំ សកុណំ និគ្រោធពីជានិ ខាទិត្វា អត្តនោ រុក្ខស្ស សាខន្តរេ វច្ចំ បាតេន្តំ ទិស្វា 'ឥតោ មេ វិមានស្ស វិនាសោ ភវិស្សតី'តិ ភយប្បត្តា អហោសី"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កោដសិម្ពលិយំ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ អថេកោ សុបណ្ណរាជា ទិយឌ្ឍយោជនសតិកំ អត្តភាវំ មាបេត្វា បក្ខវាតេហិ មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ ទ្វិធា កត្វា ឯកំ ព្យាមសហស្សាយាមំ នាគរាជានំ នង្គុដ្ឋេ គហេត្វា មុខេនស្ស គហិតគោចរំ ឆឌ្ឌាបេត្វា កោដសិម្ពលិ សន្ធាយ វនមត្ថកេន បាយាសិ។ នាគរាជា "ឱលម្ពន្តោ អត្តានំ មោចេស្សាមី"តិ និគ្រោធរុក្ខេ ភោគេ បវេសេត្វា និគ្រោធំ វេឋេត្វា គណ្ហិ។ សុបណ្ណរញ្ញោ មហាពលតាយ នាគរាជស្ស ច មហាសរីរតាយ និគ្រោធរុក្ខោ សមុគ្ឃាដំ អកាសិ។ នាគរាជា នេវ រុក្ខំ វិស្សជ្ជេសិ, សុបណ្ណរាជា សទ្ធិំ និគ្រោធរុក្ខេន នាគរាជានំ

គហេត្វា កោដសិម្ពលិំ បត្វា នាគរាជានំ ខន្ធបិដ្ឋេ និបជ្ជាបេត្វា ឧទរមស្ស ផាលេត្វា នាគមេទំ ខាទិត្វា សេសកឡេវរំ សមុទ្ទេ វិស្សជ្ជេសិ។ តស្មិំ បន និគ្រោធេ ឯកា សកុណិកា អត្ថិ, សា និគ្រោធរុក្ខេ វិស្សដ្ឋេ ឧប្បតិត្វា កោដសិម្ពលិយា សាខន្តរេ និសីទិ។ រុក្ខទេវតា តំ ទិស្វា “អយំ សកុណិកា មម រុក្ខក្ខន្ធេ វច្ចំ បាតេស្សតិ, តតោ និគ្រោធគច្ឆា វា បិលក្ខគច្ឆា វា ឧដ្ឋហិត្វា សកលរុក្ខំ ឱត្ថរិត្វា គច្ឆិស្សតិ, អថ មេ វិមានំ នស្សិស្សតី”តិ ភីតតសិតា បវេធិ។ តស្សា បវេធន្តិយា កោដសិម្ពលិបិ យាវ មូលា បវេធិ។ សុបណ្ណរាជា តំ បវេធមានំ ទិស្វា ការណំ បុច្ឆន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១១០។

“អហំ ទសសតំព្យាមំ, ឧរគមាទាយ អាគតោ;

តញ្ច មញ្ច មហាកាយំ, ធារយំ នប្បវេធសិ។

១១១។

“អថិមំ ខុទ្ទកំ បក្ខឹ, អប្បមំសតរំ មយា;

ធារយំ ព្យថសិ ភីតា, កមត្ថំ កោដសិម្ពលី”តិ។

តត្ថ ទសសតំព្យាមន្តិ សហស្សព្យាមមត្តាយាមំ។ ឧរគមាទាយ អាគតោតិ ឯវំ មហន្តំ ឧរគំ អាទាយ ឥធ អាគតោ។ តញ្ច មញ្ចាតិ តញ្ច ឧរគំ មញ្ច។ ធារយន្តី ធារយមានា។ ព្យថសីតិ កម្បសិ។ កមត្ថន្តិ កឹ អត្ថំ, កេន ការណេនាតិ បុច្ឆតិ, កំ វា អត្ថំ សម្បស្សមានាតិបិ អត្ថោ។ កោដសិម្ពលីតិ រុក្ខនាមេន ទេវបុត្តំ អាលបតិ។ សោ ហិ សិម្ពលិរុក្ខោ ខន្ធសាខមហន្តតាយ កោដសិម្ពលិនាមំ លភតិ, តស្មិំ អធិវត្ថទេវបុត្តស្សបិ តទេវ នាមំ។

អថស្ស ការណំ កថេន្តោ ទេវបុត្តោ ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

១១២។

“មំសភក្ខោ តុវំ រាជ, ផលភក្ខោ អយំ ទិជោ;

ᩋᨿᩴ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᨻᩦᨩᩣᨶᩥ, ᨸᩥᩃᨠ᩠ᨡᩩᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩣᨶᩥ ᨧ;

ᩋᩔᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨧ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᨾᩮ ᩒᩉᨴᩥᩔᨲᩥ᪨

᪑᪖᪓᪨

“ᩑᨲᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩴᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣ, ᨾᨾ ᨸᩔᩮ ᨶᩥᩅᩣᨲᨩᩣ;

ᨲᩮ ᨾᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨶ᩠ᨵᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᩁᩮ᪨

᪑᪖᪔᪨

“ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩮ, ᨾᩪᩃᩥᨶᩮᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩥᨶᩮᩣ ᨴᩩᨾᩣ;

ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᨠᩩᨱᨩᩣᨲᩮᨶ, ᨻᩦᨩᨾᩣᩉᩁᩥᨲᩣ ᩉᨲᩣ᪨

᪑᪖᪕᪨

“ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩁᩪᩉᩣᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᩕᩉᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨶᨸ᩠ᨸᨲᩥᩴ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩁᩣᨩ ᨸᩅᩮᨴᩮᨾᩥ, ᩈᨾ᩠ᨸᩔᨾᨶᩣᨣᨲᩴ ᨽᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩒᩉᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩅᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᩣᨲᩮᩔᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨻᩦᨩᩮᩉᩥ ᨩᩣᨲᩣ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᩈᩴᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩈᩴᩅᩥᩁᩪᩉᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨾ ᨸᩔᩮᨲᩥ ᨾᨾ ᩈᩣᨡᨶ᩠ᨲᩁᩮᩈᩩ᪨ ᨶᩥᩅᩣᨲᨩᩣᨲᩥ ᨾᨾ ᩈᩣᨡᩣᩉᩥ ᩅᩣᨲᩔ ᨶᩥᩅᩣᩁᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩅᩣᨲᩮ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᨲᩮ ᨾᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨶ᩠ᨵᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩣ ᨾᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨶ᩠ᨵᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩁᩥᩔᩁᩮᨲᩥ ᩋᨳ ᨾᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴ ᩋᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩅ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨽᨬ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩮᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᨾᩪᩃᩥᨶᩮᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨾᩪᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨧᩮᩅ ᨡᨶ᩠ᨵᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨧ᪨ ᨴᩩᨾᩣᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᩅᨧᨶᨾᩮᩅ᪨ ᨻᩦᨩᨾᩣᩉᩁᩥᨲᩣᨲᩥ ᨻᩦᨩᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩉᨲᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨻᩉᩅᩮᩣ ᨧᩮᨲᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩥᨶᩣᩈᩥᨲᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩁᩪᩉᩣᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩁᩪᩉᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᨶᨸ᩠ᨸᨲᩥᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᨶ ᩅᨶᩮ ᨸᨲᩥ, ᩅᨶᩔ ᨸᨲᩥ, ᩅᨶᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣᨸᩥ ᨸᩣᨮᩣᨿᩮᩅ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨲᩥ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ᪨

រុក្ខទេវតាយ វចនំ សុត្វា សុបណ្ណោ ឱសានគាថមាហ –

១៣៥.

“សង្កេយ្យ សង្កិតព្ពានិ, រក្ខេយ្យានាគតំ ភយំ;

អនាគតភយា ធីរោ, ឧភោ លោកេ អវេក្ខតី”តិ.

តត្ថ អនាគតំ ភយន្តិ បាណាតិបាតាទីហិ វិរមន្តោ ទិដ្ឋធម្មិកម្បិ សម្បរាយិកម្បិ អនាគតំ ភយំ រក្ខតិ នាម, បាបមិត្តេ វេរិបុគ្គលេ ច អនុបសង្កមន្តោ អនាគតភយំ រក្ខតិ នាម. ឯវំ អនាគតំ ភយំ រក្ខេយ្យ. អនាគតភយាតិ អនាគតភយការណា តំ ភយំ បស្សន្តោ ធីរោ ឥធលោកញ្ច បរលោកញ្ច អវេក្ខតិ ឧភោលោកេតិ នាម.

ឯវញ្ច បន វត្វា សុបណ្ណោ អត្តនោ អានុភាវេន តំ បក្ខឹ តម្ហា រុក្ខា បលាបេសិ.

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “អាសង្កិតព្ពយុត្តកំ អាសង្កិតុំ វដ្ដតី”តិ វត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ បញ្ចសតា ភិក្ខូ អរហត្តផលេ បតិដ្ឋហិំសុ.

តទា សុបណ្ណរាជា សារិបុត្តោ អហោសិ, រុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសិន្តិ.

កោដសិម្ពលិជាតកវណ្ណនា សត្តមា.

[៤១៣] ៨. ធូមការិជាតកវណ្ណនា

រាជាអបុច្ឆិ វិធុរន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ អាគន្តុកសង្គហំ អារព្ភ កថេសិ. សោ កិរ ឯកស្មិំ សមយេ បវេណិអាគតានំ ពោរាណកយោធានំ សង្គហំ អកត្វា អភិនវាគតានំ អាគន្តុកានញ្ញេវ សក្ការសម្មានំ អកាសិ. អថស្ស បច្ចន្តេ កុបិតេ យុទ្ធត្ថាយ គតស្ស “អាគន្តុកា លទ្ធសក្ការា យុជ្ឈិស្សន្តី”តិ ពោរាណកយោធា ន យុជ្ឈិំសុ, “ពោរាណកយោធា យុជ្ឈិស្សន្តី”តិ អាគន្តុកាបិ ន យុជ្ឈិំសុ. ចោរា រាជានំ ជិនិំសុ. រាជា បរាជិតោ អាគន្តុកសង្គហទោសេន អត្តនោ បរាជិតភាវំ ញត្វា សាវត្ថិំ បច្ចាគន្ត្វា “កិំ នុ ខោ អហមេវ ឯវំ ករោន្តោ បរាជិតោ, ឧទាហុ អញ្ញេបិ រាជានោ បរាជិតបុព្ពាតិ ទសពលំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ ភុត្តបាតរាសោ ជេតវនំ គន្ត្វា សក្ការំ កត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា តមត្ថំ បុច្ឆិ. សត្ថា “ន ខោ, មហារាជ, ត្វមេវេកោ, ពោរាណករាជានោបិ អាគន្តុកសង្គហំ កត្វា

បរាជិតា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កុរុរដ្ឋេ ឥន្ទបត្តនគរេ យុធិដ្ឋិលគោត្តោ ធនញ្ចយោ នាម កោរព្យរាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ឥន្ទបត្តំ បច្ចាគន្ត្វា បិតុ អច្ចយេន បុរោហិតដ្ឋានំ លភិត្វា រញ្ញោ អត្ថធម្មានុសាសកោ អហោសិ, វិធុរបណ្ឌិតោតិស្ស នាមំ ករឹសុ។ តទា ធនញ្ចយរាជា បោរាណកយោធេ អគណេត្វា អាគន្តុកានញ្ញេវ សង្គហំ អកាសិ។ តស្ស បច្ចន្តេ កុបិតេ យុជ្ឈនត្ថាយ គតស្ស “អាគន្តុកា ជានិស្សន្តី”តិ នេវ បោរាណកា យុជ្ឈិំសុ, “បោរាណកា យុជ្ឈិស្សន្តី”តិ ន អាគន្តុកា យុជ្ឈិំសុ។ រាជា បរាជិតោ ឥន្ទបត្តមេវ បច្ចាគន្ត្វា “អាគន្តុកសង្គហស្ស កតភាវេន បរាជិតោម្ហី”តិ ចិន្តេសិ។ សោ ឯកទិវសំ “កិំ នុ ខោ អហមេវ អាគន្តុកសង្គហំ កត្វា បរាជិតោ, ឧទាហុ អញ្ញេបិ រាជានោ បរាជិតបុព្ពា អត្ថីតិ វិធុរបណ្ឌិតំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តំ រាជុបដ្ឋានំ អាគន្ត្វា និសិន្នំ តមត្ថំ បុច្ឆិ។ អថស្ស តំ បុច្ឆាការំ អាវិករោន្តោ សត្ថា ឧបឌ្ឍគាថមាហ –

១៧ប័

“រាជា អបុច្ឆិ វិធុរំ, ធម្មកាមោ យុធិដ្ឋិលោ”តិ។

តត្ថ ធម្មកាមោតិ សុចរិតធម្មប្បិយោ។

“អបិ ព្រាហ្មណ ជានាសិ, កោ ឯកោ ពហុ សោចតី”តិ –

សេសឧបឌ្ឍគាថាយ បន អយមត្ថោ – អបិ នាម, ព្រាហ្មណ, ត្វំ ជានាសិ “កោ ខ្វាយំ លោកេ

ឯកោ ពហុ សោចតិ, នានាការេន សោចតី”តិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “មហារាជ, កិំ សោកោ នាម តុម្ហាកំ សោកោ, បុព្ពេ ធូមការី នាមេកោ អជបាលព្រាហ្មណោ មហន្តំ អជយូថំ គហេត្វា អរញ្ញំ វជំ កត្វា តត្ថ អជា ឋបេត្វា អគ្គិញ្ច ធូមញ្ច កត្វា អជយូថំ បដិជគ្គន្តោ ខីរាទីនិ បរិភុញ្ជន្តោ វសិ។ សោ តត្ថ អាគតេ សុវណ្ណវណ្ណេ សរភេ ទិស្វា តេសុ សិនេហំ កត្វា អជា អគណេត្វា អជានំ សក្ការំ សរភានំ កត្វា សរទកាលេ សរភេសុ បលាយិត្វា ហិមវន្តំ គតេសុ អជាសុបិ នដ្ឋាសុ សរភេ អបស្សន្តោ សោកេន បណ្ឌុរោគី ហុត្វា ជីវិតក្ខយំ បត្តោ, អយំ អាគន្តុកសង្គហំ កត្វា តុម្ហេហិ សតគុណេន សហស្សគុណេន សោចិត្វា កិលមិត្វា វិនាសំ បត្តោ”តិ ឥទំ ឧទាហរណំ អានេត្វា ទស្សេន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

១២៩។

“ព្រាហ្មណោ អជឃ្វេឆត, បហ្វេតេជា ចរេត ចយំ;

ទ្វយំ អកាសិ ចារេសេដ្ឋា, រត្តិន្ទិចយតន្ទិតោ។

១៣០។

“តស្ស ឋិទ្វយកេន្ទត, សទកា យកសទ្ធិតា;

ចស្សាចាយំ ក្តបកន្តុំ, ទ្វយកាទិស្ស សត្តិកេ។

១៣១។

“សទេកស្ស យតិ កត្វា, អជា សោ តាចញ្ញូខ;

អាកន្ឃត្តិ ចជត្តិ ចា, តស្ស តា ចិតស្សុំ អជា។

១៣២។

“សទកា សទេឆ កាលេ, បហិតយកសេ ចរេត;

បិចិស្សុំ កិទិក្ខាតិ, តហិតិ បកចាតិ ច។

១៣៣។

“សទេក ច កេត ជិស្វា, អជា ច ចិកចំ កតា;

កិសោ ច ចិចេណ្ហា ចាសិ, បណ្ឌុរោកី ច ព្រាហ្មណោ។

᪑᪖᪔᪨

“ᩑᩅᩴ ᨿᩮᩣ ᩈᩴ ᨶᩥᩁᩴᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨠᩩᩁᩩᨲᩮ ᨷᩥᨿᩴ;

ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨻᩉᩩ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ, ᨵᩪᨾᨠᩣᩁᩦᩅ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩉᩪᨲᩮᨵᩮᩣᨲᩥ ᨷᩉᩪᨲᩥᨶ᩠ᨵᨶᩮᩣ᪨ ᨵᩪᨾᩴ ᩋᨠᩣᩈᩦᨲᩥ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᨷᩁᩥᨷᨶ᩠ᨳᩉᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨬ᩠ᨧ ᨵᩪᨾᨬ᩠ᨧ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩅᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨲᨶ᩠ᨴᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩃᩈᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩴᨵᩪᨾᨣᨶ᩠ᨵᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨵᩪᨾᨣᨶ᩠ᨵᩮᨶ᪨ ᩈᩁᨽᩣᨲᩥ ᩈᩁᨽᨾᩥᨣᩣ᪨ ᨾᨠᩈᨴ᩠ᨵᩥᨲᩣᨲᩥ ᨾᨠᩈᩮᩉᩥ ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩩᨲᩣ ᨷᩦᩊᩥᨲᩣ᪨ ᩈᩮᩈᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨷᩥ ᨾᨠᩈᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᨣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩔᩣᩁᨲ᩠ᨲᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩥᨶᩮᩉᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨶᩣᩅᨻᩩᨩ᩠ᨫᨳᩣᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨩᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᨧᩮᩅ ᩅᨩᨲᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᨧ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩣ ᩅᩥᨶᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩔ ᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᩋᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩦᩉᨷᩁᩥᨷᨶ᩠ᨳᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᩋᨩᩣ ᩈᩦᩉᨷᩁᩥᨷᨶ᩠ᨳᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨶᩔᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩅ ᩅᩥᨶᨭ᩠ᨮᩣ᪨

ᨶᨴᩦᨶᩴ ᨷᨽᩅᩣᨶᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨶᨴᩦᨶᩴ ᨷᨽᩅᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᩅᩥᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩣᩅᩴ᪨ ᩋᨩᩣ ᨧ ᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩥᩈᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣᨲᩥ ᨡᩦᩁᩣᨴᩥᨴᩣᨿᩥᨠᩣ ᩋᨩᩣ ᨷᩉᩣᨿ ᩈᩁᨽᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨷᩥ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᩉᩦᨶᩮᩣ ᩈᩮᩣᨠᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨠᩥᩈᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨧ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩮᩣ ᩈᩴ ᨶᩥᩁᩴᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨿᩮᩣ ᩈᨠᩴ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨩᨶᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩉᩣᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩴ ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨻᩉᩩ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨲᩮ ᨿᨳᩣ ᩅᩔᩥᨲᩮᩣ ᨵᩪᨾᨠᩣᩁᩦ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨻᩉᩩ ᩈᩮᩣᨧᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨷᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᨵᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩈᨦ᩠ᨣᩉᨾᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᨷᩁᩣᨿᨱᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨠᩮᩣᩁᨻ᩠ᨿᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨵᩪᨾᨠᩣᩁᩦ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ, ᩅᩥᨵᩩᩁᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨵᩪᨾᨠᩣᩁᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩣ᪨

[᪔᪑᪔] ᪙᪨ ᨩᩣᨣᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩮᩣᨵ ᨩᩣᨣᩁᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᩏᨷᩣᩈᨠᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ

សាវត្ថិតោ សកដសត្ថេន សទ្ធិំ កន្តារមគ្គំ បដិបជ្ជិ។ សត្ថវាហោ តត្ថ ឯកស្មិំ ឧទកផាសុកដ្ឋានេ បញ្ច សកដសតានិ មោចេត្វា ខាទនីយភោជនីយំ សំវិទហិត្វា វាសំ ឧបគច្ឆិ។ តេ មនុស្សា តត្ថ តត្ថ និបជ្ជិត្វា សុបិំសុ, ឧបាសកោ បន សត្ថវាហស្ស សន្តិកេ ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ ចង្កមំ អធិដ្ឋាសិ។ អថ នំ សត្ថំ វិលុម្បិតុកាមា បញ្ចសតា ចោរា នានាវុធានិ គហេត្វា សត្ថំ បរិវារេត្វា អដ្ឋំសុ។ តេ តំ ឧបាសកំ ចង្កមន្តំ ទិស្វា "ឥមស្ស និទ្ទាយនកាលេ វិលុម្បិស្សាមា"តិ តត្ថ តត្ថ អដ្ឋំសុ, សោបិ តិយាមរត្តឹ ចង្កមិយេវ។ ចោរា បច្ចូសសមយេ គហិតគហិតា បាសាណមុគ្គរាទយោ ឆឌ្ឌេត្វា "ភោ សត្ថវាហ, ឥមំ អប្បមាទេន ជគ្គន្តំ បុរិសំ និស្សាយ ជីវិតំ លភិត្វា តវ សន្តកស្ស សាមិកោ ជាតោ, ឯតស្ស សក្ការំ ករេយ្យាសី"តិ វត្វា បក្កមិំសុ។ មនុស្សា កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ តេហិ ឆឌ្ឌិតបាសាណមុគ្គរាទយោ ទិស្វា "ឥមំ និស្សាយ អម្ហេហិ ជីវិតំ លទ្ធ"ន្តិ ឧបាសកស្ស សក្ការំ អកំសុ។ ឧបាសកោបិ ឥច្ឆិតដ្ឋានំ គន្ត្វា កតកិច្ចោ បុន សាវត្ថិំ អាគន្ត្វា ជេតវនំ គន្ត្វា តថាគតំ បូជេត្វា វន្ទិត្វា និសិន្នោ "កិំ, ឧបាសក, ន បញ្ញាយសី"តិ វុត្តោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ សត្ថា "ន ខោ, ឧបាសក, ត្វំយេវ អនិទ្ទាយិត្វា ជគ្គន្តោ វិសេសំ លភិ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ ជគ្គន្តា វិសេសំ ផលំ លភិំសូ"តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បច្ចាគន្ត្វា អគារមជ្ឈេ វសន្តោ អបរភាគេ និក្ខមិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ន ចិរស្សេវ ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា ហិមវន្តបទេសេ ឋានចង្កមិរិយាបថោ ហុត្វា វសន្តោ និទ្ទំ អនុបគន្ត្វា សព្ពរត្តឹ ចង្កមតិ។ អថស្ស ចង្កមនកោដិយំ និព្ពត្តរុក្ខទេវតា តុស្សិត្វា រុក្ខវិដបេ ឋត្វា បញ្ហំ បុច្ឆន្តី បឋមំ គាថមាហ –

១៣៨។

"កោធ ជាគរតំ សុត្តោ, កោធ សុត្តេសុ ជាគរោ;

កោ មមេតំ វិជានាតិ, កោ តំ បដិភណាតិ មេ"តិ។

តត្ថ កោធាតិ កោ ឥធ។ កោ មមេតន្តិ កោ មម ឯតំ បញ្ហំវិជានាតិ។ កោ តំ បដិភណាតិ មេតិ ឯតំ មយា បុដ្ឋំ បញ្ហំ មយ្ហំ កោ បដិភណាតិ, កោ ព្យាករិតុំ សក្ខិស្សតីតិ បុច្ឆតិ។

ពោធិសត្តោ តស្សា វចនំ សុត្វា –

១៣៩។

"អហំ ជាគរតំ សុត្តោ, អហំ សុត្តេសុ ជាគរោ;

ອຫເມຕໍ ວິຊານາມິ, ອຫໍ ປຏິກຖາມິ ເຕ”ຕິ –

ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ປຸນ ຕາຍ –

໑໒໗

“ກິໍ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ຕາ, ກິໍ ສຸເຕ຺ຕສຸ ຊາຄເຣາ;

ກິໍ ເອຕໍ ວິຊານາສິ, ກິໍ ປຏິກຖາສິ ເມ”ຕິ –

ອິມໍ ຄາຖໍ ປຸຏ຺ຐາ ຕມຕ຺ຖໍ ພ຺ຍາກເຣານ຺ເຕາ –

໑໒໘

“ເຍ ທມ຺ມໍ ນປ຺ປຊານນ຺ຕິ, ສໍ ຍເມາຕິ ທເມາຕິ ຈ;

ເຕສຸ ສຸປ຺ປມາເນສຸ, ອຫໍ ຊຄ຺ຄາມິ ເທວເຕ

໑໒໙

“ເຍສໍ ຣາເຄາ ຈ ເທາເສາ ຈ, ອວິຊ຺ຊາ ຈ ວິຣາຊິຕາ;

ເຕສຸ ຊາຄຣມາເນສຸ, ອຫໍ ສຸຕ຺ຕາສ຺ມິ ເທວເຕ

໑໓໐

“ເອວໍ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ຕາ, ເອວໍ ສຸເຕ຺ຕສຸ ຊາຄເຣາ;

ឯវមេតំ វិជានាមិ, ឯវំ បដិភណាមិ តេ”តិ – ឥមា គាថា អាហ;

តត្ថ កោធ ជាគរតំ សុត្តោតិ កោធ ត្វំ ជាគរតំ សត្តានំ អន្តរេ សុត្តោ នាម ហោសិ។ ឯស នយោ សព្វត្ថ។ យេ សយុត្តិ យេ សត្តា នវវិធំ លោកុត្តរធម្មំ ន បជានន្តិ។ និយមេតិ ទេមាតិ ទាតិ “អយំ និយមោ, អយំ ទេមោ”តិ ឯវត្ថោ យេ មគ្គេន អាគតំ សីលញ្ច ទិដ្ឋិញ្ច និវរញ្ញា ន ជានន្តិ។ ទិដ្ឋិយនិវរោ ហិ មគ្គដ្ឋានំ ទិដ្ឋិយានំ ទមនតោ “ទមោ”តិ វុច្ចតិ។ តេសុ សុប្បមានេសុតិ តេសុ កិលេសនិទ្ទាវសេន សុបន្តេសុ សត្តេសុ អហំ អប្បមាទវសេន ជគ្គាមិ។

“តេមំ វិទេកា ច”តិ គាថាយ តេមំ មហាខីណាសវានំ បទសេតេន និក្ខិត្តមគ្គសហស្សពលលោកិយប្បដ្ឋានតោ វិទេកា ច នវអាឃាតវត្ថុសម្ពន្ធានា ទោសោ ច ទុក្ខក្ខឹសុ អដ្ឋសុ វត្ថុសុ អញ្ញាណក្ខតា អវិជ្ជា ចាតិ ឥមេ កិលេសា វិនាសិតា បហីនា, តេសុ អទិយេសុ សព្វាការេន ជាគរមានេសុ តេ ខីណាសវា អហំ សុត្តោ នាម វេទេតីតិ អត្ថោ។ ឯវំ ជាគរតិ ឯវំ វេទេតិ អហំ ឥមិនា ការណេន ជាគរតំ សុត្តោ នាមាតិ។ ឯស នយោ សព្វបទេសុ។

ឯវំ មហាសត្តេន បញ្ហេ កថិតេ តុដ្ឋា ទេវតា តស្ស ថុតិំ ករោន្តី ឥមំ គាថមាហ –

“សាធុ ជាគរតំ សុត្តោ, សាធុ សុត្តេសុ ជាគរោ;

សាធុ មេតំ វិជានាសិ, សាធុ បដិភណាសិ មេ”តិ។

តត្ថ សាធូតិ ភទ្ទកំ កត្វា ត្វំ ឥមំ បញ្ហំ កថេសិ, មយម្បិ នំ ឯវមេវ ករោមាតិ។ ឯវំ សា ទេវធីតា ថុតិំ កត្វា អត្តនោ វិមានមេវ បាវិសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទេវធីតា ឧប្បលវណ្ណា អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ជាគរជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៤១៥] ១០។ កុម្មាសបិណ្ឌិជាតកវណ្ណនា

ន កិរត្ថីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មល្លិកំ ទេវិំ អារព្ភ កថេសិ។ សា ហិ សាវត្ថិយំ ឯកស្ស មាលាការជេដ្ឋកស្ស ធីតា ឧត្តមរូបធរា មហាបុញ្ញា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកកាលេ ឯកទិវសំ កុមារិកាហិ សទ្ធិំ បុប្ផារាមំ គច្ឆន្តី តយោ កុម្មាសបិណ្ឌេ គហេត្វា បុប្ផបច្ឆិយំ ឋបេត្វា គច្ឆតិ។ សា នគរតោ និក្ខមនកាលេ ភគវន្តំ សរីរប្បភំ វិស្សជ្ជេត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតំ នគរំ បវិសន្តំ ទិស្វា តយោ កុម្មាសបិណ្ឌេ ឧបនាមេសិ។ សត្ថា ចតុមហារាជទត្តិយំ បត្តំ ឧបនាមេត្វា បដិគ្គណ្ហិ។ សាបិ តថាគតស្ស បាទេ សិរសា វន្ទិត្វា ពុទ្ធារម្មណំ បីតិំ គហេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ សត្ថា តំ ឱលោកេត្វា សិតំ បាត្វាកាសិ។ អាយស្មា អានន្ទោ "កោ នុ ខោ, ភន្តេ, ហេតុ កោ បច្ចយោ តថាគតស្ស សិតការណេ"តិ ភគវន្តំ បុច្ឆិ។ អថស្ស សត្ថា "អានន្ទ, អយំ កុមារិកា ឥមេសំ កុម្មាសបិណ្ឌានំ ផលេន អជ្ជេវ កោសលរញ្ញោ អគ្គមហេសី ភវិស្សតី"តិ សិតការណំ កថេសិ។

កុមារិកាបិ បុប្ផារាមំ គតា។ តំ ទិវសមេវ កោសលរាជា អជាតសត្តុនា សទ្ធិំ យុជ្ឈន្តោ យុទ្ធបរាជិតោ បលាយិត្វា អស្សំ អភិរុយ្ហ អាគច្ឆន្តោ តស្សា គីតសទ្ទំ សុត្វា បដិពទ្ធចិត្តោ អស្សំ តំ អារាមាភិមុខំ បេសេសិ។ បុញ្ញសម្បន្នា កុមារិកា រាជានំ ទិស្វា អបលាយិត្វាវ អាគន្ត្វា អស្សស្ស នាសរជ្ជុយា គណ្ហិ។ រាជា អស្សបិដ្ឋិយំ និសិន្នោវ "សសាមិកាសិ, អសាមិកាសី"តិ បុច្ឆិត្វា អសាមិកភាវំ ញត្វា អស្សា ឱតរិត្វា វាតាតបកិលន្តោ តស្សា អង្កេ និបន្នោ មុហុត្តំ វិស្សមិត្វា តំ អស្សបិដ្ឋិយំ និសីទាបេត្វា ពលកាយបរិវុតោ នគរំ បវិសិត្វា អត្តនោ កុលឃរំ បេសេត្វា សាយណ្ហសមយេ យានំ បហិណិត្វា មហន្តេន សក្ការសម្មានេន កុលឃរតោ អាហរាបេត្វា រតនរាសិម្ហិ ឋបេត្វា អភិសេកំ ទត្វា អគ្គមហេសិំ អកាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ច សា រញ្ញោ បិយា អហោសិ មនាបា, បុព្ពុដ្ឋាយិកាទីហិ បញ្ចហិ កល្យាណធម្មេហិ សមន្នាគតា បតិទេវតា, ពុទ្ធានម្បិ វល្លភា អហោសិ។ តស្សា សត្ថុ តយោ កុម្មាសបិណ្ឌេ ទត្វា តំ សម្បត្តិំ អធិគតភាវោ សកលនគរំ បត្ថរិត្វា គតោ។

អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាវុសោ, មល្លិកា ទេវី ពុទ្ធានំ តយោ កុម្មាសបិណ្ឌេ ទត្វា តេសំ ផលេន តំ ទិវសញ្ញេវ អភិសេកំ បត្តា, អហោ ពុទ្ធានំ មហាគុណតា"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, មល្លិកាយ ឯកស្ស សព្ពញ្ញុពុទ្ធស្ស តយោ កុម្មាសបិណ្ឌេ ទត្វា កោសលរញ្ញោ អគ្គមហេសិភាវាធិគមោ។ កស្មា? ពុទ្ធានំ មហាគុណតាយ។ បោរាណកបណ្ឌិតា បន បច្ចេកពុទ្ធានំ អលោណកំ អស្នេហំ អផាណិតំ កុម្មាសំ ទត្វា តស្ស ផលេន ទុតិយេ អត្តភាវេ តិយោជនសតិកេ កាសិរដ្ឋេ រជ្ជសិរិំ បាបុណិំសូ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ ទលិទ្ទកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ ឯកំ សេដ្ឋិំ និស្សាយ ភតិយា កម្មំ ករោន្តោ ជីវិកំ កប្បេសិ។ សោ ឯកទិវសំ "បាតរាសត្ថាយ មេ ភវិស្សតី"តិ អន្តរាបណតោ ចត្តារោ កុម្មាសបិណ្ឌេ គហេត្វា កម្មន្តំ គច្ឆន្តោ ចត្តារោ បច្ចេកពុទ្ធេ ភិក្ខាចារត្ថាយ ពារាណសិនគរាភិមុខេ អាគច្ឆន្តេ ទិស្វា "ឥមេ ភិក្ខូ ភិក្ខាយ ពារាណសិំ គច្ឆន្តិ, មយ្ហម្បិមេ ចត្តារោ កុម្មាសបិណ្ឌា អត្ថិ, យំនូនាហំ ឥមេ ឥមេសំ ទទេយ្យ"ន្តិ ចិន្តេត្វា តេ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា "ភន្តេ, ឥមេ មេ ហត្ថេ ចត្តារោ កុម្មាសបិណ្ឌា, អហំ ឥមេ តុម្ហាកំ ទទាមិ, សាធុ មេ, ភន្តេ, បដិគ្គណ្ហថ, ឯវមិទំ បុញ្ញំ មយ្ហំ ភវិស្សតិ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយា"តិ វត្វា តេសំ អធិវាសនំ វិទិត្វា វាលិកំ ឧស្សាបេត្វា ចត្តារិ អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា តេសំ ឧបរិ សាខាភង្គំ អត្ថរិត្វា បច្ចេកពុទ្ធេ បដិបាដិយា

និសីទាបេត្វា បណ្ណបុដេន ឧទកំ អាហរិត្វា ទក្ខិណោទកំ ទត្វា ចតូសុ បត្តេសុ ចត្តារោ កុម្មាសបិណ្ឌេ បតិដ្ឋាបេត្វា វន្ទិត្វា “ភន្តេ, ឯតេនហំ និស្សន្ទេន ទលិទ្ទគេហេ និព្ពត្តិ នាម មា ហោតុ, សព្ពញ្ញុតញ្ញាណបដិវេធស្ស បច្ចយោ ហោតូ”តិ អាហ។ បច្ចេកពុទ្ធា បរិភុញ្ជិំសុ, បរិភោគាវសានេ អនុមោទនំ កត្វា ឧប្បតិត្វា នន្ទមូលកបព្ភារមេវ អគមំសុ។

ពោធិសត្តោ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ បច្ចេកពុទ្ធគតំ បីតិំ គហេត្វា តេសុ ចក្ខុបថំ អតីតេសុ អត្តនោ កម្មន្តំ គន្ត្វា យាវតាយុកំ ទានំ អនុស្សរិត្វា កាលំ កត្វា តស្ស ផលេន ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, ព្រហ្មទត្តោតិស្ស នាមំ អកំសុ។ សោ អត្តនោ បទសា គមនកាលតោ បដ្ឋាយ “អហំ ឥមស្មិំយេវ នគរេ ភតកោ ហុត្វា កម្មន្តំ គច្ឆន្តោ បច្ចេកពុទ្ធានំ ចត្តារោ កុម្មាសបិណ្ឌេ ទត្វា តស្ស ទានស្ស ផលេន ឥធ និព្ពត្តោ”តិ បរិសុទ្ធាទាសេ មុខនិមិត្តំ វិយ សព្ពំ បុរិមជាតិកិរិយំ ជាតិស្សរញាណេន បាកដំ កត្វា បស្សិ។ សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បច្ចាគន្ត្វា សិក្ខិតសិប្បំ បិតុ ទស្សេត្វា តុដ្ឋេន បិតរា ឱបរជ្ជេ បតិដ្ឋាបិតោ, អបរភាគេ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាសិ។ អថស្ស កោសលរញ្ញោ ធីតរំ អានេត្វា អគ្គមហេសិំ អកំសុ, ឆត្តមង្គលទិវសេ បនស្ស សកលនគរំ ទេវនគរំ វិយ អលង្ករិំសុ។

សោ នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា អលង្កតបាសាទំ អភិរុហិត្វា មហាតលមជ្ឈេ ឧស្សិតសេតច្ឆត្តំ បល្លង្កំ អភិរុយ្ហ និសិន្នោ បរិវារេត្វា ឋិតេ ឯកតោ អមច្ចេ, ឯកតោ ព្រាហ្មណគហបតិអាទយោ នានាវិភវេ សិរិវិលាសសមុជ្ជលេ, ឯកតោ នានាវិធបណ្ណាការហត្ថេ នាគរមនុស្សេ, ឯកតោ អលង្កតទេវច្ឆរសង្ឃំ វិយ សោឡសសហស្សសង្ខា នាដកិត្ថិយោ ចាតិ ឥមំ អតិមនោរមំ សិរិវិភវំ ឱលោកេន្តោ អត្តនោ បុព្ពកម្មំ អនុស្សរិត្វា “ឥទំ សុវណ្ណបិណ្ឌិកំ កញ្ចនមាលំ សេតច្ឆត្តំ, ឥមានិ ច អនេកសហស្សានិ ហត្ថិវាហនអស្សវាហនរថវាហនានិ, មណិមុត្តាទិបូរិតា សារគព្ភា, នានាវិធធញ្ញបូរិតា មហាបថវី, ទេវច្ឆរបដិភាគា នារិយោ ចាតិ សព្ពម្បេតំ មយ្ហំ វិភវជាតំ ន អញ្ញស្ស សន្តកំ, ចតុន្នំ បច្ចេកពុទ្ធានំ ទិន្នស្ស ចតុកុម្មាសបិណ្ឌទានស្សេវ សន្តកំ, តេ និស្សាយ មយា ឯស លទ្ធោ”តិ បច្ចេកពុទ្ធានំ គុណំ អនុស្សរិត្វា អត្តនោ កម្មំ បាកដំ អកាសិ។ តស្ស តំ អនុស្សរន្តស្ស សកលសរីរំ បីតិយា បូរិ។ សោ បីតិយា តេមិតហទយោ មហាជនស្ស មជ្ឈេ ឧទានគីតំ គាយន្តោ ទ្វេ គាថា អកាសិ –

១៣៧

“ន កិរត្ថិ អនោមទស្សិសុ, បារិចរិយា ពុទ្ធេសុ អប្បិកា;

សុក្ខាយ អលោណិកាយ ច, បស្ស ផលំ កុម្មាសបិណ្ឌិយា។

១៣៧

“ហត្ថិកាយោ ឩវេយ ពាហុ, ឯតឯន្ឋា បឆឌី ច កោចលិ;

តាទិសោ ឩយា អន្ធរូបយា, បរុស្ស ចល គុម្ពារបិណ្ឌិយា”តិ៍

តត្ថ អនេតាយឯស្សិស្មតិ អនេតាយស្ស អលិយកស្ស បរេច្ចកទោនិតាលាស្ស ឌិដ្ឋត្វា បរេច្ចកពុន្ទ្រ អនេតាយឯស្សិតោ តាយ៍ បរិទិចទិយាតិ អភិចាងតបច្ចុដ្ឋាតឌ្ឍាលិកយ្ហុឌិកេងា ឈាមីឌិកិរិយាបិ, បយុទេត្ត ឌិស្វា អត្តតោ បត្តក៌ អប្បុំ ចា ពាហុំ ចា លុត៌ ចា បណីត៌ ចា ឧេឃ្យុឆយ្ហុំ ឌិត្តុំ បឈាឆេត្វា គុល៌ បល្លុកេត្វា តិរេស្សា ទេចតោ ឩវេឈាឆេត្វា ចល បដ្ឋហិត្វា បរិច្ចុដតកិរិយាបិ ៍ ពុទ្ធេស្មតិ បរេច្ចកពុទ្ធេស្ស៍ អប្បិកាតិ យត្ថា បរិត្វា តាយ តត្ថិ កិរ៍ ស្មុក្កាយាតិ តិរេស្សហាឃ៍ អនេលិហិកាឃាតិ ចាហិតចិរហិតាឃ៍ តិបុក្ខាហិតត្តា ហិ ឈា “អនេលិហិកា”តិ ចុត្តា៍ គុម្ពារបិណ្ឌិយាតិ ចត្តាទោ គុម្ពារបិណ្ឌោ ទុកទោ កត្វា កហិតំ គុម្ពារំ បត្ថាឃ ទុចយាហ៍ គុលចត្តាត៌ បយលទ្រោហ្វលាត៌ គុល៌ បល្លុកេត្វា ឌិត្តុំ បឈាឆេត្វា ចលុប្បត្តិ បិឌិកច្ចយាតាត៌ តិរេស្សា ទេចតោ ឩវេឈាឆេត្វា ឌិត្តបឆក្កិលា អប្បិកា តាយ តត្ថិ,
តិច្ឆាតតិច្ឆាតដ្ឋាតេ យហារយុត្តិយេច ឧេតីតិ ចុត្តុំ ហោតិ៍ ហោតិ ទេត្ថ –

“តត្ថិ ឩវេត្ត បឈត្ថុម្បិអប្បិកា តាយ ឯក្កិលា;

តឆាកោត ចា បយុទ្ធេ, អឆ ចា តស្ស ឈាចកោ៍

“តិដ្ឋេត្ត តិច្ឆោត ចាបិ, បយេ ឩវេត្ត បរ៉ ចល;

ទេចតាបណិតិហេតុ ហិ, បត្តា កច្ឆន្តិ ស្មុក្កតិ”ត្តិ៍ (ចិ៍ ច៍ ប័០៣, ប័០៩);

ច្ចាយស្ស បតត្ថុស្ស ឌឹបតត្ថាឃ –

“លិវោងត៌ អហាយងាលិំ, ភិក្ខុតោ បិណ្ឌាឃ ចរត្តស្ស; (ចិ៍ ច៍ ៣១៦);

តស្សា ទេ បស្ស ឩយាត៌, អន្ធរា កាយចក្កិតឹហយ្ហុំ៍ (ចិ៍ ច៍ ១៦៣);

“អន្ធរារហស្សស្សាហ៌ , បចរា បស្ស បុណ្ណាត៌ ឩបិក៌;

ទេតត ទេយតាឌិរោ ចណ្ណោ, ទេតត ទេ ច្ចាឆ យិត្តុោតិ៍

“ឧប្បជ្ជន្តិ ច មេ ភោគា, យេ កេចិ មនសោ បិយា;

តេនម្ហិ ឯវំ ជលិតានុភាវា, វណ្ណោ ច មេ សព្ពទិសា បភាសតី”តិ។ (វិ· វ· ១១៣-១១៩) –

ឯវមាទីនិ វិមានវត្ថូនិ អាហរិតព្ពានិ។

ទានទព្ពាន្តិ ចត្តារិទានព្ពា សព្ព ទព្ពានិ ច។ បថវី ច កម្បេតិ សកលំ ទេសា មហាបថវីតិ សកលបថវិ ហត្ថគតំ មញ្ញមានោ វទតិ។ បស្ស ផលំ កុម្មាសបិណ្ឌិយាតិ អត្តនោ ទានផលំ អត្តនាវ ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។ ទានផលំ កិរ ពោធិសត្តា ច សព្ពញ្ញុពុទ្ធាយេវ ច ជានន្តិ។ តេនេវ សត្ថា ឥតិវុត្តកេ វុត្តន្តំ កថេន្តោ –

“ឯវញ្ចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ជានេយ្យុំ ទានសំវិភាគស្ស វិបាកំ, យថាហំ ជានាមិ, ន អទត្វា ភុញ្ជេយ្យុំ, ន ច នេសំ មច្ឆេរមលំ ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋេយ្យ។ យោបិ នេសំ អស្ស ចរិមោ អាលោបោ ចរិមំ កពឡំ, តតោបិ ន អសំវិភជិត្វា ភុញ្ជេយ្យុំ, សចេ នេសំ បដិគ្គាហកា អស្សុ។ យស្មា ច ខោ, ភិក្ខវេ, សត្តា ន ឯវំ ជានន្តិ ទានសំវិភាគស្ស វិបាកំ, យថាហំ ជានាមិ, តស្មា អទត្វា ភុញ្ជន្តិ, មច្ឆេរមលញ្ច នេសំ ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋតី”តិ (ឥតិវុ· ១៩)។

ពោធិសត្តោបិ អត្តនោ វត្តមង្គលទិវសេ សព្ពាភរណបដិមណ្ឌិតោ ហុត្វា ហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ នគរំ បទក្ខិណំ ករោតិ។ តទា ឯកា ឥត្ថី “ទេវោ បិយសីលោ”តិ ពោធិសត្តស្ស គុណកិត្តនញ្ច ទានកិត្តនញ្ច អត្តនោ អត្ថាភិវុទ្ធិញ្ច សព្ពេសំ ហិតានុគ្គហញ្ច សុត្វា “អហំ ទេវស្ស បិយសីលា”តិ តសេវ គីតំ គាយន្តី។ ឯវំ អន្តរេ ហត្ថំ អប្បេសិ តស្ស គីតស្ស អត្ថំ ជានិត្វា អបហាសិ, មហាសត្តោ បន បសន្នោ ន ចិរស្សេវ។ អថ ស្វាមិ ហត្ថិក្ខន្ធេ និសីទិត្វា ហត្ថំ ឧក្ខិបិត្វា ឯកំ ឥត្ថិំ រាជា “ភទ្ទេ, កិំ តេ ទស្សាមិ, កិំ គណ្ហាហី”តិ អាហ។ “សាធុ, ទេវ, គណ្ហាមី”តិ។ “ហត្ថិអស្សាទីសុ តេ កិំ ទេមី”តិ? “ទេវ, តុម្ហេ ពោធិសត្តស្ស មហាសត្ត កិញ្ចិ ទត្វា, ន មេ ឯតេហិ អត្ថោ, សចេ បន ទាតុកាមត្ថ, តុម្ហាកំ គីតស្ស អត្ថំ កថេត្វា ទេថា”តិ។ “ភទ្ទេ, កោ តេ ពោធិតោ ធនេន អត្ថោ, អញ្ញំ គណ្ហាហី”តិ។ “ទេវ, អញ្ញេន មេ អត្ថោ នត្ថិ, ឯតទេវ គណ្ហាមី”តិ។ “សាធុ ភទ្ទេ, កថេស្សាមិ, តុម្ហេ បន ឯកិកាយ រហោ ន កថេស្សាមិ, ទ្វាទសយោជនិកាយ បរិសាយ មជ្ឈេ ធម្មាសនំ បញ្ញាបេត្វា រាជទ្វារេ រតនមណ្ឌបំ ការេត្វា រតនបល្លង្កំ បញ្ញាបេត្វា អមច្ចព្រាហ្មណាទីហិ ច នាគរេហិ ទេវ សោឡសហិ ឥត្ថិសហស្សេហិ ច បរិវុតោ តេសំ មជ្ឈេ រតនបល្លង្កេ និសីទិត្វា កថេស្សាមី”តិ។ សា “សាធុ, ទេវា”តិ សម្បដិច្ឆិ។

រាជា តថា ការេត្វា អមច្ចគណបរិវុតោ សក្កោ ទេវរាជា វិយ មហាជនកាយបរិវុតោ រតនបល្លង្កេ និសីទិ។ សាបិ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា កញ្ចនភទ្ទបីឋំ អត្ថរិត្វា ឯកមន្តំ អគ្គិសិខា វិយ ជោតមានា តថារូបេ ឋានេ និសីទិត្វា “ទេវ, តុម្ហាកំ តុស្សិត្វា

ກາຍຠມກ຺ກຸລີກຕສ຺ສ ຕາວ ເມ ອຕ຺ຖໍ ຄຄນຕເລ ປຸຓ຺ຓຈນ຺ທໍ ອຸຏ຺ຐາເປນ຺ໂຕ ວິຍ ປາກຏໍ ກຕ຺ວາ ກເຖຫີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໓.

“ອຠິກ຺ຂຓໍ ຣາຊກຸຎ຺ຊຣ, ຄາຖາ ຠາສສິ ໂກສລາທິປ;

ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ຣຏ຺ຐວຑ຺ຒນ, ພາຬ຺ຫໍ ປີຕິມໂນ ປຠາສສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂກສລາທິປາຕິ ນ ໂຍ ໂກສລຣຏ຺ຐາທິໂປປິ, ກຸສເລ ປນ ຘເມ຺ມ ອທິປຕິໍ ກຕ຺ວາ ວິຫຣຕິ, ເຕນ ຕໍ ອາລປນ຺ຕີ ເອວມາຫ, ກຸສລາທິປ ກຸສລຊ຺ຌາສຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ພາຬ຺ຫໍ ປີຕິມໂນ ປຠາສສີຕິ ອຕິວິຍ ປີຕິຍຸຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຠາສສິ, ຕສ຺ມາ ກເຖຫິ ຕາວ ເມ ເອຕາສໍ ຄາຖານໍ ອຕ຺ຖໍ.

ອຖສ຺ສ ຄາຖາຍຕ຺ຖໍ ອາວິ ກໂຣນ຺ໂຕ ປຫາເສຕ຺ວາ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໑໓໔.

“ອິມສ຺ມິໍເຍວ ນຄເຣ, ກຸເລ ອຎ຺ຎຕເຣ ອຫຸໍ;

ປຣກມ຺ມກໂຣ ອາສິໍ, ຠຕໂກ ສີລສໍວຸໂຕ.

໑໓໕.

“ກມ຺ມາຍ ນິກ຺ຂມນ຺ໂຕຫໍ, ຈຕຸໂຣ ສມໂຓທ຺ທສໍ;

ອາຈາຣສີລສມ຺ປນ຺ເນ, ສີຕິຠູເຕ ອນາສເວ.

໑໓໖.

“ເຕສຸ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ນິສີເທຕ຺ວາ ປຓ຺ຓສນ຺ຖເຕ;

អទំ ពុទ្ធានំ កុម្មាសំ, បសន្នោ សេហិ បាណិភិ

១៣២.

“តស្ស កម្មស្ស កុសលស្ស, ឥទំ មេ ឯទិសំ ផលំ;

អនុភោមិ ឥទំ រជ្ជំ, ផីតំ ធរណិមុត្តម”ន្តិ.

តត្ថ កុលេ អញ្ញតរេតិ នាមេន ច គោត្តេន ច អបាកដេ ឯកស្មិំ យេវ កុលេ. អហុន្តិ និព្ពត្តិំ. បរកម្មករោ អាសិន្តិ តស្មិំ កុលេ ជាតោ ចាហំ ទលិទ្ទតាយ បរស្ស កម្មំ កត្វា ជីវិកំ កប្បេន្តោ បរកម្មករោ អាសិំ. ភតកោតិ បរវេតនភតកោ. សីលសំវុតោតិ បញ្ចសីលសំវរេន ឧបេតោ, កតិយា ជីវន្តោបិ ទុស្សីល្យំ បហាយ សីលសម្បន្នោ ច អហោសិន្តិ ទីបេតិ. កម្មាយ និក្ខមន្តោហន្តិ តំ ទិវសំ កត្តព្ពកិច្ចស្ស ករណត្ថាយ និក្ខមន្តោ អហំ. ចតុរោ សមណេ អទ្ទសន្តិ ភទ្ទេ, អហំ តទា និក្ខមំ មហាមគ្គំ អារុយ្ហ អត្តនោ កម្មភូមិំ គច្ឆន្តោ ភិក្ខាយ ពារាណសិនគរំ បវិសន្តេ សមិតបាបេ ចត្តារោ បច្ចេកពុទ្ធេ អទ្ទសំ. អាចារសីលសម្បន្នេតិ ឯកវីសតិយា អនេសនាហិ ជីវិកកប្បនំ អនាចារោ នាម, តស្ស បដិបក្ខេន អាចារេន ចេវ មគ្គផលេហិ អាគតេន សីលេន ច សម្បន្នេ. សីតិភូតេតិ រាគាទិបរិឡាហប្បហានេន ចេវ ឯកាទសអគ្គិនិព្វាបនេន ច សីតិភាវប្បត្តេ. អនាសវេតិ កាមាសវាទីហិ រហិតេ. និសីទេត្វាតិ ចាលិកាសនានំ ឧបរិ សន្ថតេ បណ្ណសន្ថរេ និសីទាបេត្វា. សន្ថរោ ហិ ឥធ សន្ថតោតិ វុត្តោ. អទន្តិ តេសំ ឧបរិ ទត្វា សក្កច្ចំ សកេហិ ហត្ថេហិ កុម្មាសំ អទាសិំ. កុសលស្សាតិ អារោគ្យានវជ្ជដ្ឋេន កុសលស្ស. ផលន្តិ តស្ស និស្សន្ទផលំ. ផីតន្តិ សព្វសម្បត្តិផុល្លិតំ.

ឯវញ្ច មហាសត្តស្ស អត្តនោ កម្មផលំ វិត្ថារេត្វា កថេន្តស្ស សុត្វា ទេវី បសន្នមនា “សចេ, មហារាជ, ឯវំ បច្ចក្ខតោ ទានផលំ ជានាថ, ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ ឯកំ ភត្តបិណ្ឌំ លភិត្វា ធម្មិកសមណព្រាហ្មណានំ ទត្វាវ បរិភុញ្ជេយ្យាថា”តិ ពោធិសត្តស្ស ថុតិំ ករោន្តី –

១៣៣.

“ទទំ ភុញ្ជ មា ច បមាទោ, ចក្កំ វត្តយ កោសលាធិប;

មា រាជ អធម្មិកោ អហុ, ធម្មំ បាលយ កោសលាធិបា”តិ. – ឥមំ គាថមាហ;

តត្ថ ទទំ ភុញ្ជាតិ អញ្ញេសំ ទត្វាវ អត្តនា ភុញ្ជ. មា ច បមាទោតិ ទានាទីសុ បុញ្ញេសុ មា បមជ្ជិ. ចក្កំ វត្តយ កោសលាធិបាតិ

ᨠᩩᩈᩃᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᨲᩥᩁᩪᨷᨴᩮᩈᩅᩣᩈᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ. ᨷᨠᨲᩥᩁᨳᩮᩣ ᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩮᩉᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩮᩉᩥ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩮ “ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩘ᩠ᨡ᩠ᨿᩣᨣᨲᩣ, ᨲᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᨠ᩠ᨠ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ. ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨨᨶ᩠ᨴᩣᨣᨲᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨴᨱ᩠ᨯᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᩦᩊᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨿ ᨵᨶᨾᩮᩅ ᩈᩘᨠᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩣ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩣ ᩋᩉᩩ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᩣᩃᨿᩣᨲᩥ –

“ᨴᩣᨶᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩴ, ᩋᨩ᩠ᨩᩅᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᩅᩴ ᨲᨷᩴ;

ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᨵᩴ ᩋᩅᩥᩉᩥᩴᩈᨬ᩠ᨧ, ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᩥᩁᩮᩣᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨩᩣ. ᪒.᪒᪑.᪑᪗᪖) –

ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᨴᩈᩅᩥᨵᩴ ᩁᩣᨩᨵᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨷᩣᩃᨿ ᩁᨠ᩠ᨡ, ᨾᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩦ.

ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪑᪓᪐.

“ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ, ᩅᨲᩩᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᩈᩮᩣᨽᨶᩮ;

ᩋᩁᩥᨿᩣᨧᩁᩥᨲᩴ ᩈᩩᨠᩮᩣᩈᩃᩮ, ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩮ ᨾᨶᩣᨷᩥᨧ ᨷᩔᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ – ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ. ᩋᩁᩥᨿᩣᨧᩁᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ. ᩈᩩᨠᩮᩣᩈᩃᩮᨲᩥ ᩈᩮᩣᨽᨶᩮ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨵᩦᨲᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩋᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᩁᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᩁᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩉᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᩴᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨾᨾᩴ ᨷᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᩣᨩᨵᩦᨲᩮ ᩈᩮᩣ ᩋᩉᩴ “ᨴᩣᨶᩴ ᨾᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᩋᩁᩥᨿᩣᨧᩁᩥᨲᩴ ᨴᩣᨶᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᨶᩣᨷᨴᩔᨶᩣ, ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩔᩥᨲᩩᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨾᩦᨲᩥ.

ᩑᩅᩴ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩅᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᨾᨿᩣ ᨲᩣᩅ ᨷᩩᩁᩥᨾᨽᩅᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩥᨲᩴ, ᩍᨾᩣᨿ ᨷᨶ ᨶᩣᩁᩦᨶᩴ ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩁᩪᨷᩮᨶ ᨧ ᩃᩦᩊ᩠ᩉᩣᩅᩥᩃᩣᩈᩮᨶ ᨧ ᨲᨿᩣ ᩈᨴᩥᩈᩦ ᩑᨠᩣᨷᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩥᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪑.

"ទេវី វិយ អច្ឆរូបមា, មជ្ឈេ នារិគណស្ស សោភសិ;

កិំ កម្មមកាសិ ភទ្ទកេ, កេនាសិ វណ្ណវតី សុកោសលេ"តិ។

តស្សត្ថោ – ភទ្ទេ សុកោសលេ កោសលរញ្ញោ សុធីតេ ត្វំ រូបសម្បត្តិយា អច្ឆរូបមា តិទសបុរេ សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ អញ្ញតរា ទេវធីតា វិយ ឥមស្ស នារីគណស្ស មជ្ឈេ សោភសិ, បុព្ពេ កិំ នាម ភទ្ទកំ កល្យាណកម្មំ អកាសិ, កេនាសិ ការណេន ឯវំ វណ្ណវតី ជាតាតិ។

អថស្ស សា បុរិមភវេ កល្យាណកម្មំ កថេន្តី សេសគាថាទ្វយមាហ –

១៣១.

"អម្ពដ្ឋកុលស្ស ខត្តិយ, ទាស្យាហំ បរបេសិយា អហុំ;

សញ្ញតា ច ធម្មជីវិនី, សីលវតី ច អបាបទស្សនា។

១៣២.

"ឧទ្ធដភត្តំ អហំ តទា, ចរមានស្ស អទាសិំ ភិក្ខុនោ;

វិត្តា សុមនា សយំ អហំ, តស្ស កម្មស្ស ផលំ មមេទិស"ន្តិ។

សាបិ កិរ ជាតិស្សរាវ អហោសិ, តស្មា អត្តនោ ជាតិស្សរញាណេន បរិច្ឆិន្ទិត្វាវ កថេសិ។

តត្ថ អម្ពដ្ឋកុលស្សាតិ កុដុម្ពិយកុលស្ស។ ទាស្យាហន្តិ ទាសី អហំ, "ទាសាហ"ន្តិបិ បាឋោ។ បរបេសិយាតិ បរេហិ តស្ស តស្ស កិច្ចស្ស ករណត្ថាយ បេសិតព្ពា បេសនការិកា។ សញ្ញតាតិ ទាសិយោ នាម ទុស្សីលា ហោន្តិ, អហំ បន តីហិ ទ្វារេហិ សញ្ញតា សីលសម្បន្នា។ ធម្មជីវិនីតិ បរវញ្ចនាទីនិ អកត្វា ធម្មេន សមេន បវត្តិតជីវិកា។ សីលវតីតិ អាចារសម្បន្នា គុណវតី។ អបាបទស្សនាតិ កល្យាណទស្សនា បិយធម្មា។

ឧទ្ធដភត្តន្តិ អត្តនោ បត្តកោដ្ឋាសវសេន ឧទ្ធរិត្វា លទ្ធភាគភត្តំ។ ភិក្ខុនោតិ ភិន្នកិលេសស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស។ វិត្តា សុមនាតិ តុដ្ឋា

ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨩᩣᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨹᩃᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩔᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩑᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨴᩣᨶᨠᨾ᩠ᨾᩔ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᩉᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩔ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨿᨠᩩᩃᩔ ᨴᩣᩈᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨽᩣᨣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᩑᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩴ ᨾᩥᩃᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᨲᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨹᩃᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩦ ᨲᩔ ᨲᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥᩴ, ᩈᩣᩉᩴ ᨿᩣᩅᨲᩣᨿᩩᨠᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩅ ᨸᩣᨴᩮ ᨸᩁᩥᨧᩁᨾᩣᨶᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩣᨾᩥ, ᨲᩔ ᨾᨾ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩍᨴᨾᩦᨴᩥᩈᩴ ᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᩣᨶᩔ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ –

“ᩋᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩅᩮ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪙᪐) ᨧ᪨

“ᩑᩈ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᨴᨴᩮᩣ ᨶᩥᨵᩦ”ᨲᩥ (ᨡᩩ᪨ ᨸᩣ᪨ ᪘᪨᪑᪐) ᨧ᪨ –

ᩋᩣᨴᩥᨣᩣᨳᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᩍᨲᩥ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨶᨣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᨶᨣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨲᩥ ᨨ ᨴᩣᨶᩈᩣᩃᩣᨿᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩴ ᩏᨶ᩠ᨶᨦ᩠ᨣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᨣ᩠ᨣᨸᩁᩣᨿᨱᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨴᩮᩅᩦ ᩁᩣᩉᩩᩃᨾᩣᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩩᨾ᩠ᨾᩣᩈᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

[᪔᪑᪖] ᪑᪑᪨ ᨸᩁᨶ᩠ᨲᨸᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ ᨾᩮ ᨸᩣᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨾᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩥ, ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮ ᨸᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩥ, ᩈᩥᩃᩴ ᨸᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥ, ᨶᩣᩊᩣᨣᩥᩁᩥᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩅᩥᨶᩣᩈᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᩏᨸᩣᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩮᩈ ᨾᨾ ᩅᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᩥ, ᨲᩣᩈᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨶ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩈᩥᩃᩣᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨸ᩠ᨸᩣᨶᩥ

សិក្ខិ, សត្ថុទេសនាគតមត្តំ ស្កក្កហិរា សោ អាចរិយស្ស អត្ថេយាកំ ឥត្វា ឆរិទាឈសិ បច្ឆាកន្តិ, បិតា ពំ ឆ្លបរជ្ជេ ធេបសិ កិច្ឆាបិ ឆ្លបរជ្ជេ ធេបតិ, យារាបេត្យការេយា បត តំ ហុត្វា ឥដ្ឋេយ្យិ ត ឆ្ពន្តិ អទេឆកា សិក្ខាលិ ឆ្ពេ បេិតកោ កេហត្វា ទត្តិ យត្ថេស្សេុ បដិសលិ្លតេសុ តិច្ឆយតេត តកទំ បិចិសិ ទៅឆិសត្តុស្ស ច បិសារេឥ សយតកត្តុស្ស អចិត្តុទេ ឧកា សាលិ អត្ថិ, តេត្តកោ អក្កិតយត្ថេស្សា ស្តបិហតា ឆ្លយុញ្ចិត្វា បិឥយ្ទេល ក្ទុយិឃំ ធេបត្វា ឧកស្មិំ ចលកោ តិបឌ្ឆិ, ត តាច តិក្ខាយតិ តគា សិក្ខាលិយា បេិតកា លាតា ចិទចិស្ទុ អច តេសំ យាតា

“តាតា, យា សត្តិ ការិត្វ, ឧតិស្សា សាលិយ ឧកោ យត្ថេស្សា ស្តបិហតា ឆ្លយុញ្ចិត្វា ក្ទុយិឃំ ធេបត្វា ចលកោ តិបតេក្តា ត តាច តិក្ខាយតិ, ឧតស្ស តិក្ខាយតការល ឧតា ស្តបិហតា អាហរិត្វា ត្បេយ្យាលាឥារេបស្សាមី”តិ អត្តុតោ ការសាយ អាហ ទៅឆិសតេ្តា យត្តាត្ថការេចត តស្សា ការំ ឌាតិត្វា សយតកត្តា តិក្ខេឧ ចាតបិតំ ចិចរិត្វា “កោ ឧត្ត”តិ អាហ “អហំ, ទេច, អក្កិតយត្ថេស្សា”តិ “ស្តបិហតា តេ កុហិ”ត្តិ? “ក្ទុយិឃំ, ទេចា”តិ “ស្តក្កិត្វា ឆ្លលេឌ្ឋត្វា ធេបហី”តិ ពំ សុត្វា សិក្ខាលិ ទៅឆិសត្តុស្ស កក្ខិ

បុត ឧកឌិចសំ សា តេឆច តកទំ បិចិសិ តគា ទេទកា យត្តុយត្ថេស្សា “បាតិឃំ បិចិស្សាមី”តិ បេិក្ខូទលិ ឆ្លតរេត្តា បតិត្វា តិយុកេ្កា តិទេស្សារេសា យទិ តិចត្វា បតស្ស ឆ្ពេ សាឥកា តិចារសតត្តុទេ កហាបណសហស្សំ អក្កុលិយា ច យុទ្ទិកា អត្ថិ តគាបិ សា បុត្តកេ “លាតយា អយូ”តិ ចិទចតេ្ត “តាតា, យា សត្តិ ការិត្វ, ឧតិស្សា បេិក្ខូទលិយា យត្ថេស្សា យេតា, តស្ស ឆ្ពតញ្ចិតញ្ចា អត្ថិ, សោ បត យទិត្វា សោបិតេយេច តិបតេក្តា, ត្បេយ្យាត្រុពំ យត្ថេស្សំ លាឥារេបស្សាមី”តិ អាហ ទៅឆិសតេ្តា ពំ សុត្វា ចាតបិតំ ចិចរិត្វា “សាលិយ កោ អត្ថិ”តិ ចត្វា ឧកោត្តុាយ “អហំ, ទេចា”តិ ចុតេ្ត “កន្តុ ឧតិស្សា បេិក្ខូទលិយា យតយត្ថេស្សស្ស សាឥកោ ច កហាបណសហស្សញ្ចា អក្កុលិយុទ្ទិកញ្ចា កេហត្វា សទិរេយស្ស យឆា ត ស្តេហតិ, ឧចំ ស្តេកោ ឆ្លសឹឥារេបហី”តិ អាហ សោ តឆា អកាសិ សា បុតបិ កក្ខិត្វា “បុទិយឌិចសេ តាច េយ បុត្តកាតំ ស្តបិហតា លាឌិតុំ ត អឥាសិ, អជ្ជ យតយត្ថេស្សំ លាឌិតុំ ត ទេតិ, ហោតុ, ឆ្ពតោ ឥាតិ តតិយឌិចសេ ឧកោ សបត្តរាជា អាកត្វា តកទំ បទិក្ខិបិស្សតិ អច តំ បិតា យុទ្ធត្វាយ បេសេស្សតិ, តត្រ តេ សឹសំ លិក្ខិស្សត្តិ, អច តេ កលលោហិតំ បិចិត្វា ទេចទំ យុញ្ចិស្សាមិ ត្វំ យយា សទ្ធិំ ទេចទំ ពាត្តសិ, ឌាតិស្សាមី”តិ ចិទចិត្វា ទៅឆិសត្តុ តជ្ជេត្វា បុត្តកោ កេហត្វា តិក្ខមតិ

តតិយឌិចសេ ឧកោ សបត្តរាជា អាកត្វា តកទំ បទិចារេសិ រាជា ទៅឆិសត្តុ “កន្តុ, តាត, តេត សទ្ធិំ យុជ្ឈា”តិ អាហ “យយា, ទេច, ឧកំ ឥដ្ឋំ អត្ថិ, កត្ថុ ត ចិសហាមិ, ឌីចិតត្តុរាឃំ កាយាមី”តិ “យឃ្យាតឃំ យតេ ចា អយតេ ចា កិំ, កន្តុរេហច ត្វ”ត្តិ? សោ “សាធុ, ទេចា”តិ យហាសេត្វា បរិសំ កេហត្វា សបត្តទេត្តា ឆិតត្តុាទេត អតិក្ខមិត្វា អត្តុា ត្វារទំ ចិចរិត្វា តិក្ខមិ តស្មិំ កន្តុតេ្ត សកលតកទំ ត្វន្តំ ចិយ អហោសិ សេត្តា តេតេច សទ្ធិំ តិក្ខមិស្ទុ សោ ឧកស្មិំ សកាកត្តុារេត លត្ថាចារំ តិចារេសត្វា អន្តិ រាជា ចិទេត្តុសិ “ស្តបរាជា តកទំ ត្វន្តំ កត្វា ពលំ កេហត្វា បលាយិ, សបត្តរាជាបិ តកទំ បទិចារេត្វា ឆិតេ, ពួឥាតិ យឃ្យាឌីចិតំ តត្ថិ”តិ សោ “ឌីចិតំ ទក្ខិស្សាមី”តិ ទេចិត្តា បុរោហិតត្តា បទត្តុបំ តារេយកំ បិឥយ្ទុលិកត្តា ឥារំ កេហត្វា ទត្តិការេក អត្តាតកេចេសេត បលាយិត្វា អទត្តា បិចិសិ ទៅឆិសត្តា តស្ស បលិតកាចំ ឆាត្វា តកទំ បចិសិត្វា យុទ្ធំ កត្វា សបត្តំ បលាបេត្វា ទជ្ជំ កហិរា បិតាបិស្ស ឧកស្មិំ តឌីតិរេ បណ្ណសាលំ ការេត្វា ចលិចលេត យារេបតេ្តា ចសិ រាជា ច បុរោហិតោ ច ចលិចលត្វាយ កត្តត្តិ បទត្តុបឥារេសា ទេចិយា សទ្ធិំ បណ្ណសាលិយេយេច ហោតិ តត្រាបិ រាជាតំ បដិក្ខុ ទេចិយា កុត្តិស្មិំ កត្តុា បតិដ្ឋាសិ សា អតិលាយ្យំសក្កចេសេត បទត្តុបេត សទ្ធិំ អតិចរិ សា ឧកឌិចសំ បទត្តុបំ អាហ “ទត្តា ឆារេតេ តេច តច, ត យឃ្យាឌីចិតំ អត្ថិ, តស្មា យារេទហិ ត”ត្តិ “កចំ យារេទយី”តិ? ឧស ពំ លក្កត្តា ត្យាតសាឥកត្តា កាហារេបត្វា ត្យាយិតុំ កន្តុតិ, តត្រស្ស

ត្យាភដ្ឋានេត បយាជំ ខាត្វា លេក្កេត សីសំ លិន្ទិត្វា សរីរំ លណ្ឌាលណ្ឌិកំ ពត្វា ក្ខុបិយំ និលលាហីតិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។

អថេកទិវសំ បុរោហិតោរាយេច ឋលិឋលត្ថាយ កត្តា អចិន្ទេរ ររេញ្ញា ត្យាភតិត្ថសាយន្តេ ឲកំ ទុក្ក អារុឃ្យាឋលិឋលំ កណ្យាតិ។ រាជា “ត្យាឃិស្សាមី”តិ បទត្តបំ លេក្កញ្ហា ត្យាភសាដពញ្ហា កាហារបត្វា តជីតីទំ អកយាសិ។ តត្ថ តំ ត្យាភការេល បយាឌយាបត្តំ “យាទេរស្សាមី”តិ បទត្តរេបិ កឹចាឃ កេហត្វា លក្កំ ក្ខុក្លុបិ។ សោ យទលាករឃេត ចិរចិ។ បុរោហិតោ តំ សទ្ទំ សុត្វា ឌូលៃកោរត្តា បទត្តបំ រាជាតំ យាទេរត្តំ ជិស្វា ក៏តតសិរោតា សាតំ ចិស្សរេឌ្ឋត្វា ទុក្ករោតា ឌូរុឃ្យាឲកំ ក្យុំ្ត បចិសិត្វា តិលីឃិ។ បទត្តរេបិ តស្ស សាលាចិស្សជ្ជតសទ្ទំ សុត្វា រាជាតំ យាទេរត្វា ក្ខុបិយំ លលិត្វា “ត្តាយស្មិំ ធារេត សាលាចិស្សជ្ជតសទ្ទោ អហោសិ, កោ តុ ខោ ឲត្វា”តិ ចិចិតរត្តា ពញ្ហិ អជិស្វា ត្យូា កតោ។ តស្ស កតការេល បុរោហិតោ តិសិត្ខដ្ឋាតា តិក្លុមិត្វា ររេញ្ញា សរីរំ លណ្ឌាលណ្ឌិកំ លិន្ទិត្វា អាចារេដ តិលាតកាចំ ខាត្វា ត្យូា អត្តរោតា ចឆករឃេត អត្តរចសំ កេហត្វា បណ្ណសាលំ អកយាសិ។ តំ ជិស្វា បទត្តរេបិ “កឹ តេ, ព្រាហ្មណ, កត”ត្តិ អាហ។ សោ អជាតរត្តា ចិឃ “រេឌច, អក្លឹតិ រេយ តារសត្វា អាកេតាយិ,ព្រះស្សត្តាសិចិរេស អររេញ្ញា ឲកស្មិំ ចឃ្មិកបរស្ស អដ្ឋាសិ, តេ(តរេកត អាសិចិរេសត តាសចារោតា ចិស្សរេដ្ឋា រេយ កចិស្សតី”តិ អាហ។ បទត្តរេបិ “ត យំ សញ្ញាតាតិ, ‘រេឌចា’តិ ចឌតិ, សយស្សារសស្សាមិ ត”ត្តិ ចិរត្តត្វា “ព្រាហ្មណ, យា ចិត្តឃិ, អហំ តំ បជិឌក្កិស្សាមី”តិ អស្សាសេត្វា ឋលិឋលំ ឌត្វា សត្តរេប្យសិ។ តតោ បដ្ឋាយ បទត្តបតារសា ឋលិឋលំ អាហរិ, រេឌចិបិ បុត្តំ ចិជាឃិ។ សា បុត្តេ ចឌ្ឌរត្តេ ឲកទិចសំ បទ្ធសសយរេឃ សុលតិសិត្វា សហិកំ បទត្តបតាសំ ឲតឌរេចាធ “ត្វំ រាជាតំ យាទេរត្តា កោតចិ ជិរេដ្ឋា”តិ។ “ត យំ កោតចិ អទ្ទស, សាលាចិស្សជ្ជតសទ្ទំ បត អស្សោសិំ, តស្សា សាលាឃ យត្តស្សេត ចា តិរេឋ្ឋរេតត ចា ចិស្សដ្ឋកាចំ ត ជាតាមិ, ឃទា ពទាចិ បត រេយ កឃំ អាកច្ឆត្តំ សាលាចិស្សដ្ឋដ្ឋាតតោ អាកមិស្សតី”តិ តាឃ សទ្ធិំ សល្លបត្តោ បឋមំ កាថមាហ –

១៣៦។

“អាកមិស្សតិ រេយ បាបំ, អាកមិស្សតិ រេយ កឃំ;

តទា ហិ ចលិតា សាលា, យត្តស្សេត មិរេកត ចា”តិ។

តត្ថ បាបត្តិ លាមកំ អតិដ្ឋំ អកត្តំ។ កឃត្តិ ចិត្តព្រាសកឃស្សិ រេយ អាកមិស្សតិ, ត សក្កា តាកត្តំ។ កិការណា? តទា ហិ ចលិតា សាលា យត្តស្សេត មិរេកត ចាតិ ត បញ្ញាឃតិ, តស្មា តតោ យំ កឃំ អាកមិស្សតិ។

តេ “បុរោហិតោ តិដ្ឋាឃតី”តិ មញ្ញិសុ។ សោ បត អតិដ្ឋាឃមាតោច តេតំ ពធំ អស្សោសិ។ អថេកទិវសំ បុរោហិតោ បទត្តបតារស ឋលិឋលត្ថាយ កេត អត្តរោតា ព្រាហ្មណិ សរិត្វា ចិលបរត្តា ទុតិយំ កាថមាហ –

១៣៧។

“ហីរយា តត្ថ វេ កាយោ, អចិន្ធរេ វសន្តិយា;

ករិស្សតិ កិំ បណ្ឌុ, នាថ នាថា បទត្តប”ន្តិ។

តត្ថ ហីរយាតិ ហត្ថិ ច តាយ អប្បមត្តកេនាបិ ការយតិ, តស្មា “ហីរ”តិ វុត្តំ។ អចិន្ធរេតិ តាតិន្ធរេ ឋិតោ ពតិបយវោហារមត្តកេ វសន្តិយា ហីរយា មហាព្រាហ្មណិយា វោ មម កាយោ ឧប្បន្នោ, សោ តត្ថ មំ កិសន្ទំ បណ្ឌុន្ទំ ករិស្សតីតិ ទស្សេតិ។ “នាថ នាថា”តិ ឋាមិតា បទ ឧបមំ ទស្សេតិ, យថា នាថា បទត្តំ កិំ បណ្ឌុ ករោតិ, ឯវត្តិ អត្ថោ។

ឋតិ ព្រាហ្មណោ វាចមេវ វទតិ, អត្ថំ បន ន ជានាតិ, តស្មា ឋាយាយ វាចាយ កិច្ចំ ទេសិយា អបិលាបំ អថ នំ “កិំ ជានាសិ ព្រាហ្មណា”តិ អាហ។ សោបិ “សល្លក្ខិតំ មេ”តិ វត្វា បុន ឧក្កំឋនំ ទតិយំ វាទយាហ –

១៣៩។

“សោវយិស្សតិ មំ ពន្ធា, ពាមេ វសមតិក្កិតា;

ករិស្សតិ កិំ បណ្ឌុ, នាថ នាថា បទត្តប”ន្តិ។

តត្ថ សោវយិស្សតីតិ សោកុប្បាទកេន សុក្ខាបេស្សតិ។ ពន្ធាតិ ឋាតកវិយា។ ពាមេ វសន្តិ ឥទ្រាលសិយំ វសន្តីតិ អធិប្បាយោ។ អតិក្កិតាតិ អពរទិតា ឧត្តមទ្ធបឆរា។

បុនេកំឋនំ វត្វា វាទយាហ –

១៤០។

“តយា មំ អសិតាបង្គិ, សិតានិ ភណិតានិ ច;

កិំ បណ្ឌុ ករិស្សន្តិ, នាថ នាថា បទត្តប”ន្តិ។

តត្ថ តយា មំ អសិតាបង្គីតិ តយា មំ អសិតា អបង្គិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ភទ្ទេ, អក្ខិកោដិតោ អញ្ជនសលាកាយ នីហរិត្វា អភិសង្ខតអសិតាបង្គិ តយា បចត្តិតាតិ មត្តហរិតាតិ ច មនុស្សការិតាតិ ច មំ សា ចិរស្សដ្ឋ សាលា ចិរចមាតា បរត្តុបំ ចិម កិសំ បហុំ ករិស្សតីតិ។ ប-ការស្ស ច-ការោ កត្វា “ចង្គី”តិបិ បាឋោ មេច។

អបរភាគេ កុមារោ វយប្បត្តោ អហោសិ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកោ។ អថ តំ ព្រាហ្មណោ យដ្ឋិកោដឹ គាហាបេត្វា តក្កសិលំ គន្ត្វា អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេសិ។ កុមារោ “តត្រ ត្វំ ព្រាហ្មណ, អន្ធោ”តិ អាហ។ សោ “តាតំ អន្ធោ, ធម្មិកា មេ ឧបាយេន ជីវិតំ រក្ខាមី”តិ វត្វា “តវ បិតរំ ជានាសី”តិ អាហ។ “អយំ មេ បិតា”តិ វុត្តេ “នាយំ តវ បិតា, បិតា បន តេ ពារាណសិរាជា, អយំ តុម្ហាកំ ទាសោ, សោ មាតរិ តេ មិច្ឆាបដិបជ្ជិត្វា ឥមស្មិំ ឋានេ តវ បិតរំ មារេត្វា និខណី”តិ អដ្ឋីនិ នីហរិត្វា ទស្សេសិ។ កុមារស្ស ពលវកោធោ ឧប្បជ្ជិ។ អថ តំ “ឥទានិ កិំ ករោមី”តិ បុច្ឆិ។ “យំ តេ ឥមស្មិំយេវ តិត្ថេ បិតុ តេន កតំ, តំ ករោហី”តិ សព្ពំ បវត្តិំ អាចិក្ខិត្វា កុមារំ កតិបាហំ ថរុគ្គហណំ សិក្ខាបេសិ។ អថេកទិវសំ កុមារោ ឧក្កដ្ឋំ ថរុសារកញ្ញំ គហេត្វា “ថរុមត្តំ គណ្ហាម, តាតា”តិ អាហ។ ព្រាហ្មណោបិ “សាធូ”តិ តេន សទ្ធិំ គតោ។ អថស្ស ថរុមត្តំ ឧក្ខិត្តកាលេ ឥក្ខិលាហតោតិ អសិំ, ចាមហត្ថេន ខន្ធំ គហេត្វា “ត្វំ កិរ ឥមស្មិំយេវ តិត្ថេ មម បិតរំ ខន្ធំ គហេត្វា ចិរចត្តំ មារេសិ, អហម្បិ តំ តថេវ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ សោ មរណភយភីតោ បរិទេវមានោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៥៦។

“អាកាសា ត្វត សោ សន្តោ, អសនិ ត្វត សោ តវ;

អញ្ញាតំ ត្វត តំ តេន, សោ តំ សាលមយ្យមិ។

១៥៧។

“ញាតំ មេតំ សមាគម្ម, មម ពាលស្ស ចិន្តិតំ;

តទា ហិ ចលិតា សាលា, មត្តស្ស ពិភោត ចា”តិ។

តត្ថ អាកាសាតិ សោ សាលសទ្ធោ ត្វត តំ អាកាសតោ សម្បត្តោ។ អសនិ ត្វត សោ តវាតិ សោ សទ្ធោ តវ អាគតោ អសនិ មញ្ញេ។ អញ្ញាតំ ត្វត តំ តេនាតិ សោ សទ្ធោ តវ តំ សាលំ អកម្បយិ, តេន “ឥទំ តេ បិតា មារិតោ”តិ ត្វត តំ ការណំ អញ្ញាតំ។ សោ សាលមយ្យាតិ ឥមំ សន្ធាយ, សមាគន្ត្វា អត្ថោ។ តំ មម ពាលស្ស “តទា ចលិតា សាលា មត្តស្ស ពិភោត ចា, តតោ មេ ភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ចិន្តិតំ បរិចិន្តិតំ អហោសិ, ញាតំ តយា សទ្ធិំ សមាគតត្តំ វុត្តំ ហោតិ។

តតោ កុមារោ ឱសានគាថមាហ –

១៩០។

“តថេវ ត្វំ អវេទេសិ, អវធិ បិតរំ មម;

ហត្វា សាខាហិ ពោថេត្វា, អាគមិស្សតិ មេ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ តថេវ ត្វំ អវេទេសីតិ តថេវ ត្វំ អញ្ញាសិ។ អវធិ បិតរំ មមាតិ ត្វំ មម បិតរំ “ភរិយាយ គន្ថាយា”តិ ចិន្តេត្វា ភរិយាយត្ត មារេត្វា ពល្លាពល្លិកំ លិទ្ធិត្វា និពលិត្វា “សទេ នកាធិ ជាតិស្សតិ, មយ្ហម្បិ ឧបទ្ទវំ ភយំ អាគច្ឆិស្សតី”តិ ចរេន្ទាសិ, ឥទំ តេ បន មរណភយំ ឥទានិ តវាគតន្តិ។

ឥតិ តំ វត្វា តតោ ឆិទិតព្ពយំ បរេបត្វា និពលិត្វា សាខាហិ បដិច្ឆាទេត្វា ពក្កំ នោថិត្វា ភណ្ឌាបណ្ណសាលំ គន្ត្វា តស្ស មារិតភាវំ បុរោហិតស្ស គន្ធត្វា មាតរំ បរិកាសិត្វា “ឥទំ កិំ ករិស្សាមា”តិ តទា ជនា នាទរាលសិនេវ អគមំសុ។ នោឯសិត្វា គតិដ្ឋស្ស ឧបទ្ទុតត្វា នាតាជីតិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបទំ បូរេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បិតុរាជា ទេវទត្តោ អហោសិ, បុរោហិតោ អានន្ទោ, បុត្តរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

បទត្តបជាតកវណ្ណនា ឧកានសមា។

គន្ធារមេរក្កោ ទុតិយោ។

ជាតកុទ្ទានំ –

កុក្កុ មនោជ សុតនោ, គិជ្ឈទព្ភបុប្ផ បណ្ណកោ;

សត្តុភត្ត អដ្ឋិសេនោ, កបិ ពកព្រហ្ម ទស។

គណ្ឌារោ យហាកបិ ច, ក្យប្កការោ ឥញហឈយ្ខោ;

សោយឥត្តោ ស្យឹយោ ច, កោដ សិប្តលិ ឆ្មយការឹ;

ឌាករោ ក្យយ្ខាសបិណ្ឌោ, បរត្តបិ ៗកាឥស៍

សត្តកតិបិពចល្ហភា តិង្ខិពា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ប៉ៈ អដ្ឋកថាបិដក

[៤១៧] ១។ កច្ចានិជាតកវណ្ណនា

ឱទាតវត្ថា សុចិ អល្លកេសាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ មាតុបោសកំ ឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិយំ កុលទារកោ អាចារសម្បន្នោ បិតរិ កាលកតេ មាតុទេវតោ ហុត្វា មុខធោវនទន្តកដ្ឋន្ហានោទកបាទធោវនាទីហិ ចេវ យាគុភត្តាទីហិ ច មាតរំ បដិជគ្គិ។ អថ នំ មាតា “តាត, តវ អញ្ញានិបិ ឃរាវាសកិច្ចានិ អត្ថិ, ឯកំ សមជាតិកំ កុលកុមារិកំ គណ្ហាហិ, សា មំ បោសេស្សតិ, ត្វម្បិ អត្តនោ កម្មំ ករិស្សសី”តិ អាហ។ “អម្ម, អហំ អត្តនោ ហិតសុខំ អបច្ចាសីសមានោ តុម្ហេ ឧបដ្ឋហាមិ, កោ អញ្ញោ ឯវំ ឧបដ្ឋហិស្សតី”តិ? “កុលវឌ្ឍនកម្មំ នាម តាត, កាតុំ វដ្ដតី”តិ។ “ន មយ្ហំ ឃរាវាសេន អត្ថោ, អហំ តុម្ហេ ឧបដ្ឋហិត្វា តុម្ហាកំ ធូមកាលេ បព្ពជិស្សាមី”តិ។ អថស្ស មាតា បុនប្បុនំ យាចិត្វាបិ មនំ អលភមានា តស្ស ចិត្តំ អគ្គហេត្វា សមជាតិកំ កុលកុមារិកំ អានេសិ។ សោ មាតរំ អប្បដិក្ខិបិត្វា តាយ សទ្ធិំ សំវាសំ កប្បេសិ។ សាបិ “មយ្ហំ សាមិកោ មហន្តេន ឧស្សាហេន មាតរំ ឧបដ្ឋហតិ, អហម្បិ នំ ឧបដ្ឋហិស្សាមិ, ឯវមស្ស បិយា ភវិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តំ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហិ។ សោ “អយំ មេ មាតរំ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហី”តិ តតោ បដ្ឋាយ លទ្ធលទ្ធានិ មធុរខាទនីយាទីនិ តស្សាយេវ ទេតិ។ សា អបរភាគេ ចិន្តេសិ “អយំ លទ្ធលទ្ធានិ មធុរខាទនីយាទីនិ មយ្ហញ្ញេវ ទេតិ, អទ្ធា មាតរំ នីហរិតុកាមោ ភវិស្សតិ, នីហរណុបាយមស្សា ករិស្សាមី”តិ ឯវំ អយោនិសោ ឧម្មុជ្ជិត្វា ឯកទិវសំ អាហ – “សាមិ, តយិ ពហិ និក្ខន្តេ តវ មាតា មំ អក្កោសតី”តិ។ សោ តុណ្ហី អហោសិ។

សា ចិន្តេសិ – “ឥមំ មហល្លិកំ ឧជ្ឈាបេត្វា បុត្តស្ស បដិកូលំ ការេស្សាមី”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ យាគុំ ទទមានា អច្ចុណ្ហំ វា អតិសីតលំ វា អតិលោណំ វា អលោណំ វា ទេតិ។ “អម្ម, អច្ចុណ្ហា”តិ វា “អតិលោណា”តិ វា វុត្តេ បូរេត្វា សីតោទកំ បក្ខិបតិ។ បុន “អតិសីតលា, អលោណាយេវា”តិ វុត្តេ “ឥទានេវ ‘អច្ចុណ្ហា, អតិលោណា’តិ វត្វា បុន ‘អតិសីតលា, អលោណា’តិ វទសិ, កា តំ តោសេតុំ សក្ខិស្សតី”តិ មហាសទ្ទំ ករោតិ។ ន្ហានោទកម្បិ អច្ចុណ្ហំ កត្វា បិដ្ឋិយំ អាសិញ្ចតិ។ “អម្ម, បិដ្ឋិ មេ ឌយ្ហតី”តិ ច វុត្តេ បុន បូរេត្វា សីតោទកំ បក្ខិបតិ។ “អតិសីតំ, អម្មា”តិ វុត្តេ “ឥទានេវ ‘អច្ចុណ្ហ’ន្តិ វត្វា បុន ‘អតិសីត’ន្តិ វទតិ, កា ឯតិស្សា អវមានំ សហិតុំ សក្ខិស្សតី”តិ បដិវិស្សកានំ កថេសិ។ “អម្ម, មញ្ចកេ មេ ពហូ មង្កុណា”តិ ច វុត្តា មញ្ចកំ នីហរិត្វា តស្ស ឧបរិ អត្តនោ មញ្ចកំ បោថេត្វា “បោថិតោ មេ”តិ អតិហរិត្វា បញ្ញាបេតិ។ មហាឧបាសិកា ទិគុណេហិ មង្កុណេហិ ខជ្ជមានា សព្ពរត្តិំ និសិន្នកាវ វីតិនាមេត្វា “អម្ម, សព្ពរត្តិំ មង្កុណេហិ ខាទិតាម្ហី”តិ វទតិ។ ឥតរា “ហិយ្យោ តេ មញ្ចកោ បោថិតោ, កា ឥមិស្សា កិច្ចំ និត្ថរិតុំ សក្កោតី”តិ បដិវត្វា “ឥទានិ នំ បុត្តេន ឧជ្ឈាបេស្សាមី”តិ តត្ថ តត្ថ ខេឡសិង្ឃាណិកាទីនិ វិប្បកិរិត្វា “កា ឥមំ សកលគេហំ អសុចិំ ករោតី”តិ វុត្តេ “មាតា តេ ឯវរូបំ ករោតិ, ‘មា ករី’តិ វុច្ចមានា កលហំ ករោតិ, អហំ ឯវរូបាយ កាឡកណ្ណិយា សទ្ធិំ ឯកគេហេ វសិតុំ ន សក្កោមិ, ឯតំ វា ឃរេ វសាបេហិ, មំ វា”តិ អាហ។

ᩈᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᩁᩩᨱᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨾᩣᨲᩣ ᨸᨶ ᨾᩮ ᨩᩁᩣᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣ, ᩋᩉᨾᩮᩅᩔᩣ ᨸᨭᩥᩈᩁᨱᩴ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩩᩃᨣᩮᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩦᨲᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩍᨾᩴ ᨾᩣᨲᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩᩴ, ᩑᨠᩴᩈᩮᨶᩔ ᨾᩣᨲᩣ ᨸᩥᨿᩣ, ᩈᨧᩮ ᨸᨶᩣᩉᩴ ᨠᩩᩃᨥᩁᩴ ᨣᨾᩥᩔᩴ, ᩅᩥᨵᩅᩣᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩦ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᩈᩔᩩᩴ ᩋᩣᩁᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᪨ ᩈᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩮᩣ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ, ᩏᨸᩣᩈᨠ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶ ᨸᨾᨩ᩠ᨩᩈᩥ, ᨾᩣᨲᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩪᩁᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ “ᩋᩣᨾ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩣ ᨸᨶ ᨾᨾ ᨾᩣᨲᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩁᩩᨧᩥᨿᩣᨿᩮᩅ ᩑᨠᩴ ᨠᩩᩃᨴᩣᩁᩥᨠᩴ ᩋᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᩣ ᩍᨴᨬ᩠ᨧᩥᨴᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨶᩮᩅ ᨾᩴ ᨾᩣᨲᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩔ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩣᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩏᨸᩣᩈᨠ, ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᨶ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨶᩮᨲᩥᩔᩣ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨲᩅ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩩᨶ ᨣᩮᩉᩴ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩔ ᨠᩩᩃᩔ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩥᨲᩁᩥ ᨠᩣᩃᨠᨲᩮ ᨾᩣᨲᩩᨴᩮᩅᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᨳᩥᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᪨ “ᩋᩉᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩣᨿ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩥ, ᩑᨲᩴ ᩅᩣ ᨥᩁᩮ ᩅᩈᩣᨸᩮᩉᩥ, ᨾᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᩣᨲᩩᨿᩮᩅ ᨾᩮ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᩋᩣᩉ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨥᩁᩮ ᨠᩃᩉᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ, ᩍᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥᨲᩮ ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩈᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᨠᩩᩃᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨽᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩔᩩᨿᩣ ᨥᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩈᩩᨱ᩠ᩉᩥᩈᩣᨿ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᩈᩣ “ᨲᩣᨿ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥᨿᩣ ᨣᩮᩉᩮ ᩅᩈᨾᩣᨶᩣᨿ ᨣᨻ᩠ᨽᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥᩴ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩮ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᨲᩥᨶᩮᩣ ᨧ ᨸᨭᩥᩅᩥᩔᨠᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ᪨

ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩋᩣᩉ “ᨲᩅ ᨾᩣᨲᩁᩥ ᨣᩮᩉᩮ ᩅᩈᨾᩣᨶᩣᨿ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩃᨽᩥᩴ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩮ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩍᨾᩥᨶᩣᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨲᩔᩣ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ “ᨾᨾ ᨠᩥᩁ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨽᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨾᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨾᨲᩮᩣ ᨶ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᩈᩩᨡᩴ ᨶ ᨩᩦᩅᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨾᨲᨠᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨲᩥᩃᨸᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨸᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᨧᨶᨳᩣᩃᩥᨠᩴ ᨴᨻ᩠ᨻᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᨾᨠᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩦᩉᩥ ᨾᨶᩩᩔᩈᩦᩈᩮᩉᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨩᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩈᩈᩦᩈᩴ ᨶ᩠ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᩮ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᩮ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨶᩣᨾ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ “ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨾᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨾᨲᨠᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨻᩃᩴ ᨴᩔᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᩮᩈᩮᨶ ᨾᩉᩣᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨲᩔᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨸᨧᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨸᨧᩥᨲᩮᨶ ᨲᩥᩃᩮᩣᨴᨶᩮᨶ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪨

“ᩒᨴᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩩᨧᩥ ᩋᩃ᩠ᩃᨠᩮᩈᩣ, ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨾᨵᩥᩔᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ;

បិដ្ឋា តិលា ធោវសិ តណ្ឌុលានិ, តិលោទនោ ហេហិតិ កិស្ស ហេតុ”តិ។

តត្ថ កច្ចានីតិ តំ គោត្តេន អាលបតិ។ កុម្ភិមិស្សមិត្វាតិ បធភថាលិកំ មតុស្សឹ សុទ្ធំ អារោបេត្វា។ ហេហិតីតិ អយំ តិលោទនោ កិស្ស ហេតុ ភវិស្សតិ, កិំ អត្តនា ភុញ្ជិស្សសិ, ឧទាហុ អញ្ញំ ការណមត្ថីតិ។

អថស្ស សា អាចិក្ខន្តី ទុតិយំ គាថមាហ –

២។

“ន ខោ អយំ ព្រាហ្មណ ភោជនត្ថា, តិលោទនោ ហេហិតិ សាធុបក្កោ;

ធម្មោ មតោ តស្ស បហុត្តយញ្ញំ, អហំ ករិស្សាមិ សុសានមជ្ឈេ”តិ។

តត្ថ ធម្មោតិ ជេដ្ឋាបចាយនធម្មោ ចេវ វិវិធសុចរិតធម្មោ ច។ តស្ស បហុត្តយញ្ញាតិ តស្សាហំ ធម្មស្ស ឋានំ មតកភត្តំ ករិស្សាមីតិ អត្ថោ។

តតោ សក្កោ តតិយំ គាថមាហ –

៣។

“អនុវិច្ច កច្ចានិ ករោហិ កិច្ចំ, ធម្មោ មតោ កោ នុ តវេវ សំសិ;

សហស្សនេត្តោ អតុលានុភាវោ, ន មិយ្យតី ធម្មវរោ កទាចី”តិ។

តត្ថ អនុវិច្ចាតិ ឧបបរិក្ខិត្វា ជានិត្វា។ កោ នុ តវេវ សំសីតិ កោ នុ តវ ឯវំ អាចិក្ខិ។ សហស្សនេត្តោតិ អត្តានំ ធម្មវរំ ឧត្តមធម្មំ កត្វា ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។

តំ វចនំ សុត្វា ឋតរា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

᪃᪨

“ᨧᨬ᩠ᨬᩉᨷ᩠ᨿᩣᩉᩴ ᨾᨾ ᨴᨲ᩠ᨳ ᨷᩮᩈᩮᩉᩥ, ᨴᩮᨾᩮᩣ ᨾᩮᨲᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮᨾᨲ᩠ᨳ ᨠᨱ᩠ᨭᩣ;

ᩮᨿ ᩮᨿᨶ ᨴᩣᨶᩥ ᨷᩤᨷᩤ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᩮᨲ ᩮᨲᨶ ᨴᩣᨶᩥ ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪄᪨

“ᩈᩩᨱᩥᩈᩣ ᩉᩥ ᨿᨬ᩠ᨬᨴᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩣ ᨿᩴ ᨶᩩᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨴᩦᨷᩣᨿᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ;

ᩈᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᨠᩩᩃᩔ ᩍᩔᩁᩣ, ᩋᩉᩴ ᨷᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨷᩅᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨴᨠᩥᨠᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᨬ᩠ᨬᩉᨷ᩠ᨿᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨬ᩠ᨬᩉᩴ ᨴᩥᨶᩴ ᨲᩥᩔᩴ ᩈᨿᩴ ᨷᩮᩈᩮᩉᩥ ᨾᨾ ᨷᨿᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᨴᨲᩥ᪨ ᩮᨿ ᩮᨿᨲᩥ ᨲᩔ ᨿᨲᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᨾᩣᩉ᪨ ᨶᩩᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶᩣᨲᩥ ᩮᨷᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨷᩅᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩋᨶᩣᨳᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨠᩥᨠᩣ ᨶᩁᩣᨾᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪅᪨

“ᨴᩦᨶᩣᨿᩥ ᨶᩮᨲᩴ ᨽ ᨾᨲᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨾᩥ;

ᨿᩣ ᨲᩴ ᨶᩩᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨴᩦᨷᩣᨿᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩉᩣᨶ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩮᨴᩣᨾᩥ ᨠᨾ᩠ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᨲᩥ ᨲᩥᨷᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨻ᩠ᨿᨲᩁᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩋᩉᩴ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ, ᨾᨾ ᨽᨲ᩠ᨲᩩ ᩋᨾᩁᨱᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪆᪨

“ឯវញ្ច តេ រុច្ចតិ ទេវរាជ, មមេវ អត្ថាយ ឥធាគតាសិ;

អហញ្ច បុត្តោ សុណិសា ច នត្តា, សម្មោទមានា ឃរមាវសេមា”តិ។

អថស្សា សក្កោ អដ្ឋមំ គាថមាហ –

៨។

“ឯវញ្ច តេ រុច្ចតិ កាតិយានិ, ហតាបិ សន្តា ន ជហាសិ ធម្មំ;

តុវញ្ច បុត្តោ សុណិសា ច នត្តា, សម្មោទមានា ឃរមាវសេថា”តិ។

តត្ថ ហតាបិ សន្តាតិ យទិ ត្វំ បោថិតាបិ និក្កឌ្ឍិតាបិ សមានា តវ ទារកេសុ មេត្តចិត្តំ ន ជហាសិ, ឯវំ សន្តេ យថា ត្វំ ឥច្ឆសិ, តថា ហោតុ, អហំ តេ ឥមស្មឹ គុណេ បសន្នោតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា អលង្កតបដិយត្តោ សក្កោ អត្តនោ អានុភាវេន អាកាសេ ឋត្វា “កច្ចានិ ត្វំ មា ភាយិ, បុត្តោ ច តេ សុណិសា ច មមានុភាវេន អាគន្ត្វា អន្តរាមគ្គេ តំ ខមាបេត្វា អាទាយ គមិស្សន្តិ, អប្បមត្តា ហោហី”តិ វត្វា អត្តនោ ឋានមេវ គតោ។ តេបិ សក្កានុភាវេន តស្សា គុណំ អនុស្សរិត្វា “កហំ នោ មាតា”តិ អន្តោគាមេ មនុស្សេ បុច្ឆិត្វា “សុសានាភិមុខំ គតា”តិ សុត្វា “អម្ម, អម្ម”តិ សុសានមគ្គំ បដិបជ្ជិត្វា តំ ទិស្វាវ បាទេសុ បតិត្វា “អម្ម, អម្ហាកំ ទោសំ ខមាហី”តិ តំ ខមាបេសុំ។ សាបិ នត្តារំ គណ្ហិ ឥតិ តេ សម្មោទមានា គេហំ គន្ត្វា តតោ បដ្ឋាយ សមគ្គវាសំ វសឹសុ។

៩។

“សា កាតិយានី សុណិសាយ សទ្ធឹ, សម្មោទមានា ឃរមាវសិត្ថ;

បុត្តោ ច នត្តា ច ឧបដ្ឋហឹសុ, ទេវានមិន្ទេន អធិគ្គហីតា”តិ។ –

អយំ អភិសម្ពុទ្ធគាថា។

តត្ថ សា កាតិយានីតិ ភិក្ខវេ, សា កច្ចានគោត្តា។ ទេវានមិន្ទេន អធិគ្គហីតាតិ ទេវិន្ទេន សក្កេន អនុគ្គហិតា ហុត្វា តស្សានុភាវេន សមគ្គវាសំ វសិស្សតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ឧបាសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា មាតុបោសកោ ឯតរហិ មាតុបោសកោ អហោសិ, ភរិយាបិស្ស តទា ភរិយា ឯវ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

កច្ចានិជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៤១៨] ២. អដ្ឋសទ្ទជាតកវណ្ណនា

ឥទំ បុរេ និន្នមាហូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ អឌ្ឍរត្តសមយេ សុតំ ភឹសនកំ អវិនិព្ភោគសទ្ទំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា លោហកុម្ភិជាតកេ (ជា. ១.៤.៥៣ អាទយោ) វិត្ថារិតមេវ។ ឥធ បន សត្ថា "មយ្ហំ ភន្តេ, ឥមេសំ សទ្ទានំ សុតត្តា កិន្តិ ភវិស្សតី"តិ វុត្តេ "មា ភាយិ, មហារាជ, ន តេ ឯតេសំ សុតបច្ចយា កោចិ អន្តរាយោ ភវិស្សតិ, ន ហិ, មហារាជ, ឯវរូបំ ភយានកំ អវិនិព្ភោគសទ្ទំ ត្វមេវេកោ សុណិ, បុព្ពេបិ រាជានោ ឯវរូបំ សទ្ទំ សុត្វា ព្រាហ្មណានំ កថំ គហេត្វា សព្ពចតុក្កយញ្ញំ យជិតុកាមា បណ្ឌិតានំ វចនំ សុត្វា យញ្ញហរណត្ថាយ គហិតសត្តេ វិស្សជ្ជេត្វា នគរេ មាឃាតភេរិំ ចរាបេសុ"ន្តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អសីតិកោដិវិភវេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ ឧគ្គហិតសិប្បោ មាតាបិតូនំ អច្ចយេន រតនវិលោកនំ កត្វា សព្ពំ វិភវជាតំ ទានមុខេ វិស្សជ្ជេត្វា កាមេ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញាយោ និព្ពត្តេត្វា អបរភាគេ លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ មនុស្សបថំ ចរន្តោ ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិ។ តទា ពារាណសិរាជា សិរិសយនេ និសិន្នោ អឌ្ឍរត្តសមយេ អដ្ឋ សទ្ទេ អស្សោសិ – បឋមំ រាជនិវេសនសាមន្តា ឧយ្យានេ ឯកោ ពកោ សទ្ទមកាសិ, ទុតិយំ តស្មិំ សទ្ទេ អនុបច្ឆិន្នេយេវ ហត្ថិសាលាយ តោរណនិវាសិនី កាកី សទ្ទមកាសិ, តតិយំ រាជគេហេ កណ្ណិកាយំ និវុត្ថឃុណបាណកោ សទ្ទមកាសិ, ចតុត្ថំ រាជគេហេ បោសាវនិយកោកិលោ សទ្ទមកាសិ, បញ្ចមំ តត្ថេវ បោសាវនិយមិគោ សទ្ទមកាសិ, ឆដ្ឋំ តត្ថេវ បោសាវនិយវានរោ សទ្ទមកាសិ, សត្តមំ តត្ថេវ បោសាវនិយកិន្នរោ សទ្ទមកាសិ, អដ្ឋមំ តស្មិំ សទ្ទេ អនុបច្ឆិន្នេយេវ រាជនិវេសនមត្ថកេន ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ បច្ចេកពុទ្ធោ ឯកំ ឧទានំ ឧទានេន្តោ សទ្ទមកាសិ។

ពារាណសិរាជា ឥមេ អដ្ឋ សទ្ទេ សុត្វា ភីតតសិតោ បុនទិវសេ ព្រាហ្មណេ បុច្ឆិ។ ព្រាហ្មណា "អន្តរាយោ តេ, មហារាជ, ភវិស្សតិ, សព្ពចតុក្កយញ្ញំ យជិស្សាមា"តិ វត្វា រញ្ញា "យថារុចិតំ ករោថា"តិ អនុញ្ញាតា ហដ្ឋបហដ្ឋា រាជកុលតោ និក្ខមិត្វា យញ្ញកម្មំ អារភិំសុ។ អថ នេសំ ជេដ្ឋកស្ស យញ្ញការព្រាហ្មណស្ស អន្តេវាសី មាណវោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ អាចរិយំ អាហ – "អាចរិយ, ឯវរូបំ កក្ខឡំ ផរុសំ

อนาถํ ตาทิสํ ปตฺตานํ ชิตาปนกยํ ยา กรี”ติฯ “ตาต, ตฺวํ กึ ชานาสิ, ปเรปิ อญฺญํ กิญฺจิ น กริสฺสติ, ยนฺนูน ตาต ตาทิ ตาเต็ต วุตฺตํ ลภิสฺสามา”ติฯ “อาจริย, กุญฺจิ สิสฺสาม สิรเย สิปฺปฏฺฐาตกยํ ยา กเราถา”ติฯ ตํ สุตฺวา เยนเทวทูตา “อยํ อยฺยาหํ ลิกฺขกรายํ กเราตี”ติ ตสฺส กุฏฺฐิสฺส ยานเวา เตนํ กเยน “เตน หิ ตุเยฺห ยนฺนูนวาตนฺปิยํ กเราถา”ติ วตฺวา สิกฺขยิตฺวา ตาทิสกเร ราชานํ สิจาเรตุํ ปยตฺตํ ผยิ้กปยเต(ทิาหุตํ ฐปนาเรตฺวา ราชุฆฺยานํ กตฺวา เตเนียปตฺตํ ชิปฺวา ขตฺติวฺวา “ภนฺเต, กึ ตุเยฺหกํ ปเตฺตปุ อนฺนุกเยฺยา นตฺถิ, ราชา ตาทิ ปเตฺต ยาเรตฺวา ยญฺญํ ยชาเปติ, กึ เตา ยหาชนสฺส ตาฬนเยาฆํ กาตุํ น ขฏฺฏตี”ติ อาหฯ “ยาเทว, ขุตฺถ เภเท ราชา อเยฺยา ชานาติ, น ยยํ ราชานํ ชานายา”ติฯ “ชานาเถ ปน, ภนฺเต, รญฺญา ปุตยเทฺธนํ นิปฺปตฺตี”นฺติ? “อาม, ชานายี”ติฯ “ชานนฺตา รญฺญา กถฺวา น กเรถา”ติ? “ยาเทว กึ ปกฺกา ‘อหํ ชานายี’ติ ตลิเนฏ นิกฺกฺ ตาสิตฺวา ขริตฺวา, ปเร ขฺเนากฺตฺวา ปุฏฺฐิสฺสติ, กเรยฺยายี”ติฯ

ยาเทเวา เรกาน ราชกุลํ กตฺวา “กึ, ตาตา”ติ ปุเฏฺฐ “ยหาราช, ตุเยฺหติ ปุตยเทฺธนํ นิปฺปตฺตํ ชานนฺเตกา ขุเทกา ตาปเยา ตุเยฺหกํ ฐฆฺยาเน ยกฺกลปิลิยํ สิปิเนฺนา ‘ปเร ยํ ปุฏฺฐิสฺสติ, กเรยฺยายี’ติ ขรติ, กตฺวา ตํ ปุฏฺฐิตุํ ขฏฺฏตี”ติ อาหฯ ราชา เรกาน ตตฺถ กตฺวา ตาปนํ ขตฺติวฺวา กตปจิปตฺวาเรา สินีทิตฺวา “ปจฺจํ กิร, ภนฺเต, ตุเยฺหยา ปุตยเทฺธนํ นิปฺปตฺตํ ชานาถา”ติ ปุฏฺฐิฯ “อาม, ยหาราชา”ติฯ “เตน หิ กเถถ ตํ เย”ติฯ “ยหาราช, เตนํ ปุตปจฺจยา ตถ เกาชิ อนฺตราเยา นตฺถิ, เปปิราหุฆฺยาเน ปน เต ขุเทกา ตาเกา อตฺถิ, เยา เกาจเร อลภเนฺตา ชิฆนฺนาย ปเรเตา ปจยํ ปทฺวยกาสี”ติ ตสฺส กิริยํ อตฺตเนา ตาเนาเทน ปริตฺตฺตฺวา ปจยํ กาถยาห –

๑๐ฯ

“ขฺทิ ปุเร สิตฺนยาหุ, ตาหุยนฺติ ยเหาทกํ;

อาจาเรยา ตาตราชสฺส, เปตฺติกํ ภจตํ ยย;

ตุฏฺฐ ภเกาน ยาเปย, ขฺนกํ น ชิฆหายเย”ติฯ

ตตฺถ ขฺทนฺติ ยกฺกลเปิกฺขรทิ ปนฺนาย ขรติฯ ยา หิ ปุเต ฐทกตุเยฺหน ฐทเก ปจิปเนฺน ยเหาทกา ตาหุยนฺนา, ขฺทาติ ปน ฐทกสฺส ปนฺติตฺวา น ยเหาทกา ชาตาฯ ตุฏฺฐ ภเกาตาติ เต ยยํ อชฺช ยเนฺธ อลภนฺตา ยฑฺฒยเปตฺตน ยาเปยฯ ขฺกตฺติ ขุจิ ชิฆนฺนาย ปีฬฺขฺตาปิ ภยตนฺนานํ น ชิฆหายฯ

ขฺติ, ยหาราช, เยา ตเกา ชิฆนฺนาปีฬฺขฺเตา ปทฺวยกาสิฯ ปเรปิ ตํ ชิฆนฺนาเตา เยาเจตุกาเยา, ตํ ฐฆฺยานํ เยาชาเปตฺวา เปิกฺขรทิ ฐทกสฺส ปูเรหีติฯ ราชา ตถา กาเรตุํ ขุกํ อยนฺจํ อาณาเปสิฯ

“ហត្ថិសាលតោរណេ បន ទេវ, មហារាជ, ឯកោ កាកោ ចរមានោ អត្តនោ បុត្តសោកេន ទុតិយំ សទ្ទមកាសិ, តតោបិ តេ ភយំ នត្ថី”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១១។

“កោ ទុតិយំ អសីលិស្ស, ពន្ធុរស្សក្ខិ ភេច្ឆតិ;

កោ មេ បុត្តេ កុលាវកំ, មញ្ច សោត្ថិំ ករិស្សតី”តិ។

វត្វា ច បន “កោ នាម ទេវ, មហារាជ, ហត្ថិសាលាយ ហត្ថិមេណ្ឌោ”តិ បុច្ឆិ។ “ពន្ធុរោ នាម, ភន្តេ”តិ។ “ឯកក្ខិកាណោ សោ, មហារាជា”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ មហារាជ, ហត្ថិសាលាយ តេ ទ្វារតោរណេ ឯកោ កាកោ កុលាវកំ កត្វា អណ្ឌកានិ និក្ខិបិ។ តានិ បរិណតានិ កាកបោតកា និក្ខន្តា, ហត្ថិមេណ្ឌោ ហត្ថិំ អារុយ្ហសាលតោ និក្ខមន្តោ ច បវិសន្តោ ច អង្កុសកេន កាកម្បិ បុត្តកេបិស្សា បហរតិ, កុលាវកម្បិ វិទ្ធំសេតិ។ សា តេន ទុក្ខេន បីឡិតា តស្ស អក្ខិភេទនំ អាយាចន្តី ឯវមាហ, សចេ តេ កាកិយា មេត្តចិត្តំ អត្ថិ, ឯតំ ពន្ធុរំ បក្កោសាបេត្វា កុលាវកវិទ្ធំសនតោ វារេហីតិ ។ រាជា តំ បក្កោសាបេត្វា បរិភាសិត្វា ហារេត្វា អញ្ញស្ស តំ ហត្ថិំ អទាសិ។

“បិសាចកណ្ណិកាយ បន ទេវ, មហារាជ, ឯកោ ឃុណបាណកោ ចរតិ។ សោ តត្ថ ផេគ្គុំ ខាទិត្វា តស្មិំ ខីណេ សារំ ខាទិតុំ នាសក្ខិ, សោ ភក្ខំ អលភិត្វា និក្ខមិតុម្បិ អសក្កោន្តោ បរិទេវមានោ តតិយំ សទ្ទមកាសិ, តតោបិ តេ ភយំ នត្ថី”តិ វត្វា តស្ស កិរិយំ អត្តនោ ញាណេន បរិច្ឆិន្ទិត្វា តតិយំ គាថមាហ –

១២។

“សព្ពា បរិក្ខតា ផេគ្គុ, យាវ តស្សា គតី អហុ;

ឃុណភក្ខា មហារាជ, សារេ ន រមតី ឃុណោ”តិ។

តត្ថ យាវ តស្សា គតី អហូតិ យាវ តស្សា ផេគ្គុយា និប្ផត្តិ អហោសិ, សា សព្ពា ខាទិតា។ ន រមតីតិ “មហារាជ, សោ បិឡកោ តតោ និក្ខមិត្វា គមនដ្ឋានម្បិ អបស្សន្តោ បរិទេវតិ, នីហរាបេហិ ន”ន្តិ អាហ។ រាជា ឯកំ បុរិសំ អាណាបេត្វា ឧបាយេន តំ នីហរាបេសិ។

“និវេសនេ បន ទេវ, មហារាជ, ឯកា បេសាវនិយា កោកិលា អត្ថី”តិ? “អត្ថិ, ភន្តេ”តិ។ “មហារាជ, សា អត្តនា និច្ចុត្តបុត្តំ ចតសណ្ឌំ

សរិត្វា ឧក្កណ្ឋិត្វា ‘កទា នុ ខោ ឥមម្ហា បញ្ជរា មុញ្ចិត្វា រមណីយំ វនសណ្ឌំ គច្ឆិស្សាមី’តិ ចតុត្ថំ សទ្ទមកាសិ, តេនាបិ តេ ភយំ នត្ថី”តិ វត្វា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

១២។

“សា នូនាហំ ឥតោ គន្ត្វា, រញ្ញា មុត្តា និវេសនា;

អត្តានំ រមយិស្សាមិ, ទុមសាខនិកេតិនី”តិ។

តត្ថ ទុមសាខនិកេតិនីតិ សុបុប្ផិតាសុ រុក្ខសាខាសុ សកនិកេតា ហុត្វា។ ឯវញ្ច បន វត្វា “ឧក្កណ្ឋិតា, មហារាជ, សា កោកិលា, វិស្សជ្ជេហិ ន”ន្តិ អាហ។ រាជា តថា ការេសិ។

“និវេសនេ បន តេ, មហារាជ, ឯកោ បោសាវនិយោ មិគោ អត្ថី”តិ? “អត្ថិ, ភន្តេ”តិ។ “មហារាជ, សោ ឯកោ យូថបតិ អត្តនោ មិគិំ អនុស្សរិត្វា កិលេសវសេន ឧក្កណ្ឋិតោ បញ្ចមំ សទ្ទមកាសិ, តេនាបិ តេ ភយំ នត្ថី”តិ វត្វា បញ្ចមំ គាថមាហ –

១៣។

“សោ នូនាហំ ឥតោ គន្ត្វា, រញ្ញា មុត្តោ និវេសនា;

អគ្គោទកានិ បិស្សាមិ, យូថស្ស បុរតោ វជ”ន្តិ។

តត្ថ អគ្គោទកានីតិ អគ្គោទកានិ, អញ្ញេហិ មិគេហិ បឋមតរំ អបីតានិ អនុច្ឆិដ្ឋោទកានិ យូថស្ស បុរតោ គច្ឆន្តោ កទា នុ ខោ បិវិស្សាមីតិ។

មហាសត្តោ តម្បិ មិគំ វិស្សជ្ជាបេត្វា “និវេសនេ បន តេ, មហារាជ, បោសាវនិយោ មក្កដោ អត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ “អត្ថិ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “សោបិ, មហារាជ, ហិមវន្តប្បទេសេ យូថបតិ មក្កដីហិ សទ្ធិំ កាមគិទ្ធោ ហុត្វា វិចរន្តោ ភរតេន នាម លុទ្ទកេន ឥធ អានីតោ, ឥទានិ ឧក្កណ្ឋិត្វា តត្ថេវ គន្តុកាមោ ឆដ្ឋំ សទ្ទមកាសិ, តេនាបិ តេ ភយំ នត្ថី”តិ វត្វា ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

១៤។

“តំ មំ កាមេហិ សម្មត្តំ, រត្តំ កាមេសុ មុច្ឆិតំ;

អានយី ភរតោ លុទ្ទោ, ពាហិកោ ភទ្ទមត្ថុ តេ”តិ។

តត្ថ ពាហិកោតិ ពាហិករដ្ឋវាសី។ ភទ្ទមត្ថុ តេតិ ឥមមត្ថំ សោ វាចរោ អាហ, តុម្ហាកំ ភទ្ទមត្ថុ, ចិរស្សេខេហិ តត្ថិ។

មហាសត្តោ តំ វាចរំ វិស្សជ្ជាបេត្វា “កិំ វេសេន បន តេ, មហារាជ, បេរិសាចតិយោ កិន្នរោ អត្ថី”តិ បុច្ឆិត្វា “អត្ថី”តិ វុត្តេ “សោ, មហារាជ, អត្តនោ កិន្នរិយា កតក្ខណំ អនុស្សរិត្វា កិលេសាតុរោ សន្តប្បតិ។ សោ ហិ តាយ សទ្ធិំ ឯកទិវសំ តុក្ខបត្តាតវិលវំ អានុហិ។ តេ តត្ថ វណ្ណកន្ធរសសម្បន្នានិ នានាបុប្ផានិ ឱចិនន្តា បិឡន្ធន្តា សុទិយំ អត្តានំ ន សល្លក្ខេសុំ, អត្តានំ តេ សុទិយេ ឱតរន្តានំ អន្ធការោ អហោសិ។ តទា តំ កិន្នរី ‘សាមិ, អន្ធការោ វត្តតិ, អបក្កមន្តា អប្បមាទេន ឱតរាហី’តិ វត្វា ហត្ថេ គហេត្វា ឱតារេសិ, សោ តាយ តំ វចនំ អនុស្សរិត្វា សន្តប្បតិ, តទាបិ តេ កថំ តត្ថី”តិ តំ ការណំ អត្តនោ ញាណពលេន បរិច្ឆិន្ទិត្វា បាកដំ ករោន្តោ សត្តមំ គាថមាហ –

១៩។

“អន្ធការតិមិសាយំ, តុរង្គេ ឧបរិបព្វតេ;

សា មំ សណ្ហេន មុទុនា, មា បាទំ ខលិ យស្មនី”តិ។

តត្ថ អន្ធការតិមិសាយន្តិ អន្ធកាវការេក តមេ។ តុរង្គេតិ តិលិណេ។ សណ្ហេន មុទុនាតិ មនេ្ទន មុទុកេន វចនេន។ មា បាទំ ខលិ យស្មនីតិ យ-ការោ ព្យញ្ជនសន្ធិវសេន គហិតោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សា មំ កិន្នរី សណ្ហេន មុទុកេន វចនេន “សាមិ, អប្បមត្តោ ហោហិ, មា បាទំ ខលិ អស្មនិ, យថា តេ ឧបក្ខលិត្វា បាទោ បាសាណស្មិំ ន ខលតិ, តថា ឱតរា”តិ វត្វា ហត្ថេន គហេត្វា ឱតារេសីតិ។

ឥតិ មហាសត្តោ កិន្នរេន កតសន្ធការណំ ករេត្វា តំ វិស្សជ្ជាបេត្វា “មហារាជ, អញ្ញទា ឧទកសទ្ទោ អហោសិ។ តត្ថ មូលកបព្ពតស្មិំ កិរ ឯកោ បរេច្ចកព្យទ្ធោ អត្តនោ អាយុសង្ខារបរិក្ខយំ ញត្វា ‘មនុស្សបថំ គន្ត្វា ពារាណសិរញ្ញោ ឧយ្យានេ បរិតិដ្ឋាយិស្សាមិ, តស្ស មេ មនុស្សា សរីរនិក្ខេបំ ករិត្វា សាធុកីឡំ កីឡិត្វា ធាតុបូជំ កត្វា សគ្គបថំ បូរេស្សន្តី’តិ ឥទ្ធានុភាវេន អាកាសេនាគន្ត្វា តវ បាសាទស្ស មត្ថកំ បត្តកាលេ ខន្ធកំ ឱតារេត្វា និព្ពានបុរបវេសនឌីបនំ ឧទានំ ឧទានេសី”តិ បរេច្ចកព្យទ្ធេន វុត្តំ គាថមាហ –

១៩។

“អសំសយំ ជាតិខយន្តទស្សី, ន គព្ភសេយ្យំ បុនរាវជិស្សំ;

អយមន្តិមា បច្ឆិមា គព្ភសេយ្យា, ខីណោ មេ សំសារោ បុនព្ភវាយា”តិ។

តស្សត្ថោ – ជាតិយា ខយន្តសង្ខាតស្ស និព្ពានស្ស ទិដ្ឋត្តា ជាតិខយន្តទស្សី អហំ អសំសយំ បុន គព្ភសេយ្យំ ន អាវជិស្សំ, អយំ មេ អន្តិមា ជាតិ, បច្ឆិមា គព្ភសេយ្យា, ខីណោ មេ បុនព្ភវាយ ខន្ធបដិបាដិសង្ខាតោ សំសារោតិ។

“ឥទញ្ច បន សោ ឧទានំ វត្វា ឥមំ ឧយ្យានំ អាគម្ម ឯកស្ស សុបុប្ផិតស្ស សាលស្ស មូលេ បរិនិព្ពុតោ, ឯហិ, មហារាជ, សរីរកិច្ចមស្ស ករិស្សាមា”តិ មហាសត្តោ រាជានំ គហេត្វា បច្ចេកពុទ្ធស្ស បរិនិព្ពុតដ្ឋានំ គន្ត្វា សរីរំ ទស្សេសិ។ រាជា តស្ស សរីរំ ទិស្វា សទ្ធិំ ពលកាយេន គន្ធមាលាទីហិ បូជេត្វា ពោធិសត្តស្ស វចនំ និស្សាយ យញ្ញំ ហារេត្វា សព្ពសត្តានំ ជីវិតទានំ ទត្វា នគរេ មាឃាតភេរិំ ចរាបេត្វា សត្តាហំ សាធុកីឡិតំ កីឡិត្វា សព្ពគន្ធចិតកេ មហន្តេន សក្ការេន បច្ចេកពុទ្ធស្ស សរីរំ ឈាបេត្វា ចតុមហាបថេ ថូបំ ការេសិ។ ពោធិសត្តោបិ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា “អប្បមត្តោ ហោហី”តិ ឱវទិត្វា ហិមវន្តមេវ បវិសិត្វា ព្រហ្មវិហារេសុ បរិកម្មំ កត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “មហារាជ, តស្ស សទ្ទស្ស សុតការណា តវ កោចិ អន្តរាយោ នត្ថី”តិ យញ្ញំ ហារាបេត្វា “មហាជនស្ស ជីវិតំ ទេហី”តិ ជីវិតទានំ ទាបេត្វា នគរេ ធម្មភេរិំ ចរាបេត្វា ធម្មំ ទេសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, មាណវោ សារិបុត្តោ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អដ្ឋសទ្ទជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៤១៩] ៣។ សុលសាជាតកវណ្ណនា

ឥទំសុវណ្ណកាយូរន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស ទាសិំ អារព្ភ កថេសិ។ សា កិរ ឯកស្មិំ ឧស្សវទិវសេ ទាសិគណេន សទ្ធិំ ឧយ្យានំ គន្តុំ អត្តនោ សាមិនិំ បុញ្ញលក្ខណទេវិំ អាភរណំ យាចិ។ សា តស្សា សតសហស្សគ្ឃនិកំ អត្តនោ អាភរណំ អទាសិ។ សា តំ បិឡន្ធិត្វា ទាសិគណេន សទ្ធិំ ឧយ្យានំ បាវិសិ។ អថេកោ ចោរោ តស្សា អាភរណេ លោភំ ឧប្បាទេត្វា “ឥមំ មារេត្វា អាភរណំ ហរិស្សាមី”តិ តាយ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ ឧយ្យានំ គន្ត្វា តស្សា មច្ឆមំសសុរាទីនិ អទាសិ។ សា “កិលេសវសេន ទេតិ មញ្ញេ”តិ គហេត្វា ឧយ្យានកីឡំ កីឡិត្វា វីមំសនត្ថាយ សាយន្ហសមយេ និបន្នេសុ ទាសិគណេសុ ឧដ្ឋាយ តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ សោ “ភទ្ទេ, ឥមំ ឋានំ

អប្បដិច្ឆន្តិ, ទោកំ បុរតោ កត្វាយា”តិ អាហ។ តំ សុត្វា ព្ពតរា “ព្ពយស្មិំ ធរេត នក្កា រហស្សកម្មំ ណាតុំ, អយំ បន តិរច្ឆានយំ យំ យាចេត្វា បិឡអត្ថកកណ្ឌំ ហរិត្វាការេយា ភជិស្សតិ, ហោតុ, និក្ខាមេស្សាមិ ត”ន្តិ ចិន្តេត្វា “សាមិ, សុវាមេនេត រេយ សុក្ខំ សរីរំ, បាតិយំ តាច យំ បាដេយហី”តិ ឲកំ ក្វបំ គេត្វា “ព្ពតោ រេយ បាតិយំ ឲ្យុសិញ្ចា”តិ វន្ទិត្វា ឈដេត្វា ឆស្សេសិ។ ចោរោ វន្ទិ ក្វបេ ឲ្យតារេសិ, អថ តំ ឲ្យុតយិត្វា ងុឆកំ ឲ្យុសិញ្ចាត្តិ យហព្ពលគាឃិ ងុរោកាហិ ហតេត្វហិ អាលិម្បេតំ បហរិត្វា ក្វបេ លិបិត្វា “ត ត្វំ ឲត្តរកាត យវិស្សសី”តិ ឲកំ យហត្ថិ ព្ពដ្ឋកំ យត្វកោ អាសុម្ភិ។ ហេសា គតេត្វច ខីចិតក្កយំ បតេត្វា។ សាបិ តការំ បចិសិត្វា សាមិតិយា អាករណំ ធម្មយាតា “យតមិមជ្ជ ព្ពាយំ អាករណំ តិស្សាយ យតា”តិ វត្ថុំ តំ បចត្តិ អារោចេសិ, សាបិ អតាឆបិណ្ឌិកស្ស អារោចេសិ, អតាឆបិណ្ឌិកោ តថាគតស្ស អារោចេសិ។ សត្ថា “ន ខោ, គហបតិ, ព្ពធាតុច សា ធាឃិ ធាតុប្បត្តិកាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតា, បុព្វេបិ សមន្នាគតាច, ន ច ព្ពធាតុច តាយ ហេសា យារិតោ, បុព្វេបិ តំ យាចេសិយេចា”តិ ចត្វា ខេតន ឃាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ សុលសា នាម តការេសារិកី បញ្ចសតគណិកាបរិវារា អហោសិ, សហស្សេន រត្តិំ គច្ឆតិ។ តស្មិំយេច តករេ សត្តុកោ នាម ចោរោ អហោសិ នាគពលោ, រត្តិភាគេ ព្ពស្សវេឈរាតិ បចិសិត្វា យថារុចិ ចិលុម្បតិ។ តករា សន្និបតិត្វា រញ្ញោ ងុបក្កោសិំសុ។ រាជា តការគុត្តិកំ អាណាបេត្វា តត្ថ តត្ថ គុម្ពំ ធបេត្វា ចោរំ កាហាបេត្វា “សីសមស្ស ឆិន្ទថា”តិ អាហ។ តំ បច្ឆាពាហំ ពន្ធិត្វា ចតុក្កេ ចតុក្កេ កសាហិ តាឡេត្វា អាឃាតនំ តេន្តិ។ “ចោរោ កិរ កហិតោ”តិ សកលតការំ សង្ខុភិ។ តទា សុលសា ធាតបានេ ធត្វា អន្តរវីថិំ ឲ្យលោកេន្តី តំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា “សចេ ព្ពយំ ចោរោតិ កហិតបុរិសំ មោចេតុំ សក្ខិស្សាមិ, ព្ពនំ កិលិដ្ឋកម្មំ អកត្វា ព្ពមិនាច សទ្ធិំ សមគ្គវាសំ កប្បេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ហេដ្ឋា កណាចរខាតកោ (ខា។ ១។៣។៩៥ អាទយោ) វុត្តតយេតច តការគុត្តិកស្ស សហស្សំ បេសេត្វា តំ មោចេត្វា ខេតន សទ្ធិំ សមគ្គវាសា សមគ្គវាសំ ចសិ។ ចោរោ តិណ្ណំ ចតុត្តំ មាសានំ អច្ចយេន ចិន្តេសិ “អហំ ព្ពយស្មិំយេច ធរេត ចសិតុំ ត សក្ខិស្សាមិ, តុច្ឆហត្ថេន បលាយិតុម្បិ ត សក្កា, សុលសាយ បិឡអត្ថកកណ្ឌំ សតសហស្សំ អគ្ឃតិ, សុលសំ យាចេត្វា ព្ពនំ កហិស្សាមី”តិ។ អថ តំ ឲកជិចសំ អាហ – “ភទ្ទេ, អហំ តទា រាជបុរិសេហិ តីយមាតោ អសុកបព្ពតមត្ថកេ រុក្ខទេវតាយ ពលិកម្មំ បដិស្សុណិំ, សា មំ ពលិកម្មំ អលភមាតា ភាយាបេតិ, ពលិកម្មមស្សា ករោមា”តិ។ “សាធុ, សាមិ, សជ្ជេត្វា បេសេហី”តិ។ “ភទ្ទេ, បេសេតុំ ត ចដ្ដតិ, មយំ ងុរោកាបិ សព្ពាភរណបដិមណ្ឌិតា មហន្តេន បរិវារេន កន្ត្វា ធស្សាមា”តិ។ “សាធុ, សាមិ, តថា ករោមា”តិ។

អថ តំ តទា ការេត្វា បព្ពតបាទំ កតកាលេ អាហ – “ភទ្ទេ, មហាជនំ ទិស្វា ទេចតា ពលិកម្មំ ត បដិច្ឆិស្សតិ, មយំ ងុរោកាច អភិរុហិត្វា ទេមា”តិ។ ហេសា តាយ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិតោ តំ ពលិបាតិំ ងុក្ខិបាបេត្វា សយំ សន្នទ្ធបញ្ចាវុធោ ហុត្វា បព្ពតមត្ថកំ អភិរុហិត្វា ឲកំ សតបោរិសបបាតំ តិស្សាយ ខាតរុក្ខមូលេ ពលិភាជនំ ធបេត្វា “ភទ្ទេ, នាហំ ពលិកម្មត្ថាយ អាកតោ, តំ បន យាចេត្វា បិឡអត្ថំ តេ កហេត្វា កមិស្សាមីតិ អាកតោមិ, ព្រោច បិឡអត្ថំ ឲ្យមុញ្ចិត្វា ងុត្តរសាដកេន ភណ្ឌិកំ ករោហី”តិ អាហ។ “សាមិ, មំ កស្មា យាចេសី”តិ? “ធតការណា”តិ។ “សាមិ, មយា កតគុណំ អនុស្សរ, អហំ តំ ពន្ធិត្វា តីយមាតំ សេដ្ឋិបុត្តេន បរិចត្តេត្វា ពហុំ ធតំ ធត្វា ខីចិតំ លភាបេសិំ, ចេចសិកំ សហស្សំ លភមាតាបិ អញ្ញំ បុរិសំ ត ឲ្យលោកេមិ, ឲចញ្ហិ តថា ងុបការិកំ មា មំ យាចេហិ, ពហុញ្ហា តេ ធតំ ធស្សាមិ, តច ទាសី ច ភចិស្សាមី”តិ យាចន្តី បធមំ កាថមាហ –

១៨.

“ឥទំ សុវណ្ណកាយូរំ, មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ;

សព្វំ ហរស្សុ ភទ្ទន្តេ, មញ្ច ទាសីតិ សាវយា”តិ.

តត្ថ កាយូរន្តិ គីវាយំ បិឡន្ធនបសាធនំ កាយូរំ. សាវយាតិ មហាជនមជ្ឈេ សាវេត្វា ទាសិំ កត្វា គណ្ហាតិ.

តតោ សត្តុកោ –

១៩.

“ឱរោហស្សុ កល្យាណិ, មា ពាឡ្ហំ បរិទេវសិ;

ន ចាហំ អភិជានាមិ, អហន្ត្វា ធនមាភត”ន្តិ. –

អត្តនោ អជ្ឈាសយានុរូបំ ទុតិយគាថាយ វុត្តាយ សុលសា ឋានុប្បត្តិការណំ បដិលភិត្វា “អយំ ចោរោ មយ្ហំ ជីវិតំ ន ទស្សតិ, ឧបាយេន តំ បឋមតរំ បបាតេ បាតេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា គាថាទ្វយមាហ –

២០.

“យតោ សរាមិ អត្តានំ, យតោ បត្តោស្មិ វិញ្ញុតំ;

ន ចាហំ អភិជានាមិ, អញ្ញំ បិយតរំ តយា.

២១.

“ឯហិ តំ ឧបគូហិស្សំ, ករិស្សញ្ច បទក្ខិណំ;

ນ ຫິ ທານິ ປຸນ ອຕ຺ຖິ, ມມ ຕຸຍ຺ຫຎ຺ຈ ສງ຺ຄເມາ”ຕິ.

ສຕ຺ຕຸເກາ ຕສ຺ສາທິປ຺ປາຍໍ ອຊານເນ຺ຕາ “ສາຘຸ, ຠເທ຺ທ, ເອຫິ ອຸປຄູຫສ຺ສຸ ມ”ນ຺ຕິ ອາຫ. ສຸລສາ ຕໍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ອຸປຄູຫິຕ຺ວາ “ອິທານິ ຕໍ, ສາມິ, ຈຕູສຸ ປເສ຺ສສຸ ວນ຺ທິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປາທປິຏ຺ຐິຍໍ ສີສໍ ຐເປຕ຺ວາ ພາຫຸປເສ຺ສ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິມປສ຺ສໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທມານາ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ນາຄພລາ ຄຓິກາ ເຈາຣໍ ທ຺ວີສຸ ປຈ຺ຉາປາເທສຸ ຄເຫຕ຺ວາ ເຫຏ຺ຐາ ສີສໍ ກຕ຺ວາ ສຕເປາຣິເສ ນເຣເກ ຂິປິ. ເສາ ຕເຕ຺ຖວ ຈຸຓ຺ຓວິຈຸຓ຺ຓໍ ປຕ຺ວາ ມຣິ. ຕໍ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາ ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໑໑.

“ນ ຫິ ສພ຺ເພສຸ ຐາເນສຸ, ປຸຣິເສາ ເຫາຕິ ປຓ຺ຑິເຕາ;

ອິຕ຺ຖີປິ ປຓ຺ຑິຕາ ເຫາຕິ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈກ຺ຂຓາ.

໑໒.

“ນ ຫິ ສພ຺ເພສຸ ຐາເນສຸ, ປຸຣິເສາ ເຫາຕິ ປຓ຺ຑິເຕາ;

ອິຕ຺ຖີປິ ປຓ຺ຑິຕາ ເຫາຕິ, ລຫຸໍ ອຕ຺ຖ ວິຈິນ຺ຕິກາ.

໑໓.

“ລຫຸຎ຺ຈ ວຕ ຂິປ຺ປຎ຺ຈ, ນິກເຏ຺ຐ ສມເຈຕຍິ;

ມິຄໍ ປຸຓ຺ຓາຍເຕເນວ, ສຸລສາ ສຕ຺ຕຸກໍ ວທິ.

໑໔.

“ເຍາຘ ຈຸປ຺ປຕິຕໍ ອຕ຺ຖໍ, ນ ຂິປ຺ປມນຸພຸຊ຺ຌຕິ;

សោ ហញ្ញតិ មន្ទមតិ, ចោរោវ គិរិគព្ភរេ។

១៩។

“យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ, ខិប្បមេវ និពោធតិ;

មុច្ចតេ សត្តុសម្ពាធា, សុលសា សត្តុកាមិវា”តិ។

តត្ថ បណ្ឌិតា ហោតីតិ ឥត្ថីបិ បណ្ឌិតា តត្ថ តត្ថ វិចក្ខណា ហោតិ, អថ វា ឥត្ថី បណ្ឌិតា ចេវ តត្ថ តត្ថ វិចក្ខណា ច ហោតិ។ លហុំ អត្ថវិចិន្តិកាតិ លហុំ ខិប្បំ អត្ថំ វិចិន្តិកា។ លហុញ្ច វតាតិ អខណ្ឌញ្ច វត។ ខិប្បញ្ចាតិ អចិរេនេវ។ និកដ្ឋេ សមចេតយីតិ សន្តិកេ ឋិតាវ តស្ស មរណូបាយំ ចិន្តេសិ។ បុណ្ណាយតនេនេវាតិ បូរិតធនុស្មិំ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា ឆេកោ មិគលុទ្ទកោ សកណ្ឌបុណ្ណធនុស្មិំ ខិប្បំ មិគំ វធតិ, ឯវំ សុលសា សត្តុកំ វធីតិ។ យោធាតិ យោ ឥធស្មិំ សត្តលោកេ។ និពោធតីតិ ជានាតិ។ សត្តុកាមិវាតិ សត្តុកា ឥវ, យថា សុលសា មុត្តា, ឯវំ មុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ឥតិ សុលសា ចោរំ វធិត្វា បព្ពតា ឱរុយ្ហ អត្តនោ បរិជនស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “អយ្យបុត្តោ កហ”ន្តិ បុដ្ឋា “មា តំ បុច្ឆា”តិ វត្វា រថំ អភិរុហិត្វា នគរមេវ បាវិសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា តេ ឧភោបិ ឥទានេវ អហេសុំ, ទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សុលសាជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៤២០] ៤. សុមង្គលជាតកវណ្ណនា

ខុប្បិបាសបរេតស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជោវាទសុត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា បន សត្ថា រញ្ញា យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ ការេសិ, មហាទានំ បវត្តេសិ។ តស្ស សុមង្គលោ នាម ឧយ្យានបាលោ អហោសិ។ អថេកោ បច្ចេកពុទ្ធោ នន្ទមូលកបព្ភារា និក្ខមិត្វា ចារិកំ ចរមានោ ពារាណសិំ បត្វា ឧយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ នគរំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តមេនំ រាជា ទិស្វា បសន្នចិត្តោ វន្ទិត្វា បាសាទំ អារោបេត្វា រាជាសនេ និសីទាបេត្វា នានគ្គរសេហិ ខាទនីយភោជនីយេហិ បរិវិសិត្វា អនុមោទនំ សុត្វា បសន្នោ អត្តនោ ឧយ្យានេ

វសនត្ថាយ បដិញ្ញំ គាហាបេត្វា ឧយ្យានំ បវេសេត្វា សយមេវ ភុត្តបាតរាសោ តត្ថ គន្ត្វា រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានាទីនិ សំវិទហិត្វា សុមង្គលំ នាម ឧយ្យានបាលំ វេយ្យាវច្ចករំ កត្វា នគរំ បាវិសិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ តតោ បដ្ឋាយ និពទ្ធំ រាជគេហេ ភុញ្ជន្តោ តត្ថ ចិរំ វសិ, សុមង្គលោបិ នំ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហិ។

អថេកទិវសំ បច្ចេកពុទ្ធោ សុមង្គលំ អាមន្តេត្វា “អហំ កតិបាហំ អសុកគាមំ និស្សាយ វសិត្វា អាគមិស្សាមិ, រញ្ញោ អារោចេហី”តិ វត្វា បក្កាមិ។ សុមង្គលោបិ រញ្ញោ អារោចេសិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ កតិបាហំ តត្ថ វសិត្វា សាយំ សូរិយេ អត្ថង្គតេ តំ ឧយ្យានំ បច្ចាគមិ។ សុមង្គលោ តស្ស អាគតភាវំ អជានន្តោ អត្តនោ គេហំ អគមាសិ។ បច្ចេកពុទ្ធោបិ បត្តចីវរំ បដិសាមេត្វា ថោកំ ចង្កមិត្វា បាសាណផលកេ និសីទិ។ តំ ទិវសំ បន ឧយ្យានបាលស្ស ឃរំ បាហុនកា អាគមិំសុ។ សោ តេសំ សូបព្យញ្ជនត្ថាយ “ឧយ្យានេ អភយលទ្ធំ មិគំ មារេស្សាមី”តិ ធនុំ អាទាយ ឧយ្យានំ គន្ត្វា មិគំ ឧបធារេន្តោ បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វា “មហាមិគោ ភវិស្សតី”តិ សញ្ញាយ សរំ សន្នយ្ហិត្វា វិជ្ឈិ បច្ចេកពុទ្ធោ សីសំ វិវរិត្វា “សុមង្គលា”តិ អាហ។ សោ សំវេគប្បត្តោ វន្ទិត្វា “ភន្តេ, អហំ តុម្ហាកំ អាគតភាវំ អជានន្តោ ‘មិគោ’តិ សញ្ញាយ វិជ្ឈិំ ខមថ មេ”តិ វត្វា “ហោតុ ទានិ កិំ ករិស្សសិ, ឯហិ សរំ លុញ្ចិត្វា គណ្ហាហី”តិ វុត្តេ វន្ទិត្វា សរំ លុញ្ចិ, មហាវេទនា ឧប្បជ្ជិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ តត្ថេវ បរិនិព្ពាយិ។ ឧយ្យានបាលោ “សចេ រាជា ជានិស្សតិ, នាសេស្សតី”តិ បុត្តទារំ គហេត្វា តតោវ បលាយិ។ តាវទេវ “បច្ចេកពុទ្ធោ បរិនិព្ពុតោ”តិ ទេវតានុភាវេន សកលនគរេ ឯកកោលាហលំ ជាតំ។

បុនទិវសេ មនុស្សា ឧយ្យានំ គន្ត្វា បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វា “ឧយ្យានបាលោ បច្ចេកពុទ្ធំ មារេត្វា បលាតោ”តិ រញ្ញោ កថយិំសុ។ រាជា មហន្តេន បរិវារេន ឧយ្យានំ គន្ត្វា សត្តាហំ សរីរបូជំ កត្វា មហន្តេន សក្ការេន ឈាបេត្វា ធាតុយោ អាទាយ ចេតិយំ កត្វា តំ បូជេន្តោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ សុមង្គលោបិ ឯកសំវច្ឆរំ វីតិនាមេត្វា “រញ្ញោ ចិត្តំ ជានិស្សាមី”តិ អាគន្ត្វា ឯកំ អមច្ចំ បស្សិត្វា “មយិ រញ្ញោ ចិត្តំ ជានាហី”តិ អាហ។ អមច្ចោបិ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា តស្ស គុណំ កថេសិ។ រាជា អស្សុណន្តោ វិយ អហោសិ។ បុន កិញ្ចិ អវត្វា រញ្ញោ អនត្តមនភាវំ សុមង្គលស្ស កថេសិ។ សោ ទុតិយសំវច្ឆរេបិ អាគន្ត្វា តថេវ រាជា តុណ្ហីអហោសិ។ តតិយសំវច្ឆរេ អាគន្ត្វា បុត្តទារំ គហេត្វាវ អាគមិ។ អមច្ចោ រញ្ញោ ចិត្តមុទុភាវំ ញត្វា តំ រាជទ្វារេ ឋបេត្វា តស្សាគតភាវំ រញ្ញោ កថេសិ។ រាជា តំ បក្កោសាបេត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា “សុមង្គល, កស្មា តយា មម បុញ្ញក្ខេត្តំ បច្ចេកពុទ្ធោ មារិតោ”តិ បុច្ឆិ។ សោ “នាហំ, ទេវ, ‘បច្ចេកពុទ្ធំ មារេមី’តិ មារេសិំ, អបិច ខោ ឥមិនា នាម ការណេន ឥទំ កម្មំ អកាសិ”ន្តិ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ អថ នំ រាជា “តេន ហិ មា ភាយី”តិ សមស្សាសេត្វា បុន ឧយ្យានបាលមេវ អកាសិ។

អថ នំ សោ អមច្ចោ បុច្ឆិ “ទេវ, កស្មា តុម្ហេ ទ្វេ វារេ សុមង្គលស្ស គុណំ សុត្វាបិ កិញ្ចិ ន កថយិត្ថ, កស្មា បន តតិយវារេ សុត្វា តំ បក្កោសិត្វា អនុកម្បិត្ថា”តិ? រាជា “តាត, រញ្ញោ នាម កុទ្ធេន សហសា កិញ្ចិ កាតុំ ន វដ្ដតិ, តេនាហំ បុព្ពេ តុណ្ហីហុត្វា តតិយវារេ សុមង្គលេ មម ចិត្តស្ស មុទុភាវំ ញត្វា តំ បក្កោសាបេសិ”ន្តិ រាជវត្តំ កថេន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

១៤។

“ភុសម្ហិ កុទ្ធោតិ អវេក្ខិយាន, ន តាវ ទណ្ឌំ បណយេយ្យ ឥស្សរោ;

អដ្ឋានសោ អប្បតិរូបមត្តនោ, បរស្ស ទុក្ខានិ ភុសំ ឧទីរយេ។

១៥។

“យតោ ច ជានេយ្យ បសាទមត្តនោ, អត្ថំ និយុញ្ជេយ្យ បរស្ស ទុក្កដំ;

តទាយមត្ថោតិ សយំ អវេក្ខិយ, អថស្ស ទណ្ឌំ សទិសំ និវេសយេ។

១៦។

“ន ចាបិ ឈាបេតិ បរំ ន អត្តនំ, អមុច្ឆិតោ យោ នយតេ នយានំ;

យោ ទណ្ឌធារោ ភវតីធ ឥស្សរោ, ស វណ្ណគុត្តោ សិរិយា ន ធំសតិ។

១៧។

“យេ ខត្តិយា សេ អនិសម្មការិនោ, បណេន្តិ ទណ្ឌំ សហសា បមុច្ឆិតា;

អវណ្ណសំយុតា ជហន្តិ ជីវិតំ, ឥតោ វិមុត្តាបិ ច យន្តិ ទុគ្គតិំ។

១៨។

“ធម្មេ ច យេ អរិយប្បវេទិតេ រតា, អនុត្តរា តេ វចសា មនសា កម្មុនា ច;

តេ សន្តិសោរច្ចសមាធិសណ្ឋិតា, វជន្តិ លោកំ ឧភយំ តថាវិធា។

“រាជាហមស្មិ តរបយជាតយិស្សរេរា, សចេបិ កុ្ឈ្លាយិ ជរេបយិ អត្តូត;

តិរេសឆឃរេត្តា ឌតព៌ា ពធាចិឆំ, បរេលាយិ ជល្ហំ អត្យាកយ្យ រេឃាតិរេសា”ពិ៍

ពត្ថ អរេចក្លិឃាតាពិ អរេចក្លិត្វា ឌាតិត្វា៍ ព្លាឆំ ចុត្តំ រេហាពិ – ពាព, បឆចិស្សរេរា រាជា តាយ “អហំ កុសំ ក្យេដ្ឋា ពាលចរេកាឆាកិក្ខរេពា”ពិ ចាត្វា អដ្ឋចត្តុកាឌិរេកឆំ ជល្ហំ បរស្ស ត បលរេឃយ្យ ត ចរេត្តឃ្យ៍ កិការលោ? ក្យេដ្ឋា ហិ អដ្ឋចត្តុកំ រេសាឡអសចត្តុកំ កត្វា អដ្ឋារេតត អការរេលាត អត្តរេតា រាជកាចស្ស អតត្រុស្វបំ “ព្លាយំ ឲត្តូកំ តាយ អាហរឆ, ព្លាជញ្ញា ពស្ស ករេរាធា”ពិ បរស្ស កុសំ ក្យេល្លាតិ ពាលចក្យេល្លាតិ ដ្ឋឌឹររេឃ៍

ឃរេពាពិ ឃជា៍ ព្លាឆំ ចុត្តំ រេហាពិ – ឃជា បត រាជា បរស្មិំ ដ្ឋប្យត្តិ អត្តរេតា បសាឆំ ឌារេតឃ្យ, អឆ បរស្ស ក្យេល្លាដំ អត្តំ តិឃុរេឡាឃ្យ ដ្ឋបបរិរេក្លឃ្យ, ពជា ឲចំ តិឃុឡារេត្តា “អឃំ តារេយត្ត អរេត្វា, អឃំ ឲពស្ស រេជារេសា”ពិ សឃំ អត្តបច្ចក្លំ កត្វា អធស្ស អបរាឆការកស្ស អដ្ឋចត្តុករេហត្យ អរេដ្ឋច, រេសាឡអសចត្តុករេហត្យ រេសាឡអរេសច កហាបរេលា កល្យាររេតា ជល្ហំ សឌិសំ កពរេជាសាត្រុស្វបំ តិរេចសរេឃ ជរេបឃ្យ បចរេត្តឃ្យាពិ៍

អយុដ្ឋិរេពាពិ លក្ខាឌឹហិ អកតិកិរេលរេសហិ អយុដ្ឋិរេពា អតកិក្ខរេពា ហុត្វា រេឃា តឃាតឃំ តឃរេព ដ្ឋបបរិក្លពិ, រេសា រេតច បទំ ពសារេបពិ, ត អត្តាតំ៍ លក្ខាឌិចរេសត ហិ អរេហត្យកំ ជល្ហំ បចរេត្តរេត្តា បរយ្យិ រេពត ជរេល្ហត ពសារេបពិ ជហពិ ប៊ិឡឲពិ, អត្តាតយ្យិ ពរេពាតិជារេតត បិរេបត៍ អឃំ បត ត បទំ ពសារេបពិ, ត អត្តាតំ៍ រេឃា ជល្ហឆារេរា កចពឹឆ ព្លាស្សរេរាពិ រេឃា ព្លាឆ បឆចិស្សរេរា រាជា ព្លាឆ សត្តរេលាំរេក រេជាសាត្រុដ្ឋចិកំ ជល្ហំ បចរេត្តរេត្តា ជល្ហឆារេរា រេហាពិ៍ ស ចល្លាក្យរេត្តាពិ ក្យាលចរេល្លាត រេចច ឃសចរេល្លាត ច ក្យរេត្តា រក្លិរេពា សិរិឃា ត ឆំសពិ ត បរិហាឃពិ ៍ អចល្លាសំ ឃុពា ឌហត្តិពិ អឆយ្យិកា រេលំលរាជារេតា អចរេល្លាត ឃុត្តា ហុត្វា ឌីចិពំ ឌហត្តិ៍

ឆរេយ្យ ច រេឃ អរិឃប្យរេចឌិរេពាពិ រេឃ រាជារេតា អាធាររអរិរេឃហិ ឆយ្យិករាឡ្វហិ បរេចឌិរេព ជសចិរេឆ រាជឆរេយ្យ រពា៍ អត្យុត្តរា រេពាពិ រេព ចធសា យតសា កយុតា ច ពឹហិបិ ឲរេពហិ អត្យុត្តរា រេដដ្ឋកា៍ រេព សត្តិរេសារច្ចសយាឆិសល្លិពាពិ រេព អកពិបហារេតត កិរេលសសត្តិឃញ្ញា សុសិល្យសន្លារេព រេសាររេច្ច ច ឲកក្កពាសយាឆិយិ្យច សល្លិពា បពិដ្ឋិពា ឆយ្យិករាជារេតា៍ ចឌត្តិ រេលាំកំ ក្យកឃត្តិ ឆរេយ្យត រដ្ឋំ ការេរត្វា យត្យុស្សរេលាករេពា រេទចរេលាំកំ, រេទចរេលាករេពា យត្យុស្សរេលាកត្តិ ដ្ឋកឃរេលាករេយច ចឌត្តិ, តិរេឃាឌឹសុ ត តិព្ឋាពត្តិ៍ តរបយជាតត្តិ តរាតញ្ញា តារឹតញ្ញា៍ ជរេបយិ អត្តូតត្តិ ក្យេដ្ឋាបិ រេកាឆចរេសត អកត្វា អត្តាតំ រេបិរាលករាឡ្វហិ ជបិពតឃស្មិំរេឃច ឆរេយ្យ ជរេបយិ, ចិតិច្ឆឃឆយ្យំ ត កិត្តាយឹពិ៍

ឯវំ ឆហិ គាថាហិ រញ្ញា អត្តនោ គុណេ កថិតេ សព្ពាបិ រាជបរិសា តុដ្ឋា “អយំ សីលាចារគុណសម្បត្តិ តុម្ហាកញ្ញេវ អនុរូបា”តិ រញ្ញោ គុណេ កថេសុំ. សុមង្គលោ បន បរិសាយ កថិតាវសានេ ឧដ្ឋាយ រាជានំ វន្ទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ រញ្ញោ ថុតិំ ករោន្តោ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១១.

“សិរី ច លក្ខី ច តវេវ ខត្តិយ, ជនាធិប មា វិជហិ កុទាចនំ;

អក្កោធនោ និច្ចបសន្នចិត្តោ, អនីឃោ តុវំ វស្សសតានិ បាលយ.

១២.

“គុណេហិ ឯតេហិ ឧបេត ខត្តិយ, ឋិតមរិយវត្តី សុវចោ អកោធនោ;

សុខី អនុប្បីឡ បសាស មេទិនិំ, ឥតោ ចវិត្វាបិ ច យាហិ សុគ្គតិំ.

១៣.

“ឯវំ សុនីតេន សុភាសិតេន, ធម្មេន ញាយេន ឧបាយសោ នយំ;

និព្វាបយេ សង្ខុភិតំ មហាជនំ, មហាវ មេឃោ សលិលេន មេទិនិ”ន្តិ.

តត្ថ សិរី ច លក្ខី ចាតិ បរិវារសម្បត្តិ ច បញ្ញា ច. អនីឃោតិ និទ្ទុក្ខោ ហុត្វា. ឧបេត ខត្តិយាតិ ឧបេតោ ខត្តិយ, អយមេវ វា បាឋោ. ឋិតមរិយវត្តីតិ ឋិតអរិយវត្តិ, អរិយវត្តិ នាម ទសរាជធម្មសង្ខាតំ បោរាណរាជវត្តំ, តត្ថ បតិដ្ឋិតត្តា ឋិតរាជធម្មោ ហុត្វាតិ អត្ថោ. អនុប្បីឡ បសាស មេទិនិន្តិ អនុប្បីឡំ បសាស មេទិនិំ, អយមេវ វា បាឋោ. សុនីតេនាតិ សុនយេន សុដ្ឋុ ការណេន. ធម្មេនាតិ ទសកុសលកម្មបថធម្មេន. ញាយេនាតិ បុរិមបទស្សេវ វេវចនំ. ឧបាយសោតិ ឧបាយកោសល្លេន. នយន្តិ នយន្តោ រញ្ជេន្តោ អនុសាសន្តោ ធម្មិករាជា. និព្វាបយេតិ ឥមាយ បដិបត្តិយា កាយិកចេតសិកទុក្ខ ទរថំ អបនេន្តោ កាយិកចេតសិកទុក្ខសង្ខុភិតម្បិ មហាជនំ មហាមេឃោ សលិលេន មេទិនិំ វិយ និព្វាបេយ្យ, ត្វម្បិ តថេវ និព្វាបេហីតិ ទស្សេន្តោ ឯវមាហ.

សត្ថា កោសលរញ្ញោ ឱវាទវសេន ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បច្ចេកពុទ្ធោ បរិនិព្ពុតោ, សុមង្គលោ អានន្ទោ អហោសិ, រាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សុមង្គលជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៤២១] ៥. គង្គមាលជាតកវណ្ណនា

អង្គារជាតាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧបោសថកម្មំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកទិវសញ្ហិ សត្ថា ឧបោសថិកេ ឧបាសកេ អាមន្តេត្វា “ឧបាសកា សាធុរូបំ វោ កតំ ឧបោសថំ ឧបវសន្តេហិ, ទានំ ទាតព្ពំ, សីលំ រក្ខិតព្ពំ, កោធោ ន កាតព្ពោ, មេត្តា ភាវេតព្ពា, ឧបោសថវាសោ វសិតព្ពោ, បោរាណកបណ្ឌិតា ហិ ឯកំ ឧបឌ្ឍុបោសថកម្មំ និស្សាយ មហាយសំ លភិំសូ”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្មិំ នគរេ សុចិបរិវារោ នាម សេដ្ឋិ អហោសិ អសីតិកោដិវិភវោ ទានាទិបុញ្ញាភិរតោ។ តស្ស បុត្តទារាបិ បរិជនោបិ អន្តមសោ តស្មិំ ឃរេ វច្ឆបាលកាបិ សព្ពេ មាសស្ស ឆ ទិវសេ ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ។ តទា ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ ទលិទ្ទកុលេ និព្ពត្តិត្វា ភតិំ កត្វា កិច្ឆេន ជីវតិ។ សោ “ភតិំ ករិស្សាមី”តិ តស្ស គេហំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ “កិំ អាគតោសី”តិ វុត្តោ “តុម្ហាកំ គេហេ ភតិយា កម្មករណត្ថ”ន្តិ អាហ។ សេដ្ឋិ អញ្ញេសំ ភតិកានំ អាគតទិវសេយេវ “ឥមស្មិំ គេហេ កម្មំ ករោន្តា សីលំ រក្ខន្តិ, សីលំ រក្ខិតុំ សក្កោន្តា កម្មំ ករោថា”តិ វទតិ, ពោធិសត្តស្ស បន សីលរក្ខណអាចិក្ខណេ សញ្ញំ អកត្វា “សាធុ, តាត, អត្តនោ ភតិំ ជានិត្វា កម្មំ ករោហី”តិ អាហ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ សុព្ពចោ ហុត្វា ឧរំ ទត្វា អត្តនោ កិលមថំ អគណេត្វា តស្ស សព្ពកិច្ចានិ ករោតិ, បាតោវ កម្មន្តំ គន្ត្វា សាយំ អាគច្ឆតិ។

អថេកទិវសំ នគរេ ឆណំ ឃោសេសុំ។ មហាសេដ្ឋិ ទាសិំ អាមន្តេត្វា “អជ្ជ ឧបោសថទិវសោ, គេហេ កម្មការានំ បាតោវ ភត្តំ បចិត្វា ទេហិ, កាលស្សេវ ភុញ្ជិត្វា ឧបោសថិកា ភវិស្សន្តី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ កម្មន្តំ អគមាសិ, “អជ្ជ ឧបោសថិកោ ភវេយ្យាសី”តិ តស្ស កោចិ នារោចេសិ។ សេសកម្មករា បាតោវ ភុញ្ជិត្វា ឧបោសថិកា អហេសុំ។ សេដ្ឋិបិ សបុត្តទារោ សបរិជនោ ឧបោសថំ អធិដ្ឋហិ, សព្ពេបិ ឧបោសថិកា អត្តនោ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា សីលំ អាវជ្ជេន្តា និសីទិំសុ។ ពោធិសត្តោ សកលទិវសំ កម្មំ កត្វា សូរិយត្ថង្គមនវេលាយ អាគតោ។ អថស្ស ភត្តការិកា ហត្ថធោវនំ ទត្វា បាតិយំ ភត្តំ វឌ្ឍេត្វា ឧបនាមេសិ។ ពោធិសត្តោ “អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ឥមាយ វេលាយ មហាសទ្ទោ ហោតិ, អជ្ជ កហំ គតា”តិ បុច្ឆិ។ “សព្ពេ ឧបោសថំ សមាទិយិត្វា អត្តនោ អត្តនោ វសនដ្ឋានានិ គតា”តិ។ តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “ឯត្តកានំ សីលវន្តានំ អន្តរេ អហំ ឯកោ ទុស្សីលោ ហុត្វា ន វសិស្សាមិ, ឥទានិ ឧបោសថង្គំ អធិដ្ឋិតស្ស ហោតិ នុ ខោ ឧបោសថកម្មំ, នោ”តិ។ សោ គន្ត្វា សេដ្ឋិំ បុច្ឆិ។ អថ នំ សេដ្ឋិ “តាត បាតោវ អនធិដ្ឋិតត្តា សកលំ ឧបោសថកម្មំ ន ហោតិ, ឧបឌ្ឍុបោសថកម្មំ បន ហោតី”តិ អាហ។

โส “อุตฺตกมฺปิ โหตู”ติ เสฏฺฐิสฺส สนฺติเก สมาทินฺนสีโล หุตฺวา อุโปสถกมฺมํ อธิฏฺฐาย อตฺตโน วสโนกาสํ ปวิสิตฺวา สีลํ อาวชฺเชตฺวา นิปชฺชิ. อถสฺส สกลทิวสํ นิราหารตาย ปจฺฉิมยามสมนนฺตเร สตฺถกวาตา สมุฏฺฐหึสุ. เสฏฺฐินา นานาวิธานิ เภสชฺชานิ อาหริตฺวา “ภุญฺชา”ติ วุจฺจมาโนปิ “อุโปสถํ น ภินฺทิสฺสามิ, ชีวิตปริยนฺติกํ กตฺวา สมาทินฺน”นฺติ อาห. พลววเวทนา อุปฺปชฺชิ, อรุณุคฺคมนเวลาย สตึ ปจฺจุปฏฺฐาเปตุํ นาสกฺขิ. อถ นํ “ฆาติ มริสฺสตี”ติ นีหริตฺวา “ฆสาเรก นิปชฺชาเปสุํ. ตสฺมึ ขเณ พาราณสิราชา รถวรคโต มหนฺเตน ปริวาเรน นครํ ปทกฺขิณํ กโรนฺโต ตํ ฐานํ สมฺปาปุณิ. โพธิสตฺโต ตสฺส สิรึ โอโลเกตฺวา ตสฺมึ โลภํ อุปฺปาเทตฺวา รชฺชํ ปตฺเถสิ. โส จวิตฺวา อุปฑฺฒุโปสถกมฺมนิสฺสนฺเทน ตสฺส อคฺคมเหสิยา กุจฺฉิมฺหิ ปฏิสนฺธึ คณฺหิ. สา ลทฺธคพฺภปริหารา ทสมาสจฺจเยน ปุตฺตํ วิชายิ, “อุทยกุมาโร”ติสฺส นามํ อกํสุ. โส วยปฺปตฺโต สพฺพสิปฺเปสุ นิปฺผตฺตึ ปาปุณิ, ชาติสฺสรญาเณน อตฺตโน ปุพฺพกมฺมํ สริตฺวา “อปฺปกสฺส กมฺมสฺส ผลํ มม อิท”นฺติ อภิกฺขณํ อุทานํ อุทาเนสิ. โส ปิตุ อจฺจเยน รชฺชํ ปตฺวาปิ อตฺตโน มหนฺตํ สิริวิภวํ โอโลเกตฺวา ตเทว อุทานํ อุทาเนสิ.

อเถกทิวสํ นคเร ฉณํ สชฺชยึสุ, มหาชโน กีฬาปสุโต อโหสิ. ตทา พาราณสิยา อุตฺตรทฺวารวาสี เอโก ภติโก อุทกภตึ กตฺวา ลทฺธํ อฑฺฒมาสกํ ปาการิฏฺฐกาย อนฺตเร ฐเปตฺวา ภตึ กโรนฺโต ทกฺขิณทฺวารํ ปตฺวา ตตฺถ อุทกภติเมว กตฺวา ชีวมานาย เอกาย กปณิตฺถิยา สทฺธึ สํวาสํ กปฺเปสิ. สา ตํ อาห – “สามิ, นคเร ฉโณ วตฺตติ, สเจ เต กิญฺจิ อตฺถิ, มยมฺปิ กีฬิสฺสามา”ติ? “อาม, อตฺถี”ติ. “กิตฺตกํ, สามี”ติ? “อฑฺฒมาสโก”ติ. “กหํ โส”ติ? “อุตฺตรทฺวาเร ปาการิฏฺฐกนฺตเร ฐปิโตติ, อิโต เม ทฺวาทสโยชนนฺตเร นิธานํ, ตว ปน หตฺเถ กิญฺจิ อตฺถี”ติ? “อาม, อตฺถี”ติ. “กิตฺตก”นฺติ? “อฑฺฒมาสโกวา”ติ. “อิติ ตว อฑฺฒมาสโก, มม อฑฺฒมาสโกติ มาสโกว โหติ, ตโต เอเกน โกฏฺฐาเสน มาลํ, เอเกน โกฏฺฐาเสน คนฺธํ, เอเกน โกฏฺฐาเสน สุรํ คเหตฺวา กีฬิสฺสาม, คจฺฉ ตยา ฐปิตํ อฑฺฒมาสกํ อาหรา”ติ. โส “ภริยาย เม สนฺติกา กถา ลทฺธา”ติ หฏฺฐตุฏฺโฐ “ภทฺเท, มา จินฺตยิ, อาหริสฺสามิ น”นฺติ วตฺวา ปกฺกามิ. นาคพโล ภติโก ฉ โยชนานิ อติกฺกมฺม มชฺฌนฺติกสมเย วีตจฺจิกงฺคารสนฺถตํ วิย อุณฺหวาลุกํ มทฺทนฺโต ธนโลเภน หฏฺฐปหฏฺโฐ กสาวรตฺตนิวาสโน กณฺเณ ตาลปณฺณํ ปิฬนฺธิตฺวา เอเกน อาโยควตฺเตน คีตํ คายนฺโต ราชงฺคเณน ปายาสิ.

อุทยราชา สีหปญฺชเร วิวริตฺวา ฐิโต ตํ ตถา คจฺฉนฺตํ ทิสฺวา “กึ นุ โข เอส เอวรูปํ วาตาตปํ อคเณตฺวา หฏฺฐปหฏฺโฐ คายนฺโต คจฺฉติ, ปุจฺฉิสฺสามิ น”นฺติ จินฺเตตฺวา ปกฺโกสนตฺถาย เอกํ ปุริสํ ปหิณิ. เตน คนฺตฺวา “ราชา ตํ ปกฺโกสตี”ติ วุตฺเต “ราชา มยฺหํ กึ โหติ, นาหํ ราชานํ ชานามี”ติ วตฺวา พลกฺกาเรน นีโต เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ. อถ นํ ราชา ปุจฺฉนฺโต คาถา อภาสิ –

๑๙.

“องฺคารชาตา ปถวี, กุกฺกุฬานุคตา มหี;

ອຘ ກາຍສ຺ມິ ຈຕ຺ຕາຣິ, ນ ຕໍ ຕປຕິ ອາຕເປ.

໑ລີ໌

"ປຸພ຺ເພ ຕປຕິ ອາທິຈ຺ໂຈ, ອໂຘ ຕປຕິ ທາລຸກາ;

ອຘ ກາຍສ຺ມິ ຈຕ຺ຕາຣິ, ນ ຕໍ ຕປຕິ ອາຕເປ"ຕິ.

ຕຕ຺ຘ ອຄ຺ຄາເຣາຕາຕິ ເກາ ປຸຣິສ, ອຍໍ ປຈຣີ ຮີຕຕ຺ຖິຄຄ຺ຄາເຣາ ຮິຍ ວຸຈ຺ຈາເຣາຕາ. ຄຸຄ຺ຄຸລອາຕຸຣາຕາຕິ ອາທິຈ຺ຈາທີກເຣຄ຺ຄາເຕສ ຄຸຄ຺ຄຸລເທສ ຮິຍ ວຸຈ຺ຈທາລຸກາຍ ອຕຸຣາຕາ. ຈຕ຺ຕາຣີຕິ ອາເຍາກຈຕ຺ຕາຣິ ອາເຣາເປຕ຺ວາ ກິຕໍ ກາຍສີຕິ.

ເສາ ຣເຍ຺ຍາ ກທໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ກາຘຍາຫ –

໑ປັ໌

"ນ ຍໍ ຕປຕິ ອາຕເປ, ອາຕເປ ຕປຍຕ຺ຕິ ຍໍ;

ອຕ຺ຕາ ຫິ ຮີຮີສາ ຣາຊ, ເຕ ຕປຕ຺ຕິ ນ ອາຕເປ"ຕິ.

ຕຕ຺ຘ ອາຕເປຕິ ຈຕ຺ຕຸກາຍກິເລສກາຍາ. ປຸຣິສຕິ຺ຍາເຕ ອຄິຕປຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ "ອາຕເປ"ຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ອຕ຺ຕາ ຫິ ຮີຮີສາຕິ, ຍທາຣາຊ, ຍສ຺ມາ ຈຕ຺ຕຸກາຍກິເລສກາເຍ ນິສ຺ສາຍ ກຕ຺ຕຸລາ ນານາກິຈ຺ຈສຄ຺ຄຕາ ຮີຮີສາ ອຕ຺ຕາ ອຕ຺ຖິ, ເຕ ຍໍ ຕປຕ຺ຕິ, ນ ອາຕເປຕິ.

ອຘ ນໍ ຣາຊາ "ເກາ ນາຍ ເຕ ອເຕ຺ຕາ"ຕິ ປຸຈ຺ຈີ. ເສາ ອາຫ "ອຫໍ, ເທວ, ທກ຺ຂິເຍ຺ຍາເຣ ກປລິຕ຺ຖິຍາ ສຄ຺ຄິ ສໍຈາສໍ ກເປ຺ສີ, ສາ ຍໍ 'ຯຫໍ ກີຍຄ຺ຄສ຺ສາຍ, ອຕ຺ຖິ ເຕ ກິຄ຺ຄີ ຫເຕ຺ຕ'ຕິ ປຸຈ຺ຈີ, ອຘ ນໍ ອຫໍ 'ຍຍ ນິສາທໍ ຮຸຕ຺ຕເຣຄ຺ຄາເຣ ປີກາເຣຕ຺ຕເຣ ຜປິຕ'ຕ຺ຕິ ອຈຈໍ, ສາ 'ກຄ຺ຄ ຕໍ ອາຫເຣ, ຮຸເກາປິ ກີຍຄ຺ຄສ຺ສາຍາ'ຕິ ຍໍ ປຫິຫີ, ສາ ເຍ ຕສ຺ສາ ກຖາ ຫທຍໍ ນ ຮີຊຫຕິ, ຕໍ ຍໍ ອຕຸສ຺ສເຣຕ຺ຕິ ກາຍຕເປ ຕປຕິ, ອຍໍ ເຍ, ເທວ, ອເຕ຺ຕາ"ຕິ. ອຘ "ວຈຣປໍ ຈາຕາຕປໍ ອກເຫຕ຺ວາ ກໍ ເຕ ຕຸສ຺ສກກາເຣຫໍ, ເຍນ ກາຍເຕ຺ຕາ ກຄ຺ຄສີ"ຕິ? "ເທຈ, ຕໍ ນິສາທໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ 'ຕາຍ ສຄ຺ຄີ ອຄິຣຍິສ຺ສາຍີ'ຕິ ຄຼຍິຕາ ກາເຣເຫນ ຕຸເຕ຺ຕ ກາຍາຍີ"ຕິ. "ກໍ ປນ ເຕ, ເກາ ປຸຣິສ, ຮຸຕ຺ຕເຣຄ຺ຄາເຣ ຜປິຕນິສາທໍ ສຕສຫສ຺ສຍຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຖີ"ຕິ? "ນຕ຺ຖິ, ເທຈາ"ຕິ. ຣາຊາ "ເຕນ ຫິ ປຄ຺ຄານ ສຫສ຺ສານິ, ຈຕ຺ຕາລີສ, ຕໍສ, ຮີສ, ທສ, ສຫສ຺ສໍ, ປຄ຺ຄ ສຕານິ, ຈຕ຺ຕາຣິ, ຕີນິ, ເທ຺ວ, ວກໍ, ສຕໍ, ປຄ຺ຄາສໍ, ຈຕ຺ຕາລີສໍ, ຕໍສໍ, ຮີສໍ, ທສ, ປຄ຺ຄ, ຈຕ຺ຕາຣິ, ຕເຍາ, ເທ຺ວ, ວເກາ ກຫາປເຫາ, ອເຕ຺ຘາ, ປາເທາ, ຈຕ຺ຕາເຣາ ຍາສກາ, ຕເຍາ, ເທ຺ວ,

ឲនកោ យានកោ”តិ បុដ្ឋោ សត្ថា បដិក្ខិបិត្វា “អឌ្ឍយានកោ”តិ ចុទេត្វា “អាម, ទេវ, ឲត្តកំ យយ៉ោឆតំ, តំ អាហរិត្វា តាឃ សព្ទិ អកិរយិស្សាមីតិ កច្ឆាមិ, តាឃ បីតិយា ទេតត ទោយតស្សេត ត យំ ឲស ចាតាតបេិ តបតី”តិ អាហ៎

អថ តំ រាជា “ភោ បុរិស, ឲថន្ទេប អាតបេ តត្ថ យា កមិ, អហំ ទេ អឌ្ឍយានកំ ទស្សាមី”តិ អាហ៎ “ទេវ, អហំ តុយ្ហំ កថាឃ ថត្វា តត្ថ កហិស្សាមិ, ត្វាតខ្វា ឆតំ ត តាទេសស្សាមិ, យយ កយតំ អហារេបត្វា តយ្ហិ កទេហស្សាមី”តិ៎ “ភោ បុរិស, តិចត្ត, យានកំ ទេ ទស្សាមិ, ទេ្វ យានកោហិ ឲចំ ចទេ្ឋត្វា កោដិ កោដិសតំ អបរិមិតំ ឆតំ ទស្សាមិ, តិចត្វា”តិ ចុទេត្វបិ “ទេវ, តំ កទេហត្វា ត្វាតរយ្ហិ កហិស្សាមិ”ត្វាទេ្វថ អាហ៎ តទេតា សេដ្ឋិដ្ឋាតាតិហិ ធាតត្តទេហិ បលោកិទោតា ឃាថ ឋ្ពបទេ្ឋា តទេថ ចត្វា “ឋ្ពបឌ្ឍទេ្ឋ ទេ ទស្សាមិ, តិចត្វា”តិ ចុទេត្វ សយ្យដិត្ថិ៎ រាជា “កច្ឆថ យយ សហាយស្ស ពោសយស្សំ កាទេត្វា តេ្ហបត្វា អលង្ករិត្វា អាទេតថ ត”ត្តិ អយទេ្វ អាណាបេសិ៎ អយទេ្វ តថា អកំសុ៎ រាជា ទេ្ឋ ទ្វិធា កិត្តិត្វា តស្ស ឋ្ពបឌ្ឍទេ្ឋ អទាសិ៎ “សោ បត តំ កទេហត្វាបិ អឌ្ឍយានកបេមេត ឋ្ពត្តទេបស្សំ កទេតាឃេចា”តិ ចទត្តិ៎ សោ អឌ្ឍយានករាជា តាម អហោសិ៎ ទេ សមក្កា សទេ្មាទយាតា ទេ្ឋ កាទេន្តា ឲកជិចសំ ឋ្ពឈ្យាតំ កមិសុ៎ តត្ថ កិញ្ចត្វា ឋ្ពទឃរាជា អឌ្ឍយានករញ្ញោ អទេ្ក សីសំ កត្វា តិបជ្ជិ៎ តស្មិ តិទ្ទំ ឱក្កន្តេ បរិចារកត្សា កិញ្ចអាត្តកចតចសេត តត្ថ តត្ថ អកមិំសុ៎

អឌ្ឍយានករាជា “កិំ ទេយ តិច្ចកាលំ ឋ្ពបឌ្ឍរទេ្ឋត, ត្វាមំ យាទេត្វា អហទេយច សកលទេ្ឋ កាទេស្សាមី”តិ ចក្កំ អត្តាហិត្វា “បហរិស្សាមិ ត”ត្តិ ឱទត្តត្វា បុត “អយំ រាជា មំ ទលិទ្ទកបណំ យត្ស្សំ អត្តតា សមាតំ កត្វា យហទេត្ត ត្វាស្សរិយេ បតិដ្ឋេបេសិ, ឲថន្ទេបំ តាម ឃសទាឃកំ យាទេត្វា ទេ្ឋ កាទេស្សាមីតិ យយ ត្វាទេ្ឋ ឋ្ពយុត្តា, អយុត្តំ ចត ទេយ កម្ម”ត្តិ សតិ បដិលភិត្វា អសិ បទេចទេសិ៎ អថស្ស ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ តទេថ ចិត្តំ ឋ្ពយជ្ជិ៎ តទេតា ចិទេ្តសិ “ត្វាទំ ចិត្តំ បុតប្បុតំ ឋ្ពយជ្ជមាតំ មំ បាបកម្មេ តិយោជេយ្យា”តិ៎ សោ អសិ ភូមិយំ ខិបិត្វា រាជាតំ ឋ្ពដ្ឋាបេត្វា “ឧយាហិ ទេយ, ទេវា”តិ បាទេសុ បតិ៎ “តត្ស សម្ម, តច យមត្តទេ ទោសោ តត្តិ”តិ? “អត្ថិ, យហារាជ, អហំ ត្វាទំ តាម អកាសិ”ត្តិ៎ “ទេតត ហិ សម្ម, ឧយាមិ ទេ, ត្វាទ្ធត្តា បត ទេ្ឋ កាទេហិ, អហំ ឋ្ពបរាជា ហុត្វា តំ ឋ្ពបដ្ឋហិស្សាមី”តិ៎ សោ “ត ទេយ, ទេវ, ទេទ្ឋេត អត្ថោ, អយតោ្ហតណ្ហា យំ អបាទយេសុ តិក្ខត្តាទេបស្សតិ, តថ ទេ្ឋ តូទេយច កណ្ហាអហំ បព្វាជិស្សាមិ, ឌិដ្ឋោ ទេយ កាយស្ស យូលំ, អយតោ្ហាសក្កេបេត ចឌ្ឍតិ, ត ជាតិ តំ តទេតា បដ្ឋាយ សក្កេបេស្សាមី”តិ ឋ្ពទាទេតទេត្តា ចត្ថត្វំ កាថយាហ –

៦៨៎

“អទ្ទសំ កាម ទេ យូលំ, សក្កប្បា កាម ជាយសិ;

ត តំ សក្កប្បយិស្សាមិ, ឲចំ កាម ត ហេហិសី”តិ៎

តត្ថ ឲចត្តិ ឲចំ យមត្តទេ៎ ត ហេហិសីតិ ត ឋ្ពយជ្ជិស្សសីតិ៎

ឯវញ្ច បន វត្វា បុន កាមេសុ អនុយុញ្ជន្តស្ស មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ បញ្ចមំ គាថមាហ –

៣០។

"អប្បាបិ កាមា ន អលំ, ពហូហិបិ ន តប្បតិ;

អហហា ពាលលបនា, បរិវជ្ជេថ ជគ្គតោ"តិ។

តត្ថ អហហាតិ សំវេគទីបនំ។ ជគ្គតោតិ ជគ្គន្តោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – មហារាជ, ឥមស្ស មហាជនស្ស អប្បកាបិ វត្ថុកាមកិលេសកាមា ន អលំ បរិយត្តាវ, ពហូហិបិ វ តេហិ ន តប្បតេវ, "អហោ ឥមេ មម រូបា មម សទ្ទា"តិ លបនតោ ពាលលបនា កាមា, ឥមេ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា ពោធិបក្ខិយានំ ធម្មានំ ភាវនានុយោគមនុយុត្តា ជគ្គន្តោ កុលបុត្តា បរិវជ្ជេថ, បរិញ្ញាបហានាភិសមយេហិ អភិសមេត្វា បជហេយ្យាតិ។

ឯវំ សោ មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា ឧទយរាជានំ រជ្ជេ បតិដ្ឋាបេត្វា មហាជនំ អស្សុមុខំ រោទមានំ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញាយោ និព្ពត្តេត្វា វិហាសិ។ តស្ស បព្ពជិតកាលេ រាជា តំ ឧទានំ សកលំ កត្វា ឧទានេន្តោ ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

៣១។

"អប្បស្ស កម្មស្ស ផលំ មមេទំ, ឧទយោ អជ្ឈគមា មហត្តបត្តំ;

សុលទ្ធលាភោ វត មាណវស្ស, យោ បព្ពជី កាមរាគំ បហាយា"តិ។

តត្ថ ឧទយោតិ អត្តានំ សន្ធាយ វទតិ។ មហត្តបត្តន្តិ មហន្តភាវប្បត្តំ វិបុលំ ឥស្សរិយំ អជ្ឈគមា។ មាណវស្សាតិ សត្តស្ស មយ្ហំសហាយស្ស សុលទ្ធលាភោ, យោ កាមរាគំ បហាយ បព្ពជិតោតិ អភិប្បាយេនេវមាហ។

ឥមិស្សា បន គាថាយ ន កោចិ អត្ថំ ជានាតិ។ អថ នំ ឯកទិវសំ អគ្គមហេសី គាថាយ អត្ថំ បុច្ឆិ, រាជា ន កថេសិ។ ឯកោ បនស្ស គង្គមាលោ នាម មង្គលន្ហាបិតោ, សោ រញ្ញោ មស្សុំ ករោន្តោ បឋមំ ខុរបរិកម្មំ កត្វា បច្ឆា សណ្ឌាសេន លោមានិ គណ្ហាតិ, រញ្ញោ ច ខុរបរិកម្មកាលេ សុខំ ហោតិ, លោមហរណកាលេ ទុក្ខំ។ សោ បឋមំ តស្ស វរំ ទាតុកាមោ ហោតិ, បច្ឆា សីសច្ឆេទនមាកង្ខតិ។ អថេកទិវសំ "ភទ្ទេ, អម្ហាកំ គង្គមាលកប្បកោ ពាលោ"តិ ទេវិយា តមត្ថំ អារោចេត្វា "កិំ បន, ទេវ, កាតុំ វដ្ដតី"តិ វុត្តេ "បឋមំ

សណ្ឌាសេន លោមានិ គហេត្វា បច្ឆា ខុរបរិកម្ម”ន្តិ អាហ។ សោ តំ កប្បកំ បក្កោសាបេត្វា “តាត, ឥទានិ រញ្ញោ មស្សុករណទិវសេ បឋមំ លោមានិ គហេត្វា បច្ឆា ខុរបរិកម្មំ ករេយ្យាសិ, រញ្ញា ច ‘វរំ គណ្ហាហី’តិ វុត្តេ ‘អញ្ញេន, ទេវ, មេ អត្ថោ នត្ថិ, តុម្ហាកំ ឧទានគាថាយ អត្ថំ អាចិក្ខថា’តិ វទេយ្យាសិ, អហំ តេ ពហុំ ធនំ ទស្សាមី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា មស្សុករណទិវសេ បឋមំ សណ្ឌាសំ គណ្ហិ។ “កិំ, ភណេ គង្គមាល, អបុព្ពំ តេ ករណ”ន្តិ រញ្ញា វុត្តេ “ទេវ, កប្បកា នាម អបុព្ពម្បិ ករោន្តី”តិ វត្វា បឋមំ លោមានិ គហេត្វា បច្ឆា ខុរបរិកម្មំ អកាសិ។ រាជា “វរំ គណ្ហាហី”តិ អាហ។ “ទេវ, អញ្ញេន មេ អត្ថោ នត្ថិ, តុម្ហាកំ ឧទានគាថាយ អត្ថំ កថេថា”តិ។ រាជា អត្តនោ ទលិទ្ទកាលេ កតំ កថេតុំ លជ្ជន្តោ “តាត, ឥមិនា តេ វេរេន កោ អត្ថោ, អញ្ញំ គណ្ហាហី”តិ អាហ។ “ឯតមេវ ទេហិ, ទេវា”តិ។ សោ មុសាវាទភយេន “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា កុម្មាសបិណ្ឌិជាតកេ វុត្តនយេនេវ សព្ពំ សំវិទហាបេត្វា រតនបល្លង្កេ និសីទិត្វា “អហំ គង្គមាល, បុរិមភវេ ឥមស្មិំយេវ នគរេ”តិ សព្ពំ បុរិមកិរិយំ អាចិក្ខិត្វា “ឥមិនា ការណេន ឧបឌ្ឍគាថំ, ‘សហាយោ បន មេ បដ្ឋិតោ, អហំ បមត្តោ ហុត្វា រជ្ជមេវ ការេសី’តិ ឥមិនា ការណេន បច្ឆា ឧបឌ្ឍគាថំ វទាមី”តិ ឧទានស្ស អត្ថំ កថេសិ។

តំ សុត្វា កប្បកោ “ឧបោសថកម្មេន កិរ រញ្ញា អយំ សម្បត្តិ លទ្ធា, កុសលំ នាម កាតព្ពមេវ, យន្នូនាហំ បព្ពជិត្វា អត្តនោ បតិដ្ឋំ ករេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេត្វា ញាតិភោគបរិវដ្ដំ បហាយ រាជានំ បព្ពជ្ជំ អនុជានាបេត្វា ហិមវន្តំ គន្ត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា តិលក្ខណំ អារោបេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា បច្ចេកពោធិំ បត្វា ឥទ្ធិយា និព្ពត្តបត្តចីវរធរោ គន្ធមាទនបព្ពតេ បញ្ចវស្សានិ វសិត្វា “ពារាណសិរាជានំ ឱលោកេស្សាមី”តិ អាកាសេនាគន្ត្វា ឧយ្យានេ មង្គលសិលាយំ និសីទិ។ ឧយ្យានបាលោ សញ្ជានិត្វា គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ “ទេវ, គង្គមាលោ បច្ចេកពុទ្ធោ ហុត្វា អាកាសេនាគន្ត្វា ឧយ្យានេ និសិន្នោ”តិ។ រាជា តំ សុត្វា “បច្ចេកពុទ្ធំ វន្ទិស្សាមី”តិ វេគេន និក្ខមិ។ រាជមាតា ច បុត្តេន សទ្ធិំយេវ និក្ខមិ។ រាជា ឧយ្យានំ បវិសិត្វា តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ សទ្ធិំ បរិសាយ។ សោ រញ្ញា សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ ករោន្តោ “កិំ, ព្រហ្មទត្ត, អប្បមត្តោសិ, ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ, ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករោសី”តិ រាជានំ កុលនាមេន អាលបិត្វា បដិសន្ថារំ ករោតិ។ តំ សុត្វា រញ្ញោ មាតា “អយំ ហីនជច្ចោ មលមជ្ជកោ ន្ហាបិតបុត្តោ អត្តានំ ន ជានាតិ, មម បុត្តំ បថវិស្សរំ ជាតិមន្តំ ‘ព្រហ្មទត្តា’តិ នាមេនាលបតី”តិ កុជ្ឈិត្វា សត្តមំ គាថមាហ –

៣៧។

“តបសា បជហន្តិ បាបកម្មំ, តបសា ន្ហាបិតកុម្ភការភាវំ;

តបសា អភិភុយ្យ គង្គមាល, នាមេនាលបសជ្ជ ព្រហ្មទត្តា”តិ។

តស្សត្ថោ – ឥមេ តាវ សត្តា តបសា អត្តនា កតេន តបោគុណេន បាបកម្មំ ជហន្តិ, កិំ បនេតេ តបសា ន្ហាបិតកុម្ភការភាវម្បិ ជហន្តិ, យំ ត្វំ គង្គមាល, អត្តនោ តបសា អភិភុយ្យ មម បុត្តំ ព្រហ្មទត្តំ នាមេនាលបសិ, បតិរូបំ នុ តេ ឯតន្តិ?

រាជា យាវតទិ ចារេត្វា បច្ចេកញ្ញស្ស គុណំ បកាសេន្តោ អដ្ឋមំ គាថមាហ –

3ឲ៍

“សត្តិដ្ឋិកេយច អយុ បស្សេឆ, ឍត្តិសោរច្ចស្ស អឃំ ចិបិកោ;

ឃោ សព្ពុឌតស្ស ចក្តិតោហុ, តំ ចត្ថាយ សទាខិកា សយច្ចា”តិ៍

តត្ថ ឍត្តិសោរច្ចស្សាតិ អឆិចាសតឍត្តិយា ច សោរច្ចស្ស ច៍ តំ ចត្ថាយាតិ តំ ព្វុងាតិ យឃំ សទាខិកា សយច្ចា សព្វេ ចត្ថាយ, បស្សេឆ អយុ, ឍត្តិសោរច្ចាតំ ចិបិកត្តិ៍

រញ្ញោ យាវតទិ ចារិតាយ សេសយហាឌតោ ស្ដុហិត្វា “អឃុត្តំ ចត, ឥឩច, ឲចទ្ធុបស្ស ហឹភឌច្ចស្ស ឰយេ្យភាសេតាលបត”ត្តិ អាហ៍ រាជា យហាឌតឃ្យិ បដិជាហិត្វា តស្ស គុណកធំ កេឆតុំ ឰសាភកាឆយាហ –

33៍

“យា កិច្ចិ អចគ្រត្ថ កក្ដយាល៍, យុតិតំ យោគបឆេឃុ និក្ខយាតំ;

ឲសោ ហិ អតទិ អញ្ញចំ, ឃំ តទិត្វា ឥទត្តិ ចឹតសោកា”តិ៍

តត្ថ យុតិតត្តិ អការិកាភការិកសេក្ខាសេក្ខបច្ចេកយុតិឃុ បច្ចេកយុតិំ៍ យោគបឆេឃុ និក្ខយាតត្តិ បុព្វកាកបដិបងាជាឆិបក្ខិឃឆយុសន្លាតឃុ យោគបឆេឃុ និក្ខយាតំ៍ អញ្ញចត្តិ សំសារយហាសយុក្តំ៍

ឲចច្ចា បភ ចត្វា រាជា បច្ចេកញ្ញុំ ចត្តិត្វា “ភន្តេ, យឃ្យាយាតុ ឍយឆា”តិ អាហ៍ “ឍយាយិ, យហារាជា”តិ៍ រាជបរិសាបិ តំ ឍយាសេបសិ៍ រាជា អត្តាតំ តិស្សាយ ចសតព្វាយ បដិញ្ញា ឃាធិ៍ បច្ចេកញ្ញោ បភ បដិញ្ញា អងត្វា សទាខិកាឃ បរិសាឃ បស្សត្តិយាច អាកាសេ ងត្វា រញ្ញោ ឰចាតំ ងត្វា កត្ថយាឥតយេច កតោ៍

សត្វា ព្វុយំ ឆយុេងសតំ អាហរិត្វា “ឲចច្ចា ស្តុបិសកា ស្តេបិសឆចាសោ ភាយ ចសិតព្វឃុត្តកោ”តិ ចត្វា ឌាតកំ សយោធានេតសិ – “តងា បច្ចេកញ្ញោ បរិតិព្វាយិ, អដ្ឋយាសករាជា អាភន្ទោ អហោសិ, រញ្ញោ យាតា យហាយាឃា, អក្កយហេសី រាហុលយាតា, ស្តងឃរាជា បភ

អហយេច អវេហាសិ”ត្តិ៑

ពក្កយាលឌាតពចណ្ហកា បញ្ចមា៑

[៳១១] ៹៑ ឆេតិយជាតពចណ្ហកា

ឆយ្ខា ហេច ហេតា ហត្ថិតិ ឰជំ សត្វា ឌេតចេត ចិហរេន្តា ឌេចឌត្តស្ស បឆចិបរចេសតំ អារព្ភ ពចេឆសិ៑ តស្មិំ ហ្យិឌិចេឃ ភិក្ខូ ឆយ្ខូឃកាឃំ ពចំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ឌេចឌត្តោ មុសាវាឌំ ពត្វា បឆចិ បចិដ្ឋោ អឌីចិបរាយណោ ជាតោ”តិ៑ សត្វា អាគន្ត្វា “ពាយ ឝុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឲតរហិ ពថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ ឝាមា”តិ វុត្តេ “ឝ, ភិក្ខវេ, ឥឌាឝេច, បុព្ពេបិ បឆចិ បចិដ្ឋោយេវា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៑

អតីតេ បឋមកប្បេ មហាសម្មតោ ឝាម រាជា អសង្ខេយ្យាយុកោ អហោសិ៑ តស្ស បុត្តោ រោជោ ឝាម, តស្ស បុត្តោ ចររោជោ ឝាម, តស្ស បុត្តោ ពល្យាណោ ឝាម, ពល្យាណស្ស បុត្តោ ចរពល្យាណោ ឝាម, ចរពល្យាណស្ស បុត្តោ ឧបោសថោ ឝាម, ឧបោសថស្ស បុត្តោ ចន្ធាតា ឝាម, ចន្ធាតុស្ស បុត្តោ ចរចន្ធាតា ឝាម, ចរចន្ធាតុស្ស បុត្តោ ចរោ ឝាម, ចរស្ស បុត្តោ ឧបចរោ ឝាម អហោសិ, ឧបរិចរោតិបិ តស្សេច ឝាមំ៑ សោ ចេតិយរដ្ឋេ សោត្ថិយឝគរេ រជ្ជំ ពារេសិ, ចតូហិ រាជិទ្ធីហិ សមន្នាគតោ អហោសិ ឧបរិចរោ អាពាសពាមី, ចត្តារោ ឝំ ឌេចបុត្តា ចតូសុ ឌិសាសុ ខគ្គហត្ថា រក្ខន្តិ, ពាយតោ ចន្ទឝគន្ធោ ចាយតិ, មុខតោ ឧប្បលគន្ធោ៑ តស្ស ពបិលោ ឝាម ព្រាហ្មណោ បុរោហិតោ អហោសិ៑ ពបិលព្រាហ្មណស្ស បឝ ពនិដ្ឋោ ពោរពលម្ពោ ឝាម រញ្ញោ សទ្ធិំ ឲពាចរិយពុលេ ឧគ្គហិតសិប្បោ ឝាលសហាយោ៑ សោ តស្ស ពុមារពាលេយេច “អហំ រជ្ជំ បត្វា តុម្ហំបុរោហិតដ្ឋានំ ឌស្សាមី”តិ បដិជានិ៑ សោ រជ្ជំ បត្វា បិតុ បុរោហិតំ ពបិលព្រាហ្មណំ បុរោហិតដ្ឋានតោ ចាលេតុំ ឝាសក្ខិ៑ បុរោហិតេ បឝ អត្តនោ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តេ តស្មិំ គារវេឝ អបចិតាការំ ឌស្សេសិ៑ ព្រាហ្មណោ ឝំ សល្លក្ខេត្វា “រជ្ជំ ឝាម សមចយេហិ សទ្ធិំ សុបរិហារំ ហោតិ, អហំ រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា បព្ពជិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “ឌេច, អហំ មហល្លកោ, គេហេ ពុមារកោ អត្ថិ, ឝំ បុរោហិតំ ពរោហិ, អហំ បព្ពជិស្សាមី”តិ រាជានំ អនុជានាបេត្វា បុត្តំ បុរោហិតដ្ឋានេ ឋបាបេត្វា រាជុយ្យានំ បចិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញាយោ ឝិព្ពត្តេត្វា បុត្តំ ឝិស្សាយ តត្ថេច ចាសំ ពប្បេសិ៑

ពោរពលម្ពោ “អយំ បព្ពជន្តោបិ ឝ មយ្ហំឋាឝន្តរំ ឌាបេសី”តិ ភាតរិ អាឃាតំ ពន្ធិត្វា ឲពឌិចសំ សុខពថាយ ឝិសិន្នសមយេ រញ្ញា “ពោរពលម្ពា ពិំ ត្វំ បុរោហិតដ្ឋានំ ឝ ពរោសី”តិ វុត្តេ “អាម, ឌេច, ឝ ពរោមិ, ភាតា មេ ពរោតី”តិ អាហ៑ “ឝនុ តេ ភាតា បព្ពជិតោ”តិ? “អាម បព្ពជិតោ, ឋាឝន្តរំ បឝ បុត្តស្ស ឌាបេសី”តិ៑ “តេឝ ហិ ត្វំ ពរោហី”តិ? “ឌេច, បចេណិយា អាគតំ ឋាឝន្តរំ មម ភាតរំ អបនេត្វា ឝ សក្កា មយា ពាតុ”ន្តិ៑ “ឲចំ សន្តេ អហំ ឝំ មហល្លកំ ពត្វា ភាតរំ តេ ពនិដ្ឋំ ពរិស្សាមី”តិ៑ “ពថំ, ឌេចា”តិ? “មុសាវាឌំ ពត្វា”តិ៑ “ពិំ ឌេច, ឝ ជានាថ, យថា មម ភាតា មហន្តេឝ អព្ភុតឆយ្ខេឝ សមន្នាគតោ ចិជ្ជាឆរោ, សោ អព្ភុតឆយ្ខេឝ តុម្ហេ ឲចញ្ចេស្សតិ,

ចត្តារោ ទេវបុត្តេ អន្តរហិតេ វិយ ករិស្សតិ, កាយតោ ច មុខតោ ច សុគន្ធំ ទុគ្គន្ធំ វិយ ករិស្សតិ, តុម្ហេ អាកាសា ឱតារេត្វា ភូមិយំ ឋិតេ វិយ ករិស្សតិ, តុម្ហេ បថវឹ បវិសន្តា វិយ ភវិស្សថ, តទា តុម្ហាកំ កថាយ បតិដ្ឋាតុំ ន សក្ខិស្សថា”តិ។ “ត្វំ ឯវំ សញ្ញ មា ករិ, អហំ កាតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ។ “កទា ករិស្សថ, ទេវា”តិ? “ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ”តិ។ សា កថា សកលនគរេ បាកដា អហោសិ។ “រាជា កិរ មុសាវាទំ កត្វា មហល្លកំ ខុទ្ទកំ, ខុទ្ទកំ មហល្លកំ ករិស្សតិ, ឋានន្តរំ ខុទ្ទកស្ស ទាបេស្សតិ, កីទិសោ នុ ខោ មុសាវាទោ នាម, កិំ នីលកោ, ឧទាហុ បីតកាទីសុ អញ្ញតរវណ្ណោ”តិ ឯវំ មហាជនស្ស វិតក្កោ ឧទបាទិ ។ តទា កិរ លោកស្ស សច្ចវាទីកាលោ, “មុសាវាទោ នាម ឯវរូបោ”តិ ន ជានន្តិ។

បុរោហិតបុត្តោបិ តំ កថំ សុត្វា បិតុ សន្តិកំ គន្ត្វា កថេសិ “តាត, រាជា កិរ មុសាវាទំ កត្វា តុម្ហេ ខុទ្ទកេ កត្វា អម្ហាកំ ឋានន្តរំ មម ចូឡបិតុស្ស ទស្សតី”តិ។ “តាត, រាជា មុសាវាទំ កត្វាបិ អម្ហាកំ ឋានន្តរំ ហរិតុំ ន សក្ខិស្សតិ។ កតរទិវសេ បន ករិស្សតី”តិ? “ឥតោ កិរ សត្តមេ ទិវសេ”តិ។ “តេន ហិ តទា មយ្ហំ អារោចេយ្យាសី”តិ។ សត្តមេ ទិវសេ មហាជនា “មុសាវាទំ បស្សិស្សាមា”តិ រាជង្គណេ សន្និបតិត្វា មញ្ចាតិមញ្ចេ ពន្ធិត្វា អដ្ឋំសុ។ កុមារោ គន្ត្វា បិតុ អារោចេសិ។ រាជា អលង្កតបដិយត្តោ និក្ខម្ម មហាជនមជ្ឈេ រាជង្គណេ អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ តាបសោ អាកាសេនាគន្ត្វា រញ្ញោ បុរតោ និសីទនចម្មំ អត្ថរិត្វា អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ មហារាជ, មុសាវាទំ កត្វា ខុទ្ទកំ មហល្លកំ កត្វា តស្ស ឋានន្តរំ ទាតុកាមោសី”តិ? “អាម អាចរិយ, ឯវំ មេ កថិត”ន្តិ។ អថ នំ សោ ឱវទន្តោ “មហារាជ, មុសាវាទោ នាម ភារិយោ គុណបរិធំសកោ ចតូសុ អបាយេសុ និព្ពត្តាបេតិ។ រាជា នាម មុសាវាទំ ករោន្តោ ធម្មំ ហនតិ, សោ ធម្មំ ហនិត្វា សយមេវ ហញ្ញតី”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៣៨។

“ធម្មោ ហវេ ហតោ ហន្តិ, នាហតោ ហន្តិ កិញ្ចនំ;

តស្មា ហិ ធម្មំ ន ហនេ, មា ត្វំ ធម្មោ ហតោ ហនី”តិ។

តត្ថ ធម្មោតិ ជេដ្ឋាបចាយនធម្មោ ឥធាធិប្បេតោ។

អថ នំ ឧត្តរិបិ ឱវទន្តោ “សចេ, មហារាជ, មុសាវាទំ ករិស្សសិ, ចតស្សោ ឥទ្ធិយោ អន្តរធាយិស្សន្តី”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៩។

“អលិកំ ភាសមានស្ស, អបក្កមន្តិ ទេវតា;

ᨷᩪᨲᩥᨣᨶ᩠ᨵᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᩅᩣᨲᩥ, ᩈᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨧ ᨵᩴᩈᨲᩥ;

ᨿᩮᩣ ᨩᩣᨶᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨶᩴ ᩅᩥᨿᩣᨠᩁᩮ”ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᨧᩮ ᩋᩃᩥᨠᩴ ᨽᨱᩥᩔᩈᩥ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᨴᨲᩥ᩺ ᨷᩪᨲᩥᨣᨶ᩠ᨵᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᩅᩣᨲᩦᨲᩥ ᨾᩩᨡᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨧ ᩏᨽᩮᩣ ᨷᩪᨲᩥᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩣᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᩺ ᩈᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨧ ᨵᩴᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᨽᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᩔᩈᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᩺

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨽᩦᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᩁᨠᩃᨾ᩠ᨻᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ “ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨽᨲᩩ ᨾᨿᩣ ᨷᨮᨾᨾᩮᩅ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩑᨲᩴ ᨠᨳᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᨷᩥᩃᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᨳᩥᨲᨾᩮᩅ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴᩈᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨠᩮᩣᩁᨠᩃᨾ᩠ᨻᩮᩣ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᩋᨳᩔ ᩈᩉ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ “ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨶ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨡᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥᩴᩈᩩ, ᨾᩩᨡᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᨱ᩠ᨯᨷᩪᨲᩥ ᩅᩥᨿ, ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᩅᨭᩅᨧ᩠ᨧᨠᩩᨭᩦ ᩅᩥᨿ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩣᨿᩥ, ᩋᩣᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᨽᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨳᩅᩥᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᨧᨲᩔᩮᩣᨷᩥ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᩥᩴᩈᩩ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ “ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᨧᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᨱᩥᩔᩈᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩮ ᨷᩣᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

3ᩃᩦ᩺

“ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᨱᩈᩥ, ᩉᩮᩣᩉᩥ ᩁᩣᨩ ᨿᨳᩣ ᨷᩩᩁᩮ;

ᨾᩩᩈᩣ ᨧᩮ ᨽᩣᩈᩈᩮ ᩁᩣᨩ, ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮ ᨧᩮᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴᨿᩮᩅ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮ, ᨷᩩᨶ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺

ᩈᩮᩣ “ᨷᩔ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᨮᨾᩴ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᨶᩮᩅ ᨲᩮ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩉᩥᨲᩣ, ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥᨷᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨷᩣᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ “ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᩴ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩴ ᨽᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᨣᩮᩣᨷ᩠ᨹᨠᩣ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ “ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩍᨴᩣᨶᩥᨷᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨷᩣᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

3ᨷᩢ᩺

“ᩋᨠᩣᩃᩮ ᩅᩔᨲᩦ ᨲᩔ, ᨠᩣᩃᩮ ᨲᩔ ᨶ ᩅᩔᨲᩥ;

ᨿᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨿᩣᨠᩁᩮ”ᨲᩥ᪉

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᩥᨩᩥᨲᩮ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩋᩅᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᩣᩃᩮ ᩅᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪉

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨷᩩᨶᨸᩥ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᨹᩃᩮᨶ ᨿᩣᩅ ᨣᩮᩣᨷ᩠ᨹᩣ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨳᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪙᪉

“ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᨱᩈᩥ, ᩉᩮᩣᩉᩥ ᩁᩣᨩ ᨿᨳᩣ ᨷᩩᩁᩮ;

ᨾᩩᩈᩣ ᨧᩮ ᨽᩣᩈᩈᩮ ᩁᩣᨩ, ᨽᩪᨾᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈ ᨧᩮᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪉

ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨠᩮᩣᩁᨠᩃᨾ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᨾᩮᩅ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᨩᩣᨱᩩᨠᩣ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥ᪉ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨷᩩᨶᨸᩥ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨳᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪔᪐᪉

“ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣ ᨲᩔ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᩁᨣᩔᩮᩅ ᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨲᩥ;

ᨿᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨿᩣᨠᩁᩮ᪉

᪔᪑᪉

“ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᨱᩈᩥ, ᩉᩮᩣᩉᩥ ᩁᩣᨩ ᨿᨳᩣ ᨷᩩᩁᩮ;

ឲ្យសា ទេ ការទេវ រាជ, កិទេឃ្យា បចិវ ទេតិយា”តិ។

ឰយា ទេ្ឆ កាឆា ចត្វា “ឰឌាតិ សក្កា បរិកតិកំ កាតុ”ន្តិ អាហ។ រាជា តស្ស ចចនំ សុត្វាបិ អគាឌិយិត្វា “តុំសិ, ភទេ្ត, ពតិទេ្ឌា, ទេឌទេ្ឌា ទេកាទកលទេ្ឋា”តិ ចតុត្ថម្បិ ឲ្យសាចាឌំ ពត្វា ឃាច ពឌិទេតា បឆចិ បរិចិសិ។ អឆ តំ ទ្រាហ្មទេណា “សល្លទេក្ខហិ, យហារាឌា”តិ ចត្វា បុត ទេ្ឆ កាឆា អភាសិ –

៤៧។

“ឌិច្ឆា តស្ស ត ភចតិ, យន្ធទេស្សច ឌិសយតិ;

ទេយា ឌាតំ បុន្តិទេតា បចំញ្ញា អន្តោឆា តំ ចិឃាពទេទ។

៤៧។

“សទេច ហិ សន្តិ ភណសិ, ទេហាហិ រាឌ ឃឆា បុទេទ;

ឲ្យសា ទេ ការទេវ រាជ, កិទេឃ្យា បចិវ ទេតិយា”តិ។

តត្ថ យន្ធទេស្សចាតិ តិន្ហាតិន្ហាតុជ្ឈាទេត ឲ្យសាចាឌិទេតា យន្ធស្ស ចិឃ ពឆតសយត្វា ឌិច្ឆា ត ទេហាតិ, ម្មុទេកាច ទេហាតីតិ អទេត្វា។

ទេសា បត្តាយម្បិ “តុំសិ ពតិទេ្ឌា, ទេឌទេ្ឌា ទេកាទកលទេ្ឋា”តិ ឲ្យសាចាឌំ ពត្វា ឃាច ភាកិទេតា បឆចិ បរិចិសិ។ អឆ តំ ទ្រាហ្មទេណា បុតបិ “សល្លទេក្ខហិ, យហារាឌា”តិ ចត្វា ទេ្ឆ កាឆា អភាសិ –

៤៨។

“ឲិទេឃាច តស្ស ឌាឃន្តិ, ត បុយា ឌាឃទេទ ពុទេល;

ទេយា ឌាតំ បុន្តិទេតា បចំញ្ញា អន្តោឆា តំ ចិឃាពទេទ។

៣៣។

“សចេ ហិ សច្ចំ ភណសិ, ហោហិ រាជ យថា បុរេ;

មុសា ចេ ភាសសេ រាជ, ភិយ្យោ បវិស ចេតិយា”តិ។

តត្ថ ថិយោវាតិ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានតោ មុសាវាទិស្ស ធីតរោវ ជាយន្តិ, បុត្តា ន ជាយន្តីតិ អត្ថោ។

រាជា តស្ស វចនំ អនាទិយិត្វា ឆដ្ឋម្បិ តថេវ មុសាវាទំ កថិត្វា យាវ ថនា បថវិំ បាវិសិ។ អថ នំ បុនបិ ព្រាហ្មណោ “សល្លក្ខេហិ, មហារាជា”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

៣៤។

“បុត្តា តស្ស ន ភវន្តិ, បក្កមន្តិ ទិសោទិសំ;

យោ ជានំ បុច្ឆិតោ បញ្ហំ, អញ្ញថា នំ វិយាករេ។

៣៥។

“សចេ ហិ សច្ចំ ភណសិ, ហោហិ រាជ យថា បុរេ;

មុសា ចេ ភាសសេ រាជ, ភិយ្យោ បវិស ចេតិយា”តិ។

តត្ថ បក្កមន្តីតិ សចេ មុសាវាទិស្ស បុត្តា ភវន្តិ, មាតាបិតូនំ អនុបការា ហុត្វា បលាយន្តីតិ អត្ថោ។

សោ បាបមិត្តសំសគ្គទោសេន តស្ស វចនំ អនាទិយិត្វា សត្តមម្បិ តថេវ មុសាវាទំ អកាសិ។ អថស្ស បថវី វិវរំ អទាសិ, អវីចិតោ ជាលា ឧដ្ឋហិត្វា គណ្ហិ។

៣៦។

"ស រាជា ឥសិនា សត្តោ, អន្តលិក្ខចរោ បុរេ;

បាវេក្ខិ បថវឹ ចេច្ចោ, ហីនត្តោ បត្ត បរិយាយំ។

៣៨។

តស្មា ហិ ឆន្ទាគមនំ, នប្បសំសន្តិ បណ្ឌិតា;

អទុដ្ឋចិត្តោ ភាសេយ្យ, គិរំ សច្ចូបសំហិត"ន្តិ។ –

ឥមា ទ្វេ អភិសម្ពុទ្ធគាថា ហោន្តិ។

តត្ថ ស រាជាតិ ភិក្ខវេ, សោ រាជា ចេតិយោ បុព្ពេ អន្តលិក្ខចរោ ហុត្វា បច្ឆា ឥសិនា អភិសត្តោ បរិហីនសភាវោ ហុត្វា។ បត្ត បរិយាយន្តិ អត្តនោ កាលបរិយាយំ បត្វា បថវឹ បាវិសីតិ អត្ថោ។ តស្មាតិ យស្មា ចេតិយរាជា ឆន្ទាគមនេន អវីចិបរាយណោ ជាតោ, តស្មា។ អទុដ្ឋចិត្តោតិ ឆន្ទាទីហិ អទូសិតចិត្តោ ហុត្វា សច្ចមេវ ភាសេយ្យ។

មហាជនោ "ចេតិយរាជា ឥសឹ អក្កោសិត្វា មុសាវាទំ កត្វា អវីចឹ បវិដ្ឋោ"តិ ភយប្បត្តោ អហោសិ។ រញ្ញោ បញ្ច បុត្តា អាគន្ត្វា បុរោហិតស្ស បាទេសុ បតិត្វា "អម្ហាកំ អវស្សយោ ហោហី"តិ វទឹសុ។ បុរោហិតោ "តាតា, តុម្ហាកំ បិតា ធម្មំ នាសេត្វា មុសាវាទំ កត្វា ឥសឹ អក្កោសិត្វា អវីចឹ ឧបបន្នោ, ធម្មោ នាមេស ហតោ ហនតិ, តុម្ហេហិ ន សក្កា ឥធ វសិតុ"ន្តិ វត្វា តេសុ សព្ពជេដ្ឋកំ "ឯហិ ត្វំ, តាត, បាចីនទ្វារេន និក្ខមិត្វា ឧជុកំ គច្ឆន្តោ សព្ពសេតំ សត្តបតិដ្ឋំ ហត្ថិរតនំ បស្សិស្សសិ, តាយ សញ្ញាយ តត្ថ នគរំ មាបេត្វា វស, តំ នគរំ ហត្ថិបុរំ នាម ភវិស្សតី"តិ អាហ។ ទុតិយំ អាមន្តេត្វា "ត្វំ, តាត, ទក្ខិណទ្វារេន និក្ខមិត្វា ឧជុកមេវ គច្ឆន្តោ សព្ពសេតំ អស្សរតនំ បស្សិស្សសិ, តាយ សញ្ញាយ តត្ថ នគរំ មាបេត្វា វស, តំ នគរំ អស្សបុរំ នាម ភវិស្សតី"តិ អាហ។ តតិយំ អាមន្តេត្វា "ត្វំ, តាត, បច្ឆិមទ្វារេន និក្ខមិត្វា ឧជុកមេវ គច្ឆន្តោ កេសរសីហំ បស្សិស្សសិ, តាយ សញ្ញាយ តត្ថ នគរំ មាបេត្វា វស, តំ នគរំ សីហបុរំ នាម ភវិស្សតី"តិ អាហ។ ចតុត្ថំ អាមន្តេត្វា "ត្វំ, តាត, ឧត្តរទ្វារេន និក្ខមិត្វា ឧជុកមេវ គច្ឆន្តោ សព្ពរតនមយំ ចក្កបញ្ជរំ បស្សិស្សសិ, តាយ សញ្ញាយ តត្ថ នគរំ មាបេត្វា វស, តំ នគរំ ឧត្តរបញ្ចាលំ នាម ភវិស្សតី"តិ អាហ។ បញ្ចមំ អាមន្តេត្វា "តាត, តយា ឥមស្មឹ ឋានេ វសិតុំ ន សក្កា, ឥមស្មឹ នគរេ មហាថូបំ កត្វា និក្ខមិត្វា បច្ឆិមុត្តរាយ ទិសាយ ឧជុកមេវ គច្ឆន្តោ ទ្វេ បព្ពតេ អញ្ញមញ្ញំ បហរិត្វា បហរិត្វា ទទ្ទរសទ្ទំ ករោន្តេ បស្សិស្សសិ, តាយ សញ្ញាយ តត្ថ នគរំ មាបេត្វា វស, តំ នគរំ ទទ្ទរបុរំ នាម ភវិស្សតី"តិ អាហ។ តេ បញ្ចបិ ជនា តាយ តាយ សញ្ញាយ គន្ត្វា តស្មឹ តស្មឹ ឋានេ នគរានិ មាបេត្វា វសឹសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ មុសាវាទំ កត្វា បថវឹ បវិដ្ឋោ"តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ចេតិយរាជា ទេវទត្តោ អហោសិ, កបិលព្រាហ្មណោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

ចេតិយជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៤២៣] ៣។ ឥន្ទ្រិយជាតកវណ្ណនា

យោឥន្ទ្រិយានន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកោ កុលបុត្តោ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា "ន សក្កា អគារមជ្ឈេ វសន្តេន ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ, និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមី"តិ ឃរេ វិភវំ បុត្តទារស្ស និយ្យាទេត្វា និក្ខមិត្វា សត្ថារំ បព្ពជ្ជំ យាចិ។ សត្ថាបិស្ស បព្ពជ្ជំ ទាបេសិ។ តស្ស អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ ចរតោ នវកត្តា ចេវ ភិក្ខូនំ ពហុភាវេន ច កុលឃរេ វា អាសនសាលាយ វា អាសនំ ន បាបុណាតិ, សង្ឃនវកានំ កោដិយំ បីឋកំ វា ផលកំ វា បាបុណាតិ។ អាហារោបិ ឧឡុង្កបិដ្ឋេន ឃដ្ដិតា កិញ្ចិមត្តកយាគុ វា បូតិសុក្ខខជ្ជកំ វា ឈាមសុក្ខកូរោ វា បាបុណាតិ, យាបនមត្តំ ន ហោតិ។ សោ អត្តនា លទ្ធំ គហេត្វា បុរាណទុតិយិកាយ សន្តិកំ គច្ឆតិ។ អថស្ស សា បត្តំ គហេត្វា វន្ទិត្វា បត្តតោ ភត្តំ នីហរិត្វា សុសម្បាទិតានិ យាគុភត្តសូបព្យញ្ជនានិ ទេតិ។ មហល្លកោ រសតណ្ហាយ ពជ្ឈិត្វា បុរាណទុតិយិកំ ជហិតុំ ន សក្កោតិ។ សា ចិន្តេសិ "ទឡ្ហោ នុ ខោ, នោតិ វីមំសិស្សាមិ ន"ន្តិ។

អថេកទិវសំ ជនបទមនុស្សំ សេតមត្តិកាយ ន្ហាបេត្វា គេហេ និសីទាបេត្វា អញ្ញេបិស្ស កតិបយេ បរិវារមនុស្សេ អាណាបេត្វា ថោកថោកំ បិតភោជនំ ទាបេសិ។ តេ ខាទន្តា ភុញ្ជន្តា និសីទិំសុ។ គេហទ្វារេ ច ចក្កេសុ គោណេ ពន្ធាបេត្វា ឯកំ សកដម្បិ ឋបាបេសិ, សយំ បន បិដ្ឋិគព្ភេ និសីទិត្វា បូវេ បចិ។ មហល្លកោ អាគន្ត្វា ទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ តំ ទិស្វា ឯកោ មហល្លកបុរិសោ "អយ្យេ, ឯកោ ថេរោ ទ្វារេ ឋិតោ"តិ អាហ។ "វន្ទិត្វា អតិច្ឆាបេហី"តិ។ សោ "អតិច្ឆថ, ភន្តេ"តិ បុនប្បុនំ កថេន្តោបិ តំ អគច្ឆន្តំ ទិស្វា "អយ្យេ, ថេរោ ន គច្ឆតី"តិ អាហ។ សា អាគន្ត្វា សាណិំ ឧក្ខិបិត្វា ឱលោកេត្វា "អយ្យោ អយំ មម ទារកបិតា"តិ វត្វា និក្ខមិត្វា បត្តំ គហេត្វា គេហំ បវេសេត្វា បរិវិសិត្វា ភោជនបរិយោសានេ វន្ទិត្វា "ភន្តេ, តុម្ហេ ឥធេវ បរិនិព្ពាយថ, មយំ ឯត្តកំ កាលំ អញ្ញំ កុលំ ន គណ្ហាម, អសាមិកេ បន ឃរេ ឃរាវាសោ ន សណ្ឋាតិ, មយំ អញ្ញំ កុលំ គណ្ហាម, ទូរំ ជនបទំ គមិស្សាម, តុម្ហេ អប្បមត្តា ហោថ, សចេ មេ ទោសោ អត្ថិ, ខមថា"តិ អាហ។ មហល្លកស្ស ហទយផាលនការោ វិយ អហោសិ។ អថ នំ "អហំ តំ ជហិតុំ ន សក្កោមិ, មា គច្ឆ, វិព្ភមិស្សាមិ, អសុកដ្ឋានេ មេ សាដកំ បេសេហិ, បត្តចីវរំ បដិច្ឆាបេត្វា អាគមិស្សាមី"តិ អាហ។ សា "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិ។ មហល្លកោ វិហារំ គន្ត្វា អាចរិយុបជ្ឈាយេ បត្តចីវរំ បដិច្ឆាបេន្តោ "កស្មា, អាវុសោ, ឯវំ ករោសី"តិ វុត្តោ "បុរាណទុតិយិកំ ជហិតុំ ន សក្កោមិ វិព្ភមិស្សាមី"តិ អាហ។ អថ នំ តេ អនិច្ឆន្តមេវ សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា "កិំ, ភិក្ខវេ, ឥមំ អនិច្ឆន្តមេវ អានយិត្ថា"តិ វុត្តេ "ភន្តេ, អយំ ឧក្កណ្ឋិត្វា វិព្ភមិតុកាមោ"តិ វទន្តិ។ អថ នំ សត្ថា "សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី"តិ បុច្ឆិ។ "សច្ចំ, ភន្តេ"តិ។ "កោ តំ ឧក្កណ្ឋាបេសី"តិ?

“បុរាណទុតិយិកា កនេត្ត”តិ ចុទេត្ត “កិញ្ចុ ត ព្ទុតេចេ សា ព្ទត្តិ តុយ្ហំអតត្ថការិកា, បុនេព្ទាបិ ត្វំ តំ គិស្សាយ ចតុហិ ឥសាតេហិ បរិហីនេតា

យហាទុព្ទ្រ បត្វា យំ គិស្សាយ តយ្យាទុព្ទា យុច្ឆិត្វា តដ្ឋញ្ញាត់ បដិលភី”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ តារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតំ បដិច្ច តស្ស ព្រហ្មណិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ៍ ឌាតឌិចសេ ចស្ស

សកលតគរេ អាចុធាតិ បដ្ឋលិំសុ, តេតស្ស “ដោតិបិលកុមារោ”តិ តាមំ ការឹសុ៍ សោ ចយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ទាសិប្បាតិ ឧក្កហិត្វា

រព្ញោ សិប្បំ ឥស្សេត្វា ព្ទុស្សរិយំ បហាយ ពក្ខិំ អឌាតាបេត្វា អរព្ញោទេត គិក្ខមិត្វា អរព្ញោ បចិសិត្វា សក្កទត្តិយេ ពចិដ្ឋកអស្សមេ

ព្ទសិបព្ទជ្ជំ បព្ទជិត្វា ឥសាតាកិព្ញាណេយា គិព្ទតេត្វសិ៍ តំ តត្ត ចសត្តំ អតេកាតិ ព្ទសិសតាតិ បរិចារេសុំ, យហាសយាពេយា អហោសិ៍ សោ

សរកដ្ឋសត្វា តាម អហោសិ, តស្ស សត្ត អតេត្តចាសិកដេដ្ឋកា អហេសុំ៍ តេសុ សាលិស្សរោ តាម ព្ទសិ ពចិដ្ឋកអស្សមា គិក្ខមិត្វា

សុរដ្ឋជតបទេ បុរតិ្តមជតបទេ សាតោទិកាយ តាម តទិយា តីរេ អតេកសហស្សិសិបរិចារោ ចសិ៍ មេណ្ឌិស្សរោ តាម ព្ទសិ

បដ្ឋោតកបព្ទោលរព្ញោ ចិឌិតេ កលព្ទធ្ទមអកំ តាម តិគមំ គិស្សាយ អតេកសហស្សិសិបរិចារោ ចសិ៍ បព្ទតោ តាម ព្ទសិ ឲកំ

អដចិឌតបទំ គិស្សាយ អតេកសហស្សិសិបរិចារោ ចសិ៍ កាឡអទេចិលោ តាម ព្ទសិ អចត្តិទក្ខិណាបថេ ឲកព្ឈរសេលំ គិស្សាយ

អតេកសហស្សិសិបរិចារោ ចសិ៍ កិសចច្ឆោ តាម ព្ទសិ ឲកពោច ឥណ្ឌកីរព្ញោ កុម្ភចតីតកាទំ គិស្សាយ ឧយ្យាទេ ចសិ៍ អតុបិយតាបសោ

បត ពោធិសត្តស្ស ឧបដ្ឋាកោ តស្ស សត្តិកេ ចសិ៍ តារទោ តាម ព្ទសិ កាឡអទេចិលស្ស កតិដ្ឋោ មជ្ឈិមទេសេ អារព្ជរកិរិមិព្ជ

បព្ទតឌាលត្តរេ ឲកពោច ឲកស្មិំ កុហាលេណេ ចសិ៍

អារព្ជរកិរិតោ តាម អចិទូរេ ឲទេកា អាកិណ្ណមតុស្សា តិកមោ អត្ថិ, តេសំ អត្តរេ មហតី តឌី អត្ថិ, តំ តឌិំ ពហូ មតុស្សា ឌូតរន្តិ៍

ឧត្តមរូបឆរា ចណ្ណកាសិយោបិ បុរិសេ បលោភយមាតា តស្សា តទិយា តីរេ គិសីទត្តិ៍ តារទតាបសោ តាសុ ឲកំ ឌិស្វា បដិពទ្ធចិត្តោ

ហុត្វា ឥសាតំ អត្តរធាបេត្វា គិរាហារោ បរិសុស្សត្តោ កិលេសចសំ កត្វា សត្តាហំ ចសិត្វា គិបជ្ជិ៍ អថស្ស ភាតា កាឡអទេចិលោ

អាចជ្ជេត្តោ តំ ការណំ ញាត្វា អាកាសេតាកត្វា លេណំ បាចិសិ៍ តារទោ តំ ឌិស្វា “កេចា កចំ អាកតោសី”តិ អាហ៍ “កចំ ‘អកល្លកោ’តិ

កចត្តំ បដិឌក្កិតុំ អាកតោម្ហី”តិ៍ អថ តំ សោ “អក្ខតំ ពចំ ពទេថសិ, អលិកំ តុច្ឆំ ពទេថសី”តិ យុសាចាទេតត គិក្កហិ សោ “តេតំ បហាតុំ

ចដ្ដតី”តិ សាលិស្សរំ អាតេតសិ, មេណ្ឌិស្សរំ អាតេតសិ, បព្ទតម្បិ អាតេតសិ៍ ព្ទតរោបិ តេ តយោ យុសាចាទេតត គិក្កហិ កាឡអទេចិលោ

“សរកដ្ឋសត្វារំ អាតេស្សាមី”តិ អាកាសេតាកត្វា តំ អាតេតសិ៍ សោ អាកត្វា តំ ឌិស្វា “ព្ទត្រិយចសំ កតោ”តិ ញាត្វា “កច្ចិ តារទ,

ព្ទត្រិយាតំ ចសំ កតោ”តិ បុច្ឆិ៍ ព្ទតរេត តំ សុត្វាច ឧដ្ឋាយ ចត្ថិត្វា “អាម, អាចរិយា”តិ ចុទេត្ត “តារទ, ព្ទត្រិយចសំ កតា តាម ព្ទមស្មិំ

អត្តភាវេច សុស្សត្តា ទុព្ទ្រ អតុភចិត្វា ទុតិយេ អត្តភាវេច គិរយេ គិព្ទត្តត្តី”តិ ចត្វា បឋមំ កាថមាហ –

៩០៍

“យេយា ព្ទត្រិយាតំ កាមេត, ចសំ តារទ កច្ឆតិ;

ᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨠᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩅᩥᩈᩩᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨾᩣᩁ, ᨿᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩁᩪᨷᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩩᨽᩣᨠᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨾᩅᩈᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᩅᩈᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨠᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨠᩣᩁᩃᩮᩣᨠᩮ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩅᩥᩈᩩᩔᨲᩦᨲᩥ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨠᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᩔᨲᩥ, ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ, ᨠᩣᨾᩈᩮᩅᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᩩᨡᩴ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨠᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᩁᨽᨦ᩠ᨣᩮᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᩩᨱᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪙᪑᪨

“ᩈᩩᨡᩔᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩈᩩᨡᩴ;

ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡ ᩅᩁᩴ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨡᩔᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨾᩈᩩᨡᩔ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶᩥᩁᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣᨲᩥ ᩈᩦᩃᩁᨠ᩠ᨡᨱᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩈᩩᨡᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᩩᨡᨬ᩠ᨧ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨠᩩᨾᩣᩁ, ᩍᨾᩮ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨾᩈᩮᩅᨶᩈᨾᨿᩮ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨷᨶ ᨠᩥᩃᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨴᩩᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᨹᩃᩮᨶ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩈᩩᨡᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨿᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᩁᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩈᩩᨡᩴ ᩍᨧ᩠ᨨ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᩉᩦᨲᩥ᪨

ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ “ᩍᨴᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩩᩔᩉᩴ, ᨶ ᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩩᨾᩣᩁ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩣᨾ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪙᪒᪨

“ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩮ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩈᩉᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ;

ᩈ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨵᩦᩁᩮᩣ, ᨿᩮᩣᨣᩴ ᩈᨾᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ នាតិវត្តតីតិ នានុវត្តតិ, អយមេវ វា បាឋោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – នាគ, យោ កាយិកចេតសិកទុក្ខសង្ខាតស្ស កិច្ចស្ស ឧប្បន្នកាលេ អប្បមត្តោ តស្ស កិច្ចស្ស ហរណូបាយំ ករោន្តោ កិច្ចវសេ ហុត្វា តំ កិច្ចំ នានុវត្តតិ, តស្ស វសេ អវត្តិត្វា តេហិ តេហិ ឧបាយេហិ តំ កិច្ចំ អភិភវតិ វិនាសេតិ, សោ ធីរោ កិច្ចស្ស អត្ថិមសង្ខាតំ និរាមិសសុខសង្ខាតំ សោមនស្សំ អធិគច្ឆតិ, តំ វា កិច្ចត្ថំ យោគស្សំ អធិគច្ឆតិ, អកិលមន្តោវ បាបុណាតីតិ។

សោ “អាចរិយ, កាមស្ស នាម ឧត្តមស្ស, ន តំ ជហិតុំ សក្កោមី”តិ អាហ។ អថ នំ មហាសត្តោ “នាគ, ធម្មោ នាម ន កេនចិ ការណេន នាសេតព្វោ”តិ វត្វា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៤៦។

“ន ហេវ កាមាន កាមា, នានត្ថា នាត្ថការណា;

ន កតញ្ញុំ និរក្កត្វា, ធម្មា ចវិតុមរហសី”តិ។

តត្ថ កាមាន កាមាតិ កាមានំ កាមា, វត្ថុកាមានំ បត្ថនាយាតិ អត្ថោ។ នានត្ថា នាត្ថការណាតិ ន អនត្ថតោ ន អត្ថការណា។ ន កតញ្ញុំ និរក្កត្វាតិ កតញ្ញុំ និប្ផាទិតំ សោនំ និរាកត្វា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – នាគ, ន ហេវ វត្ថុកាមបត្ថនាយ ធម្មា ចវិតុមរហសិ, ឯកស្មិំ អនត្ថេ ឧប្បន្នេ តំ បដិហនិតុកាមោ នានត្ថា ន អត្ថេនបិ ការណាក្ខតេន ធម្មា ចវិតុមរហសិ, “អសុកោ នាម មេ អត្ថោ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ឯវម្បិ អត្ថការណាបិ ន ធម្មា ចវិតុមរហសិ, កតំ បន និប្ផាទិតំ សោនំ និរាកត្វា វិនាសេត្វា នេវ ធម្មា ចវិតុមរហសីតិ។

ឯវំ សរភង្គេន ចតូហិ គាថាហិ ធម្មេ ទេសិតេ កាឡអនេចិលេ អត្ថតោ កតិជំ ឱចចន្តោ បញ្ចមំ គាថមាហ –

៤៧។

“ឯក្កំ គហបតី សាធុ, វិចិនញ្ញូ ភោជនំ;

អហារេសា អត្តលិនេភុ, អត្តញ្ញាបត្តិ អញ្ញតោ”តិ។

តត្ថ ឯក្កំ គហបតីតិ នាគ ឃរាវាសំ វសន្តានំ គហបតីនំ ភោគុប្បាទនត្ថាយ អនលសុប្បដិកុលកាលសង្ខាតំ ឯក្កំ នាម សាធុ,

ᨴᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩮᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ᪨ ᩈᩴᩅᩥᨽᨩ᩠ᨩᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩥᨲᨽᩮᩣᨣᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨠᩁᨱᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᩈᩣᨵᩩ᪨ ᩋᩉᩣᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩃᩣᨽᩮᩈᩪᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᨿᩈᩔᩥᩁᩥᨿᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᩅᩈᩮᨶ ᩋᩉᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩥᩃᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩈᩣᨵᩩ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᨴᩣ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩈᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᨳᩮᩣ ᩋᨠᩥᩃᨾᨶᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩣᨵᩩ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨶᩣᩁᨴ, “ᨵᨶᩴ ᨾᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨧᩥ, ᩈᨧᩮ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩴ ᩅᩈᩴ ᨶ ᨣᨾᩥᩔᩈᩥ, ᨶᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮ ᨵᨶᩴ ᨸᩩᨶ ᨸᩣᨠᨲᩥᨠᨾᩮᩅ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᨸᩩᨶ ᨠᩣᩊᨴᩮᩅᩥᩃᩮᨶ ᨶᩣᩁᨴᩔ ᩋᩮᩣᩅᨴᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪙᪓᪨

“ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩮᨲᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᩋᨸᩥ ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᩥᩃᩮᩣ ᨻᩕᩅᩥ;

ᨶ ᨿᩥᨲᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩣᨸᩥᨿᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩴ ᩅᩈᩴ ᩅᨩᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩑᨲᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩮᩣᨿᩴ ᨴᩮᩅᩥᩃᩮᩣ ᩋᨻᩕᩅᩥ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩴ ᩅᩈᩴ ᩅᨩᨲᩥ, ᩍᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩣᨸᩥᨿᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩁᨽᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩣᩁᨴ, ᩍᨴᩴ ᨲᩣᩅ ᩈᩩᨱ, ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨸᨮᨾᩅᨿᩮᩅ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩅᨿᩮ ᩅᩥᨿ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩈᩥᨶᩥᨣᨾᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨳᩣᨾᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩣᨣᨻᩃᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨠᩈᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᩉᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ, ᨠᩥᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩮᨶ, ᨠᩥᩴ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨠᨲᩮᩉᩥ, ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨸᩮᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩥᨣᩮ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨿᩮᩅ ᨸᩮᩣᩈᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ? ᩈᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩅᩩᨵᩈᨶ᩠ᨶᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨶᩣᨾᩥᨣᩮ ᩅᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨵᩅᩣᨿ ᨶᩣᨾ ᨶᨴᩥᨿᩣ ᨲᩦᩁᩮ ᨣᩥᩁᩥᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨭ᩠ᨭᨲᨭᩣᩃᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩥᨣᩮ ᩅᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᩮ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩋᩉᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣ ᨳᩣᨾᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨠᩣᩃᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨧᩁᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨶᩣᨶᩣᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᨾᩥᨣᩮ ᨸᨭ᩠ᨭᨲᨭᩣᩃᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨶᩣᩉᩥᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥᨿᩣ ᨾᩥᨣᩮ ᩅᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨠᩣᩃᩮ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩴ ᨩᩣᨲᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᩮᩉᩥ ᨶ ᩃᨽᩥ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ, ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ, ᨶᩮᩅ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩴ, ᨶ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨸᩔᩥ, ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨾᩥᩃᩣᨿᩥ, ᨾᨶᩩᩔᨸᩮᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨣᩥᨾ᩠ᩉᨠᩣᩃᩮ ᨸᨳᩅᩦ ᩅᩥᨿ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨹᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩥᨿᩮᩣ ᨴᩔᩮᩈᩥ, ᩈᩮᩣ ᨴᩩᩁᩪᨸᩮᩣ ᨴᩩᩔᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩥ᪨

ឯវំ អទ្ធានេ គតេ សិវិរដ្ឋេ សិវិរាជា នាម “អរញ្ញេ អង្គារបក្កមំសំ ខាទិស្សាមី”តិ អមច្ចានំ រជ្ជំ និយ្យាទេត្វា បញ្ចាវុធសន្នទ្ធោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា មិគេ វធិត្វា មំសំ ខាទមានោ អនុបុព្ពេន តំ បទេសំ បត្វា តំ បុរិសំ ទិស្វា ភីតោបិ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា “កោសិ ត្វំ អម្ភោ បុរិសា”តិ បុច្ឆិ។ “សាមិ, មនុស្សបេតោ អហំ, អត្តនោ កតកម្មស្ស ផលំ អនុភោមិ, ត្វំ បន កោសី”តិ? “សិវិរាជាហមស្មី”តិ។ “អថ កស្មា ឥធាគតោសី”តិ? “មិគមំសំ ខាទនត្ថាយា”តិ។ អថស្ស សោ “អហម្បិ មហារាជ, ឥមិនាវ ការណេន អាគន្ត្វា មនុស្សបេតោ ជាតោ”តិ វត្វា វិត្ថារេន កថេត្វា អត្តនោ ទុក្ខិតភាវំ រញ្ញោ អាចិក្ខន្តោ សេសគាថា អាហ –

៤៤។

“អមិត្តានំវ ហត្ថត្ថំ, សិវិ បប្បោតិ មាមិវ;

កម្មំ វិជ្ជញ្ច ទក្ខេយ្យំ, វិវាហំ សីលមទ្ទវំ;

ឯតេ ច យសេ ហាបេត្វា, និព្ពត្តោ សេហិ កម្មេហិ។

៤៥។

“សោហំ សហស្សជីនោវ, អពន្ធុ អបរាយណោ;

អរិយធម្មា អបក្កន្តោ, យថា បេតោ តថេវហំ។

៤៦។

“សុខកាមេ ទុក្ខាបេត្វា, អាបន្នោស្មិ បទំ ឥមំ;

សោ សុខំ នាធិគច្ឆាមិ, ឋិតោ ភានុមតាមិវា”តិ។

តត្ថ អមិត្តានំវ ហត្ថត្ថន្តិ អមិត្តានំ ហត្ថេ អត្ថំ វិនាសំ វិយ។ សិវីតិ រាជានំ អាលបតិ។ បប្បោតិ មាមិវាតិ មាទិសោ បាបកម្មេន បាបុណាតិ, អត្តនោវ កម្មេន វិនាសំ បាបុណាតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ កម្មន្តិ កសិកម្មាទិភេទំ អាជីវសាធកំ កិច្ចំ។ វិជ្ជន្តិ នានប្បការំ ហត្ថិសិប្បាទិកំ សិប្បំ។ ទក្ខេយ្យន្តិ នានប្បការេន ភោគុប្បាទនកោសល្លំ។ វិវាហន្តិ អាវាហវិវាហសម្ពន្ធំ។ សីលមទ្ទវន្តិ

បញ្ចាមិឆសីលទោ្ហច មុក្ខចចត់ ហិតកាយំ បិបតិចារណំ កល្យាណមិត្តតញ្ចា៍ សោ ហិ ឥធ មន្តេចាតិ អធិប្បេតោ៍ ឧទេត ច មសេ ហារេបត្វាតិ ឧទេត ឧត្តរេក មសធាមេក ធម្មំ ហារេបត្វា ច៍ តិដ្ឋតេត្តា សេហិ កម្មេហីតិ អត្តតោ កម្មេហិ តិដ្ឋតេត្តា៍ ឥធំ វុត្តំ ហោតិ –

អហំ, មហារាជ, ឥមស្មិំ លោកេ ឥស្សរិយមាមកំ កត្តព្វយុត្តកំ កម្មំ អកត្វា និប្បំ អបិក្ខិត្វា ស្វេបិមេត កោរេក អនុប្បាទេត្វា អាចាហចិចាហំ អកត្វា សីលំ អរក្ខិត្វា មំ អកិញ្ចិ កម្មេនាត្តំ បិបតិចារណមមត្តំ កល្យាណមិត្តំ អភជិត្វា ឥមេម ឧត្តរេក មសធាមកត្វា "មសេ"តិ សញ្ញិតេត លោកប្បចត្តិធម្មំ ហារេបត្វា លទ្ធេត្វា ឥមំ អរញ្ញំ បចិសិត្វា សយំ កតេហិ បិបកម្មេហិ ឥធាតិ មនុស្សបេតោ ហុត្វា តិដ្ឋតេត្តាម្ហីតិ៍

សហស្សដីតោចាតិ សហស្សដីតបុរិសោ ចិមាតិ អត្ថោ៍ ស្វាហំ សម្មា បដិបជ្ជិត្វា កោរេក ស្វេប្បាទេត្វា, តេហិ អនេកសហស្សេហិ កោរេកហិ ជីតោតិបិ អត្ថោ៍ អបរាមណោតិ អសរណោ, តិប្បតិដ្ឋោតិ អត្ថោ៍ អរិយធម្មាតិ សប្បុរិសធម្មតោ៍ មធាបេតោតិ មធា មេតោ បេតោ ហុត្វា ស្វេប្បជ្ជេត្វា, ជីចមានោមេច តថា មនុស្សបេតោ ជាតោម្ហីតិ អត្ថោ៍ សុខកាមេ ទុក្ខាបេត្វាតិ សុខកាមេ សត្តេ ទុក្ខាបេត្វា៍ "សុខកាមេ"តិបិ បាឋោ, សយំ សុខកាមោ បរំ ទុក្ខាបេត្វាតិ អត្ថោ៍ អាបន្នោម្ហិ បទំ ឥមន្តិ ឧចន្ទបំ កោដ្ឋាសំ បត្តោម្ហិ៍ បចត្តិបិ បាឋោ, ឥធំ ទុក្ខស្ស បចក្ខំ អត្តភាចំ បត្តោម្ហីតិ អត្ថោ៍ ធំតោ ភាល្យតាមិចាតិ ភាល្យា ទុដ្ឋតិ អគ្គិ, ជីតទ្ធិកញ្ញាតេហិ សមន្តា បរិកិណ្ណោ ចិម សរីរេ ស្វិតោត មហាធារេហត ធយ្យន្តា កាមិកចេតសិកស្ខំ ត ចិន្ទាមីតិ ចធតិ៍

ឧចញ្ចា បត ចត្វា "អហំ, មហារាជ, សុខកាមេ បរំ ទុក្ខាបេត្វា ជីវេច្ច ធម្មំ មនុស្សបេតោ ជាតោ, តស្មា ត្វំ បាបំ មា កា, អត្តតោ តកានំ កន្ត្វា ធាតាជីតិ បុញ្ញាតិ កម្មោហី"តិ អាហ៍ រាជា តថា កត្វា សក្កបុរំ បូរេសិ៍ សរភង្គសត្តា ឥមំ ការណំ អាហរិត្វា តាបសំ សញ្ញាបេសិ៍ សោ តស្ស ធម្មកថាម សំវេចំ បដិលភិត្វា តំ ចន្ទិត្វា ខមាបេត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា តដ្ឋេ ឈានំ បដិបាកតិកំ អកាសិ៍ សរភង្គោ តស្ស តត្ថ ចសិតុំ អទត្វា តំ អាទាយ អត្តតោ អស្សមំ កតោ៍

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ៍

តទា ភារទោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អហោសិ, ភកទេសាគិលី បុរាណទុតិយិកា, សាលិស្សរោ សារិបុត្តោ, មេណ្ឌិស្សរោ កស្សបោ, បព្ពតោ អនុរុទ្ធោ, កាឡទេវិលោ កច្ចាយនោ, អនុសិស្សោ អានន្ទោ, កិសវច្ឆោ មហាមោគ្គល្លានោ, សរភង្គោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ៍

ឥន្ទ្រិយជាតកវណ្ណនា សត្តមា៍

[៤២៤] ៨៍ អាទិត្តជាតកវណ្ណនា

អាទិត្តស្មិន្តិ ឥធំ សត្ថា ជេតវនេ ចិហរន្តោ អសទិសទានំ អារព្ភ កថេសិ៍ អសទិសទានំ មហាគោចិន្ទសុត្តវណ្ណនាតោ (ទី៍ និ៍ អដ្ឋ៍ ២៍

໑໕໙) ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ ກເຖຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ສ ປນ ທິນ຺ນທິວສໂຕ ທຸຕິຍທິວເສ ທມ຺ມສພາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ “ອາວຸໂສ, ໂກສລຣາຊາ ວິຈິນິຕ຺ວາວ , ປຸຎ຺ຎກ຺ເຂຕ຺ເຕ ທຕ຺ວາ ພຸທ຺ທປ຺ປມຸຂສ຺ສ ອຣິຍສງ຺ຄສ຺ສ ອສທິສທານໍ ອທາສີ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອນຈ຺ຉຣິຍໍ, ພິກ຺ຂເວ, ຣຎ຺ຎາ ວິຈິນິຕ຺ວາ ອນຸຕ຺ຕເຣ ປຸຎ຺ຎກ຺ເຂຕ຺ເຕ ທານປຕິຏ຺ຐາປນໍ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ວິຈິນິຕ຺ວາວ ມຫາທານໍ ອທໍສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ສິວິຣເຏ຺ຐ ໂຣຣຸວນຄເຣ ໂຣຣຸວມຫາຣາຊາ ນາມ ທສ ຣາຊທມ຺ເມ ອໂກເປຕ຺ວາ ຈຕູຫິ ສງ຺ຄຫວຕ຺ຖູຫິ ຊນໍ ສງ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ມຫາຊນສ຺ສ ມາຕາປິຕິຏ຺ຐາເນ ຐຕ຺ວາ ກປຓທ຺ທິກວຓິພ຺ພກຍາຈກາທີນໍ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕສິ. ຕສ຺ສ ສມຸທ຺ທວິຊຍາ ນາມ ອຄ຺ຄມເຫສີ ອໂຫສິ ປຓ຺ຑິຕາ ຎາຓສມ຺ປນ຺ນາ. ໂສ ເອກທິວສໍ ທານຄ຺ຄໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ “ມຍ຺ຫໍ ທານໍ ທຸສ຺ສີລາ ໂລລາ ພຸຎ຺ຊນ຺ຕິ, ຕໍ ມໍ ນ ໂຕເສຕິ, ອຫໍ ໂຂ ປນ ສີລວນ຺ຕານໍ ອຄ຺ຄທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍານໍ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທານໍ ທາຕຸກາໂມ, ເຕ ຈ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ວສນ຺ຕິ, ໂກ ນຸ ໂຂ ເຕ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ອາເນສ຺ສຕິ, ກໍ ເປເສສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ເທວິຍາ ອາໂຣເຈສິ. ອຖ ນໍ ສາ ອາຫ “ມຫາຣາຊ, ມາ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ຖ, ອມ຺ຫາກໍ ທາຕພ຺ພທານພເລນ ສີລພເລນ ສຈ຺ຈພເລນ ປຸບ຺ຜານິ ເປເສຕ຺ວາ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ເທ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ເຕສໍ ອາຄຕກາເລ ສພ຺ພປຣິກ຺ຂາຣສມ຺ປນ຺ນໍ ທານໍ ທສ຺ສາມາ”ຕິ. ຣາຊາ “ສາທູ”ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ສກລນຄຣວາສິໂນ ສີລໍ ສມາທິຍນ຺ຕູ”ຕິ ນຄເຣ ເພຣິໍ ຈຣາເປຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ສປຣິຊໂນ ອຸໂປສຖງ຺ຄານິ ອທິຏ຺ຐາຍ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສຸມນປຸບ຺ຜປຸຓ຺ຓໍ ສຸວຓ຺ຓສມຸຄ຺ຄໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ປາສາທາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ຣາຊງ຺ຄເຓ ຐຕ຺ວາ ປຎ຺ຈງ຺ຄານິ ປຖວິຍໍ ປຕິຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ປາຈີນທິສາພິມຸໂຂ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ປາຈີນທິສາຍ ອຣຫນ຺ເຕ ວນ຺ທາມິ, ສເຈ ອມ຺ຫາກໍ ໂກຈິ ຄຸໂຓ ອຕ຺ຖິ, ອມ຺ເຫສຸ ອນຸກມ຺ປໍ ກຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ພິກ຺ຂໍ ຄຓ຺ຫຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ສຕ຺ຕ ປຸບ຺ຜມຸຏ຺ຐິໂຍ ຂິປິ. ປາຈີນທິສາຍ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທານໍ ອພາເວນ ປຸນທິວເສ ນາຄມິໍສຸ. ທຸຕິຍທິວເສ ທກ຺ຂິຓທິສໍ ນມສ຺ສິ, ຕໂຕປິ ນາຄມິໍສຸ. ຕຕິຍທິວເສ ປຈ຺ຉິມທິສໍ ນມສ຺ສິ, ຕໂຕປິ ນາຄມິໍສຸ. ຈຕຸຕ຺ຖທິວເສ ອຸຕ຺ຕຣທິສໍ ນມສ຺ສິ, ນມສ຺ສິຕ຺ວາ ຈ ປນ “ອຸຕ຺ຕຣຫິມວນ຺ຕວາສິໂນ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທາ ອມ຺ຫາກໍ ພິກ຺ຂໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕູ”ຕິ ສຕ຺ຕ ປຸບ຺ຜມຸຏ຺ຐິໂຍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ. ປຸບ຺ຜານິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນນ຺ທມູລກປພ຺ພາເຣ ປຎ຺ຈສຕານໍ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທານໍ ອຸປຣິ ປຕິໍສຸ.

ເຕ ອາວຊ຺ຊມານາ ຣຎ຺ຎາ ອຕ຺ຕໂນ ນິມນ຺ຕິຕພາວໍ ຎຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ສຕ຺ຕ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ເທ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ມາຣິສາ, ຣາຊາ ໂວ ນິມນ຺ເຕຕິ, ຕສ຺ສ ສງ຺ຄຫໍ ກໂຣຖາ”ຕິ ວທິໍສຸ. ສຕ຺ຕ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທາ ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາເຣ ໂອຕຣິໍສຸ. ເຕ ທິສ຺ວາ ຣາຊາ ໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປາສາທໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ກາຣໍ ກຕ຺ວາ ທານໍ ທຕ຺ວາ ພຕ຺ຕກິຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ປຸນທິວສຕ຺ຖາຍ ປຸນທິວສຕ຺ຖາຍາຕິ ຉ ທິວເສ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ສພ຺ພປຣິກ຺ຂາຣທານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ສຕ຺ຕຣຕນຂຈິຕານິ ມຎ຺ຈປີຐາທີນິ ປຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ຕິຈີວຣາທິເກ ສພ຺ພສມຓປຣິກ຺ຂາເຣ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທານໍ ສນ຺ຕິເກ ຐເປຕ຺ວາ “ອິມໍ ມຍໍ ປຣິກ຺ຂາຣໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເທມາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕສໍ ພຕ຺ຕກິຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ຣາຊາ ຈ ເທວີ ຈ ອຸໂພປິ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐໍສຸ. ອຖ ເຕສໍ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ສງ຺ຄຕ຺ເຖໂຣ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໙໕.

“ອາທິຕ຺ຕສ຺ມິໍ ອຄາຣສ຺ມິໍ, ຍໍ ນີຫຣຕິ ພາຊນໍ;

តំ តស្ស ហោតិ អត្ថាយ, នោ ច យំ តត្ថ ឌយ្ហតិ។

៣០។

“ឯវមាទីបិតោ លោកោ, ជរាយ មរណេន ច;

នីហរេថេវ ទានេន, ទិន្នំ ហោតិ សុនីហតំ”ន្តិ។

តត្ថ អាទិត្តស្មិន្តិ គេហេ បជ្ជលិតេ។ ភាជនន្តិ ឧបករណំ។ នោ ច យំ តត្ថ ឌយ្ហតីតិ យំ បន តត្ថ ឌយ្ហតិ, អន្តមសោ តិណសន្ថារោបិ, សព្វំ តស្ស អនុបការមេវ ហោតិ។ ជរាយ មរណេន ចាតិ ទេសនាសីសមេតំ, អត្ថតោ បនេស ឯកាទសហិ អគ្គីហិ អាទីបិតោ នាម។ នីហរេថេវាតិ តតោ ឯកាទសហិ អគ្គីហិ បជ្ជលិតលោកា ទសវិធទានវត្ថុវសេន តំ តំ បរិក្ខារជាតំ ចេតនាយ នីហរេថេវ។ ទិន្នំ ហោតីតិ អប្បំ វា ពហុំ វា យំ ទិន្នំ, តទេវ សុនីហតំ នាម ហោតីតិ។

ឯវំ សង្ឃត្ថេរោ អនុមោទនំ កត្វា “អប្បមត្តោ ហោហិ, មហារាជា”តិ រញ្ញោ ឱវាទំ ទត្វា អាកាសេ ឧប្បតិត្វា បាសាទកណ្ណិកំ ភិន្ទិត្វា គន្ត្វា នន្ទមូលកបព្ភារេយេវ ឱតរិ។ តស្ស ទិន្នបរិក្ខារោបិ តេនេវ សទ្ធិំ ឧប្បតិត្វា នន្ទមូលកបព្ភារេយេវ ឱតរិ។ រញ្ញោ ច ទេវិយា ច សកលសរីរំ បីតិយា បុណ្ណំ អហោសិ។ ឯវំ តស្មិំ គតេ អបរេនាបិ –

៣១។

“យោ ធម្មលទ្ធស្ស ទទាតិ ទានំ, ឧដ្ឋានវីរិយាធិគតស្ស ជន្តុ;

អតិក្កម្ម សោ វេតរណិំ យមស្ស, ទិព្ពានិ ឋានានិ ឧបេតិ មច្ចោ។

៣២។

“ទានញ្ច យុទ្ធញ្ច សមានមាហុ, អប្បាបិ សន្តា ពហុកេ ជិនន្តិ;

អប្បម្បិ ចេ សទ្ទហានោ ទទាតិ, តេនេវ សោ ហោតិ សុខី បរត្ថ។

᪕᪑᪨

“ᩅᩥᨧᩮᨿ᩠ᨿ ᨴᩣᨶᩴ ᩈᩩᨣᨲᨸ᩠ᨸᩈᨲ᩠ᨳᩴ, ᨿᩮ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩍᨵ ᨩᩦᩅᩃᩮᩣᨠᩮ;

ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᩣᨶᩥ, ᨻᩦᨩᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩩᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ᪨

᪕᪒᪨

“ᨿᩮᩣ ᨸᩣᨱᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᩋᩉᩮᨮᨿᩴ ᨧᩁᩴ, ᨸᩁᩪᨸᩅᩣᨴᩣ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᨸᩴ;

ᨽᩦᩁᩩᩴ ᨸᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩪᩁᩴ, ᨽᨿᩣ ᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨸᩴ᪨

᪕᪓᪨

“ᩉᩦᨶᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩮᨶ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩮᨶ ᨧ ᨴᩮᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨

᪕᪔᪨

“ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩥ ᨴᩣᨶᩴ ᨻᩉᩩᨵᩣ ᨸᩈᨲ᩠ᨳᩴ, ᨴᩣᨶᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩴᩅ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ;

ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᩉᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨲᩁᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᩮᩅᨩ᩠ᨫᨣᨾᩩᩴ ᩈᨸᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥ᪨ –

ᩑᩅᨾᩮᨠᩮᨠᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᩮᩅ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩉᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᩃᨴ᩠ᨵᩔᩣᨲᩥ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨸᩔᨠᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩃᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩮᨶ ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨵᩥᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨵᩥᨣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨿᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᨴᩣᨲᩥ ᨴᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩔ

ដ្ឋានសង្ក្លោតេន ចិទិរេឃេត អធិកាតស្ស ឌេឃ្យឆេយ្យស្ស អក្កុ កេហត្វា ឃោ ឌត្ត ឃិលចេត្តស្ស ឌាត៌ ឌឌាតីតិបិ អេត្វា៉ ដ្ឋបេយាកេត្វ ចា

សាយិចឆត៌ កត្វាបេត្ត អេត្វា ចេឌិតេត្ថា៉ ចេតរលិត្តិ ឌេសតាឃិសេយត៌, អដ្ឋ យហាតិរេឃ សោឡអស ច ដ្ឋស្សេឌ អតិក្កយិត្វាតិ អេត្វា៉

ឌិត្ថាតិ ដាតាតិ ដ្ឋបេតីតិ ឌេចលេិកេ ដ្ឋប្បជ្ជតិ៉

សយាតយាហ្វតិ សឌិសំ ចឌត្តិ៉ ពឃកិទ្រកាស្ស ហិ ឌាត៌ តត្តិ, កឃកិទ្រកាស្ស ឃុត្តិ តត្តិ៉ ឌីចិតេ អាលឃំ ចិឌហិត្វា ឃុជ្ជតោ្តាច ឃុត្ថិញ្ញុ សតេក្កាតិ,

កោរកេស្ស អាលឃំ ចិឌហិត្វា ឌាឃកោ ឌាត្យុ សតេក្កាតិ, តេតតេច ត៌ ដ្ឋកឃំ "សយាត"ត្តិ ចឌត្តិ៉ អប្បាបិ សត្តាតិ ឆោកាបិ សយាតា

បទិច្ចត្តឌីចិតា ឥហុកេ ឌិតត្តិ, ឲចេយច អប្បាបិ យុត្តាចេតតា ឥហុយ្យិ យតេច្ឆទចិត្ត លេិកាឌិ ចា កិលេសកហត៌ ឌិតាតិ៉ អប្បយ្យិ តេចតិ

ឆោកយ្យិ តេច ឌេឃ្យឆយ្យំ កយ្យុត្តា ថលត្តា សត្តហត្តោ ឌេតិ៉ តេតតេច សោតិ តេតត បទិត្តឌេឃ្យឆយ្យចត្តុកេត បទិត្តកេតាបិ ចារកេត សោ

បទត្តុ ស្សុឃិ ហោតិ, យហារាឌាតិ៉

ចិតេឃ្យ ឌាតត្តិ ឌក្កិលាញ្ហា ឌក្កិលាឃ្យញ្ហា ចិចិតិត្វា ឌិត្តឌាត៌៉ តត្វ ឃំ ចា ត៌ ចា អឌត្វា អក្កុ បឃិត៌ ឌេឃ្យឆយ្យំ ចិចិតិត្វា ឌឌតោ្តា ឌក្កិលំ

ចិចិតាតិ តាយ, ឃេសំ តេសំ ចា អឌត្វា ឃិលិឌិក្យាសយ្យតេ្ត ចិចិតិត្វា តេសំ ឌឌតោ្តា ឌក្កិលាឃ្យំ ចិចិតាតិ តាយ៉ ស្សកាតប្បសត្តិ ឲចទ្បំ

ឌាត៌ ឥទ្ធេហិ បសត្វំ៉ តត្វ ឌក្កិលាឃ្យចិចិតត៌ ឌស្សាត្យុ "ឃេ ឌក្កិលាឃ្យា"តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តត្វ ឌក្កិលាឃ្យាតិ ឌក្កិលាឃ អត្តុច្ចិកា

ឥទ្ធាឌេយា៉

បិលាក្វតាតីតិ បិលាសក្លាតាតិ ក្វតាតិ៉ អេហេដឃំ ចទត្តិ កាទ្រេគ្គោត អចិហេដឃតោ្តា ចរយាតេា៉ បទ្បចាឌាតិ បទ្បចាឌកេឃេត បិបំ ត

កេទាតិ៉ កិទ្រត្តិ ដ្ឋបចាឌកិទ្រកំ៉ ត តត្វ ស្វទត្តិ ឃោ បត អឃោតិសោយតសិកាទេត តយ្យិ ដ្ឋបចាឌេ ស្វទោ ហោតិ, ត៌ បណ្ហិតា តប្បសំសត្តិ៉

កឃា ហិតិ ដ្ឋបចាឌកេឃេត ហិ បណ្ហិតា បិបំ ត កេទាត្តិ៉

ហិតេត ព្រហ្មចទិឃេតាតិ ឥាហិទតិត្វាឃតេត តាច យេចុតចិទតិឃិលយត្តកំ ហិត៌ ព្រហ្មចទិឃំ តាយ, តេត ពត្តិឃកុលេ ដ្ឋប្បជ្ជតិ៉ ឈាតស្ស

ដ្ឋបចារយត្ត យត្ថិយំ, តេត ឌេចលេិកេ ដ្ឋប្បជ្ជតិ៉ អដ្ឋ សយាបត្តិឃោ ដ្ឋត្តយំ, តេត ព្រហ្មលេិកេ ដ្ឋប្បជ្ជតោ្តា ចិសុត្តិ តាយ៉ សាសតេ បត

ឃិលចត្តស្សេច ឲកំ ឌេចតិកាឃំ បកិឆាឃ ព្រហ្មចទិឃំ ហិត៌ តាយ, បទិសុទ្ធឃិលស្សេច សយាបត្តិគិត្តត្ត៌ យត្ថិយំ តាយ, បទិសុទ្ធឃិលេ ឋត្វា

ចិបស្សត៌ ចឌ្ឍត្វា អរហត្តប្បត្តិ ដ្ឋត្តយំ តាយ៉

ឌូសាតកាចាឃ អឃយត្វោ – យហារាឌ, កិញ្ហាបិ ឲកំ សេតេច ឌាត៌ ឥហុឆា បសត្វំ ចណ្ហិត៌, ឌាតតោ បត សយឆចិបស្សតាសក្លាត៌

គិត្តាតសក្លាតញ្ហា ឌយ្យុកោដ្ឋាសក្វត៌ ឌយ្យុបឌយេច ដ្ឋត្តទិតទ៉ កិកាកេលា? បុតេ្តាច ហិ ឥួយយ្យិ កេប្បេ កស្សបឌសឥាលិឌយោ បុត្តាតេទច

តេចស្សក្វឌសឥាលិឌយោ សតោ្តា សប្បុទិសា សបញ្ហា សយឆចិបស្សត៌ កាតេត្វា គិត្តាតយេច អត្ថាយំ អធិកាតាតិ៉

ឲចំ សត្ត បចេ្ចកឥុទ្ធា អត្ថុឃោឌតាឃ ទតេ្ថា អយតយហាតិត្ថាត៌ ចណ្ហត្វា ទាឌាត៌ អប្បយាឌេត ឌូចឌិត្វា ចុត្តតឃេតេច អត្តតោ

វសនដ្ឋានមេវ គតា។ រាជាបិ សទ្ធិំ អគ្គមហេសិយា ទានំ ទត្វា យាវជីវំ ឋត្វា តតោ ចវិត្វា សគ្គបុរំ បូរេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ បុព្ពេបិ បណ្ឌិតា វិចេយ្យ ទានំ អទំសូ”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បច្ចេកពុទ្ធា បរិនិព្ពាយិំសុ, សមុទ្ទវិជយា រាហុលមាតា អហោសិ, រោរុវមហារាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អាទិត្តជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៤២៥] ៩។ អដ្ឋានជាតកវណ្ណនា

គង្គា កុមុទិនីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ ភិក្ខុំ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កិំការណា”តិ វត្វា “កិលេសវសេនា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ មាតុគាមា នាម អកតញ្ញូ មិត្តទុព្ភី អវិស្សាសនីយា។ អតីតេ បណ្ឌិតា ទេវសិកំ សហស្សំ ទេន្តាបិ មាតុគាមំ តោសេតុំ នាសក្ខិំសុ។ សា ឯកទិវសំ សហស្សំ អលភិត្វាវ តេ គីវាយំ គាហាបេត្វា នីហរាបេសិ, ឯវំ អកតញ្ញូ មាតុគាមា, មា តស្ស ការណា កិលេសវសំ គច្ឆា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្ស ច បុត្តោ ព្រហ្មទត្តកុមារោ, ពារាណសិសេដ្ឋិនោ ច បុត្តោ មហាធនកុមារោ នាម។ តេ ឧភោបិ សហបំសុកីឡកា សហាយកា អហេសុំ, ឯកាចរិយកុលេយេវ សិប្បំ គណ្ហិំសុ។ រាជកុមារោ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាសិ, សេដ្ឋិបុត្តោបិស្ស សន្តិកេយេវ អហោសិ។ ពារាណសិយញ្ច ឯកា គណិកា វណ្ណទាសី អភិរូបា អហោសិ សោភគ្គប្បត្តា។ សេដ្ឋិបុត្តោ ទេវសិកំ សហស្សំ ទត្វា និច្ចកាលេ តាយេវ សទ្ធិំ អភិរមន្តោ បិតុ អច្ចយេន សេដ្ឋិដ្ឋានំ លភិត្វាបិ ន តំ វិជហិ, តថេវ ទេវសិកំ សហស្សំ ទត្វា អភិរមិ។ សេដ្ឋិបុត្តោ ទិវសស្ស តយោ វារេ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆតិ។ អថស្ស ឯកទិវសំ សាយំ រាជុបដ្ឋានំ គតស្ស រញ្ញា សទ្ធិំ សមុល្លបន្តស្សេវ សូរិយោ អត្ថង្គមិ, អន្ធការោ ជាតោ។ សោ រាជកុលា និក្ខមិត្វា “ឥទានិ គេហំ គន្ត្វា អាគមនវេលា នត្ថិ, គណិកាយ គេហំ គមិស្សាមី”តិ ឧបដ្ឋាកេ ឧយ្យោជេត្វា ឯកកោវ តស្សា គេហំ បាវិសិ។ អថ នំ សា ទិស្វា “អយ្យបុត្ត, សហស្សំ អាភត”ន្តិ អាហ។ “ភទ្ទេ, អហំ អជ្ជេវ អតិវិកាលោ ជាតោ, តស្មា គេហំ អគន្ត្វា មនុស្សេ ឧយ្យោជេត្វា ឯកកោវ បវិដ្ឋោស្មិ, ស្វេ បន តេ ទ្វេ សហស្សានិ ទស្សាមី”តិ។

សា ចិន្តេសិ “សចាហំ អជ្ជ ឱកាសំ ករិស្សាមិ, អញ្ញេសុបិ ទិវសេសុ តុច្ឆហត្ថកោវ អាគមិស្សតិ, ឯវំ មេ ធនំ បរិហាយិស្សតិ, ន ទានិស្ស ឱកាសំ ករិស្សាមី”តិ។ អថ នំ ឯវមាហ “សាមិ, មយំ វណ្ណទាសិយោ នាម, អម្ហាកំ សហស្សំ អទត្វា កេឡិ នាម នត្ថី”តិ។ “ភទ្ទេ, ស្វេ ទិគុណំ អាហរិស្សាមី”តិ បុនប្បុនំ យាចិ។ គណិកា ទាសិយោ អាណាបេសិ “ឯតស្ស ឥធ ឋត្វា មំ ឱលោកេតុំ មា អទត្ថ, គីវាយំ គហេត្វា នីហរិត្វា ទ្វារំ បិទហថា”តិ។ តំ សុត្វា ទាសិយោ តថា ករិំសុ។ អថ សោ ចិន្តេសិ “អហំ ឥមាយ សទ្ធិំ អសីតិកោដិធនំ ខាទិំ, សា មំ ឯកទិវសំ តុច្ឆហត្ថំ ទិស្វា គីវាយំ គហេត្វា នីហរាបេសិ, អហោ មាតុគាមោ នាម បាបោ និល្លជ្ជោ អកតញ្ញូ មិត្តទុព្ភី”តិ។ សោ មាតុគាមស្ស អគុណំ អនុស្សរន្តោវ វិរជ្ជិ, បដិកូលសញ្ញំ បដិលភិ, ឃរាវាសេបិ ឧក្កណ្ឋិតោ “កិំ មេ ឃរាវាសេន, អជ្ជេវ និក្ខមិត្វា

បព្ពជិស្សាមី”តិ បុន គេហំ អគន្ត្វា រាជានម្បិ អទិស្វាវ នគរា និក្ខមិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា គង្គាតីរេ អស្សមំ មាបេត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញាយោ និព្វត្តេត្វា វនមូលផលាហារោ តត្ថ វាសំ កប្បេសិ។

រាជា តំ អបស្សន្តោ “កហំ មម សហាយោ”តិ បុច្ឆិ។ នគរសោភិណិយាបិ កតកម្មំ សកលនគរេ បាកដំ ជាតំ។ អថស្ស តមត្ថំ អាចិក្ខិត្វា “ឥតិ តេ ទេវ, សហាយោ លជ្ជាយ ឃរម្បិ អគន្ត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា បព្ពជិតោ ភវិស្សតី”តិ អាហំសុ។ រាជា តំ សុត្វា នគរសោភិណិំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ឯកទិវសំ សហស្សំ អលភិត្វា មម សហាយំ គីវាយំ គាហាបេត្វា នីហរាបេសី”តិ បុច្ឆិ។ “សច្ចំ, ទេវា”តិ។ “បាបេ ជម្មិ, សីឃំ មម សហាយស្ស គតដ្ឋានំ គន្ត្វា តំ អានេហិ, នោ ចេ អានេស្សសិ, ជីវិតំ តេ នត្ថី”តិ។ សា រញ្ញោ វចនំ សុត្វា ភីតា រថំ អារុយ្ហ មហន្តេន បរិវារេន នគរា និក្ខមិត្វា តស្ស វសនដ្ឋានំ បរិយេសន្តី សុតវសេន តំ ឋានំ សុត្វា តត្ថ គន្ត្វា វន្ទិត្វា “អយ្យ, មយា អន្ធពាលភាវេន កតំ ទោសំ ខមថ, អហំ ន បុនេវំ ករិស្សាមី”តិ យាចិត្វា “សាធុ, ខមាមិ តេ, នត្ថិ មេ តយិ អាឃាតោ”តិ វុត្តេ “សចេ មេ ខមថ, មយា សទ្ធិំ រថំ អភិរុហថ, នគរំ គមិស្សាម, គតកាលេ យំ មម ឃរេ ធនំ អត្ថិ, សព្ពំ ទស្សាមី”តិ អាហ។ សោ តស្សា វចនំ សុត្វា “ភទ្ទេ, ឥទានិ តយា សទ្ធិំ គន្តុំ ន សក្កា, យទា បន ឥមស្មិំ លោកេ យេន ន ភវិតព្ពំ, តំ ភវិស្សតិ, អបិ នាម តទា គច្ឆេយ្យ”ន្តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៦៦។

“គង្គា កុមុទិនី សន្តា, សង្ខវណ្ណា ច កោកិលា;

ជម្ពុ តាលផលំ ទជ្ជា, អថ នូន តទា សិយា”តិ។

តស្សត្ថោ – ភទ្ទេ, យទា ហិ កុមុទសរា កុមុទេហិ សញ្ឆន្នា តិដ្ឋន្តិ, តថេវ សចេ សកលាបិ មហាគង្គា កុមុទិនី សីឃសោតំ បហាយ សន្តា ឧបសន្តា សិយា, សចេ កោកិលា ច សង្ខវណ្ណា ភវេយ្យុំ, សចេ ជម្ពុរុក្ខា ច តាលផលំ ទទេយ្យុំ។ អថ នូន តទា សិយាតិ អថ តាទិសេ កាលេ អម្ហាកម្បិ សមាគមោ នូន សិយា, ភវេយ្យ នាមាតិ វុត្តំ ហោតិ។

ឯវញ្ច វត្វា បុនបិ តាយ “ឯហិ, អយ្យ, គច្ឆាមា”តិ វុត្តេ “គមិស្សាមា”តិ វត្វា “កស្មិំ កាលេ”តិ វុត្តេ “អសុកស្មិញ្ច អសុកស្មិញ្ចា”តិ វត្វា សេសគាថា អភាសិ –

៦៧។

“យទា កច្ឆបលោមានំ, បាវារោ តិវិធោ សិយា;

េហមន្តិកំ បាវុរណំ, អថ នូន តទា សិយា។

៤៩។

“យទា មកសបាទានំ, អដ្ដាលោ សុកតោ សិយា;

ទឡ្ហោ ច អវិកម្បី ច, អថ នូន តទា សិយា។

៥០។

“យទា សសវិសាណានំ, និស្សេណី សុកតា សិយា;

សគ្គស្សារោហណត្ថាយ, អថ នូន តទា សិយា។

៥១។

“យទា និស្សេណិមារុយ្ហ, ចន្ទំ ខាទេយ្យុ មូសិកា;

រាហុញ្ច បរិបាតេយ្យុំ, អថ នូន តទា សិយា។

៥២។

“យទា សុរាឃដំ បិត្វា, មក្ខិកា គណចារិនី;

អង្គារេ វាសំ កប្បេយ្យុំ, អថ នូន តទា សិយា។

៥៣។

“យទា ពិឡ្ណារង្គ សយ្យេន្តា, គច្រេកា ស្យុណោ សិយា;

កុសឡេ តច្ចារិតស្ស, អថ តុត តទា សិយា។

ប័៣។

“យទា គាគា ក្លុកា ច, យត្តេយ្យុំ ទេហាគតា;

អញ្ញាយញ្ញា បិហេយ្យុំ, អថ តុត តទា សិយា។

ប័៣័។

“យទា យុត្តអាលបត្តាតំ, លត្តុំ ឆិទតទំ សិយា;

ចស្សស្ស បដិឈាតាយ, អថ តុត តទា សិយា។

ប័៤។

“យទា កុលកោ សកុណោ, បណ្ឌិតំ គត្តយាគតំ;

តុណ្ឌតាគាយ គច្ឆេយ្យ, អថ តុត តទា សិយា។

ប័៥។

“យទា សាយុច្ឆិកំ តាចំ, សយត្តិ សចដិកទំ;

ទេចដិ អាគាយ គច្ឆេយ្យ, អថ តុត តទា សិយា”តិ។

តត្ថ តិចិទេសោតិ ឯកោ កច្ឆបទេលិយបទេយត បុទេបត, ឯកោ តុទេលត, ឯកោ ក្ខកទេយតាតិ ឯចំ តិបុកាទេរា ទេហបត្តិកំ បិចុទលាត្តិ

ហិយបិពាឋយ យេ បិច្ចុទេហាយ កចិត្តំ ឋយេត្វា អឆ ត្អត ពងា ឋិឃាតិ អឆ ពឋ្ថិ កាលេ យយ ពឃា ឋខ្ពិ ឲុក៌េឋេតច ឋំឋេក្កា ឋិឃា ឲុចំ ឋព្ពាត្ត បង្ហិយបង៌ េឃាេឌពព្ពា អដ្ឋាលេ ឋ្ញុកេតាតិ អកិទ្ធុហិត្វា ឃ្លួត្ត្ព បុទិឋឋតំ ឆាទេត្តំ ឃឆា ឋេក្កាតិ, ឲុចំ ឋ្ញុកេតា បទិបិេតឃ្យុត្តិ បលិេបឃ្យុំ អក្កាទេតិ ឌីពក្ខិកក្កាទឋត្ថេទ ចាឋំ កេប្យឃ្យុត្តិ ឲុេកាក៌ ឋ្ញុទាឈជ៌ បិចិត្វា យត្តា ចេឋឃ្យុំ ពិេព្ពាដ្ឋ ឋយ្យេក្ខាតិ ពិព្ពុចលឋឌិេឋហិ ឌួេដ្ឋហិ ឋយត្ថាកេតា ឋ្ញុយុេលាតិ ឋ្ញុចណ្ណអាងាឋឋឌិេឋា យុេលា បិហេឃឃ្យុត្តិ អព្ព្យាយព្ព្យាឋ្យ ឋយ្យត្តិ ព្អច្ឆ្នា បិហេឃឃ្យុំ បេត្តឃ្យុំ យុត្យអាលបត្តាគត្តិ ឋល្យាត់ យុត្យអាលកន្ឋបត្តាគ៌ ក្យុលេកាតិ ឲុេកា ព្យុដ្ឋកឋក្យុេលា ឋាយុក្ខិកត្តិ ឋយ្យដ្ឋបណ្ណត្តួគយហាគាច៌ ឋឃត្តំ ឋចជិេកទត្តិ ឃេត្តូគ េចច ចជិេកេទគ ច ឋខ្ពិ ឋព្ពាឋព្ពាទឃ្យុត្តា េចេជិ អាងាឃាតិ ឃងា ឲុចទ្ធុបំ គាចំ ព្យុដ្ឋេកា កាយងាទេកា ហេត្តូគ កេហត្វា កេន្ឋឃ្យាតិ អេត្វា

ព្អតិ យហាឋេត្វា ព្អយិគា អដ្ឋាគបទិកេប្យគ ឲុកាងឋ កាឆា អគាឋិ ពំ ឋ្ញុត្វា គកាទេឋាកិលី យហាឋត្តិ លយាេបត្វា គកាទ៌ កត្តា ទេព្ព្យា ពំ កាទេលំ អាទេទាេចត្វា អត្តេគា ឌីចិតំ ឃាចិត្វា កល្យា

ឋត្វា ព្អយំ ឆយុេឌឋត់ អាហទិត្វា "ឲុចំ កិក្តុ យាព្យុកាេយា គាយ អកពព្ព្យា យិត្តក្ខុក្តិ"តិ ចត្វា ឋន្ធាតិ បកាេឋត្វា ខាពក៌ ឋេយាឆាេគឋិ, ឋន្ធបទិេឃាឋាេគ ដ្ឋក្កល្យិពកិក្តុ េឋាតាបត្តិចលេ បតិដ្ឋហិ ពងា ទាខា អាគេក្ខា អេហាឋិ, តាបេឋា បគ អហេយច អេហាឋិត្តិ

អដ្ឋាគខាពកចណ្ណគា គចយា

[៣១៩] ១០. ឌីបិខាពកចណ្ណគា

លយគីឃំឃាបគីឃត្តិ ព្អចំ ឋត្វា េចព្យុដ្ឋចេគ ចិហេក្ខា ឲុក៌ ឲុព្យុព្អក៌ អាទេព្ភុ កេចឋិ ឲុកឋ្ញិពិព្យាឋយេយ យហាេយាក្កល្លាគេត្វទា កិទិបទិក្តិេត្ត ឲុកក្ខទេ កិទិព្ពាខេឋគាឋេគ ចិហាឋិ ក្ខទឋឃីេបេឃចឋ្យ ចក្កេយា អេហាឋិ ពងា ឲុព្យអកបិលេកា "ឲុព្យអកា ឲុត្ត ចទត្ថុ"តិ កិទិព្ពាខ៌ បេចេឋត្វា កីព្យអត្តា ចិហទត្តិ េពឋ្ញុ ឲុកឌិចឋំ ឋាឃំ អាកត្តួ ឲុព្យអេកា កេហត្វា កន្ឋេគ្ខុ ឲុកា ឲុព្យព្អកា ក្អទេ ចទយាគា ឲុព្យអេកា គិក្តុយេត្ត អជ្ជិន្ធា ខួហឹឃំ ពំ បន្ធា គិក្តុយត្តិ ឲុេកា ឌីបិេកា ជិន្ធា "លាខិឋ្យាយិ គ"ត្តិ កិទិព្ពាខក្ខទេ អដ្ឋាឋិ ឋាបិ ព្អេតា ចិេតា ច ខួលេិេកតី ពំ ជិន្ធា "ឲុឋ យំ យាេទត្វា លាខិព្យុកាយតាយ ចិេតា, ឋេច គិចត្តិត្វា បលិឃិឋ្យាយិ, ឌីចិតំ េយ គត្តិ, អជ្ជ យឃា បុទិឋកាទ៌ កាត្តំ ចដ្ឋតី"តិ ចិេគ្គត្វា ឋិក្កាតិ ដ្ឋក្តិបិត្វា តឋ្យ អកិយុល៌ េចេកាគ បល្លត្តិត្វា ឌីបិកឋ្យ "ព្អេតា កល្យាឋ្យាយិ, ព្អេតា កល្យាឋ្យាយី"តិ ចិប្យុត្តេតាច កហល៌ អត្យុបកាត្តួ េចេកាគ បលិឃិត្វា ឲុព្យអកាត់ អត្ត្តទ៌ បាចិឋិ អឆ េចេទា ពំ េពឋំ កិទិឃំ ជិន្ធា បុគឌិចេឋ កត្តួ ពឆាកពឋ្យ អាទេទាេចត្វា "ឲុចំ កេត្ត, ឋា ឲុព្យព្អកា អត្តេគា ដ្ឋបិឃក្យុឋលតាយ បេក្កយំ កព្វា ឌីបិកេតា យុទ្ធិ"តិ អាហ ឋត្វា "េយាក្កល្លាគ, ព្អងាតិ តាច េឋា ឌីបិេកា ពំ កេហត្តំ គាឋក្កិ, បុេព្ព បគ គំ ចិទេចត្តិ យាេទត្វា លាខី"តិ ចត្វា េពគ ឃាចិេតា អតីតំ អាហទិ

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨾᨣᨵᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᨾᩉᩣᨽᩮᩣᨣᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩮ ᨸᩉᩣᨿ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᩁᩴ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨱᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩮᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨣᩥᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨽᩣᩅ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᩑᩊᨠᨸᩣᩃᨠᩮᩈᩩ ᩑᩊᨠᩮ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩣᨿᩴ ᩑᨠᩴ ᩑᩊᩥᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨴᩦᨸᩥᨠᩮᩣ "ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᨠᩮᨶᩩᨸᩣᨿᩮᨶ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨵᩩᩁᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨴᨿᨾᩔ ᨾᩩᨴᩩᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩪᩁᨲᩮᩣᩅ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪘᪘᪨

"ᨡᨾᨶᩦᨿᩴ ᨿᩣᨸᨶᩦᨿᩴ, ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨾᩣᨲᩩᩃ ᨲᩮ ᩈᩩᨡᩴ;

ᩈᩩᨡᩴ ᨲᩮ ᩋᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩅᨧ, ᩈᩩᨡᨠᩣᨾᩣᩉᩥ ᨲᩮ ᨾᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨡᩴ ᨲᩮ ᩋᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥ "ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩴ ᩋᩅᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩩᩃ ᨾᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩑᩅ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩦᨸᩥᨠᩮᩣ "ᩋᨿᩴ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨾᩴ ᨾᩣᨲᩩᩃᩅᩣᨴᩮᨶ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ, ᨶ ᨾᩮ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪘᪙᪨

"ᨶᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᩮ ᩋᩅᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ, ᩉᩮᨮᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩑᩊᨠᩮ;

ᩈᩣᨩ᩠ᨩ ᨾᩣᨲᩩᩃᩅᩣᨴᩮᨶ, ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨶᩩ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨾ ᨶᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩮᨮᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᩈᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ "ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩣᨲᩩᩃᩅᩣᨴᩮᨶ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦ"ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ ᨶᩩ, ᩑᩅᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩮᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩊᩥᨠᩣ "ᨾᩣᨲᩩᩃ, ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪙᪐᪨

“ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩣᨾᩩᨡᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨾᩩᨡᨾᩣᨣᨲᩣ;

ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᩣᨠᨱ᩠ᨱᩴ, ᨠᩮᨶ ᨲ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᩋᩅᨠ᩠ᨠᨾᩦ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩴ᪨ ᨠᩮᨶ ᨲ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᩋᩅᨠ᩠ᨠᨾᩦᨲᩥ ᨲᩅ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᩋᩉᩴ ᨠᩮᨶ ᩋᩅᨠ᩠ᨠᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᨠᩮ, ᨾᨾ ᨠᨱ᩠ᨱᩔ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨯ᩠ᨰᩣᨶᩴ ᨠᩣᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪘᪐᪨

“ᨥᩣᨲᨲᩣ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥ, ᩈᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣ ᩈᨷᨻ᩠ᨻᨲᩣ;

ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩣᨠᨱ᩠ᨱᩴ, ᨠᩮᨶ ᨲᩮ ᨲᩴ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᨿᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩣᩅᨲᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨾᨾ ᨠᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᨠᩣ “ᩋᨿᩴ ᨷᩥ ᨾᩮ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩴ ᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩥ, ᨷᨭᩥᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨠᩁᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪘᪑᪨

“ᨷᩩᨱ᩠ᨱᩮᨧ ᩈᨾᨿᨠ᩠ᨡᩥᩔᩩ, ᨾᩣᨲᩣ ᨷᩥᨲᩣ ᨧ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ;

ᨩᩦᩅᩴ ᨴᨬ᩠ᨬᩔ ᨠᨱ᩠ᨱᩴ, ᨾᩣᨿᩥᨶᩮᩣᨾᩮᩣᩉᩣᨿᩈᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᩔᩩᨲᩥ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᩮᨧ ᨾᩮ ᩑᨲᩴ ᨾᩣᨲᩣ ᨧ ᨷᩥᨲᩣ ᨧ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᩩ᪨ ᨾᩣᨿᩦᩉᩥ ᩈᩣ ᩋᩉᩴ ᨶᩣᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨲᩅ ᨠᨱ᩠ᨱᩔ ᨩᩦᩅᨠᩣᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩅ ᨠᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩦ ᨾᩮᩣᩉᩣᨿᩈᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᩣᨣᨲᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ “ᨴᩣᨶᩣᨿᩥ ᨲᩮ ᩋᩉᩴ ᩋᩣᨣᩣᩁᩮᩈᩩ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᨧᩴ, ᩑᨧᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨶᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

៥៧។

“តញ្ញា ជិឃ្វាភ អាឃន្តិ, អត្តលិក្ខម្ហិ ឲញ្ញន្តរេក;

យិការេញ្ញោ បលិឃិត្វា, ករេក្ខា វេយ ភាសិតោ តឃា”តិ។

តំ សុត្វា ពូតេរា យេណាកឃកឹតា អញ្ញា ការណំ អាហរិត្វា អវេក្កាត្ថិ “មាតុល, មា ឲចន្វំ កក្កញ្ញអកម្មំ ករិ, ឌីចិតំ វេ ទេហី”តិ ចិលបិ។ ពូតេរាបិ តំ ចិលបត្ថិញ្ញោច លេត្ថ កោហត្វា មាទេរត្វា លាជិ។

៥៨។

“ពួវេច្ចំ ចិលបត្តិឃា, ឲញ្ញអកិឃា រុហញ្ញរសា;

កលកំ អត្តាចរន្តិ, តត្ថិ ក្រុវេជ្ជ ហ្សុការិតំ។

៥៩។

“វេតច ក្រុវេជ្ជ តវេឃា អត្ថិ, ត ឆវេយ្យា ត ហ្សុការិតំ;

តិក្កមំ ក្រុវេជ្ជ ឃុវេញ្ញោច, វេសា ច សត្តិំ ត វេញ្ញាតី”តិ។ –

ពូមា វេត្ត អកិរម្ភទ្ធាកាថា –

តត្ថ រុហញ្ញរសាតិ រុហិរកវេក្ខា វេលាហិតបិឃឹ សាហសិកជីបិនោ។ កលកំ អត្តាចរន្តីតិ កិចំ មន្តិ, ជំសិត្វា ឋាវេលសីតិ អត្ថោ។ តវេឃាតិ ការណំ។ ឆវេយ្យាតិ សការេចា។ ហ្សុការិតត្ថិ ហ្សុកធិតចចតំ, សព្ពវេមតំ ក្រុវេជ្ជ តត្ថិតិ អត្ថោ។ តិក្កមំ ក្រុវេជ្ជ ឃុវេញ្ញោឆាតិ កិក្ខូវេច, ក្រុវេជ្ជ បុក្កវេល បវេក្កមវេមច ឃុវេញ្ញោឃ្យ។ វេសា ច សត្តិំ ត វេញ្ញាតីតិ វេសា បត បុក្កវេលា សត្តិំ ហ្សុត្តទំ ហ្សុការិតំ ត វេញ្ញាតិ, ត បិឃាឃតីតិ អត្ថោ។ តាបវេសា វេតសំ កិរិយំ សន្ធា អត្ថស។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ឯឡកាច ឯតរហិ ឯឡកា អហោសិ, ទីបិកោបិ ឯតរហិ ទីបិកោច, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទីបិជាតកវណ្ណនា ទសមា។

ជាតកុទ្ទានំ –

កច្ចានិ អដ្ឋសទ្ទញ្ច, សុលសា ច សុមង្គលំ;

គង្គមាលញ្ច ចេតិយំ, ឥន្ទ្រិយញ្ច អាទិត្តំ;

អដ្ឋានញ្ច ទីបិ ច, ទស អដ្ឋនិបាតេ។

អដ្ឋកនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩។ នវកនិបាតោ

[៤២៧] ១។ គិជ្ឈជាតកវណ្ណនា

បរិសង្កុបថោនាមាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ទុព្ពចភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ឯកោ កុលបុត្តោ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វាបិ អត្ថកាមេហិ អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ ចេវ សព្រហ្មចារីហិ ច “ឯវំ តេ អភិក្កមិតព្ពំ, ឯវំ បដិក្កមិតព្ពំ, ឯវំ អាលោកិតព្ពំ, ឯវំ វិលោកិតព្ពំ, ឯវំ សមិញ្ជិតព្ពំ, ឯវំ បសារិតព្ពំ, ឯវំ និវាសេតព្ពំ, ឯវំ បារុបិតព្ពំ, ឯវំ បត្តោ គហេតព្ពោ, យាបនមត្តំ គហេត្វា បច្ចវេក្ខិត្វាវ បរិភុញ្ជិតព្ពំ, ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារេន ភោជនេ មត្តញ្ញុនា ជាគរិយានុយុត្តេន ភវិតព្ពំ, ឥទំ អាគន្តុកវត្តំ នាម ជានិតព្ពំ, ឥទំ គមិកវត្តំ នាម, ឥមានិ ចុទ្ទស ខន្ធកវត្តានិ, អសីតិ មហាវត្តានិ តត្ថ តេ សម្មា វត្តិតព្ពំ, ឥមេ តេរស ធុតង្គគុណា នាម, ឯតេ សមាទាយ វត្តិតព្ព”ន្តិ ឱវទិយមានោ ទុព្ពចោ អហោសិ អក្ខមោ អប្បទក្ខិណគ្គាហី អនុសាសនិំ។ “អហំ តុម្ហេ ន វទាមិ, តុម្ហេ បន មំ កស្មា វទថ, អហមេវ អត្តនោ អត្ថំ វា អនត្ថំ វា ជានិស្សាមី”តិ អត្តានំ អវចនីយំ អកាសិ។ អថស្ស ទុព្ពចភាវំ ញត្វា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ អគុណកថំ កថេន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ទុព្ពចោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ “កស្មា ភិក្ខុ ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា អត្ថកាមានំ វចនំ ន ករោសិ, បុព្ពេបិ ត្វំ បណ្ឌិតានំ វចនំ អកត្វា វេរម្ភវាតមុខេ ចុណ្ណវិចុណ្ណោ ជាតោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ គិជ្ឈកូដេ បព្ពតេ ពោធិសត្តោ គិជ្ឈយោនិយំ និព្ពត្តិ។ បុត្តោ បនស្ស សុបត្តោ នាម គិជ្ឈរាជា អនេកសហស្សគិជ្ឈបរិវារោ ថាមសម្បន្នោ អហោសិ។ សោ មាតាបិតរោ បោសេសិ, ថាមសម្បន្នត្តា បន អតិទូរំ ឧប្បតតិ។ អថ នំ បិតា “តាត, ឯត្តកំ នាម ឋានំ អតិក្កមិត្វា ន គន្តព្ព”ន្តិ ឱវទិ។ សោ “សាធូ”តិ វត្វាបិ ឯកទិវសំ បន វុដ្ឋេ ទេវេ គិជ្ឈេហិ សទ្ធិំ ឧប្បតិត្វា សេសេ ឱហាយ អតិភូមិំ គន្ត្វា វេរម្ភវាតមុខំ បត្វា ចុណ្ណវិចុណ្ណភាវំ បាបុណិ។ សត្ថា ឥមំ អតីតំ ទស្សេត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១។

“បរិសង្កុបថោ នាម, គិជ្ឈបន្ថោ សនន្តនោ;

តត្រាសិ មាតាបិតរោ, គិជ្ឈោ បោសេសិ ជិណ្ណកេ;

តេសំ អជគរមេទំ, អច្ចហាសិ ពហុត្តសោ។

១៍

“បិតា ច បុត្តំ អចច, ញាតំ ហ្គុំ បបាពិតំ;

ឃុបត្តំ ឆាយឃយ្យត្តំ, េពញស្សិ ក្ខុរកាយិតំ៍

២៍

“បរិប្លចត្តំ បឆចិ, ឃឥា ពាព ចិញាតហិ;

ឃាកេត បរិក្លិត្តំ, ចក្កំច បរិយល្ឌលិ;

ពេពា ពាព តិចត្តស្សុ, យាស្សុ ឲេត្តា បទិ កយិ៍

៣៍

“ហ្គុបេត្តាឃិ េចេកត, ឥាលិ បក្លិ ជិឡ្យត្តេយា;

ឈ្គេលិកឃេត្តា ចក្កេក្កា, បឡ្តពាតិ ចតាតិ ច៍

៤៍

“អឌ្គស្ស បឆចិ កិេឡ្ឡា, ឃឆាឃាឃិ បិព្យស្សុពិ;

ឃាកេត បរិក្លិត្តំ, ចក្កំច បរិយល្ឌលិ៍

៥៍

“ពញ្ញា េឃា ឃយពិក្កឲ្យ, បទេយចឆ្ឋចត្តឆ;

តច្ចា ចាតសិលា តិក្ខា, អច្ចហាសិ ពលិ ជិនំ៍

សិ៍

“ភាសក្ខាតិកេតា បេរិនេសា, បុគេទេច គិចត្តិតុំ;

ជិនេខា ញ្សតយាបិជី, ឧចរម្កាត់ ចសំ កេតា៍

ប៉៍

“តឃ្ស បុត្តា ច ទារា ច, យេ ចញ្ញោ អនុជីវិនោ;

សព្ពេ ញ្សតយាបិតុំ, អនោចាគលេរ ជិនេខា៍

ដ៍

“ខុចយ្យិ ព្ពឆ ចុដ្ឋាត់, ឃេយា ចាញ្ញ ភាចញ្ញ្ញតិ;

អតិឃឹយចនេរា ជិនេត្តា, កិនេញ្ញាចាតឹតសាសនោ;

ស េច ញ្សត់ បេប្យាតិ, អកត្វា ចុដ្ឋសាសក”ត្តិ៍

តត្ថ បរិសក្កបទោតិ សក្កបទោ៍ យត្ស្សា ហិរញ្ញាសុចណ្ណតាយ កណ្ហា តស្មិំ បទេសេ ឈាណុកេ កោរេដ្ឋា ទេតសុ រដ្ឋឃេយា ពត្ថិតា កណ្ហិ, ទេគ សោ កិញ្ញបញ្ញទេ ឧញ្ញយកេ “សក្កបទោ”តិ ចុច្ចតិ៍ កិញ្ញបត្វោតិ កិញ្ញបញ្ញតយត្វកេ យហាយកេ៍ សគត្តនោតិ បេរិទាណោ៍ តត្រាឃឹតិ តស្មិំ កិញ្ញបញ្ញតយត្វកេ សក្កបទេ ខុកោ កិញ្ញោ អាសិ, សោ ឌីណ្ណកេ យាតាបិតរោ បេរិសេសិ៍ អឌកទេយេត្តិ អឌកទាត់ យេជ៍ អច្ចហាឃឹតិ អតិចិយ អាហរិ៍ ពហុត្តសោតិ ពហុសោ៍ ឌាត់ ក្ខច្ចំ បបិតិតត្តិ “បុទេត្វា ទេ អតិក្ខច្ចំ ផាត់ លញ្ញ្ញតិ”តិ សុត្វា “ក្ខច្ចំ បបិតិ អឃ”ត្តិ ឌាគទេត្វា៍ ទេឌេឃ្សិត្តិ បុរិសទេឌេសយត្វ៍ ក្នុរកាយិតត្តិ ទេតគេច ទេតទេគ ក្នុរកាយិ៍ បរិប្លចត្តត្តិ ក្ខប្យលបត្វ ចិយ ក្ខគកេ ក្ខប្លចយាត់៍ ចិឌាគហឹតិ ចិឌាគាសិ៍ ចក្កិច បរិយណ្ឌលត្តិ ឃស្មិំ ទេ បទេសេ ជិតឃ្ស សយុទេគ្គក បរិច្ចិទេត្វា ឌយ្ពូឌីបេ ចក្កយណ្ឌលំច បញ្ញាយតិ, តទេតា តាត

និវត្តាហីតិ ឱវទន្តោ ឯវមាហ។

ឧទបត្តោសីតិ បិតុ ឱវាទំ អកត្វា ឯកទិវសំ គិជ្ឈេហិ សទ្ធិំ ឧប្បតិតោ តេ ឱហាយ បិតរា កថិតដ្ឋានំ អគមាសិ។ ឱលោកយន្តោតិ តំ ឋានំ បត្វា ហេដ្ឋា ឱលោកេន្តោ។ វក្កង្គោតិ វង្កគីវោ។ យថាសាសិ បិតុស្សុតន្តិ យថា អស្ស បិតុ សន្តិកា សុតំ អាសិ, តថេវ អទ្ទស, “យថាស្សាសី”តិបិ បាឋោ។ បរមេវច្ចវត្តថាតិ បិតរា អក្ខាតដ្ឋានតោ បរំ អតិវត្តោវ។ តញ្ច វាតសិខា តិក្ខាតិ តំ អនោវាទកំ ពលិម្បិ សមានំ ទិជំ តិខិណវេរម្ភវាតសិខា អច្ចហាសិ អតិហរិ, ចុណ្ណវិចុណ្ណំ អកាសិ។ នាសក្ខាតិគតោតិ នាសក្ខិ អតិគតោ។ ពោសោតិ សត្តោ។ អនោវាទករេតិ តស្មិំ ទិជេ បណ្ឌិតានំ ឱវាទំ អករោន្តេ សព្ពេបិ តេ មហាទុក្ខំ បាបុណិំសុ។ អកត្វា វុទ្ធសាសនន្តិ វុទ្ធានំ ហិតការានំ វចនំ អកត្វា ឯវមេវ ព្យសនំ មហាទុក្ខំ បាបុណាតិ។ តស្មា ត្វំ ភិក្ខុ មា គិជ្ឈសទិសោ ភវ, អត្ថការានំ វចនំ ករោហីតិ។ សោ សត្ថារា ឯវំ ឱវទិតោ តតោ បដ្ឋាយ សុវចោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទុព្ពចគិជ្ឈោ ឯតរហិ ទុព្ពចភិក្ខុ អហោសិ, គិជ្ឈបិតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

គិជ្ឈជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៤២៨] ២. កោសម្ពិយជាតកវណ្ណនា

បុថុសទ្ទោតិ ឥទំ សត្ថា កោសម្ពិំ និស្សាយ ឃោសិតារាមេ វិហរន្តោ កោសម្ពិកេ ភណ្ឌនការកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ កោសម្ពកក្ខន្ធកេ (មហាវ. ៤៥១ អាទយោ) អាគតមេវ, អយំ បនេត្ថ សង្ខេបោ។ តទា កិរ ទ្វេ ភិក្ខូ ឯកស្មិំ អាវាសេ វសិំសុ វិនយធរោ ច សុត្តន្តិកោ ច។ តេសុ សុត្តន្តិកោ ឯកទិវសំ សរីរវលញ្ជំ កត្វា ឧទកកោដ្ឋកេ អាចមនោទកាវសេសំ ភាជនេ ឋបេត្វា និក្ខមិ។ បច្ឆា វិនយធរោ តត្ថ បវិដ្ឋោ តំ ឧទកំ ទិស្វា និក្ខមិត្វា ឥតរំ បុច្ឆិ “អាវុសោ, តយា ឧទកំ ឋបិត”ន្តិ។ “អាមាវុសោ”តិ។ “កិំ បនេត្ថ អាបត្តិភាវំ ន ជានាសី”តិ? “អាមាវុសោ ន ជានាមី”តិ។ “ហោតិ, អាវុសោ, ឯត្ថ អាបត្តី”តិ? “តេន ហិ បដិករិស្សាមិ ន”ន្តិ។ “សចេ បន តេ, អាវុសោ, អសញ្ចិច្ច អសតិយា កតំ, នត្ថិ អាបត្តី”តិ។ សោ តស្សា អាបត្តិយា អនាបត្តិទិដ្ឋិ អហោសិ។ វិនយធរោបិ អត្តនោ និស្សិតកានំ “អយំ សុត្តន្តិកោ អាបត្តិំ អាបជ្ជមានោបិ ន ជានាតី”តិ អារោចេសិ។ តេ តស្ស និស្សិតកេ ទិស្វា “តុម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយោ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វាបិ អាបត្តិភាវំ ន ជានាតី”តិ អាហំសុ។ តេ គន្ត្វា អត្តនោ ឧបជ្ឈាយស្ស អារោចេសុំ។ សោ ឯវមាហ – “អយំ វិនយធរោ បុព្ពេ ‘អនាបត្តី’តិ វត្វា ឥទានិ ‘អាបត្តី’តិ វទតិ, មុសាវាទី ឯសោ”តិ។ តេ គន្ត្វា “តុម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយោ មុសាវាទី”តិ ឯវំ អញ្ញមញ្ញំ កលហំ វឌ្ឍយិំសុ។ តតោ វិនយធរោ ឱកាសំ លភិត្វា តស្ស អាបត្តិយា អទស្សនេន ឧក្ខេបនីយកម្មំ អកាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ តេសំ បច្ចយទាយកា ឧបាសកាបិ ទ្វេ កោដ្ឋាសា អហេសុំ។ ឱវាទបដិគ្គាហិកា ភិក្ខុនិយោបិ អារក្ខទេវតាបិ ទ្វេ កោដ្ឋាសា អហេសុំ។ តាសំ សន្ទិដ្ឋសម្ភត្តា អាកាសដ្ឋទេវតាបិ យាវ ព្រហ្មលោកា សព្ពេ បុថុជ្ជនា ទ្វេ បក្ខា អហេសុំ។ យាវ អកនិដ្ឋភវនា បន ឥទំ កោលាហលំ អគមាសិ។

អថេកោ ភិក្ខុ តថាគតំ ឧបសង្កមិត្វា ឧក្ខេបកានំ “ធម្មិកេនេវ កម្មេន អយំ ឧក្ខិត្តោ, ឧក្ខិត្តានុវត្តកានំ អធម្មិកេន កម្មេន ឧក្ខិត្តោ”តិ លទ្ធិំ, ឧក្ខេបកេហិ វារិយមានានម្បិ តេសំ តំ អនុបរិវារេត្វា ធរណភាវញ្ច សត្ថុ អារោចេសិ។ ភគវា “សមគ្គា កិរ ហោន្តុ”តិ ទ្វេ វារេ បេសេត្វា “ន ឥច្ឆន្តិ ភន្តេ សមគ្គា ភវិតុ”ន្តិ សុត្វា តតិយវារេ “ភិន្នោ ភិក្ខុសង្ឃោ”តិ តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា ឧក្ខេបកានំ ឧក្ខេបនេ, ឥតរេសញ្ច អសញ្ចិច្ច អាបត្តិយា អទស្សនេ អាទីនវំ វត្វា បក្កាមិ។ បុន តេសំ តត្ថេវ ឯកសីមាយំ ឧបោសថាទីនិ ការេត្វា ភត្តគ្គាទីសុ ភណ្ឌនជាតានំ “អាសនន្តរិកាយ និសីទិតព្ព”ន្តិ ភត្តគ្គេ វត្តំ បញ្ញាបេត្វា “ឥទានិបិ ភណ្ឌនជាតា វិហរន្តី”តិ សុត្វា តត្ថ គន្ត្វា “អលំ, ភិក្ខវេ, មា ភណ្ឌន”ន្តិអាទីនិ វត្វា អញ្ញតរេន ភិក្ខុនា ធម្មវាទិនា ភគវតោ វិហេសំ អនិច្ឆន្តេន “អាគមេតុ, ភន្តេ, ភគវា ធម្មស្សាមិ, អប្បោស្សុក្កោ ភន្តេ, ភគវា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុត្តោ វិហរតុ, មយំ តេន ភណ្ឌនេន កលហេន វិគ្គហេន វិវាទេន បញ្ញាយិស្សាមា”តិ វុត្តេ –

ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ នាម កាសិរាជា អហោសីតិ ព្រហ្មទត្តេន ទីឃីតិស្ស កោសលរញ្ញោ រជ្ជំ អច្ឆិន្ទិត្វា អញ្ញាតកវេសេន វសន្តស្ស មារិតភាវញ្ច ទីឃាវុកុមារេន អត្តនោ ជីវិតេ ទិន្នេ តតោ បដ្ឋាយ តេសំ សមគ្គភាវញ្ច កថេត្វា “តេសញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, រាជូនំ អាទិន្នទណ្ឌានំ អាទិន្នសត្ថានំ ឯវរូបំ ខន្តិសោរច្ចំ ភវិស្សតិ។ ឥធ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, សោភេថ, យំ តុម្ហេ ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិតា សមានា ខមា ច ភវេយ្យាថ សោរតា ចា”តិ ឱវទិត្វា ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ “អលំ, ភិក្ខវេ, មា ភណ្ឌន”ន្តិ វារេត្វា អនោរមន្តេ ទិស្វា “បរិយាទិណ្ណរូបា ខោ ឥមេ មោឃបុរិសា, ន ឥមេ សុករា សញ្ញាបេតុ”ន្តិ បក្កមិត្វា បុនទិវសេ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ គន្ធកុដិយា ថោកំ វិស្សមិត្វា សេនាសនំ សំសាមេត្វា អត្តនោ បត្តចីវរមាទាយ សង្ឃមជ្ឈេ អាកាសេ ឋត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១០។

“បុថុសទ្ទោ សមជនោ, ន ពាលោ កោចិ មញ្ញថ;

សង្ឃស្មិំ ភិជ្ជមានស្មិំ, នាញ្ញំ ភិយ្យោ អមញ្ញរុំ។

១១។

“បរិមុដ្ឋា បណ្ឌិតាភាសា, វាចាគោចរភាណិនោ;

យាវិច្ឆន្តិ មុខាយាមំ, យេន នីតា ន តំ វិទូ។

໑໕໌

“ອເກ຺ກາຈ຺ຉິ ມໍ ອວຘິ ມໍ, ອຊິນິ ມໍ ອຫາສິ ເມ;

ເຍ ຈ ຕໍ ອຸປນຍ຺ຫນ຺ຕິ, ເວຣໍ ເຕສໍ ນ ສມ຺ມຕິ໌

໑໖໌

“ອເກ຺ກາຈ຺ຉິ ມໍ ອວຘິ ມໍ, ອຊິນິ ມໍ ອຫາສິ ເມ;

ເຍ ຈ ຕໍ ນຸປນຍ຺ຫນ຺ຕິ, ເວຣໍ ເຕສູປສມ຺ມຕິ໌

໑໗໌

“ນ ຫິ ເວເຣນ ເວຣານິ, ສມ຺ມນ຺ຕີຘ ກຸທາຈນໍ;

ອເວເຣນ ຈ ສມ຺ມນ຺ຕິ, ເອສ ຘເມ຺ມາ ສນນ຺ຕເນາ໌

໑໘໌

“ປເຣ ຈ ນ ວິຊານນ຺ຕິ, ມຍເມຕ຺ຖ ຍມາມເສ;

ເຍ ຈ ຕຕ຺ຖ ວິຊານນ຺ຕິ, ຕເຕາ ສມ຺ມນ຺ຕິ ເມຘຄາ໌

໑໙໌

“ອຏ຺ຐິຈ຺ຉິນ຺ນາ ປາຓຫຣາ, ຄວາສ຺ສຘນຫາຣິເນາ;

រដ្ឋំ ចិលុប្យយាភាតំ, តេសម្បិ ហោតិ សង្គតិ;

កស្មា តុម្ហាក ភោ សិយា៑

១សិ៑

“សចេ លភេថ តិបកំ សហាយំ, សទ្ធិំចរំ សាធុចិហារិធីរំ;

អភិភុយ្យ សព្ពាតិ បរិស្សយាតិ, ចរេយ្យ តេតត្តមតោ សតីមា៑

១ប៉៑

“ភោ ចេ លភេថ តិបកំ សហាយំ, សទ្ធិំចរំ សាធុចិហារិធីរំ;

រាជាច រដ្ឋំ ចិជិតំ បហាយ, ឯកោ ចរេ មាតង្គរញ្ញេច តាគោ៑

១ដ៑

“ឯកស្ស ចរិតំ សេយ្យោ, តត្ថិ ពាលេ សហាយតា;

ឯកោ ចរេ ត បាបាតិ កយិរា, អប្បោស្សុក្កោ មាតង្គរញ្ញេច តាគោ”តិ៑

តត្ថ បុត្ត យហាសង្គ្រា អស្សាតិ បុត្តសង្គ្រា៑ សយដភោតិ សយាភោ ឲកសជិសោ ដភោ, សព្ទាចាយំ កល្យាណការកដភោ សយត្តតោ សង្គតិដ្ឋានលោភ បុត្តសង្គ្រា ចេច សជិសោ ចាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ ត ពាលេសិ កោចិ យញ្ញាចាតិ តត្ថ កោចិ ឯកោបិ “អហំ ពាលេសិ”តិ ត យញ្ញិត្វ, សព្ទា បណ្ឌិតមាតិភោ, សព្ទាចាយំ កល្យាណការកោ ដភោឃេច៑ តាញ្ញា កិយ្យោ អយញ្ញាវុត្តិ កោចិ ឯកោបិ “អហំ ពាលេសិ”តិ ត យញ្ញិត្វ, កិយ្យោ ច សញ្ញិ កិច្ចមាភេ អញ្ញាមិ្យ ឲកំ “យម៉្យាកាវណា សញ្ញោ កិច្ចតី”តិ ញ្ញត់ ការណំ ត យញ្ញិត្វាតិ អភេត្វា៑

បរិមច្ចាតិ មច្ចស្សតិភោ៑ បណ្ឌិតាភាសាតិ អត្តតោ បណ្ឌិតមាតេត បណ្ឌិតសជិសា៑ ចាចាកោចរភាសិតោតិ រា-ការស្ស រស្សាទេសោ កតោ, ចាចាកោចរា ច ត សតិបដ្ឋាតាជិអរិយធម្មកោចរា, ភាសិតោ ច៑ កថំ ភាសិតោ? យាចិច្ឆត្តិ មុខាយាមត្តិ, យាច មុខំ

បសារេតុំ ឥច្ឆន្តិ, តាវ បសារេត្វា អគ្គបាទេហិ ឋត្វា ភាណិនោ, ឯកោបិ សង្ឃការេន មុខសង្កោចនំ ន ករោតីតិ អត្ថោ។ យេន នីតាតិ យេន កលហេន ឥមំ និល្លជ្ជភាវំ នីតា។ ន តំ វិទូតិ ឯវំ "អាទីនវោ អយ"ន្តិ តំ ន ជានន្តិ។

យេ ច តំ ឧបនយ្ហន្តីតិ តំ "អក្កោច្ឆិ ម"ន្តិអាទិកំ អាការំ យេ ឧបនយ្ហន្តិ។ សនន្តនោតិ បោរាណោ។ បរេតិ បណ្ឌិតេ ឋបេត្វា តតោ អញ្ញេ កលហការកា បរេ នាម។ តេ ឯត្ថ សង្ឃមជ្ឈេ កោលាហលំ ករោន្តា "មយំ យមាមសេ ឧបយមាម នស្សាម, សតតំ សមិតំ មច្ចុសន្តិកំ គច្ឆាមា"តិ ន ជានន្តិ។ យេ ច តត្ថ វិជានន្តីតិ យេ តត្ថ បណ្ឌិតា "មយំ មច្ចុសមីបំ គច្ឆាមា"តិ វិជានន្តិ។ តតោ សម្មន្តិ មេធគាតិ ភិក្ខវេ, ឯវញ្ហិ តេ ជានន្តា យោនិសោមនសិការំ ឧប្បាទេត្វា មេធគានំ កលហានំ វូបសមាយ បដិបជ្ជន្តិ។

អដ្ឋិច្ឆិន្នាតិ អយំ គាថា ព្រហ្មទត្តញ្ច ទីឃាវុកុមារញ្ច សន្ធាយ វុត្តា។ តេសម្បិ ហោតិ សង្គតិ។ កស្មា តុម្ហាកំ ន ហោតិ? យេសំ វោ នេវ មាតាបិតូនំ អដ្ឋីនិ ឆិន្នានិ, ន បាណា ហដា, ន គវាស្សធនានិ ហដានិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ភិក្ខវេ, តេសម្បិ នាម អាទិន្នទណ្ឌានំ អាទិន្នសត្ថានំ រាជូនំ ឯវរូបី សង្គតិ សមាគមោ អាវាហវិវាហសម្ពន្ធំ កត្វា ឯកតោ បានភោជនំ ហោតិ, តុម្ហេ ឯវរូបេ សាសនេ បព្ពជិត្វា អត្តនោ វេរមត្តម្បិ ជហិតុំ ន សក្កោថ, កោ តុម្ហាកំ ភិក្ខុភាវោតិ។

សចេ លភេថាតិអាទិកា គាថា បណ្ឌិតសហាយស្ស ច ពាលសហាយស្ស ច វណ្ណាវណ្ណទីបនត្ថំ វុត្តា។ អភិភុយ្យ សព្ពានិ បរិស្សយានីតិ សព្ពេ បាកដបរិស្សយេ ច បដិច្ឆន្នបរិស្សយេ ច អភិភវិត្វា តេន សទ្ធិំ អត្តមនោ សតិមា ចរេយ្យ។ រាជាវ រដ្ឋំ វិជិតំ បហាយាតិ យថា អត្តនោ វិជិតំ រដ្ឋំ មហាជនករាជា ច អរិន្ទមរាជា ច បហាយ ឯកកា ចរិំសុ, ឯវំ ចរេយ្យាតិ អត្ថោ។ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោតិ មាតង្គោ អរញ្ញេ នាគោវ។ មាតង្គោតិ ហត្ថី វុច្ចតិ, នាគោតិ មហន្តាធិវចនមេតំ។ យថា ហិ មាតុបោសកោ មាតង្គនាគោ អរញ្ញេ ឯកកោ ចរិ, ន ច បាបានិ អកាសិ, យថា ច បាលិលេយ្យកោ, ឯវំ ឯកោ ចរេ, ន ច បាបានិ កយិរាតិ វុត្តំ ហោតិ។

សត្ថា ឯវំ កថេត្វាបិ តេ ភិក្ខូ សមគ្គេ កាតុំ អសក្កោន្តោ ពាលកលោណកគាមំ គន្ត្វា ភគុត្ថេរស្ស ឯកីភាវេ អានិសំសំ កថេត្វា តតោ តិណ្ណំ កុលបុត្តានំ វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា តេសំ សាមគ្គិវាសេ អានិសំសំ កថេត្វា តតោ បាលិលេយ្យកវនសណ្ឌំ គន្ត្វា តត្ថ តេមាសំ វសិត្វា បុន កោសម្ពិំ អនាគន្ត្វា សាវត្ថិមេវ អគមាសិ។ កោសម្ពិវាសិនោបិ ឧបាសកា "ឥមេ ខោ អយ្យា, កោសម្ពកា ភិក្ខូ ពហុនោ អម្ហាកំ អនត្ថស្ស ការកា, ឥមេហិ ឧព្ពាឡ្ហោ ភគវា បក្កន្តោ, ឥមេសំ នេវ អភិវាទនាទីនិ ករិស្សាម, ន ឧបគតានំ បិណ្ឌបាតំ ទស្សាម, ឯវំ ឥមេ បក្កមិស្សន្តិ វា វិព្ភមិស្សន្តិ វា ភគវន្តំ វា បសាទេស្សន្តី"តិ សម្មន្តយិត្វា តថេវ អកំសុ។ តេ តេន ទណ្ឌកម្មេន បីឡិតា សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភគវន្តំ ខមាបេសុំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "បិតា សុទ្ធោទនមហារាជា អហោសិ, មាតា មហាមាយា, ទីឃាវុកុមារោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

[៤២៩] ៣។ មហាសុកជាតកវណ្ណនា

ទុមោ យទា ហោតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា កោសលជនបទេ អញ្ញតរំ បច្ចន្តគាមំ ឧបនិស្សាយ អរញ្ញេ វិហរតិ។ មនុស្សា តស្ស រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានានិ សម្បាទេត្វា គមនាគមនសម្បន្នេ ឋានេ សេនាសនំ កត្វា សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហិំសុ។ តស្ស វស្សូបគតស្ស បឋមមាសេយេវ សោ គាមោ ឈាយិ, មនុស្សានំ ពីជមត្តម្បិ អវសិដ្ឋំ នាហោសិ។ តេ តស្ស បណីតំ បិណ្ឌបាតំ ទាតុំ នាសក្ខិំសុ។ សោ សប្បាយសេនាសនេបិ បិណ្ឌបាតេន កិលមន្តោ មគ្គំ វា ផលំ វា និព្ពត្តេតុំ នាសក្ខិ។ អថ នំ តេមាសច្ចយេន សត្ថារំ វន្ទិតុំ អាគតំ សត្ថា បដិសន្ថារំ កត្វា “កច្ចិ ភិក្ខុ បិណ្ឌបាតេន ន កិលមន្តោសិ, សេនាសនសប្បាយញ្ច អហោសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ សត្ថា “តស្ស សេនាសនំ សប្បាយ”ន្តិ ញត្វា “ភិក្ខុ សមណេន នាម សេនាសនសប្បាយេ សតិ លោលុប្បចារំ បហាយ កិញ្ចិទេវ យថាលទ្ធំ បរិភុញ្ជិត្វា សន្តុដ្ឋេន សមណធម្មំ កាតុំ វដ្ដតិ។ បោរាណកបណ្ឌិតា តិរច្ឆានយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា អត្តនោ និវាសរុក្ខេ សុក្ខេ ចុណ្ណំ ខាទន្តាបិ លោលុប្បចារំ បហាយ សន្តុដ្ឋា មិត្តធម្មំ អភិន្ទិត្វា អញ្ញត្ថ ន គមិំសុ, ត្វំ បន កស្មា ‘បិណ្ឌបាតោ បរិត្តោ លូខោ’តិ សប្បាយសេនាសនំ បរិច្ចជី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ហិមវន្តេ គង្គាតីរេ ឯកស្មិំ ឧទុម្ពរវនេ អនេកសតសហស្សា សុកា វសិំសុ។ តត្រេកោ សុវរាជា អត្តនោ និវាសរុក្ខស្ស ផលេសុ ខីណេសុ យទេវ អវសិដ្ឋំ ហោតិ អង្កុរោ វា បត្តំ វា តចោ វា បបដិកា វា, តំ ខាទិត្វា គង្គាយ បានីយំ បិវិត្វា បរមប្បិច្ឆសន្តុដ្ឋោ ហុត្វា អញ្ញត្ថ ន គច្ឆតិ។ តស្ស អប្បិច្ឆសន្តុដ្ឋភាវគុណេន សក្កស្ស ភវនំ កម្បិ។ សក្កោ អាវជ្ជមានោ តំ ទិស្វា តស្ស វីមំសនត្ថំ អត្តនោ អានុភាវេន តំ រុក្ខំ សុក្ខាបេសិ។ រុក្ខោ ខាណុកមត្តោ ហុត្វា ឆិទ្ទាវឆិទ្ទោ វាតេ បហរន្តេ អាកោដិយមានោ វិយ អដ្ឋាសិ។ តស្ស ឆិទ្ទេហិ ចុណ្ណានិ និក្ខមន្តិ។ សុវរាជា តានិ ចុណ្ណានិ ខាទិត្វា គង្គាយ បានីយំ បិវិត្វា អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា វាតាតបំ អគណេត្វា ឧទុម្ពរខាណុកេ និសីទិ។ សក្កោ តស្ស បរមប្បិច្ឆភាវំ ញត្វា “មិត្តធម្មគុណំ កថាបេត្វា វរមស្ស ទត្វា ឧទុម្ពរំ អមតផលំ ករិត្វា អាគមិស្សាមី”តិ ឯកោ ហំសរាជា ហុត្វា សុជំ អសុរកញ្ញំ បុរតោ កត្វា តំ ឧទុម្ពរវនំ គន្ត្វា អវិទូរេ ឯករុក្ខស្ស សាខាយ និសីទិត្វា តេន សទ្ធិំ កថំ សមុដ្ឋាបេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“ទុមោ យទា ហោតិ ផលូបបន្នោ, ភុញ្ជន្តិ នំ វិហង្គមា សមេតា;

ខីណន្តិ ញត្វាន ទុមំ ផលច្ចយេ, ទិសោទិសំ យន្តិ តតោ វិហង្គមា”តិ។

តស្សត្ថោ – សុវរាជ, រុក្ខោ នាម យទា ផលសម្បន្នោ ហោតិ, តទា តំ សាខតោ សាខំ សម្បតន្តាវ វិហង្គមា ភុញ្ជន្តិ, តំ បន ខីណំ ញត្វា ផលិតំ អច្ចយេន តតោ រុក្ខតោ ទិសោទិសំ វិហង្គមា គច្ឆន្តីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា តតោ នំ ឧយ្យោជេត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១០។

“ចរ ចារិកំ លោហិតតុណ្ឌ មា មរិ, កិំ ត្វំ សុវ សុក្ខទុមម្ហិ ឈាយសិ;

តទិង្ឃ មំ ព្រូហិ វសន្តសន្និភ, កស្មា សុវ សុក្ខទុមំ ន រិញ្ចសី”តិ។

តត្ថ ឈាយសីតិ កិំការណា សុក្ខទារុមត្ថកេ ឈាយន្តោ បជ្ឈាយន្តោ តិដ្ឋសិ។ ឥង្ឃាតិ ចោទនត្ថេ និបាតោ។ វសន្តសន្និភាតិ វសន្តកាលេ វនសណ្ឌោ សុវគណសមាកិណ្ណោ វិយ នីលោភាសោ ហោតិ, តេន តំ “វសន្តសន្និភា”តិ អាលបតិ។ ន រិញ្ចសីតិ ន ឆឌ្ឌេសិ។

អថ នំ សុវរាជា “អហំ ហំស អត្តនោ កតញ្ញុកតវេទិតាយ ឥមំ រុក្ខំ ន ជហាមី”តិ វត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១១។

“យេ វេ សខីនំ សខារោ ភវន្តិ, បាណច្ចយេ ទុក្ខសុខេសុ ហំស;

ខីណំ អខីណម្បិ ន តំ ជហន្តិ, សន្តោ សតំ ធម្មមនុស្សរន្តា។

១២។

“សោហំ សតំ អញ្ញតរោស្មិ ហំស, ញាតី ច មេ ហោតិ សខា ច រុក្ខោ;

តំ នុស្សហេ ជីវិកត្ថោ បហាតុំ, ខីណន្តិ ញត្វាន ន ហេស ធម្មោ”តិ។

តត្ថ យេ វេ សខីនំ សខារោ ភវន្តីតិ យេ សហាយានំ សហាយា ហោន្តិ។ ខីណំ អខីណម្បីតិ បណ្ឌិតា នាម អត្តនោ សហាយំ ភោគបរិក្ខយេន ខីណម្បិ អខីណម្បិ ន ជហន្តិ។ សតំ ធម្មមនុស្សរន្តាតិ បណ្ឌិតានំ បវេណិំ អនុស្សរមានា។ ញាតី ច មេតិ ហំសរាជ, អយំ រុក្ខោ សម្បិយាយនត្ថេន មយ្ហញ្ញាតោតិ ច សមាចិណ្ណចរណតាយ សខា ច។ ចិររត្តាតិ តយហំ ចិរកាយ អត្ថិកោ ហុត្វា បហាតុំ ន សក្កោមិ។

សក្កោ តស្ស វចនំ សុត្វា តុដ្ឋោ បសីទិត្វា វរំ ទាតុកាមោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៣។

“សាធុ សក្ខិ កតំ ហោតិ, មេត្តិ សំសតិ សន្ថវោ;

សចេតំ ធម្មំ រោចេសិ, បាសំសោសិ វិជានតំ។

១៤។

“សោ តេ សុវ វរំ ទម្មិ, បត្តយាន វិហង្គម;

វរំ វរស្សុ វក្កង្គ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសី”តិ។

តត្ថ សាធូតិ សម្បហំសនំ។ សក្ខិ កតំ ហោតិ, មេត្តិ សំសតិ សន្ថវោតិ សខិភាវោ ច មេត្តិ ច បរិសមជ្ឈេ សន្ថវោ វាតិ តយា មិត្តំ កតំ សាធុ ហោតិ លទ្ធំ ភទ្ទកមេវ។ សចេតំ ធម្មន្តិ សចេ ឥមំ មិត្តធម្មំ។ វិជានតន្តិ ឯវំ សន្តេ វិញ្ញូនំ បសំសិតព្ពយុត្តកោសីតិ អត្ថោ។ សោ តេតិ សោ អហំ តុយ្ហំ។ វរស្សូតិ ឥច្ឆស្សុ។ យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសីតិ យំ កិញ្ចិ មនសា ឥច្ឆសិ, សព្វំ តំ វរំ ទទាមិ តេតិ។

តំ សុត្វា សុវរាជា វរំ គណ្ហន្តោ សត្តមំ គាថមាហ –

១៥។

“វរញ្ច មេ ហំស ភវំ ទទេយ្យ, អយញ្ច រុក្ខោ បុនរាយុំ លភេថ;

សោ សាខវា ផលិមា សំវិរូឡ្ហោ, មធុត្ថិកោ តិដ្ឋតុ សោភមានោ”តិ។

តត្ថ សាខវាតិ សាខសម្បន្នោ។ ផលិមាតិ ផលេន ឧបេតោ។ សំវិរូឡ្ហោតិ សមន្តតោ វិរូឡ្ហបត្តោ តរុណបត្តសម្បន្នោ ហុត្វា។ មធុត្ថិកោតិ សំវិជ្ជមានមធុរផលេសុ បក្ខិត្តមធុ វិយ មធុរផលោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។

អថស្ស សក្កោ វរំ ទទមានោ អដ្ឋមំ គាថមាហ –

១៧។

“តំ បស្ស សម្ម ផលិមំ ឧឡារំ, សហាវ តេ ហោតុ ឧទុម្ពរេន;

សោ សាខវា ផលិមា សំវិរូឡ្ហោ, មធុត្ថិកោ តិដ្ឋតុ សោភមានោ”តិ។

តត្ថ សហាវ តេ ហោតុ ឧទុម្ពរេនាតិ តេន ឧទុម្ពរេន សទ្ធិំ សហ ឯកតោវ វាសោ ហោតុ។

ឯវញ្ច បន វត្វា សក្កោ តំ អត្តភាវំ វិជហិត្វា អត្តនោ ច សុជាយ ច អានុភាវំ ទស្សេត្វា គង្គាតោ ឧទកំ គហេត្វា ឧទុម្ពរខាណុកំ បហរិ។ តាវទេវ សាខាវិដបសញ្ឆន្នោ មធុរផលោ រុក្ខោ ឧដ្ឋហិត្វា មុណ្ឌមណិបព្ពតោ វិយ វិលាសសម្បន្នោ អដ្ឋាសិ។ សុវរាជា តំ ទិស្វា សោមនស្សប្បត្តោ សក្កស្ស ថុតិំ ករោន្តោ នវមំ គាថមាហ –

១៨។

“ឯវំ សក្ក សុខី ហោហិ, សហ សព្ពេហិ ញាតិភិ;

យថាហមជ្ជ សុខិតោ, ទិស្វាន សផលំ ទុមំ”ន្តិ។

សក្កោបិ តស្ស វរំ ទត្វា ឧទុម្ពរំ អមតផលំ កត្វា សទ្ធិំ សុជាយ អត្តនោ ឋានមេវ គតោ។ តមត្ថំ ទីបយមានា ឱសានេ អភិសម្ពុទ្ធគាថា ឋបិតា –

១៩។

“សុចស្ស ច ចទំ ឥត្វា, ពត្វាត សផលំ ត្យមំ;

បក្កាមិ សហ កទិយាយ, ឥចាតំ តត្ថតំ ចត”ត្តិ៍

សត្ថា ឰមំ ធម្មទេសតំ អាហរិត្វា “ឲចំ កិក្ខុ បេរិទាណកបណ្ឌិតា តិរច្ឆានយោនិយំ និព្ពត្តាបិ អលោលុប្បចារា អហេសុំ៍ ត្វំ បន ពស្មា ឲចទូបេ សាសនេ បព្ពជិត្វា លោលុប្បចារំ ចរសិ, ពន្ធ ពតេត្វច ចសាហី”តិ ពម្មដ្ឋានមស្ស ពថេត្វា ឌាតពំ សមោធានេសិ៍ សោ កិក្ខុ ពត្វ ពត្ថ្វា ចិបស្សតំ ចឍ្ឌេត្វា អរហត្តំ បិប្បុណិ៍ តទា សេក្កា អត្ថុទ្ធេ្ឌា អហោសិ, សុចរាឌា បន អហមេច អហោសិន្តិ៍

មហាសុចឌាពពចណ្ណនា តតិយា៍

[៣១០] ៣៍ ធ្វញអសុចឌាពពចណ្ណនា

សត្តិទូក្កាតិ ឰទំ សត្ថា សាចត្ថិយំ ឌេតចនេ ចិហរន្តោ ចេទញ្ញាពណ្ឌំ អារព្ភ ពថេសិ៍ សត្វទិ ចេទញ្ញាយំ ចស្សំ ចសិត្វា អត្ថុប្បន្នេ សាចត្ថិំ អត្ថុប្បត្តេ កិក្ខុ ធម្មសកាយំ ពថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាចុសោ, តថាគតោ លត្តិយសុលុយាលេ ញុង្គសុលុយាលេ មហន្តេន ព្រូទ្ធាត្ថុការេន សមត្ថារេតាបិ ចេទញ្ញព្រាហ្មណេន និមន្តិតោ តេមាសំ ចសន្តោ មារាចដ្ដនចសេន តស្ស សន្តិកា ឲពឌិចសម្បិ កិក្ខំ អលកិត្វា លោលុប្បចារំ បហាយ តេមាសំ បត្ថបុលកបិដ្ឋោឝេពេន យាបេន្តោ អញ្ញាត្វ ន អកមាសិ, អហោ តថាគតាតំ អប្បិច្ឆសន្តុដ្ឋការចា”តិ៍ សត្ថា អាកត្វា “ពាយ នុត្ថ, កិក្ខុចេ, ឲតរហិ ពថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឰមាយ នាមា”តិ ចុត្តេ “អនច្ឆរិយំ, កិក្ខុចេ, តថាគតស្ស ឰទានិ លោលុប្បចារប្បហានំ, បុព្ពេបិ តិរច្ឆានយោនិយំ និព្ពត្តេត្វាបិ លោលុប្បចារំ បហាសិ”ន្តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍ សព្ពម្បិ ចត្ថុ បុរិមនយេនេច ចិត្ថារេតព្ពំ៍

១០៍

“សត្តិ ទូក្កា ហរិបត្តា, ឝុមា នេពផលិ ឌាហុ;

ពស្មា នុ សុព្ពេ ពោធ្យអាបេ, សុចស្ស និរតោ មនោ៍

១១៍

“ផលស្ស ឧបភុញ្ជិម្ហា, នេកវស្សគណេ ពហូ;

អផលម្បិ វិទិត្វាន, សាវ មេត្តិ យថា បុរេ។

១១។

“សុក្ខញ្ច រុក្ខំ កោឡាបំ, ឱបត្តមផលំ ទុមំ;

ឱហាយ សកុណា យន្តិ, កិំ ទោសំ បស្សសេ ទិជ។

១២។

“យេ ផលត្ថា សម្ភជន្តិ, អផលោតិ ជហន្តិ នំ;

អត្តត្ថបញ្ញា ទុម្មេធា, តេ ហោន្តិ បក្ខបាតិនោ។

១៣។

“សាធុ សក្ខិ កតំ ហោតិ, មេត្តិ សំសតិ សន្ថវោ;

សចេតំ ធម្មំ រោចេសិ, បាសំសោសិ វិជានតំ។

១៤។

“សោ តេ សុវ វរំ ទម្មិ, បត្តយាន វិហង្គម;

វរំ វរស្សុ វក្កង្គ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសិ។

១៥។

“អបិ ភាយ តំ បស្សេយ្យំ, សបត្តំ សបលំ ទ្ឫយំ;

ឆលិខេ្កាច តិឆិ លទ្ធា, ភខេ្គយ្យាហំ បុភប្បុភំ៍

ឲលិ៍

“ពខេពា អយពយាឆាឃ, អភិសិទ្ធិ៍ យហិទ្ឫហំ;

ពស្ស សាឍា ចិន្ទុហិស្ស, ឃឹពឆ្លាឃា យខេភារយា៍

ឲប៉៍

“ឲចំ សក្ក ស្សឹ ខេហាហិ, សហ សខេ្ឋាហិ ខោពិភិ;

ឃឆាហយឌ្ឍ ស្សលិខេពា, ជិស្វាភ សបលំ ទ្ឫយំ៍

ឲដ៍

“ស្សចស្ស ឆ ចទិ ឆព្វា, ពព្វាភ សបលំ ទ្ឫយំ;

បក្កាយិ សហ ភរិឃាឃ, ខេឆចាភំ ភក្ខភំ ចភ”ត្តិ៍ –

បញ្ញបចិបញ្ញាបិ អខេព្ទាបិ បុរិយភខេឃខេភច ខេចជិពខ្ថា, អភ្យព្វាភបខេខេយច បភ ចណ្ណឃិស្សាយ៍

ហរិបព្វាពិ តឹលបព្វសឆ្ណភ្ជា៍ ខេពាឆ្យអាខេបពិ ចាខេព បហខេខ្ត អាខេពាចិពសក្ខំ ចិឃ យុក្ខាយាខេភ តិស្សាខេខ៍ ស្សចស្សាពិ អាឃស្វខេពា ស្សចរាឌស្ស ពស្វា ឲចទ្ធខេប ទ្ឫខេក្ល យខេភា តិខខេពា៍ ឋលស្សាពិ ឋលំ អស្ស ទ្ឫក្លស្ស៍ ខេភពចស្សាខេលាពិ អខេភពចស្សាខេលា៍ ពាហុពិ សយាខេភបិ អខេភពសខេព ភ ខេឆ្វ ពខេឃា, អឆ ខេឍា ពាហុច៍ ចិជិព្វាភាពិ ហំសរាឌ ឰ្ខខាភិ អយ្យាភំ ឰ្ខយំ ទ្ឫក្ល អឋលំ ចិជិព្វាបិ ឃឆា បុខេខ ឲខេពាភ សឆ្និ ខេយព្វិ, សាច ខេយព្វិ, ពញ្ញាយឃំ ភ ភិក្ខាយ, ខេយព្វិ ភិក្ខព្វា ហិ អភរិឃា អសប្បុរិសា ភាយ ខេហាត្តិពិ បពាខេសខេត្តា ឲចយាហ៍

ឱបត្តន្តិ អវបត្តំ និប្បត្តំ បតិតបត្តំ។ កិំ ទោសំ បស្សសេតិ អញ្ញេ សកុណា ឯតំ ឱហាយ អញ្ញត្ថ គច្ឆន្តិ, ត្វំ ឯវំ គមេន កិំ នាម ទោសំ បស្សសិ។ យេ ផលត្ថាតិ យេ បក្ខិនោ ផលត្ថាយ ផលការណា សម្ភជន្តិ ឧបគច្ឆន្តិ, អផលោតិ ញត្វា ឯតំ ជហន្តិ។ អត្តត្ថបញ្ញាតិ អត្តនោ អត្ថាយ បញ្ញា, បរំ អនោលោកេត្វា អត្តនិយេវ ឋិតា ឯតេសំ បញ្ញាតិ អត្តត្ថបញ្ញា។ បក្ខបាតិនោតិ តេ អត្តនោយេវ វុឌ្ឍិំ បច្ចាសីសមានា មិត្តបក្ខំ បាតេន្តិ នាសេន្តីតិ បក្ខបាតិនោ នាម ហោន្តិ។ អត្តបក្ខេយេវ វា បតន្តីតិ បក្ខបាតិនោ។

អបិនាម នត្ថិ ហំសរាជ, សចេ មេ មនោរថោ និប្ផជ្ជេយ្យ, តយា ទិន្នោ វរោ សម្បជ្ជេយ្យ, អបិ នាម អហំ ឥមំ រុក្ខំ សបត្តំ សផលំ បស្សេយ្យំ, តតោ ទលិទ្ទោ និធិំ លភិត្វាវ បុនប្បុនំ ឯតំ អភិនន្ទេយ្យំ, តំ ទិស្វាវ បមោទេយ្យំ។ អមតមាទាយាតិ អត្តនោ អានុភាវេន ឋិតោ គង្គោទកំ គហេត្វា អភិសិញ្ចីតិ អត្ថោ។ ឥមស្មិំ ជាតកេ ឥមាយ សទ្ធិំ ទ្វេ អភិសម្ពុទ្ធគាថា ហោន្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សក្កោ អនុរុទ្ធោ អហោសិ, សុវរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចូឡសុកជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៤៣១] ៥។ ហរិតចជាតកវណ្ណនា

សុតំ មេតំ មហាព្រហ្មេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ ភិក្ខុំ ឯកំ អលង្កតមាតុគាមំ ទិស្វា ឧក្កណ្ឋិតំ ទីឃកេសនខលោមំ វិព្ភមិតុកាមំ អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ អរុចិយា អានីតំ។ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កិំការណា”តិ វត្វា “អលង្កតមាតុគាមំ ទិស្វា កិលេសវសេន, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ កិលេសា នាម គុណវិទ្ធំសកា អប្បស្សាទា និរយេ និព្ពត្តាបេន្តិ, ឯស បន កិលេសោ កិំការណា តំ ន កិលមេស្សតិ? ន ហិ សិនេរុំ បហរិត្វា បហរណវាតោ បុរាណបណ្ណស្ស លជ្ជតិ, ឥមញ្ហិ កិលេសំ និស្សាយ ពោធិញាណស្ស អនុបទំ ចរមានា បញ្ចអភិញ្ញាអដ្ឋសមាបត្តិលាភិនោ វិសុទ្ធមហាបុរិសាបិ សតិំ ឧបដ្ឋបេតុំ អសក្កោន្តា ឈានំ អន្តរធាបេសុ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ និគមេ អសីតិកោដិវិភវេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិ, កញ្ចនឆវិតាយ បនស្ស “ហរិតចកុមារោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលំ គន្ត្វា ឧគ្គហិតសិប្បោ កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា មាតាបិតូនំ អច្ចយេន ធនវិលោកនំ កត្វា “ធនមេវ បញ្ញាយតិ, ធនស្ស ឧប្បាទកា ន បញ្ញាយន្តិ, មយាបិ មរណមុខេ ចុណ្ណវិចុណ្ណេន ភវិតព្ព”ន្តិ មរណភយភីតោ មហាទានំ ទត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា សត្តមេ ទិវសេ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា តត្ថ ចិរំ វនមូលផលាហារោ យាបេត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ បព្ពតា ឱតរិត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ ពារាណសិយំ ភិក្ខាយ ចរន្តោ រាជទ្វារំ សម្បាបុណិ។ រាជា តំ ទិស្វា បសន្នចិត្តោ បក្កោសាបេត្វា សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ រាជបល្លង្កេ

គិឃឹងាវេបត្វា គាគក្កុរឃេកាឌត់ កោរេឌត្វា អត្ថរេយាឝគាចឃាវេគ អតិវេកាតវ៉ិ បឃឹឌិត្វា “កហំ, ភន្តេ, កច្ឆទា”តិ ចត្វា “ចឃ្យាចាឞ្ណាតិ ក្ខបឆាវេរយ, យហារាឌា”តិ ចុវេត្ត “ឃាឆ្យ, ភន្តេ”តិ ក្យត្តបិឲវាវេឃា ចំ អាឝាឃ ក្ខឃ្យាត់ កត្ត្វា ចត្ត្វ រត្តិក្ខាគឌិចាក្ខាគាឌឹគិ កាវាវេបត្វា ក្ខឃ្យាគបិល់ បរិចាវេក់ កត្វា ឌត្វា ចត្ថិត្វា គិក្កូយិ៍ យហាឃវេត្តា ចវេចា បក្ខាឃ គិឝាឆ្កិ រវេឌ្ញា វេកវេហ ក្យឌ្ឍវេត្តា ក្លាឝឃ ចឃ្យាតិ ចត្ត្វ ចឃិ៍

អវេឆកឌិចឃំ រាឌា បក្ខត្តិ ក្យូបិចំ ចុបឃវេយចំ កច្ឆវេត្តា “អយព្យាក់ បុញ្ញាវេក្កត្តំ យា បយឌ្ឍី”តិ យហាឃត្ត ឝេឌិឃា គិឃ្យាវេឌត្វា អកយាឃិ៍ ចវេចា បក្ខាឃ ឃា យហាឃត្ត ឃហត្វា បរិចិឃតិ៍ អវេឆកឌិចឃំ ឃា ឝេកាឌត់ ឃយ្យាវេឌត្វា ចឃ្លិ ឌិរាឃយាវេគ កវេត្តាឝវេកគ គត្វា ឃល៉្យាយក្ខ ឃាឌក់ គិចាវេឃត្វា ឃឹហបញ្ចាវ៉ិ ឌិចរាវេបត្វា ឃរឹវេរ ចាចំ បហរាវេបត្តិ ញក្ខកយក្ខាវេក គិបឌ្ឍី៍ យហាឃវេត្តាបិ ឌិចាចវ៉ិ ឃ្យគិចវេត្វា ឃ្យបិរ្យវេចា គិក្ករាកាឌត់ អាឝាឃ អាកាវេឃគាកត្វា ឃឹហបញ្ចាវ៉ិ បិប្យលិ៍ ឝេឌិឃា ចឃ្យ ចាកឌិរឃក្ខ៍ ឃ្យត្វា វេចវេកគ ក្ខក្ខហត្តិយា យក្ខឃាឌវេកា គឃ្លិ, យហាឃត្តឃ្យ ឌិឃកាកាវេយ្យល៍ ចក្កូ បឌិហញ្ញា៍ អឆឃ្យ អវេគកចឃ្យវេកាឌិឃចឃហឃ្យកាវេល អត្តាត្តវេរ គិច្យត្តកិវេលវេឃា កវេល្ខវេក ឃឃិចអាឃឹឌិវេឃា ឌិឃ ក្ខក្ខហិត្វា ឈឃាត់ អត្តរឆាវេបឃិ៍ វេឃា ឃតិ ក្ខបក្ខាវេបចំ អឃវេក្កាវេត្តា កត្តា ឝេឌិ ហវេត្ត កល្យាចាចឝេច ឃាលិ បរិក្កូបិឃ្យ៍ វេឃា ចាឃ ឃឆ្កិ វេលិកឆយុំ វេឃឌិត្វា ក្យឌ្ឍត្វា ក្ខឃ្យាត់ កត្តា ចវេចា បក្ខាឃ ឝេចឃិក់ ចវេឆច អកាឃិ៍ ចឃ្យ ចាឃ ឃឆ្កិ វេលិកឆយុបឌិវេឃចត់ ឃកលគកវេរ បិកឌំ ឌាចំ៍ អយក្ខា “ហរិចចាបវេឃា ឲចយកាឃឹ”តិ រវេឌ្ញា បណ្ណ បហិលិឃ្យ៍ រាឌា “យំ គិឆ្កិញាកាយា ឲចំ ចឝត្តី”តិ អឃក្ខហិត្វា បក្ខត្តិ ចុបឃវេយត្វា ឝារាលឃិ បក្ខាកត្តា គកវ៉ិ បឝក្កូល់ កត្វា ឝេឌិឃា ឃត្តិក់ កត្តា “ឃក្ខំ, កិរ យយ អវេឃ្យា ហរិចចាបវេឃា ចឃា ឃឆ្កិ វេលិកឆយុំ បឌិវេឃចតី”តិ ប្យឆ្កិ៍ “ឃក្ខំ, ឝេចា”តិ៍ វេឃា ចឃ្យាបិ អឃក្ខហិត្វា “ចវេយច បឌិប្យឆ្កិឃ្យាយី”តិ ក្ខឃ្យាត់ កត្តា ចត្ថិត្វា ឲកយត្តិ គិឃឹឌិត្វា ចំ ប្យច្ឆវេត្តា បឈយំ កាឆយាហ –

30

“ឃ្យចំ វេយចំ យហាព្រាវេហូ, កាវេយ ក្យឌ្ឍាតិ ហារិវេចា;

កវេច្ចចំ ចឝត់ ញ្យឆ្កិ, កច្ចិ ឃ្យវេឆ្កា ត្ថារិឃ្យឃឹ”តិ៍

ចត្ត្វ កវេច្ចចត្តិ កច្ចិ ឲចំ “ហារិវេចា កាវេយ បរិក្យឌ្ឍាតី”តិ អវេយត្ថា ឃ្យចំ ចឝត់ ញ្យឆ្កិ អក្យចំ, កច្ចិ ចុំ ឃ្យវេឆ្កា ត្ថារិឃ្យឃិ ឌិហរឃឹតិ៍

វេឃា ឌិវេត្តឃិ – “អយំ រាឌា ‘គាហំ បរិក្យឌ្ឍាយី’តិ ចុវេត្តបិ យយ ឃក្ខហិឃ្យវេចច, ត្ថាយឃ្លិ វេលិវេក ឃក្ខឃឌិឃឹ បតិក្ខា គាយ គត្តិ៍ ក្ខឆ្លិញាឃក្ខា ហិ វេឝាឌិយុវេល គិឃឹឌិត្វា វេឝាឌិ៍ បិប្យលិចំ គ ឃវេក្កាត្តិ, យឃា ឃក្ខវេយច កវេឆចំ ចក្ខតី”តិ៍ វេឝាឌិឃត្តឃ្យ ហិ ឲកវេច្ចឃ្យ ឈាវេគឃ្យ បិលាតិបិវេចាបិ អឌិត្តាឝាគយ្យិ កាវេយឃ្យបិឆ្លាចាវេរាបិ ឃ្យរាវេយវេឃយញ្ញបិគយ្យិ វេហាតិវេឃច, អត្តវេភឝកចិឃំចាឝត់ ប្យវេក្កត្វា យ្យឃាចាវេឆា គាយ គ វេហាតិ, ចឃ្លា វេឃា ឃក្ខវេយច កវេឆវេត្តា ក្យតិយំ កាឆយាហ –

៣៦.

“ឯវមេតំ មហារាជ, យថា តេ វទតិ សុតំ;

កុម្មគ្គំ បដិបន្នោស្មិ, មោហនេយ្យេសុ មុច្ឆិតោ”តិ.

តត្ថ មោហនេយ្យេសូតិ កាមគុណេសុ. កាមគុណេសុ ហិ លោកោ មុយ្ហតិ, តេ ច លោកំ មោហយន្តិ, តស្មា តេ “មោហនេយ្យា”តិ វុច្ចន្តីតិ.

តំ សុត្វា រាជា តតិយំ គាថមាហ –

៣៧.

“អទ្ធា បញ្ញា កិមត្ថិយា, និបុណា សាធុចិន្តិនី;

យាយ ឧប្បតិតំ រាគំ, កិំ មនោ ន វិនោទយេ”តិ.

តត្ថ អទ្ធាតិ និបាតោ. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ភន្តេ, គិលានស្ស នាម ភេសជ្ជំ, បិបាសិតស្ស បានីយំ បដិសរណំ, តុម្ហាកំ បនេសា និបុណា សាធូនំ អត្ថានំ ចិន្តិនី បញ្ញា កិមត្ថិយា, យាយ បុន ឧប្បតិតំ រាគំ កិំ មនោ ន វិនោទយេ, កិំ ចិត្តំ វិនោទេតុំ នាសក្ខីតិ.

អថស្ស កិលេសពលំ ទស្សេន្តោ ហារិតោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៣៨.

“ចត្តារោមេ មហារាជ, លោកេ អតិពលា ភុសា;

រាគោ ទោសោ មទោ មោហោ, យត្ថ បញ្ញា ន គាធតី”តិ.

តត្ថ យត្ថាតិ យេសុ បរិយុដ្ឋានំ បត្តេសុ មហោឃេ បតិតា វិយ បញ្ញា គាធំ បតិដ្ឋំ ន លភតិ.

តំ សុត្វា រាជា បញ្ចមំ គាថមាហ –

៣៣។

“អរហា សីលសម្បន្នោ, សុទ្ធោ ចរតិ ហារិតោ;

មេធាវី បណ្ឌិតោ ចេវ, ឥតិ នោ សម្មតោ ភវ”ន្តិ។

តត្ថ ឥតិ នោ សម្មតោតិ ឯវំ អម្ហាកំ សម្ភាវិតោ ភវំ។

តតោ ហារិតោ ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

៣៤។

“មេធាវីនម្បិ ហិំសន្តិ, ឥសិំ ធម្មគុណេ រតំ;

វិតក្កា បាបកា រាជ, សុភា រាគូបសំហិតា”តិ។

តត្ថ សុភាតិ សុភនិមិត្តគ្គហណេន បវត្តាតិ។

អថ នំ កិលេសប្បហានេ ឧស្សាហំ ករោន្តោ រាជា សត្តមំ គាថមាហ –

៣៥។

“ឧប្បន្នាយំ សរីរជោ, រាគោ វណ្ណវិទូសនោ តវ;

តំ បជហ ភទ្ទមត្ថុ តេ, ពហុន្នាសិ មេធាវិសម្មតោ”តិ។

តត្ថ វណ្ណវិទូសនោ តវាតិ តវ សរីរវណ្ណស្ស ច គុណវណ្ណស្ស ច វិទូសនោ។ ពហុន្នាសីតិ ពហូនំ អាសិ មេធាវីតិ សម្មតោ។

តតោ មហាសត្តោ សតិំ លភិត្វា កាយស្ស អាទីនវំ សល្លក្ខេត្វា អដ្ឋមំ គាថមាហ –

៤៧។

“តេ អន្ធការកេ កាយេ, ពហុទុក្ខេ មហាភយេ;

តេសំ មូលំ គវេសិស្សំ, ឆេច្ឆំ រាគំ សពន្ធន”ន្តិ។

តត្ថ អន្ធការកេតិ បញ្ញាចក្ខុវិនាសនតោ អន្ធភាវករេ។ ពហុទុក្ខេតិ ឯត្ថ “អប្បស្សាទា កាមា”តិអាទីនិ (ម។ និ។ ១។២៣៤; បាចិ។ ៤១៧; ចូឡវ។ ៦៥) សុត្តានិ ហរិត្វា តេសំ ពហុទុក្ខតា ទស្សេតព្វា។ មហាភយេតិ សម្បយុត្តកិលេសភយស្ស ចេវ វិបាកភយស្ស ច មហន្តតាយ មហាភយេ។ តេសំ មូលន្តិ តេ វុត្តប្បការេ កាមេ បហាតុំ តេសំ មូលំ គវេសិស្សំ បរិយេសិស្សាមិ។ កិំ បន តេសំ មូលន្តិ? អយោនិសោមនសិការោ។ ឆេច្ឆំ រាគំ សពន្ធនន្តិ មហារាជ, ឥទានេវ បញ្ញាខគ្គេន បហរិត្វា សុភនិមិត្តពន្ធនេន សពន្ធនំ រាគំ ឆិន្ទិស្សាមីតិ។

ឥទញ្ច បន វត្វា “មហារាជ, ឱកាសំ តាវ មេ ករោហី”តិ ឱកាសំ ការេត្វា បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា កសិណមណ្ឌលំ ឱលោកេត្វា បុន ឈានំ ឧប្បាទេត្វា បណ្ណសាលតោ និក្ខមិត្វា អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា “មហារាជ, អហំ អដ្ឋានេ វុត្តការណា មហាជនមជ្ឈេ គរហប្បត្តោ, អប្បមត្តោ ហោហិ, បុន ទានិ អហំ អតិត្តិកាមគុណសមុទ្ទេ បតិស្សាមី”តិ រញ្ញោ រោទន្តស្ស បរិទេវន្តស្ស ហិមវន្តមេវ គន្ត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា តំ ការណំ ញត្វា –

៤៨។

“ឥទំ វត្វាន ហារិតោ, ឥសិ សច្ចបរក្កមោ;

កាមរាគំ វិរាជេត្វា, ព្រហ្មលោកូបគោ អហូ”តិ។ –

អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថំ វត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិ។

តទា រាជា អាគន្ត្វា អនុមោទិ, ទុតិយចតាបនោ បន អមនេយច អនុមោទិត្តិ៑

ទុតិយជាតកចណ្ណនា បច្ចុមា៑

[៣១១] ៩៑ បចក្ឃមលមាលជាតកចណ្ណនា

ពាហុស្សុតត្តិ ត្តុជំ មត្វា ខេតចនេត ចិហរន្តោ ឲកំ ជារកំ អារព្ភ កថេសិ៑ សោ កិរ មាចត្វិយំ កុដុម្ពិកបុត្តោ មត្តចស្សកាលេលយច បចក្ឃមលេរិ អនុមោសិ៑ អឆស្ស បិតា “ត្តុមំ ចឹមំសិស្សាមី”តិ តស្ស អជាតត្តុសេ្សច មិត្តុឈម៌ អកមាសិ៑ សោ បិតុ កតជ្ជ្រាតំ អបុច្ឆិត្វាច តស្ស បជាតុមានេន គន្ត្វា បិតុ សន្តិកេ អដ្ឋាសិ៑ អឆ តំ បិតា ឲកជិចសំ បុច្ឆិ “តាត, ត្វំ មឃិ តំ អជាតានេបត្វា កតេបិ មម កតជ្ជ្រាតំ កិំ ជាតាសី”តិ? “តាត , បជំ តេ សញ្ញាតាមិ, បចក្ឃមលេរិ អហ”ត្តិ៑ អឆស្ស ចឹមំមតត្វាយ បិតា ក្ខុត្តបិតរាសោ ឈរា តិក្ខមិត្វា អតត្តុម៌ បដិចិស្សកឈម៌ គន្ត្វា តតោ ទុតិយំ, តតោ តតិយំ ឈម៌ បចិសិត្វា តតិយឈរា តិក្ខមិត្វា បុត អត្តុនោ ឈម៌ អាគន្ត្វា តតោ ស្តុត្តុរច្ចានេន តិក្ខមិត្វា តកម៌ ចាមំ កនេរាន្តោ ខេតចតំ គន្ត្វា មត្ថុម៌ ចន្ទិត្វា ឆម៉ុំ ម្ហុណន្តោ តិសីជិ៑ ជារកោ “កហំ នេ បិតា”តិ បុច្ឆិត្វា “ត ជាតាមា”តិ ចុត្តេ តស្ស បជាតុមានេន អតត្តុមបដិចិស្សកស្ស ឈម៌ អាជិ៍ កត្វា បិតុ កតមេក្កេតច ខេតចតំ គន្ត្វា មត្ថុម៌ ចន្ទិត្វា បិតុ សន្តិកេ អដ្ឋាសិ៑ បិតរា ច “កចំ តាត, មម ត្តុឆាកតកាចំ អញ្ញាសី”តិ បុដ្ឋោ “បជំ តេ សញ្ញាតិត្វា បជាតុមានេន អាកតោមី”តិ អាហ៑ សត្ថា “កិំ កថេសិ ស្តុបិសកា”តិ បុច្ឆិត្វា “ភន្តេ, អយំ ជារកោ បចក្ឃមលេរិ, អហំ ត្តុមំ ចឹមំសន្តោ ត្តុមិតា តាម ស្តុបិនេយត អាកតោ, អយម្បិ មំ កតេហ អជិត្វា មម បជាតុមានេន អាកតោ”តិ ចុត្តេ “អតច្ឆរិយំ, ស្តុបិសក, ភូមិយំ បជសញ្ញាតតំ, បេរិរាណកបណ្ឌិតា អាកាសេ បជំ សញ្ញាតិំសុ”តិ ចត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ៑

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្ស អក្កមហេសី អតិចរិត្វា រញ្ញា បុច្ឆិតា “សចេ អហំ តុមេ អតិចរាមិ, អស្សមុខី យក្ខិតី ហោមី”តិ សបថំ កត្វា តតោ កាលំ កត្វា ឲកស្មិំ បព្ពតបាទេ អស្សមុខី យក្ខិតី ហុត្វា លេណគុហាយំ ចសមាតា មហាអដចិយំ បុព្ពត្តរតោ អបរន្តំ កមតមេក្កេ អតុសញ្ចារន្តេ មតុស្សេ កហេត្វា ខាទតិ៑ សា កិរ តីណិ ចស្សានិ ចេស្សចណំ ស្តុបដ្ឋហិត្វា អាឃាមតោ តិំសយោជនេត ចិត្ថារតោ បញ្ចយោជនេត ឋានេត មតុស្សេ ខាជិតុំ លភិ៑ អថេកទិចសំ ឲកោ អឌ្ឍោ មហទ្ធតោ មហាភោគោ អភិរូបោ ព្រាហ្មណោ ពហូហិ មតុស្សេហិ បរិចុតោ តំ មគ្គំ អភិរុហិ៑ តំ ជិស្វា យក្ខិតី តុដ្ឋិត្វា បក្ខន្តិ, តំ ជិស្វា បរិចារមតុស្សា បលាយិំសុ៑ សា ចាតចេចេត គន្ត្វា ព្រាហ្មណំ កហេត្វា បិដ្ឋិយា តិបជ្ជាបេត្វា គុហំ គច្ឆន្តី បុរិសសម្ផស្សំ បដិលភិត្វា កិលេសចសេត តស្មិំ សិនេហំ ស្តុប្បាទេត្វា តំ អខាជិត្វា អត្តុនោ សាមិកំ អកាសិ៑ តេ ស្តុភោបិ សមក្កំសចាសំ ចសិំសុ៑ តតោ បដ្ឋាយ យក្ខិតី មតុស្សេ កណ្ហន្តី ចត្ថតណ្ឌុលតេលាជីតិបិ កហេត្វា តស្ស តាតក្កុរសភោជតំ ស្តុបនេត្វា អត្តតា មតុស្សមំសំ ខាទតិ៑ កមតកាលេ តស្ស បលាយតភយេត មហតិយា សិលាយ គុហាទ្វារំ បិទហិត្វា គច្ឆតិ៑ ឲចំ តេសុ សម្មោទមានេសុ ចសន្តេសុ ពោធិសត្តោ តិព្ពត្តដ្ឋាតា ចចិត្វា ព្រាហ្មណំ បដិច្ច តស្សា កុច្ឆិស្មិំ បដិសន្តិំ កណ្ហិ៑ សា ទសមាសច្ចយេត បុត្តំ ចិជាយិត្វា បុត្តេ ច ព្រាហ្មណេ ច ពលចសិនេហា ហុត្វា ស្តុភោបិ បេរិសេសិ៑ សា អបរភាគេ បុត្តេ ចុឌ្ឍិប្បត្តេ បុត្តម្បិ

បិតរា សទ្ធិំ អន្តោគុហាយំ បវេសេត្វា ទ្វារំ បិទហិ។

អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ តស្សា គតកាលេ ញត្វា សិលំ អបនេត្វា បិតរំ ពហិ អកាសិ។ សា អាគន្ត្វា "កេន សិលា អបនីតា"តិ វត្វា "អម្ម, មយា អបនីតា, អន្ធការេ និសីទិតុំ ន សក្កោមី"តិ វុត្តេ បុត្តសិនេហេន ន កិញ្ចិ អវោច។ អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ បិតរំ បុច្ឆិ "តាត, មយ្ហំ មាតុ មុខំ អញ្ញាទិសំ, តុម្ហាកំ មុខំ អញ្ញាទិសំ, កិំ នុ ខោ ការណ"ន្តិ? "តាត, តវ មាតា មនុស្សមំសខាទិកា យក្ខិនី, មយំ ឧភោ មនុស្សា"តិ។ "តាត, យទិ ឯវំ, ឥធ កស្មា វសាម, ឯហិ មនុស្សបថំ គច្ឆាមា"តិ។ "តាត, សចេ មយំ បលាយិស្សាម, ឧភោបិ អម្ហេវ មាតា ខាទិស្សតី"តិ។ ពោធិសត្តោ "មា ភាយិ, តាត, តវ មនុស្សបថសម្បាបនំ មម ភារោ"តិ បិតរំ សមស្សាសេត្វា បុនទិវសេ មាតរិ គតាយ បិតរំ គហេត្វា បលាយិ។ យក្ខិនី អាគន្ត្វា តេ អទិស្វា វាតវេគេន បក្ខន្ទិត្វា តេ គហេត្វា "ព្រាហ្មណ, កិំ បលាយសិ, កិំ តេ ឥធ នត្ថី"តិ វត្វា "ភទ្ទេ, មា មយ្ហំ កុជ្ឈិ, បុត្តោ តេ មំ គហេត្វា បលាយតី"តិ វុត្តេ បុត្តសិនេហេន កិញ្ចិ អវត្វា តេ អស្សាសេត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ តេ គហេត្វា គន្ត្វា ឯវំ បុនបិ កតិបយេ ទិវសេ បលាយន្តេ អានេសិ។

ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ "មយ្ហំ មាតុ បរិច្ឆិន្នេន ឋានេន ភវិតព្វំ, យំនូនាហំ ឥមិស្សា អាណាបវត្តដ្ឋានសីមំ បុច្ឆេយ្យំ, អថ នំ អតិក្កមិត្វា បលាយិស្សាមា"តិ។ សោ ឯកទិវសំ មាតរំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ "អម្ម, មាតុសន្តកំ នាម បុត្តានំ បាបុណាតិ, អក្ខាហិ តាវ មេ អត្តនោ សន្តកាយ ភូមិយា បរិច្ឆេទ"ន្តិ អាហ។ សា សព្វទិសាសុ បព្វតនទីនិមិត្តាទីនិ កថេត្វា អាយាមតោ តិយោជនំ, វិត្ថារតោ បញ្ចយោជនំ បុត្តស្ស កថេត្វា "ឥទំ ឯត្តកំ ឋានំ សល្លក្ខេហិ បុត្តា"តិ អាហ។ សោ ទ្វេ តយោ ទិវសេ អតិក្កមិត្វា មាតុ អដវិគតកាលេ បិតរំ ខន្ធំ អារោបេត្វា តស្សា ទិន្នសញ្ញាយ វាតវេគេន បក្ខន្ទោ បរិច្ឆេទនទីតីរំ សម្បាបុណិ។ សាបិ អាគន្ត្វា តេ អបស្សន្តី អនុពន្ធិ។ ពោធិសត្តោ បិតរំ គហេត្វា នទីមជ្ឈំ អគមាសិ។ សា អាគន្ត្វា នទីតីរេ ឋត្វា អត្តនោ បរិច្ឆេទំ អតិក្កន្តភាវំ ញត្វា តត្ថេវ ឋត្វា "តាត, បិតរំ គហេត្វា ឯហិ, កោ មយ្ហំ ទោសោ, តុម្ហាកំ មំ និស្សាយ កិំ នាម ន សម្បជ្ជតិ, និវត្ត, សាមី"តិ បុត្តញ្ច បតិញ្ច យាចិ។ អថ ព្រាហ្មណោ នទិំ ឧត្តរិ។ សា បុត្តមេវ យាចន្តី "តាត, មា ឯវំ ករិ, និវត្តាហី"តិ អាហ។ "អម្ម, មយំ មនុស្សា, ត្វំ យក្ខិនី, ន សក្កា សព្វកាលំ តវ សន្តិកេ វសិតុ"ន្តិ។ "នេវ និវត្តិស្សសិ, តាតា"តិ។ "អាម, អម្មា"តិ។ "តាត, យទិ ន និវត្តិស្សសិ, មនុស្សលោកេ ជីវិតំ នាម ទុក្ខំ, សិប្បំ អជានន្តា ជីវិតុំ ន សក្កោន្តិ, អហំ ឯកំ ចិន្តាមណិំ នាម វិជ្ជំ ជានាមិ, តស្សានុភាវេន ទ្វាទសសំវច្ឆរមត្ថកេ ហដភណ្ឌម្បិ បទានុបទំ គន្ត្វា សក្កា ជានិតុំ។ អយំ តេ ជីវិកា ភវិស្សតិ, គណ្ហ តាត, អនគ្ឃំ មន្ត"ន្តិ តថារូបេន ទុក្ខេន អភិភូតាបិ បុត្តសិនេហេន មន្តំ អទាសិ។

ពោធិសត្តោ នទិយា ឋិតកោវ មាតរំ វន្ទិត្វា អតិសក្កច្ចំ សុតំ កត្វា មន្តំ គហេត្វា មាតរំ វន្ទិត្វា "គច្ឆ, អម្មា"តិ អាហ។ "តាត, តុម្ហេសុ អនិវត្តន្តេសុ មយ្ហំ ជីវិតំ នត្ថី"តិ វត្វា –

"ឯហិ បុត្ត និវត្តស្សុ, មា អនាថំ ករោហិ មេ;

អជ្ជ បុត្តំ អបស្សន្តី, យក្ខិនី មរណំ គតា"តិ។

ឃក្ខិនឹ ឧរំ បហរិ, តាវទេវស្សា បុត្តសោកេន ហទយំ ផលិ។ សា មរិត្វា តត្ថេវ បតិតា។ តទា ពោធិសត្តោ តស្សា មតភាវំ ញត្វា បិតរំ បក្កោសិត្វា មាតុ សន្តិកំ គន្ត្វា ចិតកំ កត្វា ឈាបេត្វា អាឡាហនំ និព្ពាបេត្វា នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ បូជេត្វា វន្ទិត្វា រោទិត្វា បរិទេវិត្វា បិតរំ អាទាយ ពារាណសឹ គន្ត្វា រាជទ្វារេ ឋត្វា “បទកុសលោ មាណវោ ទ្វារេ ឋិតោ”តិ រញ្ញោ បដិវេទេត្វា “តេន ហិ អាគច្ឆតូ”តិ វុត្តេ បវិសិត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា “តាត, កឹ សិប្បំ ជានាសី”តិ វុត្តេ “ទេវ, ទ្វាទសសំវច្ឆរមត្ថកេ ហដភណ្ឌំ បទានុបទំ គន្ត្វា គណ្ហិតុំ ជានាមី”តិ អាហ។ “តេន ហិ មំ ឧបដ្ឋាហី”តិ។ “ទេវ, ទេវសិកំ សហស្សំ លភន្តោ ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ។ “សាធុ តាត, ឧបដ្ឋហា”តិ។ រាជា ទេវសិកំ សហស្សំ ទាបេសិ។

អថេកទិវសំ បុរោហិតោ រាជានំ អាហ – “មហារាជ, មយំ តស្ស មាណវស្ស សិប្បានុភាវេន កស្សចិ កម្មស្ស អកតត្តា ‘សិប្បំ អត្ថិ វា នត្ថិ វា’តិ ន ជានាម, វីមំសិស្សាម តាវ ន”ន្តិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ឧភោបិ ជនា នានារតនគោបកានំ សញ្ញំ ទត្វា រតនសារភណ្ឌកំ គហេត្វា បាសាទា ឱរុយ្ហ រាជនិវេសនន្តរេ តិក្ខត្តុំ អាវិញ្ជិត្វា និស្សេណឹ អត្ថរិត្វា បាការមត្ថកេន ពហិ ឱតរិត្វា វិនិច្ឆយសាលំ បវិសិត្វា តត្ថ និសីទិត្វា បុន គន្ត្វា និស្សេណឹ អត្ថរិត្វា បាការមត្ថកេន ឱតរិត្វា អន្តោបុរេ បោក្ខរណិយា តីរំ គន្ត្វា បោក្ខរណឹ តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា ឱតរិត្វា អន្តោបោក្ខរណិយំ ភណ្ឌកំ ឋបេត្វា បាសាទំ អភិរុហឹសុ។ បុនទិវសេ “រាជនិវេសនតោ កិរ រតនំ ហរឹសូ”តិ ឯកកោលាហលំ អហោសិ។ រាជា អជានន្តោ វិយ ហុត្វា ពោធិសត្តំ បក្កោសាបេត្វា “តាត, រាជនិវេសនតោ ពហុរតនភណ្ឌំ ហដំ, ហន្ទ នំ អនុវិចិនិតុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។ “មហារាជ, ទ្វាទសសំវច្ឆរមត្ថកេ ហដភណ្ឌំ ចោរានំ បទានុបទំ គន្ត្វា អាហរណសមត្ថស្ស មម អច្ឆរិយំ អជ្ជ រត្តឹ ហដភណ្ឌំ អាហរិតុំ, អាហរិស្សាមិ នំ, មា ចិន្តយិត្ថា”តិ។ “តេន ហិ អាហរា”តិ។ សោ “សាធុ, ទេវា”តិ វត្វា មាតរំ វន្ទិត្វា មន្តំ បរិវត្តេត្វា មហាតលេ ឋិតោវ “មហារាជ, ទ្វិន្នំ ចោរានំ បទំ បញ្ញាយតី”តិ វត្វា រញ្ញោ ច បុរោហិតស្ស ច បទានុសារេន សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា តតោ និក្ខមិត្វា បាសាទា ឱរុយ្ហ រាជនិវេសនន្តរេ តិក្ខត្តុំ បរិគន្ត្វា បទានុសារេនេវ បាការសមីបំ គន្ត្វា បាការេ ឋត្វា “មហារាជ, ឥមស្មឹ ឋានេ បាការតោ មុញ្ចិត្វា អាកាសេ បទំ បញ្ញាយតិ, និស្សេណឹ អត្ថរាបេត្វា ទេថា”តិ និស្សេណឹ បាការមត្ថកេន ឱតរិត្វា បទានុសារេនេវ វិនិច្ឆយសាលំ គន្ត្វា បុន រាជនិវេសនំ អាគន្ត្វា និស្សេណឹ អត្ថរាបេត្វា បាការមត្ថកេន ឱតរិត្វា បោក្ខរណឹ គន្ត្វា តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា “មហារាជ, ចោរា ឥមំ បោក្ខរណឹ ឱតិណ្ណា”តិ វត្វា អត្តនា ឋបិតំ វិយ ភណ្ឌកំ នីហរិត្វា រញ្ញោ ទត្វា “មហារាជ, ឥមេ ទ្វេ ចោរា អភិញ្ញាតមហាចោរា ឥមិនា មគ្គេន រាជនិវេសនំ អភិរុឡ្ហា”តិ អាហ។ មហាជនា តុដ្ឋបហដ្ឋា អង្គុលិយោ ផោដេសុំ, ចេលុក្ខេបិ បវត្តឹសុ។

រាជា ចិន្តេសិ – “អយំ មាណវោ បទានុសារេន គន្ត្វា ចោរេហិ ឋបិតភណ្ឌដ្ឋានមេវ មញ្ញេ ជានាតិ, ចោរេ បន គណ្ហិតុំ ន សក្កោតី”តិ។ អថ នំ អាហ “ចោរេហិ ហដភណ្ឌំ តាវ នោ តយា អាហដំ, ចោរា បន ន អាហដា”តិ។ “មហារាជ, ឥទានេវ ចោរា, ន ទូរេ”តិ។ “កោ ច កោ ចា”តិ។ “យោ មហារាជ, ឥច្ឆតិ, សោវ ចោរោ ហោតិ, តតោ តុម្ហាកំ ភណ្ឌស្ស លទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ ចោរេហិ កោ អត្ថោ, មា បុច្ឆិត្ថា”តិ។ “តាត, អហំ តុយ្ហំ ទេវសិកំ សហស្សំ ទេមិ, ចោរេ មេ គហេត្វា ទេហី”តិ។ “មហារាជ, ធនេ លទ្ធេ កឹ ចោរេហី”តិ។ “ធនតោបិ នោ, តាត, ចោរេ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ។ “តេន ហិ, មហារាជ, ‘ឥមេ នាម ចោរា’តិ តុម្ហាកំ ន កថេស្សាមិ, អតីតេ បវត្តការណំ

បន តេ អាហរិស្សាមិ, សចេ តុម្ហេ សញ្ញាបេន្តា, តំ ការណំ ជានាថា”តិ សោ ឯវំ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិតោ អវិទូរេ នទីតីរគាមកេ បាដលិ នាម ឯកោ នដោ វសតិ។ សោ ឯកស្មិំ ឧស្សវទិវសេ ភរិយមាទាយ ពារាណសិំ បវិសិត្វា នច្ចិត្វា វីណំ វាទិត្វា គាយិត្វា ធនំ លភិត្វា ឧស្សវបរិយោសានេ ពហុំ សុរាភត្តំ គាហាបេត្វា អត្តនោ គាមំ គច្ឆន្តោ នទីតីរំ បត្វា នវោទកំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ភត្តំ ភុញ្ជន្តោ សុរំ បិវន្តោ និសីទិត្វា មត្តោ ហុត្វា អត្តនោ ពលំ អជានន្តោ “មហាវីណំ គីវាយ ពន្ធិត្វា នទិំ ឧត្តរិត្វា គមិស្សាមី”តិ ភរិយំ ហត្ថេ គហេត្វា នទិំ ឱតរិ។ វីណាឆិទ្ទេហិ ឧទកំ បាវិសិ។ អថ នំ សា វីណា ឧទកេ ឱសីទាបេសិ។ ភរិយា បនស្ស ឱសីទនភាវំ ញត្វា តំ វិស្សជ្ជេត្វា ឧត្តរិត្វា តីរេ អដ្ឋាសិ។ នដបាដលិ សកិំ ឧម្មុជ្ជតិ, សកិំ និមុជ្ជតិ, ឧទកំ បវិសិត្វា ឧទ្ធុមាតោទរោ អហោសិ។ អថស្ស ភរិយា ចិន្តេសិ “មយ្ហំ សាមិកោ ឥទានិ មរិស្សតិ, ឯកំ នំ គីតកំ យាចិត្វា បរិសមជ្ឈេ គាយន្តី ជីវិកំ កប្បេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “សាមិ, ត្វំ ឧទកេ និមុជ្ជសិ, ឯកំ មេ គីតកំ ទេហិ, តេន ជីវិកំ កប្បេស្សាមី”តិ វត្វា គាថមាហ –

៦៩។

“ពហុស្សុតំ ចិត្តកថិំ, គង្គា វហតិ បាដលិំ;

វុយ្ហមានក ភទ្ទន្តេ, ឯកំ មេ ទេហិ គាថក”ន្តិ។

តត្ថ គាថកន្តិ ខុទ្ទកំ គាថំ។

អថ នំ នដបាដលិ “ភទ្ទេ, កថំ តវ គីតកំ ទស្សាមិ, មហាជនស្ស បដិសរណភូតំ ឧទកំ មំ មារេតី”តិ វត្វា គាថមាហ –

៧០។

“យេន សិញ្ចន្តិ ទុក្ខិតំ, យេន សិញ្ចន្តិ អាតុរំ;

តស្ស មជ្ឈេ មរិស្សាមិ, ជាតំ សរណតោ ភយ”ន្តិ។

ពោធិសត្តោ ឥមំ គាថំ វត្វា “មហារាជ, យថា ឧទកំ មហាជនស្ស បដិសរណំ, តថា រាជានោបិ, តេសំ សន្តិកា ភយេ ឧប្បន្នេ តំ ភយំ កោ បដិពាហិស្សតី”តិ វត្វា “មហារាជ, ឥទំ ការណំ បដិច្ឆន្នំ, មយា បន បណ្ឌិតវេសេន គន្ត្វា កថិតំ, ជានាហិ, មហារាជា”តិ អាហ។ “តាត អហំ ឯវរូបំ បដិច្ឆន្នការណំ ន ជានាមិ, ចោរេ ឯវ គហេត្វា ទេហី”តិ។ អថស្ស មហាសត្តោ “តេន ហិ, មហារាជ, ឥទំ សុត្វា

ជាតាហី”តិ អបរម្បិ ការណំ អាហរិ។ ទេវ, បុព្វេ ឥមិស្សាវ ពារាណសិយា ទ្វារគាមេ ឯកោ កុម្ភការោ ភាជនត្ថាយ មត្តិកំ អាហរន្តោ ឯកស្មិំយេវ ឋានេ និពទ្ធំ គណ្ហិត្វា អន្តោបព្ភារំ មហន្តំ អាវាដំ ខណិ។ អថេកទិវសំ តស្ស មត្តិកំ គណ្ហន្តស្ស អកាលមហាមេឃោ ឧដ្ឋហិត្វា មហាវុដ្ឋិំ បាតេសិ។ ឧទកំ អវត្ថរមានំ អាវាដំ បាតេសិ, តេនស្ស មត្ថកោ ភិជ្ជិ។ សោ បរិទេវន្តោ គាថមាហ –

៣៨។

“យត្ថ ពីជានិ រូហន្តិ, សត្តា យត្ថ បតិដ្ឋិតា;

សា មេ សីសំ និបីឡេតិ, ជាតំ សរណតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ និបីឡេតីតិ និបតិត្វា បីឡេតិ ភិន្ទតិ។

យថា ហិ ទេវ, មហាជនស្ស បដិសរណភូតា មហាបថវី កុម្ភការស្ស សីសំ ភិន្ទិ, ឯវមេវ មហាបថវីសមេ សព្ពលោកស្ស បដិសរណេ នរិន្ទេ ឧដ្ឋាយ ចោរកម្មំ ករោន្តេ កោ និវារេស្សតិ, សក្ខិស្សសិ, មហារាជ, ឯវំ បដិច្ឆាទេត្វា កថិតំ ចោរំ ជានិតុន្តិ។ តាត, មយ្ហំ បដិច្ឆន្នក ការណំ នត្ថិ, អយំ ចោរោតិ ឯវំ មេ ចោរំ គហេត្វា ទេហីតិ។ សោ រាជានំ រក្ខន្តោ “ត្វំ ចោរោ”តិ អវត្វា អបរម្បិ ឧទាហរណំ អាហរិ។ មហារាជ, បុព្វេ ឥមស្មិំយេវ នគរេ ឯកស្ស បុរិសស្ស គេហំ អាទិត្តំ។ សោ “អន្តោ បវិសិត្វា ភណ្ឌកំ នីហរា”តិ អញ្ញំ អាណាបេសិ។ តស្មិំ បវិសិត្វា នីហរន្តេ គេហទ្វារំ បិទហិ។ សោ ធូមន្ធោ ហុត្វា និក្ខមនមគ្គំ អលភន្តោ ឧប្បន្នឌាហទុក្ខោ ហុត្វា អន្តោ ឋិតោវ បរិទេវន្តោ គាថមាហ –

៣៩។

“យេន ភត្តានិ បច្ចន្តិ, សីតំ យេន វិហញ្ញតិ;

សោ មំ ឌហតិ គត្តានិ, ជាតំ សរណតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ សោ មំ ឌហតីតិ សោ មេ ឌហតិ, អយមេវ វា បាឋោ។

“មហារាជ, អគ្គិ វិយ មហាជនស្ស បដិសរណភូតោ ឯកោ មនុស្សោ រតនភណ្ឌិកំ ហរិ, មា មំ ចោរំ បុច្ឆា”តិ។ “តាត, មយ្ហំ ចោរំ ទេហិយេវា”តិ។ សោ រាជានំ “ត្វំ ចោរោ”តិ អវត្វា អបរម្បិ ឧទាហរណំ អាហរិ ទេវ, បុព្វេ ឥមស្មិំយេវ នគរេ ឯកោ បុរិសោ

ອຕິທາຫຸໍ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ຊີວາເປຕຸໍ ອສໂກ຺ກນ຺ໂຕ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໓໑.

“ເຍນ ກຸເທ຺ຘນ ຍາປຕ຺ຕິ, ປຸຕ຺ຕ ພ຺ຣາຫຸລາລຕ຺ຕິຍາ;

ໂສ ມໍ ກຸເທ຺ຘາ ຌາເປຕິ, ຊາຕໍ ສຣຓໂຕ ຠຍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂສ ມໍ ກຸເທ຺ຘາ ຌາເປຕີຕິ ໂສ ຨ຺ຄໂຕ ກຸເທ຺ຘາ ມໍ ຌາເປຕິ ມາເຣຕິ.

“ມຫາຣາຊ, ກຕ຺ຖ ອິມ ມຫາຊນສ຺ສ ປະສຣຓຠູໂຕ ເອໂກ ກຓ຺ໂຑ ຫຣິ, ຕສ຺ມິໍ ລເທ຺ຘ ກິໍ ໂຈໂຣ ປຸຈ຺ຉສີ”ຕິ? “ຕາຕ, ສໂກ຺ກນ຺ໂຕ ໂຈໂຣ ເມ ເທຫີ”ຕິ. ໂສ ຕສ຺ສ ສຍ຺ຍາປນຕ຺ຖໍ ອປເຣປິ ວຄ຺ຄຫເຣຓ ອາຫຣິ. ມຫາຣາຊ, ປຸເພ຺ພປິ ພຸມ຺ມິເຍວ ນເຄເຣ ເອກສ຺ສ ວາເຕາ ວຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຕານິ ນຊ຺ຊິ. ໂສ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໓໒.

“ຄິມ຺ຫານໍ ປຖ຺ຖເມ ມາເສ, ວາຕມິຈ຺ຉນ຺ຕິ ປຓ຺ຑິຕາ;

ໂສ ມໍ ນຊ຺ຊຕິ ຄຕ຺ຕານິ, ຊາຕໍ ສຣຓໂຕ ຠຍ”ນ຺ຕິ.

ຖາຕິ ມຫາຣາຊ, ສຣຓໂຕ ນຍໍ ວຸປ຺ປນ຺ນໍ, ຊານາຫີ ຕໍ ການຣຓນ຺ຕິ. ຕາຕ, ໂຈເຣ ເມ ເທຫີຕິ. ໂສ ຕສ຺ສ ສຍ຺ຍາປນຕ຺ຖໍ ອປເຣປິ ວຄ຺ຄຫເຣຓ ອາຫຣິ. ເທວ, ອຕີເຕ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ສາຂາວິຕປສມ຺ປນ຺ໂນ ມຫາຣຸກ຺ໂຂ ອໂຫສິ ປຸປ຺ຜຜລສມ຺ປນ຺ໂນ ອເນກສຫສ຺ສານິ ສກຸຓານິ ນິວາໂສ ຕສ຺ສ ເທ຺ວ ສາຂາ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ສຄ຺ຄໍສຸ, ຕໂຕ ທຸເມ ວຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ອຄ຺ຄິຈຸຓ຺ຓານິ ປຕິສຸ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ສກຸຓເຊເຖ຺ໂຄ ຄາຖມາຫ –

໓໓.

“ຍໍ ນິສ຺ສິຕາ ຊຄຕິຣຸຫໍ, ສ຺ວາຍໍ ອຄ຺ຄິ ປມຸຍ຺ຈຕິ;

ທິສາ ຠຊຖ ວກ຺ກງ຺ຄາ, ຊາຕໍ ສຣຓໂຕ ຠຍ”ນ຺ຕິ.

តត្ថ ជគតិរុហន្តិ មហីរុហំ។

យថា ហិ, ទេវ, រុក្ខោ បក្ខីនំ បដិសរណំ, ឯវំ រាជា មហាជនស្ស បដិសរណំ, តស្មិំ ចោរិកំ ករោន្តេ កោ បដិពាហិស្សតិ, សល្លក្ខេហិ, ទេវាតិ។ តាត, មយ្ហំ ចោរមេវ ទេហីតិ។ អថស្ស សោ អបរម្បិ ឧទាហរណំ អាហរិ មហារាជ, ឯកស្មិំ កាសិគាមេ អញ្ញតរស្ស កុលឃរស្ស បច្ឆិមភាគេ កក្ខឡា សុសុមារនទី អត្ថិ, តស្ស ច កុលស្ស ឯកោវ បុត្តោ។ សោ បិតរិ កាលកតេ មាតរំ បដិជគ្គិ។ តស្ស មាតា អនិច្ឆមានស្សេវ ឯកំ កុលធីតរំ អានេសិ។ សា បុព្ពកាលេ សស្សុំ ឧបដ្ឋហិត្វា បច្ឆា បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍមានា តំ នីហរិតុកាមា អហោសិ។ តស្សា បន មាតាបិ តស្មិំយេវ ឃរេ វសតិ។ សា សាមិកស្ស សន្តិកេ សស្សុយា នានប្បការំ ទោសំ វត្វា បរិភិន្ទិត្វា "អហំ តេ មាតរំ បោសេតុំ ន សក្កោមិ, មារេហិ ន"ន្តិ វត្វា "មនុស្សមារណំ នាម ភារិយំ, កថំ នំ មារេមី"តិ វុត្តេ "និទ្ទាគតកាលេ នំ មញ្ចកេនេវ សទ្ធិំ គហេត្វា សុសុមារនទិយំ ខិបិស្សាម, អថ នំ សុសុមារា ខាទិស្សន្តី"តិ អាហ។ "តុយ្ហំ បន មាតា កហ"ន្តិ? "តស្សាយេវ សន្តិកេ សុបតី"តិ។ "តេន ហិ គច្ឆ, តស្សា និបន្នមញ្ចកេ រជ្ជុំ ពន្ធិត្វា សញ្ញំ ករោហី"តិ។ សា តថា កត្វា "កតា មេ សញ្ញា"តិ អាហ។ ឥតរោ "ថោកំ អធិវាសេហិ, មនុស្សា តាវ និទ្ទាយន្តូ"តិ និទ្ទាយន្តោ វិយ និបជ្ជិត្វា គន្ត្វា តំ រជ្ជុំ ភរិយាយ មាតុ មញ្ចកេ ពន្ធិត្វា ភរិយំ បពោធេត្វា ឧភោបិ គន្ត្វា តំ មញ្ចកេនេវ សទ្ធិំ ឧក្ខិបិត្វា នទិយំ ខិបិំសុ។ តត្ថ នំ និទ្ទាយមានំ សុសុមារា ឆិន្ទិត្វា ខាទិំសុ។

សា បុនទិវសេ មាតុ បរិវត្តិតភាវំ ញត្វា "សាមិ, មម មាតាវ មារិតា, ឥទានិ តវ មាតរំ មារេហី"តិ វត្វា "តេន ហិ សាធូ"តិ វុត្តេ "សុសានេ ចិតកំ កត្វា អគ្គិម្ហិ បក្ខិបិត្វា មារេស្សាមា"តិ អាហ។ អថ នំ និទ្ទាយមានំ ឧភោបិ សុសានំ នេត្វា ឋបយិំសុ។ តត្ថ សាមិកោ ភរិយំ អាហ "អគ្គិ តេ អាភតោ"តិ? "បមុដ្ឋោម្ហិ, សាមី"តិ។ "តេន ហិ គន្ត្វា អានេហី"តិ។ "ន សក្កោមិ សាមិ, គន្តុំ, តយិ គតេបិ ឋាតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, ឧភោបិ មយំ គច្ឆិស្សាមា"តិ។ តេសុ គតេសុ មហល្លិកា សីតវាតេន បពោធិតា សុសានភាវំ ញត្វា "ឥមេ មំ មារេតុកាមា អគ្គិអត្ថាយ គតា"តិ ច ឧបធារេត្វា "ន មេ ពលំ ជានន្តី"តិ ឯកំ មតកឡេវរំ គហេត្វា មញ្ចកេ និបជ្ជាបេត្វា ឧបរិ បិលោតិកាយ បដិច្ឆាទេត្វា សយំ បលាយិត្វា តត្ថេវ ឯកំ គុហំ បាវិសិ។ ឥតរេ អគ្គិំ អាហរិត្វា "មហល្លិកា"តិ សញ្ញាយ កឡេវរំ ឈាបេត្វា បក្កមិំសុ។ ឯកេន ចោរេន តស្មិំ គុហាលេណេ បុព្ពេ ភណ្ឌិកា ឋបិតា, សោ "តំ គណ្ហិស្សាមី"តិ អាគន្ត្វា មហល្លិកំ ទិស្វា "ឯកា យក្ខិនី ភវិស្សតិ, ភណ្ឌិកា មេ អមនុស្សបរិគ្គហិតា"តិ ឯកំ ភូតវេជ្ជំ អានេសិ។ វេជ្ជោ មន្តំ ករោន្តោ គុហំ បាវិសិ។

អថ នំ សា អាហ "នាហំ យក្ខិនី, ឯហិ ឧភោបិ ឥមំ ធនំ ភាជេស្សាមា"តិ។ "កថំ សទ្ទហិតព្ព"ន្តិ? "តវ ជិវ្ហំ មម ជិវ្ហាយ ឋបេហី"តិ។ សោ តថា អកាសិ។ អថស្ស សា ជិវ្ហំ ឌំសិត្វា ឆិន្ទិត្វា បាតេសិ។ ភូតវេជ្ជោ "អទ្ធា ឯសា យក្ខិនី"តិ ជិវ្ហាយ លោហិតំ បគ្ឃរន្តិយា វិរវមានោ បលាយិ។ មហល្លិកា បុនទិវសេ មដ្ឋសាដកំ និវាសេត្វា នានារតនភណ្ឌិកំ គហេត្វា ឃរំ អគមាសិ។ សុណិសា តំ ទិស្វា "កហំ តេ, អម្ម, ឥទំ លទ្ធ"ន្តិ បុច្ឆិ។ "អម្ម, ឯតស្មិំ សុសានេ ទារុចិតកាយ ឈាបិតា ឯវរូបំ លភន្តី"តិ។ "អម្ម, មយាបិ សក្កា លទ្ធុ"ន្តិ។ "មាទិសី ហុត្វា លភិស្សសី"តិ។ សា លទ្ធភណ្ឌិកលោភេន សាមិកស្ស អកថេត្វា តត្ថ អត្តានំ ឈាបេសិ។ អថ នំ បុនទិវសេ សាមិកោ អបស្សន្តោ "អម្ម, ភរិយាយបិ វេលាយ ត្វំ អាគតា, សុណិសា តេ នាគច្ឆតី"តិ អាហ។ សា តំ សុត្វា "អរេ បាបបុរិស, កិំ មតា នាម អាគច្ឆន្តី"តិ តំ តជ្ជេត្វា គាថមាហ –

៤៧។

“យមានយិំ សោមនស្សំ, មាលិនិំ ចន្ទនុស្សទំ;

សា មំ ឃរា និច្ឆុភតិ, ជាតំ សរណតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ សោមនស្សន្តិ សោមនស្សំ ឧប្បាទេត្វា។ “សោមនស្សា”តិបិ បាឋោ, សោមនស្សវតី ហុត្វាតិ អត្ថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យមហំ “ឥមំ មេ និស្សាយ បុត្តោ បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍិស្សតិ, មញ្ច មហល្លកកាលេ បោសេស្សតី”តិ មាលិនិំ ចន្ទនុស្សទំ កត្វា អលង្ករិត្វា សោមនស្សជាតា អានេសិំ។ សា មំ អជ្ជ ឃរា នីហរតិ, សរណតោយេវ មេ ភយំ ឧប្បន្នន្តិ។

“មហារាជ, សុណិសា វិយ សស្សុយា មហាជនស្ស រាជា បដិសរណំ, តតោ ភយេ ឧប្បន្នេ កិំ សក្កា កាតុំ, សល្លក្ខេហិ, ទេវា”តិ។ តំ សុត្វា រាជា “តាត, នាហំ តយា អានីតការណានិ ជានាមិ, ចោរមេវ មេ ទេហី”តិ អាហ។ សោ “រាជានំ រក្ខិស្សាមី”តិ អបរម្បិ ឧទាហរណំ អាហរិ។ ទេវ, បុត្តេ ឥមស្មិំយេវ នគរេ ឯកោ បុរិសោ បត្ថំ កត្វា បុត្តំ លភិ។ សោ បុត្តជាតកាលេ “បុត្តោ មេ លទ្ធោ”តិ សោមនស្សជាតោ តំ បោសេត្វា វយប្បត្តកាលេ ទារេន សំយោជេត្វា អបរភាគេ ជរំ បត្វា កម្មំ អធិដ្ឋាតុំ នាសក្ខិ។ អថ នំ បុត្តោ “ត្វំ កម្មំ កាតុំ ន សក្កោសិ, ឥតោ និក្ខមា”តិ គេហតោ នីហរិ។ សោ កិច្ឆេន កសិរេន ជីវិកំ កប្បេន្តោ បរិទេវមានោ គាថមាហ –

៤៨។

“យេន ជាតេន នន្ទិស្សំ, យស្ស ច ភវមិច្ឆិសំ;

សោ មំ ឃរា និច្ឆុភតិ, ជាតំ សរណតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ សោ មន្តិ សោ បុត្តោ មំ ឃរតោ និច្ឆុភតិ នីហរតិ។ ស្វាហំ ភិក្ខ ចរិត្វា ទុក្ខេន ជីវាមិ, សរណតោយេវ មេ ភយំ ឧប្បន្នន្តិ។

“មហារាជ, យថា បិតា នាម មហល្លកោ បដិពលេន បុត្តេន រក្ខិតព្ពោ, ឯវំ សព្ពោបិ ជនបទោ រញ្ញា រក្ខិតព្ពោ, ឥទញ្ច ភយំ ឧប្បជ្ជមានំ សព្ពសត្តេ រក្ខន្តស្ស រញ្ញោ សន្តិកា ឧប្បន្នំ, ឥមិនា ការណេន ‘អមុកោ នាម ចោរោ’តិ ជានាហិ, ទេវា”តិ។ “តាត, នាហំ ការណំ វា អការណំ វា ជានាមិ, ចោរំ វា មេ ទេហិ, ត្វញ្ញេវ វា ចោរោ ហោហី”តិ ឯវំ រាជា បុនប្បុនំ មាណវំ អនុយុញ្ជិ។ អថ នំ សោ ឯវមាហ “កិំ បន, មហារាជ, ឯកំសេន ចោរគហណំ រោចេថា”តិ? “អាម, តាតា”តិ។ តេន ហិ “អមុកោ ច អមុកោ ច

ເຈາເຣາ"ຕິ ປຣິສມເຊ຺ຌ ປກາເສມີຕິ. "ເອວໍ ກເຣາຫິ, ຕາຕາ"ຕິ. ເສາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ "ອຍໍ ຣາຊາ ອຕ຺ຕານໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ນ ເທຕິ, ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມິ ທານິ ເຈາເຣ"ນ຺ຕິ ສນ຺ນິປາຕິເຕ ມຫາຊເນ ອາມເນ຺ຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໓໕.

"ສຸຓນ຺ຕຸ ເມ ຊານປທາ, ເນຄມາ ຈ ສມາຄຕາ;

ຍເຕາທກໍ ຕທາທິຕ຺ຕໍ, ຍເຕາ ເຂມໍ ຕເຕາ ຠຍໍ.

໓໖.

"ຣາຊາ ວິລຸມ຺ປເຕ ຣຐ຺ຐໍ, ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ຈ ປຸເຣາຫິເຕາ;

ອຕ຺ຕຄຸຕ຺ຕາ ວິຫຣຖ, ຊາຕໍ ສຣຓເຕາ ຠຍ"ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍເຕາທກໍ ຕທາທິຕ຺ຕນ຺ຕິ ຍໍ ອຸທກໍ ຕເທວ ອາທິຕ຺ຕໍ. ຍເຕາ ເຂມນ຺ຕິ ຍເຕາ ຣາຊເຕາ ເຂເມນ ຠວິຕພ຺ພໍ, ຕເຕາວ ຠຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ. ອຕ຺ຕຄຸຕ຺ຕາ ວິຫຣຖາຕິ ຕຸມ຺ເຫທານິ ອນາຖາ ຊາຕາ, ອຕ຺ຕານໍ ຍາ ວິນາເສຖ, ອຕ຺ຕນາວ ຄຸຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ສນ຺ຕກໍ ຘນຘຎ຺ຎໍ ຣກ຺ຂຖ, ຣາຊາ ນາມ ມຫາຊນສ຺ສ ປຕິສຣຓໍ, ຕເຕາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຠຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ຣາຊາ ຈ ປຸເຣາຫິເຕາ ຈ ວິເລາປຂາທກເຈາຣາ, ສເຈ ເຈາເຣ ຄຓ຺ຫິຕຸກາມຕ຺ຖ, ອິເມ ເທ຺ວ ຄເຫຕ຺ວາ ກມ຺ມກຣຓໍ ກເຣາຖາຕິ.

ເຕ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ຕຍິໍສຸ "ອຍໍ ຣາຊາ ຣກ຺ຂຓາຣເຫາປິ ສມາເນາ ປທານິ ອຎ຺ຎສ຺ສ ອຸປຣິ ເທາສໍ ອາເຣາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ຠຓ຺ຑິກໍ ສຍເມວ ເປາກ຺ຂຣຓິຍໍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ເຈາຣໍ ປຣິເຍສາເປຕິ, ອິເຕາ ທານິ ປຸນ ເຈາຣກມ຺ມສ຺ສ ອກຣຓຕ຺ຖາຍ ມາເຣມ ຕໍ ປາປຣາຊານ"ນ຺ຕິ. ເຕ ທຓ຺ຑມຸຄ຺ຄຣາທິຫຕ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຕເຕ຺ຖວ ຣາຊານຎ຺ຈ ປຸເຣາຫິຕຎ຺ຈ ເປາເຖຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ອຠິສິຎ຺ຈິຕ຺ວາ ຣເຊ຺ຊ ປຕິຏ຺ຐາເປສຸໍ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ "ອນຈ຺ຉຣິຍໍ, ອຸປາສກ, ປຈ຺ຉິມໍ ປທສຎ຺ຎາຓໍ, ເປາຣາຓກປຓ຺ຑິຕາ ເອວໍ ອາກາເສ ປທໍ ສຎ຺ຎາຓິໍສູ"ຕິ ວຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິເຍາສາເນ ອຸປາສເກາ ຈ ປຸຕ຺ເຕາ ຈ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐິຕາ. ຕທາ ປິຕາ ກສ຺ສເປາ ອເຫາສິ, ປທກຸສລມາຓເວາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ"ນ຺ຕິ.

ປທກຸສລມາຓວຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ.

[៣១១] ៧។ លោមសកស្សបជាតកវណ្ណនា

អស្ស ឥន្ទសមោ រាជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ ភិក្ខុំ សត្ថា "សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី"តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ច"ន្តិ វុត្តេ "ភិក្ខុ សិនេរុកម្បនកវាតោ កិំ បុរាណបណ្ណានិ ន កម្បេស្សតិ, យសសមង្គិនោបិ សប្បុរិសា អាយសក្យំ បាបុណន្តិ, កិលេសា នាមេតេ បរិសុទ្ធសត្តេបិ សំកិលិដ្ឋេ ករោន្តិ, បគេវ តាទិស"ន្តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ព្រហ្មទត្តស្ស បុត្តោ ព្រហ្មទត្តកុមារោ នាម, បុរោហិតបុត្តោ ច កស្សបោ នាម ទ្វេ សហាយកា ហុត្វា ឯកាចរិយកុលេ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិំសុ។ អបរភាគេ ព្រហ្មទត្តកុមារោ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាសិ។ កស្សបោ ចិន្តេសិ "មយ្ហំ សហាយោ រាជា ជាតោ, ឥទានិ មេ មហន្តំ ឥស្សរិយំ ទស្សតិ, កិំ មេ ឥស្សរិយេន, អហំ មាតាបិតរោ ច រាជានញ្ច អាបុច្ឆិត្វា បព្ពជិស្សាមី"តិ។ សោ រាជានញ្ច មាតាបិតរោ ច អាបុច្ឆិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា សត្តមេ ទិវសេ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ឧញ្ឆាចរិយាយ យាបេន្តោ វិហាសិ។ បព្ពជិតំ បន តំ "លោមសកស្សបោ"តិ សញ្ជានិំសុ។ សោ បរមជិតិន្ទ្រិយោ ឃោរតបោ តាបសោ អហោសិ។ តស្ស តេជេន សក្កស្ស ភវនំ កម្បិ។ សក្កោ អាវជ្ជេន្តោ តំ ទិស្វា ចិន្តេសិ "អយំ តាបសោ អតិឧគ្គតេជោ សក្កភាវាបិ មំ ចាវេយ្យ, ពារាណសិរញ្ញា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា តបមស្ស ភិន្ទិស្សាមី"តិ។ សោ សក្កានុភាវេន អឌ្ឍរត្តសមយេ ពារាណសិរញ្ញោ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា សកលគព្ភំ សរីរប្បភាយ ឱភាសេត្វា រញ្ញោ សន្តិកេ អាកាសេ ឋិតោ "ឧដ្ឋេហិ, មហារាជា"តិ រាជានំ បពោធេសិ។ "កោសិ ត្វ"ន្តិ វុត្តេ "សក្កោហមស្មី"តិ អាហ។ "កិមត្ថំ អាគតោសី"តិ? "មហារាជ, សកលជម្ពុទីបេ ឯករជ្ជំ ឥច្ឆសិ, ន ឥច្ឆសី"តិ? "កិស្ស ន ឥច្ឆាមី"តិ? អថ នំ សក្កោ "តេន ហិ លោមសកស្សបំ អានេត្វា បសុឃាតយញ្ញំ យជាបេហិ, សក្កសមោ អជរាមរោ ហុត្វា សកលជម្ពុទីបេ រជ្ជំ ការេស្សសី"តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៤០។

"អស្ស ឥន្ទសមោ រាជ, អច្ចន្តំ អជរាមរោ;

សចេ ត្វំ យញ្ញំ យាជេយ្យ, ឥសិំ លោមសកស្សប"ន្តិ។

តត្ថ អស្សាតិ ភវិស្សសិ។ យាជេយ្យាតិ សចេ ត្វំ អរញ្ញាយតនតោ ឥសិំ លោមសកស្សបំ អានេត្វា យញ្ញំ យជេយ្យាសីតិ។

តស្ស វចនំ សុត្វា រាជា "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិ។ សក្កោ "តេន ហិ មា បបញ្ចំ ករី"តិ វត្វា បក្កាមិ។ រាជា បុនទិវសេ សេយ្យំ នាម អមច្ចំ បក្កោសាបេត្វា "សម្ម, មយ្ហំ បិយសហាយកស្ស លោមសកស្សបស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា មម វចនេន ឯវំ វទេហិ 'រាជា កិរ តុម្ហាកំ

បសុឃាតយញ្ញំ យជាបេត្វា សកលជម្ពុទីបេ ឯករាជា ភវិស្សតិ, តុម្ហាកម្បិ យត្តកំ បទេសំ ឥច្ឆថ, តត្តកំ ទស្សតិ, យថា សទ្ធិំ យញ្ញំ យជិតុំ អាគច្ឆថា’”តិ អាហ។ សោ “សាធុ, ទេវា”តិ តាបសស្ស វសនោកាសជាននត្ថំ នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា ឯកេន វនចរកេន “អហំ ជានាមី”តិ វុត្តេ តំ បុរតោ កត្វា មហន្តេន បរិវារេន តត្ថ គន្ត្វា ឥសិំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ តំ សាសនំ អារោចេសិ។ អថ នំ សោ “សេយ្យ កិំ នាមេតំ កថេសី”តិ វត្វា បដិក្ខិបន្តោ ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

៩០។

“សសមុទ្ទបរិយាយំ, មហិំ សាគរកុណ្ឌលំ;

ន ឥច្ឆេ សហ និន្ទាយ, ឯវំ សេយ្យ វិជានហិ។

៩១។

“ធិរត្ថុ តំ យសលាភំ, ធនលាភញ្ច ព្រាហ្មណ;

យា វុត្តិ វិនិបាតេន, អធម្មចរណេន វា។

៩២។

“អបិ ចេ បត្តមាទាយ, អនគារោ បរិព្ពជេ;

សាយេវ ជីវិកា សេយ្យោ, យា ចាធម្មេន ឯសនា។

៩៣។

“អបិ ចេ បត្តមាទាយ, អនគារោ បរិព្ពជេ;

អញ្ញំ អហិំសយំ លោកេ, អបិ រជ្ជេន តំ វរ”ន្តិ។

តត្ថ សសមុទ្ទបរិយាយន្តិ សសមុទ្ទបរិក្ខេបំ សាគរកុណ្ឌលន្តិ ចត្តារោ ទីបេ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតសាគរេហិ កណ្ណចលិយា ឋបិតកុណ្ឌលេហិ មិយ

សមន្តាគតំ សហ តិត្ថិយាតិ “ឆ្លមិតា បញ្ឈាតកម្ពុ ពល”ន្តិ ឆ្លមាយ តិត្ថិយ សហ ចក្កចាឡអបរិយន្តំ មហាបថវិ ត ឆ្លន្នាមីតិ ចនតិ។ យា

ទុត្តិ មិតិបិរេពតាតិ តនុកេ មិតិបិពកេមុត មា ច ខ្ចីមិតទុត្តិ ហោតិ, តំ ឥទត្ថ, កទហាមិ តំ ទុត្តិន្តិ ទីបេតិ។ សារមេច ខ្ចីមិកាតិ បន្តខិតស្ស

មត្តិកាបត្តំ អាដាយ បទឈរាគិ ស្តបសត្ថមិត្វា អាហារបរិមេយសតខ្ចីមិកាច យមសចតលិករោតា សពាកុលោត សហស្សាកុលោត ចទពទាតិ

អទេត្វា អបិ ទឌ្ឍេត តំ ចទត្តិ តំ អតការស្ស សទេតា អញ្ញា អចិហិសត្តស្ស បរិញ្ញាគតំ សកលជម្ពុទីបរជ្ជេតបិ ចទត្តិ អទេត្វា។

អមទេហ្វា តស្ស កចំ ឃុត្វា កត្តា ទន្ញ្ញា អាគោរោចេសិ។ តំ ឃុត្វា រាជា “អតាកច្ចត្តុ កិំ សក្កា កាតុ”ន្តិ តុណ្ហីអហោសិ។ បុត សក្កោ

អន្តទត្តសមេយ អាកត្វា អាកាសេ ឋត្វា “កិំ, មហារាជ, ទេវិយសកស្សបំ អាទេតត្វា មញ្ញា ត មជាបេសី”តិ អាហ។ “មយា ទេបសិទោពាបិ

តាកច្ចតី”តិ។ “ទោត ហិ, មហារាជ, អត្តតោ ជីតទំ ចត្តចតិ កុមារិកំ អលង្ករិត្វា ទេមញ្ញ តទេចច ទេបទេសត្វា ‘សទេច កិទ អាកត្តា មញ្ញា

មជិស្សសិ, រាជា ទេត ឆ្លមំ កុមារិកំ ទស្សតី’តិ ចទោបេហិ, អទ្ធា ទេសា កុមារិកាយ បជិពន្ធមិទេត្វា ហុត្វា អាកច្ចិស្សតី”តិ។ រាជា “សាធុ”តិ

សម្បដិច្ឆិត្វា បុតតិចទេស ទេមញ្ញស្ស ហទេត្ថ ជីតទំ អទាសិ។ ទេសា រាជជីតទំ កទេហត្វា តត្ថ កត្តា ឆ្លមិ ចត្តិត្វា បដិសត្ត្វាទំ កត្វា

ទេចចន្នវបជិកាកំ រាជជីតទំ តស្ស ទស្សេត្វា ឲកមត្តុំ អដ្ឋាសិ។ អច ឆ្លមិ ឆ្លត្ថ្រីយាតិ កិត្តិត្វា តំ ឆ្លទេលិកេមិ, សហ ឆ្លទេលិកេតទេច

បជិពន្ធមិទេត្វា ហុត្វា ឥសាតា បរិហាយិ។ អមទេហ្វា តស្ស បជិពន្ធមិត្តកាចំ ញាត្វា “កទេត្ត, សទេច កិទ មញ្ញា មជិស្សច, រាជា ទេត ឆ្លមំ តារិកំ

បិទេបរិចារិកំ កត្វា ទស្សតី”តិ អាហ។ ទេសា កិលេសចទេសត កម្បទេត្តា “ឆ្លមំ កិទ ទេម ទស្សតី”តិ អាហ។ “អាម, មញ្ញា មជត្តស្ស ទេត

ទស្សតី”តិ។ ទេសា “សាធុ ឆ្លមំ លកទេត្តា មជិស្សាមី”តិ ចត្វា តំ កទេហត្វា សទេហច ជដាហិ អលង្កតរចំ អភិរុយ្ហារាពាលាសិ អកមាសិ។ រាជាបិ

“អាកច្ឆតិ កិរា”តិ ឃុត្វា មញ្ញាចារេជ កម្ពុ បដ្ឋបេសិ។ អច តំ អាកតំ ជិស្វា “ទេវ មញ្ញា មជាហិ, អហំ ឆ្លត្តសមេយា កមិស្សាមិ,

មញ្ញបរិមេយាសារេត ទេត ជីតទំ ទស្សាមី”តិ អាហ។ កស្សបោបិ “សាធុ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ អច តំ រាជា បុតតិចទេស តំ អាដាយ ចត្តចតិយា

សទ្ធិំមេច មញ្ញាចាដំ កទោ។ តត្ថ ហត្ថិអស្សរាសកាទីសត្តចតុប្បទា បជិបាជិយា ឋបិតាច អហេសុំ។ កស្សបោបិ ទេត សទ្ធេ ហតិត្វាច

ឈារេតត្វា មញ្ញា មជិតុំ អារភិ។ អច តំ តត្ថ សត្តិបតិទេតា មហាជនោ ជិស្វា “ឆ្លចំ ទេត ទេវិយសកស្សប អយុត្តំ អប្បតិរូបំ, កិំ តារេមតំ

កទោរាសី”តិ ចត្វា បរិទេចទេត្តា ទេ្វ កាចា អភាសិ –

៤៦។

“ចាលំ ចន្ទ្រា ចាលំ សុរិមេយា, ចាលំ សមណព្រាហ្មណា;

ចាលំ ទេចលិ សមុទ្ទស្ស, ចាលិតិចាលមិត្តិមេយា។

៤៤។

“ᨿᨳᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᨸᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ, ᩍᩈᩥᩴ ᩃᩮᩣᨾᩈᨠᩔᨸᩴ;

ᨸᩥᨲᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩅᨲᩦ, ᩅᩣᨩᨸᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᨿᩣᨩᨿᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩃᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨻᩃᩴ ᩈᩩᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩅᩥᨵᨾᨶᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨧᨶ᩠ᨴᩥᨾᩈᩩᩁᩥᨿᩣᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᨻᩃᩅᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨲᩥ ᨡᨶ᩠ᨲᩣᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᨾᩅᩮᨣᩈᩉᨶᩮ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨻᩃᨻᩣᩉᩩᨻᩃᩮᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩣᨲᩣ ᩈᨾᩥᨲᨸᩣᨸᨻᩣᩉᩥᨲᨸᩣᨸᩣ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ᪨ ᨻᩃᩴ ᩅᩮᩃᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩔᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩔ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᨣᩴ ᩋᩣᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᩅᩮᩃᩣ ᨻᩃᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᨻᩃᩣᨲᩥᨻᩃᨾᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥᨸᩥ ᩋᨵᩥᨲᩁᩣᩁᩮᨠ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩅᩴ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᨻᩃᩮᩉᩥᨸᩥ ᩋᨲᩥᨻᩃᩦ ᨶᩣᨾ, ᩈᨻ᩠ᨻᨻᩃᩮᩉᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨻᩃᨾᩮᩅ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ᪨ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨸᩥᨲᩩ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨾᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᨸᩴ ᩈᨾᩣᨶᩴ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᩏᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩍᩈᩥᩴ ᩋᨿᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩅᨲᩦ ᨶᩥᩔᩦᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨲᩩ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩣᨩᨸᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᩣᨩᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲᩴ “ᨻᩃᩣᨲᩥᨻᩃᨾᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨠᩔᨸᩮᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᨩᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ “ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᩦᩅᩣᨿᩴ ᨸᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨡᨣ᩠ᨣᩁᨲᨶᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩅᩴ ᩁᩅᩥ᪨ ᨲᩔ ᩁᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩣᨸᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩏᩈᨽᩣᨴᨿᩮᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᩁᩅᩴ ᩅᩥᩁᩅᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣᨸᩥ ᩅᩥᩁᩅᩥ᪨ ᨠᩔᨸᩮᩣ ᨲᩴ ᨾᩉᩣᩅᩥᩁᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩮᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨩᨭᩣᨾᩔᩩᨠᨧ᩠ᨨᩃᩮᩣᨾᩣᨶᩥ ᨸᩣᨠᨭᩣᨶᩥ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨶᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩴ ᩅᨲ ᨾᩮ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩴᩅᩮᨣᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪘᪨

“ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨽᨸᨠᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨠᨭᩩᨠᩴ ᨠᩣᨾᩉᩮᨲᩩᨠᩴ;

ᨲᩔ ᨾᩪᩃᩴ ᨣᩅᩮᩈᩥᩔᩴ, ᨨᩮᨧ᩠ᨨᩴ ᩁᩣᨣᩴ ᩈᨻᨶ᩠ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨿᩴ ᩍᨴᩴ ᨾᨿᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩅᨲᩥᨿᩣ ᩃᩮᩣᨽᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩃᩮᩣᨽᩮᨶ ᨸᨠᨲᩴ ᨠᩣᨾᩉᩮᨲᩩᨠᩴ ᨸᩣᨸᨠᩴ, ᨲᩴ ᨠᨭᩩᨠᩴ ᨲᩥᨡᩥᨱᩅᩥᨸᩣᨠᩴ᪨ ᨲᩔᩣᩉᩴ ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨾᩪᩃᩴ ᨣᩅᩮᩈᩥᩔᩴ, ᩋᩃᩴ ᨾᩮ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩃᩮᩣᨽᩮᨶ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨡᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨽᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᩁᩣᨣᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ “ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥ ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮ ᨧᨶ᩠ᨴᩅᨲᩥᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨬ᩠ᨧ ᩁᨩ᩠ᨩᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᨲᨶᩁᩣᩈᩥᨬ᩠ᨧ ᨴᩔᩣᨾᩥ, ᨿᨩᩣᩉᩥ ᨿᨬ᩠ᨬ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩔᨸᩮᩣ “ᨶ ᨾᩮ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩅᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ធិរត្ថុ កាមេ សុពហុម្បិ លោកេ, តបោវ សេយ្យោ កាមគុណេហិ រាជ;

តបោ ករិស្សាមិ បហាយ កាមេ, តវេវ រដ្ឋំ ចន្ទវតី ច ហោតូ”តិ។

តត្ថ សុពហុម្បីតិ អតិពហុកេបិ។ តបោ ករិស្សាមីតិ សីលសំយមតបេន ករិស្សាមិ។

សោ ឯវំ វត្វា កសិណំ សមន្នាហរិត្វា នដ្ឋំ វិសេសំ ឧប្បាទេត្វា អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា “អប្បមត្តោ ហោហី”តិ ឱវទិត្វា យញ្ញាវាដំ វិទ្ធំសាបេត្វា មហាជនស្ស អភយទានំ ទាបេត្វា រញ្ញោ យាចន្តស្សេវ ឧប្បតិត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ គន្ត្វា យាវជីវំ ឋត្វា អាយុបរិយោសានេ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា សេយ្យោ មហាអមច្ចោ សារិបុត្តោ អហោសិ, លោមសកស្សបោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

លោមសកស្សបជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៤៣៤] ៨ ចក្កវាកជាតកវណ្ណនា

កាសាយវត្ថេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ លោលភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ លោលោ អហោសិ បច្ចយលុទ្ធោ, អាចរិយុបជ្ឈាយវត្តាទីនិ ឆឌ្ឌេត្វា បាតោវ សាវត្ថិំ បវិសិត្វា វិសាខាយ គេហេ អនេកខាទនីយបរិវារំ យាគុំ បិវិត្វា ភត្តគ្គេ សាលិមំសោទនំ ភុញ្ជិត្វាបិ តេន អតិត្តោ តតោ ចូឡអនាថបិណ្ឌិកស្ស មហាអនាថបិណ្ឌិកស្ស កោសលរញ្ញោតិ តេសំ តេសំ និវេសនានិ គន្ត្វា វិចរិ។ អថេកទិវសំ តស្ស លោលភាវំ អារព្ភ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ លោលោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ កស្មា លោលោសិ, បុព្ពេបិ ត្វំ លោលភាវេន ពារាណសិយំ ហត្ថិកុណបាទីនិ ខាទិត្វា វិចរន្តោ តេហិ អតិត្តោ តតោ និក្ខមិត្វា គង្គាតីរេ វិចរន្តោ ហិមវន្តំ បវិដ្ឋោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ លោលកាកោ ពារាណសិយំ ហត្ថិកុណបាទីនិ ខាទិត្វា វិចរន្តោ តេហិ អតិត្តោ

“ក្កាក្ខុលេ យន្ធយតំ លាឌិស្សាមី”តិ ពត្ខា ពត្ថ យតយន្ធេ លាឌេត្វា កតិបាហំ ចសិត្វា ហិយចត្តំ បចិសិត្វា តាតាឋលិឋលិតិ លាឌេត្វា ពាហុយន្ធកន្ធបំ យហត្តំ បក្ខុយឃទំ បត្វា ពត្ថ ឃុចណ្ណចណ្ណេ ឧក្ខ ចក្កចារេក សេចាលំ លាឌិត្វា ចឃេត្តា ឌិស្វា “ព្ខេយ អតិចិយ ចណ្ណឃយព្ភា សេកាកក្កប្បត្តា, ព្ខេយឃំ កោឌតំ យតាបំ កចិស្សតិ, ព្ខេយឃំ កោឌតំ បុន្ធិត្វា អហយ្យិ តេឆេច ក្ខុឌ្ឍិត្វា ឃុចណ្ណចណ្ណោ កចិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តេពឃំ ឃត្តិកំ កក្ខា បឌឹឃន្ធាទំ កត្វា ឲ្យកឃ្ខិ ឃាលបរិយេត្តា តិឃឹឌិត្វា តេពឃំ បឃំឃតបឌឹឃំឃុត្តំ កឆំ កេឆេត្វា បឆយំ កាឆយាហ –

៤៥៖

“កាឃាយចត្តេ ឃក្ខុលោ ចឌាយិ, ក្ខុចេ ក្ខុចេ តត្ថយតេ ចទេត្តា;

កំ អល្ឌឌំ អល្ឌឌា យាត្ខុឃេឃុ, ឌាតិំ បឃំឃត្តិ តឌិឈ្ឈ្ខាឆា”តិ៍

ពត្ថ កាឃាយចត្តេតិ ឃុចណ្ណចណ្ណេ កាឃាយចត្តេ ចិយ៍ ក្ខុចេ ក្ខុចេតិ ឧក្ខ ឧក្ខ ហុត្វា៍ តត្ថយតេតិ ពុដ្ឋចិត្តេ៍ កំ អល្ឌឌំ អល្ឌឌា យាត្ខុឃេឃុ ឌាតិំ បឃំឃត្តិតិ អយ្ខុធា អល្ឌឌា ព្ខុយេប្បឃត្ខុស្សេឃុ បឃំឃត្តា កំ អល្ឌឌំ ឌាតិំ កពទំ តាយ អល្ឌឌត្តិ ចត្វា បឃំឃត្តិ, កំ ឃក្ខុលំ តាយាតិ ចត្វា ព្ខុយេប្បឃត្ខុស្សាតំ អត្ថេទ ចណ្ណត្តិតិ អត្ថោ៍ “កំ អល្ឌឌំ អល្ឌឌយាត្ខុឃេឃុ”តិបិ បាឆោ៍ តស្សត្ថោ – ព្ខុយេប្បអល្ឌឌេឃុ ច យាត្ខុឃេឃុ ច កពទំ អល្ឌឌត្តិ ចត្វា បឃំឃត្តិតិ៍

តំ ឃុត្វា ចក្កចារកា ក្ខុតិយំ កាឆយាហ –

៤៦៖

“អយេប្បឃត្ខុស្សេឃុ យត្ខុស្សហិឃ, អត្ខុព្ភេព ចក្កចារេក ចឌត្តិ;

កល្យាណកាចយេប្បនិឌេឃុ ឃយ្ខុតា, អកិទ្ធុបិ ចិធរាយ អណ្ណចេ”តិ៍

តត្ថ យត្ខុស្សហិឃាតិ កាកោ យត្ខុស្ស ហិឃតិ ចិហេឆតិ, តេត តំ ឲ្យចំ អាលបតិ៍ អត្ខុព្ភេពតិ អញ្ញាយញ្ញា អត្ខុកេព ឃយេយ្ខឌយាតេ ចិយឃំចាឃេ៍ ចក្កចារេកតិ ចក្កចាកា តាយ ឃា អល្ឌឌាតីតិ បឃំឃត្តិ ចណ្ណត្តិ កេឆត្តិ៍ ឌិឌេឃ្ខុតិ យត្តកា បក្ខិតោ តាយ, តេឃុ យឃំ “កល្យាណកាចា”តិបិ យត្ខុស្សេឃុ ឃយ្ខុតា៍ ក្ខុតិយេ អត្ថចិកប្បេ យត្ខុស្សេឃុ អយេប្បចក្កចាកា”តិបិ ចឌត្តិ, ឌិឌេឃុ បត យឃំ “កល្យាណកាចា”តិ ឃយ្ខុតា, “កល្យាណកាចា”តិ តោ ឌិឌា ចឌត្តីតិ អត្ថោ៍ អណ្ណចេតិ ព្ខុយស្ខិំ ឆាតេ ឃទោ “អណ្ណចោ”តិ ក្ខុចេត្តា, ព្ខុយស្ខិំ បក្ខុយឃទេ យឃយេច ឧក្ខ ឌតា បទេឃំ អហិឃតតោ អកិទ្ធុបិ ចិធរាយាតិ អត្ថោ៍ ព្ខុយិស្សាឃ បត កាឆាឃ ចត្ខុត្ថបឌំ “ត ឈាឃេហុ្ខុបិ

ករេយ្យ បាប”ន្តិ បឆត្តិ។ តស្សត្ថោ – យស្មា យំ ឈានហេតុបិ បាបំ ន ករេយ្យ, តស្មា “កល្យាណការី”តិ អវេច្ចប្បសន្នេសុ ច គិហីសុ ច សម្មតា។

តំ សុត្វា កាកោ តតិយំ គាថមាហ –

សិ១។

“កិំ អណ្ណេច កាតិ ផលានិ កុញ្ចា, យំសំ កុតោ ឍាតេច ចក្កចាកា;

កិំ ភោជនំ កុញ្ចេ ចោ អនោមា, ពលញ្ច វណ្ណោ ច អនប្បរូបា”តិ។

តត្ថ កិន្តិ បុច្ឆាវចនេ អាលបនំ, កិំ ភោ ចក្កចាកាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អណ្ណេចតិ ព្រហ្មេ នទេ។ កុញ្ចោតិ កុញ្ចេ, កិំ កុញ្ចេតិ អវេច្ច យំសំ កុតោ ឍាតេតិ កតរបាណានំ សរីរតោ យំសំ ឍាតេ។ កុញ្ចេ ចោតិ ចោការោ និបាតមត្តំ, បវេទេន ចាស្ស សម្ពន្ធោ “ពលញ្ច ចា វណ្ណោ ច អនប្បរូបា”តិ។

តតោ ចក្កចាកោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

សិ២។

“ន អណ្ណេច សន្តិ ផលានិ ធង្ក, យំសំ កុតោ ឍាដិតំ ចក្កចាកេ;

សេវាលភក្ខម្បអបាណភោជនា, ន ឈានហេតុបិ ករេយ្យ បាប”ន្តិ។

តត្ថ ចក្កចាកេតិ ចក្កចាកស្ស។ អបាណភោជនាតិ បាណករហិតំ តាតកភោជនា។ អយ្យកានិ ព្រហ្មេ សេវាលញ្ច ពួកញ្ច ភោជនន្តិ វទស្សតិ។ ន ឈានហេតុតិ តុយ្ហំ វិយ ចិយ យំ ឈានហេតុ បាបំ ន ករេយ្យាតិ។

តតោ កាកោ ឆដ្ឋ គាថា អការិ –

សិ៣។

“ភ វេ ព្ថង៌ ទ្វច្ចតិ ចក្កចាក, អស្មិ៎ កវេច វេកាដតសត្តិកាវេសា;

អវេហាសិ បុវេទ្ទ ពវេពា វេយ អញ្ញាឆា, ព្ទវេច្ចច វេយ ចិយតិ ឲត្ត ឌាពា៓

លិ៍៓

“អហម្បិ ម៌សាតិ ថលិតិ ក្ងវេញ្ញ, អត្ថាតិ ច វេលិហិឃវេពលិឃាតិ;

ទសំ យតុវេឃ្សុយុ លកាយិ វេកាត្តុំ, ឃ្មុវេទាច សក្កាយយុល៌ ចិវេឌត្វា;

ភ ច វេយ ពាឌិវេសា ចវេណ្ណា, ចក្កចាក ឃឆា ពចា”តិ៓

ពត្ត ព្ទងត្តិ ព្ទង៌ ព្យព្យាក៌ ក្ងញ្ញភវេកាដត៌ យឃ៌្យាភ ទ្វច្ចតិ៓ អស្មិ៎ កវេច វេកាដតសត្តិកាវេសាតិ ព្ទយស្មិ៎ កវេច វេកាដតសត្តិកាវេសា ឃំ ព្ទយស្មិ៎ ចក្កចាកកវេច វេកាដត៌, ព្វ៌ វេពភ សត្តិកាវេសា ព៌សឌិវេសា ពងត្វទ្ធវេបិ អវេហាសិ, អពិចិឃ បសត្ថុសទីវេទាសីតិ អវេត្ថា៓ ពវេពា វេយ អញ្ញាឆាតិ ឃំ យឃ៌្យាបុវេទ្ទ ព្យវេយ្យាស្មិ៎ាច ឲវេព ឲត្ត ភាភាចិឆាតិ ថលិតិ វេចច យច្ឆម៌សច្ចា ពាងត្តិ, វេពភ ឲច៌ វេសាកក្កប្បត្តាតិ អវេហាសិ, ព្ទងាតិ វេយ ពវេពា អញ្ញាឆា វេហាតីតិ អវេត្ថា៓ ព្ទវេច្ចច វេយតិ ឲវេពវេភច វេយ កាទវេលាភ ឲត្ត ព្យព្យាក៌ សទីទចវេណ្ណ ចិយតិ ឌាពា “កាឆ៌ ត្យ វេលា ឲវេព ឲចទ្ធប៌ ល្វាលវេកាដត៌ ក្ងញ្ញត្តា ចណ្ណចវេត្តា ឌាពា”តិ៓ អហម្បីតិ អហម្បិ៎, អឃវេយច ចា បិវេធា ៓ ក្ងវេញ្ញតិ ក្ងញ្ញាយិ៓ អត្ថាតិ ចាតិ វេកាដតាតិ ច៓ វេលិហិឃវេពលិឃាតីតិ វេលិហាវេពលឃុត្តាតិ៓ ទសត្តិ យតុវេឃ្សុយុ បទិវេកាក៌ បសឹពទស៌៓ ចិវេឌត្វាតិ ឃឆា ឃ្មុវេទា ចីទវេឃាវេឆា សក្កាយយុល៌ ចិវេឌត្វា ចិលុយ្បិត្វា បទិក្ងញ្ញតិ, ពឆា ចិលុយ្បិត្វា បទិក្ងញ្ញាយីតិ អវេត្ថា៓ ឃឆា ពចាតិ ឲច៌ បសឹព៌ វេកាដត៌ ក្ងញ្ញត្តឃ្សុបិ យយ ពាឌិវេសា ចវេណ្ណា ភត្ថិ, ឃាឌិវេសា ពច ចវេណ្ណា, វេពភ ពច ចចត៌ ភ សង្កហាយីតិ ឌីវេបតិ៓

អឆឃ្សុ ចណ្ណសយ្យត្តិឃា អកាចកាទល៌ អត្តវេភា ច កាចកាទល៌ កាវេឆវេត្តា ចក្កចាវេកា វេសសកាឆា អកាសិ –

លិ៍៓

“អប្បុជ្ឈកវេណ្ណសិ លាលាភុបិពី, កិវេច្ឆភ វេព លឝ្ហតិ អត្ថបិត៌;

ភ ព្យឃ្សុសី ទុក្កថវេលហិ ឆន្ត, ម៌សាតិ ចា ឃាតិ បុសាភយវេញ្ញ

៥៤។

“យោ សាហសេន អធិគម្ម ភោគេ, បរិភុញ្ជតិ ធង្ក ខលាតុបាតី;

តតោ ឧបក្កោសតិ នំ សភាវោ, ឧបក្កុដ្ឋោ វណ្ណពលំ ជហាតិ។

៥៥។

“អប្បម្បិ ចេ និព្ពុតិំ ភុញ្ជតី យទិ, អសាហសេន អបរូបឃាតី;

ពលញ្ច វណ្ណោ ច តទស្ស ហោតិ, ន ហិ សព្ពោ អាហារមយេន វណ្ណោ”តិ។

តត្ថ អសុទ្ធកម្មោសីតិ ត្វំ ឆេទេត្វា វេឋេត្វា កម្មតោ អសុទ្ធកម្មោ អសិ។ ខលាតុបាតីតិ បយោគក្ខលោ អត្ថបតនសីលោ។ កិន្នុ តេតិ តយា ភុញ្ជន្ត អត្តបិតំ លទ្ធន្តិ។ យំសាតិ វា ឃាតីតិ ឃាតិ វា ភុសាតមុបព្យំសាតិ, តេហិ ន ផុស្សសិ។ តតោតិ បច្ឆា។ ឧបក្កោសតិ នំ សភាវោតិ អត្តនោ តំ បុគ្គលំ គរហតិ។ ឧបក្កុដ្ឋោតិ អត្តនាបិ បរេហិបិ ឧបក្កុដ្ឋោ គរហិតោ វិប្បដិសារិតាយ វណ្ណញ្ច ពលញ្ច ជហាសិ។ និព្ពុតិំ ភុញ្ជតី យទីតិ យទិ បន បរំ អពិហេឋេត្វា អប្បកម្បិ ផាសុលទ្ធំ និព្ពុតិចិត្តោ ភុញ្ជតិ។ តទស្ស ហោតីតិ តទា អស្ស បណ្ឌិតស្ស សីលេ ពលញ្ច វណ្ណោ ច ហោតិ។ អាហារមយេនាតិ នានប្បការេន អាហារេនេវ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ភោ កាក, វណ្ណោ នាមេស ចតុសមុដ្ឋានោ, សោ ន អាហារមត្តេនេវ ហោតិ, ឧតុចិត្តកម្មេហិបិ ហោតិយេវាតិ។

ឯវំ ចក្កវាកោ អនេកបរិយាយេន កាកំ គរហិ។ កាកោ ហរាយិត្វា “ន មយ្ហំ តវ វណ្ណេន អត្ថោ, កា កា”តិ វស្សន្តោ បលាយិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ លោលភិក្ខុ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា កាកោ លោលភិក្ខុ អហោសិ, ចក្កវាកី រាហុលមាតា, ចក្កវាកោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ចក្កវាកជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៤៣៥] ៩. ហលិទ្ទិរាគជាតកវណ្ណនា

សុតិតិក្ខន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ថុល្លកុមារិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ តេរសកនិបាតេ ចូឡនារទជាតកេ (ជា។ ១។ ១៣។៣០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ អតីតវត្ថុស្មិំ បន សា កុមារិកា តស្ស តាបសកុមារស្ស សីលំ ភិន្ទិត្វា អត្តនោ វសេ ឋិតភាវំ ញត្វា “ឥមំ ឆឌ្ឌេត្វា មនុស្សបថំ គមិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “រូបាទិកាមគុណវិរហិតេ អរញ្ញេ រក្ខិតសីលំ នាម ន មហប្ផលំ ហោតិ, មនុស្សបថេ រូបាទីនំ បច្ចុបដ្ឋានេ មហប្ផលំ ហោតិ, ឯហិ យថា សត្តិ តត្ថ គន្ត្វា សីលំ រក្ខាហិ, កិំ តេ អរញ្ញេនា”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

លិប៉។

“សុតិតិក្ខ អរញ្ញម្ហិ, បន្តម្ហិ សយនាសនេ;

យេ ច គាមេ តិតិក្ខន្តិ, តេ ឧឡារតរា តយា”តិ។

តត្ថ សុតិតិក្ខន្តិ សុដ្ឋុ អធិវាសនំ។ តិតិក្ខន្តីតិ សីតាទីនិ អធិវាសេន្តិ។

តំ សុត្វា តាបសកុមារោ “បិតា មេ អរញ្ញំ គតោ, តស្មិំ អាគតេ តំ អាបុច្ឆិត្វា គមិស្សាមី”តិ អាហ។ សា ចិន្តេសិ “បិតា កិរស្ស អត្ថិ, សចេ មំ សោ បស្សិស្សតិ, កាជកោដិយា មំ បោថេត្វា វិនាសំ បាបេស្សតិ, មយា បឋមមេវ គន្តព្ព”ន្តិ។ អថ នំ សា “តេន ហិ អហំ មគ្គសញ្ញា កុរុមានា បឋមតរំ គមិស្សាមិ, ត្វំ បច្ឆា អាគច្ឆាហី”តិ វត្វា អគមាសិ។ សោ តស្សា គតកាលេ នេវ ទារូនិ អាហរិ, ន បានីយំ, ន បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេសិ, កេវលំ បជ្ឈាយន្តោវ និសីទិ, បិតុ អាគមនកាលេ បច្ចុគ្គមនំ នាកាសិ។ អថ នំ បិតា “ឥត្ថិវសំ គតោ ឯសោ”តិ ញត្វាបិ “កស្មា តាត, នេវ ទារូនិ អាហរិ, ន បានីយំ, ន បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេសិ, បជ្ឈាយន្តោវ បន និសិន្នោសី”តិ អាហ។ អថ នំ តាបសកុមារោ “តាត, អរញ្ញេ កិរ រក្ខិតសីលំ នាម ន មហប្ផលំ ហោតិ, មនុស្សបថេ មហប្ផលំ , អហំ តត្ថ គន្ត្វា សីលំ រក្ខិស្សាមិ, សហាយោ មេ មំ ‘អាគច្ឆេយ្យាសី’តិ វត្វា បុរតោ គតោ, អហំ តេនេវ សទ្ធិំ គមិស្សាមិ, តត្ថ បន វសន្តេន មយា កតរោ បុរិសោ សេវិតព្វោ”តិ បុច្ឆន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

លិដ៉។

“អរញ្ញា គាមមាគម្ម, កិំសីលំ កិំវតំ អហំ;

បុរិសំ តាត សេវេយ្យំ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

អថស្ស បិតា កថេន្តោ សេសគាថា អភាសិ –

໖໐.

“ເຍາ ເຕ ວິສ຺ສາສເຍ ຕາຕ, ວິສ຺ສາສຎ຺ຈ ຂເມຍ຺ຍ ເຕ;

ສຸສ຺ສູສີ ຈ ຕິຕິກ຺ຂີ ຈ, ຕໍ ຠເຊຫິ ອິເຕາ ຄເຕາ.

໖໑.

“ຍສ຺ສ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ກຏໍ;

ອຸຣສີວ ປຕິຏ຺ຐາຍ, ຕໍ ຠເຊຫິ ອິເຕາ ຄເຕາ.

໖໒.

“ເຍາ ຈ ທມ຺ເມນ ຈຣຕິ, ຈຣນ຺ເຕາປິ ນ ມຎ຺ຎຕິ;

ວິສຸທ຺ຘກາຣິໍ ສປ຺ປຎ຺ຎໍ, ຕໍ ຠເຊຫິ ອິເຕາ ຄເຕາ.

໖໓.

“ຫລິທ຺ທິຣາຄໍ ກປິຈິຕ຺ຕໍ, ປຸຣິສໍ ຣາຄວິຣາຄິນໍ;

ຕາທິສໍ ຕາຕ ມາ ເສວິ, ນິມ຺ມນຸສ຺ສມ຺ປິ ເຈ ສິຍາ.

໖໔.

“ອາສີວິສໍວ ກຸປິຕໍ, ມີຬ຺ຫລິຕ຺ຕໍ ມຫາປຖໍ;

អារកា បរិវជ្ជេហិ, យានីវ វិសមំ បថំ។

៥៣។

“អនត្ថា តាត វឌ្ឍន្តិ, ពាលំ អច្ចុបសេវតោ;

មាស្សុ ពាលេន សំគច្ឆិ, អមិត្តេនេវ សព្ពទា។

៥៤។

“តំ តាហំ តាត យាចាមិ, ករស្សុ វចនំ មម;

មាស្សុ ពាលេន សំគច្ឆិ, ទុក្ខោ ពាលេហិ សង្គមោ”តិ។

តត្ថ យោ តេ វិស្សាសយេតិ យោ តវ វិស្សាសេយ្យ។ ខមេយ្យ តេតិ យោ ច តវ អត្តនិ តយា កតំ វិស្សាសំ ខមេយ្យ។ សុស្សូសី ច តិតិក្ខី ចាតិ តវ វចនំ សុស្សូសាយ ចេវ វចនាធិវាសនេន ច សមន្នាគតោ ភជេយ្យាតិ អត្ថោ។ ឧរសីវ បតិដ្ឋាយាតិ យថា មាតុ ឧរសិ បុត្តោ បតិដ្ឋាតិ, ឯវំ បតិដ្ឋហិត្វា អត្តនោ មាតរំ វិយ មញ្ញមានោ តំ ភជេយ្យាសីតិ វទតិ។ យោ ច ធម្មេន ចរតីតិ យោ តិវិធេន សុចរិតេន ធម្មេន ជីវតិ។ ន មញ្ញតីតិ តថា ចរន្តោបិ “អហំ ធម្មំ ចរាមី”តិ មានំ ន ករោតិ។ វិសុទ្ធការិន្តិ វិសុទ្ធានំ ទសកុសលកម្មបថានំ ការកំ។

រាគវិរាគិនន្តិ រាគិនញ្ច វិរាគិនញ្ច រជ្ជិត្វា តំខណញ្ញេវ វិរជ្ជនសភាវំ។ និម្មនុស្សម្បិ ចេ សិយាតិ សចេបិ សកលជម្ពុទីបតលំ និម្មនុស្សំ ហោតិ, សោយេវ ឯកោ មនុស្សោ តិដ្ឋតិ, តថាបិ តាទិសំ មា សេវិ។ មហាបថន្តិ គូថមក្ខិតំ មគ្គំ វិយ។ យានីវាតិ យានេន គច្ឆន្តោ វិយ។ វិសមន្តិ និខាណុកណ្ដកបាសាណាទិវិសមំ។ ពាលំ អច្ចុបសេវតោតិ ពាលំ អប្បញ្ញ អតិសេវន្តស្ស។ សព្ពទាតិ តាត, ពាលេន សហ សំវាសោ នាម អមិត្តសំវាសោ វិយ សព្ពទា និច្ចកាលមេវ ទុក្ខោ។ តំ តាហន្តិ តេន ការណេន តំ អហំ។

សោ ឯវំ បិតរា ឱវទិតោ “តាត, អហំ មនុស្សបថំ គន្ត្វា តុម្ហាទិសេ បណ្ឌិតេ ន លភិស្សាមិ, តត្ថ គន្តុំ ភាយាមិ, ឥធេវ តុម្ហាកំ សន្តិកេ វសិស្សាមី”តិ អាហ។ អថស្ស ភិយ្យោបិ ឱវាទំ ទត្វា កសិណបរិកម្មំ អាចិក្ខិ។ សោ ន ចិរស្សេវ អភិញ្ញាសមាបត្តិយោ និព្ពត្តេត្វា សទ្ធិំ បិតរា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា តាបសកុមារោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អហោសិ, កុមារិកា ថុល្លកុមារិកាវ, បិតា តាបសោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ហលិទ្ទិរាគជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៤៣៦] ១០. សមុគ្គជាតកវណ្ណនា

កុតោ នុ អាគច្ឆថាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កស្មា ភិក្ខុ មាតុគាមំ បត្ថេសិ, មាតុគាមោ នាមេស អកតញ្ញូ, បុព្ពេ ទានវរក្ខសា គិលិត្វា កុច្ឆិនា បរិហរន្តាបិ មាតុគាមំ រក្ខិតុំ ឯកបុរិសនិស្សិតំ កាតុំ នាសក្ខិំសុ, ត្វំ កថំ សក្ខិស្សសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាមេ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ផលាផលេន យាបេន្តោ វិហាសិ។ តស្ស បណ្ណសាលាយ អវិទូរេ ឯកោ ទានវរក្ខសោ ចរតិ។ សោ អន្តរន្តរា មហាសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ធម្មំ សុណាតិ, អដវិមុខេ បន មនុស្សានំ សញ្ចរណមគ្គេ ឋត្វា អាគតាគតេ មនុស្សេ គហេត្វា ខាទតិ។ តស្មិំ កាលេ ឯកា កាសិរដ្ឋេ កុលធីតា ឧត្តមរូបធរា អញ្ញតរស្មិំ បច្ចន្តគាមេ និវុត្ថា ហោតិ។ តស្សា ឯកទិវសំ មាតាបិតូនំ ទស្សនត្ថាយ គន្ត្វា បច្ចាគមនកាលេ បរិវារមនុស្សេ ទិស្វា សោ ទានវោ ភេរវរូបេន បក្ខន្ទិ។ មនុស្សា គហិតគហិតាវុធានិ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិំសុ។ ទានវោ យានេ និសិន្នំ អភិរូបំ មាតុគាមំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា តំ អត្តនោ គុហំ នេត្វា ភរិយំ អកាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ សប្បិតេលតណ្ឌុលមច្ឆមំសាទីនិ ចេវ មធុរផលាផលានិ ច អាហរិត្វា តំ បោសេសិ, វត្ថាលង្ការេហិ ច នំ អលង្ករិត្វា រក្ខណត្ថាយ ឯកស្មិំ ករណ្ឌកេ បក្ខិបិត្វា ករណ្ឌកំ គិលិត្វា កុច្ឆិនា បរិហរតិ។ សោ ឯកទិវសំ ន្ហាយិតុកាមតាយ ឯកំ សរំ គន្ត្វា ករណ្ឌកំ ឧគ្គិលិត្វា តំ តតោ នីហរិត្វា ន្ហាបេត្វា វិលិម្បេត្វា អលង្ករិត្វា “ថោកំ តាវ សរីរំ ឧតុំ គណ្ហាបេហី”តិ តំ ករណ្ឌកសមីបេ ឋបេត្វា សយំ ន្ហានតិត្ថំ ឱតរិត្វា តំ អនាវជ្ជមានោ ថោកំ ទូរំ គន្ត្វា ន្ហាយតិ។

តស្មិំ សមយេ វាយុស្សបុត្តោ នាម វិជ្ជាធរោ សន្នទ្ធខគ្គោ អាកាសេន គច្ឆតិ។ សា តំ ទិស្វា “ឯហី”តិ ហត្ថមុទ្ទំ អកាសិ, វិជ្ជាធរោ ខិប្បំ ឱតរិ។ អថ នំ សា ករណ្ឌកេ បក្ខិបិត្វា ទានវស្ស អាគមនំ ឱលោកេន្តី ករណ្ឌកស្សុបរិ និសីទិត្វា តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា តស្ស អត្តានំ ទស្សេត្វា តស្មិំ ករណ្ឌកសមីបំ អសម្បត្តេយេវ ករណ្ឌកំ វិវរិត្វា អន្តោ បវិសិត្វា វិជ្ជាធរស្ស ឧបរិ និបជ្ជិត្វា អត្តនោ សាដកំ បារុបិ។ ទានវោ អាគន្ត្វា ករណ្ឌកំ អនោលោកេត្វា “មាតុគាមោយេវ មេ”តិ សញ្ញាយ ករណ្ឌកំ គិលិត្វា អត្តនោ គុហំ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ ចិន្តេសិ “តាបសោ មេ ចិរំ ទិដ្ឋោ, អជ្ជ តាវ នំ គន្ត្វា វន្ទិស្សាមី”តិ។ សោ តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ តាបសោបិ នំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ទ្វិន្នំ ជនានំ កុច្ឆិគតភាវំ ញត្វា សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

ប៉ស៊

“ក្យេតា ត្យ អាកច្ឆេ កោ តយោ ឌតា, ប្ហាកតា ឲេ តិសីឥឆាសេត;

កន្ទ្ឋិត្ល, កោន្តោ ក្យសល់ អភាយឃំ, ឩិនស្ស្យយត្កាកយភញ្យិពេចា ព្ពលា”តិ៝

តត្ល កោតិ អាលបត៝ កន្ទ្ឋិត្លាតិ កន្ទ្ឋិ ហោឆ កចឆ ចិឌ្ឌឆ៝ កោន្តោតិ ប្យត អាលបន្តោ អាហ៝ ក្យសល់ អភាយឃត្តិ កន្ទ្ឋិ ត្យយ្យាក៝ ក្យសល់ អានោក្យ៝ ឩិនស្ស្យយត្កាកយភញ្យិពេចា ព្ពលាតិ អឌ្ឌ ត្យយ្យាក៝ ព្ពល អត្កាកយភច្ចា ឩិន៝ ឌាត៝

ត៝ ស្យត្វា ឌាភពេចា “អហំ ព្ពយស្ស តាបសស្ស សត្តិក៝ ឲកកោច អាកតោ, អឃច្ចា តាបសោ ‘តយោ ឌតា’តិ ចឥតិ, កិ ភាយេស កឆេតិ, កិ ត្យ តោ សកាចំ ភាត្វា កឆេតិ, ប្ពាហ្យ ប្ពយ្យត្តកោ ហ្យត្វា ចិលបតី”តិ ឩិន្តេត្វា តាបសំ ប្ពបសក្កយិត្វា ចត្ថិត្វា ឲកយត្ត តិសីឥិត្វា តោត សន្ថិ សល្លបន្តោ ត្យតិយំ កាឆយាហ –

ប៉ប៉

“អហយេច ឲកោ ព្ពល យឌ្ឌ បតោ្តា, ត ចាបិ យេ ត្យតិយោ កោឆិ ចិឌ្ឌតិ;

កិយេច សត្ថាឃ តោ ភាសិត៝ ព្ពលេស, ក្យតោ ត្យ អាកច្ឆេ កោ តយោ ឌតា”តិ៝

តត្ល ព្ពល យឌ្ឌាតិ ព្ពល អឌ្ឌ៝ កិយេច សត្ថាឃ តោ ភាសិត៝ ព្ពលេសតិ ភន្តេ្ត, ព្ពសិ កិ ភាយេត៝ សត្ថាឃ តឃា ភាសិត៝, ឋិកចំ តាច យេ កត្វា កឆេហីតិ៝

តាបសោ “ឲកំសេភចាច្យសោ សោត្យកាយោសី”តិ ប្យឆ្ឋិត្វា “អាយ, ភន្តេ្ត”តិ ច្យតេ្ត “តោត ហិ ស្យណាហី”តិ ចត្វា តតិយំ កាឆយាហ –

ប៉ង៝

“ត្យចច្ចា ឲកោ ភទិឃា ច តោ បិឃា, សយ្យក្កបក្លិត្តតិកិល្លាយត្តនេ;

សា នក្លិតា ក្យឆ្ឋិកតាច តោ សឌា, ចាឃ្យស្ស្យប្យត្តេត សហា តហិ នតា”តិ៝

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩩᩅᨬ᩠ᨧ ᩑᨠᩮᩣᨲᩥ ᨷᨮᨾᩴ ᨲᩣᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᨩᨶᩮᩣ᪨ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᨾᨶ᩠ᨲᩁᩮᨲᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩁᩥᨿᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᩈᨴᩣ ᨲᨿᩣ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨶᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨮᨷᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩣᨿᩩᩔᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩉᩣᨲᩥ ᩅᩮᩉᩣᨿᩈᨣᩮᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨵᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᩉᩥᩴ ᩁᨲᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨠᩥᩃᩮᩈᩁᨲᩥᨿᩣ ᩁᨲᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨴᩣᨶᩅᩮᩣ ᨲᩴ ᨿᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩴ “ᩑᨠᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨩᩣᩁᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩅᩮᩣ “ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨵᩁᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩉᩩᨾᩣᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨧᩔ ᨡᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᨾᩮ ᨹᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩃᩣᨿᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨽᩦᨲᨲᩈᩥᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᨠᩁᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨮᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪄᪀᪨

“ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩁᩪᨷᩮᩣ ᩍᩈᩥᨶᩣ ᩅᩥᨿᩣᨠᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨴᩣᨶᩅᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᨾᩩᨣ᩠ᨣᩥᩃᩥ;

ᩋᨴ᩠ᨴᨠ᩠ᨡᩥ ᨽᩁᩥᨿᩴ ᩈᩩᨧᩥᨾᩣᩃᨵᩣᩁᩥᨶᩥᩴ, ᩅᩣᨿᩩᩔᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩉᩣ ᨲᩉᩥᩴ ᩁᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨴ᩠ᨴᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨠᩁᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ᪨

ᨠᩁᨱ᩠ᨯᨠᩮ ᨷᨶ ᩅᩥᩅᨭᨾᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨵᩁᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩴ ᨩᨷ᩠ᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩅᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩩᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩩᨲᩥᨷᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᩈᩮᩈᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪄᪁᪨

“ᩈᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩁᩪᨷᨾᩩᨣ᩠ᨣᨲᨷᩣᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᩥᨶᩣ, ᩉᩦᨶᩣ ᨶᩁᩣ ᨿᩮ ᨷᨾᨴᩣᩅᩈᩴ ᨣᨲᩣ;

ᨿᨳᩣ ᩉᩅᩮ ᨷᩣᨱᩁᩥᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ, ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᨿᩦ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨽᩥᩁᩮᩣᨧᨿᩦ᪨

᪄᪂᪨

“ᨴᩥᩅᩣ ᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨾᨿᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ, ᨲᨷᩔᩥᨶᩣ ᨩᩮᩣᨲᩥᩁᩥᩅᩣ ᩅᨶᩮ ᩅᩈᩴ;

សា ធម្មមុក្កម្ម អធម្មមាចរិ, អកិរិយរូបោ បមទាហិ សន្ថវោ។

៥២។

“សរីរបុញ្ញុយិត្ថិតាតិ មញ្ញហំ, យស្សាអយន្តិ អសតិំ អសញ្ញតំ;

សា ធម្មមុក្កម្ម អធម្មមាចរិ, អកិរិយរូបោ បមទាហិ សន្ថវោ។

៥៣។

“សុរក្ខិតំ មេតិ កថំ នុ វិស្សសេ, អនេកចិត្តាសុ ន ហត្ថិ រក្ខណា;

ឯតា ហិ បាតាលបបាតសន្និភា, ឯត្ថប្បមត្តោ ព្យសនំ និគច្ឆតិ។

៥៤។

“តស្មា ហិ តេ សុខិនោ វីតសោកា, យេ មាតុគាមេហិ ចរន្តិ និស្សដា;

ឯតំ សិវំ ឧត្តមមាភិបត្ថយំ, ន មាតុគាមេហិ ករេយ្យ សន្ថវ”ន្តិ។

តត្ថ សុចិណ្ណរូបមុក្កតបរិក្ខុចត្តិកាតិ កត្វា, ឋាមំ ឧក្កតបរិក្ខុចត្តិកា តយា សុចិណ្ណរូបំ ឋានំ ការណំ។ ហីនាតិ នីចា។ យថា ហេច បិលោរិចេត្ថ រក្ខិតាតិ អយំ មយា អត្តនោ បិលោ ចិយ ឯត្ថ អនេកាកដ្ឋិយំ បរិហរន្តេន រក្ខិតា។ ឧដ្ឋា មយីតិ ឋានាតិ មយិ មិត្តុក្កិកម្មំ កត្វា ឧដ្ឋា អញ្ញំ បុរិសំ អភិប្បមោទតិ។ ទោតិរិចា ចនេត ចរន្តិ ចនេត ចរន្តេន តបស្សិនា អគ្គិ វិយ យថា ឧបដ្ឋិតា បរិចរិតា។ សា ធម្មមុក្កម្មាតិ សា ឯសា ធម្មំ ឧក្កមិត្វា អតិក្កមិត្វា។ អកិរិយរូបោតិ អកត្តព្ពរូបោ។ សរីរបុញ្ញុយិត្ថិតាតិ មញ្ញហំ, យស្សាអយន្តិ អសតិំ អសញ្ញតន្តិ ឥមំ អសតិំ អសប្បុរិសធម្មសមន្នាគតំ អសញ្ញតំ ទុស្សីលំ “យស្សាសរីរបុញ្ញុយិត្ថិតា”តិ ច “យស្សាអយ”ន្តិ ច មញ្ញាមិ។

សុរក្ខិតំ មេតិ កថំ នុ វិស្សសេតិ អយំ មយា សុរក្ខិតាតិ កថំ បណ្ឌិតោ វិស្សាសេយ្យ, យស្មា ហិ នាម មាទិសោបិ អនេកចិត្តាសុ រក្ខន្តោ រក្ខិតុំ នាសក្ខិ។ បាតាលបបាតសន្និភាតិ លោកស្សាទេន ទុប្បូរណីយត្តា មហាសមុទ្ទេ បាតាលសង្ខាតេន បបាតេន សទិសា។ ឯត្ថប្បមត្តោតិ

ເອຕາສຸ ເອວຣູປາສຸ ນິລ຺ລຊ຺ຊາສຸ ປມໂຕ຺ຕ ປຸຣິໂສ ມຫາພ຺ຍສນໍ ປາປຸຓາຕິ. ຕສ຺ມາ ຫີຕິ ຍສ຺ມາ ມາຕຸຄາມວສໍ ຄຕາ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ເຍ ມາຕຸຄາເມຫິ ນິສ຺ສຏາ ຫຸຕ຺ວາ ຈຣນ຺ຕິ, ເຕ ສຸຂິໂຕ. ເອຕໍ ສິວນ຺ຕິ ຍເທຕໍ ມາຕຸຄາມໂຕ ນິສ຺ສຏໍ ວິສໍສຏ຺ຐໍ ຈຣຓໍ, ເອຕໍ ຍສານສຸຂເມວ ສິວໍ ເຂມໍ ອຸຕ຺ຕມໍ ອຠິປຕ຺ເຖຕພ຺ພໍ, ເອຕໍ ປຕ຺ຖຍມາໂນ ມາຕຸຄາເມຫິ ສທ຺ຘິໍ ສນ຺ຖວໍ ນ ກເຣຍ຺ຍາຕິ.

ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ທານໂວ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ປາເທສຸ ນິປຕິຕ຺ວາ "ຠນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ນິສ຺ສາຍ ມຍາ ຊີວິຕໍ ລທ຺ຘໍ, ອຫໍ ອິມາຍ ປາປຘມ຺ມາຍ ວິຊ຺ຊາຘເຣນ ມາຣາປິໂຕ"ຕິ ມຫາສຕ຺ຕໍ ອຠິຕ຺ຖວິ. ໂສປິສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ "ອິມິສ຺ສາ ມາ ກິຍ຺ຈິ ປາປໍ ອກາສິ, ສີລານິ ຄຓ຺ຫາຫີ"ຕິ ຕໍ ປຍ຺ຈສຸ ສີເລສຸ ປຕິຏ຺ຐາເປສິ. ທານໂວ "ອຫໍ ຄຸຈ຺ຉິນາ ປຣິຫຣນ຺ໂຕປິ ຕໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ, ອຍ຺ໂຍ ໂກ ຣກ຺ຂິສ຺ສຕີ"ຕິ ຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຣຍ຺ຍເມວ ອຄມາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. ຕທາ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸກຕາປໂສ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ສມຸຄ຺ຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ.

[໓໒໙] ໑໑. ປູຕິມໍສຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນ ໂຂ ເມ ຣຸຈ຺ຈຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອິນ຺ທ຺ຣິຍອສໍວຣໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ເອກສ຺ມິຍ຺ຫິ ສມເຍ ພຫູ ຠິກ຺ຂູ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ອຄຸຕ຺ຕທ຺ວາຣາ ອເຫສຸໍ. ສຕ຺ຖາ "ອິເມ ຠິກ຺ຂູ ໂອວທິຕພ຺ພາ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ວຕ຺ວາ ອນິຍມວເສນ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ອລງ຺ກຕປລ຺ລງ຺ກວຣມຊ຺ຌຄໂຕ ຠິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸນາ ນາມ ຣູປາທີສຸ ສຸຠນິມິຕ຺ຕວເສນ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄເຫຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ສເຈ ຫິ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ກາລໍ ກໂຣຕິ, ນິຣຍາທີສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕຕິ, ຕສ຺ມາ ຣູປາທີສຸ ສຸຠນິມິຕ຺ຕໍ ມາ ຄຓ຺ຫຖ. ຠິກ຺ຂຸນາ ນາມ ຣູປາທິໂຄຈເຣນ ນ ຠວິຕພ຺ພໍ, ຣູປາທິໂຄຈຣາ ຫິ ຊີວນ຺ເຕວ ທເຣມ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ວຣໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຕ຺ຕາຍ ອໂຍສລາກາຍ ອາທິຕ຺ຕາຍ ສມ຺ປຊ຺ຊລິຕາຍ ສໂຊຕິຠູຕາຍ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍໍ ສມ຺ປລິມຏ຺ຐ"ນ຺ຕິ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ "ຕຸມ຺ຫາກໍ ຣູປໍ ໂອໂລກນກາເລປິ ອຕ຺ຖິ ອໂນໂລກນກາເລປິ. ໂອໂລກນກາເລ ສຸຠວເສນ ອໂນໂລເກຕ຺ວາ ອສຸຠວເສເນວ ໂອໂລເກຍ຺ຍາຖ, ເອວໍ ອຕ຺ຕໂນ ໂຄຈຣາ ນ ປຣິຫາຍິສ຺ສຖ. ໂກ ປນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ໂຄຈໂຣຕິ? ຈຕ຺ຕາໂຣ ສຕິປຏ຺ຐານາ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ສມ຺ມປ຺ປຘານາ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ອິທ຺ຘິປາທາ, ອຣິໂຍ ອຏ຺ຐງ຺ຄິໂກ ມຄ຺ໂຄ, ນວ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ມາ. ເອຕສ຺ມິຍ຺ຫິ ໂວ ໂຄຈເຣ ຈຣນ຺ຕານໍ ມາໂຣ ໂອຕາຣໍ ນ ລຠຕິ, ສເຈ ປນ ກິເລສວສິກາ ຫຸຕ຺ວາ ສຸຠນິມິຕ຺ຕວເສນ ໂອໂລເກສ຺ສຖ, ປູຕິມໍສສິງ຺ຄາໂລ ວິຍ ອຕ຺ຕໂນ ໂຄຈຣາ ປຣິຫາຍິສ຺ສຖາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ອຣຍ຺ຍາຍຕເນ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ ອເນກສຕາ ເອຬກາ ວສນ຺ຕິ. ເຕສໍ ວສນຏ຺ຐານໂຕ ອວິທູເຣ ເອກິສ຺ສາ ຄຸຫາຍ ປູຕິມໍໂສ ນາມ ສິງ຺ຄາໂລ ເວຓິຍາ ນາມ ຠຣິຍາຍ ສທ຺ຘິໍ ວສຕິ. ໂສ ເອກທິວສໍ ຠຣິຍາຍ

ນຊີ້ ອິດນເຕ້າ ເຕ ຈຸຫງອເກ ຄິ້ວາ “ຈຸເກຄ ຽປິເຍຄ ຫຼເຍນັ ຍໍນັ ໜາຄິຕັງ ດຽຕີ”ຕິ ອິເຕຼຫຼາ ຽປິເຍຄ ຈຸເກຄໍ ຈຸຫງອຄໍ ຍາເຣນີ໌ ເຕ ຽເກາປິ ຈຸຫງອກຍໍນັ ໜາຄເຕຼາ ຄາຍນຍຸເຕຼາ ຄຸລນຮີຣາ ອເຫນຸ໌ ອຄຸປຸເຕຼຄ ຈຸຫງອກາ ປຣິກຼູຍໍ ອກຍໍນຸ໌ ເຕນັ ອຄູເຣ ເຍຫຼູຍາຕາ ຄາຍ ຈຸກາ ຈຸຫງຫຼກາ ຫຼຸຕຼາ ອເຫາສິ ຽປິຍກຸນລີ໌ ນິກຼາເລີ ຕໍ ຍາເຣຕັງ ອນເກຼາເຕຼາ ຈຸກຄິດນັ ກຣິຍາຍ ນຊີ້ ນຍຸເຕຼເຕຼາ “ກເຕຼ, ຈຸຫງອກາ ຄິໜາ, ຫຼຍໍ ຈຸຫງຫຼກໍ ຈຸເກຄ ຽປິເຍຄ ໜາຄິຕັງ ດຽຕີ, ອຍໍ ປເຄຕູ ຽປິເຍາ, ຕູ້ ຈຸກິກາດ ກເຕຼາ ຈຸຕາຍ ນຊີ້ ນລີ ເຫາຫິ, ອຄ ເຕ ຕາຍ ນຊີ້ ອິນຸ່າເນ ຽປຸເຕຼ ອທໍ ຍຕາລຍໍ ກຣິຕູາ ຄິປຊີ້ນຸ່າຍິ, ຕູ້ ຈຸຕໍ ຽປນກຼຍິຕູາ ‘ຈຸຫງຫຼເກ ນາຍິເກາ ເຍ ຍເຕາ, ອຫຼາ ອຄາຄາ, ຄເປຕູາ ຕໍ ອເຕຼາ ເຍ ຄາຕເກາ ຄຕູ່, ຈຸຫິ ເຣາຄິຕູາ ກຄິຕູາ ຕນຸ່ ນຮີຣກິຫຼ ກຣິນຸ່າຍາ’ຕິ ດຕູາ ຕໍ ກເຫຕູາ ອາກເຕຼຍຸາສິ, ອຄ ຄໍ ອທໍ ຽປຸຕິຕູາ ກີດາຍ ຄັນິຕູາ ຍາເຣນຸ່າຍີ”ຕິ ອາຫ໌

ນາ “ນາຄູ”ຕິ ນຍຸຊິຄູ່ຕູາ ຕາຍ ນຊີ້ ນລິກາດ ກຕູາ ອິນຸ່າເນ ຽປຸເຕຼ ຈຸຫງຫຼກໍ ຕຄາ ອເຄາຄ໌ ຈຸຫງຫຼກາ “ອາຫງຫຼ ນິກຼາລິ ຕຄ ນາຍິເກຄ ນເຕຼ ຍຍ ຄາຕກາ ໜາຄິຕາ, ກາຍາຍິ ຄ ນເກຼາຍິ ກຕູ”ຄູ່ ອາຫ໌ “ອາຫງຫຼ, ຍາ ກາຍິ, ຍຕເກາ ກໍ ກຣິນຸ່ຕີ”ຕິ? “ໜເຣຍເຕຼາ ເຕ ນາຍິເກາ, ກາຍາເຍດາຫ”ຄູ່ ນາ ຈຸດ ດຕູາປິ ຕາຍ ປຸຄປຸຄໍ ຍາອິຍຍາຄາ “ອຫຼ ຍເຕາ ກອິນຸ່ຕີ”ຕິ ນຍຸຊິຄູ່ຕູາ ຕາຍ ນຊີ້ ປິຍາສິ໌ ກຊູ່ ປຄ “ເກາ ຂາຄາຕິ, ກໍ ກອິນຸ່ຕີ”ຕິ ຕນູ້ ອານກຼາຍ ນິກຼາລິ ປຸຣເຕາ ກຕູາ ນິກຼາລິ ປຣິກຼຫຼຸ່ເຍຄ ກຊູຕິ໌ ນິກຼາເລີ ຕານັ ປຄນຊີ້ ນຸຕູາ “ອາກຕາ ຄຸ ເໜາ ຈຸຫງຫຼກາ”ຕິ ນີນັ ຽກຼູປິຕູາ ອກຼູຄິ ປຣິຄເຕຼຕູາ ຫຼເລີເກນີ໌ ຈຸຫງຫຼກາ ຕໍ ຕຄາ ກເຣາຄູ່ ຄິ້ວາ “ອຍໍ ປິປຄເຍ້າ ຍໍ ດເຕຼາຕູາ ຍາເຣຕຸກາເຍາ ຍຕາລຍໍ ຄເນຸ່ຕູາ ຄິປເຕຼາ”ຕິ ຄິດຕູ່ຕູາ ປລີຍຄູ່ ນິກຼາລິຍາ “ກຍ້າ ປລີຍນີ”ຕິ ຄຸເຕຼ ຕໍ ກາເຣທໍ ກເຄຄູ່ ປຄຍໍ ກາຄຍາຫ –

ຄັ໙໌

“ຄ ເໜາ ເຍ ຣຸຫຼຕິ ອາຫງຫຼ, ປຸຕິຍໍນນຸ່ ເປກຼູຄາ;

ຈຸຕາຄິນາ ນໜາຣຍ້າ, ອາເຣກາ ປຣິດຊູເຍ”ຕິ໌

ຕຕູ ອາຫງຕູ່ຕິ ອາລປຄໍ, ນລິ ນຫາຍິເກຕິ ອເຕຼາ໌ ຈຸຕາຄິນາ ນໜາຣຍ້າຕິ ຈຸຄຣຸປິ ນຫາຍກາ ອປກຼຍິຕູາ ຕໍ ນຫາຍກໍ ອາເຣກາ ປຣິດຊູຍຸາຕິ ອເຕຼາ໌

ຈຸດຫຼາ ປຄ ດຕູາ ນາ ຄິດຕູ່ຕູາ ອຕູເຄາ ດນຄຼາຄເຍດ ກຕາ໌ ນິກຼາລີ ຕໍ ຄິດເຕຼຕັງ ອນເກຼາຄູ່ ຕນຸ່າ ກຼຊີ້ຫາ ອຕູເຄາ ນາຍິກເນຸ່ດ ນຄູ່ກໍ ກເຕຼາ ປຫຼາຍຍາຄາ ຄິນີຄິ໌ ອຄ ຄໍ ນິກຼາເລີ ກເຣຫເຕຼາ ຄຸຕິຍໍ ກາຄຍາຫ –

ຄັລີ໌

“ᩏᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩋᨿᩴ ᩅᩮᨱᩦ, ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᩥ ᨸᨲᩥᨶᩮᩣ ᩈᨡᩥᩴ;

ᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥ ᨸᨭᩥᨠᩘᨡᨲᩥ, ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨾᩣᨲᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨱᩦᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᨶᩣᨾᩴ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᩥ ᨸᨲᩥᨶᩮᩣ ᩈᨡᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨮᨾᨾᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨡᩥᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨠᩴ “ᨿᨴᩥ ᩈᩥᨶᩮᩉᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ, ᨾᨲᩣᩃᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨸᨲᩥᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩴ ᩈᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨸᨭᩥᨠᩘᨡᨲᩥ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨾᩣᨲᩁᩴ ᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᨲᩥ ᩋᨶᩩᩈᩮᩣᨧᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩦ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪔᪨

“ᨲ᩠ᩅᩴ ᨡᩮᩣᩈᩥ ᩈᨾ᩠ᨾ ᩏᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᨵᩮᩣ ᩋᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ;

ᨿᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨲᩣᩃᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨠᩣᩃᩮᨶ ᩅᩥᨸᩮᨠ᩠ᨡᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᨸᨬ᩠ᨬᩣᩁᩉᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨠᩣᩃᩮᨶ ᩅᩥᨸᩮᨠ᩠ᨡᩈᩦᨲᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨠᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣᨿᩮᩅ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪕᪕᪨

“ᨶ ᩋᨠᩣᩃᩮ ᩅᩥᨸᩮᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᩣᩃᩮ ᨸᩮᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ;

ᨸᩪᨲᩥᨾᩴᩈᩮᩣᩅ ᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥ, ᨿᩮᩣ ᩋᨠᩣᩃᩮ ᩅᩥᨸᩮᨠ᩠ᨡᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ – ᩋᨿᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩣᨳᩣ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᩣᩃᩮᨲᩥ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩈᩩᨽᩅᩈᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨠᩣᩃᩮ᪨ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩩᩴ ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨠᩣᩃᩮᨲᩥ ᩋᩈᩩᨽᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩩᩔᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨠᩈᩥᨱᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᩁᩪᨷᨣ᩠ᨣᩉᨱᨠᩣᩃᩮ᪨ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩩᩴ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᩣᩃᩮ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩁᩪᨷᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩉᩁᩥᨲᨧᨩᩣᨲᨠᩃᩮᩣᨾᩈᨠᩔᨸᨩᩣᨲᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩣᩃᩮ ᩋᩈᩩᨽᩅᩈᩮᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩈᩩᨽᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨸᩪᨲᩥᨾᩴᩈᩮᩣᩅ ᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩦᨲᩥ ᨠᩥᩃᨾᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨸᩪᨲᩥᨾᩴᩈᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᩋᨠᩣᩃᩮ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ

ຍູເລໂກຕ໌າ ອຕ຺ຕໂນ ໂກາຣາ ປຣິຫີໂນ ປຏ຺ຍາຍຕິ, ໑ຮໍ ກິລ຺ຍ ອກາເລ ນຸກຮເນຕ ຊຸປໍ ຍູເລໂກຕ໌າ ນຕິປຊ຺ຕາຂີໂກາຣາ ປຣິຫີໂນ ຂິຊ຺ຈເມຍຸ ນຍຸຣາເພປິ ໂນາຣຕິ ປຏ຺ຍາຍຕິ ກິລຍຕິຕິ຺

ເຣຕິປິ ເທວ ນິກ຺ຄາລີ ປຸຕິຍໍນໍ ອນ຺ຍາເນຕ໌າ "ນາຍິ, ຍາ ຮິເຕ຺ຕນິ, ອຫໍ ຕໍ ປຸຄປິ ຊ຺ປິໂຍຄ ອາໂຄນ຺ຍາຍິ, ຕ຺ວໍ ອາກຕກາເລ ອປຍເຕ຺ຕາ ກໂທ຺ຍຸຍ຺ຍາສີ"ຕິ ຮຕ໌າ ຕນ຺ຍາ ນຕ຺ຕິກໍ ກຕ຺ຕ໌າ "ອາຍຸຕ຺ຕ, ຕຮ ອາກຕກາເລເຍຮ ໂນ ອເຕ໌າ ຊາເທາ, ຕຮ ອາກຕກາລນ຺ນິເຍຮ ຫິ ເຍ ນາຍິໂກ ນຕິ ປຊິລກິ, ຕຸລາຄິ ຂີຮຕິ, ໑ຫິ ເຕຄ ນຕ຺ຕິ ປຊິນຕ຺ຕາຣໍ ກເຣາຫີ"ຕິ ຮຕ໌າ ປຕ຺ຕາຍໍ ກາຄຍາຫ –

໑໐໐຺

"ປິຍໍ ເທວ ອາຍຸຕ຺ຕ ເຍ ເທາຕ຺, ປຸຏ຺ຏປຕ຺ຕ ຊລາຫິ ເຍ;

ປຕິ ນຕ຺ຕິຂິເຕາ ຍຍ຺ຫຸ ໑ຍ຺ຍາຄິ ປິຍປຸຕ຺ຕິກາ"ຕິ຺

ຕຕ຺ຕ ປຸຏ຺ຏປຕ຺ຕ ຊລາຫິ ເຍຕິ ປິຍກ຺ຕາຄໍ ອກ຺ຕາຍິກາ ຍຍ຺ຫຸຕຊ຺ຈິລາຄໍ ເຊຫິ຺ ປຕິ ນຕ຺ຕິຂິເຕາ ຍຍ຺ຫຸຕ຺ຕິ ຍຍ ນາຍິໂກ ນຕ຺ຕິຂິເຕາ ຊ຺ຈິເຕາ ອເຣາໂກຕິ ອເຕ໌າ຺ ໑ຍ຺ຍາສີຕິ ຍຫາ ນຕ຺ຕິ ອາກຕ຺ຕ຺

໑ຍຸຕ຺ຕກາ "ອຫໍ ປິປລເຍຸ ຍໍ ຮເຕ຺ຕຕຸກາຍາ, ອຍຸຕ຺ຕ ເທວ ປຄ ປຊິປກ຺ຕເກາໍ, ຊ຺ປິໂຍໂຄຮ ຄໍ ຮເຕ຺ຕນ຺ຍາຍີ"ຕິ ຮິເຕ຺ຕຕ໌າ ຫຕ຺ຈິ ກາຄຍາຫ –

໑໐໑຺

"ປິຍໍ ເທວ ອາຍຸຕ຺ຕ ເຕ ເທາຕ຺, ປຸຏ຺ຏປຕ຺ຕ ຊລາຍິ ເຕ;

ຍຫຕາ ປຣິຮາເຣຄ, ໑ນ຺ຍໍ ກພິຣາຫິ ໂກຊຄ"ຕ຺ຕິ຺

ຕຕ຺ຕ ໑ນ຺ຍຸຕ຺ຕິ ອາກຍິນ຺ຍາຍິ຺ ອາກຈ຺ຍາໂຕ ຮ ອຕ຺ຕໂນ ອາເຣກ຺ຕ ກຕ໌າ ຍຫເຕ຺ຕຄ ປຣິຮາເຣຄ ອາກຍິນ຺ຍາຍີຕິ຺

ອຮ ຄໍ ນິກ຺ຄາລີ ປຣິຮາຣໍ ປຸຈ຺ຈຕີ ນຕ຺ຕຍໍ ກາຄຍາຫ –

໑໐໒຺

“កីទិសោ តុយ្ហំបរិចារោ, យេសំ កាហាមិ ភោជនំ;

កិំ នាយកា ច តេ សន្តា, តេ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតា”តិ។

សា អាចិក្ខន្តី អឌ្ឍំ គាថមាហ –

១០២។

“មាលិយោ ចតុរក្ខោ ច, បិង្គិយោ អថ ជម្ពុកោ;

ឯទិសោ មយ្ហំបរិចារោ, តេសំ កយិរាហិ ភោជន”ន្តិ។

តត្ថ តេ មេតិ តេ បរិចារេ មយ្ហំអាចិក្ខ។ មាលិយោតិអាទីនិ ចតុន្នំ សុនខានំ នាមានិ។ “តត្ថ ឯកេកស្ស បញ្ច បញ្ច សុនខសតានិ បរិចារេន្តិ, ឯវំ ទ្វីហិ សុនខសហស្សេហិ បរិចារិតា អាគមិស្សាមី”តិ វត្វា “សចេ តេ ភោជនំ ន លភិស្សន្តិ, តុម្ហេបិ ជនេ មារេត្វា ខាទិស្សន្តី”តិ អាហ។

តំ សុត្វា សិង្គាលី ភីតា “អលំ ឥមិស្សា តត្ថ គមនេន, ឧបិយេនស្សា អនាគមនមេវ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០៣។

“និក្ខន្តាយ អគារស្មា, ភណ្ឌកម្បិ វិនស្សតិ;

អារោគ្យំ អយ្យដោ វជ្ជំ, ឥធេវ ចរ មាគមា”តិ។

តស្សត្ថោ – អយ្យ, តវ គេហេ ពហុភណ្ឌកំ អត្ថិ, តំ តេ និក្ខន្តាយ អគារស្មា អនារក្ខំ ភណ្ឌកំ វិនស្សតិ, អហមេវ តេ អយ្យដោ សហាយកស្ស អារោគ្យំ វជ្ជំ វទិស្សាមិ, ត្វំ ឥធេវ ចរ មាគមាតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា មរណភយភីតា វេគេន សាមិកស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ គហេត្វា បលាយិ។ តេ បុន តំ ឋានំ អាគន្តុំ នាសក្ខិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា អហំ តស្មិំ ឋានេ វនជេដ្ឋករុក្ខេ និព្វត្តទេវតា អហោសិ”ន្តិ។

បូតិមំសជាតកវណ្ណនា សោឡសមា។

[៤៣៨] ១៧. តិត្តិរជាតកវណ្ណនា

យោ តេ បុត្តកេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស វធាយ បរិសក្កនំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិំ ហិ សមយេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ ទេវទត្តោ និល្លជ្ជោ អនរិយោ ឯវំ ឧត្តមគុណធរស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អជាតសត្តុនា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា ធនុគ្គហបយោជនសិលាបវិជ្ឈននាឡាគិរិវិស្សជ្ជនេហិ វធាយ ឧបាយំ ករោតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ ទេវទត្តោ មយ្ហំ វធាយ បរិសក្កិ, ឥទានិ បន មេ តាសមត្តម្បិ កាតុំ នាសក្ខី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ បញ្ចសតានំ មាណវកានំ សិប្បំ វាចេន្តោ ឯកទិវសំ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ ឥធ វសន្តស្ស បលិពោធោ ហោតិ, មាណវកានម្បិ សិប្បំ ន និដ្ឋាតិ, ហិមវន្តបទេសេ អរញ្ញាយតនំ បវិសិត្វា តត្ថ វសន្តោ វាចេស្សាមី”តិ។ សោ មាណវកានំ កថេត្វា តិលតណ្ឌុលតេលវត្ថាទីនិ គាហាបេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា មគ្គតោ អវិទូរេ ឋានេ បណ្ណសាលំ ការេត្វា និវាសំ កប្បេសិ, មាណវាបិ អត្តនោ បណ្ណសាលំ ករិំសុ។ មាណវកានំ ញាតកា តេលតណ្ឌុលាទីនិ បេសេន្តិ។ រដ្ឋវាសិនោបិ “ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ កិរ អរញ្ញេ អសុកដ្ឋានេ នាម វសន្តោ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហាបេតី”តិ តស្ស តណ្ឌុលាទីនិ អភិហរន្តិ, កន្តារប្បដិបន្នាបិ ទេន្តិ, អញ្ញតរោបិ បុរិសោ ខីរបានត្ថាយ សវច្ឆំ ធេនុំ អទាសិ។ អាចរិយស្ស បណ្ណសាលាយ សន្តិកេ ទ្វីហិ បោតកេហិ សទ្ធិំ ឯកា គោធា វសតិ, សីហព្យគ្ឃាបិស្ស ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តិ។ ឯកោ តិត្តិរោបិ តត្ថ និពទ្ធវាសោ អហោសិ។ សោ អាចរិយស្ស មាណវានំ មន្តេ វាចេន្តស្ស សទ្ទំ សុត្វា តយោបិ វេទេ ឧគ្គណ្ហិ។ មាណវា តេន សទ្ធិំ អតិវិស្សាសិកា អហេសុំ។

អបរភាគេ មាណវេសុ និប្ផត្តិំ អប្បត្តេសុយេវ អាចរិយោ កាលមកាសិ។ មាណវា តស្ស សរីរំ ឈាបេត្វា វាលុកាយ ថូបំ កត្វា នានាបុប្ផេហិ បូជេត្វា រោទន្តិ បរិទេវន្តិ។ អថ នេ តិត្តិរោ “កស្មា រោទថា”តិ អាហ។ “អាចរិយោ នោ សិប្បេ អនិដ្ឋិតេយេវ កាលកតោ, តស្មា រោទាមា”តិ។ “ឯវំ សន្តេ មា សោចិត្ថ, អហំ វោ សិប្បំ វាចេស្សាមី”តិ។ “ត្វំ កថំ ជានាសី”តិ? “អហំ អាចរិយស្ស មន្តេ វាចេន្តស្ស សទ្ទំ សុត្វា តយោ វេទេ បគុណេ អកាសិន្តិ។ តេន ហិ អត្តនោ បគុណភាវំ អម្ហេ ជានាបេហី”តិ។ តិត្តិរោ “តេន ហិ សុណាថា”តិ តេសំ គណ្ឋិដ្ឋានេយេវ បព្ពតមត្ថកា នទិំ ឱតរន្តោ វិយ ឱសារេសិ។ មាណវា ហដ្ឋតុដ្ឋា ហុត្វា តិត្តិរបណ្ឌិតស្ស សន្តិកេ សិប្បំ បដ្ឋបេសុំ។ សោបិ ទិសាបាមោក្ខាចរិយស្ស ឋានេ ឋត្វា តេសំ សិប្បំ វាចេសិ។ មាណវា តស្ស សុវណ្ណបញ្ជរំ ករិត្វា ឧបរិ វិតានំ ពន្ធិត្វា សុវណ្ណតដ្ដកេ មធុលាជាទីនិ ឧបហរន្តា នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ បូជេន្តា មហន្តំ សក្ការំ ករិំសុ។ “តិត្តិរោ កិរ អរញ្ញាយតនេ បញ្ចសតេ

ມາຂຈເກ ມຕ຺ຕິ ຈາເຈຕີ”ຕິ ສກລຊມ຺ພູທີເປ ປາກເຏາ ອເຫາສິ

ຕທາ ຊມ຺ພູທີເປ ກິຣກຸສມຊ຺ຊສທິສໍ ມຫຕ຺ຕິ ລງ຺ຂ ເຍາສມິ຺ງ ມາລຈາຣໍ ມາຕາປິຕເຣາ “ລາຂສ຺ສຊາຕາຍ ອາຄຈ຺ຉຕູ”ຕິ ເປເສສຸໍ ມາລຈາ ຕິຕ຺ຕິຣສ຺ສ ອາເຣາເຈຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຕິຣປຕ຺ຕໍ ນຊ຺ຊາ ອສ຺ສມປທໍ ເກາສໍ ປຕິຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ອຕ຺ຕເນາ ນກຣເມຈ ອາຄມິສ຺ສຸ ຕທາ ຣເກາ ນິກ຺ກາຣຸຫິເກາ ຊຏ຺ຏາປເສາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈຣເນ຺ຕາ ຕໍ ທາຕໍ ສຍ຺ຍາປຸຫໍ ເກາທາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຕິສນ຺ຕາເຣ ຄຕ຺ວາ “ອສຸກຏ຺ຐາເນ ຕຫລິ, ອສຸກຏ຺ຐາເນ ເຕລິຊີຕິ ອຕ຺ຖິ, ກຕ຺ຕ ປຈິຕ຺ວາ ກຸຊ຺ຊາຫີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ເກາຈເຣຕ຺ວາຍ ຄຕາ ຕາປເສາ ປິເຕາຈ ກຕ຺ຕ ປຈິຕ຺ວາ ເຕ຺ຕ ເກາທາປຸຕ຺ຕເກ ມາເຣຕ຺ວາ ຂາທິ, ທິຈາ ຕິຕ຺ຕິຣປລ຺ລິຕຍ຺ຍາ ຈສ຺ສກຍ຺ຍາ ມາເຣຕ຺ວາ ຂາທິ, ສາຍໍ ເທວ຺ສ ອາຄຈ຺ຉຕ຺ຕິ ທິສ຺ວາ ຕຍ຺ປິ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຍຸຣຸຍຸຣາຍເນ຺ຕາ ນິທ຺ທໍ ອຸກ຺ກມິ ເກາທາ ສາຍໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕເກ ອປສ຺ສນ຺ຕີ ວິປລາຣຍມາຕາ ຈິຈຣິ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ເກາທໍ ປຸຕ຺ຕເກ ອທິສ຺ວາ ກມ຺ມາຕໍ ວິເລາເກຕ຺ວາ ລທ຺ທິຈີປຕ຺ຕເຣ ທິຏ຺ຏາກາເຈຕ ຖຕ຺ວາ “ເກາເທ ມາ ກມ຺ປິ, ຕວຍິຕາ ປາປປຸຣິເສຕ ຕວ ປຸຕ຺ຕກາ ຈ ຕິຕ຺ຕິເຣາ ຈ ຈເນ຺ທາ ຈ ເທຕ຺ວາ ຈ ມາຣິຕາ, ກີຈາຍ ຕໍ ຑໍສິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຫີ”ຕິ ສລ຺ລປນ຺ຕີ ປເຝໍ ກາຖມາຫ –

໑໐໘.

“ເຍາ ເຕ ປຸຕ຺ຕເກ ອຂາທິ, ທິນ຺ນພເຕ຺ຕາ ອທູສເກ;

ຕສ຺ມິໍ ທາຐໍ ນິປາເຕຫິ, ມາ ເຕ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ຖ ຊີວເຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທິນ຺ນພເຕ຺ຕາຕິ ກຕ຺ຕ ປຈິຕ຺ວາ ກຸຊ຺ຊາຫີຕິ ຕຍາ ທິນ຺ນພເຕ຺ຕາ. ອທູສເກຕິ ນິເທ຺າເສ ນິຣປຣາເທ. ຕສ຺ມິໍ ທາຐໍ ນິປາເຕຫີຕິ ຕສ຺ມິໍ ປາປປຸຣິເສ ຈຕເສ຺ສາປິ ທາຐາ ນິປາເຕຫີຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ. ມາ ເຕ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ຖ ຊີວເຕາຕິ ຊີວເນ຺ຕາ ສຊີເວາ ຫຸຕ຺ວາ ຕວ ຫຕ຺ຖເຕາ ມາເສາ ປາປເທເຍາ ມາ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ຖ, ເຍາຄ຺ຄ ມາ ລພຕຸ, ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຫີຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຕເຕາ ເກາທາ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໐໙.

“ອາກິຓ຺ຓລຸທ຺ເທາ ປຸຣິເສາ, ທາຕິເຈລໍວ ມກ຺ຂິເຕາ;

ປເທສໍ ຕໍ ນ ປສ຺ສາມິ, ຍຕ຺ຖ ທາຐໍ ນິປາຕເຍ.

១០៥។

“អកតញ្ញុស្ស បោសស្ស, និច្ចំ វិវរទស្សិនោ;

សព្ពំ ចេ បថវឹ ទជ្ជា, នេវ នំ អភិរាធយេ”តិ។

តត្ថ អាកិណ្ណលុទ្ធោតិ គាឡ្ហលុទ្ធោ។ វិវរទស្សិនោតិ ឆិទ្ទំ ឱកាសំ បរិយេសន្តស្ស។ នេវ នំ អភិរាធយេតិ ឯវរូបំ បុគ្គលំ សកលបថវឹ ទេន្តោបិ តោសេតុំ ន សក្កុណេយ្យ, កិមង្គំ បនាហំ ភត្តវត្តទាយិកាតិ ទទេស្សតិ។

ពោលា ឲ្យចំ ចត្វា “អយំ បញ្ញត្តិញ្ញា យប្បិ ពារេយ្យា”តិ អត្តនោ ជីវិតំ ទក្ខុយាតា បលិយំ។ ទេបិ បត សីហញ្ញណ្ណា ពិត្តិនស្ស មហាយកាច, កោខិ ទេ អាកន្តា ពិត្តិទ បស្សន្តិ, កោខិ មេ កន្តា ទេតំ ឆយុំ ខេនេត្វា អាកច្ឆតិ, តស្មិំ បត ជិចមេ សីមហា ញ្ញណ្ណាអាហ – “មយុំ, ទិទ ជិម្ខា តោ ពិត្តិនោ, អជ្ជ មត្ដុជិចមា ទេហាន្តិ, កច្ឆ, ពាចស្ស បចត្តិ ខាត្វា ឲហិ”តិ។ ញ្ញណ្ណោ “មាធុ”តិ មយ្យជិន្ត្វា ពោលាយ បលិយតកាលេ តំ ផាតិ បត្វា តំ បិបបុរិមំ តិក្ខាយត្តិ បស្សិ។ តស្ស ដេដត្តេរ ពិត្តិរបល្ហិតស្ស លេបិយាតិ បញ្ញាយន្តិ, ឆេត្យា ច ចន្ទកស្ស ច អដ្ឋីនិ បញ្ញាយន្តិ។ ញ្ញណ្ណរាជា តំ មត្តំ ជិស្វា ស្វចណ្ណបញ្ជរេ ច ពិត្តិរបល្ហិតំ អជិស្វា “ខ្លុយិតា បិបបុរិមេន ឲទេ យារិតា ភចិស្សន្តី”តិ តំ បិឆេត បហរិត្វា ដ្ឋានេបរិ។ មោបិ តំ ជិស្វា ភីតតសិតោ អទេហាសិ។ អថ នំ ញ្ញណ្ណោ “ត្វំ ឲទេ យារេត្វា ពាចសី”តិ បុច្ឆិ។ “នេវ យារេមិ, ន ពាចាមី”តិ។ “បិបឆយុ តយិ អយារេន្តេ អញ្ញោ កោ យារេស្សតិ, កទេហិ តាច ការណំ, អកទេន្តស្ស ជីវិតំ ទេ នត្ថី”តិ។ មោ យរេណភយភីតោ “អាម, មាមិ, កោលាបុត្តកេ ច ចន្ទកញ្ច ឆេត្យញ្ច យារេត្វា ពាចាមិ, ពិត្តិរំ បន ន យារេមី”តិអាហ។ មោ តស្ស ពាចំ កទេត្តស្សបិ អមទ្ទហិត្វា “ត្វំ កុទោ អាកទោតាសី”តិ បុច្ឆិត្វា “មាមិ, កលិង្គរដ្ឋទោ ចាលិដកាតំ កណ្ឌំ ចហន្តា ជីវិកទេហតុ ខ្លុកញ្ញិកញ្ញ កម្មំ កត្វា ខ្លុកាតិមិញ្ញកាកទោតា”តិ ទេតត មត្តាឝ្វិ អត្តតា កតាកទេមុ កថិតេ “បិបឆយុ តយិ ពិត្តិទ អយារេន្តេ អញ្ញោ កោ យារេស្សតិ, ឲហិ សីហស្ស យិកាទេញ្ញោ មត្តិកំ តំ តេស្សាមី”តិ តំ បុរទេតា កត្វា ពាទេមន្តោ អកយាសិ។ សីហរាជា តំ អាទេតន្តំ ញ្ញណ្ណបុច្ឆន្តោ ចតុត្ថំ កាថមាហ –

១០៦។

“កិំ នុ សុពាហុ តរមានរូបោ, បច្ចាគតោសិ សហ យាលទេចត;

កិំ កិច្ចមត្ថំ ខ្លុឆមត្ថំ តុយំ្ហ អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឲតមត្ថ”ន្តិ។

តត្ថ សុពាហូតិ ញ្ញណ្ណំ នាមេនាលបតិ។ ញ្ញណ្ណស្ស ហិ បុរិមកាមោ មនាមបិ ទោហតិ, ទេតន តំ ឲចមាហ។ កិំ កិច្ចមត្ថំ ខ្លុឆមត្ថំ តុយ្ហន្តិ កិំ ការណំ អត្តមញ្ញាតំ ខ្លុយិតា យាលទេចត ខ្លុឆ អត្ថិ។ “តុយំ្ហកិំ កិច្ចមត្ថ”ន្តិបិ បាឋោ, អយមេវត្ថោ។

តំ សុត្វា ជ្យេឈ្លោ បញ្ចាយំ កាឆយាហ –

១០៩។

“ឃោ តេ សលា ឥទ្ធទោ សាធុរូបេ, តស្ស ចឆំ បរិសក្កាមិ អជ្ជ;

បុរិសស្ស កល្យាឃតភាតិ សុត្វា, ភាហំ សុលិ ឥទ្ធំ អជ្ជ យញ្ញោ”តិ។

តត្ថ ឥទ្ធទោតិ តិត្តិទោ។ តស្ស ចឆត្តិ តស្ស តិត្តិរបល្លិតស្ស ព្ទយយ្យាបុរិសយ្យាអជ្ជ ចឆំ បរិសក្កាមិ។ ភាហំ សុលិត្តិ អហំ អជ្ជ ឥទ្ធំ សុលិ អទោកេ ភ យញ្ញាមិ។

អឆ តំ សិទោហា ឈដ្ឋំ កាឆយាហ –

១១០។

“កាតិស្ស កល្យាឃតភាតិ អស្សុ, បុរិសស្ស ចុត្តិសមោធានតាយ;

កំ ចា បដិញ្ញា បុរិសស្ស សុត្វា, បរិសក្កសិ ឥទ្ធំ យាលទេចតា”តិ។

តត្ថ អស្សុតិ អស្សោសិ។ ចុត្តិសមោធានតាយាតិ ឌីចិតចុត្តិសមោធានតាយ, កាតិ ភាយ ព្ទយិភា អត្តតោ កល្យាតិ តុឃ្យាកធិតាតិតិ អត្ថោ។ យាលទេចតាតិ កំ សុត្វា ព្ទយិភា យាលទេច យាទិតំ បរិសក្កសិ។

អឆស្ស កទេចត្តា ជ្យណ្ហទាឌា សេសកាឆា អកាសិ –

១១១។

“ឌិណ្ណា កលិង្កា ចទិតា ចលិដ្ឋា, ទេចត្តាឆទោ សក្កុបទេចាបិ ឌិណ្ណា;

ᨲᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩉ ᨧᨠ᩠ᨠᩮᩉᩥ, ᨴᩮᩣᨶ᩠ᨲ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥ ᩈᨿᨾ᩠ᨽᩩᨿᨶ᩠ᨲᩦ

᪑᪑᪗

“ᨷᩤᨴ᩠ᨵᩣ ᨣᩩᩃᩥᨠᩣ ᨾᩥᨲᨾᩣᩊ᩠ᩉᨵᩮᨶᩣ, ᩋᨦ᩠ᨣᩣ ᨩᩥᨲᩣ ᩈᩴᨿᨾᩮᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ;

ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᨴᨲ᩠ᨲᩴ, ᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨯᨯ᩠ᨰᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩮᩉᨶ᪨

᪑᪑᪘

“ᨲᩣᨶᩥᩔ ᨠᨸ᩠ᨷᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩥ ᩋᩔᩩ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᩮᨿᩣᨽᩣᨶᨲᩣᨿ;

ᨿᨳᩣ ᩋᩉᩴ ᨶᩥᩔᨲᩥ ᩃᩮᩣᨾᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣ, ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩉᨲᩣ ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᨯᨯ᩠ᨰᩁᩔᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ...

ព្យគ្ឃរាជា បន “មារេតព្ពយុត្តកោ ឯសោ”តិ វត្វា តត្ថេវ តំ ទាឋាហិ បហរិត្វា មារេត្វា អាវាដំ ខណិត្វា បក្ខិបិ។ មាណវា អាគន្ត្វា តិត្តិរបណ្ឌិតំ អទិស្វា រោទិត្វា បរិទេវិត្វា និវត្តិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ បុព្ពេបិ មយ្ហំ វធាយ បរិសក្កី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កូដជដិលោ ទេវទត្តោ អហោសិ, គោធា ឧប្បលវណ្ណា, ព្យគ្ឃោ មោគ្គល្លានោ, សីហោ សារិបុត្តោ, ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ មហាកស្សបោ, តិត្តិរបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទទ្ទរជាតកវណ្ណនា ទ្វាទសមា។

ជាតកុទ្ទានំ –

គិជ្ឈកោសម្ពី សុវញ្ច, ចូឡសុវំ ហរិត្តចំ;

កុសលំ លោមកស្សបំ, ចក្កវាកំ ហលិទ្ទិ ច។

សមុគ្គំ បូតិមំសញ្ច, ទទ្ទរេញ្ច ទ្វាទស;

ជាតកេ នវនិបាតេ, គីយិំសុ គីតិការកា។

នវកនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

(តតិយោ ភាគោ និដ្ឋិតោ។)